འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

འགྲེལ་བ་མཛད་པ་པོ། མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།
སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་།

༄༅། །ཕྱི་ནང་གཞན་གསུམ་གསལ་བར་བྱེད་པ་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བ་
བཞུགས་སོ། །

མཛད་པ་པོ། མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།
སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་།

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་དེབ་སྤྱིའི་ཨང་།
SJRB-0233

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་གིས་འཕྲུལ་དེབ་ཏུ་བཟོས།སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོས་འགྲེམས་སྤེལ་བྱས།
༢༠༡༩ ཟླ་དང་པོར་གསར་དུ་རྩོམ་སྒྲིག་བྱས།
༢༠༢༠ ཟླ་ ༨ ཚེས་ ༢ ལ་བསྐྱར་སྒྲིག་བྱས།

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་དྲ་བྱང་།
www.serajeyrigzodchenmo.org

ཡིག་འབྲེལ་དྲ་བྱང་།
serajeyrigzodchenmo@gmail.com

བསྐྱར་སྒྲིག་པ། རྩོམ་སྒྲིག་པ།

པར་སྐྲུན་གྱི་བདག་དབང་སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོར་ཡོད།

དཀར་ཆག

i

དཀར་ཆགངོ་སྤྲོད་མདོར་བསྡུས། ....viii ཞུ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད། ....xi ཕྱི་ནང་གཞན་གསུམ་གསལ་བར་བྱེད་པ་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བ།...............................1 སྟོན་པས་རྩ་རྒྱུད་གསུང་ཚུལ་གླེང་བ།..2 རྩ་རྒྱུད་གསུངས་ཚུལ།..2 སྡུད་པ་པོས་ཇི་ལྟར་བསྡུས་ཚུལ།..14 རྩ་རྒྱུད་ཇི་ལྟར་བསྡུད་ཚུལ།..15 བསྡུས་རྒྱུད་ཇི་ལྟར་བསྡུས་ཚུལ།...16 རྩ་རྒྱུད་དང་བསྡུས་རྒྱུད་ཇི་ལྟར་བསྟན་ཚུལ།..22 བསྟན་པ་སྤྱིའི་གནས་ཚད་བཤད་པ།..35 བླ་མེད་རྒྱུད་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་གཉུག་མའི་རང་བཞིན་བཤད་པ།......................................38 གཉུག་མའི་སེམས་བཤད་པ།..38 གཉུག་སེམས་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་ཁུངས་རྒྱུད་དང་རྒྱ་གཞུང་བསྟན་པ།............................39 གཉུང་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་བཤད་པ།..40 མིང་གི་རྣམ་གྲངས་བཤད་པ།..41 རང་བཞིན་གྱིས་དག་ཚུལ་བཤད་པ།...41 དྲི་མ་གློ་བུར་བ་ཡིན་ཚུལ་བསྟན་པ།..42

དཀར་ཆག

ii

དེ་ལམ་གྱིས་སྦྱོང་ཚུལ་བཤད་པ།..43 དེ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་དུས་བཤད་པ།..44 འབད་མེད་ལྷུན་གྲུབ་ཚུལ་གྱིས་མངོན་དུ་བྱེད་པ།.....................................44 ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་མངོན་དུ་བྱེད་པ།.......................................47 གཉུག་མའི་ལུས་བཤད་པ།..54 བླ་མེད་རྒྱུད་ཀྱི་དགོངས་འགྲེལ་བཤད་པ།...56 དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་བརྗོད་བྱ་ཕྱི་ནང་གཞན་གསུམ་བཤད་པ།..................................63 ཕྱི་ནང་གཞན་གསུམ་གྱི་དྲང་ངེས་བཤད་པ།..63 ཕྱི་ནང་གཞན་གསུམ་གྱི་གོ་རིམ་བཤད་པ།..65 ཤེས་བྱ་གཤིས་ལ་གནས་པའི་གོ་རིམ་བཤད་པ།...65 ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ལ་ལྟོས་པའི་གོ་རིམ་བཤད་པ།......................................66 ཕྱི་ནང་གཞན་གསུམ་སོ་སོའི་རང་བཞིན་བཤད་པ།...68 འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།..68 སྣོད་འཆག་པའི་རིམ་པ་ཚད་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།...................................68 བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།..86 སེམས་ཅན་རིས་སོ་སོའི་གྲངས་བསྟན་པ།..86 སེམས་ཅན་སོ་སོའི་ཚེ་ཚད་བཤད་པ།..87 གོ་ལའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།...102 སྐར་ཁྱིམ་དང་གཟའི་འབྱུང་ཚུལ་བཤད་པ།...102

དཀར་ཆག

iii

མཁའ་ལ་འཁོར་བའི་གོ་ལ་བཤད་པ།..110 གཞན་གྱི་འདོད་པ་བརྟག་པ།...110 རང་ལུགས་བཞག་པ།..113

གང་ཞིག་འཁོར་བ་ཁྱིམ་གྱི་གནས་ལུགས་བཤད་པ།...........................114 ཁྱིམ་དེ་དག་གང་གི་སྟེང་དུ་འཁོར་བའི་ཚུལ་བཤད་པ..........................115 ཉིན་ཚན་རིང་ཐུང་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཚུལ།...124 སའི་གོ་ལ་དུས་རྣམས་ཀྱི་འོང་ཚུལ་བཤད་པ།.......................................159 སྣོད་བཅུད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད་འགལ་བ་སྤོང་བ།....................160 དོགས་གནས་དགོད་པ།...160 དོགས་གནས་སྐྱེས་ཚུལ།..164 དོགས་གནས་སེལ་བྱེད་འགྲེལ་པའི་དོན་བཤད་པ།................................168 སེམས་ཅན་གྱི་འཇིག་རྟེན་བཤད་པ།..179 སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་གྲུབ་པའི་རིམ་པ།...179 བར་དོའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།...180 ཉིང་མཚམས་སྦྱར་ཚུལ་བཤད་པ།...181 འཇུག་པ་པོའི་རྣམ་ཤེས་ངོས་གཟུང་བ།..181 ཁུ་ཁྲག་གི་དབུས་སུ་འཇུག་ཚུལ་བཤད་པ།..183 མངལ་དུ་ལུས་འཕེལ་ཚུལ་བཤད་པ།...186 ལུས་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་རྣམས་བཤད་པ།...195

དཀར་ཆག

iv

ལུས་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།...............................196 རྩ་རླུང་ཐིག་ལེའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།...199 རྩ་རླུང་ཐིག་ལེའི་གནས་ཚུལ་བཤད་པ།..200 རྩའི་གནས་ཚུལ་བཤད་པ།..200 རླུང་གི་གནས་ཚུལ་བཤད་པ།..206 ཐིག་ལེའི་གནས་ཚུལ་བཤད་པ།..208 རྩ་རླུང་རྒྱུ་ཚུལ་བཤད་པ།...211 གཞན་དབང་དང་བསྐྱེད་རྫོགས་འབྲས་བུ་བཅས་བཤད་པ།.............................240 དབང་གི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།...240 གང་གིས་དབང་བསྐུར་བ་སློབ་དཔོན་གྱི་མཚན་ཉིད།..............................241 གང་ལ་དབང་བསྐུར་བ་སློབ་མའི་མཚན་ཉིད།.......................................251 གང་དུ་དབང་བསྐུར་བ་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་མཚན་གཞི།.............................254 དེར་དབང་བསྐུར་བའི་དབང་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།......................260 དབང་སོ་སོའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།...271 བསྐྱེད་རྫོགས་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པའི་རྣམ་གཞག..............................299 བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་གྲངས་ངེས་དང་གོ་རིམ་བཤད་པ།..........................300 བསྐྱེད་རིམ་པའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།...306 དེ་ལས་བཞེངས་ཏེ་དཀྱིལ་འཁོར་སྤྲོ་བ།...394 ཐིག་ལེའི་རྣལ་འབྱོར་ཐུགས་རྡོ་རྗེ་སྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་བཤད་པ།..................426

དཀར་ཆག

v

ཕྲ་མོའི་རྣལ་འབྱོར་སྒོམ་པ་ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེ་སྒྲུབ་ཆེན་གྱི་ཡན་ལག..................432 རྫོགས་རིམ་པའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།..447 གང་ལ་གནད་དུ་བསྣུས་སའི་ལུས་ཀྱི་གནས་ཚུལ།.............................447 གནས་པ་རྩའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།...447 གཡོ་བ་རླུང་གི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།...452 བཀོད་པ་བྱང་སེམས་ཐིག་ལེའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།.....................453 གནད་དུ་བསྣུན་བྱེད་ཡན་ལག་ཐུན་མོང་གི་རྣམ་གཞག..........................457 སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་སོ་སོའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།.................................460 སྲོག་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་བཤད་པ།..548 མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་བཤད་པ།...588 མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་སྒྲུབ་བྱེད་རྗེས་དྲན་བཤད་པ།...........................598 བསྒྲུབ་བྱ་ཏིང་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་བཤད་པ།.....................................636 བདེ་སྟོང་སྒོམ་ཚུལ་མདོར་བསྟན་པ།..662 གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བུ་བཤད་པ།...675 རིམ་གཉིས་ཀྱི་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།.................................676 པར་བྱང་སྨོན་ཚིག..687

vi

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་།

ངོ་སྤྲོད་མདོར་བསྡུས།
མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ་མཆོག་ནི། ཕྱི་ལོ་

༡༤༢༣ ལོར་གཙང་རྟ་ནག་རང་བྱུང་དུ་
ཡབ་ནམ་མཁའ་དཔལ་བཟང་དང་། ཡུམ་ཆོས་སྐྱབས་འབུམ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྐུ་འཁྲུངས། དགུང་ལོ་ཆུང་ངུ་བྱིས་པའི་དུས་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་ཀློག་སོགས་ལ་སྦྱངས།
དགུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་པ་ ༡༤༣༥ ལ་བྲག་དམར་ཆོས་སྡིངས་སུ་ཕེབས་ཏེ་ཆོས་རྗེ་བློ་གྲོས་མགོན་པོས་མཁན་པོ་དང་། བྱང་སེམས་ཆོས་འཕེལ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་ལས་སློབ་མཛད་དེ་རབ་བྱུང་བསྒྲུབས་ཤིང་བཀའ་ཆོས་ཀྱང་གསན།
དེ་ནས་རི་ཁུད་ཆོས་སྡེར་ཕེབས་ཤིང་སློབ་དཔོན་གྲགས་པ་བཟང་པོའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ཏེ་གཞུང་ཆེན་ཁག་ལ་ཐོས་བསམ་སློབ་གཉེར་གནང་། རི་ཁུད་ཆོས་སྡེར་བཞུགས་པའི་དུས་སུ་མཁས་གྲུབ་ཤེས་རབ་སེངྒེ་དང༌། རྒྱལ་བ་དགེ་འདུན་གྲུབ། འདུལ་འཛིན་བློ་གྲོས་སྦས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཆོས་རྗེ་གྲགས་པ་བཟང་པོ་དང་ཡོན་བདག་དགེ་སྦྱོང་དཀར་པོ་སོགས་ཀྱིས་གདན་དྲངས་ཏེ་ཞལ་འཛོམས་ནས་སྡེ་སྣོད་གསུམ་དང་དེ་དག་གི་དགོངས་འགྲེལ་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའི་གཞུང་ལུགས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་སྒྲ་སྒྲོག་པར་མཛད། དེ་དུས་རི་ཁུད་ཆོས་སྡེ་ན་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་གོང་དུ་སྨོས་པ་དེ་དག་དང་དེ་དག་གི་ཐུགས་སྲས་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་མང་པོ་འཚོགས་ཏེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་ཅིང་ཚེ་འདིའི་བྱ་བ་ལ་རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱོགས་པ་སྡེ་སྣོད་གསུམ་གྱི་ཆོས་སྒྲ་བརྒྱུད་མར་སྒྲོག་པ་སངས་རྒྱས་འཇིག་རྟེན་དུ་བྱོན་པའི་དུས་འདྲ་བ་ཞིག་ཡོད་ཅེས་དམ་པ་སྐུ་ཉིད་ཀྱིས་གསུང་ཞེས་འབྱུང་།
འཆུམས་བདེ་ཆེན་དང་ཆོས་འཁོར་སྒང་སོགས་སུ་བྱོན་ཏེ་སྟག་ཚང་ལོ་ཙཱ་བ་ཤེས་རབ་རིན་ཆེན་སོགས་བཤེས་གཉེན་དུ་མ་ལས་དབང་ལུང་མན་ངག་མང་དུ་གསན།

vii

ངོ་སྤྲོད་མདོར་བསྡདེ་ནས་བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོར་ཕེབས་ཏེ་རྗེ་དགེ་འདུན་གྲུབ་པ་ལས་བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་དང་། བསྐྱར་དུ་ཕར་ཕྱིན། དབུ་མ། འདུལ་བ། མངོན་པ་མཛོད། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་བཅས་ལ་སྦྱངས་ཤིང་གསང་ཕུ་སོགས་དབུས་ཀྱི་གདན་ས་འགའ་ཞིག་ཏུ་གྲྭ་སྐོར་མཛད།
དགུང་ལོ་སོ་ལྔ་པ་ ༡༤༥༧ ལ་དགའ་ལྡན་དུ་ཕེབས་ཏེ་ཁྲི་ཆེན་བློ་གྲོས་ཆོས་སྐྱོང་གིས་མཁན་པོ་དང་། ཆོས་རྗེ་གྲགས་པ་འོད་ཟེར་གྱིས་ལས་སློབ། རོང་པོ་བློ་བཟང་པས་གསང་སྟོན་མཛད་དེ། བསྙེན་པར་རྫོགས་ཤིང་ཁྲི་ཆེན་བློ་གྲོས་ཆོས་སྐྱོང་སོགས་ལས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་རྣམས་ཀྱི་ལུང་སོགས་མདོ་སྔགས་ཀྱི་ཆོས་རྒྱུན་གང་མང་གསན།
དགུང་ལོ་སོ་བདུན་པ་ ༡༤༥༩ ལ་དབེན་གནས་རིན་ཆེན་སྒང་དང་། ཨེའི་ཏེའུ་[ཏིའུ། རྟེའུ།] ར༑ འོལ་ཁ་ཆོས་ལུང་། རྒྱ་སོག་ཕུ། ལྷ་སྡིངས་སོགས་དབེན་གནས་རྣམས་འགྲིམས་ནས་ལོ་བཞི་བཅུ་ཙམ་གྱི་རིང་ལ་སྒྲུབ་པ་ཉམས་ལེན་གནང་ཞིང་། ཞར་དང་ཞོར་ལ་དད་ལྡན་དོན་གཉེར་ཅན་གང་མང་ལ་མདོ་སྔགས་ཀྱི་ཆོས་བཀའ་མང་དུ་སྩལ་བས་རྒྱུད་འཛིན་གྱི་སློབ་མ་ཡང་གྲགས་ཅན་གང་མང་བྱུང་ཞིང་། སློབ་མའི་ཚོགས་ལས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཐུགས་སྲས་ནི་རྒྱལ་བ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་ཡིན།
དགུང་ལོ་གོ་གཅིག་པ་ཕྱི་ལོ་ ༡༥༡༣ ལོར་སྐུ་གཤེགས། སྐུ་གདུང་རིལ་པོར་བཞུགས་པའི་འདྲ་སྐུ་འོལ་ཁ་རིན་ཆེན་སྒང་སྒྲུབ་སྡེའི་རྟེན་གྱི་གཙོ་བོར་བཞུགས། ཁོང་ནི་ལམ་རིམ་བླ་བརྒྱུད་ཀྱི་བླ་རབས་ལྔ་བཅུ་ང་བདུན་པ་ཡིན།
ཁོང་གི་གསུང་རྩོམ་ལ། དུས་འཁོར་སྤྱི་དོན་དྲི་མེད་འོད་རྒྱན་དང་། རྩིས་གཞུང་པད་དཀར་ཞལ་ལུང་། [འདི་ཕུག་པ་ལྷུན་གྲུབ་རྒྱ་མཚོས་མཛད་ཅེས་ཀྱང་བརྗོད་སྲོལ་ཡོད།]དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པའི་སྒྲོན་མེ། རིམ་པ་ལྔའི་དོན་ཡང་གསལ་སྒྲོན་མེ། ལེགས་པར་བཤད་པ་པདྨ་དཀར་པོའི་ཞལ་ལུང་ལས་རྩིས་འཕྲོ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་སྒྲོན་མེ། ཞལ་ལུང་ལས་གཟའ་རྣམས་སྟོང་པ་ལ་འཇུག་པའི་ལྷན་ཐབས་བློ་གསལ་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། ཞལ་ལུང་ལས་རྩིས་ལ་ལོག་རྟོག་ཀུན་སེལ་སྒྲོན་མེ། ཞལ་ལུང་ལས་དུས་བཞི་གཡོན་སྐོར་བ་འགོག་ཅིང་གཡས་

viii

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་།

སྐོར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་གཡས་སྐོར་རབ་ཏུ་གསལ་པའི་སྒྲོན་མེ། ཞལ་ལུང་ལས་གཟའ་ཉིའི་སྤྱི་ནོར་གསལ་བ་བྱེད་པའི་སྒྲོན་མེ། ཞལ་ལུང་ལས་ས་དུམ་བུ་བཅུ་གཉིས་སུ་དབྱར་དགུན་གྱི་ཉི་སྡོག་གསལ་བར་བྱེད་པ། ཞལ་ལུང་ལས་ཉི་ཤུ་བཅོ་ལྔ་འཆར་བའི་ས་ཆ་གང་ཡིན་དཔྱད་པ། ཞལ་ལུང་ལས་དུས་བཞི་གཡས་སྐོར་དག་པའི་ཡི་གེ །ཞལ་ལུང་གི་ལྷན་ཐབས་སྒོ་བརྒྱ་འབྱེད་པའི་ལྡེ་མིག །ཞལ་ལུང་ལས་བྱེད་པ་དང་གྲུབ་མཐའི་རྩིས་ཀྱི་ཚུལ་དལ་པར་འབྱེད་པ་རྩིས་ལ་མུན་པ་སེལ་པའི་སྒྲོན་མེ། ཞལ་ལུང་ལས་རང་ལུགས་རྣམ་པར་དག་པའི་བསྟན་རྩིས་དང༌། རྒྱུད་ཀྱི་དངོས་བསྟེན་ཉུང་ངུའི་བྱེད་པ་མདོ་ཙམ་བཤད་པའི་ལེགས་བཤད་མཛེས་རྒྱན་རྣམས་ཡོད།
༢༠༡༩.༠༣.༡༧ ལ་སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་པས་ཕྱོགས་བཏུས་བྱས།

ix

ཞུ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཞུ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

བོད་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་སུ་སྔོན་བྱོན་མཁས་པའི་དབང་པོ་དག་གི་བཀའ་དྲིན་ལས། བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཤེས་རིག་གི་ཉིང་བཅུད་དང་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ནོར་དུ་གྱུར་པའི་གསུང་རབ་ཀྱི་གླེགས་བམ་ཁྲི་ཕྲག་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་མྱོང་ནའང་། དུས་རབས་ཀྱི་འཕེལ་འགྱུར་དང་འགྲོགས་པའི་མིའི་ཉེས་སྤྱོད་ཀྱི་དབང་གིས་རྩ་ཆེའི་གསུང་རབ་མང་པོ་ཞིག་རྩ་བརླག་ཏུ་ཕྱིན་ཟིན་པ་དང་། ལྷག་འཕྲོས་གང་མང་ཞིག་རྩ་བརླག་ཏུ་འགྲོ་ཉེར་ཡོད་པར་བརྟེན་དུས་རབས་འདིའི་བོད་མི་ཞིག་ལ་མཚོན་ན་རྩ་ཆེ་བའི་གསུང་རབ་དེ་དག་གཅེས་ཉར་བྱེད་རྒྱུར་བརྩོན་དགོས་པ་ནི་དུས་ལ་བབ་པའི་ལས་འགན་བཟློག་ཏུ་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་ངེས། དེ་བས་འདི་ག་སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་ནས་ཀྱང་རྩ་ཆེའི་གསུང་རབ་དེ་དག་ཉར་ཚགས་དང་སྲུང་སྐྱོབ་ཀྱི་ཆེད་དུ་རྩོམ་སྒྲིག་གི་ལས་ཀ་འདི་གཉེར་བཞིན་ཡོད།
དེང་རབས་ཀྱི་འཕྲུལ་ལས་སྟབས་བདེ་རུ་ཕྱིན་པ་དང་བསྟུན་ནས་གསར་དུ་རྩོམ་སྒྲིག་བྱས་པའི་དེབ་དང་འཕྲུལ་དེབ་གང་མང་ཞིག་ཁྱབ་བརྡལ་དུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་པ་ནི་དགའ་འོས་པ་ལྟ་བུར་སྣང་མོད། སྤྱིར་གསུང་རབ་དཔར་བསྐྲུན་དང་ཞུ་སྒྲིག་བྱེད་སྐབས་ཡིག་འབྲུ་གཅིག་བཅོས་ནོར་ཤོར་ནའང་ཚབས་ཆེ་བའི་སྐྱོན་ཆ་འབྱུང་སྲིད་པས་བསྲེས་ལྷད་དང་བཟོ་བཅོས་མེད་པར་སོར་འཇོག་གིས་བདག་ཉར་བྱ་རྒྱུ་ཅི་ནས་ཀྱང་གལ་ཆེ་ཞིང་། གལ་ཏེ་ནོར་བར་ངེས་པའི་ཡིག་འབྲུ་གཅིག་བཅོས་དགོས་བྱུང་ནའང་ཁ་གསལ་གྱི་མཆན་ཡིག་འགོད་རྒྱུ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེ་བ་ཡིན། འདི་ག་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་ལ་མཚོན་ན། པར་གཞི་ཚད་ལྡན་ཞིག་མ་ཕྱིར་བཟུང་ནས་དེའི་ཡིག་འགྲོས་སོར་བཞག་གིས་རྩོམ་སྒྲིག་བྱེད་རྒྱུ་རྩ་དོན་དུ་འཛིན་བཞིན་ཡོད་ལ། དེའི་པར་གཞི་མི་འདྲ་བ་གཞན་ཡང་ལག་སོན་བྱུང་ན་པར་གཞི་གཞན་དག་ལའང་གང་ནུས་ཤིག་སྡུར་བཞིན་ཡོད།མ་ཕྱིར་ཡིག་ནོར་མངོན་གསལ་ཅན་བྱུང་ན་བཅོས་ཏེ་མཆན་གྱིས་གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད་ལ། མ་ཕྱི་དང་པར་གཞི་སོ་སོར་ལྷག་ཆད་བྱུང་བ་དང་། ཡི་གེ་མི་འདྲ་བ་བྱུང་བ་སོགས་ལ་མཐའ་

x

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་།

མཆན་བཀོད་དེ་གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད།
རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་འདི་ནས་རྩོམ་སྒྲིག་བྱས་པའི་དེབ་ཀློག་སྐབས་ངེས་དགོས་པ་འགའ་ཞིག་ངོ་སྤྲོད་ཅུང་ཙམ་ཞུ་ན། གཞུང་གི་དཀྱུས་སུ་རྟགས་[ ]འདིའི་ནང་དུ་བཅུག་པ་ནི་མ་ཕྱིའི་ནང་གི་འོག་མཆན་དང་དཀྱུས་མཆན་ཡིན། ཡང་གཞུང་དཀྱུས་སུ་རྟགས་ ” འདི་བཀོད་ཡོད་ན་དེ་ནི་དོ་སྣང་བྱ་དགོས་སའི་ཡི་གེའམ་ཚིག་ཅིག་གི་མདུན་དུ་བཀོད་ཡོད་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་མཆན་གྲངས་ཀྱི་ཨང་ཡིག་བཀོད་ཡོད་པས་མཆན་གྲངས་དེ་དང་མཐུན་པའི་མཐའི་མཆན་ཡིག་ཏུ་གསལ་བཤད་ཅིག་བྱས་ཡོད་པ་ཡིན། ཡང་བརྡ་སྤྲོད་ཀྱི་བཞེད་ལུགས་མི་འདྲ་བ་སོགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཐ་སྙད་དང་ཕྲད་སྦྱོར་སྟངས་སོགས་མི་འདྲ་བ་ཡང་ཡང་བྱུང་ན་མཆན་གྱིས་གསལ་བཤད་ཐེངས་གཅིག་བྱས་པས་ཆོག་པར་བྱས་ཏེ་རྗེས་མ་རྣམས་ལ་མདུན་དུ་རྟགས་ “ འདི་བཀོད་པ་ཙམ་ལས་རེ་རེ་བཞིན་མཆན་བྲིས་མེད།
མཐའ་མཆན་ཀློག་སྐབས་དེབ་དེ་དཔེ་བསྡུར་བྱས་ཡོད་ཚེ་དེའི་མ་ཕྱིར་བཟུང་བའི་པར་གཞི་ལ་མ་ཕྱི་ཞེས་དང་། པར་གཞི་གཞན་དག་ལ་སྡེ་དགེ་པར་མ་དང་། བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོ། ཞོལ། སྐུ་འབུམ། བླ་བྲང་པར་མ་རྣམས། སྡེ། བཀྲ། ཞོལ། སྐུ། བླ། སོགས་ཀྱིས་མཚོན་པར་བྱས་ཡོད། མཐའ་མཆན་གྱི་ཁྲོད་དུ་རྟགས་ཅན་ *བསྒྲུབས ལྟ་བུ་བྱུང་ན་མ་ཕྱིའི་ཡིག་ནོར་ཞིག་ཞུ་སྒྲིག་པས་བསྒྲུབས་སུ་བསྒྱུར་བའི་དོན་དུ་གོ་དགོས་ལ། ཡང་རྟགས་ * འདིས་ཞུ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད་ཀྱི་ཚིག་མཚོན་པའི་སྐབས་ཀྱང་ཡོད། ཡང་རྟགས་ཅན་ -བསྒྲུབས ལྟ་བུ་བྱུང་ཚེ་བསྒྲུབས་ཆད་པ་དང་། +བསྒྲུབས ལྟ་བུ་བྱུང་ན་བསྒྲུབས་ལྷག་མ་བྱུང་བའི་དོན་དུ་གོ་དགོས།
དཔེར་ན། མཐའ་མཆན་དུ། མ་ཕྱི། ༩༨ན༥ན། བསྒབ *བསྒྲུབས སྐུ། ༡༠༣ན༦ན། བླ། ༡༡༠བ༣ན། བསྒྲུབས ཞེས་པ་ལྟ་བུ་བྱུང་ཚེ་དེ་དག་གི་དོན་ནི། མ་ཕྱིའི་ཤོག་གྲངས་༩༨མདུན་ངོས། ཡིག་ཕྲེང་༥པ་ན།བསྒབ་ཅེས་བྲིས་ཡོད་པ་མཚོན་ཞིང་། *བསྒྲུབས ནི་མ་ཕྱིའི་ཡིག་ནོར་བསྒབ་དེ་ཉིད་ཞུ་སྒྲིག་པས་བསྒྲུབས་སུ་བཅོས་ཡོད་པ་མཚོན་བྱེད་དུ་གོ་དགོས། ཡང་གཞུང་དེའི་ཐད་ཀྱི་སྐུ་འབུམ་པར་མའི་ལྡེབ་གྲངས་༡༠༣མདུན་ངོས། ཡིག་ཕྲེང་༦པ་ན།བླ་བྲང་

xi

ཞུ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཔར་མའི་ལྡེབ་གྲངས་༡༡༠རྒྱབ་ངོས། ཡིག་ཕྲེང་༣པ་ན།བསྒྲུབས་ཞེས་བཀོད་འདུག་ཅེས་གོ་དགོས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན།
ཞུ་སྒྲིག་པའི་ཤེས་ཚད་དང་དོ་སྣང་གིས་མ་འདང་བར་འཕྲུལ་དེབ་ཏུ་ནོར་འཁྲུལ་ཤོར་བ་སོགས་གཟིགས་ཚེ་ཀུན་ཕན་གྱི་ལས་གཞི་འདིར་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་ལམ་སྟོན་གྱི་ཆེད་དུ་མཁྱེན་ལྡན་རྣམས་ནས་འདི་གའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་དུ་ཁ་གསལ་གྱི་ངོ་སྤྲོད་དང་ལམ་སྟོན་གནང་བའི་རེ་བསྐུལ་ཞུ་རྒྱུ་དང་། འདི་ནས་ཀྱང་གང་མགྱོགས་ངང་པར་གཞིར་བསྐྱར་ཞིབ་དང་ལེགས་སྒྲིག་ཞུས་ཏེ་སྤུས་ཀ་ཇེ་ལེགས་སུ་གཏོང་ངེས་ཡིན།
སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་ནས།
ཕྱི་ལོ་༢༠༢༠ཟླ་༠༧ཚེས་༡༥ལ།

༄༅། །ཕྱི་ནང་གཞན་གསུམ་གསལ་བར་བྱེད་པ་དྲི་མེད་འོད་
ཀྱི་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བ།

༄༅། །རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་མཁྱེན་བརྩེ་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པའི་ངོ་བོ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་
དཔལ་དབྱངས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །
མི་འགྱུར་གཡོ་བ་དང་བྲལ་ཟླ་བ་བདུད་རྩི་དྷཱུ་ཏཱི་མཁའ་ལ་གྱེན་དུ་འཛེགས་པ་
ལས། །མི་འགྱུར་མཆོག་གི་བདེ་བ་དམ་པས་རྣམ་མེད་ཤེས་རབ་དབྱེར་མེད་འཁྱུད་པའི་རྣམ་འགྱུར་གང༌། །ཨིནྡྲ་ནཱི་ལའི་རི་བོ་མཆོག་གང་མཚམས་སྤྲིན་གཞོན་ནུས་
འཁྱུད་པ་དང་མཚུངས་མཆོག་གི་སྐུ། །རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྡན་སྟོང་པའི་གཟུགས་ལ་རྣམ་བཅས་ཤེས་རབ་དགའ་མས་འཁྱུད་པ་དེ་ལ་འདུད། །བློ་གྲོས་གཏིང་མཐའ་མི་མངོན་ཟབ་མོའི་དབྱིངས་ལས་གཡོ་བ་མི་མངའ་ཡང༌། །སྐལ་ལྡན་སྐྱེ་བོ་སྨིན་གྲོལ་
ལམ་ལ་འགོད་མཛད་བཟང་པོའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི། །རྣམ་དཀར་གྲགས་པ་ཕྱོགས་ཀྱི་བུ་

མོའི་རྣ་ལུང་དག་ལ་གར་བྱེད་པ། །རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་བློ་བཟང་སྲས་བཅས་ཞབས་སེན་པདྨོར་སྤྱི་བོས་འདུད། །བློ་གྲོས་ཆུ་འཛིན་ཆེ་ལས་ལུང་རིགས་ཆར་གྱིས་ཕན་

བདེའི་ལོ་ཏོག་སྐྱོང༌། །ཤེས་རབ་པིར་གྱིས་གང་ཐུགས་ངོས་ལ་མཁྱེན་གཉིས་རིན་
ཆེན་རི་མོ་གསལ། །ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་རིང་ལུགས་གསལ་མཛད་རྣམ་དཀར་
གྲགས་པའི་བ་དན་འཛིན། །བཀའ་དྲིན་མཚུངས་མེད་ཡོངས་འཛིན་མཆོག་རྣམས་

2

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

བདག་གི་གཙུག་ན་རྟག་བཞུགས་འཚལ། །
འདིར་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཕྱི་ནང་གཞན་གསུམ་གྱི་

དོན་ཅུང་ཟད་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལ་བཞི།
སྟོན་པས་རྩ་བའི་རྒྱུད་གསུངས་ཚུལ་སོགས་བཤད་པའི་གླེང་བསླང་བ་དང༌། བླ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀུན་གྱི་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོ་གཉུག་མའི་སེམས་བཤད་པ་དང༌།
བླ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པའི་འགྲེལ་ཚུལ་བཤད་པ་དང༌། སྐབས་སུ་བབ་
པ་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་བརྗོད་བྱ་ཕྱི་ནང་གཞན་གསུམ་བཤད་པའོ། །

༼སྟོན་པས་རྩ་རྒྱུད་གསུང་ཚུལ་གླེང་བ།༽
དང་པོ་ལ་གསུམ། སྟོན་པས་རྩ་རྒྱུད་གསུངས་པའི་ཚུལ་དང༌། སྡུད་པ་པོས་ཇི་ལྟར་བསྡུས་པའི་ཚུལ་དང༌། བསྡུས་པའི་རྩ་རྒྱུད་དང་བསྡུས་རྒྱུད་ཆོས་རྒྱལ་དང་རིགས་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་ཚུལ་ལོ། །

༼རྩ་རྒྱུད་གསུངས་ཚུལ།༽
དང་པོ་ནི། སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པས་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་རྡོ་རྗེ་གདན་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་དྲུང་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ཏེ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྤྱི་དང༌།

བྱ་རྒོད་ཕུང་པོའི་རིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར། དེ་
ནས་རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་དཔལ་གྱི་རི་དང་ཉེ་བ་དཔལ་ལྡན་འབྲས་སྤུངས་ཀྱི་མཆོད་རྟེན་
ཆེན་པོར་བྱོན་ནས་མཆོད་རྟེན་གྱི་ནང་གི་འོག་ཏུ་ཆོས་དབྱིངས་གསུང་གི་དབང་ཕྱུག་
གི་དཀྱིལ་འཁོར་དང༌། སྟེང་དུ་དཔལ་ལྡན་སྒྱུ་སྐར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆེན་པོ་སྤྲོས་ཏེ།

3

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

གནས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་གནས་རྡོ་རྗེ་དབྱིངས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་
ཆེན་པོར་རྡོ་རྗེ་སེང་གེའི་ཁྲི་ལ་བཞུགས་པ། སྟོན་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཤཱཀྱ་སེང་གེ་
དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་ནས་དཀྱིལ་འཁོར་བདག་
པོའི་རྣམ་པར་གནས་པས། འཁོར་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་བཀོད་པའི་
འཁོར་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་ཁྲོ་བོ་དང་དང་ལྷ་དང་ཀླུ་དང་ལྷ་མོའི་ཚོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་གནས་པ་རྣམས་དང༌། ཞུ་བ་པོའི་འཁོར་ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེའི་སྤྲུལ་
པའི་སྐུ་རྒྱལ་པོ་ཟླ་བ་བཟང་པོས་ཤམྦྷ་ལའི་ཡུལ་ནས་རྫུལ་འཕྲུལ་གྱིས་བྱོན་ཏེ་གསོལ་
བ་བཏབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཉན་པ་པོའི་འཁོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དུ་མ་དང་ཤམྦྷ་ལའི་ཡུལ་ཆེན་པོ་དགུ་བཅུ་རྩ་དྲུག་གི་རྒྱལ་པོ་དགུ་བཅུ་རྩ་དྲུག་དང་སྐལ་བ་དང་ལྡན་པའི་ལྷ་དང་ལྷ་མ་ཡིན་ལ་སོགས་པའི་ཚོགས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དང༌། ཆོས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དབང་བསྐུར་བ་བྱིན་ནས་

སངས་རྒྱས་ཉིད་དུ་ལུང་བསྟན་ཏེ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྩ་བའི་རྒྱུད་སྟོང་ཕྲག་བཅུ་
གཉིས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །
སྟོང་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་ནི་ཤློ་ཀའི་གྲངས་ཡིན་ཏེ། མདོར་བསྡུས་གཉིས་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། སྟོང་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་ཞེས་པ་ནི་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་བཞི་ལྷག་པའི་འབུམ་གསུམ་གྱི་ཡི་གེའི་ཚོགས་ཏེ། ཡི་གེ་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་པ་རྗེས་སུ་བསྔགས་པ་སྟོང་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་ཡོད་པ་ནི་སྟོང་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་པའོ། །
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཚེག་བར་བརྒྱད་མ་ལ་ཚིག་རྐང་དུ་བྱས་པའི་ཚིགས་བཅད་ནི་རྗེས་སྔགས་ཀྱི་སྡེབ་སྦྱོར་རོ། །འབྲས་སྦུངས་ཀྱི་མཆོད་རྟེན་དུ་དུས་འཁོར་

4

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

རྩ་རྒྱུད་གསུངས་པ་བཞིན་དུ་བླ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་གསུངས་པར་བཞེད་པ་དུས་འཁོར་གྱི་རྒྱུད་རྩ་འགྲེལ་གྱི་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། དུས་འཁོར་གྱི་རྒྱུད་ཕྱི་མ་

ལས། དཔལ་ལྡན་འབྲས་སྤུངས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་སྟོབས་བཅུ་པ་ཡིས་སངས་
རྒྱས་པ་ཡི་རྒྱུད་རྣམས་མཐའ་དག་བསྟེན། །ཅེས་དང༌། ཉི་མ་དཔལ་གྱི་མཚན་བརྗོད་འགྲེལ་པར། འདིར་ངེས་པར་དཔལ་ལྡན་འབྲས་སྤུངས་རྒྱལ་བའི་མཆོད་རྟེན་ཆེན་པོར་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤཱཀྱ་སེང་གེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་རྒྱུད་སྣ་ཚོགས་པ་ཉན་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་པས་དཔྱིད་ཟླ་འབྲིང་པོའི་ཉ་ལ་ཆོས་
ཀྱི་དབྱིངས་གསུང་གི་དབང་ཕྱུག་གི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་། དེའི་སྟེང་དུ་དཔལ་ལྡན་སྒྱུ་
སྐར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་རྣམ་པར་སྤྲོས་ནས་དེར་ཉི་མ་དེ་ཉིད་ལ་
ལྷ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དབང་བསྐུར་ནས་རྒྱས་པ་དང་བསྡུས་
པའི་དབྱེ་བས་གསང་སྔགས་ཀྱི་ཚུལ་ཐམས་ཅད་བསྟན་ཏོ། ཞེས་བཤད་པའི་ཤེས་
པར་བྱེད་པ་ལས་སོ། །
འོ་ན་སྟོན་པས་རྩ་རྒྱུད་གསུངས་པའི་དུས་ནི་གང་ཞིག་ཡིན། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་པའི་དུས་ནི་ཅི་ཞིག་ཡིན་སྙམ་ན། དེ་ཡང་ཞིབ་ཏུ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། ལོ་འདི་ནས་ནི་དྲུག་བརྒྱའི་ལོ་ཡིས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོར་བསྡུས་དགུ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་
ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཆོས་བསྟན་པའི་ལོ་སྟེ་ལོ་དེ་ནས་ལོ་དྲུག་བརྒྱ་ན་ཆུ་བོ་ཤཱི་ཏའི་བྱང་ཤམྦྷ་ལ་ཞེས་བྱ་བའི་ཡུལ་དུ་གྲགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནིེ་ལུང་གི་བརྗོད་པ་སྟེ་འཇམ་དཔལ་གྲགས་པ་ཆེན་པོ་གསལ་བར་འབྱུང༌། ཞེས་སྟོན་པས་རྩ་རྒྱུད་བསྟན་པའི་ལོ་དེ་ནས་རགས་པ་ལོ་དྲུག་བརྒྱ་འདས་པའི་འཚམས་སུ་རིགས་ལྡན་

5

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

འཇམ་དཔལ་གྲགས་པ་འབྱུང་ཞིང༌། ཁམས་ལེའི་མདོར་བསྡུས་གསུམ་པ་ལས། འཇམ་དཔལ་རྒྱལ་པོ་གྲགས་པར་གྱུར་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སེང་གེའི་ཁྲི་དེ་ལས་ལོ་བརྒྱའི་བར་དུ་ཆོས་བསྟན་ཏོ་ཞེས་པས་འཇམ་དཔལ་གྲགས་པའི་ལོ་བརྒྱ་སྟེ་བདུན་བརྒྱ། ཡང་ཁམས་ལེའི་མདོར་བསྡུས་དགུ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་ནས་ཀླུ་ཡི་ལོ་བརྒྱ་རྣམས་ཀྱིས་ཞེས་པ་ནི་གྲགས་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དེ་ནས་ཀླུ་
ཞེས་པ་ལོ་བརྒྱད་བརྒྱ་ནས་ངེས་པར་ཞེས་པ་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་མ་ཁའི་ཡུལ་དུ་ཀླ་ཀློའི་ཆོས་དག་རབ་ཏུ་འཇུག་པར་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་པ་ལྟར་བདུན་བརྒྱའི་སྟེང་དུ་གྲགས་པ་འདས་ནས་ཀླ་ཀློ་འཇུག་པའི་བར་གྱི་བརྒྱད་བརྒྱ་བསྣན་པས་སྟོང་ལྔ་བརྒྱ།
དེའི་སྟེང་དུ་མེ་མཁའ་རྒྱ་མཚོའི་ལོ་བཞི་བརྒྱ་དང་གསུམ་བསྣན་པས་ལོ་སྟོང་དགུ་བརྒྱ་དང་གསུམ་སྟེ། སྟོན་པས་རྩ་རྒྱུད་གསུངས་པ་ནས་རྩིས་ལོ་ཉིས་བརྒྱ་ཉེར་
གཅིག་འདས་པ་ཕན་ཆད་ལ་ལོ་སྟོང་དགུ་བརྒྱ་དང་གསུམ་འོང༌། དེ་ལ་རབ་བྱུང་ལ་སོགས་འདས་པ་རྣམས་བསྲེས་ཞེས་གསུངས་པས་ལོ་སྟོང་དགུ་བརྒྱ་དང་གསུམ་པ་དེའི་མཐའ་འམ་རྩིས་ལ་ཉེར་གཅིག་གི་ཐ་མའི་ལོ་དེ་ཟད་པ་མེ་སྟག་ཡིན་པར་གྲུབ། དེ་འདྲའི་ལོ་སྟོང་དགུ་བརྒྱ་དང་གསུམ་པོ་དེ་དྲུག་ཅུས་བགོས་ཏེ་མེ་སྟག་ནས་དེའི་གོང་རོལ་ཏུ་འདས་པའི་དྲུག་ཅུ་སྐོར་དུ་ལོངས་པ་རྣམས་དོར་བས་ལྷག་ཞེ་གསུམ་འོང༌། ཞེ་གསུམ་པོ་དེའི་ཐོག་མ་དེ་མེ་སྟག་ནས་ཡར་བགྲངས་པའི་ཉི་སྒྲོལ་བྱེད་ཤིང་ཕོ་སྤྲེའུ་ལ་ཕོག་པས་ཤིང་སྤྲེ་དེའི་རྩིས་ལོ་ཉིས་བརྒྱ་ཉེར་གཅིག་གི་མཇུག་
ནས་ཡར་བགྲངས་པའི་སྟོང་དགུ་བརྒྱ་དང་གསུམ་པོའི་ཐོག་མ་དང༌། ལོ་དྲུག་བརྒྱ་ནས་འཇམ་དཔལ་གྲགས་པ་འབྱུང་བར་ལུང་བསྟན་པའི་ལོ་དྲུག་བརྒྱའི་ཐོག་མའང་

6

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ཡིན་ནོ། །
དེ་ཡང་དྲུག་བརྒྱ་ནས་འཇམ་དབྱངས་གྲགས་པ་འབྱུང་ཞེས་པའི་དྲུག་བརྒྱ་ཡང་རགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོན་པས་རྩ་རྒྱུད་གསུངས་པའི་ལོ་དང་ལོ་དྲུག་བརྒྱའི་ཐོག་མ་ཤིང་སྤྲེའི་བར་དེར་རྒྱལ་པོ་ཟླ་བཟང་གིས་རྩ་རྒྱུད་བསྡུས་ཏེ་འགྲེལ་པ་མཛད་པ་སོགས་ཀྱི་ལོ་འགའ་ཟུང་གཞུག་དགོས་སོ། །དེ་ཡང་ལོ་གྲངས་ཇི་ཙམ་ཞིག་
གཞུག་དགོས་ན། མདོར་བསྡུས་གསུམ་པ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ངེས་པ་དེའི་
ཕྱིར་རྩབའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སྟོང་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་པ་དང་རྒྱས་འགྲེལ་སྟོང་ཕྲག་དྲུག་ཅུ་
པ་ཡང་ཤམྦྷ་ལ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་གྱི་སྐད་གཞན་གྱིས་གླེགས་བམ་ལ་བྲིས་ནས་

རྒྱལ་པོ་ཟླ་བ་བཟང་པོས་གྲོང་བྱེ་བ་ཕྲག་དགུ་བཅུ་རྩ་དྲུག་ན་གནས་པ་རྣམས་ལ་རབ་ཏུ་བསྟན་ཏོ། །དེ་ཉིད་དེ་ལ་མོས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཉན་ཞིང་བཀླགས་ཏེ་རང་གི་སེམས་
ལ་བཟུང་ནས་གཞན་དག་ལ་ཡང་རྒྱ་ཆེར་རབ་ཏུ་བསྟན་ཏོ། །རྒྱུད་བསྟན་པའི་དུས་དེ་ནས་ལོ་གཉིས་པ་ལ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་རྒྱུའི་སླད་དུ་དཀྱིལ་འཁོར་

གྱི་འཁོར་ལོ་དང་རྫུ་འཕྲུལ་བསྟན་ནས་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་གང་ནས་བྱོན་པ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་དེ་ཉིད་དུ་གཤེགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ཟླ་བཟང་ཉིད་ཀྱིས་རྩ་རྒྱུད་
དང་རྒྱས་འགྲེལ་བསྟན་པའི་ལོ་གཉིས་པ་ལ་ཟླ་བཟང་གཤེགས་པར་གསུངས་པའི་ཟླ་བཟང་གཤེགས་པའི་ལོ་གཅིག །དེའི་གོང་གི་རྩ་རྒྱུད་སྡུད་པ་དང་རྒྱས་འགྲེལ་སྟོང་ཕྲག་དྲུག་ཅུ་པ་མཛད་པ་སོགས་ལ་ལོ་གཉིས་ཏེ་ཟླ་བ་བཟང་པོས་རྩ་རྒྱུད་རྒྱས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་ཐོག་མར་བསྟན་པ་ནས་གཤེགས་པའི་བར་ལ་ལོ་གསུམ་དུ་བྱེད་དགོས་པ་ནི་རྒྱུད་ཀྱི་ཁམས་ལེའི་གོ་སླ་ལས། ཤམྦྷ་ལ་ཞེས་རབ་ཏུ་གྲགས་པའི་ཀ་ལཱ་པར་ནི་

7

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དཔལ་ལྡན་རྒྱལ་པོ་ཉི་མ་འགའ་ཞིག་གིས། ལྷ་ཡི་དབང་པོ་རབ་མཆོག་མི་ཡི་བདག་པོར་བཞག་ནས་ཁྱོད་ནི་རང་གི་གནས་སུ་འགྲོ་བར་གྱིས། །ཞེས་པའི་ཉི་མ་འགའ་ཞིག་
ཅེས་པ་ནི་སྐབས་མང་པོར་ལོ་གསུམ་ཕྱོགས་གསུམ་ལ་ཉི་མ་འགའ་ཞིག་ཅེས་བཤད་པ་དང་ཕྱོགས་མཐུན་པ་ཡིན་ནོ། །
ཟླ་བཟང་གི་ལོ་གསུམ་པོ་ལོ་དྲུག་བརྒྱའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ཡང་མ་ཡིན་
ཏེ། ཟླ་བཟང་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་དེ་ཉིད་དུ་གཤེགས་སོ་ཞེས་གསུངས་པའི་དེ་མ་ཐག་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་ནས་ལྷ་དབང་གིས་ལོ་བརྒྱའི་བར་དུ་རྒྱུད་སྟོན་པར་མཛད་དེ། དེ་བཞིན་དུ་གཟི་བརྗིད་ཅན་དང་ཟླ་བས་བྱིན་དང་ལྷའི་དབང་ཕྱུག་
དང་སྣ་ཚོགས་གཟུགས་དང་ལྷའི་དབང་ལྡན་གྱིས་ཀྱང་ངོ༌། །ཞེས་རྒྱལ་པོ་དྲུག་པོ་དེ་
ལོ་བརྒྱ་བརྒྱ་བར་བཤད་པས་སོ། །རྒྱུ་མཚན་དེ་བས་ན་ཟླ་བ་བཟང་པོ་ལ་ལོ་གསུམ་དང༌། སྟོན་པས་རྩ་རྒྱུད་གསུངས་པའི་ལོ་གཅིག་སྟེ་ལོ་བཞི་པོ་དེ་དྲུག་བརྒྱའི་ནང་དུ་མི་གཏོགས་པས་རྩ་རྒྱུད་གསུངས་པ་ནས་ལོ་དྲུག་བརྒྱ་ན་འཇམ་དཔལ་གྲགས་པ་འབྱུང་ཞེས་པའི་དྲུག་བརྒྱ་རགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལྟར་ན་རྒྱལ་པོ་གྲགས་པ་འབྱུང་བར་ལུང་བསྟན་པའི་ལོ་དྲུག་བརྒྱའི་ཐོག་མ་ཤིང་སྤྲེའི་གོང་གི་ལོ་བཞི་པ་ལྕགས་འབྲུག་གི་ནག་པའི་ཉ་ལ་སྟོན་པས་རྩ་རྒྱུད་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། མཆོག་མི་འགྱུར་གྱི་མདོར་བསྡུས་ལས། འཇམ་པའི་དབྱངས་
ཀྱང་ང་མྱ་ངན་ལས་འདས་ནས་ལོ་དྲུག་བརྒྱ་ན་ཤམྦྷ་ལའི་ཡུལ་དུ་ཤཱཀྱའི་རིགས་ལ་ལྷ་མོ་རྣམ་པར་རྒྱལ་མའི་མངལ་ནས་ལྷའི་དབང་ལྡན་གྱི་སྲས་རིགས་ལྡན་གྲགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་ཤིང་སྟོན་པས་རྩ་རྒྱུད་བསྟན་ནས་ལོ་

8

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

དྲུག་བརྒྱ་ན་འཇམ་དབྱངས་གྲགས་པ་འབྱུང་བར་ཡང་གསུངས་པས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བའི་ལོ་དེ་ལ་རྩ་རྒྱུད་གསུངས་པ་ཡིན་པས་དཔའ་བོ་ལྕགས་འབྲུག་གི་ལོ་ནི་སྟོན་པས་རྩ་རྒྱུད་གསུངས་པའི་ལོ་དང་སྟོན་བ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ལོ་ཡང་ཡིན་ནོ། །
དེས་ན་སྟོན་པ་འཁྲུངས་ནས་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་བཞུགས་ཤིང་གྱ་གཅིག་པའི་ས་གའི་ཉ་ལ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡིན་པས་སྟོན་པ་འཁྲུངས་ནས་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་པ་མྱོས་ལྡན་ས་ཡོས་ནས་ཡར་བགྲངས་པའི་ཞེ་དྲུག་པ་རྒྱལ་བ་ཤིང་རྟ་ལ་སྟོན་པ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་མྱོས་ལྡན་ས་ཡོས་ནས་ཡར་བགྲངས་པའི་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་པ་དྲག་པོ་ལྕགས་སྤྲེ་ནི་སྟོན་པའི་འཁྲུངས་ལོར་གྲུབ་ལ། མངོན་པར་འབྱུང་བའི་མདོ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ཉི་ཤུ་རྩ་དགུ་བཞེས་ནས་ཁབ་ནས་བྱུང་སྟེ་ལོ་དྲུག་ཏུ་དཀའ་བ་སྤྱོད་པར་འགྱུར། དེ་ནས་བདུད་རྩི་རྟོགས་པར་འགྱུར་བར་མཐོང་ངོ་ཞེས་གསུངས་པས་ལྕགས་སྤྲེ་ནས་མར་བགྲངས་པའི་ལོ་ཉེར་དགུ་པ་ཀུན་འཛིན་ས་ཕོ་བྱི་བ་ལ་ཁབ་ནས་བྱུང༌། ས་བྱི་དང་པོར་བྱས་
པའི་ལོ་དྲུག་འདས་པའི་རྒྱལ་བ་ཤིང་རྟ་ནི་ས་ཡོས་ནས་ཡར་བགྲངས་པའི་ལོ་ཞེ་དྲུག་པ་ཡིན་པས་རྒྱལ་བ་ཤིང་རྟ་དེའི་ས་ག་ཟླ་བ་དཔྱིད་ཟླ་ཐ་ཆུང་གི་ཉའི་མཚན་མོའི་ཐུན་ཐ་མའི་ཆ་སྐྱ་རེངས་འཆར་བའི་འཚམས་རྔ་རྡུང་བ་ལ་ཉེ་བ་ན་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་ཆེ་རོལ་པ་ལས། དགེ་སློང་དག་དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམ་གྱི་ཆ་སྨད་སྐྱ་རེངས་འཆར་བའི་དུས་ཀྱི་ཚེ་རྔ་རྡུང་བའི་ནམ་
ཚོད་ཙམ་ན་ཞེས་དང་། དབང་ལེའི་མདོར་བསྡུས་དང་པོ་ལས། ས་གའི་ཉའི་སྐྱ་

9

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

རེངས་འཆར་ཀའི་ཚེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ཏེ་དེ་ནས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་ཞིང་ཐེག་པ་གསུམ་བསྟན་པ་མཛད་ནས་
ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་པ་ནག་པའི་ཉ་ལ་ཤྲཱི་དྷཱ་ན་ཀ་ཊ་ཀར། ཞེས་ས་གའི་ཉའི་སྐྱ་རེངས་འཆར་བའི་དུས་སུ་སངས་རྒྱས་པར་བཤད་པས་སོ། །
དེ་ཡང་ལོ་དྲུག་བརྒྱའི་ཐོག་མ་ཤིང་སྤྲེའི་གོང་མ་ཆུ་ལུག་ནས་བགྲངས་པའི་ལོ་ལྔ་བཅུ་པ་རྒྱལ་བ་ཤིང་རྟའི་ས་ག་ཟླ་བའི་ཉ་དང་ཤིན་ཏུ་འབྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། ཞལ་ལུང་དང་འཁྲུལ་སེལ་བ་མ་གཏོགས་རྩིས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྐྱོན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་
མེད་པར་འདོད་པ་རྩིས་ལོ་ཉིས་བརྒྱ་ཉེར་གཅིག་གི་མཇུག་ཏུ་ཤར་བའི་བྱེད་རྩིས་

ཀྱི་རྩིས་འཕྲོག་ཞིར་བཞག་སྟེ་རྣམ་པར་དག་པའི་ཡར་ལོག་གི་རྩི་བ་བྱས་པས་ཤིང་
རྟ་དེའི་ས་གའི་ཉའི་གཟའ་ཚེས་ལ་གཟའ་གཅིག་ཆུ་ཚོད་བཞི་བཅུ། ཚེས་འཁྱུད་ཟླ་སྐར་ལ་སྐར་མ་བཅུ་དྲུག་ཆུ་ཚོད་གཅིག །སྒྲ་གཅན་གདོང་ལ་སྐར་མ་བཅུ་དྲུག་ཆུ་ཚོད་ཉེར་དགུ་འོང་བ་དང༌། ཞལ་ལུང་གི་གྲུབ་མཐའ་རྩིས་འཕྲོ་གཞིར་བཞག་སྟེ་སྔར་
བཞིན་བརྩིས་པ་ན་གཟའ་གཅིག་ཆུ་ཚོད་སོ་བརྒྱད། ཚེས་འཁྱུད་ཟླ་སྐར་ལ་སྐར་མ་བཅུ་དྲུག་ཆུ་ཚོད་སྟོང་པ། སྒྲ་གཅན་གདོང་ལ་སྐར་མ་བཅུ་དྲུག་ཆུ་ཚོད་ཉེར་དགུ་འོང་བས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཐོ་རངས་སངས་རྒྱས་པའི་ཞག་ངོ་དེ་ལ་ཟླ་བ་སྒྲ་གཅན་གྱིས་

བཟུང་བར་བཤད་པ་དང་ཡང་འགྲིག་པ་ཡིན་ནོ། །
ཞག་དེ་ལ་ཟླ་བ་སྒྲ་གཅན་གྱིས་བཟུང་བར་བཤད་ཚུལ་ནི་འདུལ་བ་ལུང་ལས།
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བླ་ན་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་བརྙེས་པ་ན་གྲགས་འཛིན་མ་ལ་ཡང་
ཁྱེའུ་ཞིག་བཙས་སོ། །ཟླ་བ་ཡང་སྒྲ་གཅན་གྱིས་ཟིན་ཏོ་ཞེས་དང༌། འདི་བཙས་པ་ན་ཟླ་

10

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།
བ་ཡང་སྒྲ་གཅན་གྱིས་ཟིན་པ་དེ་བས་ན་ཁྱེའུ་མིང་ཡང་སྒྲ་གཅན་ཟིན་ཞེས་བཏགས་སོ་
ཞེས་པ་དང༌། མངོན་པར་འབྱུང་བའི་མདོ་ལས། དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་ལ་རང་གི་སྐྱེས་བུ་རྣམས་ཀྱིས། ལྷ་དགྱེས་པ་སྐྱེད་དུ་གསོལ། གཞོན་ནུས་བླ་ན་མེད་པའི་ཡེ་
ཤེས་བརྙེས་སོ། །དེ་ཐོས་པ་དང་ཉི་མ་དེ་ཉིད་ལ་གྲགས་འཛིན་མ་ལ་ཡང་ཁྱེའུ་ཞིག་བཙས་སོ། །བདུད་རྩི་ཟས་ལ་ཡང་ཁྱེའུ་ཞིག་བཙས་སོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཉིན་མོ་ཟླ་བ་ཡང་
སྒྲ་གཅན་གྱིས་ཟིན་ཏེ་ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་སོ། །
འོ་ན་སྟོན་པ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་ཁར་རྩ་རྒྱུད་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་པ་ནག་པའི་ཉ་ལ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ཏེ། འགྲེལ་ཚིག་འདིས་སྟོན་པ་ས་གའི་ཉ་ལ་སངས་རྒྱས་པའི་ལོ་ཕྱི་མ་དེའི་ནག་པའི་ཉ་ལ་རྩ་རྒྱུད་གསུངས་པར་
བསྟན་པས་སོ་ཞེ་ན། འདིའི་འགལ་སྤོང་ལ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཆོས་རྗེ་བུ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་རྣམས་ནི། ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་པ་ནག་པའི་ཉ་ལ་ཞེས་པ་དང༌། མྱ་ངན་ལས་འདས་ནས་ལོ་དྲུག་བརྒྱ་ན་འཇམ་དཔལ་གྲགས་པ་འབྱུང་བ་གཉིས་ཀ་ཚད་མར་མཛད་ཅིང༌། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ལོ་ངོ་གཉིས་པ་དེ་ལ་རྩ་རྒྱུད་གསུངས་པར་ཡང་མཛད་ནས་འགྲེལ་ཚིག་གཉིས་མི་འགལ་བའི་འཆད་ཚུལ་མང་དུ་མཛད་ལ། ཆོས་རྗེ་ཕྱོགས་རྒྱལ་བ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ ང་མྱ་ངན་ལས་འདས་ནས་ཞེས་པ་ནི་རྒྱ་དཔེ་ལ་མཆན་བུ་དཀྱུས་ལ་ཤོར་བས་མ་དག་གསུང་སྟེ་ཇོ་ཞལ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་རྣམས་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ལོ་ངོ་གཉིས་པ་དེ་ཉིད་ལ་རྩ་རྒྱུད་གསུངས་པར་བཞེད་དོ། །
དེ་ལྟར་བཞེད་པ་ནི་མི་བཐད་པར་གོ་སྟེ། དེ་ལྟར་ཡིན་ན་སྟོན་པ་མངོན་པར་

11

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་དུས་ཀྱི་ས་གའི་ཉའི་མཚན་མོ་ཟླ་བ་སྒྲ་གཅན་གྱིས་

བཟུང་བར་མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ལོ་དྲུག་བརྒྱ་ན་འཇམ་དཔལ་གྲགས་པ་འབྱུང་བར་གསུངས་པའི་དྲུག་བརྒྱའི་ཐོག་མའི་ལོ་དེ་ཉི་སྒྲོལ་བྱེད་ཤིང་ཕོ་སྤྲེའུ་ཡིན་པས་ཤིང་སྤྲེ་དེ་དང་དེའི་སྔ་མ་ཆུ་ལུག་ཆུ་རྟ་ལྕགས་སྦྲུལ་ལྕགས་འབྲུག་ས་ཡོས་ས་སྟག་རྣམས་དང༌། ཤིང་སྤྲེ་དེའི་ཕྱི་མ་ཤིང་བྱ་རྣམས་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་གི་ས་གའི་ཉ ལ་ཟླ་བ་གཟའ་འཛིན་ཡོད་དགོས་པ་ལ་དེ་རྣམས་གང་གི་ཡང་ས་གའི་ཉ་ལ་གཟའ་འཛིན་མེད་པར་རི་མོས་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྩིས་པ་ [འཁྲུལ་སེལ་བ་

མ་གཏོགས།]ཐམས་ཅད་བྱེད་རྩིས་ཉིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་དག་པར་འདོད་པའི་རྩིས་

ལོ་ཉིས་བརྒྱ་ཉེར་གཅིག་གི་མཇུག་ཏུ་ཤར་བའི་རྩིས་འཕྲོ་རྣམས་གཞིར་བཞག་སྟེ་
རྣམ་དག་གི་ཡར་ལོག་གི་རྩི་བ་བྱས་པ་ན་ལོ་དེ་རྣམས་གང་གི་ཡང་ས་གའི་ཉའི་
མཚན་མོ་ལ་ཟླ་བ་ལ་སྒྲ་གཅན་ཞུགས་པའི་རི་མོ་འཆར་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
འོ་ན་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ས་གའི་ཉའི་སྐྱ་རེངས་འཆར་བའི་ཚེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ཏེ་དེ་ནས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་
ལོ་བསྐོར་ཞིང་ཐེག་པ་གསུམ་བསྟན་པ་མཛད་ནས་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་པ་ནག་པའི་ཉ་ལ་ཤྲཱི་དྷཱ་ན་ཀ་ཊ་ཀར་ཞེས་གསུངས་པ་འདིས་སངས་རྒྱས་པའི་ལོ་ངོ་གཉིས་པའི་ནག་པའི་ཉ་ལ་རྩ་རྒྱུད་གསུངས་པར་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ནམ་སྙམ་ན། དེ་ལྟར་དུ་གོ་བ་ནི་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ལུགས་ཀྱི་ཟླ་བ་དང་པོ་ནག་ཟླ་ཁོ་ན་དང༌། བཅུ་གཉིས་པ་
དབོན་ཟླ་ཁོ་ནར་བཟུང་བ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ལ། དོན་ལ་གནས་པ་ནི་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དགོངས་པ་ལ་ཡང་ཟླ་བ་རྣམས་ཡར་ངོ་སྔོན་འགྲོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་

12

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

མར་ངོ་སྔོན་འགྲོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས་ལས་དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཚེ་ནག་ཟླ་ཟླ་བ་རྣམས་ཀྱི་དང་པོ་དང་དབོ་ཟླ་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་པ་དང༌། གཉིས་པ་མར་ངོ་
སྔོན་འགྲོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཚེ་ས་ག་ཟླ་བ་ཟླ་བ་རྣམས་ཀྱི་དང་པོ་དང་ནག་ཟླ་ཟླ་བ་
བཅུ་གཉིས་པར་མཛད་དོ། །
དེ་ལྟར་མཛད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དགོངས་པས་དུས་ཀྱི་

ཐོག་མ་ནི་དཔྱིད་མཉམ་ལུག་ཁྱིམ་དུ་ཉི་མ་ཞུགས་པའི་དཀར་ནག་གི་ཕྱོགས་གཉིས་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་འཇོག་ལ། ཉི་མ་ལུག་ཁྱིམ་དུ་ཞུགས་པའི་ཉི་བར་འཆར་བའི་དུས་ནི་ཡར་ངོ་སྔོན་འགྲོའི་ནག་ཟླའི་ཚེས་གཅིག་ནས་གནམ་གང་གི་བར་གང་ཡང་རུང་བར་ངེས་ལ། དེའི་ཡང་ཚེས་གཅིག་ནས་བཅོ་ལྔའི་བར་ལ་ཉི་མ་ལུག་ཁྱིམ་དུ་ཞུགས་པའི་ཉི་བར་ཤར་བའི་ཚེས་དུས་ཀྱི་དང་པོ་ལུག་ཁྱིམ་ཡར་ངོ་སྔོན་འགྲོ་ནག་
ཟླ་དང་སྦྱོར། ཚེས་བཅུ་དྲུག་ནས་གནམ་གང་བར་ལ་ཉི་མ་ལུག་ཁྱིམ་དུ་ཞུགས་པའི་ཉི་བར་ཤར་བའི་ཚེ་དུས་ཀྱི་དང་པོ་ལུག་ཁྱིམ་མར་ངོ་སྔོན་འགྲོའི་ས་ག་ཟླ་བ་དང་
སྦྱར་ནས་ས་ག་ཟླ་བ་ཟླ་བ་དང་པོ་དང་ནག་ཟླ་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་པར་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། ཁམས་ལེའི་མདོར་བསྡུས་དགུ་པ་ལས། ལྷུན་པོའི་ལྷོའི་དུམ་བུ་འདིར་ལུག་ལ་ཉི་མ་གནས་པས་དཔྱིད་ཀྱི་དུས་སུ་ས་གའི་ཟླ་བ་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །
སྤྱིར་ཟླ་བའི་འཇོག་ཚུལ་དེ་ལྟར་དུ་མཛད་པ་བཞིན་དུ། ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་པ་
ནག་པའི་ཉ་ལ་ཞེས་པ་ཡང་མར་ངོ་སྔོན་འགྲོའི་ས་ག་ཟླ་བ་ཟླ་བ་རྣམས་ཀྱི་དང་པོ་
དང༌། ནག་ཟླ་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་པར་བྱས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པར་ངེས་ཏེ། བཅུ་གཉིས་པ་ནག་པའི་ཉ་ལ་ཞེས་སོགས་ནི། ནག་པའི་མཐར་ནི་དཀར་པོའི་ཚེས་

13

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ལ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ཡིན་ཞིང༌། ནག་པའི་མཐར་ནི་ཞེས་སོགས་དེས་ནག་
ཟླའི་ཉ་ནག་ཟླའི་མཐའ་རུ་བཤད་པ་དང༌། ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་པ་ནག་པའི་ཉ་ལ་ཞེས་པའི་གོང་དེ་ཉིད་དུ། འཕགས་པའི་ཡུལ་འདིར་དཀར་པོའི་ཚེས་གཅིག་ལ་སོགས་པ་ཆ་བཅོ་ལྔའི་མཐར་ནག་པོའི་ཚེས་གཅིག་འཇུག་པ་ས་གའི་ཉའི་སྐྱ་རེངས་འཆར་བའི་ཚེ། ཞེས་ནག་ཉའི་མཐར་ནག་པོའི་ཚེས་གཅིག་འཇུག་པ་ས་ག་ཟླ་བ་དང་ཟླ་བའི་ཐོག་མར་བཤད་པས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱང་ང་མྱ་ངན་ལས་འདས་ནས་ལོ་དྲུག་བརྒྱ་ན་ཞེས་སོགས་སྒྲ་སོར་བཞག་ཅིང༌། འགྲེལ་ཚིག་རྣམས་འགལ་མེད་དུ་འཆད་ཚུལ་དེ་ལྟར་བྱས་ཏེ་རཱ་འབྲོ་སྔ་མ་རྣམས་དང་དཔལ་ལྡན་བླ་མ་དམ་པ་དང་པད་དཀར་ཞལ་ལུང་ལས་བཤད་པ་ལྟར་བཅོམ་ལྡན་འདས་མྱ་ངན་ལས་འདའ་ཁའི་ནག་ཟླའི་ཉ་ལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྩ་རྒྱུད་གསུངས་པ་ཉིད་འཐད་པར་
མཐོང་ངོ༌། །མདོར་བསྡུས་ན་སྟོན་པས་རྩ་རྒྱུད་གསུངས་པའི་དུས་ལ་དོགས་པ་སྐྱེ་བའི་གནས་ནི་མྱ་ངན་འདའ་ཁའི་དུས་ཀྱི་ལོ་དང་སངས་རྒྱས་པའི་དུས་ཀྱི་ལོ་ཕྱི་མ་

དེ་གཉིས་སུ་ངེས་ལ། སངས་རྒྱས་པའི་ལོ་ངོ་གཉིས་པ་དེ་ཡིན་པར་བྱས་ན་སངས་རྒྱས་པའི་དུས་ཀྱི་ས་གའི་ཉའི་མཚན་མོ་ཟླ་བ་གཟའ་འཛིན་ཇི་ལྟར་བྱས་ཀྱང་ས་རིས་ལ་མི་འཆར་བའི་ཕྱིར་རོ། །
ཁ་ཅིག་ [འཇམ་དབྱངས་ཆོས་མགོན།] གིས་ལོ་དྲུག་བརྒྱའི་གོང་གི་ཆུ་རྟ་སྣ་ཚོགས་
ཀྱི་ས་གའི་ཉ་ལ་གཟའ་འཛིན་གྱི་རི་མོ་འཆར་བར་བྱས་པ་ནི་བྱེད་རྩིས་ཀྱི་ཡར་ལོག་
བྱས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་སྒྲུབ་ཚུལ་འདི་ལ་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་གྱ་གཉིས་ཀྱི་བར་གྱི་ཉི་
མ་དང་གཟའ་ལ་མང་ཉུང་གི་ཉེས་པ་ཆེན་པོ་ཡོད་པས་མི་འཐད། ཁ་ཅིག་ [ཆོས་རྒྱལ་

14

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

བྱང་པ།] ལྕགས་སྦྲུལ་ཁྱུ་མཆོག་གི་ས་གའི་ཉ་ལ་གཟའ་འཛིན་ཉིན་མོ་འོང་བའི་ཚུལ་དུ་བཀོད་པ་ས་རིས་སྒྲུབ་ཚུལ་དག་ཀྱང་ཟླ་བ་ལ་སྒྲ་གཅན་ཞུགས་པའི་དུས་ཉིན་མོ་ཡིན་པ་ལ་ཟླ་བ་གཟའ་འཛིན་གྱི་ཐ་སྙད་མེད་ཅིང༌། མངོན་པར་འབྱུང་བའི་མདོ་ལས།
དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་ལ་རང་གི་སྐྱེས་བུ་རྣམས་ཀྱིས། ལྷ་དགྱེས་པ་སྐྱེད་དུ་
གསོལ་ཞེས་པ་ནས། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཉིན་མོ་ཟླ་བ་ཡང་སྒྲ་གཅན་གྱིས་ཟིན་ཏོ། །ཞེས་ཟླ་བ་
སྒྲ་གཅན་གྱིས་བཟུང་བ་རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་གི་འཁོར་གྱི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་མིག་
གིས་མཐོང་བ་ལྟ་བུར་གསུངས་ཤིང༌། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཉིན་མོ་ཞེས་པའང་ཞག་གཅིག་གི་
རྩིས་ལ་ཉིན་རྩིས་ཞེས་རྗོད་པ་དང་འདྲ་བར་གཟའ་འཛིན་བྱུང་བའི་ཉིན་ཞག་དེ་ལ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཉིན་མོ་ཞེས་སྨྲས་པ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལྟར་ན་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་སྟོན་པ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་ཁའི་ནག་ཉ་ལ་རྩ་རྒྱུད་གསུངས་པ་དང༌། མྱ་ངན་ལས་འདའ་བའི་དུས་ནི་དཔའ་བོ་ལྕགས་འབྲུག་གི་ས་ག་ཟླ་བའི་ཉའི་ཐུན་ཐ་མའི་ཆ་ཡིན་པར་གྲུབ་པས་ལྕགས་འབྲུག་དེ་ནས་ཡར་བགྲངས་པའི་ལོ་གྱ་གཅིག་པ་ལྕགས་སྤྲེལ་ནི་སྟོན་པའི་འཁྲུངས་ལོ་ཡིན་པར་གྲུབ་ཅིང༌། དེའི་ཟླ་བ་དང་ཚེས་དང་གཟའ་སྐར་སོགས་ཇི་ལྟར་ཡིན་པ་ནི་ཞིབ་པར་པད་དཀར་ཞལ་ལུང་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

༼སྡུད་པ་པོས་ཇི་ལྟར་བསྡུས་ཚུལ།༽
༈ གཉིས་པ་སྡུད་པ་པོས་ཇི་ལྟར་བསྡུས་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས། རྩ་རྒྱུད་ཇི་ལྟར་བསྡུས་པའི་ཚུལ་དང༌། བསྡུས་རྒྱུད་ཇི་ལྟར་བསྡུད་པའི་ཚུལ་ལོ། །

15

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

༼རྩ་རྒྱུད་ཇི་ལྟར་བསྡུད་ཚུལ།༽
དང་པོ་ནི། མདོར་བསྡུས་གསུམ་པ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ངེས་པ་དེའི་ཕྱིར་རྩ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སྟོང་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་པ་དང་རྒྱས་འགྲེལ་སྟོང་ཕྲག་
དྲུག་ཅུ་པ་ཡང་ཤམྦྷ་ལ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་གྱི་སྐད་གཞན་གྱིས་གླེགས་བམ་ལ་
བྲིས་ནས་རྒྱལ་པོ་ཟླ་བ་བཟང་པོས་གྲོང་བྱེ་བ་ཕྲག་དགུ་བཅུ་རྩ་དྲུག་ན་གནས་པ་རྣམས་ལ་རབ་ཏུ་བསྟན་ཏོ། །
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྟོན་པས་ལྕགས་འབྲུག་གི་ནག་ཉ་ལ་རྩ་རྒྱུད་གསུངས་པ་རྒྱལ་པོ་ཟླ་བ་བཟང་པོས་ཐུགས་ལ་བཟུང་སྟེ་ཤམྦྷ་ལར་བྱོན་ནས་སྟོན་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་རྗེས་སུ་ཤམྦྷ་ལའི་ཡུལ་གྱི་སྐད་ཀྱིས་རྩ་རྒྱུད་དང་རང་ཉིད་ཀྱིས་

མཛད་པའི་རྒྱས་འགྲེལ་སྟོང་ཕྲག་དྲུག་ཅུ་པ་ཡང་གླེགས་བམ་ལ་བྲིས་ཏེ་གྲོང་བྱེ་བ་
ཕྲག་དགུ་བཅུ་རྩ་དྲུག་ན་གནས་པའི་རྒྱལ་པོ་དགུ་བཅུ་རྩ་དྲུག་སོགས་སྐལ་བ་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་རྣམས་ལ་ལྕགས་འབྲུག་ནས་ཆུ་རྟའི་བར་གྱི་ལོ་གསུམ་གྱི་བར་དུ་

བསྟན་ཅིང༌། རྒྱུད་བསྟན་ཟིན་པའི་དུས་ཆུ་རྟ་དེ་ནས་ལོ་གཉིས་པ་ཆུ་ལུག་ལ་སེམས་
ཅན་རྣམས་ཀྱི་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་རྒྱུའི་སླད་དུ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དཀྱིལ་འཁོར་
བཞེངས་ཏེ་རྫུ་འཕྲུལ་བསྟན་ནས་གཤགས་སོ། །
འོ་ན་དཀྱིལ་འཁོར་གནས་གང་དུ་ཇི་ལྟར་དུ་བཞེངས་སྙམ་ན། ཀ་ལཱ་པའི་གྲོང་
གི་ལྷོ་ཕྱོགས་ན་མ་ལ་ཡའི་སྐྱེད་མོས་ཚལ་རྒྱར་དཔག་ཚད་བཅུ་གཉིས་པ་ཀ་ལཱ་པའི་གྲོང་གི་ཚད་དང་མཉམ་པ་ཡོད་པ་དེའི་དབུས་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་ལྔའི་རང་བཞིན་ཅན་ལྷ་དང་ལྷ་མོའི་བདག་ཉིད་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་གྲུ་བཞི་སྒོ་བཞི་པ། སྐུའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་

16

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

རྩ་ཐིག་ཚུན་གྱི་ཚད་གྲུ་བཞི་བརྒྱ་ཡོད་པ་རྟ་བབས་བཞི་དང་དུར་ཁྲོད་བརྒྱད་ཀྱིས་

བརྒྱན་པ་རྭ་བ་ལྔས་སྐོར་བ་ཕྱི་རོལ་ཏུ་ས་ལ་སོགས་པའི་ཁོར་ཡུག་བཞི་དང་རྡོ་རྗེའི་
འཕྲེང་བས་བསྐོར་བ་སྟེ། སྐུའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཕྱེད་ཀྱི་ཚད་ཀྱི་དབུས་སུ་གསུང་གི་
དཀྱིལ་འཁོར་གྲུ་བཞི་སྒོ་བཞི་པ་རྟ་བབས་བཞིས་བརྒྱན་པ་རྭ་བ་ལྔས་བསྐོར་བ། གསུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཕྱེད་ཀྱི་ཚད་ཀྱི་དབུས་སུ་ཐུགས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྲུ་
བཞི་སྒོ་བཞི་རྟ་བབས་བཞིས་བརྒྱན་པ་རྭ་བ་གསུམ་གྱིས་བསྐོར་བ། ཐུགས་ཀྱི་

དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཕྱེད་ཀྱི་ཚད་ཀྱི་དབུས་སུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཀ་བ་བཅུ་དྲུག་
གིས་མཛེས་པའོ། །དེའི་ཕྱེད་ཀྱི་ཚད་ཀྱི་དབུས་སུ་པདྨ་འདབ་མ་བརྒྱད་པ་སྟེ་དཀྱིལ་

འཁོར་གྱི་མཚན་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་བློས་བསླང་བཞེངས་པའོ། །དེ་ལྟར་ན་སྟོན་པ་མྱང་ངན་ལས་འདས་པའི་རྗེས་སུ་ཟླ་བ་བཟང་པོས་དུས་ཀྱི་

འཁོར་ལོའི་རྩ་རྒྱུད་བསྡུས་པ་ནི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་འཕགས་པའི་ཡུལ་འདིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཡོངས་སུ་མྱང་ལས་འདས་པར་གྱུར་པ་ན་སྡུད་པར་བྱེད་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཐེག་པ་གསུམ་
གླེགས་བམ་ལ་བྲིས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་ཤིན་ཏུ་འབྱོར་པ་ཡིན་ནོ། །

༼བསྡུས་རྒྱུད་ཇི་ལྟར་བསྡུས་ཚུལ།༽
༈ གཉིས་པ་བསྡུས་རྒྱུད་ཇི་ལྟར་བསྡུས་པའི་ཚུལ་ནི། རྒྱལ་པོ་ཟླ་བཟང་གཤེགས་པའི་རྗེས་སུ་ལོ་དྲུག་བརྒྱའི་ཐོག་མ་ཤིང་སྤྲེ་དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་ལོ་དྲུག་བརྒྱའི་བར་ལ་ལྷ་དབང་སོགས་ཆོས་རྒྱལ་དྲུག་གིས་རྩ་རྒྱུད་བསྟན། དེ་ནས་མདོར་བསྡུས་གསུམ་པ་ལས། འཇམ་དཔལ་རྒྱལ་པོ་གྲགས་པར་གྱུར་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་

17

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དཔའི་སེང་གེའི་ཁྲི་དེ་ལས་ལོ་བརྒྱའི་བར་དུ་ཆོས་བསྟན་ཏོ། །དེ་ནས་ལོ་བརྒྱ་རྫོགས་པའི་རྗེས་ལ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྒྱལ་པོ་འཇམ་དབྱངས་གྲགས་པས་རྩ་རྒྱུད་ལོ་བརྒྱའི་བར་དུ་བསྟན་ནས་དེའི་ལོ་བརྒྱ་པ་ཁྲག་སྐྱུག་ཆུ་ཕག་གི་དབོ་ཟླའི་ཉ་ལ། རྒྱུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ལུང་བསྟན་པའི་བྱིན་གྱི་བརླབས་པའི་སྟོབས་དང༌།
ཉི་མའི་ཤིང་རྟ་སོགས་དྲང་སྲོང་རྣམས་རྒྱུད་ཡོངས་སུ་སྨིན་ཏེ། ཡངདག་པའི་ལམ་
འཐོབ་པར་མངོན་པར་ཤེས་པ་ལྔས་མཁྱེན་པའི་རྒྱུ་ཡིས། གནས་རྒྱལ་པོ་ཟླ་བ་བཟང་པོས་བཞེངས་པའི་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཁང་པ་དེར། ཆེད་དུ་
བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཉི་མའི་ཤིང་རྟ་སོགས་ཚངས་པའི་དྲང་སྲོང་བྱེ་བ་ཕྲག་ཕྱེད་དང་བཞི་པོ་བོས་པར་གྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་བོས་ནས་ངེས་པ་བྱིན་པ་ནི་ཀྱེ་ཉི་མའི་ཤིང་རྟ་ལ་སོགས་པ་ཚངས་པའི་དྲང་སྲོང་རྣམས་བདག་གི་ཚིག་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་བྱེད་པ་ཉོན་ཅིག །ཟླ་བ་ཕྱི་མའི་ནག་པའི་ཉ་འདི་ལ་ཁྱེད་རྣམས་ལ་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་བསྟན་པ་སྦྱིན་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་དྲང་སྲོང་རྣམས་སྐྲག་ནས་འགྱེལ་བར་གྱུར་རོ། །དེ་ནས་ཆོས་དེ་དང་དྲངསྲོང་རྣམས་ཀྱི་བསམ་པ་འགལ་

བར་གཟིགས་ནས་རྒྱལ་པོ་གྲགས་པས་གསུངས་པ བདག་གིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཁང་པ་འདིར་གཞུག་པར་བྱ་ཞིང་འཇིག་རྟེན་
དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དབང་སྦྱིན་པར་བྱའོ། །
གཞན་ཡང་བདག་གི་བཀས་ཁྱེད་ཀྱིས་རྡོ་རྗེའི་རིགས་དང་ལྷན་ཅིག་བཟའ་བ་
དང་བཏུང་བ་དང༌། བག་མ་བླང་པའི་འབྲེལ་པ་རྣམས་ཀྱང་བྱའོ། །དེ་ལྟར་མི་བྱེད་པ་ལྟ་ན་བདག་གི་གྲོང་བྱེ་བ་ཕྲག་དགུ་བཅུ་རྩ་དྲུག་པོར་གང་དང་གང་དུ་མོས་པ་དེར་

18

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ཁྱེད་རྣམས་སོང་ཞིག །རྣམ་པ་གཞན་དུ་ན་ལོ་བརྒྱད་བརྒྱ་འདས་པའི་རྗེས་ལ་ཁྱེད་
ཀྱི་རིགས་ཀྱི་བུ་དང་ཚ་བོ་ལ་སོགས་པས་ཀླ་ཀློའི་ཆོས་དར་བར་བྱས་ནས་ཞེས་པ་ནས་དེ་བས་ན་ཁྱེད་རྣམས་ཀྱིས་བདག་གི་བཀའ་བཞིན་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་
དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་གྲགས་པའི་གསུང་ཆད་པ་དང་བཅས་པའི་བཀའ་འདི་མགོ་བོར་ཐོག་ལྷུང་བ་བཞིན་གྱུར་ནས་ཚངས་པའི་དྲང་སྲོང་རྣམས་ཀྱིས་ཉི་མའི་ཤིང་རྟ་ལ་སྨྲས་པ།
ཀྱེ་ཉི་མའི་ཤིང་རྟ་ཞེས་བོས་ནས། རྒྱལ་པོ་གྲགས་པ་ལ། བདག་ཅག་རྣམས་ནི་རྡོ་རྗེའི་རིགས་ཀྱི་དབང་བསྐུར་བའི་ཆོས་ལ་མི་འཇུག་སྟེ། དེ་བས་ན་ཁྱོད་ཀྱི་བཀས་

འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་འགྲོ་བ་མཆོག་གོ །ཞེས་ཞུས་མཛོད་ཅིག་ཅེས་སྨྲས་པ་དང་ཉི་མའི་ཤིང་རྟས་མི་དབང་གྲགས་པ་ལ་ཞུས་པ། ཀྱེ་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་སོགས་ཡོན་ཏན་བརྗོད་ནས་རང་རང་གི་རིགས་ཀྱི་ཆོས་ལ་ཞུགས་པ་རྣམས་
ལ་ཐུགས་རྗེ་མཛོད་ཅིག །ཅི་སྟེ་བདག་ཅག་གིས་གདོན་མི་ཟ་བར་ཁྱོད་ཀྱི་བཀའ་

བཞིན་བྱ་བ་ཡིན་པ་དེ་ལྟ་ན་བདག་ཅག་རྡོ་རྗེའི་རིགས་ཀྱི་དབང་བསྐུར་བ་ལ་འཇུག་
པར་མི་བགྱི་སྟེ། ཁྱོད་ཀྱི་བཀས་ཆུ་བོ་ཤིའ་ཏའི་ལྷོ་ཁ་བ་ཅན་དང་ལང་ཀའི་གླིང་གི་
བར་འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་འགྲོ་བ་མཆོག་གོ །ཞེས་ཉི་མའི་ཤིང་རྟས་ཞུས་པ་ལས། རྒྱལ་པོ་གྲགས་པས་བཀའ་སྩལ་པ ཁྱེད་རྣམས་ཤམྦྷ་ལའི་ཡུལ་ནས་མྱུར་དུ་སོང་ཞིག་ཅེས་སོ། །དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་གྲགས་པའི་བཀའ་དེས་ཚངས་པའི་དྲང་སྲོང་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀ་ལཱ་པའི་གྲོང་ནས་བྱུང་སྟེ་ཉི་མ་བཅུ་པ་ལ་ནགས་ཚལ་གྱི་ནང་དུ་

ཞུགས་པར་གྱུར་ཏོ། །
དེ་ལྟར་དུ་གྱུར་པར་རྒྱལ་པོ་གྲགས་པའི་མངོན་པར་ཤེས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་

19

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

མཁྱེན་ཏེ། དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་མ་གཟིགས་ནས་དྲང་སྲོང་རྣམས་དགུག་པའི་དོན་དུ་རེ་ཞིག་དྲང་སྲོང་རྣམས་རྨོངས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རྒྱལ་པོ་གྲགས་པས་ཁྱབ་
འཇུག་དང་ཚངས་པ་དང་དྲག་པོའི་རིགས་རྣམས་རྨོངས་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་སོ། །ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་དང་ལྷའི་བྱིན་གྱིས་རླབས་
ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་དྲང་སྲོང་དེ་རྣམས་ནགས་ཚལ་དེ་ཉིད་དུ་རྨོངས་པར་གྱུར་བ་དང་དེ་
ན་གནས་པའི་རི་ཁྲོད་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དྲང་སྲོང་ཐམས་ཅད་བཅིངས་
ནས་ཁྱེར་ཏེ་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཁང་པ་དེ་ཉིད་དུ་མིའི་དབང་པོ་གྲགས་པའི་ཞབས་དྲུང་
དུ་དོར་བ་དང་རྨོངས་པ་ལས་སད་དེ་རྒྱལ་པོ་དང་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཁང་པ་དང་མ་ལ་

ཡའི་སྐྱེད་མོས་ཚལ་རྣམས་མཐོང་བར་གྱུར་ཏོ། །
དེ་མཐོང་བ་ན་ཡ་མཚན་ཐོབ་སྟེ་ངོ་མཚར་དུ་གྱུར་པའི་ཚིག་དག་སྨྲས་པ་ན་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་བློན་པོ་རྒྱ་མཚོའི་བློ་གྲོས་ཀྱིས་རྒྱལ་པོ་གྲགས་པའི་བསྔགས་པ་བརྗོད་
དེ་དྲང་སྲོང་རྣམས་ལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དབང་ཞུ་བར་གསོལ་བ་ཐོབ་ཅིག་ཅེས་བསྐུལ་བའི་ཚིག་དེ་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱིན་གྱིས་རླབས་ཀྱིས་ཉི་མའི་ཤིང་རྟ་ལ་
སོགས་པའི་དྲང་སྲོང་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་བློ་རབ་ཏུ་སད་དེ། དེ་ནས་དྲང་སྲོང་རྣམས་
ཀྱིས་ཉི་མའི་ཤིང་རྟ་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་པར་བསྐུལ་ཏོ། །
དེ་ལྟར་བསྐུལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་དྲང་སྲོང་རྣམས་དང་ཐབས་ཅིག་ཏུ་རྒྱལ་པོ་གྲགས་པའི་ཞབས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ནས་རིན་པོ་ཆེ་དང་གསེར་གྱི་མེ་ཏོག་རྣམས་ཀྱི་

མཎྜལ་བྱས་ནས་ཕུལ་ཏེ་གསོལ་བ་བཏབ་བོ། །ཇི་ལྟར་ན་འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དབང་བསྐུར་བ་དང༌། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་རྒྱལ་པོ་ཟླ་བ་བཟང་

20

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

པོ་ལ་བསྟན་པའི་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་སྟོང་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་པ་དེ་ཉིད་གཞུང་ཉུང་ངུས་མཆོག་གི་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་ལས་བཏུས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཡང་དག་
པར་སྡུ་བ་མཛད་ནས་ཚངས་པའི་དྲང་སྲོང་རྣམས་ལ་སྟན་དུ་གསོལ། ཞེས་གསོལ་བ་བཏབ་བོ། །
དེ་ནས་ཉི་མའི་ཤིང་རྟས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་དེ་གསན་ནས་ཚངས་པའི་དྲང་
སྲོང་རྣམས་ཀྱི་མོས་པའི་བསམ་པ་དང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བྱིན་གྱིས་རླབས་ཀྱི་

སྟོབས་ཀྱིས་རྒྱལ་པོ་གྲགས་པས་བསྡུས་རྒྱུད་སྡུད་པར་མཛད་དོ། །དེ་ཡང་ཇི་ལྟར་
མཛད་ན། སྒྲ་བཟང་པོ་སྨྲ་བ་ཉི་མའི་ཤིང་རྟ་སོགས་དེ་རྣམས་སྒྲ་བཟང་པོ་ལ་ཞེན་པ་སྤང་བའི་སླད་དུ་དོན་ལ་སྟོན་པ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ཏེ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ཁ་ཅིག་ཏུ་སྒྲ་ཉམས་དང༌། ཁ་ཅིག་ཏུ་གཅོད་མཚམས་ཉམས་པ་དང༌། ཁ་ཅིག་ཏུ་རྣམ་དབྱེ་མེད་པ་དང༌། ཁ་ཅིག་ཏུ་དབྱངས་དང་གསལ་བྱེད་ཕྱེས་པ་དང༌། ཁ་ཅིག་ཏུ་རིང་པོ་ཐོབ་པ་ལ་ཐུང་ངུ་དང་ཐུང་ངུ་ཐོབ་པ་ལ་རིང་པོ་དང༌། ཁ་ཅིག་ཏུ་རྣམ་དབྱེ་ལྔ་པའི་དོན་ལ་རྣམ་དབྱེ་བདུན་པ་དང༌། རྣམ་དབྱེ་བཞི་པའི་དོན་ལ་དྲུག་པ་སྦྱིན་པ་སོགས་སུ་བྱས་ཏེ་ཕྲེང་བ་འཛིན་པའི་སྡེབ་སྦྱོར་གྱིས་བཅིངས་པའི་ཡི་གེ་བརྒྱད་ཁྲི་དྲུག་སྟོང་ལྔ་བརྒྱ་ཉི་
ཤུའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་རེ་ལ་ཡི་གེ་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་བཞིའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཚིགས་བཅད་སྟོང་དང་སུམ་ཅུའི་བདག་ཉིད་ཅན་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་རྩ་རྒྱུད་སྟོང་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་པ་ལས་བསྡུས་ཏེ་དྲང་སྲོང་རྣམས་ལ་བསྟན་ཏོ། །དེ་ལྟར་ཡང་རྩ་རྒྱུད་མདོར་བསྡུས་གསུམ་པར་དྲངས་པ་ལས། དེས་ན་སྙིང་

པོའི་དོན་བསྡུས་འདི། །ཐམས་ཅད་མཁྱེན་སོགས་བདག་འདོད་དོ། །འཕྲེང་འཛིན་

21

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཚིགས་བཅད་སུམ་ཅུ་ནི། །ལྷག་པའི་ཕྱོགས་བརྒྱ་ལེའུ་ལྔས། །དཔལ་ལྡན་རྒྱུད་དག་རྫོགས་པར་ནི། །སྨྲ་བའི་རྒྱལ་པོས་སྟོན་འགྱུར་ཏེ། སྡུད་པར་བྱེད་པ་པོ་ཡང་འདི། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འོ་ན་ད་ལྟར་གྱི་ཇོ་ནང་འགྱུར་གསར་སོགས་ལ་ཚིགས་
བཅད་སྟོང་ཞེ་གཉིས་དང༌། གྱི་ཇོ་དང་སྨའི་འགྱུར་ལ་སྟོང་ཞེ་གསུམ། དེའི་སྟེང་དུ་རྩ་
བའི་འགྱུར་རྣམས་ལ་མ་ཆུད་པའི་མཆོག་མི་འགྱུར་དུ་དྲངས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལེའུའི་ཚིགས་བཅད། ལས་ནི་ཉོན་མོངས་ལས་ཏེ་དེ་ལས་སྡུག་བསྔལ་དུ་འགྱུར་ཉོན་མོངས་ཉིད་ནི་རང་གི་སྡུག་བསྔལ་ལས། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་པ་དང་། དཔལ་མོ་འཐོར་ཐོས་ལྷ་ཡི་ལྗོན་པ་གླང་པོའི་བདག་དང༌། ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་བརྒྱ་གྱ་གཉིས་པ་དང་གཉིས་ཏེ་ཚིགས་བཅད་སྟོང་ཞེ་ལྔ་འོང་བ་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྙམ་ན། དཔལ་ལྡན་དཔལ་གྱི་ཞེས་སོགས་ཡེ་ཤེས་ལེའུའི་ཚིགས་བཅད་ཉིས་བརྒྱ་ང་
གཉིས་པ་མན་ཆད་ཀྱི་ཚིགས་བཅད་བཅུ་དང༌། ཁྱོད་ནི་མ་དང་ཁྱོད་ནི་ཕ་སྟེ་ཞེས་སོགས་ནང་ལེའི་ཚིགས་བཅད། ཐར་དང་དཔལ་ལྡན་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཞེས་སོགས་
ཁམས་ལེའི་ཚིགས་བཅད་གོ་བཞི་པ་དང༌། རབ་མཆོག་ས་གཞི་དག་ལ་ཞེས་སོགས་ཁམས་ལེའི་ཚིགས་བཅད་བརྒྱ་ཞེ་དགུ་པ་དང་བཅས་པའི་ཚིགས་བཅད་བཅུ་གསུམ་རྒྱལ་པོ་གྲགས་པ་དང་ཉི་མའི་ཤིང་རྟའི་གསུང་ཡིན་གྱི་རྩ་རྒྱུད་ལས་བཏུས་པ་མ་ཡིན་པར་ངེས་ཤིང༌། ཡེ་ཤེས་ལེའུ་ཚིགས་བཅད་དགུ་བཅུ་རྩ་བཞི་པ་ཡང་རྩ་རྒྱུད་ལས་བཏུས་པ་མིན་ཞེས་ཟེར་བ་དང་བཅས་པའི་བཅུ་བཞི་དང༌། ད་དུང་རྩ་རྒྱུད་ནས་མ་བཏུས་པའི་ཚིགས་བཅད་གཅིག་ཡོད་པར་མངོན་ཏེ་བརྟག་པར་བྱ་ཞིང་དེ་དང་བཅས་པའི་བཅོ་ལྔ་མ་གཏོགས་པའི་དེ་དག་གི་ལྷག་མ་སྟོང་སུམ་བཅུ་རྩ་རྒྱུད་

22

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ལས་བཏུས་པའི་གྲངས་ཡིན་ནོ། །

༼རྩ་རྒྱུད་དང་བསྡུས་རྒྱུད་ཇི་ལྟར་བསྟན་ཚུལ།༽
གསུམ་པ་བསྡུས་པའི་རྩ་རྒྱུད་དང་བསྡུས་རྒྱུད་ཆོས་རྒྱལ་དང་རིགས་ལྡན་
རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་ཚུལ་ལ་དངོས་དང༌། དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་བསྟན་པའི་གནས་ཚད་དང་བསྟན་པ་སྤྱིའི་གནས་ཚད་སྦྱར་ཏེ་བཤད་པར་བྱའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོས་རྒྱལ་ཟླ་བ་བཟང་པོས་ལོ་གསུམ་རྩ་རྒྱུད་བསྟན། དེ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་རྗེས་སུ་ཆོས་རྒྱལ་དྲུག་གིས་ལོ་བརྒྱར་རྩ་རྒྱུད་བསྟན་པའི་ཆོས་རྒྱལ་དྲུག་ནི་རྩ་རྒྱུད་མདོར་བསྡུས་གསུམ་པར་དྲངས་པ་ལས། ཟླ་

༡

བ་ལྷ་

༢

དབང་གཟི་བརྗིད་

༣

ཅན། །ཟླ༤

་བས་བྱིན་
དང་ལྷ་དབང་

༥

ཕྱུག །སྣ་ཚོགས་༦

གཟུགས་དང་ལྷ་དབང་༧

ལྡན། །ཞེས་གསུངས་པ་
རྣམས་སོ། །
དེ་རྣམས་གང་གི་སྤྲུལ་པ་ཡིན་པ་ནི་དེའི་འཕྲོ་ཉིད་ལས་ཆོས་རྒྱལ་བདུན་པོ་དང་རིམ་པ་བཞིན་སྦྱོར་བར་གསུངས་པ་ནི། ཕྱག

༡

་ན་རྡོ་རྗེ་ཟླ་བཟང་ཁྱོད། །

༢

ས་སྙིང་

གཤིན་རྗེ་མཐ

༣

ར་བྱེད་དང༌། །སྒྲིབ

༤

་པ་ཐམས་ཅད་རྣམས་སེལ་དང༌། །རྨུ༥

གས་བྱེད་
ཁེང༦

ས་བྱེད་རིམ་པས་ཏེ། །ནམ་མ༧

ཁའི་སྙིང་པོ། ཞེས་སོགས་སོ། །ལྷའི་དབང་ལྡན་
གྱིས་ལོ་བརྒྱར་རྩ་རྒྱུད་བསྟན་པའི་རྗེས་སུ་ལྷའི་དབང་ལྡན་གྱི་སྲས་རིགས་ལྡན་འཇམ་དབྱངས་གྲགས་པས་ལོ་བརྒྱར་རྩ་རྒྱུད་བསྟན་ཅིང༌། ལོ་བརྒྱ་རྗོགས་པའི་རྗེས་
ཀྱི་མིག་དམར། ཤིང་ཕོ་བྱི་བ་དེའི་ནག་པའི་ཉ་ལ་ཉི་མའི་ཤིང་རྟ་སོགས་དྲང་སྲོང་
རྣམས་ལ་དབང་བསྐུར་བྱིན་ཏེ་བསྡུས་རྒྱུད་སྡུ་བ་མཛད་ནས་མྱང་ངན་ལས་འདས་
སོ། །

23

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དེ་ནས་ཤིང་ཕོ་བྱི་བ་དེ་ལ་པད་དཀར་གྱིས་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་མཛད།
དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་ལོ་བརྒྱད་བརྒྱའི་བར་ལ་པདྨ་དཀར་པོ་སོགས་རིགས་ལྡན་བརྒྱད་
ཀྱིས་བསྡུས་རྒྱུད་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པ་ལོ་བརྒྱ་བརྒྱར་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། མདོར་བསྡུས་དགུ་པ་ལས། དེ་ནས་ཀླུ་ཡི་ལོ་བརྒྱ་རྣམས་ཀྱིས་ཞེས་པ་ནི་གྲགས་པ་མྱ་ངན་
ལས་འདས་པ་དེ་ནས་ཀླུ་ཞེས་པ་ལ་བརྒྱད་བརྒྱ་ནས་ངེས་པར་ཞེས་པ་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་མ་ཁའི་ཡུལ་དུ་ཀླུ་ཀློའི་ཆོས་དག་རབ་ཏུ་འཇུག་པར་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་རྒྱལ་པོ་གྲགས་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་ནས་ལོ་བརྒྱད་བརྒྱ་ན་མ་ཁའི་ཡུལ་དུ་ཀླ་ཀློ་འཇུག་པར་བཤད་ཅིང་ཁམས་ལེའི་གོ་སླར། རིགས་ལྡན་རིགས་ཀྱི་ནང་ནས་ལག་པས་

བསྒྱུར་བའི་དུས་ཀྱི་བུ་དང་ཚ་བོ་དག་ནི་འདས་གྱུར་པ། །དེ་ཡི་དུས་སུ་ངེས་པར་མ་ཁའི་ཡུལ་དུ་ཀླ་ཀློའི་ཆོས་ནི་རབ་ཏུ་འཇུག་པ་དག་ཏུ་འགྱུར། །ཞེས་རིགས་ལྡན་གྱི་རིགས་སུ་གྱུར་པ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ལག་པ་སྟེ་གཉིས་ཀྱིས་དུས་ཏེ་བཞི་བསྒྱུར་
བའི་རིགས་ལྡན་གྲགས་པའི་བུ་པད་དཀར་དང་ཚ་བོ་བཟང་པོ་སོགས་བརྒྱད་འདས་པའི་མཐའ་དེར་མ་ཁའི་ཡུལ་དུ་ཀླ་ཀློ་འཇུག་པར་བཤད་པས་སོ། །དེ་ན་གྲགས་པ་འདས་ནས་ལོ་བརྒྱད་བརྒྱ་ན་ཀླ་ཀློ་མ་ཁའི་ཡུལ་དུ་འཇུག་པར་བཤད་ཅིང༌། གྲགས་པ་འདས་ནས་ཀླ་ཀློ་འཇུག་པའི་བར་ལ་པད་དཀར་སོགས་རིགས་ལྡན་བརྒྱད་འབྱུང་བར་བཤད་པ་པད་དཀར་ནས་ཤིན་ཏུ་བཟང་གི་བར་རིགས་ལྡན་བརྒྱད་པོ་དེས་ལོ་བརྒྱ་བརྒྱར་ཆོས་བསྟན་པར་གྲུབ་བོ། །
དེ་ལྟར་ན་གྲགས་པ་ནས་ཤིན་བཟང་གི་བར་རིགས་ལྡན་དགུ་སྟེ། རྩ་རྒྱུད་མདོར་བསྡུས་གསུམ་པར་དྲངས་པ་ལས། གྲ

༡

གས་པ་རིགས་ལྡན་རིགས་ཀྱང་སྟེ། །དེ་

24

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ནས་རིགས་ལྡན་པདྨ་དཀ༢

ར། །བཟང་པོ་རིགས་༣

ལྡན་གསུམ་པ་སྟེ། །དེ་བཞིན་གཞི་
པ་རྣམ༤

་རྒྱལ་ལོ། །གཤེ༥

ས་གཉེན་བཟང་པོ་རིན་ཆེན་ཕྱ

༦

ག །བདུན་པ་ཁྱ༧

བ་འཇུག་

སྦས་པའོ། །ཉི་༨

མ་གྲགས་དང་ཤིན་ཏུ་༩

བཟང༌། །ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་སོ། །ཤིན་
བཟང་འདས་མ་ཐག་གི་རྗེས་དེར་ཀླ་ཀློ་ཞུགས་པ་དང་རིགས་ལྡན་རྒྱ་མཚོ་རྣམ་རྒྱལ་
ཁྲི་ཐོག་ཏུ་བྱོན་པ་དུས་མཉམ་ཞིང་རྒྱ་མཚོ་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་ལོ་བརྒྱ་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་
གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་ཆོས་བསྟན། དེའི་མཇུག་ཏུ་རིགས་ལྡན་རྒྱལ་དཀས་ལོ་ཉིས་བརྒྱ་
ཉེར་གཅིག་གི་བར་དུ་ཆོས་བསྟན་པ་ཡིན་པས་ཆོས་རྒྱལ་དྲུག་དང་རིགས་ལྡན་ཉེར་གསུམ་པོ་གཞན་རྣམས་ལོ་བརྒྱ་བར་མཚུངས་ཀྱང༌། རྒྱ་མཚོ་རྣམ་རྒྱལ་དང་རྒྱལ་དཀའ་གཉིས་ལོ་བརྒྱ་པ་ལས་ཆེས་མང་བ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་མདོར་བསྡུས་དགུ་པ་ལས། འདིར་བྱེད་པ་ངེས་པ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དུས་ནས་ལོ་དྲུག་བརྒྱ་ན་འཇམ་དཔལ་གྱི་དུས་

སོ། །ཞེས་པ་ནི་རྒྱལ་པོ་གྲགས་པ་བྱུང་མ་ཐག་པའི་དུས་བསྟན་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་དེ་ནས་ལོ་བརྒྱད་བརྒྱ་ན་ཀླ་ཀློའི་དུས་སོ། །ཞེས་པ་འདིས་ཀླ་ཀློ་ཞུགས་མ་ཐག་པའི་དུས་བསྟན་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཀླ་ཀློའི་དུས་དེ་ལས་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་གཉིས་ལྷག་པའི་བརྒྱས་དམན་པ་ནི་རྒྱལ་དཀའ་གང་གིས་ཉུང་ངུའི་བྱེད་པ་རྣམ་པར་སྦྱོང་བ་རིགས་ལྡན་རྒྱལ་དཀའི་དུས་སོ། །
ཞེས་གསུངས་པ་འདིས་ཀླ་ཀློ་མ་ཁར་ཞུགས་ནས་རྩིས་ལོ་ཉིས་བརྒྱ་ཉེར་
གཅིག་གི་མཇུག་ཡན་ཆད་ལ་ལོ་མེ་མཁའ་རྒྱ་མཚོ་འདས་པའི་ལོ་མེ་མཁའི་རྒྱ་མཚོ་ལ་ལོ་བརྒྱ་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་གཉིས་དམན་པ་རྩིས་ལོ་ཉིས་བརྒྱ་ཉེར་གཅིག་གི་ཐོག་མ་དེ་

25

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

རིགས་ལྡན་རྒྱལ་དཀའ་འབྱུང་མ་ཐག་པའི་དུས་ཡིན་པར་བསྟན་པ་དང༌། ལོ་མེ་མཁའ་རྒྱ་མཚོ་འཇོག་པ་ཡང་ཀླ་ཀློ་ཞུགས་ནས་ཇི་ཙམ་སོང་གི་འདས་ལོའི་གྲངས་རྟོགས་པ་དགོས་པའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ནའང་རྒྱལ་པོ་གཉིས་པ་དེའི་ལོ་གྲངས་བྱེ་བྲག་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཆེད་ཀྱང་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པར་རིགས་ལྡན་ཐམས་ཅད་ལོ་བརྒྱ་བར་སྔ་མ་རྣམས་བཞེད་པ་ལྟར་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན་མི་འཐད་དེ། མ་ཁའི་ཡུལ་དུ་ཀླ་ཀློ་ཐོག་མར་ཞུགས་པ་ནས་རིགས་ལྡན་དྲག་པོས་ཀླ་ཀློ་འཇོམས་པའི་བར་གྱི་ཀླ་ཀློའི་ཆོས་ཀྱི་གནས་ཚད་ནི་ལོ་
སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་ཡིན་ཞིང༌། ཀླ་ཀློ་ཞུགས་པ་དང་ཁྲི་ཐོག་ཏུ་ཕེབས་པ་དུས་མཉམ་
པའི་རིགས་ལྡན་རྒྱ་མཚོ་རྣམ་རྒྱལ་ནས་རིགས་ལྡན་དྲག་པོ་འཁོར་ལོ་ཅན་གྱི་བར་

ལ་རིགས་ལྡན་བཅུ་དྲུག་ལས་མེད་པས་སོ། །
དེ་ནས་རྒྱ་མཚོ་རྣམ་རྒྱལ་དང་རྒྱལ་དཀའ་ལ་ལོ་བཞི་བརྒྱ་དང་གསུམ་དུ་
བྱས་ན་ཀླ་ཀློའི་གནས་ཚད་དང་ཤིན་ཏུ་འགྲིག་པ་ཡིན་ཏེ་རིགས་ལྡན་ཉི་མ་ནས་དྲག་པོའི་བར་རིགས་ལྡན་བཅུ་བཞིེས་ལོ་བརྒྱ་བརྒྱ་དང་། རྒྱ་མཚོ་རྣམ་རྒྱལ་དང་རྒྱལ་དཀའི་ལོ་བཞི་བརྒྱ་དང་གསུམ་སྟེ་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་དང་གསུམ་འོང་བས་སོ། །ཀླ་ཀློའི་གནས་ཚད་ཀྱང་ལོ་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་ཡིན་ཏེ། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱུད་ཕྱི་མ་

ལས། དེ་ལ་བཅོ་བརྒྱད་ལོ་ཡིས་བརྒྱ་ཕྲག་བསྒྱུར་ཏེ་བརྒྱ་ཡིས་འཕགས་པའི་ཡུལ་
གྱི་མ་ཁ་ལ་སོགས་པར། །ཀླ་ཀློ་རྣམས་ཀྱི་གྲགས་པ་གང་དང་གང་ཞིག་མུན་ཅན་
གྱུར་པ་དེ་རྣམས་བདག་གིས་དྲུངས་ཕྱུང་སྟེ། ཞེས་དང༌། ཁམས་ལེའི་གོ་སླའི་ཇོ་ནང་འགྱུར་གསར་ལས། དེ་ལྟར་དུམ་བུ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡང་དུས་བཞིའི་དུས་སུ་ཀླ་ཀློའི་

26

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ཆོས་ནི་རབ་ཏུ་འཇུག་པ་སྟེ། །ལོ་བརྒྱད་དང་གཅིག་གི་བརྒྱད་ནི་ངེས་པར་གནས་ཏེ་དེ་ནས་ཀླ་ཀློའི་ཆོས་ནི་ཉམས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ་བརྒྱད་དང་བཅུ་གཅིག་གི་བརྒྱར་ནི་ཞེས་པའི་དོན་ནི་རྩིས་ཀྱི་གནས་གཞན་འགོད་པའི་རིམ་པ་སྟེ། དེ་ཡང་
མཇུག་ཏུ་བརྒྱད་བཀོད། དེའི་གོང་དུ་གཅིག་བཀོད་དེ་བརྒྱས་བསྒྱུར་བས་སྟོང་བརྒྱ་བརྒྱ་འོང་བའོ། །དེ་ལྟར་ན་རྒྱ་མཚོ་རྣམ་རྒྱལ་མན་ཆད་ཀྱི་རིགས་ལྡན་གྱི་རྒྱལ་པོ་
རྣམས་ཀྱི་སྐུ་ཚེའི་ཚད་བསྡོམས་པའི་ལོ་གྲངས་དང་ཀླ་ཀློའི་གནས་ཚད་སྒྲིག་དགོས་
པ་དང༌། རྒྱ་མཚོ་རྣམ་རྒྱལ་དང་རྒྱལ་དཀའི་ལོ་གྲངས་ཁྱད་པར་བར་བཤད་པ་འདིས་རིགས་ལྡན་ཉི་མ་སོགས་ལྷག་མ་བཅུ་བཞི་པོ་ལོ་བརྒྱ་པར་གྲུབ་བོ། །
རྒྱ་མཚོ་རྣམ་རྒྱལ་སོགས་བཅུ་དྲུག་པོ་ནི་རྩ་རྒྱུད་ལས། རྒྱ་མཚོ་རྣམ་རྒྱལ་རྒྱལ་དཀའ་དང༌། །རིགས་ལྡན་ཉི་མ་བཅུ་གཉིས་པ། །སྣ་ཚོགས་གཟུགས་དང་ཟླ་བའི་འོད། །མཐའ་ཡས་དང་ནི་ས་སྐྱོང་དང༌། །དཔལ་སྐྱོང་སེང་གེ་རྣམ་པར་གནོན། །སྟོབས་པོ་ཆེ་དང་མ་འགགས་པ། །མི་ཡི་སེང་གེ་དབང་ཕྱུག་ཆེ། །མཐའ་ཡས་རྣམ་རྒྱལ་རིགས་ལྡན་དང༌། །གྲགས་པ་རིགས་ལྡན་དེ་ནས་སླར། །དེ་སྲས་འཁོར་ལོ་ཆེན་པོ་ཅན། །རིགས་ལྡན་དྲག་པོ་འབྱུང་འགྱུར་ཏེ། །སྨྲ་མཁས་རྟ་མཆོག་ཏིང་འཛིན་གྱིས། །ཀླ་ཀློའི་ཆོས་ནི་མཐར་བྱེད་པའོ། །ཉི་མའི་ཤིང་རྟ་ལ་སོགས་
ཀྱི། །སྟོན་པ་སྨྲས་མཁས་འབྱུང་འགྱུར་གང༌། །ཟླ་བཟང་ཁྱོད་ནི་རྩ་བའི་རྒྱུད། །དེ་ནི་སྡུད་པར་བྱེད་པ་སྟེ། །རྒྱས་འགྲེལ་བྱེད་པ་པོ་ཡང་ཁྱོད། །འདིར་ནི་སེམས་ཅན་ཡོངས་སྨིན་བྱེད། །འཇམ་པའི་རྡོ་རྗེའི་བསྡུས་རྒྱུད་ལ། །རྒྱས་འགྲེལ་བྱེད་པ་པད་
འཛིན་དང༌། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །

27

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དེ་ལྟར་ན་རྒྱལ་པོ་ཟླ་བ་བཟང་པོ་ནས་རིགས་ལྡན་དྲག་པོ་འཁོརལོ་ཅན་གྱི་

བར་ལ་རྒྱལ་པོ་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང༌། འཁོར་ལོ་ཅན་དེ་ཡང་ཚེ་ལོ་བརྒྱ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ཡངཁམས་ལེའི་གོ་སླ་ལས། སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་གདན་གྱི་མཐར་ནི་ལྷ་མནི་དགྲ་བོ་ཚེ་ལོ་བརྒྱ་པ་ཕྱག་ན་འཁོར་ལོར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་དང༌། འདི་ནི་དཔལ་ལྡན་འཇམ་དཔའི་རྡོ་རྗེ་ལྷ་ཡི་མཆོག་གིས་བཏུད་པ་རྡོ་རྗེའི་རིགས་ཀྱི་རིགས་ལྡན་ཏེ། །ཞེས་རྒྱལ་པོ་འཇམ་དབྱངས་གྲགས་པ་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་སྤྲུལ་པ་དང༌།
རིགས་གཞི་རྡོ་རྗེའི་རིགས་སུ་བྱས་པས་རིགས་ལྡན་དུ་གསུངས་ཤིང༌། །གདན་ནི་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔ་པོ་རྣམས་རིམ་པར་ཡོངས་སུ་བགྲངས་པ་དེ་ཡི་ནང་ནས་དུས་ཀྱི་མཐར། །རིགས་ལྡན་རིགས་ལ་ལྷ་ཡི་དབང་པོ་ལྷ་ཡི་མཆོག་གིས་བཏུད་པ་དྲག་པོའི་རིགས་ལྡན་འབྱུང་བར་འགྱུར། །ཞེས་རིགས་ལྡན་འཇམ་དབྱངས་གྲགས་པ་ནས་དྲག་པོ་འཁོར་ལོ་ཅན་གྱི་བར་ཉེར་ལྔར་གྲངས་ངེས་པ་དང༌། སྟོན་པའི་བསྟན་པའི་
དུས་བཞིའི་རྩོད་དུས་ཀྱི་མཐར་རིགས་ལྡན་དྲག་པོ་འབྱུང་བར་ཡང་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟ་བུའི་དྲག་པོ་འཁོར་ལོ་ཅན་དེས་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་སྔགས་ཀྱི་བསྟན་

པ་རྩོད་ལྡན་གྱི་མཐར་གྱུར་པ་ཀླ་ཀློ་མ་ཁར་ཞུགས་ནས་ལོ་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་སོང་
བའི་མཐར་རིགས་ལྡན་དྲག་པོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ལོ་གོ་བདུན་བཞེས་པའི་དུས་དེར་ལྷ་
ཆེན་བཅུ་གཉིས་ལ་སོགས་པའི་གྲོགས་དང་བཅས་པའི་དམག་དཔུང་གིས་བསྐོར་ཏེ་ཤམྦྷ་ལའི་གནས་ནས་འཐོན་ནས་ཆུ་བོ་ཤིའ་ཏའི་ལྷོ་འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་བྱོན་ཏེ་ཀླ་ཀློ་རྣམས་དང་དེ་དག་གི་དཔུང་གྲོགས་ལྷ་མིན་ལ་སོགས་པའི་དམག་ཚོགས་རྣམས་འཛམ་གླིང་ཆུང་ངུ་འདིར་གཡུལ་དུ་བཅོམ་སྟེ་རང་གི་ཆོས་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པ་ལ་ཀླ་ཀློ་དང་

28

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ཀླ་ཀློ་དེའི་ཆོས་ལ་ཞུགས་པའི་མི་གཞན་རྣམས་ཀྱང་བཀོད་ནས། དེ་ནས་འཛམ་གླིང་

ཆུང་ངུ་འདི་ནས་གཡས་བསྐོར་གྱིས་དུམ་བུ་བཅུ་གཅིག་པོ་གཞན་རྣམས་སུ་ཡང་
རིམ་གྱིས་བྱོན་ཏེ་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་བསྟན་པ་རྩོད་ལྡན་གྱི་མཐར་

སོང་བ་རྣམས་ཀྱི་ཉམས་པ་བསོས་ཏེ་གླིང་བཅུ་གཉིས་པོ་ཐམས་ཅད་རྒྱལ་བའི་རྡོ་རྗེ་
ཐེག་པའི་བསྟན་པ་རྫོགས་ལྡན་དུ་བྱེད་དོ། །
དེ་ལྟར་བྱས་ནས་འཁོར་ལོ་ཅན་རང་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ཚེའི་ཚད་ལོ་བརྒྱ་རྫོགས་པའི་རྗེས་སུ་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྲས་འཇམ་དཔལ་གྱི་སྤྲུལ་པ་ཚངས་པ་དང་སྤྱན་རས་
གཟིགས་ཀྱི་སྤྲུལ་པ་ལྷའི་དབང་པོ་གཉིས་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་ཆོས་སྟོན་པ་པོར་བསྐོས་ནས་མྱང་ངན་ལས་འདའ་འོ། །དེ་ཡང་ཚངས་པ་ནི་ཆུ་བོ་ཤཱི་ཏའི་བྱང་ཤམྦྷ་ལར་ལོ་བརྒྱད་བརྒྱའི་བར་དུ་ཆོས་སྟོན་པ་པོར་འགྱུར་ཞིང༌། ལྷའི་དབང་པོ་ནི་ཆུ་བོ་ཤཱི་ཏའི་ལྷོ་ཕྱོགས་འཕགས་པའི་ཡུལ་ལ་སོགས་པར་ཆོས་སྟོན་པ་པོར་འགྱུར་རོ། །
དེ་ལྟར་འཁོར་ལོ་ཅན་གྱིས་རྒྱལ་བའི་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པ་རྩོད་ལྡན་གྱི་ཐ་མར་གྱུར་

བ་དེ་རྫོགས་ལྡན་དུ་བྱས་པའི་བསྟན་པ་དེ་ཡང་ཇི་ཙམ་དུ་གནས་ན། ས་དུམ་བུ་རེ་རེར་ཡང་ལོ་སྟོང་དང་བརྒྱད་བརྒྱ་བརྒྱད་བརྒྱར་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། ཁམས་ལེའི་གོ་སླ་ལས། རྫོགས་ལྡན་གསུམ་ལྡན་གཉིས་ལྡན་རྩོད་པའི་དུས་ནི་ནུས་པའི་ཚད་ཀྱིས་

ས་གཞི་དག་ལ་ངེས་པར་རྒྱུ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དྲག་པོ་འཁོར་ལོ་ཅན་གྱིས་

བསྟན་པ་བསོས་པའི་དུས་བཞི་གནས་པ་གླིང་བཅུ་གཉིས་པོ་ཐམས་ཅད་བསྡོམས་པའི་ཡུན་ཚད་ནུས་པ་འོག་མིན་པའི་ཞག་རེའི་ཚད་མི་ལོ་ཉིས་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་བགོས་པས་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱར་འཐོབ་པ་གླིང་

29

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

བཅུ་གཉིས་པར་རེ་རེའི་དུས་བཞི་གནས་པའི་ཡུན་ཚད་ཡིན་པས་སོ། །
དེ་ཡང་རྫོགས་ལྡན་གསུམ་ལྡན་གཉིས་ལྡན་རྩོད་དུས་དེ་དུས་བཞི་རེ་རེའི་ཡུན་ཚད་ནི་ཁམས་ལེ་ལས། རེ་རེ་དག་གི་ཚད་ནི་དུས་དང་མདའ་ཡིས་བསྒྱུར་བའི་མི་རྣམས་དག་གི་ལོ་བརྒྱ་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་གླིང་བཅུ་གཉིས་པོའི་རྫོགས་ལྡན་སོགས་དུས་བཞི་རེ་རེ་བསྡོམས་པའི་ཡུན་ཚད་ལྔ་སྟོང་བཞི་བརྒྱར་གསུངས་ལ། དེ་ལ་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་བགོས་པས་བཞི་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་རེ་འཐོབ་པ་གླིང་བཅུ་གཉིས་པོ་
རེ་རེའི་དུས་བཞི་སོ་སོའི་ཡུན་ཚད་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལྟར་ན་བསྟན་པའི་དུས་བཞི་འདི་ལ་ཚན་པ་གཉིས་ཏེ། རྒྱལ་བའི་བསྟན་པའི་དུས་བཞི་དང༌། དྲག་པོ་འཁོར་ལོ་ཅན་གྱིས་བསྟན་པ་བསོས་པའི་དུས་
བཞིའོ། །རྒྱལ་བ་ཉིད་ཀྱི་བསྟན་པའི་དུས་བཞི་ནི སྟོན་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་ནས་དྲག་པོ་འཁོར་ལོ་ཅན་གྱིས་ལོ་རིལ་པོ་གོ་བདུན་བཞེས་པའི་བར་ལོ་སུམ་སྟོང་སུམ་
བརྒྱ་དང་བཞི་རྣམས་ཀྱི་བར་ཏེ། དེ་ཡང་སྟོན་པས་རྩ་རྒྱུད་གསུངས་པ་ནས་ཟླ་བཟང་གཤེགས་པའི་བར་ལོ་བཞི། དེ་ནས་ལྷ་དབང་ནས་གྲགས་པ་གཤེགས་ཀྱི་བར་ལོ་

བདུན་བརྒྱ། དེ་ནས་པད་དཀར་ནས་ཤིན་བཟང་གཤེགས་ཀྱི་བར་ལོ་བརྒྱད་བརྒྱ།
དེ་ནས་རྒྱ་མཚོ་རྣམ་རྒྱལ་དང་རྒྱལ་དཀའ་གཉིས་ཀྱི་ལོ་བཞི་བརྒྱ་དང་གསུམ། དེ་
ནས་རིགས་ལྡན་ཉི་མ་ནས་མཐའ་ཡས་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་བར་རིགས་ལྡན་བཅུ་གསུམ་
གྱི་ལོ་བརྒྱ་བརྒྱ་སྟེ་སྟོང་སུམ་བརྒྱ། དེ་ནས་དྲག་པོ་འཁོར་ལོ་ཅན་གྱི་ལོ་གོ་བདུན་ཏེ་
སུམ་སྟོང་སུམ་བརྒྱ་དང་བཞིའོ། །
གལ་ཏེ་རིགས་ལྡན་དྲག་པོས་ལོ་གོ་བདུན་ཞེས་པའི་དུས་སུ་ཀླ་ཀློ་བཅོམ་པ་

30

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ཡིན་ན་ཁམས་ལེའི་གོ་སླའི་རྒྱུད་ལས། ཀླ་ཀློའི་ཚོགས་ནི་རབ་ཏུ་བཅད་ནས་འཁོར་དང་བཅས་པའི་སྐྱེ་བོ་མི་ཡི་ལོ་ནི་བརྒྱ་ཕྱེད་ན། །རིགས་ལྡན་གྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ་ལྷ་ཡིས་བཀོད་པའི་ཕོ་བྲང་མཐོ་བ་ཀཻ་ལ་ཤ་ཡི་རྒྱབ་ཏུའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ཏེ། རྒྱུད་ཚིག་དེས་དྲག་པོ་འཁོར་ལོ་ཅན་གྱིས་ཀླ་ཀློ་འཁོར་དང་བཅས་པ་ལྷ་མ་མེད་
པར་བཅད་ཟིན་ནས་ལོ་ལྔ་བཅུ་བཞེས་པའི་དུས་སུ་རི་བོ་ཀཻ་ལ་ཤའི་རྒྱབ་གྲུབ་པའི་གནས་ཤམྦྷ་ལར་གཤེགས་པར་འགྱུར་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ་སྙམ་ན། དེའི་སྐྱོན་
མེད་དེ། རྒྱུད་ཚིག་དེས་རིགས་ལྡན་དྲག་པོས་རང་ལོ་གོ་བདུན་བཞེས་པའི་ལོ་ངོ་གོ་བརྒྱད་པའི་དུས་ནས་བརྒྱ་པ་རྫོགས་ཀྱི་བར་ལ་ཀླ་ཀློའི་ཚོགས་འཁོར་གྱི་སྐྱེ་བོ་དང་
བཅས་པ་ཀླ་ཀློའི་ཆོས་ལ་འཇུག་པ་རབ་ཏུ་བཅད་ཅིང༌། གླིང་བཅུ་གཉིས་པོ་རྣམས་སུ་རྩོད་དུས་ཀྱིས་མཐའི་ཆོས་མ་ཡིན་པ་ཉམས་པར་བྱས་ཏེ་རང་ལོ་བརྒྱ་བཞེས་པའི་མཐར་རང་གིས་སྲས་ཚངས་པ་དང་ལྷ་དབང་ཆོས་སྟོན་པ་ལ་བསྐོས་ནས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་རྗེས་ཀྱི་མི་ལོ་བརྒྱ་ཕྱེད་ལྔ་བཅུའི་བར་ལ་རང་གི་གཞོམ་བྱ་ཀླ་ཀློ་
འཁོར་དང་བཅས་པ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་རིགས་ལྡན་གྱི་ལམ་གྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། །གནས་
གང་དུ་འགྲུབ་ན་ལྷ་ཡིས་བཀོད་པའི་ཕོ་བྲང་མཐོ་བ་ཀཻ་ལ་ཤའི་རྒྱབ་ཏུ་སྟེ་ཤམྦྷ་ལར་འགྲུབ་བོ། །ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པས་སོ། །
གལ་ཏེ་དེ་ལས་གཞན་དུ་རིགས་ལྡན་དྲག་པོས་ལོ་ལྔ་བཅུ་བཞེས་པའི་དུས་སུ་ཀླ་ཀློའི་ཆོས་བཅོམ་པ་ཡིན་ན་ཀླ་ཀློའི་གནས་ཚད་ལ་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་ལ་ལྔ་བཅུ་མ་ཚང་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པ་དང༌། གཞན་ཡང་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་གདན་གྱི་མཐར་ནི་ལྷ་མིན་དགྲའོ་ཚེ་ལོ་བརྒྱ་པ་ཕྱག་ན་འཁོར་ལོར་འགྱུར། །ཞེས་རིགས་ལྡན་དྲག་པོ་ཚེ་

31

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ལོ་བརྒྱ་པར་བཤད་ཅིང༌། རྫོགས་ལྡན་མཚམས་སུ་ཀླ་ཀློའི་ཆོས་རྣམས་མཐར་དག་སྲིད་པ་གསུམ་གྱི་བླ་མ་དག་གིས་བཅད་བྱས་ཏེ། །བཅད་ནས་ལོ་ནི་བརྒྱད་བརྒྱ་
རྣམས་སུ་ཚངས་པ་བཞག་པ་མཛད་ནས་བདེ་བའི་གནས་སུ་འགྲོ་བར་འགྱུར། །ཞེས་ཀླ་ཀློའི་ཆོས་བཅད་པའི་མཇུག་ཐོགས་དེ་ཉིད་དུ་ཚངས་པ་ལོ་བརྒྱད་བརྒྱའི་བར་དུ་ཆོས་སྟོན་པ་པོར་བཞག་ནས་དྲག་པོ་རང་ཉིད་བདེ་བའི་གནས་སུ་འགྲོ་བ་སྟཻ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་བཤད་པས་སོ། །
དེ་ལྟར་ན་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་སྟོན་པ་ས་གའི་ཉ་ལ་སངས་རྒྱས་པ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་བཤད་པ་རྣམས་དང༌། ཁམས་ལེའི་མདོར་བསྡུས་གཉིས་པ་ལས། ནང་དུ་ནི་རོ་ཞེས་པ་དབུགས་འབྱུང་བ་དང་འཇུག་པ་སུམ་སྟོང་དྲུག་བརྒྱས་དམན་པའི་ཉིས་ཁྲི་ཚིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་རྣམས་འགགས་པས་སོ། །
ཞེས་ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེའི་སྤྲུལ་པ་རྒྱལ་པོ་ཟླ་བ་བཟང་པོ་རླུང་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་པ་ཚན་པ་གཉིས་མ་འགགས་པའི་ས་བཅུ་པ་བར་བཤད་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་འཇམ་དཔལ་དང་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་སྤྲུལ་པ་རྒྱལ་པོ་གྲགས་པ་དང་པད་དཀར་སོགས་
ས་བཅུ་པའི་བྱང་སེམས་སུ་བཤད་པ་རྣམས་དང༌། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ཟབ་དོན་
ཆགས་བྲལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པར་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་ཁམས་ལེའི་
མདོར་བསྡུས་བདུན་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཆགས་བྲལ་ནི་འཕགས་པ་ཀུན་དགའ་བོ་ལ་སོགས་པ་དང༌། ཞེས་ཟབ་དོན་འཕགས་པ་ཀུན་དགའ་བོའི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་སོགས་སུ་བཤད་པ་རྣམས་ནི་སངས་རྒྱས་དང་སྤྲུལ་པའི་བྱང་སེམས་ཉན་ཐོས་
དང་བཅས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་རྣམས་ཇི་བཞིན་དུ་ཞེན་པའི་

32

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།
གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་ངོར་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བ་དང་མཐུན་པར་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི།

རྩ་རྒྱུད་བསྡུས་རྒྱུད་སེམས་འགྲེལ་སྐོར་གསུམ་དང་བཅས་པའི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་པ་ནི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྣམས་སུ་སྒྱུ་མའི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་
སྒྲིབ་པ་དང་བྲལ་བ་མཐའ་ཡས་པ་མཐའ་ཡས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་མཐའ་
ཡས་པ་མཐའ་ཡས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྐད་མཐའ་ཡས་པ་མཐའ་ཡས་པ་རྣམས་ཀྱིས་

གསོལ་བ་འདེབས་པ་པོ་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་སྐད་ལ་རབ་ཏུ་འཇུག་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གསུང་གིས་འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་སྟོན་པར་མཛད་དེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དེ་དུ་མ་མ་ཡིན་ནོ། །
དེས་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་སྔོན་ས་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་
དབང་ཕྱུག་ཏུ་གྱུར་པ་མཁས་པ་སྒྱུ་འཕྲུལ་ཆེན་པོ་འཆང་བ་སྒྱུ་འཕྲུལ་ཆེན་པོའི་མིག་འཕྲུལ་དང་ལྡན་པ་འཕགས་པའི་ཡུལ་ལུམ་བི་ནིར་ཤཱཀྱའི་རིགས་མིའི་དབང་པོ་ཟས་གཙང་མའི་ལྷ་མོ་སྒྱུ་འཕྲུལ་ཆེན་མོའི་ལྷུམས་ནས་བལྟམས་པ་ནི་གཞོན་ནུ་དོན་གྲུབ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་སྔོན་གྱི་དུས་ནས་སངས་རྒྱས་ཟིན་
སྤྲུལ་པའི་སྐུ་མཐའ་ཡས་པ་སེམས་ཅན་མཐའ་ཡས་པའི་དོན་མཛད་བཞིན་པ་ཞིང་འདིར་སངས་རྒྱས་པ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེ་འཇམ་དབྱངས་སྤྱན་རས་གཟིགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱང་སྔོན་གྱིས་

33

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དུས་སུ་སངས་རྒྱས་ཟིན་པ་ས་བཅུ་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཚུལ་བསྟན་ནས་སེམས་
ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པ་སོགས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་གནས་ཡིན་ཏེ། ཁམས་ལེའི་
མདོར་བསྡུས་གསུམ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འཇིག་རྟེན་དབང་ཕྱུག་བདག་སེམས་
ཅན་གྱི་དོན་ལ་དམྱལ་བར་ཞུགས་པའི་དུས་སུ་གཤིན་རྗེའི་ཕོ་ཉ་རྣམས་དང་གཤིན་རྗེའི་རྒྱལ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་བསྟོད་པ་བརྗོད་པ། གང་ཞིག་སྲིད་པའི་འཆིང་བ་རྣམས་
ལས་གྲོལ་ཀྱང་སེམས་ཅན་དོན་དུ་སྲིད་པ་འཛིན། །དེ་ནི་སྟོང་པའི་དོན་དག་སྟོན་མཛད་དུས་ལས་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་གཏོང་མ་ལགས། །སེམས་ཀྱི་དྲི་མ་ཡང་དག་ཡེ་
ཤེས་མེས་བསྲེག་རྟག་ཏུ་ཡང་དག་བརྩེ་བས་བརླན། །མཛད་སྤྱོད་རྟག་མིན་སེམས་ཅན་དོན་ལ་དགྱེས་པའི་སངས་རྒྱས་དེ་ལ་བདག་ཅག་བདུད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
ཁྱད་པར་དུ་ཡང་སྒྲོན་གསལ་ལས། གསོལ་པ། འོ་ན་བཙུན་པ་ཀུན་དགའ་བོ་ལ་སོགས་པ་སྡུད་པར་བྱེད་པར་ཅིའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་དུ་གྲགས། སྨྲས་པ། ཀུན་དགའ་བོ་ནི་འདིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་སྟེ་ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེ་ཡིན་ལ་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོ་ཡང་དེ་ཉིད་ལས་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་མདོ་སྡེ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་པོ་འདི་དག་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་ལས་ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེས་ཐོས་ནས་ལྷག་ཆད་མེད་པར་ལན་གཅིག་གིས་འཛིན་པར་ག་ལ་ནུས། ཞེས་གསུངས་ནས་དེའི་ཤེས་བྱེད་དུ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གསང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་བླ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ལས། དེ་ནས་གཞན་ཡང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་འཁོར་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་བཤད་པར་བྱའོ། །འདི་ལྟ་སྟེ་འཇམ་དཔལ་ནི་

34

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ཟས་གཙང་མར་གྱུར་ཏོ། །
ཞེས་སོགས་དྲངས་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བླ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་གསུངས་

པའི་དུས་ཀྱི་སྟོན་སྡུད་ཉན་པའི་འཁོར་དང་བཅས་པ་སྟོན་པ་ཉིད་དང་རྒྱུད་གཅིག་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་འཕྲུལ་དང༌། ཐུན་མོང་གིས་འཁོར་གྱི་རྣམ་པར་བསྟན་

པའི་ཀུན་དགའ་བོ་དང་རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་སོགས་ཀྱང་སྟོན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་འཕྲུལ་

རྒྱུད་སྡུད་པ་པོ་སོགས་དང་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་བཤད་པ་བཞིན་དུ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་
རྒྱུད་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པའི་མཐར་ཐུག་གི་དགོངས་པ་ཡང་རྒྱལ་པོ་ཟླ་བ་བཟང་པོ་སོགས་སྟོན་པས་རྩ་རྒྱུད་གསུངས་པའི་འཁོར་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རྣམས་རྒྱུད་སྟོན་པ་པོ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་འཕྲུལ་དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། བརྟག་གཉིས་ལས། འཆད་པ་པོ་ང་ཆོས་ཀྱང་ང༌། །རང་གི་ཚོགས་ལྡན་ཉན་པ་ང༌། །འཇིག་རྟེན་སྟོན་པ་བསྒྲུབ་བྱ་ང༌། །འཇིག་རྟེན་འཇིག་རྟེན་འདས་པ་ང༌། །ཞེས་པའི་འགྲེལ་པ་རྡོ་རྗེ་སྙིང་པོས་མཛད་
པ་ལས། འཇིག་རྟེན་འཇིག་རྟེན་འདས་པ་ང༌། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་བྱིས་པའི་སྐྱེ་བོ་གང་
དག་སངས་རྒྱས་བཙུན་མོ་དང་དབང་པོའི་བདེ་བ་དང་འཁོར་འདུས་པ་དང་ཆོས་བསྟན་པ་དང་སྟོན་པ་དང་ཉན་པ་ལ་སོགས་པ་དང་འདོད་ཆགས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ངེས་
པར་ཡོད་པར་སེམས་པ་དག་བཀག་པ་ཡིན་ཏེ་འདི་ལྟར་མ་འོངས་པའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་
ཀྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རོལ་པ་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། ཡང་དག་
པར་ན་སངས་རྒྱས་ནི་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་སྐུ་དང༌། གླང་པོ་ལྟར་མི་གཡོ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །

35

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

༼བསྟན་པ་སྤྱིའི་གནས་ཚད་བཤད་པ།༽
གཉིས་པ་དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་བསྟན་པའི་གནས་ཚད་དང་བསྟན་པ་སྤྱིའི་གནས་ཚད་སྦྱར་ཏེ་བཤད་པ་ནི། མདོ་ཕྱོགས་ནས་གསུངས་པའི་བསྟན་པའི་གནས་ཚད་ལ་ལོ་སྟོང་དང་ཉིས་སྟོང་སོགས་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་ནང་

ནས་མདོ་བསྐལ་བཟང་གི་གླེགས་བམ་ཁ་ཅིག་ཏུ་ལོ་ལྔ་སྟོང་གནས་ཞེས་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ་ཡུམ་གསུམ་གྱི་གནོད་འཇོམས་སུ་ཡང༌། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བསྟན་
པ་གནས་པ་ནི་ལོ་ལྔ་སྟོང་དུ་གསུངས་ཏེ། ཞེས་བཤད་པ་དང༌། སློབ་དཔོན་འཇམ་དཔལ་གྲགས་པས་ཀྱང་ལོ་ལྔ་སྟོང་དུ་གནས་པར་གསུངས་པས་ལོ་ལྔ་སྟོང་དུ་གསུངས་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་དང༌། མདོ་ལས་ལོ་སྟོང་ལ་སོགས་པ་ཚུལ་གཞན་དུ་གསུངས་པ་དགོངས་པ་ཅན་དུ་རྣམ་བཤད་ཆེན་མོ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྣང་བར་བྱེད་པར་གསུངས་པ་བཞིན་དུ་ས་ཞལ་སོགས་མཁས་པ་མང་དག་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཤིང་དེ་
དག་གིས་ཀྱང་འདི་ལྟར་དུ་འཆད་དེ། ལྔ་སྟོང་པོ་དེ་ཉིད་ལྔ་བརྒྱ་པ་ཕྲག་བཅུར་བཅད་པའི་ལྔ་བརྒྱ་པ་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་རྣམས་ལ་རིམ་པ་བཞིན་དགྲ་བཅོམ་པ་དང་ཕྱིར་མི་འོང་དང་རྒྱུན་ཞུགས་ཐོབ་པ་མང་དུ་འབྱུང་བས་དགྲ་བཅོམ་
པའི་ལེའུ་དང་ཕྱིར་མི་འོང་གི་ལེའུ་དང༌། རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པའི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་སྟེ་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་ལེའུ་གསུམ་དང༌། དེ་ནས་ལྔ་བརྒྱ་པ་ཕྲག་གསུམ་ལ་རིམ་པ་བཞིན་ལྷག་མཐོང་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པ་མང་དུ་འབྱུང་བས་ལྷག་མཐོང་
གི་ལེའུ་སོགས་སྒྲུབ་པའི་ལེའུ་གསུམ་དང༌། དེ་ནས་ལྔ་བརྒྱ་པ་ཕྲག་གསུམ་ལ་རིམ་པ་བཞིན་མངོན་པ་མདོ་སྡེ་འདུལ་སྟོན་པ་མང་དུ་འབྱུང་བས་མངོན་པའི་ལེའུ་སོགས་

36

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ལུངགི་ལེའུ་གསུམ། ལྔ་བརྒྱ་པ་ཐ་མ་ལ་ལྟ་སྤྱོད་རྣལ་མ་མེད་པར་རབ་བྱུང་གི་རྟགས་ཙམ་འཛིན་པས་རྟགས་ཙམ་འཛིན་པའི་ལེའུ་ཞེས་འཆད་དོ། །
དེ་ཡངསྟོན་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་ནས་རྟགས་ཙམ་ཡང་འཛིན་པ་རྫོགས་པ་
ཡན་ཆད་ཀྱི་ལོ་ལྔ་སྟོང་ཡིན་ཏེ་འདི་ཡང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་པའི་བསྟན་པའི་
གནས་ཚད་ཡིན་གྱི་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་བསྟན་པའི་གནས་ཚད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་མ་

ཡིན་ནོ། །ཕར་ཕྱིན་ཐེག་པ་ལ་སྔགས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་

མེད་པ་བཞིན་དུ་ཕར་ཕྱིན་ཐེག་པའི་སྡེ་སྣོད་དུ་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་བསྟན་པའི་གནས་ཚད་འོང་དོན་མེད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་བསྟན་པའི་གནས་ཚད་ནི་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱུད་འགྲེལ་པ་བཅས་པ་ལས་དངོས་སུ་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་སྟོན་པས་རྩ་རྒྱུད་གསུངས་ཤིང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ལོ་ནས་རིགས་ལྡན་དྲག་པོས་ཀླ་ཀློ་ཐོག་མར་བཅོམ་པའི་བར་ལ་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་གྱི་རྒྱལ་བ་

ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ཉིད་ཀྱི་སྔགས་ཀྱི་བསྟན་པའི་དུས་བཞིའི་ལོ་གྲངས་སུམ་སྟོང་སུམ་
བརྒྱ་དང་བཞིའི་སྟེང་དུ་རིགས་ལྡན་དྲག་པོའི་གླིང་འདིའི་དུས་བཞིའི་ལོ་གྲངས་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་བསྣན་པས་ལོ་ལྔ་སྟོང་དང་བརྒྱ་དང་བཞི་འོང་ངོ༌། །
དེ་ལྟར་ན་འདིར་བཤད་པའི་བསྟན་པའི་གནས་ཚད་དང་མདོ་ནས་བཤད་པའི་གནས་ཚད་ལ་ལོ་བརྒྱ་ཙམ་གྱི་ཁྱད་པར་བྱུང་ཡང་སྐྱོན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཕར་
ཕྱིན་ཐེག་པ་དང་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་བསྟན་པའི་གནས་ཚད་མདོ་སྔགས་སོ་སོ་ནས་བཤད་པའི་རྣམ་གཞག་སོ་སོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྩ་
འགྲེལ་ལས་བྱང་གི་སྒྲ་མི་སྙན་དུ་ཡང་བསྟན་པའི་དུས་བཞི་སྔ་ཕྱི་གཉིས་རིམ་ཅན་དུ་

37

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

འབྱུང་བར་བཤད་ཅིང༌། ཕར་ཕྱིན་ཐེག་པའི་མདོ་སྡེ་རྣམས་ལས་སྒྲ་མི་སྙན་པ་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པའི་སྣོད་དུ་མི་རུང་བར་བཤད་པས་སོ། །
འོ་ན་བསྟན་པའི་གནས་ཚད་དེ་དག་གི་སྟེང་ནས་སྔར་ཇི་ཙམ་ཞིག་འདས་ཤིང་ད་ཇི་ཙམ་ཞིག་ལུས་སྙམ་ན། སྔ་མ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོན་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་ནས་
མཛེས་བྱེད་ཆུ་མོ་ཡོས་འདི་ཡན་ཆད་ལ་ལོ་སུམ་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་དང་བཅོ་ལྔ་འགྲོ་བའི་ཚུལ་འཀོད་པ་སོགས་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་བྱུང་ཡང་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྩ་
འགྲེལ་གཞིར་བཞག་ན་སྟོན་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་ནས་རྒྱལ་པོ་ཟླ་བཟང་འདས་ཀྱི་

བར་ལོ་བཞི། དེ་ནས་འཇམ་དཔལ་གྲགས་པ་གཤེགས་ཀྱི་བར་ལོ་བདུན་བརྒྱ། དེ་
རྗེས་པད་དཀར་ནས་ཀླ་ཀློ་ཞུགས་ཀྱི་བར་ལོ་བརྒྱད་བརྒྱ། དེ་ནས་ལོ་མེ་མཁའ་རྒྱ་
མཚོ་སྟེ་སྟོན་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་ནས་རྩིས་ལོ་ཉིས་བརྒྱ་ཉེར་གཅིག་གི་མཐའ་ཡན་
ཆད་ལ་ལོ་སྟོང་དགུ་བརྒྱ་དང་བདུན་འདས་པ་ནི་རྒྱུད་འགྲེལ་ལས་མཐར་ཆགས་སུ་གསུངས་ལ། དེའི་སྟེང་ཏུ་པཎ་ཆེན་ཤཱཀྱ་ཤིའ་ལ་སོགས་པ་དུས་འཁོར་བའི་མཁས་པ་སྔ་མ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་ངག་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་པ་ལས་ལོ་མཛེས་བྱེད་
ཆུ་ཡོས་འདི་འདས་པ་ཡན་ཆད་ལ་འདས་ལོ་དྲུག་ཅུ་སྐོར་བདུན་དང་ལོ་རྐྱང་སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་རྣམས་འདས་པར་མཛད་པ་བསྣན་པ་ཉིས་སྟོང་སུམ་བརྒྱ་དང་རེ་བཞི་འདས་པ་ཡིན་པས་ [དེ་ནས་ད་ལྟའི་མེ་བྱ་འདི་རྫོགས་པའི་ས་ཁྱི་དེ་ཡན་ལ་ལོ་བརྒྱ་དང་བདུན་ཅུ་དོན་བཞི་སོང༌།] ཕར་ཕྱིན་ཐེག་པའི་བསྟན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ལེའུ་དུས་
ལས་ལོ་སུམ་བརྒྱ་རེ་བཞི་འདས་ཤིང་ལྷག་མ་ལོ་ཉིས་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་དང་སོ་དྲུག་ལུས་སོ། །

38

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་བསྟན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་དུས་བཞི་སྔ་མའི་སྟེང་ནས་རྫོགས་ལྡན་དང་གསུམ་ལྡན་འདས་ཤིང་གཉིས་ལྡན་གྱི་སྟེང་ནས་ལོ་བདུན་བརྒྱ་དང་བཅུ་གཉིས་འདས་ལ་བརྒྱ་དང་བཅུ་བཞི་ལུས། རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་བསྟན་པ་སྤྱིའི་གནས་ཚད་ལས་ལོ་ཉིས་སྟོང་བདུན་བརྒྱ་དང་བཞི་བཅུ་ལུས་སོ། །གཞན་ཡང་ད་ལྟར་གྱི་ལོ་

མཛེས་བྱེད་ཆུ་མོ་ཡོས་འདི་ཡན་ཆད་ལ་རིགས་ལྡན་གྱི་རྒྱལ་པོ་མཐའ་ཡས་ཡན་གྱི་

བཅོ་ལྔ་འདས་ནས་བཅུ་དྲུག་པ་རིགས་ལྡན་ས་སྐྱོང་གིས་ཆོས་བསྟན་ནས་ལོ་ང་བདུན་སོང་ཞིང་ཆུ་ཡོས་འདི་འདས་པའི་རྗེས་ནས་ལོ་དགུ་བརྒྱ་དང་བཞི་བཅུ་འདས་པའི་མཚམས་དེར་རིགས་ལྡན་དྲག་པོ་འཁོར་ལོ་ཅན་འབྱུང་ཞིང་རྒྱལ་བ་ཤཱཀྱ་སེང་གེའི་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་བསྟན་པ་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ལུང་རྟོགས་ལ་སོགས་པ་
རྫོགས་ལྡན་དུ་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་སྟོན་པས་རྩ་རྒྱུད་གསུངས་ཚུལ་ལ་སོགས་པ་བཤད་པའི་གླེང་བསླང་བ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

༼བླ་མེད་རྒྱུད་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་གཉུག་མའི་རང་བཞིན་བཤད་པ།༽
གཉིས་པ་བླ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀུན་གྱི་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོ་གཉུག་མའི་རང་བཞིན་
བཤད་པ་ལ་གཉིས། གཉུག་མའི་སེམས་བཤད་པ་དང༌། གཉུག་མའི་ལུས་བཤད་པའོ། །

༼གཉུག་མའི་སེམས་བཤད་པ།༽
དང་པོ་ལ་གཉིས། གཉུག་མའི་སེམས་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུད་དང་རྒྱ་གཞུང་གི་
ཁུངས་དགོད་པ་དང༌། དེ་དག་གི་དོན་ཅུང་ཟད་བཤད་པའོ། །

39

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

༼གཉུག་སེམས་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་ཁུངས་རྒྱུད་དང་རྒྱ་གཞུང་བསྟན་པ།༽
དང་པོ་ནི། ཡེ་ཤེས་ལེའུ་ལས། སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་སངས་རྒྱས་ཡིན་ཏེ་སངས་རྒྱས་ཆེན་པོ་གཞན་འདིར་འཇིག་རྟེན་ཁམས་ན་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་དང༌། དབང་ལེའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྙིང་གི་ནང་ནས་
གནས་པ་ནི་ཡེ་ཤེས་སོ། །དེ་ཡང་གཞོམ་དུ་མེད་པའི་སྒྲ་སྟེ་རྟག་ཏུ་ནཱ་དའི་མཚན་ཉིད་དོ། །ཞེས་དང༌། ནང་ལེའི་མདོར་བསྡུས་དང་པོ་ལས། སྟོང་པ་ལ་ནི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པར་བསྲེས་པ་ཞེས་པ་ནི་འདིར་ལུས་ལ་ཁྱབ་པར་བྱ་བ་དང་ཁྱབ་པར་བྱེད་པའི་འབྲེལ་བ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ངེས་པར་གནས་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་གི་ལུས་ལ་
གནས་པའི་ཡེ་ཤེས་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ནི་སྟོང་པ་སྟེ་ཞེས་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་བརྟག་གཉིས་ལས། ལུས་ལ་ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོ་གནས། །ཞེས་དང༌། ཡང་དེ་ཉེད་ལས། སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་སངས་རྒྱས་ཉིད། །འོན་ཀྱང་གློ་བུར་དྲི་མས་བསྒྲིབས། །དེ་ཉིད་
བསལ་ནས་སངས་རྒྱས་ཉིད། །ཅེས་དང༌། དེའི་རྡོ་རྗེ་སྙིང་འགྲེལ་ལས། གཟོད་ནས་
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་

སོ། །ཞེས་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་དོ་ཧ་ལས་ཀྱང༌། གཉུག་མའི་རང་བཞིན་བྱིས་པས་མ་

མཐོང་བར། །འཁྲུལ་བས་བྱིས་པ་བསླུས་ཞེས་མདའ་བསྣུན་སྨྲ། །ཞེས་སོགས་ཇི་
སྙེད་པ་དག་གོ །
གཉིས་པ་དེ་དག་གི་དོན་ཅུང་ཟད་བཤད་པ་ནི། དེ་ཡང་གཉུག་མའི་སེམས་འདི་རྒྱུད་འགྲེལ་དང་རྒྱ་གཞུང་འདི་དག་ནས་བཤད་པའི་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་སྦྱང་གཞི་
མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་ལ། འདིའི་དོན་འཆད་པ་ལ་དྲུག །གཉུག་མའི་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་

40

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ངོས་བཟུང་བ་དང༌། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་དང༌། རང་བཞིན་གྱིས་དག་ཚུལ་དང་དྲི་མ་རྣམས་གློ་བུར་བ་ཡིན་ཚུལ་དང༌། དེ་ལམ་གྱིས་སྦྱོང་ཚུལ་དང༌། དེ་མངོན་དུ་བྱེད་
པའི་དུས་སོ། །

༼གཉུང་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་བཤད་པ།༽
དང་པོ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་སེམས་ཏེ། རང་ཉིད་མངོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཚེ་སྤྲུལ་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལྟ་བུའི་ཡུལ་སྣང་ཅན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་དང་ལྡན་པ།
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་སྐད་ཅིག་ཀྱང་རྒྱུན་མི་འཆད་
དུ་རྗེས་སུ་ཞུགས་པ། རང་གི་ངོ་བོ་དྲི་མས་དག་པ་ན་ཆོས་ཀྱི་སྐུར་འགྱུར་བའོ། །འདི་
ཡང་ཕྱོགས་ཙམ་མཚོན་པ་ཡིན་གྱིས་འདིའི་གནས་ཚུལ་ཇི་ལྟར་བ་ནི་མངོན་དུ་བྱས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་རྗོད་པར་མི་སྤྱོད་ན་གཞན་དག་གིས་ལྟ་ཅིག་སྨོས་ཏེ། དེ་ལྟར་
ཡང་དོ་ཧ་མཛོད་ཀྱི་གླུ་ལས། གཉུག་མའི་རང་བཞིན་སུས་ཀྱང་མཚོན་དུ་མེད། །ཅེས་དང༌། ཡང་དེ་ཉེད་ལས། གཉུག་མའི་རང་བཞིན་ཚིག་གིས་བརྗོད་མིན་ཡང༌། །སློབ་དཔོན་མན་ངག་མིག་གིས་མཐོང་བར་འགྱུར། །ཞེས་དང༌། དོ་ཧའི་འགྲེལ་པ་གཉིས་མེད་རྡོ་རྗེས་མཛད་པར་ལུང་དྲངས་པ་ལས། འགྲོ་བ་རྣམས་ལ་རྟག་འཆང་རྒྱུ་རྐྱེན་བྲལ་འགྱུར་པ། །གང་ཞིག་གིས་ནི་དེ་ཉིད་རྗོད་པའི་དུས་དག་ན། །ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དག་ཀྱང་ཚིག་གིས་ཕོངས་པར་གྱུར། །ཞེས་སོགས་མང་དུ་གསུངས་སོ། །

41

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

༼མིང་གི་རྣམ་གྲངས་བཤད་པ།༽
གཉིས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི། རང་བཞིན་ལྷན་སྐྱེས་དང༌། འོད་གསལ་
གྱིས་སེམས་དང༌། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་སེམས་དང༌། རང་བཞིན་འོད་གསལ་དང༌།
གཉུག་མའི་སེམས་དང༌། མི་ཤིགས་པའི་སེམས་དང༌། གཞིའི་ཆོས་སྐུ་དང༌། སེམས་
ཀྱི་རྡོ་རྗེ་ཞེས་སོགས་རྣམ་གྲངས་དུ་མའི་སྒོ་ནས་རྒྱུད་དང་རྒྱ་གཞུང་རྣམས་ལས་བསྙད་དོ། །

༼རང་བཞིན་གྱིས་དག་ཚུལ་བཤད་པ།༽
གསུམ་པ་རང་བཞིན་གྱིས་དག་ཚུལ་ལ་གཉིས་ཏེ། རྐྱེན་གཞན་གྱིས་བཟང་

ངན་དུ་མི་འགྱུར་བ་དང༌། རང་གི་ངོ་བོ་དྲི་མའི་རང་བཞིན་དུ་མ་སྐྱེས་པའོ། །དང་པོ་ནི་དཔེར་ན་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ནི་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པ་དངོས་པོ་བཟང་པོ་དང་མི་གཙང་བ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་ངན་པ་རྣམས་ལ་ཡང་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འབབ་ཀྱང་དེ་དག་གི་རྐྱེན་གྱིས་བཟང་ངན་དུ་མི་འགྱུར་བ་ལྟར་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་
བ་ཡང་ལྷ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱེ་གནས་བཟང་པོ་དང་དམྱལ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱེ་གནས་ངན་པ་རྣམས་སུ་འཇུག་མོད་ཀྱང་དེ་དག་གི་དབང་གིས་བཟང་ངན་དུ་འགྱུར་བ་མེད་དེ། ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ལྟར་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་
པ་རང་གི་ངོ་བོ་དྲི་མའི་རང་བཞིན་དུ་མ་སྐྱེས་པ་ནི་གསེར་གཡའ་དང་བཅས་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་གཡའི་ངོ་བོར་མ་སྐྱེས་ལ། ཆུ་རྙོག་མ་དང་བཅས་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་རྙོག་མའི་ངོ་བོར་མ་སྐྱེས་པ་ལྟར་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་

42

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ཡང་ཉོན་མོངས་དང་རྣམ་རྟོག་སོགས་ཀྱི་དྲི་མ་དང་བཅས་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་
ཉོན་མོངས་དང་རྣམ་རྟོག་སོགས་དྲི་མའི་ངོ་བོར་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་གཞན་དུ་ན་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་དེ་ལ་ཉོན་མོངས་དང་རྣམ་རྟོག་གཉེན་པོས་སྦྱང་དུ་མི་
རུང་བའམ། ཡང་ན་ཉོན་མོངས་སོགས་ཀྱི་དྲི་མ་རྣམས་སྤངས་པའི་ཚེ་འོད་གསལ་
གྱི་སེམས་ཀྱང་རྒྱུན་ཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ན་འོད་གསལ་གྱི་

སེམས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་ཡིན་ནོ། །

༼དྲི་མ་གློ་བུར་བ་ཡིན་ཚུལ་བསྟན་པ།༽
བཞི་པ་དྲི་མ་རྣམས་གློ་བུར་བ་ཡིན་ཚུལ་ནི། དཔེར་ན་ཆུ་དང་རྙོག་མ་ལྷན་གཅིག་ཏུ་བྱུང་བའི་ཚེའང་ཆུ་ནི་རང་གི་ཉེར་ལེན་ལས་ཤིན་ཏུ་དངས་པའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་ལ། རྙོག་མ་ནི་ཆུའི་ཉེ་བར་ལེན་པ་ལས་གཞན་ས་རྡུལ་ལ་སོགས་པའི་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བས་ཆུའི་ངོ་བོ་ལས་འབྲལ་དུ་རུང་ཞིང་གློ་བུར་བ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་འོད་
གསལ་གྱིས་སེམས་དང་སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་དྲི་མ་རྣམས་ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ནས་
ལྷན་ཅིག་ཏུ་གྲུབ་ཀྱང་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་ནི་རང་གི་རིགས་འདྲ་སྔ་མའི་ཉེར་ལེན་
ལས་རྣམ་པར་དག་པའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་ལ། དྲི་མ་རྣམས་ནི་འོད་གསལ་ལས་ཆུ་ལས་ཉ་ལྡང་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བས་རང་བཞིན་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་ལས་འབྲལ་རུང་གི་གློ་བུར་བ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ཡང་ཆུ་ནི་ས་རྡུལ་གྱི་རྐྱེན་དང་མ་འབྲལ་ན་ཤིན་ཏུ་དངས་པའི་ངོ་བོར་དམིགས་པ་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་ཀྱང་དྲི་མ་རྣམས་འབྱུང་བའི་
རྒྱུ་རྐྱེན་དང་མ་འབྲེལ་ན་གཉིས་སྣང་གི་སྤྲོས་པས་དབེན་པའི་གསལ་ལ་དངས་པའི་

43

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བ་ཡིནནོ། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་དེ་ཚུལ་མིན་ཡིད་
བྱེད་ལ་སོགས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་ཆགས་སོགས་དྲི་མ་རྣམས་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འབྱུང་
བའི་ཚེ་ཡོད་བཞིན་དུ་བྱིས་པ་རྣམས་ལ་མངོན་དུ་མི་འགྱུར་བ་ནི་ཆགས་སོགས་ཀྱི་

དྲི་མས་བསྒྲིབས་ནས་མི་མཐོང་བ་ཡིན་ནོ། །

༼དེ་ལམ་གྱིས་སྦྱོང་ཚུལ་བཤད་པ།༽
ལྔ་པ་དེ་ལམ་གྱིས་སྦྱོང་ཚུལ་ནི། དང་པོ་གཟུགས་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་སོར་
བསམ་གཉིས་ཀྱིས་རྩ་དབུ་མ་སྦྱང་ཞིང་སྟོང་གཟུགས་ཀྱི་སྣང་བ་བསྒྲུབས་ཏེ་དེ་ནས་
སྲོག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་སྲོག་འཛིན་གཉིས་ཀྱིས་རོ་རྐྱང་གི་རླུང་དབུ་མར་ཐིམ་པ་
ལས་བྱུང་བའི་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་མངོན་དུ་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་སེམས་དེའི་རང་
སྣང་གི་སྟོང་གཟུགས་ཇེ་དག་ཏུ་བྱས་ཏེ་ཡས་བབས་མས་བརྟེན་གྱི་དགའ་བ་བཞི་
དྲངས་པའི་སྒོ་ནས་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་དེ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བའི་ངོ་བོར་སོང་བ་
སྟོང་ཉིད་དང་སྦྱོར་བའི་ཡེ་ཤེས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་འཛིན་པའི་ཡན་ལག་མཐར་ཐུག་པའི་རྗེས་སུ་ཡབ་ཡུམ་ཞལ་སྦྱོར་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྟོང་གཟུགས་
དངོས་གནས་ལ་གྲུབ་པའི་རྗེས་དྲན་བསྒྲུབས་ཏེ་དེ་འདྲ་བའི་རྗེས་དྲན་གྱི་གནས་

སྐབས་སུ་ཡང་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་བདེ་བའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པ་དེ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་
དང་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་སྦྱར་བའི་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་ལན་མང་དུ་བསྒོམ། དེ་ལྟར་བསྒོམས་པས་སྟོང་གཟུགས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་འདྲེན་ནུས་པའི་མཚམས་ནས་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་དེ་ཉིད་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་
ཡན་ལག་གི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱའི་ངོ་བོར་སོང་བའི་མི་གྱུར་

44

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

བའི་བདེ་བ་རྣམས་སྟོང་པ་ཉིད་དང་སྦྱོར་བའི་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་བསྒོམས་པ་ལས་ས་བཅུ་གཉིས་རིམ་གྱིས་རྫོགས་ཏེ་ལས་རླུང་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་རིམ་གྱིས་

འགགས། འཕོ་བའི་བག་ཆགས་སོགས་དྲི་མ་རྣམས་རིམ་གྱིས་བསལ་ཏེ་འོད་
གསལ་གྱི་སེམས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པ་དེ་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་སྐུར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །

༼དེ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་དུས་བཤད་པ།༽
དྲུག་པ་དེ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་དུས་ནི་གཉིས་ཏེ། འབད་མེད་ལྷུན་གྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་
གྱིས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་དང༌། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཚུལ་
ལོ། །

༼འབད་མེད་ལྷུན་གྲུབ་ཚུལ་གྱིས་མངོན་དུ་བྱེད་པ།༽
དང་པོ་ནི། ལུས་ཅན་རྣམས་འཆི་བའི་ཚེ་སྟེ། དེ་ཡང་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་
རྒྱུད་འགྲེལ་བ་དང་བཅས་པའི་དགོངས་པ་གཞིར་བཞག་ན་ཁམས་དྲུག་ལྡན་གྱི་མི་ལྟ་བུ་འཆི་བའི་ཚེ་ཐོག་མར་ཆུའི་ཁམས་ཀྱིས་མེའི་ཁམས་ཉམས་པར་བྱེད་ཅིང༌། དེ་ནས་སའི་ཁམས་ཀྱང་ཆུ་ལ་ཞུགས་ཏེ་མི་སྣང་བར་འགྱུར་ལ། དེ་ནས་ཆུའི་ཁམས་ཀྱང་རླུང་གིས་སྐེམ་པར་བྱེད། དེ་ནས་རླུང་ཡང་ནམ་མཁའ་ལ་རིམ་གྱིས་ཐིམ་སྟེ་མི་སྣང་བར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ་རྩ་དབུ་མའི་མདུད་པ་རང་གྲོལ་བྱས་ནས་རོ་རྐྱང་གི་རླུང་རྒྱུ་བ་འགགས་ཏེ་རླུང་དབུ་མར་ཞུགས་ཤིང་ཐིམ་པ་ན་གློ་བུར་ཡུལ་སྣང་གི་རྟོག་པ་མ་ལུས་པར་འགག་པས་རང་བཞིན་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་སྤྲོས་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་

45

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དང་བྲལ་བ་སྟོང་པ་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པ་ཅན་ལ་པྲ་བབ་པ་ལྟ་བུའི་སྟོང་གཟུགས་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་སྣང་བ་རང་གི་ངང་གིས་འཆར་ཞིང་འདི་ལ་འཆི་བ་འོད་
གསལ་མངོན་དུ་བྱས་པ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡང་སྒྲུབ་ཐབས་ཀྱི་ལེའུའི། ཆུ་ཡིས་མེ་ནི་རྣམ་པར་ཉམས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཆུ་ཡིས་ཞེས་པ་ལ་སོགས་
པ་སྟེ་མིའི་འཇིག་རྟེན་འདིར་མངལ་ནས་སྐྱེས་པ་རྣམས་འཆི་བའི་དུས་སུ་ཆུ་ཡིས་མེ་རྣམ་པར་ཉམས་པར་བྱེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཆུ་ཡིས་མེ་ནི་རྣམ་པར་ཉམས་པ་དང་པོར་འདིར་ནི་ལུས་ཀྱི་དབུས་སུ་སྡོམ་བརྩོན་རྣམས་ཀྱིས་

བྱ། །ཕྱི་ནས་མི་མེད་པའི་ཕྱིར་འཛིན་མ་དག་ནི་སྲ་བ་ཉིད་སྤངས་ཏེ་ལན་ཚྭ་བཞིན་དུ་ཞུ་བར་འགྱུར་ནས་ཆུར་འགྱུར་ཏེ་ཆུའི་དབུས་སུ་རབ་ཏུ་ཞུགས་སོ། །དེ་ནས་རླུང་ནི་ཆུ་དེ་རྣམས་མཐའ་དག་བསྐམས་ནས་ནམ་མཁའ་ལ་མི་སྣང་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་ཁམས་ཀྱི་ཚོགས་མྱུར་དུ་རྣམ་པར་ཉམས་བྱེད་ནས་སེམས་ནི་མུན་པའི་མཐའ་ཡི་མེ་སྟེ་ཞེས་པ་ནམ་མཁའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་གཟུགས་ཡུལ་དང་རྣམ་པ་བྲལ་བ་དབུས་བྱིས་ལ་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཞག་པར་བྱའོ། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །དེའི་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཞེས་པ་འོད་གསལ་གྱིས་སེམས་དང༌།
སེམས་ནི་མུན་པའི་མཐའ་ཡི་མེ་སྟེ་ཞེས་པའི་མུན་པའི་འཆི་བའི་དུས་ཀྱི་ཉེར་ཐོབ་དང༌། མེ་ནི་ཉེར་ཐོབ་དེ་ལས་བྱུང་བའི་འཆི་བའི་འོད་གསལ་ལོ། །འཆི་བའི་འོད་གསལ་དེ་ཐ་མལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཉམས་སུ་མྱོང་ཡང་ངེས་པར་མི་ནུས་པས། དེ་
ལས་རིགས་དྲུག་གང་ཡངརུང་བའི་བར་དོ་གྲུབ་ནས་ཡང་སྲིད་དུ་རང་དབང་མེད་པར་འཁོར་བ་ཡིན་ལ། གསོན་པའི་གནས་སྐབས་སུ་རྫོགས་པའི་རིམ་པ་བསྒོམས་

46

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ཏེ་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་ནུས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པས་ནི་འཆི་བའི་འོད་
གསལ་ངེས་པར་བྱེད་པའི་འཕེན་པ་དྲག་པོ་བཏང་ནས་འཆི་བའི་འོད་གསལ་ངེས་པར་བྱེད་ཅིང་དེ་ལྟར་ངེས་པའི་ཚེ་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་དེ་སྟོང་ཉིད་དང་སྦྱར་ནས་
བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་སྒོམ་པར་བྱེད། དེ་བཞིན་དུ་བར་དོ་གྲུབ་པའི་ཚེ་འང་བསྒོམ་པར་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་སྐྱེ་བའི་ཕྱི་མ་རྣམས་སུ་ཡང་སྔགས་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་ཁྱད་པར་
ཅན་བཟུང་ནས་ལམ་གྱི་འཕྲོ་རྣམས་ཉམས་སུ་བླང་ཏེ་འཚང་རྒྱ་བར་བྱེད་དོ། །འོན་
ཀྱང་སེམས་འགྲེལ་སྐོར་གསུམ་གཞིར་བཞག་ལ་བར་དོར་འཚང་རྒྱལ་བའི་རྣམ་གཞག་མི་མཛད་དོ། །
དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་བར་དོར་འཚང་རྒྱ་ཞེས་པའི་དོན་ནི་འཆི་བའི་འོད་གསལ་དེ་སེམས་དབེན་མཐར་ཐུག་པའི་འོད་གསལ་གྱི་ལམ་དེའི་དོད་ཐུབ་པའི་ལམ་གྱི་ངོ་

བོར་བསྐྱེད་ནས་འོད་གསལ་དེའི་བཞོན་པའི་རླུང་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་དེ་ལས་བར་དོར་ལྡང་བའི་དོད་ལ་སྒྱུ་ལུས་སུ་བཞེངས་ཏེ་རྟེན་དེ་ལ་ལམ་ལྷག་མ་རྣམས་ཉམས་སུ་བླངས་ནས་འཚང་རྒྱ་བ་ཡིན་ལ། སེམས་འགྲེལ་སྐོར་གསུམ་ལས་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་ལམ་གྱི་བགྲོད་ཚུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་མི་མཛད་པར་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་གི་མཉམ་གཞག་གི་གནས་སྐབས་སུ་ཤར་བའི་སྟོང་གཟུགས་ཉིད་སངས་རྒྱས་པའི་དུས་ཀྱི་སྟོང་གཟུགས་ཡབ་ཡུམ་ཞལ་སྦྱོར་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་རིགས་འདྲའི་རྒྱུར་བཞེད་ཅིང༌།
གཟུགས་སྐུའི་བསྒྲུབ་གཞི་གཞི་ལ་ཡོད་བཞིན་པ་ཞིག་ལ་མི་མཛད་པའི་རྒྱུ་མཚན་
གྱིས་ཡིན་གྱི། མཁས་པ་ [ཀུ་མཱ་ར་མ་ཏི།] ཁ་ཅིག་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་འབྱུང་བ་ལ་
ལུས་རགས་པ་དགོས་ཀྱི་བར་དོར་ཡིད་ཀྱི་ལུས་ལ་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་

47

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

སྒྲུབ་པར་མི་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དུས་འཁོར་རྩ་འགྲེལ་གྱི་བཞེད་པ་ལ་བར་
དོར་འཚང་རྒྱ་བའི་རྣམ་གཞག་མེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུང་པ་འདི་ནི་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ཡིན་ན་བར་དོར་འཚང་རྒྱ་བའི་རྣམ་གཞག་བཞེད་པ་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པ་སོགས་ལའང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

༼ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་མངོན་དུ་བྱེད་པ།༽
གཉིས་པ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཚུལ་ནི། སོར་
བསམ་གཉིས་ཀྱིས་རླུང་དབུ་མར་གཞུག་པའི་ཐབས་ཀྱིས་དབུ་མ་སྦྱང༌། དེ་ནས་སྲོག་རྩོལ་གྱི་རླུང་བུམ་པ་ཅན་དང་རྡོ་རྗེའི་བཟླས་པ་སོགས་ཀྱི་རོ་རྐྱང་གི་རླུང་གི་རྒྱུ་
བ་བཅད་དེ་དབུ་མར་ཞུགས་པར་བྱས་པ་ལས་འོད་གསལ་གྱིས་སེམས་མངོན་དུ་
བྱེད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། རྡོ་རྗེ་ལུས་ཀྱི་རྩ་་ཐིག་རླུང་གསུམ་ལ་གནད་དུ་བསྣུན་པ་ལས་ཀུན་
རྟོག་གི་བཞོན་པའི་རླུང་རོ་རྐྱང་གི་རྒྱུ་བ་བཅད་ནས་རྩ་དབུ་མར་ཐིམ་པ་ལས་འོད་
གསལ་གྱི་སེམས་མངོན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལྟར་ཡང་ཁམས་ལེའི་མདོར་བསྡུས་དང་པོ་ལས། ཇི་ལྟར་མེ་ནི་ཤིང་ལ་རྟག་གནས་ཀྱང༌། །གཅད་དང་དབྱེ་བའི་ཐབས་ཀྱིས་མི་མཐོང་སྟེ། །གཙུག་ཤིང་གཙུབ་སྟན་ལག་པས་བསྲུབས་པ་ལས། །དེ་ལ་གནས་པ་ཡང་ནི་མཐོང་བར་འགྱུར། །དེ་བཞིན་སེམས་ཀྱི་འོད་གསལ་རྟོག་པ་ཡི། །སྒོམ་པའི་ཐབས་རྣམ་དག་
གིས་མི་མཐོང་སྟེ། །དེ་ཉིད་དུ་འདི་རྐྱང་མ་དག་དང་ནི། །རོ་མ་གཅིག་ཏུ་སྦྱོར་བས་མཐོང་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །མདོར་ན་ཇི་སྲིད་གློ་བུར་བའི་ཡུལ་སྣང་ཅན་
གྱི་སེམས་མ་པ་དེ་སྲིད་དུ་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་མི་ནུས་ལ། གློ་བུར་

48

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

བའི་ཡུལ་སྣང་གི་སེམས་འགག་པ་ལ་རླུང་དྷཱུ་ཏཱིར་ཚུད་དགོས་ཏེ། ཇི་སྲིད་རོ་རྐྱང་གཉིས་སུ་རླུང་རྒྱུ་བ་དེ་སྲིད་དུ་གློ་བུར་བའི་ཡུལ་སྣང་ཅན་གྱི་སེམས་འགག་པ་མི་
སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་ [ཀུ་མཱ་ར་མ་ཏི། ཀུ་མཱ་ར་ཤྵི།] མཁས་པ་དག །གོང་དུ་དྲངས་པའི་
རྒྱུད་འགྲེལ་བ་དང་བཅས་པའི་བསྟན་དོན་བཤད་མ་ཐག་པ་གཉུག་མའི་འོད་གསལ་
གྱི་སེམས་དེ་ [བྱམས་ཆོས་ལྔའི་ནང་ཚན།] རྒྱུད་བླ་མའི་བསྟན་དོན་གྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་སྙིང་པོ་དྲི་བཅས་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་དོན་གཅིག་ཅིང༌། ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པ་
དང་རྒྱུད་བླའི་བསྟན་དོན་གྱི་བདེ་གཤིགས་སྙིང་པོ་དེ་ཉིད། རྒྱུད་ནི་རྒྱུན་ཞེས་བྱ་
བར་གྲགས། །རྒྱུན་དེ་རྣམ་པ་གསུམ་འགྱུར་ཏེ། །གཞི་དང་དེ་བཞིན་རང་བཞིན་དང༌། །མི་འཕྲོགས་པ་ཡིས་རབ་ཕྱེ་བ། །ཞེས་པའི་འདུས་པ་ཕྱི་མའི་རྒྱུད་ཚིག་འདིས་བསྟན་པའི་རྒྱུའི་རྒྱུད་ཡིན་ཞེས་གསུང་ངོ༌། །
དེ་ནི་འཐད་པར་མ་མཐོང་སྟེ། རྒྱུད་བླ་མ་ལས་བསྟན་པའི་ཉམས་སུ་བླང་བར་བྱ་བའི་ལམ་དེ་ཡང༌། གཞི་དང་དེ་བཞིན་རང་བཞིན་དང༌། །ཞེས་པས་བསྟན་པའི་ཐབས་རྒྱུད་དུ་འགྱུར་དགོས་ཏེ། རྒྱུ་མཚན་མཚུངས་པས་སོ། །གཞན་ཡང་རྒྱུད་བླ་མ་ནས་གསུངས་པའི་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ལ་རྩ་རོ་རྐྱང་ལ་རླུང་
རྒྱུ་བ་འགགས་ནས་དབུ་མར་ཆུད་པ་ཅིག་དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ། རྒྱུད་འགྲེལ་བ་དང་བཅས་པའི་བསྟན་དོན་གྱི་གཉུག་མ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་འོད་གསལ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ལ།
རོ་རྐྱང་ལ་རྒྱུ་བའི་རླུང་འགགས་ནས་རླུང་དབུ་མར་ཆུད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁམས་ལེའི་མདོར་བསྡུས་དང་པོ་ལས། དེ་བཞིན་སེམས་ཀྱི་འོད་གསལ་རྟོག་པ་ཡི། །སྒོམ་
པའི་ཐབས་རྣམས་དག་གིས་མི་མཐོང་སྟེ། དེ་ཉིད་དུ་འདི་རྐྱང་མ་དག་དང་ནི། །རོ་མ་

49

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

གཅིག་ཏུ་སྦྱོར་བས་མཐོང་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་ [ཇོ་མོ་ནང་པ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ།] ན་རེ། བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་མཚན་དཔེས་བརྒྱན་པ་
སྟོབས་བཅུ་དང་མི་འཇིགས་པ་ལ་སོགས་པ་བྲལ་བའི་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་དང་ལྡན་པ་རྟག་པ་བརྟན་པ་ཐེར་ཟུག་པ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་
ལ། གདོད་མ་ནས་ཡོད་བཞིན་པ་གློ་བུར་བའི་དྲི་མའི་སྦུབས་ན་གནས་པ་ཅིག་ཡོད་པ་དེ་རྒྱུད་ཀྱི། མཁའ་ཁྱབ་མཁའི་རྡོ་རྗེ་ཞེས་སོགས་དང༌། སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་སངས་རྒྱས་ཡིན་ཏེ་ཞེས་སོགས་གོང་ཉིད་དུ་དྲངས་པའི་རྒྱུད་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པ་རྣམས་དང༌། གོས་ཧྲུལ་ནང་ན་རྒྱལ་བའི་སྐུ་དང་ནི། །ཞེས་སོགས་རྒྱུད་བླ་མའི་གཞུང་རྣམས་དང༌། ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པ་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་འཆད་
པར་བྱེད་དོ། །
གཞན་ཡང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པས་སྟོང་པར་
གསུངས་པའི་ཤེར་ཕྱིན་སོགས་མདོ་ཇི་སྙེད་པ་དག་གིས་ཀྱང་གོང་དུ་བཤད་མ་ཐག་
པའི་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་དེ་ཉིད་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་གཞན་གྱིས་སྟོང་པའི་གཞན་སྟོང་
བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། དགག་བྱའི་དྲི་མས་སྟོང་པའི་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་ཉིད་བདེན་
པར་གྲུབ་པས་རང་སྟོང་མིན་ནོ། །ཞེས་འཆད་ཅིང་དེ་ཉིད་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་
རྒྱུད་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པའི་དགོངས་པ་ཡང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །
དེ་ལ་ཐོག་མར་འདི་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། ཁྱི་རྒན་རྒྱ་བོའི་རྒྱུད་ཀྱིས་གནས་དང་

གནས་མ་ཡིན་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་དེས་གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་མཁྱེན་ནམ་མི་མཁྱེན་བརྟག་དྲང༌། གལ་ཏེ་མི་མཁྱེན་ན་གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་མཁྱེན་པའི་

50

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

སྟོབས་ཡིན་པ་འགལ། གལ་ཏེ་མཁྱེན་ན་གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་མཁྱེན་པ་ལ་སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱི་དྲི་མས་བསྒྲིབས་པ་འགལ་ལོ། །
གཞན་ཡང་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་སོགས་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པར་
གསུངས་པའི་དོན་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་དྲི་མ་གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་ཡིན་ཞིང༌།
དགག་བྱའི་དྲི་མས་སྟོང་པའི་སྙིང་པོ་བདེན་གྲུབ་ཡིན་ན་ཤེར་ཕྱིན་སོགས་ཀྱིས་

བཤད་པའི་དགག་བྱས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་དགོས་ཤིང་འདོད་ཀྱང་འདོད་དོ། །གལ་ཏེ་དེ་ལྟ་ཡིན་ན་མི་འཐད་དེ། དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས། རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད། །ལྟ་ཀུན་ངེས་པར་འབྱིན་པར་གསུངས༌། །གང་དག་སྟོང་པ་
ཉིད་ལྟ་བ། །དེ་དག་བསྒྲུབ་ཏུ་མེད་པར་གསུངས། །ཞེས་དང་དེའི་འགྲེལ་པ་ཚིགས་གསལ་ལས། འདི་ལྟར་གང་ཞིག་ཁྱོད་ལ་ཟོང་ཅི་ཡང་མི་སྟེར་རོ་ཞེས་སྨྲས་པ་དང༌། ཀྱེ་བདག་ལ་ཅི་ཡང་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཟོང་དེ་ཉིད་བྱིན་ཅིག་ཅེས་སྨྲ་ན་དེ་མེད་པར་འཛིན་དུ་གཞུག་པར་ཐབས་གང་གིས་ནུས། དེ་བཞིན་དུ་གང་དག་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ཡང་དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པ་དེ་དག་གི་དེ་ལ་དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པ་དེ་གང་གིས་འགོག་པར་འགྱུར་ཞེས་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་འགྲེལ་པའི་ཚིག་གསལ་གྱི་སྐབས་འདིར་མདོ་དཀོན་བརྩེགས་དྲངས་པ་ལས། འོད་སྲུང་གང་དག་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་དམིགས་པས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་རྟོག་པ་དེ་དག་ནི་ངས་གསུང་རབ་འདི་ལས་ཉམས་རབ་ཏུ་ཉམས་ཞེས་བཤད་དོ། །འོད་སྲུང་གང་ཟག་ཏུ་ལྟ་བ་རི་རབ་ཙམ་ལ་གནས་པ་ནི་བླའི། མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་ཅན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་ལྟ་བ་ནི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཅིའི་
ཕྱིར་ཞེ་ན། འོད་སྲུང་ལྟ་བར་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་ལས་དབྱུང་བར་གྱུར་པ་ནི་སྟོང་པ་

51

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཉིད་ཡིན་ན། འོད་སྲུང་གང་སྟོང་པ་ཉིད་ཁོ་ནར་ལྟ་བ་དེ་ནི་གསོར་མི་རུང་ངོ་ཞེས་ངས་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་གང་ཡང་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ལྟ་བར་མི་
རུང་བར་གསུངས་ཤིང༌། ཁྱད་པར་དུ་ཡང་སྟོང་ཉིད་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ལྟ་བ་གསོར་མི་རུང་གི་ལྟ་བ་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གནོད་པ་ཡང་དག་པར་འབབ་པས་སོ། །
གཞན་ཡང་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་མཚན་དཔེས་བརྒྱན་པ་སྟོབས་དང་མི་
འཇིགས་པ་ལ་སོགས་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་པ་རྟག་
བརྟན་ཐེར་ཟུག་བདེན་པར་གྲུབ་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་གདོད་མ་ནས་
ཡོད་པར་འདོད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། མདོ་ཁ་ཅིག་ལས་དེ་ལྟར་བཤད་པ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་གཟུང་དུ་མི་རུང་བའི་དྲང་དོན་
དགོངས་པ་ཅན་དུ་བཤད་ཅིང༌། དེ་ལྟར་བཤད་པ་ལྟར་དུ་འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ་དུ་ཡང་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇུག་འགྲེལ་དུ་ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ་དྲངས་པ་ལས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་གསུངས་པ་དེ་བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཀྱིས་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བ་རྣམ་པར་དག་པས་ཐོག་མ་ནས་རྣམ་
པར་དག་པ་ཉིད་མཚན་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང་ལྡན་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
ལུས་ཀྱི་ནང་ན་མཆིས་པར་བརྗོད་དེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་རིན་པོ་ཆེ་རིན་ཐང་
ཆེན་པོ་གོས་དྲི་མ་ཅན་གྱིས་ཡོངས་སུ་དཀྲིས་པ་ལྟར་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་
མཆེད་ཀྱི་གོས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་དཀྲིས་པ། འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་
གིས་ཟིལ་གྱིས་ནོན་པ། ཡོངས་སུ་རྟོག་པའི་དྲིས་མས་དྲི་མ་ཅན་དུ་གྱུར་པ། རྟག་པ་
བརྟན་པ་ཐེར་ཟུག་པར་ནི་བརྗོད་ན། ཞེས་ཁྱོད་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་བདེ་གཤེགས་སྙིང་

52

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

པོ་དྲང་དོན་གྱི་མདོས་བཤད་ཚུལ་བརྗོད་ནས། དེའི་རྗེས་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ།
བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་སྨྲ་བ་འདི་
ནི་མུ་སྟེགས་བྱེད་ཀྱི་བདག་ཏུ་སྨྲ་བ་དང་ཇི་ལྟར་འདྲ་བ་མ་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་
མུ་སྟེགས་བྱེད་རྣམས་ཀྱང་རྟག་པ་བྱེད་པ་པོ་མ་ཡིན་པ་ཡོན་ཏན་མེད་པ་ཁྱབ་པ་མི་འཇིག་པའོ་ཞེས་བདག་ཏུ་སྨྲ་བ་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་དེ་ལྟ་བུའི་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་སྨྲ་བ་དེ་མུ་སྟེགས་བྱེད་ཀྱིས་བདག་རྟག་པ་སྨྲ་བ་དང་མཚུངས་པར་འདྲ་བ་
ཅིག་འདུག་ལགས་ཏེ། དེ་མི་མཚུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞེས་པའོ། །
དེའི་ལན་དུ་དེ་མ་ཐག་པ་དེར། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་བཀའ་སྩལ་པ། བློ་གྲོས་
ཆེན་པོ་ངས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་བསྟན་པ་ནི་མུ་སྟེགས་ཅན་གྱི་བདག་ཏུ་

སྨྲ་བ་དང་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། ཡང་དག་པའི་མཐའ་དང༌། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང༌། མ་སྐྱེས་པ་དང༌། མཚན་མ་མེད་པ་དང་སྨོན་པ་མེད་ལ་སོགས་པའི་ཚིག་གི་དོན་རྣམས་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོར་
བསྟན་པ་བྱས་ནས་བྱིས་པ་རྣམས་བདག་མེད་པས་འཇིགས་པར་གྱུར་པའི་གནས་
རྣམ་པར་སྤང་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་སྒོ་བསྟན་པས་
རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་གནས་སྣང་བ་མེད་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་སྟོན་ཏེ། བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་
ཀྱིས་བདག་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པར་མི་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་ངས་ཞེས་པ་ནས་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ཁྱེད་འདོད་པ་

53

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།
ལྟར་གྱི་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་བསྟན་པ་དེ་མུ་སྟེགས་ཀྱི་བདག་རྟག་པ་སྨྲ་བ་དང་མི་
མཚུངས་པའི་དམ་བཅའ་བསྟན། སྟོང་པ་ཉིད་དང་ཞེས་པ་ནས། ཚིག་གི་དོན་རྣམས་ལ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་དེ་ལྟ་བུའི་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་
བསྟན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་པ་ནས་སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་ཞེས་པའི་བར་དང༌། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོར་བསྟན་པ་བྱས་ནས་ཞེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་

སྙིང་པོ་གསུངས་ཚུལ་བསྟན། བྱིས་པ་རྣམས་ཞེས་པ་ནས། སྤང་བར་བྱ་བའི་དོན་དུ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་རྣམ་གཅད་ཀྱི་དགོས་པ་དང༌། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཞེས་པ་
ནས། སྤྱོད་ཡུལ་སྟོན་ཏེ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་དགོས་པ་བསྟན། བློ་
གྲོས་ཆེན་པོ་མ་འོངས་པ་དང་ཞེས་པ་ནས། མངོན་པར་ཞེན་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་པའི་
བར་གྱིས་དེ་ལྟ་བུའི་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་སྟོན་པའི་མདོའི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའི་དོན་ལ་
མངོན་པར་ཞེན་ན་བདག་རྟག་པ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པར་འགྱུར་བས། བདག་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་པས་དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་བསྟན་ཏོ། །
དེའི་མཇུག་དེ་མ་ཐག་ཏུ། བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་དཔེར་ན་ཞེས་པ་ནས། བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་དེ་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མུ་སྟེགས་བྱེད་བདག་ཏུ་སྨྲ་བ་ལ་
མངོན་པར་ཞེན་པ་རྣམས་དྲང་བའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་བསྟན་པས་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་སྟོན་ཏེ། ཞེས་པའི་བར་དུ་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་

སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་མཚན་དཔེས་བརྒྱན་པ་
སྟོབས་དང་མི་འཇིགས་པ་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་རྟག་བརྟན་ཐེར་ཟུག་པ་
ཡོད་པར་གསུངས་པ་ནི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་ཁས་བླང་དུ་མི་རུང་བའི་དྲང་དོན་དགོངས་

54

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

པ་ཅན་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་པས་རྒྱུད་འགྲེལ་ཆེན་དང་བཅས་པ་ཇི་སྙེད་པ་དག་གིས་འདི་ལྟ་བུའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་མི་རིགས་
པར་གོ་སྟེ། འདིར་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཞིག་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །

༼གཉུག་མའི་ལུས་བཤད་པ།༽
གཉིས་པ་གཉུག་མའི་ལུས་བཤད་པ་ནི། སྔར་བཤད་པའི་གཉུག་སེམས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་དེ་དང་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་པའི་རླུང་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་སྟེ། ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རླུང་སེམས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་དེ་ལ་གཉུག་མའི་ལུས་སེམས་ཞེས་བྱ་ཞིང༌། དེ་ལྟ་བུའི་གཉུག་མའི་ལུས་སེམས་འདི་འཁོར་བའི་གནས་སྐབས་སུ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་

ཕུང་ཁམས་སྐྱེས་མཆེད་སོགས་འཁོར་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་དང༌། འཁོར་
བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་གཉུག་མའི་ལུས་སེམས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་རླུང་སེམས་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་དེའི་རྣམ་འཕྲུལ་ཡིན་ཏེ། བཤད་རྒྱུད་རྡོ་རྗེ་འཕྲེང་བ་ལས། སྐྱེ་དང་གནས་དང་འཇིག་པ་དང༌། །སྲིད་པ་བར་མར་གནས་པ་སྟེ། །ཇི་སྲིད་འཇིག་རྟེན་གྱིས་

བཏགས་པ། །སེམས་ཀྱི་རླུང་གི་རྣམ་འཕྲུལ་ལོ། །ཞེས་དང༌། དགོངས་པ་ལུང་སྟོན་ལས་ཀྱང༌། འདུ་ཤེས་ཅན་དང་འདུ་ཤེས་མེད། །སེམས་ཅན་དུ་བདག་འདི་གནས་པ་དེ་རྣམས་རླུང་ལས་བྱུང་བ་སྟེ། །རླུང་ལས་སླར་ཡང་འགག་པ་ཡིན། །མ་རྟོགས་པ་ཡི་སེམས་དེ་ནི། །འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོ་གནས་གྱུར་ཏེ། །དེ་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་སོང་བས། །ཁྱི་དང་ལྕེ་སྤྱང་གླང་པོ་དང༌། །སེམས་དེ་རྟར་ཡང་འགྲོ་བར་འགྱུར། །ཞེས་རླུང་སེམས་གཉིས་འགྲོ་བ་སྣ་ཚོགས་སུ་འགྲོ་བ་དང༌། མཐར་འཆི་བའི་ཚེ་ཡང་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་རླུང་སེམས་རགས་པ་ཐམས་ཅད་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་རླུང་སེམས་འདི་

55

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཉིད་ལ་སྡུད་དོ། །
དེ་ཡང་སྡུད་པའི་ཚུལ་ནི་ལུས་ཅན་རྣམས་འཆི་བའི་ཚེ་ས་ཆུ་མེ་རླུང་གི་ཁམས་རྣམས་རིམ་གྱིས་ཐིམས་ནས་སྣང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་རིམ་གྱིས་ཤར་ཏེ་འཆི་བའི་འོད་གསལ་ཤར་བ་ན་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་རླུང་སེམས་མ་གཏོགས་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ཀྱིས་

བསྡུས་པའི་རླུང་སེམས་སོགས་ཅི་ཡང་མེད་ཀྱང་རླུང་སེམས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་དེ་གཉུག་མའི་ལུས་སེམས་སུ་འཇོག་པས་གང་ཟག་དེའི་ལུས་སེམས་རྒྱུན་ཆད་པ་མེད་ཅིང་སླར་ཡང་འཆི་བའི་འོད་གསལ་གྱི་རླུང་སེམས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་རླུང་དེས་ཉེར་ལེན་བྱས་
པ་ལས་རང་རང་གི་བར་དོའི་གྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་བར་དོའི་ལུས་དང༌། འཆི་བའི་འོད་
གསལ་གྱི་སེམས་དེས་ཉེར་ལེན་བྱས་པ་ལས་བར་དོའི་སེམས་ཕྲ་རགས་རྣམས་
འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་དགོངས་ནས། སྐྱེ་དང་གནས་དང་ཞེས་སོགས་དང༌། འདུ་ཤེས་ཅན་དང་འདུ་ཤེས་མེད། །ཅེས་སོགས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །
ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་རྣལ་འབྱོར་པས་ནི་རྩ་ཐིག་རླུང་གསུམ་ལ་གནད་དུ་བསྣུན་པ་ལས་སྣང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་འོད་དང་བཅས་པ་རིམ་གྱིས་དྲངས་དེ་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་རླུང་སེམས་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་སེམས་དབེན་མཐར་ཐུག་གམ། དེའི་དོད་ཐུབ་པའི་ལམ་མངོན་དུ་བྱས་ཏེ་དེ་ལྟ་བུའི་རླུང་སེམས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་ལས་སྒྱུ་ལུས་སུ་ལངས་ནས་སྒྱུ་ལུས་དེས་སངས་རྒྱས་པའི་ཟུང་འཇུག་གི་སྒྱུ་མའི་སྐུའི་རིགས་འདྲའི་རྒྱུ་དང་སེམས་དེས་ཆོས་སྐུའི་རིགས་འདྲའི་རྒྱུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །འདིར་ནི་མཚོན་པ་ཙམ་སྟེ། ཚུལ་འདི་ནི་རྒྱས་པར་འཁྲུལ་པའི་དྲི་མ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་རིམ་པ་ལྔ་གསལ་བའི་སྒྲོན་མ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་སྐབས་འདིར་གཉུག་མའི་སེམས་

56

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

དང་ལུས་གཉིས་རྣམ་གཞག་སོ་སོར་ཕྱེ་ནས་བཤད་པ་ན་སེམས་འགྲེལ་སྐོར་གསུམ་ལ་སོགས་པས་འོད་གསལ་གྱི་རླུང་སེམས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་སེམས་ཉིད་
གཙོ་བོར་བྱས་ནས་འཆད་ཅིང་རླུང་གཙོ་བོར་མི་བྱེད་ལ་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པ་སོགས་སྦས་རྒྱུད་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་གྲུབ་ཆེན་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ལ་
སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་འོད་གསལ་གྱི་རླུང་སེམས་གཉིས་ཀ་གཙོ་བོར་བྱས་ཏེ་
འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལྟར་འཆད་ཚུལ་སོ་སོར་འོང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་སེམས་འགྲེལ་སྐོར་
གསུམ་གྱི་བཞེད་པས་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་ཉིད་ཀྱི་སྟེང་ནས་སྐུ་གཉིས་ཀའི་
རིགས་འདྲའི་རྒྱུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རླུང་ལས་གཟུགས་སྐུའི་རིགས་འདྲའི་རྒྱུ་མ་སྒྲུབ་པ་དང༌། འོད་གསལ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་སེམས་ཉིད་འཁོར་འདས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་
པའི་སྒོ་ནས་ཀུན་ལ་ཁྱབ་པ་པོ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ལ། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་སོགས་གྲུབ་ཆེན་རྣམས་ཀྱིས་སྦས་རྒྱུད་ཀྱི་དགོངས་པ་བཀྲལ་བའི་བཞེད་པས་ནི་
འོད་གསལ་གྱི་སེམས་ལས་ཆོས་སྐུའི་རིགས་འདྲའི་རྒྱུ་དང་རླུང་ལས་གཟུགས་སྐུའི་
རྒྱུ་སྒྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་འོང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་རིགས་ཐ་དད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ཏེ་འོག་ཏུ་འཆད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་སྐུ་གཉིས་ཀྱིས་སྒྲུབ་གཞི་གཉུག་མའི་ལུས་སེམས་མདོ་ཙམ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

༼བླ་མེད་རྒྱུད་ཀྱི་དགོངས་འགྲེལ་བཤད་པ།༽
གསུམ་པ་བླ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པའི་འགྲེལ་ཚུལ་བཤད་པ་ནི།
དེ་ཡང་སྔགས་བླ་མེད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བརྗོད་དོན་གཉུག་མའི་ལུས་སེམས་

57

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དེ་ཉིད་ཐབས་མཁས་ཀྱིས་སྐུ་གཉིས་ཀྱི་རིགས་འདྲའི་རྒྱུར་དངོས་སུ་སྒྱུར་བར་བྱེད་པའི་ལམ་ནི་སྔགས་བླ་མེད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོ་རྫོགས་
རིམ་གྱི་ལམ་རྣམས་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་ལམ་རྣམས་འཆད་པར་བྱེད་པའི་རྩ་བའི་རྒྱུད་རྣམས་ཀྱང་གཉིས་སུ་ངེས་ཏེ་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་ལམ་རྣམས་སྦས་པའི་ཚུལ་
གྱིས་འཆད་པར་བྱེད་པ་དང་མ་སྦས་པར་གསལ་བར་འཆད་པ་གཉིས་སུ་ངེས་སོ། །དེའི་དང་པོ་ནི་ཀྱེ་རྡོར་བདེ་མཆོག་གསང་བ་འདུས་པའི་བསྡུས་རྒྱུད་ཉུང་ངུ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། །
དེ་རྣམས་ཀྱི་སྦས་པའི་དོན་བྱེད་པའི་ཚུལ་ནི་གཉིས་ཏེ། རང་རང་གི་བཤད་རྒྱུད་རྣམས་ཀྱིས་རྩ་རྒྱུད་དེ་དང་དེའི་དོན་བཤད་པའི་དགོངས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་སོགས་
འཕགས་ཡུལ་གྱི་གྲུབ་ཆེན་རྣམས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་དང༌། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱུད་
འགྲེལ་གྱི་དགོངས་པ་དང་མཐུན་པར་རྡོ་རྗེ་སྙིང་འགྲེལ་དང་ཕྱག་རྡོར་སྟོད་འགྲེལ་
སོགས་ཀྱིས་བཀྲལ་ཚུལ་ལོ། །
དེའི་དང་པོ་ནི་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་རྩ་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་བཤད་རྒྱུད་རྡོ་རྗེ་
འཕྲེང་བ་སོགས་དྲུག་གིས་བཤད་པའི་དགོངས་པ་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་
རྣམས་ཀྱིས་ངག་དབེན་སོགས་ལམ་རིམ་པ་ལྔར་བཤད་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དང༌། བདེ་མཆོག་རྩ་རྒྱུད་ཉུང་ངུའི་དོན་སྡོམ་འབྱུང་སོགས་བཤད་རྒྱུད་དྲུག་གིས་བཤད་པའི་དགོངས་པ་གྲུབ་ཆེན་དྲིལ་བུ་པས་བདག་བྱིན་བརླབ་སོགས་རིམ་པ་
ལྔར་བཤད་པ་སོགས་དང༌། ཀྱེ་རྡོར་གྱི་རྩ་རྒྱུད་ཉུང་ངུའི་དོན་གུར་དང་སམ๱ཊ་དང་
ཁ་སྦྱོར་སོགས་བཤད་རྒྱུད་རྣམས་ཀྱིས་བཤད་པའི་དོན་གྱི་རྫོགས་རིམ་དབང་

58

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།
གསུམ་གྱི་ལམ་དུ་བསྡུས་པའི་ལམ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པའི་རྣམ་གཞག་རྗེ་བཙུན་བིར་ཝ་པས་མཛད་པ་སོགས་སོ། །དུས་འཁོར་རྒྱུད་འགྲེལ་གྱི་དགོངས་པ་དང་
མཐུན་པར་རྡོ་རྗེ་སྙིང་འགྲེལ་དང་ཕྱག་རྡོར་སྟོད་འགྲེལ་སོགས་ཀྱིས་བཀྲལ་བའི་
ཚུལ་ནི་ཕྱི་དང་ནང་གི་རྣམ་གཞག་དང་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་གི་རྣམ་གཞག་སོགས་དུས་འཁོར་རྒྱུད་འགྲེལ་ལས་བཤད་པ་ཇི་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་འགྲེལ་པ་གཉིས་ལ་བལྟས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །
དེ་ལྟར་ན་འདུས་པ་སོགས་སྦས་རྒྱུད་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་འཕགས་ཡུལ་
གྱི་གྲུབ་ཆེན་རྣམས་ཀྱིས་བཀྲལ་བ་ལྟར་དང༌། སེམས་འགྲེལ་སྐོར་གསུམ་ལ་སོགས་པས་བཀྲལ་བ་ལྟར་གྱི་མི་འདྲ་བ་གཉིས་གཉིས་སུ་གནས་པར་བྱེད་དགོས་སོ། །
དེ་ཡང་རྡོ་རྗེ་སྙིང་འགྲེལ་ལས་བདེ་མཆོག་དང་གདན་བཞིའི་ངེས་དོན་འབུམ་
ལྔ་ཀྱེ་རྡོ་རྗེ་ལས་ཤེས་དགོས་པ་དང༌། ཀྱེ་རྡོར་དང་བདེ་མཆོག་ཉུང་ངུའི་སྦས་རྒྱུད་འདི་གཉིས་ཀྱི་ངེས་དོན་གདན་བཞི་ལས་ཤེས་དགོས་པ་དང༌། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངེས་དོན་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྩ་རྒྱུད་དང་བདེ་མཆོག་མངོན་
བརྗོད་འབུམ་པའི་རྒྱུད་རྣམས་ལས་ཤེས་དགོས་པར་བཤད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། ཀྱེ་ཡི་རྡོ་རྗེ་ཡིས་ནི་བདེ་མཆོག་དང་ནི་གདན་བཞི་ཤེས་པར་བྱ། །ཀྱེ་རྡོ་རྗེ་དང་བདེ་མཆོག་འཁོར་ལོ་ཉུང་ངུ་འདི་ནི་གདན་བཞིས་ཤེས་པར་བྱ། །མཆོག་གི་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་ཚིག་དང་བདེ་མཆོག་ཆེན་པོས་ངེས་དོནཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་བཤད་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་གསང་བ་འདུས་པའི་རྒྱུད་ཕྱི་མ་ལས་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་གསུངས་
པའི་རྒྱུད་ཚིག་འདི་རྣམས་ལ་ཡང་དུས་འཁོར་ནས་བཤད་པའི་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་

59

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དྲུག་གི་དོན་རེ་དང་ཀླུ་སྒྲུབ་ཟླ་གྲགས་སོགས་ཀྱིས་བཀྲལ་བའི་སྦྱོར་དྲུག་གི་དོན་རེ་
སྟེ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཡོད་དེ། ནཱ་རོ་པས་འདུས་པ་ཕྱི་མའི་རྒྱུད་ཚིག་དེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་
དབང་མདོར་བསྟན་གྱི་འགྲེལ་པར་དུས་འཁོར་གྱི་སྦྱོར་དྲུག་བཞིན་དུ་བཤད་ཅིང་
འདུས་པ་ཕྱི་མའི་འགྲེལ་པར་སྒྲོན་གསལ་བཞིན་དུ་བཤད་པས་སོ། །
འོ་ན་དུས་འཁོར་ནས་བཤད་པའི་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་དང་སྒྲོན་གསལ་གྱིས་

རྒྱུད་ཕྱི་མའི་དོན་བཤད་པའི་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་མི་འདྲ་བའི་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་སྙམ་ན། དེ་ནི་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་སོར་སྡུད་ཀྱི་དོན་དབང་པོ་རྣམས་ཡུལ་ལ་
མི་འཇུག་པར་ནང་དུ་སྡུད་པ་ལ་བཤད་ཅིང༌། སྒྲོན་གསལ་ལས་ཁྲལ་ལེན་པ་ལ་ཁྲལ་སྡུད་པ་ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་དབང་པོ་རྣམས་ཀྱིས་གཟུགས་སོགས་རྣམས་ཡུལ་དུ་
བསྡུས་ནས་སོ་སོར་ལོངས་སྤྱོད་པ་སོར་སྡུད་ཀྱི་དོན་དུ་བཤད་པ་དང༌། གཞན་ཡང་
འགྲེལ་ཆེན་གྱི་ཁམས་ལེའི་མདོར་བསྡུས་གཉིས་པ་ལས། བར་མའི་མཚན་མ་ནི་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་སྐད་ཅིག་བརྒྱ་ཕྲག་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱིས་ས་དང་པོ་ཐོབ་པ་དང༌།
ཞེས་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་སྟོང་དང་བརྒྱད་བརྒྱ་ཐོབ་པ་འཕགས་པ་དང༌། སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་གི་རྗེས་དྲན་མན་ལ་གནས་པ་ཐམས་ཅད་སོ་སོ་སྐྱེ་བོར་བཤད་ལ། སྒྲོན་གསལ་གྱིས་འཛིན་པའི་ཡན་ལག་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དང༌།
རྗེས་དྲན་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལས་ལུགས་བཟློག་ཏུ་ལངས་པའི་གནས་སྐབས་དང༌།
ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་ཟུང་འཇུག་ལ་བཤད་ཅིང༌། དོན་གྱི་འོད་གསལ་ཐོབ་ནས་
སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་ཏུ་རྟོགས་པའི་འཕགས་པར་འཇོག་པས་སོ། །
དེ་ཡང་སྒྲོན་གསལ་ལས་དེ་ལྟར་དུ་བཤད་དེ། འཛིན་པའི་ཡན་ལག་འཆད་

60

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

པའི་སྐབས་ཀྱི་སྒྲོན་གསལ་ལེའུ་བཅུ་གཉིས་པ་ལས། ནུབ་པར་གྱུར་པའི་གཟུང་བ་
གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་འཛིན་པ་ཡིན་པར་བཤད་དེ། དེ་གང་ཞེ་ན། ཡང་དག་པའི་མཐའ་ཞེས་བྱའོ། །སེམས་ནི་འགོག་པའི་རྡོ་རྗེར་གྱུར། །མཚན་མར་ཉེར་འཛིན་བྱུང་བར་གྱུར། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་འགོག་པའི་རྡོ་རྗེ་ནི་འོད་གསལ་བའོ། །དེར་གྱུར་པ་ནི་སེམས་དེར་གྱུར་པའོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཛིན་པའི་ཡན་ལག་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལ་
འཇོག་པར་བཤད་ཅིང༌། རྗེས་དྲན་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལས་ལུགས་བཟློག་ཏུ་ལངས་
པའི་གནས་སྐབས་ལ་བཤད་པ་ནི་ལེའུ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རྗེས་དྲན་འཆད་པའི་སྒྲོན་
གསལ་ལས། དེ་ལྟར་བདག་ཉིད་འོད་གསལ་བར་སོང་བར་རྣམ་པར་བསྒོམ་ཞིང་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་ནས་གང་མངོན་དུ་དྲན་པ་སྨིག་སྒྱུ་འདྲ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་
པས་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ཐོབ་པ་དེ་དང་འདྲ་ཞིང༌། དེ་ཉིད་ཀྱི་རིམ་གྱིས་སྤྲོ་བར་བྱ་
ཞིང་བསྐྱེད་པར་བྱ་སྟེ། བཤད་པ་མ་ཐག་པ་དེ་དག་ནི་རྗེས་སུ་དྲན་པ་ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་པར་ཤེས་ཤིང་ཁོངས་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། །ཞེས་འཛིན་པའི་ཡན་ལག་དོན་གྱི་

འོད་གསལ་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་ནས་དེ་ལས་ལྡང་པའི་ཚེ་གང་སྔོན་འོད་གསལ་ལ་འཇུག་པའི་སྐབས་ཀྱི་སྨིག་སྒྱུ་འདྲ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པས་ཡང་དག་པའི་མཐའ་
འོད་གསལ་ཐོབ་པ་དང་འདྲ་ཞིང་སྟེ་འདྲ་བར་སྨིག་སྒྱུ་ལ་སོགས་སྔར་བཤད་པ་དེ་
ཉིད་ལུགས་བཟློག་ཏུ་རིམ་གྱིས་སྤྲོས་ཤིང་བསྐྱེད་པ་དེ་ཉིད་རྗེས་དྲན་ཡིན་པར་
ཁོངས་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་

ལག་ཟུང་འཇུག་ལ་འཇོག་པ་ཡང་སྒྲོན་གསལ་ལས་གསལ་བར་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

61

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

གལ་ཏེ་འཛིན་པའི་ཡན་ལག་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལ་འཇོག་པ་སྒྲོན་གསལ་
གྱི་དགོངས་པ་ཡིན་ན རྗེས་དྲན་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་
འཕགས་པར་འཇོག་པ་བདེན་དུ་ཆུག་ནའང༌། འཛིན་པའི་ཡན་ལག་ལ་འོད་གསལ་ཞེས་བཤད་པ་ནི་དཔེའི་འོད་གསལ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། མ་སྐྱེས་པ་རྗེས་དྲན་འཆད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲོན་གསལ་ལས། ད་ནི་ཟུང་དུ་འཇུག་པའི་རིམ་
པ་ཉིད་ཀྱིས་ལྡང་བའི་གནས་བརྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དེ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། མ་སྐྱེས་པ་ནི་འཛིན་པའི་ཡན་ལག་གོ །ཞེས་པ་ནས། དེ་ནས་འཛིན་པའི་ཡན་ལག་གི་འོག་ཏུ་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བ་ཞེས་བྱ་བར་སྦྱར་ཏེ། རང་
བཞིན་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པའོ། །འོད་གསལ་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་སྟེ། རང་
བཞིན་དང་ལྡན་པའི་འོད་གསལ་བ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བཞེས་བྱའོ། །དེ་
གང་ཡིན་ཞེ་ན། གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བར་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོའི་སྐུའོ། །ཞེས་འཛིན་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་བཤད་པའི་འོད་གསལ་དེ་ལས་ལྡང་བའི་ཚེ་ཟུང་འཇུག་གི་སྐུར་ལྡང་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར་

རོ། །དེ་ལྟར་ན་སྦས་རྒྱུད་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་འཕགས་ཡུལ་གྱི་གྲུབ་ཆེན་རྣམས་
ཀྱིས་བཀྲལ་བ་དང་སེམས་འགྲེལ་སྐོར་གསུམ་གྱིས་བཀྲལ་བ་གཉིས་གཅིག་རྒྱུ་
མཚན་དུ་བྱས་ན་ཅིག་ཤོས་འགོག་པ་འམ། ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་རྣམས་ཀྱི་མིང་

གཅིག་པ་རྣམས་དོན་ཡང་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་བར་མི་བྱའོ། །གཉིས་པ་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་ལམ་རྣམས་མ་སྦས་པར་གསལ་བར་འཆད་པའི་
རྒྱུད་ནི་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྩ་རྒྱུད་དང་བསྡུས་རྒྱུད་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུད་

62

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

རྣམས་ཡིན་ཏེ། ཁམས་ལེའི་མདོར་བསྡུས་གཉིས་པ་ལས། རྡོ་རྗེ་ཐེག་པ་འདིར་སེམས་ཅན་གྱི་བསམ་པའི་དབང་གིས་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་རྡོ་རྗེའི་ཚིག་
ཏུ་སྦས་ཏེ་བཞི་པ་དེ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །
བཞི་པ་ནི་གསུམ་པ་མ་ཡིན་ཏེ་བཞི་པ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་
དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་བཞི་པར་འགྱུར་རོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་གསུང་འདིའི་ཕྱིར་རྡོ་རྗེའི་ཚིག་ཏུ་སྦས་པ་ཡིན་ནོ། །རྒྱུད་
ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་རྡོ་རྗེའི་ཚིག་རབ་ཏུ་གསལ་བ་མ་ཡིན་ཞིང་བླ་མ་བརྒྱུད་པའི་རིམ་པས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ་རྒྱུད་ནི་རྒྱུད་གཞན་དག་གིས་རྟོགས་པར་བྱ་ཞེས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསང་བ་འདུས་པ་སོགས་
སྦས་རྒྱུད་རྣམས་སུ་དབང་བཞི་པས་མཚོན་པའི་ཟབ་དོན་སྦས་པར་བཤད་ནས་དེའི་མཇུག་ཐོག་ཉིད་དུ། དང་པོའི་སངས་རྒྱས་འདི་ལ་རྡོ་རྗེའི་ཚིག་དེ་དག་ཉིད་རབ་ཏུ་གསལ་བར་བསྟན་པ་དང་བཤད་པ་དང་རབ་ཏུ་བཤད་པ་དག་གིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསལ་བར་མཛད་དོ། །
འདི་ཉིད་སྒྲུབ་པ་ལ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྒོམ་པ་དུ་བ་ལ་སོགས་པ་མཚན་མའི་ལམ་རབ་ཏུ་གསལ་བར་མཛད་དེ། སྟོང་པར་རྩེ་གཅིག་ཡིད་བྱས་ཏེ། །ཉི་མ་གཅིག་ནི་ཡོངས་སུ་བརྟག །ཅེས་པས་སོ། །
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་གསུངས་འདིའི་ཕྱིར་མཆོག་གི་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་ལ་རྡོ་
རྗེའི་ཚིག་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྒོམ་པའི་ལམ་དུ་བ་ལ་སོགས་པར་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ཡིན་

63

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།
གྱི་བླ་མ་བརྒྱུད་པའི་རིམ་པས་འོངས་པ་མ་ཡིན་ལ། བླ་མའི་བཀས་བྱིན་གྱིས་

བརླབས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྦས་རྒྱུད་རྣམས་སུ་སྦས་པའི་ཟབ་དོན་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་རྩ་རྒྱུད་དང་བསྡུས་རྒྱུད་དུ་རྩ་བཤད་སྦྱར་ནས་འཆད་པའི་བླ་མའི་མན་ངག་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་པར་གསལ་བར་བཤད་པར་གསུངས་པས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་བླ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་ཚུལ་མདོར་བསྡུས་པ་ཙམ་ཞིག་བརྗོད་ཟིན་ཏོ། །

༼དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་བརྗོད་བྱ་ཕྱི་ནང་གཞན་གསུམ་བཤད་པ།༽
༈ བཞི་པ་སྐབས་སུ་བབ་པ་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་བརྗོད་བྱ་ཕྱི་ནང་གཞན་

གསུམ་བཤད་པ་ལ་གསུམ། ཕྱི་ནང་གཞན་གསུམ་གྱི་དྲང་ངེས་བཤད་པ་དང༌། གོ་
རིམ་པ་བཤད་པ་དང༌། ཕྱི་ནང་གཞན་གསུམ་སོ་སོའི་རང་བཞིན་བཤད་པའོ། །

༼ཕྱི་ནང་གཞན་གསུམ་གྱི་དྲང་ངེས་བཤད་པ།༽
དང་པོ་ནི། མདོར་བསྡུས་གཉིས་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་རྡུལ་ཕྲ་རབ་འདུས་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སོ། །འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྔོན་དུ་
འགྲོ་བ་ནི་སེམས་ཅན་རྣམས་སོ། །
སེམས་ཅན་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ནི་འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་མངོན་པར་དབང་བསྐུར་བའོ། །
མངོན་པར་དབང་བསྐུར་བ་མངོན་དུ་འགྲོ་བ་ནི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་
དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་འཁོར་ལོ་སྒོམ་པ་གོམས་པས་འོག་མིན་གྱི་སྲིད་པའི་མཐར་ཐུག་
པ་འཇིག་རྟེན་པའི་དངོས་གྲུབ་སྒྲུབ་པའོ། །འཇིག་རྟེན་པའི་དངོས་གྲུབ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་

64

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ནི་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་དག་སྟེ་སྐྱེ་བ་སྔ་མའི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་སྙིང་

རྗེ་ཀུན་རྫོབ་དང་དམིགས་པ་མེད་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་
འདུས་པ་ལས་འདས་ཤིང་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྒོམ་པ་
དང་བྲལ་བ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དངོས་གྲུབ་སྒྲུབ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་
འདིས་ཕྱི་ནང་གཞན་གསུམ་གྱི་གྲངས་ངེས་དང་གོ་རིམ་གཉིས་ཀ་བསྟན་ཏོ། །
དེ་ཡང་ཇི་ལྟར་བསྟན་ན། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྩ་རྒྱུད་བསྡུས་རྒྱུད་ཀྱི་བསྟན་
བྱའི་གཙོ་བོ་ནི་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་གཙོ་བོས་ཉམས་སུ་
ལེན་པའི་ལམ་གྱི་ཆ་རྐྱེན་རྣམས་ཡིན་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ལམ་གྱི་
ཆ་རྐྱེན་དེ་ལ་གང་སྦྱང་པར་བྱ་བའི་ལམ་གྱི་སྦྱང་གཞི་དང༌། དེ་སྦྱོང་པར་བྱེད་པའི་ལམ་དང༌། དེ་ལྟར་སྦྱངས་པའི་འབྲས་བུ་དང་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་ལ། ལམ་གྱི་སྦྱང་

གཞི་དེ་ལ་ཡང་ཕྱི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དང་ནང་བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་གཉིས་སུ་ངེས་
ཤིང༌། དེ་སྦྱོང་བར་བྱེད་པའི་ལམ་དེ་ལ་ཡང་ལམ་དེའི་སྣོད་རུང་དུ་བྱེད་པའི་དབང་སྐུར་བ་དང༌། སྦྱང་གཞི་མ་དག་པའི་ཆ་མངོན་གྱུར་མགོ་གནོན་ཞིང་ས་བོན་དྲུངས་
ནས་འབྱིན་པའི་རྫོགས་རིམ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུད་སྨིན་བྱེད་བསྐྱེད་གྱི་རིམ་ལམ་དང་སྦྱང་
གཞིའི་མ་དག་པའི་ཆ་རྩ་བ་ནས་འབྱིན་པའི་རྫོགས་རིམ་གྱི་ལམ་དང་གསུམ་དུ་ངེས་ཤིང༌། དེ་ལྟ་བུའི་དབང་དང་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་ལམ་རྣམས་དང་དེ་ལྟར་ཉམས་སུ་
བླངས་པའི་འབྲས་བུ་རྣམས་ཕྱི་ནང་གཞན་གསུམ་གྱི་ནང་ཚན་གྱི་གཞན་དུ་འདུས་
བས་སོ། །
དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་གཙོ་བོའི་ལམ་གྱི་ཆ་

65

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

རྐྱེན་ལ་ཕྱི་ནང་གཞན་གསུམ་པོ་དེར་ངེས་པ་ལ་དགོངས་ནས་རྒྱུད་ཀྱི་ལེའུ་ཡང་
རྣམ་པ་ལྔར་ངེས་པར་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་སྦྱང་གཞི་ཕྱི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་
གཙོ་བོར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་འཇིག་རྟེན་ཁམས་ལེ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་སྦྱང་གཞི་ནང་བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་གཙོ་བོར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ནང་གི་ལེའུ་དང༌། གཞན་
ལ་འཁོར་དང་བཅས་ན་དབང་བསྐུར་བ་དང་ལམ་བསྐྱེད་རྫོགས་གཉིས་དང་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་པ་དང་བཞིར་བྱས་པའི་དབང་བསྐུར་བ་གཙོ་བོར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་དབང་གི་ལེའུ་དང༌། བསྐྱེད་རིམ་གཙོ་བོ་དང་རྫོགས་རིམ་གྱི་ཆ་འགའ་ཞིག་གཏན་ལ་འབེབས་པ་སྒྲུབ་ཐབས་ཀྱི་ལེའུ་དང༌། རྫོགས་རིམ་དང་འབྲས་བུའི་གནས་སྐབས་གཙོ་བོར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཡེ་ཤེས་ལེའུ་དང་ལྔར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །

༼ཕྱི་ནང་གཞན་གསུམ་གྱི་གོ་རིམ་བཤད་པ།༽
༈ གཉིས་པ་ཕྱི་ནང་གཞན་གསུམ་གྱི་གོ་རིམ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ཤེས་བྱ་
གཤིས་ལ་གནས་པའི་གོ་རིམ་དང༌། ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ལ་ལྟོས་པའི་གོ་རིམ་མོ། །

༼ཤེས་བྱ་གཤིས་ལ་གནས་པའི་གོ་རིམ་བཤད་པ།༽
དང་པོ་ནི། གོང་དུ་དྲངས་པ་འདིར་རྡུལ་ཕྲ་རབ་འདུས་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ནི་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་བསྟན་དོན་ཏེ་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ནི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་འདུས་པ་
སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་ཡིན་ཏེ། སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་སྔ་མ་ཞིག་ནས་སྟོང་པའི་རྡུལ་གྱི་
མིང་ཅན་རྡུལ་ཕྲ་རབ་སིལ་བུར་གནས་པ་རྣམས་འདུས་པ་ལས་རླུང་གི་དཀྱིལ་

66

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

འཁོར་ནས་གླིང་དང་རི་རབ་སོགས་ཀྱི་བར་རིམ་གྱིས་ཆགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་སྟོང་གི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཆགས་པ་སྔོན་
དུ་འགྲོ་དགོས་པ་ཅན་ཡིན་ཏེ། སྔོན་དུས་སེམས་ཅན་གང་དུ་གནས་པའི་གནས་སྣོད་ཆགས་ཏེ་དེའི་རྗེས་སུ་དེར་གནས་པའི་སེམས་ཅན་གྲུབ་ནས་གནས་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རོ། །གཞན་ལ་དབང་དང་བསྐྱེད་རྫོགས་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་རྣམས་སུ་ངེས་པ་ལས་འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དབང་བསྐུར་བ་ལ་སེམས་ཅན་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་ཏེ། དབང་བསྐུར་བ་ལ་གང་ལ་དབང་བསྐུར་བའི་སློབ་མ་དང་གང་གིས་དབང་བསྐུར་བའི་སློབ་དཔོན་སོགས་སྔོན་དུ་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཙོ་
བོར་གཟུགས་སྐུའི་རིགས་འདྲའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་གཞན་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་སྔོན་དུ་དབང་བསྐུར་བ་འགྲོ་དགོས་ཏེ། དཀྱིལ་འཁོར་དུ་འཇུག་ནས་དབང་བསྐུར་བ་མཚན་ཉིད་
དང་ལྡན་པ་མ་ཐོབ་ན་བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ་སྒོམ་པའི་སྣོད་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱི་རོ། །རྣམ་
པར་རྟོག་པའི་སྒོམ་པ་དང་བྲལ་བ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དངོས་གྲུབ་སྒྲུབ་པ་
རྫོགས་པའི་རིམ་པ་ནི་བསྐྱེད་རིམ་མཐར་ཕྱིན་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་ཡིན་ཏེ། བསྐྱེད་
རིམ་མཐར་ཕྱིན་པས་རྒྱུད་སྨིན་པར་བྱེད་པའི་སྨོན་ལམ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བར་གྲོལ་
ལམ་རྫོགས་པའི་རིམ་པ་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་ཤེས་
བྱའི་གཤིས་ལ་དེ་ལྟར་དུ་གནས་པས་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོས་ཀྱང་ལེའུ་ལྔས་ཕྱི་ནང་

གཞན་གསུམ་རིམ་པ་དེ་ལྟར་དུ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །

༼ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ལ་ལྟོས་པའི་གོ་རིམ་བཤད་པ།༽གཉིས་པ་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ལ་ལྟོས་པའི་གོ་རིམ་ནི། རྒྱུད་འདིའི་ཆེད་

67

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་སྔོན་དུ་ལམ་གྱི་

སྦྱང་གཞི་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཤེས་དགོས་པས་དང་པོར་གཏན་ལ་འབེབས་དགོས། དེ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཕྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཞིབ་པར་བཤད་ནས་དེ་ཤེས་པ་སྔོན་དུ་
བཏང་སྟེ་དེ་དང་ཆོས་མཐུན་པའི་སྒོ་ནས་ནང་སེམས་ཅན་གྱི་འཇིག་རྟེན་ཤེས་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟར་ཕྱི་རོལ་དེ་བཞིན་ནང༌། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
དེ་གཉིས་ཤེས་པ་སྔོན་དུ་བཏང་སྟེ་གཞན་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་ལམ་ཉམས་སུ་

ལེན་པ་ལ་ཡང་དེ་གཉིས་ཀྱི་སྣོད་རུང་དུ་བསྒྲུབ་པའི་དོན་དུ་དབང་མཚན་ཉིད་དང་
ལྡན་པ་བསྐུར་བ་དགོས་པས་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀྱི་རྗེས་སུ་དབང་བསྐུར་བ་དང༌། དེའི་
རྗེས་སུ་རྫོགས་རིམ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུད་སྨིན་བྱེད་དུ་བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ་དང༌། དེ་ལྟར་
བསྐྱེད་རིམ་ཀྱིས་རྒྱུད་སྨིན་པར་བྱས་པ་ལས་རྫོགས་རིམ་དང༌། བསྐྱེད་རྫོགས་
ཉམས་སུ་བླངས་པའི་འབྲས་བུར་སྐུ་གཉིས་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་བས་ཕྱི་ནང་གཞན་
གསུམ་དང༌། གཞན་གྱིའང་དབང་བསྐྱེད་རྫོགས་དེ་དག་གི་འབྲས་བུ་རྣམས་ཀྱི་གོ་
རིམ་དེ་ལྟར་དུ་ངེས་པ་ཡིན་ཞིང་དེ་ལ་དགོངས་ནས་ཁམས་ལེའི་མདོར་བསྡུས་གཉིས་པ་ལས། དེ་བས་ན་དང་པོར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་བརྟག་པ་དང་དེ་ནས་
ནང་གི་བརྟག་པ་དང་དེ་ནས་དབང་བསྐུར་བའི་བརྟག་པ་དང་དེ་ནས་འཇིག་རྟེན་པའི་དངོས་གྲུབ་སྒྲུབ་པའི་བརྟག་པ་དང་དེ་ནས་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་སྒྲུབ་པའི་བརྟག་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་རིམ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ནི་བརྟག་པ་ལྔ་
འམ་ལེའུ་ལྔའི་བདག་ཉིད་དོ། །ཞེས་རྒྱུད་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་ལེའུ་ལྔ་དང༌། དེ་སྟོན་
བྱེད་ཚིག་གི་ལེའུ་ཡང་ལྔར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །

68

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

༼ཕྱི་ནང་གཞན་གསུམ་སོ་སོའི་རང་བཞིན་བཤད་པ།༽
གསུམ་པ་ཕྱི་ནང་གཞན་གསུམ་སོ་སོའི་རང་བཞིན་བཤད་པ་ལ་གསུམ། ཕྱི་
འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་དང༌། ནང་སེམས་ཅན་གྱི་འཇིག་རྟེན་
བཤད་པ་དང༌། གཞན་དབང་དང་བསྐྱེད་རྫོགས་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པའོ། །

༼འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།༽
དང་པོ་ལ་སྣོད་འཆག་པའི་རིམ་པ་ཚད་དང་བཅས་པ་བཤད་པ་དང༌། དེར་གནས་པའི་བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་དང༌། སའི་སྟེང་དུ་ལྷུན་པོ་ལ་འཁོར་བའི་གོ་ལའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་དང༌། འདིར་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་
རྟེན་གྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད་དང་འགལ་བ་སྤང་བའོ། །

༼སྣོད་འཆག་པའི་རིམ་པ་ཚད་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།༽
དང་པོ་ནི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་སྔ་མ་གཅིག་ཞིག་ནས་སྟོང་པར་གནས་པའི་ཚེ་
ས་ཁམས་དྲི་དང་གཟུགས་དང་རོ་དང་རེག་བྱ་དང་སྒྲ་སྟེ་ཡོན་ཏན་ལྔའི་བདག་ཉིད་ཅན་དང༌། ཆུའི་ཁམས་དྲི་མ་གཏོགས་པའི་ཡོན་ཏན་བཞི་ལྡན་དང༌། མེའི་ཁམས་དྲི་དང་གཟུགས་མ་གཏོགས་པའི་ཡོན་ཏན་གསུམ་ལྡན་དང༌། རླུང་གི་ཁམས་དྲི་དང་གཟུགས་དང་རོ་མ་གཏོགས་པའི་ཡོན་ཏན་གཉིས་ལྡན་དང༌། ནམ་མཁའི་ཁམས་སྒྲའི་ཡོན་ཏན་གཅིག་པུ་དང་ལྡན་པ་སྟེ་དེ་ལྟ་བུའི་ཁམས་ལྔའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་སིལ་བུར་གནས་པ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་

69

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཡུལ་མ་ཡིན་པ་སྟོང་པའི་རྡུལ་ཞེས་མིང་གིས་བསྙད་པ་རྣམས་ནམ་མཁའ་སྟོང་པ་ལ་སོ་སོར་གནས་པ་ལས། འཇིག་རྟེན་འཆགས་པའི་སེམས་ཅན་སྤྱི་མཐུན་གྱི་ལས་ཀྱི་

ནུས་པ་སྨིན་པའི་དུས་ཀྱི་དབང་གིས་དང་པོར་རླུང་གི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ཕན་ཚུན་འདབས་འབྱར་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་འབྱར་བ་ལས་ཡང་ཞིང་གཡོ་བའི་རླུང་དུ་འགྱུར་རོ། ། འདིས་སྦས་དོན་གྱི་རླུང་ཆེས་ཕྲ་བ་ཡང་ཤེས་ནུས་གསུང་ངོ༌། །དེ་
བཞིན་དུ་མེའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་འདབས་འབྱར་དུ་འགྱུར་པ་ལས་རླུང་དང་ལྡན་པའི་གློག་གི་རྣམ་པ་ལྟ་བུའི་མེར་འགྱུར་རོ། །
དེ་བཞིན་དུ་ཆུའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་འདབས་འབྱར་དུ་གྱུར་པ་ལས་རླུང་དང་མེ་དང་ལྡན་པའི་ཆར་གྱི་རྣམ་པ་ལྟ་བུའི་ཆུར་འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་སའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་འདབས་འབྱར་དུ་གྱུར་པ་ལས་རླུང་དང་མེ་དང་ཆུ་དང་ལྡན་པའི་དབང་པོའི་གཞུའི་རྣམ་པ་ལྟ་བུའི་སར་འགྱུར་རོ། །རོ་འམ་ནམ་མཁའི་ཁམས་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲ་
རབ་རྣམས་ནི་འབྱུང་བའི་ཁམས་གཞན་བཞི་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་གནས་པ་ཡིན་ཞིང་འདིའི་ནམ་མཁའི་ཁམས་ཞེས་པ་ནི་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་མ་ཡིན་
གྱི། གཟུགས་ཅན་གཞན་གྱི་གོ་འབྱེད་པའི་ནམ་མཁའི་འདུས་བྱས་ཤིག་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལྟ་བུའི་ས་ཆུ་མེ་རླུང་བཞི་པོ་རིམ་གྱིས་འཕེལ་བ་ལས་འོག་གཞིའི་རླུང་མེ་ཆུ་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་བཞིར་གྱུར་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་བཞི་པའི་མཐུག་རྔམས་ཀྱི་ཚད་
སྟོང་ཕྲག་ལྔ་བཅུ་ལྔ་བཅུར་མཉམ་ཞིང་འོག་ནས་རིམ་པ་བཞིན་རླུང་མེ་ཆུ་སའི་
དཀྱིལ་འཁོར་བརྩེགས་ནས་གནས་སོ། །དེ་ཡང་འོག་མ་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་དུ་སྟེང་མ་
རྣམས་བྲེ་ནང་དུ་བྲེ་ཆུང་བའི་ཚུལ་གྱིས་གནས་པ། དེ་ཡང་དཀྱིལ་འཁོར་བཞི་གའི་

70

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

སྟེང་གི་ཆ་ཁ་ད་ཆང་དུ་གནས་པའི་ས་དབུས་ནས་སའི་མཐའ་བར་ལ་དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་ལྔ་བཅུ། དེ་བཞིན་དུ་དཀྱིལ་འཁོར་གཞན་གསུམ་གྱི་འང་རང་རང་གི་ནང་
མཐའ་ནས་ཕྱི་མཐའི་བར་གྱི་ཚད་སྟོང་ཕྲག་ལྔ་བཅུ་ལྔ་བཅུ་སྟེ་རང་རང་གི་མཐུག་
རྔམས་ཉིད་དོ། །
ཡང་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཕྱི་མཐའ་གཅིག་ནས་ཕྱི་མཐའ་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་བར་
གྱི་ཚད་དཔག་ཚད་འབུམ་ཕྲག་གཅིག་དང་ཆུའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཕྱི་མཐའ་ནས་ཕྱི་

མཐའ་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་བར་གྱི་ཚད་དཔག་ཚད་འབུམ་ཕྲག་གཉིས་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་མེའི་ཕྱི་མཐའི་ནས་ཕྱི་མཐའ་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་བར་གྱི་ཚད་དཔག་ཚད་འབུམ་ཕྲག་
གསུམ་དང༌། རླུང་གི་ཕྱི་མཐའ་ནས་ཕྱི་མཐའ་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་བར་གྱི་ཚད་ནི་དཔག་
ཚད་འབུམ་ཕྲག་བཞི་ཡིན་ནོ། །
དེ་ནས་དཀྱིལ་འཁོར་བཞི་པོ་ཆགས་པའི་རྗེས་སུ་མི་ལྟུང་བར་འཛིན་པར་
བྱེད་པ་དང་སྲུབ་པ་དང་དབྱིབས་སུ་བྱེད་པའི་རླུངགི་མཐུ་ལས་ལྷུན་པོ་ལ་སོགས་
པའི་རི་དང་གླིང་ལ་སོགས་པ་རྣམས་གྲུབ་འོང་སྟེ། དེ་ཡང་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་

དབུས་སུ་ལྷུན་པོ་དཔངས་སུ་དཔག་ཚད་འབུམ་ཕྲག་གཅིག་པ་ཅན། དེའི་སྟེང་དུ་བར་སྣང་སྟོང་པར་སྣང་བའི་ཡིད་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལ་ལྷུན་པོའི་མགྲིན་པ་དང་

གདོང་དང་གཙུག་ཏོར་གྱི་ཐ་སྙད་བྱས་པའི་མགྲིན་པ་ལ་དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་
རྩ་ལྔ། གདོང་ལ་ལྔ་བཅུ། གཙུག་ཏོར་ལ་ཉེར་ལྔ་སྟེ་མགྲིན་པའི་འོག་གི་མཐའ་ནས་
གཙུག་ཏོར་གྱི་མཐའི་བར་ལ་དཔག་ཚད་འབུམ་ཕྲག་གཅིག་སྟེ་ལྷུན་པོའི་རྩ་བ་ནས་
གཙུག་ཏོར་གྱི་རྩེ་མོའི་བར་གྱི་ཚད་དཔག་ཚད་འབུམ་ཕྲག་གཉིས་སོ། །

71

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཡང་ལྷུན་པོའི་རྩ་བའི་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་དབུས་ནས་ལྷུན་པོའི་རྩ་བའི་
ཤར་མཐའ་ལྟ་བུའི་ཕྱོགས་ཀྱི་མཐའ་རྣམས་ཀྱི་བར་ལ་དཔག་ཚང་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་
བརྒྱད་དེ་མཐའ་གཅིག་ནས་མཐའ་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་བར་ལ་དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་བཅུ་
དྲུག་དང༌། དེ་ནས་ལྷུན་པོ་ལ་ཟླུམ་པོར་བསྐོར་བའི་འཁོར་ཡུག་དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་གཅིག །དེ་ནས་བསིལ་རིའི་མཐའི་སྟེང་གི་བར་དུ་ལྷུན་པོའི་ཁ་ཁྱེར་གྱིས་ཁྱབ་པའི་
ཁོངས་ཀྱི་རྒྱར་དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་བཅུ་དྲུག་ཡོད་པའི་འོག་གི་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་

གྱི་སྟོང་ཆ་མཉམ་པ་བཅོ་བརྒྱད་དུ་བྱས་པའི་ཆ་རེ་ལ་གླིང་དྲུག་མཚོ་དྲུག་རི་དྲུག་སྤེལ་ཏེ་གནས་པའི་གླིང་དྲུག་ནི་ནང་ནས་རིམ་པ་བཞིན་ཟླ་བ་དང༌། འོད་དཀར་དང༌། རབ་མཆོག་ཀུ་ཤ་དང༌། མི་འམ་ཅི་དང༌། ཁྲུང་ཁྲུང་དང༌། དྲག་པོའི་གླིང་ཞེས་པའི་མིང་གིས་བསྙད་པ་དྲུག་གོ །མཚོ་དྲུག་ནི་ནང་ནས་རིམ་པ་བཞིན་སྦྲང་རྩི་དང༌། མར་

དང༌། ཞོ་དང༌། འོ་མ་དང༌། ཆུ་དང༌། ཆང་གི་རྒྱ་མཚོའི་མིང་གིས་བསྙད་པ་དྲུག་གོ །རི་དྲུག་ནི་ནང་ནས་རིམ་པ་བཞིན་འོད་སྔོན་དང༌། མན་ད་ར་དང༌། ནི་ཥ་ཌ་དང༌། ནོར་བུའི་འོད་དང༌། དྲོ་ཎ་དང༌། བསིལ་རི་ཞེས་བྱ་བའི་མིང་གིས་བསྙད་པ་དྲུག་གོ །དེ་ཡང་ལྷུན་པོའི་འགྲམ་སྟེགས་སམ་ཁོར་ཡུག་དང་འདབས་ཆགས་པར་ཟླ་བའི་
གླིང༌། དེ་དང་འདབས་ཆགས་པར་སྦྲང་རྩིའི་རྒྱ་མཚོ། དེ་ཡང་འདབས་ཆགས་པར་འོད་སྔོན་གྱི་རི་སྟེ་དེ་བཞིན་དུ་གླིང་དང་རྒྱ་མཚོ་དང་རི་གཞན་རྣམས་ཀྱང་སྤེལ་ནས་
གནས་པ་ཡིན་ནོ། །
འོད་སྔོན་སོགས་རི་ནང་གི་ལྔ་པོ་ཡང་བསིལ་རི་དང་མཐོ་དམན་མཉམ་ཞིང་
གླིང་དྲུག་རི་དྲུག་མཚོ་དྲུག་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཞེང་ཚད་མཉམ་སྟེ། དེ་ཡང་ཟླ་བའི་

72

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།
གླིང་གི་ནང་མཐའ་ནས་བསིལ་རིའི་ཕྱི་མཐའི་བར་ལ་དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་བཅུ་དྲུག་ཡོད་པ་ལ་རི་གླིང་མཚོ་དང་བཅས་པའི་གྲངས་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་བགོས་པའི་དཔག་
ཚད་བརྒྱད་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་བརྒྱད་རྒྱང་གྲགས་གསུམ་གཞུ་འདོམ་སྟོང་དང་བརྒྱ་བཅུ་གཅིག་སོར་བཅུ་ལྷག་ཙམ་ [ཞིབ་པར་ན་སོར་གྱི་རྗེས་སུ་ནས་ལྔ་ནས་ཀྱི་སུམ་ཆ་གཅིག་འཐོབ] རེ་འཐོབ་སྟེ་རི་གླིང་སོགས་རེ་རེ་ཞེང་ཚད་དོ། །བསིལ་རིའི་ཕྱི་མཐའ་ནས་

ཆུའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ནང་མཐའི་བར་ལ་དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔ་ཡོད་པའི་
སའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཆ་ནི་གླིང་བདུན་པ་འཛམ་གླིང་ཆེན་པོ་ལས་ཀྱི་ས་ཞེས་བྱ་
ཞིང༌། དེ་ལ་ལྷུན་པོའི་ཕྱོགས་མཚམས་སུ་ཆ་བཅུ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་ནི་ས་དུམ་བཅུ་གཉིས་སམ་གླིང་བཅུ་གཉིས་སོ། །དེའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཆུའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་རྒྱ་མཚོ་
བདུན་པ་ལན་ཚྭའི་རྒྱ་མཚོ་དང༌། དེའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་མེའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་རི་བདུན་པ་
རྡོ་རྗེའི་རི་དང་རྟ་གདོང་གི་མེ་ཞེས་བྱ་ཞིང༌། བསིལ་རི་ནས་ཆུའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་

བར་གྱི་ས་དུམ་བུ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱོན་ལ་དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་ཉེར་ལྔ་ཡོད་པའི་ཕྱེད་ནང་མའི་དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་ཕྱེད་དང་བཅུ་གསུམ་གྱི་སའི་ཆ་ལ་ལྷོ་བྱང་དུ་དུམ་བུ་
དྲུག་ཏུ་བྱས་པའི་ཆ་རྣམས་གངས་ལྡན། ཀ་ལ་ཤ རྒྱ་ནག །ལི། བོད། འཕགས་ཡུལ་ཏེ་ཡུལ་དྲུག་དང༌། དེ་རྣམས་དང་ཁྱོན་མཚུངས་གྱི་སའི་ཆ་ས་དུམ་བུ་བཅུ་གཅིག་རྣམས་སུ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །
དེ་ཡང་ལྷུན་པོའི་ཁོར་ཡུག་གམ་འགྲམ་སྟེགས་ནས་རླུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་

བར་གྱི་རི་གླིང་མཚོ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ལྷུན་པོ་ལ་བསྐོར་བའི་ཚུལ་གྱིས་

ཟླུམ་པོའི་རྣམ་པར་གནས་པའི་ཟླུམ་སྐོར་གྱི་རྒྱ་ཁྱོན་གྱི་ཚད་ནི་རང་རང་གི་ཐད་ཀའི་

73

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཚད་སུམ་འགྱུར་དུ་འོང་བ་བརྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པས་རླུང་གི་དཀྱིལ་

འཁོར་གྱི་ཐད་ཀའི་ཚད་དཔག་ཚད་འབུམ་ཕྲག་བཞིའི་སུམ་འགྱུར་དཔག་ཚད་འབུམ་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་རླུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་མཐའ་ཀུན་ནས་ཟླུམ་པོའི་ཚད་དང༌།
མེའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཐད་ཀའི་ཚད་དཔག་ཚད་འབུམ་ཕྲག་གསུམ་གྱི་སུམ་འགྱུར་

དཔག་ཚད་འབུམ་ཕྲག་དགུ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་དེའི་རིགས་པས་དཔགས་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ། །
དེ་ཡང་རླུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ནས་ལྷུན་པོའི་གཙུག་ཏོར་གྱི་བར་ལ་སྲིད་པ་
སུམ་ཅུ་རྩ་གཅིག་གི་གནས་ཡོད་ཏེ། དེ་ཡང་རླུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་དཔག་ཚད་
སྟོང་ཕྲག་ལྔ་བཅུ་ཡོད་པའི་ཕྱེད་འོག་མའི་མཐའི་ཆ་ལ་རྡོ་རྗེའི་མེ་ལྕེ་དང་བཅས་པའི་དམྱལ་བ་དང་ངུ་འབོད་ཆེན་པོའི་དམྱལ་བའི་གནས་གཉིས། ཕྱེད་སྟེང་མ་ལ་མུན་པ་ཆེན་པོའི་དམྱལ་བའི་གནས་ཏེ་རླུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་དམྱལ་བའི་གནས་གསུམ་
དང༌། དེ་བཞིན་དུ་མེའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཕྱེད་འོག་མ་ལ་མེའི་དམྱལ་བ་དང༌། ཕྱེད་
སྟེང་མ་ལ་དུ་བ་མི་བཟད་པའི་དམྱལ་བ་སྟེ་ཚ་བའི་དམྱལ་བའོ། །དེ་གཉིས་ཀྱི་སྟེང་འོག་གི་ཚད་ཀྱང་དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་ཉེར་ལྔ་ཉེར་ལྔ་ཡིན་ནོ། །ཆུའི་དཀྱིལ་འཁོར་

གྱི་ཕྱེད་འོག་མ་ལ་འདམ་གྱི་ཆུའི་དམྱལ་བ་དང༌། ཕྱེད་སྟེང་མ་ལ་བྱེ་མའི་ཆུའི་དམྱལ་
བའི་གནས་ཏེ་དེ་ཉིད་ནི་གྲང་བའི་དམྱལ་བའོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་སྟེང་འོག་གི་ཚད་ཀྱང་དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་ཉེར་ལྔ་ཉེར་ལྔའོ། །སའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཕྱེད་འོག་མ་ལ་
གསེག་མའི་ཆུའི་དམྱལ་བ་དང༌། ཕྱེད་སྟེང་མ་ལ་ལྷ་མ་ཡིན་དང་ཀླུའི་གནས་ཏེ་དེ་གཉིས་ཀྱི་སྟེང་འོག་གི་ཚད་ཀྱང་དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་གཉེར་ལྔ་ཉེར་ལྔའོ། །དེ་རྣམས་

74

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།
ཀྱི་རྒྱ་ཁྱོན་གྱི་ཚད་ནི་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་ཚད་མཉམ་མོ། །དེ་ནས་ས་དུམ་བུ་
བཅུ་གཉིས་སམ་གླིང་བཅུ་གཉིས་པོ་རྣམས་ནི་མི་དང་དུད་འགྲོ་དང་ཡི་དྭགས་ཅི་རིགས་པའི་གནས་ཏེ་ཡི་དྭགས་དང་དུད་འགྲོའི་གནས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཟུར་པ་རྒྱུད་
འགྲེལ་འདིར་མ་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་འཛམ་གླིང་ཆེན་པོ་ལ་
ལས་ཀྱི་ས་དང༌། ནང་གི་གླིང་དྲུག་ལ་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་ས་ཞེས་བཤད་དོ། །
གཞན་ཡང་འགྲེལ་ཆེན་ལས། སའི་སྟེང་དུ་དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་རྣམས་ནི་རི་དང་ཀླུང་དང་གཟའ་དང་ཕྱོགས་རྣམས་དག་ཏུ་འགྱུར་ཏེ་དཀྱིལ་འཁོར་བཞི་པོ་འདི་
རྣམས་ཀྱི་དཔག་ཚད་ཀྱི་ཚད་ནི་གྲངས་བཞིན་དུ་སའི་སྟེང་དུ་རི་ཞེས་པ་སྟོང་ཕྲག་བདུན་དང་ཀླུ་ཞེས་པ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་དང་གཟའ་ཞེས་པ་སྟོང་ཕྲག་དགུ་དང་ཕྱོགས་ཞེས་པ་སྟོང་ཕྲག་བཅུ་སྟེ། ཞེས་སོགས་དང༌། ཤར་དུ་ཀླུང་ནི་ཤིན་ཏུ་ཟླུམ་པོ་ཞེས་པ་ནི་ཤར་དུ་རླུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་ཤིན་ཏུ་ཟླུམ་པོ་སྟེ་ཟླ་བ་ཉ་བའི་
རྣམ་པའོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ལ་འཆད་ཚུལ་མང་བར་སྣང་ཡང་འཐད་པའི་ཕྱོགས་
ནི་འདི་ཡིན་ཏེ་དེ་ཡང་ཤར་ལྷོ་བྱང་ནུབ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་རླུང་མེ་ཆུ་སའི་ཁམས་པ་ཡིན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱིས་གྲུབ་པ་ཤར་ལུས་འཕགས་པོའི་གླིང་གི་དབུས་ཀྱི་སའི་
ཆ་དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་བདུན་གྱི་རྒྱ་ཚད་ཙམ་ཞིག་གི་དབྱིབས་ཟླ་[ཟླ་བ་ཕྱེད་པའང་

ཟེར།] བ་ཉ་བའི་རྣམ་པ་ལྟ་བུའི་ཟླུམ་པོ་དང༌། ལྷོ་འཛམ་བུ་གླིང་ཆུང་ངུ་འདིའི་དབུས་
ཀྱི་སའི་ཆ་དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་ཀྱི་ཚད་ཙམ་གྲུ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་དང༌། བྱང་

སྒྲ་མི་སྙན་གྱི་དབུས་ཀྱི་སའི་ཆ་དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་དགུའི་རྒྱ་ཚད་ཙམ་ཞིག་ཟླུམ་ [ཟླུམ་པོའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པའང་ཟེར།] པོ་ཕྱེད་པའི་རྣམ་པ་དང༌། ནུབ་བ་ལང་སྤྱོད་ཀྱི་གླིང་གི་

75

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།
དབུས་ཀྱི་སའི་ཆ་དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་བཅུའི་རྒྱ་ཚད་ཙམ་ཞིག་གྲུ་བཞི་པ་སྟེ། དེ་རྣམས་ས་ལས་འབུར་དུ་དོད་པ་མ་ཡིན་གྱི་དེ་ལྟ་བུའི་དབྱིབས་སམ་རྣམ་པ་ཅན་དུ་
ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །
འདོད་པའི་ལྷ་རྣམས་གནས་པའི་གཞི་ནི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ལྷུན་པོ་ལ་ནི་ཚིག་མདའ་ཚངས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཚོགས་ཏེ་ཞེས་པས་འདོད་ལྷ་འགའ་
ཞིག་ལྷུན་པོ་ལ་གནས་པ་ཙམ་ཞིག་བསྟན་ཀྱང་གནས་ངེས་པ་ཅན་མ་གསུངས་ལ། འོན་ཀྱང་ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་འཁོར་བཅས་ལྷུན་པོའི་སེྟང་ན་གནས་པར་བྱ་
དགོས་ཤིང༌། འདོད་ལྷ་ཐམས་ཅད་ལྷུན་པོ་དང་ལྷུན་པོའི་མགྲིན་པའི་སུམ་ཆ་མན་ཆད་ལ་ཡོད་པར་བྱ་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་འདོད་ལྷ་རིགས་དྲུག་གི་ནང་ནས་གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་པ་འཕྲུལ་དགའ་བ་དགའ་ལྡན་པ་འཐབ་བྲལ་བ་རྣམས་སྟེང་ནས་རིམ་པ་བཞིན་ལྷུན་པོའི་མགྲིན་པའི་སུམ་ཆ་མན་ཆད་ལ་གནས་པར་བྱ་དགོས་སོ། །
[འདོད་ལྷ་བཞི་པོ་འདི་གནས་སར་དཔངས་སུ་དཔག་ཚད་སོགས་ཇི་ལྟར་ཡིད་ཅེ་ན། རི་རབ་མགྲིན་པ་སྟོང་ཕྲག་ཉེར་ལྔ་སུམ་ཆ་འོག་མ་བཞིས་བགོས་པའི་དཔག་ཚད་ཉིས་སྟོང་གྱ་གསུམ། རྒྱང་གྲགས་གཅིག་གཞུ་འདོམ་དྲུག་བརྒྱ་རེ་དྲུག་ཁྲུ་དོ་མཐོ་གང་སོར་བཞི་རེ་ཡོད་པ།]

འོ་ན་འདོད་ལྷ་འགའ་ཞིག་གནས་པའི་རྟེན་ལྷུན་པོའི་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་ཇི་
ལྟ་བུ་སྙམ་ན། ཡེ་ཤེས་ལེའུ་ལས། མཐའ་དག་རི་ཡི་བདག་པོའི་ཤར་ནི་དག་པའི་ཨིདྲན་ནིའ་ལ་ལྷོ་ནི་པདྨ་རཱ་ག་སྟེ། ནུབ་ནི་ཀ་རྦེ་ཏ་ནི་སེར་པོ་བྱང་ནི་རི་བོང་འཛིན་པ་ལྟར་དཀར་ཟླ་བ་ཆུ་ཤེལ་ལོ། །དབུས་ནི་ལྗ་གུ །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལྷུན་པོའི་དབུས་ཤར་ལྷོ་ནུབ་བྱང་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་ལྗང་གུ་དང་སྔོ་ནག་དངདམར་པོ་དང་སེར་པོ་དང་དཀར་པོ་ཡིན་ཞིང༌། དབྱིབས་ནི་ཟླུམ་པོ་རྭ་ལྔ་དང་ལྡན་པ་རྩ་བ་ཕྲ་ལ་རྩེ་

མོ་རྒྱ་ཆེ་བའོ། །དེ་ལ་རྭ་ལྔའི་གནས་ཚུལ་འདོད་པ་མི་འདྲ་བ་མང་ནའང་འདིར་དོན་ལ་གནས་པའི་ཕྱོགས་ཤིག་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། རྭ་ཟླུམ་པོ་འོག་མ་བཞི་ལྷུན་པོ་ལ་སྐེ་རགས་བཅིངས་པའི་ཚུལ་དུ་བསྐོར་བ་སྟེ། དེ་ཡང་རྭ་འོག་མ་ཐུར་ལ་འཕྱང་ནས་འཁོར་བ་དང་རྩ་བའི་འགྲམ་སྟེགས་ལྟ་བུའི་ཁོར་ཡུག་གི་ཕྱི་མཐའ་མཉམ་ཞིང་རྭ་འོག་མ་དེའི་མཚམས་ནས་རི་རབ་ཀྱི་རྩེ་བར་ལ་ཆ་མཉམ་པ་བཞིར་བྱས་པའི་འོག་མ་
གསུམ་གྱི་ཆ་རེརེའི་མཚམས་ནས་རྭ་རེའི་འཕྱང་བ། དེ་ཡང་འོག་མ་ལས་སྟེང་མ་
རྣམས་རྒྱ་ཇེ་ཆེ་ཆེར་སོང་བ་སྡེར་འགག་ཁ་འཕྱང་ཆུང་ངུའི་སྟེང་དུ་ཆེན་པོ་བརྩེགས་པ་ལྟ་བུའོ། །རྭ་ལྔ་པ་སྟེང་མ་ནི་རི་རབ་གྱི་རྩེ་དང་ཁད་མཉམ་པ་ཕྱོགས་རྣམས་སུ་ཕྱི་

ལ་བསིལ་རིའི་ཐོད་བར་གྱེས་པ་ཁ་འཕྱང་གི་རྩེ་བསིལ་རིའི་རྩེ་མོ་ལ་རེག་པའོ། །རྭ་སྟེང་མ་བཞིའི་ཁོངས་སྐྱིབས་ཀྱི་ནང་ན་གླིང་དྲུག་མཚོ་དྲུག་རི་ལྔ་དང་བཅས་པ་
གནས་སོ། །དེ་ལྟ་བུའི་རི་རབ་ཀྱི་རྩེ་མོའི་མཐའ་གཅིག་ནས་མཐའ་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་བར་

ལ་དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་ལྔ་བཅུ་ཡོད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ལྷུན་པོ་ཡི་ནི་སྟེང་གི་རྒྱ་ཤར་དང་ནུབ་དང་བྱང་དང་ལོྷའི་ཆའི་བར་དུ་སྟོང་ཕྲག་ལྔ་བཅུའོ། །ཞེས་དང༌། སྟེང་གི་རྩེ་མོ་ལྔ་པོ་རྣམས་ནི་ས་གཞིའི་གནས་རྣམས་ལ་ཕྱིར་སོན་པ་སྟེ་
ཕྱོགས་ཀུན་ཏུ་ནི་ཁོར་ཡུག་ཀྱང་ངོ༌། །དེའི་ཕྱི་རོལ་གླིང་དང་རི་བོ་དག་དང་ཞེས་པ་
ནི་ཁོར་ཡུག་དེའི་ཕྱི་རོལ་རྩེ་མོ་བཞིའི་ཁོངས་སྐྱིབས་ཀྱི་གནས་སུ་གླིང་དྲུག་དང༌།

ཞེས་སོགས་རྣམས་ཀྱང་ལེགས་པར་དྲངས་པར་འགྱུར་རོ། །
དེ་ནས་རི་རབ་ཀྱི་རྩེ་མོའི་མགྲིན་པའི་སུམ་ཆ་མར་བཞག་པའི་མཚམས་
ནས་ཡ་མཐའི་བར་ཆ་བཞིར་ཕྱེ་བའི་ཆ་རེ་རེ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དཀར་པོའི་བསྐལ་པ་

77

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཞེས་པའི་མིང་ཅན་ཚངས་རིས་དང་ཚངས་པ་མདུན་ན་འདོན་དང་ཚངས་ཆེན་དང་འོད་ཆུང་བ་རྣམས་ཀྱི་གནས་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་ལྷུན་པོའི་གདོང་ལ་དཔག་ཚད་སྟོང་
ཕྲག་ལྔ་བཅུ་ཡོད་པ་ལ་ཆ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བའི་ཆ་རེ་ལ་དཔག་ཚད་ཁྲི་དྲུག་སྟོང་དྲུག་
བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་རི་དྲུག་རྒྱང་གྲགས་གཉིས་གཞུ་འདོམ་སྟོང་སུམ་བརྒྱ་སོ་སུམ་ཁྲུ་གང་སོར་བརྒྱད་རྣམས་འོང་དེའི་ཆ་དེ་རེ་ལ་ལྷུན་པོའི་ཀོ་སྐོ་དང་སྣ་དང་དཔྲལ་བར་ཐ་སྙད་བྱས་པའི་ཀོ་སྐོའི་མ་མཐའ་ནས་སྣ་ལ་ཐུག་གི་བར་ལ་ཆ་བཞིར་ཕྱེ་བའི་ཆ་རེ་རེ་རིམ་པ་བཞིན་དཔལ་གྱི་བསྐལ་པ་ཞེས་པའི་མིང་ཅན་ཚད་མེད་འོད་དང་འོད་གསལ་
དང་དགེ་ཆུང་དང་ཚད་མེད་དགེ་རྣམས་ཀྱི་གནས་དང༌། ལྷུན་པོའི་སྣའི་མ་མཐའ་ནས་
དཔྲལ་པའི་མ་མཐའ་ལ་ཐུག་གི་བར་ལ་ཆ་བཞིར་ཕྱེ་བའི་ཆ་རེ་རེ་རིམ་པ་བཞིན་ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཞེས་པའི་མིང་ཅན་དགེ་རྒྱས་དང་སྤྲིན་མེད་དང་བསོད་ནམས་སྐྱེས་དང་འབྲས་བུ་ཆེ་བ་རྣམས་ཀྱི་གནས་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་དཔྲལ་བའི་མ་མཐའ་ནས་གཙུག་ཏོར་གྱི་འོག་ལ་ཐུག་གི་བར་ལ་ཆ་བཞིར་ཕྱེ་བའི་ཆ་
རེ་རེ་རིམ་པ་བཞིན་ཚངས་པའི་བསྐལ་པའི་མིང་ཅན་མི་ཆེ་བ་དང་མི་གདུང་བ་དང་ཤིན་ཏུ་མཐོང་དང་འོག་མིན་པ་རྣམས་ཀྱི་གནས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཙུག་ཏོར་གྱི་

འོག་གི་མཐའ་ནས་རྩེའི་བར་ལ་ཆ་བཞིར་ཕྱེ་བའི་ཆ་རེ་རེ་རིམ་པ་བཞིན་ཆོས་བཟང་བསྐལ་པ་ཞེས་པའི་མིང་ཅན་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མ་ཆེད་དང་རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད་དངཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེད་མཆེད་དང་འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་དེ་གཟུགས་མེད་ཁམས་པ་རྣམས་ཀྱི་གནས་སོ། །འདིར་འགྲེལ་
ཆེན་ལས། ཆོས་བཟང་གི་སྒྲས་ནི་གཟུགས་མེད་པའི་སྲིད་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །

78

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

བསྐལ་པ་ཞེས་པ་ནི་གང་དུ་ལྷ་རྣམས་ཚེ་བསྐལ་པར་གནས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འོག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ན་གཟུགས་མེད་ཀྱི་གནས་བཞི་རེ་རེའི་ཡ་མཐའ་ནས་འོག་གི་མ་མཐའི་བར་ལ་དཔག་ཚད་དྲུག་སྟོང་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་རེ་དང༌། གཟུགས་ཁམས་གནས་རིས་བཅུ་དྲུག་གི་གནས་རེ་རེའི་ཡ་མཐའ་ནས་རང་རང་གི་འོག་གི་མ་མཐའི་བར་ལ་དཔག་ཚད་བཞི་སྟོང་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་རེ་དྲུག་རྒྱང་གྲགས་གཉིས་གཞུ་འདོམ་སྟོང་སུམ་བརྒྱ་སོ་གསུམ་ཁྲུ་གང་སོར་བརྒྱད་རེ་རྣམས་སུ་གྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་གནས་བཞི་འོག་མིན་གྱི་གོང་དང༌། ཁོ་རང་བཞི་ལ་ཡང་བླ་འོག་གིས་ཕྱེ་བའི་ཁྱད་པར་དེ་ལྟར་ཡོད་ན་འདོད་ཁམསས་ལྟ་བུ་ནས་ཚེ་འཕོས་ནས་གཟུགས་མེད་ཁམས་སུ་སྐྱེ་བའི་ཚེ་བར་དོ་ཡོད་དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ། འདོད་ཁམས་སུ་འཆི་སྲིད་གྲུབ་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་འོག་མིན་
གྱི་གོང་དཔག་ཚད་འབུམ་ཕྲག་གཅིག་དང་བདུན་ཁྲི་ལྔ་སྟོང་གི་སར་སྐྱེ་སྲིད་ལེན་པ་
ལ་འཆི་སྲིད་དང་སྐྱེ་སྲིད་ཀྱི་བར་དུ་བར་དོ་བརྒྱུད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འབྲུ་ཡི་རྒྱུན་
དང་ཆོས་མཐུན་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་པར་མི་
ནུས་ཏེ། ཆོས་མངོན་པའི་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ལས་གཟུགས་མེད་ཁམས་སུ་སྐྱེ་བ་ལ་བར་དོ་མེད་པར་བཤད་པས་སོ། །
དེ་ལྟར་ན་གཟུགས་མེད་བཞིའི་གནས་འོག་མིན་གྱི་གོང་ན་བླ་འོག་གི་ཁྱད་
པར་དང་བཅས་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་དེ་གང་ཡིན་སྙམ་ན། དོགས་པའི་གནས་དེ་ལྟར་འོང་བ་བདེན་ནའང༌། དེའི་དོགས་སེལ་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཞིག་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང༌། གཟུགས་མེད་གང་དུ་ཤི་བའི་འོ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཁམས་འོག་མ་

79

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

གཉིས་ནས་ཤི་འཕོས་ཏེ་གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེ་བའི་ཚེ་གང་དུ་ཤི་བའི་ས་དེ་ཉིད་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་ཡིན་པས་གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་ལ་སྐྱེ་སྲིད་དང་དེའི་སྔོན་མའི་འཆི་སྲིད་
ཀྱི་བར་དུ་བར་དོ་བརྒྱུད་མི་དགོས་པ་ཡིན་པས་མངོན་པའི་མདོ་སོགས་ལས་གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་ལ་བར་དོ་མེད་པར་གསུངས་པ་ཡིན་པས་གཟུགས་མེད་ཀྱི་གནས་རྣམས་འོག་མིན་གྱི་གོང་ན་བླ་འོག་གི་ཕྱེ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་ན་གཟུགས་
མེད་དུ་སྐྱེ་བ་ལ་དེའི་སྔོན་དུ་བར་དོ་དགོས་པ་བདེན་ནའང༌། རྒྱུད་འགྲེལ་འདིར་འོག་མིན་གྱི་གོང་ན་གཟུགས་མེད་བཞི་ལ་གནས་བླ་འོག་གི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་ནི་
ཁམས་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་ལ་སྐྱེ་བ་མཐོང་བའི་རིམ་པ་ཡོད་པ་ལྟར་གང་དུ་སྐྱེ་
བའི་གནས་ལ་ཡང་རིམ་པ་ཡོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་འདི་ལྟར་འཐོབ་བོ་ཞེས་
གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་གནས་ལས་གོང་དུ་བརྒལ་བའི་ནམ་མཁའ་ལ་ཐོབ་ཐང་བརྩིས་

པའི་ཚད་རྣམ་པར་བཞག་ནས། ཕྱི་ནང་སྦྱོར་བའི་དགོས་པའི་དབང་གིས་གསུངས་
པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། དངོས་གནས་ལ་ཆོས་མངོན་པ་ནས་བཤད་པ་ལྟར་གཟུགས་མེད་
བཞི་ལ་གནས་བླ་འོག་གིས་ཕྱེ་བ་འོག་མིན་ལས་གོང་དུ་བརྒྱལ་བ་ན་ཡོད་པར་ཁས་མི་ལེན་པའམ༌། ཡང་ན་འདི་ལྟར་དུ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། མངོན་པ་སོགས་ནས་གཟུགས་མེད་ཁམས་སུ་སྐྱེ་བ་ལ་བར་དོ་མེད་པར་བཤད་པ་ནི་རྩ་བ་གཟུགས་མེད་ཁམས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་གཟུགས་མེད་པ་ལ་ཐུག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང༌། གཟུགས་མེད་པ་ནས་གཟུགས་མེད་དོ། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་ཕར་ཕྱིན་ཐེག་པའི་དགོངས་པ་ལ་གཟུགས་མེད་ཁམས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་གཟུགས་མེད་པ་ཡིན་ཡང༌། བླ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་སྡེའི་དགོངས་པ་ལ་གཟུགས་མེད་ཁམས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་ཡང་གཟུགས་

80

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། གསང་བ་འདུས་པ་སོགས་ཀྱི་རྒྱུད་པའི་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་
པ་རྣམས་ལས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་རླུང་སེམས་ཡོད་པར་བཤད་ཅིང་རླུང་དེ་ཡང་འོད་ཟེར་ལྔ་པར་བཤད་པས་གཟུགས་མེད་ཁམས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་གཟུགས་ཕུང་ཙམ་ཡོད་པར་མ་ཟད་ཁ་དོག་སྔོ་སེར་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱང་ཡོད་པ་དང༌།
གཞན་ཡང་རྒྱུད་འགྲེལ་འདི་ཉིད་ལས་ཁམས་ལྔའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དང་ཁུ་བ་ཕྲ་མོ་ཡང་ཡོད་པར་བཤད་དེ། མཆོག་མི་འགྱུར་གྱི་མདོར་བསྡུས་ལས། གཟུགས་མེད་པའི་
རིས་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ནི་སྟོང་པའི་ཁམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་སེམས་ཀྱི་བག་ཆགས་

ཙམ་སྟེ་སྒྲའི་ཡོན་ཏན་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་ནོ། །ཞེས་གཟུགས་མེད་པའི་ལུས་སྒྲའི་ཡོན་
ཏན་གཅིག་པུ་གཙོ་བོར་ལྡན་པའི་ནམ་མཁའི་ཁམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུ་གསུངས་ནས་དེ་ཉིད་ཀྱི་འཕྲོ་ལས། ཁུ་བ་ཡང་ས་དང་ཆུ་དང་མེ་དང་རླུང་དང་དྲི་དང་གཟུགས་དང་རོ་
དང་རེག་བྱའི་ཡོན་ཏན་སྤངས་པའོ། །ཞེས་གཟུགས་མེད་ཁམས་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་ཁུ་བ་ཡང་ས་ཆུ་མེ་རླུང་དྲི་གཟུགས་རོ་རེག་བྱ་སྟེ་འབྱུང་བའི་ཁམས་དང་འབྱུང་གྱུར་བཞི་གཙོ་བོར་མི་ལྡན་པར་གསུངས་ནས་དེའི་འཕྲོ་ཉིད་ལས། ས་ལ་སོགས་པ་བཞི་པོ་འདི་རྣམས་ཀྱི་གཙོ་བོའི་ཡོན་ཏན་འདི་ལ་ཕལ་པ་ཙམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ཡོད་དེ་རྣམ་པ་
གཞན་ན་དུ་ཚོགས་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་མེད་པར་ཡོན་ཏན་གཅིག་ལས་འཁོར་བའི་བག་ཆགས་སུ་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་ས་ཆུ་མེ་རླུང་བཞི་དང་དེ་བཞིན་ཡོན་ཏན་ནི་གཟུགས་སོགས་བཞི་སྟེ་བརྒྱད་པོ་དེ་གཟུགས་མེད་ཁམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཁུ་བའི་ཐིག་ལེ་ལ་ཕལ་པའི་ཚུལ་གྱིས་ལྡན་པར་བཤད་ལ། དེ་ཡང་འབྱུང་བཞི་སོགས་

81

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དང་ཁུ་བའི་རྡུལ་ཕྲ་མོ་ཞད་ཙམ་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་པ་སྟེ་འདུས་པ་སོགས་ཀྱི་

དགོངས་པ་བཀྲལ་བ་རྣམས་ལས་ཀྱང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་སྐད་ཅིག་
ཀྱང་རྒྱུན་ཆད་མ་མྱོང་བའི་མི་ཤིགས་པའི་ཁམས་དཀར་དམར་རླུང་སེམས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་རྣམས་ཚོགས་པ་གཅིག་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་པར་གསུངས་ཤིང༌། མི་ཤིགས་པ་
ཞེས་པ་ཡང་གང་གིས་ཀྱང་གཞོམ་དུ་མེད་པའི་དོན་ཡིན་པས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་གཟུགས་མེད་ཁམས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་མདོ་ཕྱོགས་ནས་གཟུགས་མེད་པར་བཤད་ཀྱང༌། གཟུགས་ཡོད་པ་རྒྱུད་དང་འགྲེལ་ཆེན་སོགས་བླ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་
པའི་དགོངས་པ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་གཟུགས་མེད་བཞིའི་གནས་ཀྱང་འོག་མིན་གྱི་གོང་
རོལ་ན་སྟེང་འོག་རིམ་ཅན་དུ་གནས་པར་བཤད་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་བྱ་རིགས་ཏེ། གཞན་དུ་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྤྱིའི་ཚད་ལ་དཔག་ཚད་འབུམ་ཕྲག་བཞི་པ་སོགས་
སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཚད་དབྱིབས་དང༌། དམྱལ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཚེ་ཚད་སོགས་
མངོན་པའི་ཕྱོགས་ནས་བཤད་པ་དང་ཆེས་མི་འདྲ་བ་རྣམས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་ཁས་ལེན་པ་ཇི་ལྟར་མི་འགལ་སྙམ་དུ་བསམ་དགོས་ཤིང༌། འཆད་ཚུལ་གཉིས་ལས་ཅི་ཞིག་འཐད་སྙམ་དུ་དཔྱད་པར་བྱའོ། །
དེ་ལྟར་ན་རང་ཅག་རྣམས་གནས་པའི་གླིང་བཞི་པའི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་

ཚད་དབྱིབས་སོགས་ཞིབ་པར་བཤད་ནས་འདིའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་གནས་ཚུལ་ཅུང་ཟད་
འཆད་པ་ནི་རྒྱུད་རྩ་འགྲེལ་ལས། དེའི་ཕྱི་རོལ་སྟོང་པ་གཅིག་པུ་སྲིད་པ་གསུམ་བྲལ་
ཡོན་ཏན་མེད་ཅིང་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དམན་པའོ། །ཞེས་པ་ནི་འོག་རླུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་
དང་སྟེང་གཙུག་ཏོར་ཏེ་དེའི་ཕྱི་རོལ་སྟོང་པ་གཅིག་པུ་ནི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་

82

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ཁམས་ལྔ་པ་སྟོང་པ་གཅིག་པུའོ། །ཞེས་རླུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་འོག་གི་ཕྱི་རོལ་

དང་རི་རབ་ཀྱི་གཙུག་ཏོར་གྱི་སྟེང་གི་ཕྱི་རོལ་རྣམས་ནི་ས་ཁམས་སོགས་ཁམས་
ལྔའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཚུར་མཐོང་གི་དབང་པོའི་ཡུལ་དུ་མ་གྱུར་པའི་ཕན་ཚུན་འདབས་མ་འབྱར་བའི་སིལ་བུར་སོ་སོར་གནས་པའི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་གཅིག་པུའི་མིང་ཅན་གྱི་རང་བཞིན་བར་སྣང་སྟོང་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བའོ། །དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་གླིང་

བཞི་པའི་འཇིག་རྟེན་འདིའི་ཕྱོགས་དང་མཚམས་རྣམས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་ཡང་སྟོང་པ་
གཅིག་པུའི་མིང་ཅན་ཁམས་ལྔའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་སིལ་བུར་གནས་པའི་བར་སྣང་སྟོང་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་པར་གོ་ནུས་སོ། །
སྟོང་པ་གཅིག་པུའི་མིང་ཅན་རྡུལ་ཕྲ་རབ་འདབས་མ་འབྱར་བ་སིལ་བུར་གནས་པ་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་རྣམས་ན་ནི་མཆོག་མི་འགྱུར་གྱི་མདོར་བསྡུས་ལས།
སྟོང་གཅིག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་མི་མཇེད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་དབུས་ནས་སྟེང་དང་
འོག་ [འཇིག་རྟེན་ཁམས་འདིའི་ཕྱི་རོལ་རྡུལ་ཕྲན་འདབས་མ་འབྱར་བའི་སྟོང་པ་གཅིག་པུ་འདི་ལ་མཁས་པ་འགའ་ཞིག །སྟོང་པ་འདི་ལ་འབུམ་ཕྲག་གཅིག་སྟེ། ཡེ་ལེར་འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་ཚད་འབུམ་ཕྲག་ལྔ་བཤད་པ་འདི་ལ་དགོངས་པ་སྟེ། དགོངས་པ་ཤེས་པའི་མ་ཟིན་པའི་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་སྐྲ་སེན་སོགས་ཁྲུ་གང་ཡོད་པ་དེ་སྤྱོད་བྱད་ཡིན་

གསུང༌།] ཏུ་སྟོང་ཕྲག་རེ་རེ་སྟེ། འོག་དང་སྟེང་བཞིན་དུ་ཤར་དང་ནུབ་དང་བྱང་དང་ལྷོ་དང་བདེན་བྲལ་དང་དབང་ལྡན་དང་རླུང་དང་མེར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྟོང་ཕྲག་གཉིས་དང་གསུམ་མོ། །དེ་ནས་སྟོང་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་གྲངས་མེད་པ་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་
གྱི་ཁམས་རྣམས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རང་ཅག་རྣམས་གནས་པའི་མི་མཇེད་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་དབུས་སུ་བྱས་པའི་ཕྱོགས་བཅུ་པོ་རེ་རེར་གླིང་བཞི་པ་ལྟ་
བུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྟོང་སྟོང་གནས་པ་ཚུན་ཆད་སྟོང་གཅིག་གི་འཇིག་རྟེན་

83

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།
གྱི་ཁམས་དང༌། དེ་རྣམས་དང་བཅས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྟོང་ཕྲག་གཉིས་
གཉིས་གནས་པའི་ཚུན་ཆད་ནི་སྟོང་གཉིས་པ་བར་མའི་འཇིག་རྟེན་དང༌། ཡང་དེ་རྣམས་དང་བཅས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྟོང་ཕྲག་གསུམ་གསུམ་ཚུན་ཆད་ནི་
སྟོང་གསུམ་གྱི་འཇིག་རྟེན་དང༌། དེ་རྣམས་དང་བཅས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་

གྲངས་མེད་པ་ཆེན་པོ་ཚུན་ཆད་ནི་སྟོང་ཆེན་མོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཞེས་བྱ་བ་
སྟེ་དེ་རྣམས་གནས་སོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ན་ཁ་ཅིག་ [མཁས་པ་ཆེན་པོ་བཅོམ་ལྡན་རིགས་རལ།]
དུས་འཁོར་རྒྱུད་འགྲེལ་ལ་སྟོང་གསུམ་ཆད་དོ་ཞེས་པ་ཡང་མ་བརྟགས་པའོ། །འོ་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དཔག་ཚད་འབུམ་ཕྲག་བཞི་ཞེས་བཤད་ན། དཔག་ཚད་ཀྱི་
ཚད་ཇི་ལྟ་བུ་སྙམ་ན། བསྡུས་རྒྱུད་ལས། ཕྲ་རབ་བརྒྱད་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཕྲ་མོ་འདི་
གཅིག་ཕྲ་མོ་བརྒྱད་ཀྱིས་སྐུ་ཡི་རྩེ་མོ་ཕྲ་མོ་སྟེ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་
གཟུགས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཆུང་མཐའ་མཐར་ཐུག་པ་ནི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་
འཕྲེང་བར་བརྩེགས་པ་བརྒྱད་ནི་རྡུལ་ཕྲན་གཅིག་གི་ཚད་དང༌། དེ་འཕྲེང་བར་བརྩེགས་པ་བརྒྱད་ནི་སྐྲའི་རྩེ་མོ་ཟླུམ་པོ་གཅིག་གི་ཚད་དང༌། སྐྲ་རྩེ་ཟླུམ་པོ་བརྒྱད་འཕྲེང་བར་བརྩེགས་པ་ནི་སྐེ་ཚེའི་ཚད་དང༌། སྐེ་ཚེ་བརྒྱད་བརྩེགས་པ་ཤིག་གི་ཚད་དང༌། ཤིག་བརྒྱད་བརྩེགས་པ་ནས་ཀྱི་ཚད་དང༌། ནས་བརྒྱད་བརྩེགས་པ་སོར་གྱི་

ཚད་དང༌། སོར་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་ཁྲུའི་ཚད་དང༌། ཁྲུ་བཞི་གཞུང་འདོམ་གང་གི་ཚད་དང༌། གཞུང་འདོམ་སྟོང་ཕྲག་གཉིས་རྒྱང་གྲགས་ཀྱི་ཚད་དང༌། རྒྱང་གྲགས་བཞི་དཔག་
ཚད་ཀྱི་ཚད་ཡིན་ནོ། །
རྒྱུད་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པའི་སྐོར་འདིར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གཞན་གྱི་

84

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

རྣམ་གཞག་ཆེར་མ་གསུངས་པར་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་འདི་ཉིད་ཀྱི་ཚད་དབྱིབས་

སོགས་གསུངས་པ་ནི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་ལྟར་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་མཁྱེན་ནས་དྲང་སྲོང་རྣམས་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་ཚད་
དང་ལུས་ཀྱི་ཚད་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་དོན་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་

སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལྷའི་དཀྱིལ་འཁོར་སྒོམ་པའི་སྦྱང་གཞི་ཕྱི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་
རྟེན་དང་ནང་སྒྲུབ་པ་པོའི་ལུས་ཆོས་མཐུན་སྦྱར་བའི་ཆེད་དང༌། དེ་གཉིས་ཆོས་མཐུན་སྦྱོར་བ་ཡང་དེ་གཉིས་ཀྱི་སྦྱོང་བྱེད་རྟེན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དེ་གཉིས་དང་ཆོས་
མཐུན་པར་སྒོམ་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པས་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཚད་དང་ལུས་ཀྱི་ཚད་
དང་ཆོས་མཐུན་སྦྱར་བར་བྱ་སྟེ། སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་རླུང་གི་འོག་མཐའི་ནས་ལྷུན་
པོའི་གཙུག་ཏོར་གྱི་ཐ་སྙད་བྱས་པའི་རྩེ་མོའི་བར་དཔག་ཚད་འབུམ་ཕྲག་བཞི་ཡོད་
པ། ལུས་ཀྱི་རྐང་མཐིལ་ནས་སྤྱི་གཙུག་གི་བར་ལ་རང་རང་གི་ཁྲུ་བཞི་ཡོད་པ་དང་
ཆོས་མཐུན། སྣོད་ཀྱི་རླུང་གི་དཀྱིལ་འཁཽར་གྱི་ཕྱི་མཐའ་ནས་ཕྱི་མཐའ་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་

བར་དཔག་ཚད་འབུམ་ཕྲག་བཞི་ཡོད་པ། ལུས་ཀྱི་ལག་པ་གཡས་ཀྱི་མཛུབ་རྩེ་ནས་
གཡོན་གྱི་མཛུབ་རྩེའི་བར་ཁྲུ་བཞི་ཡོད་པ་དང་ཆོས་མཐུན། རླུང་གི་འོག་གི་མཐའ་ནས་ལྷུན་པོའི་རྩ་བའི་བར་ལ་དཔག་ཚད་འབུམ་ཕྲག་གཉིས་ཡོད་པ་ལུས་ཀྱི་རྐང་

མཐིལ་ནས་དཔྱིའི་བར་ལ་ཁྲུ་དོ་ཡོད་པ་དང་ཆོས་མཐུན། རླུང་གི་འོག་གི་མཐའ་ནས་ལྷུན་པོའི་རྩ་བའི་བར་ལ་དམྱལ་བའི་གནས་བདུན་དང་གདེངས་ཅན་གྱི་གནས་དང་

བཅས་པའི་བརྒྱད་དུ་ཕྱེ་བའི་གནས་རེ་རེ་ལ་དཔག་ཚད་འབུམ་ཕྲག་གཅིག་གི་བཞི་ཆ་དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་ཉེར་ལྔ་ཉེར་ལྔ་ཡོད་པ་དཔྱི་ནས་རྐང་མཐིལ་གྱི་བར་ལ་ཁྲུ་དོ་

85

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཡོད་པ་ལ་ཆ་བརྒྱད་དུ་ཕྱེ་བའི་ཆ་དེ་ལ་ཁྲུ་གང་གི་བཞི་ཆ་སོར་དྲུག་དྲུག་ཡོད་པ་དང་རིམ་པ་བཞིན་ཆོས་མཐུན། ལྷུན་པོ་ལ་དཔག་ཚད་འབུམ་ཕྲག་གཅིག་ཡོད་པ་དཔྱིའི་མཚམས་ནས་མགྲིན་པའི་འོག་གི་བར་གྱི་སྒལ་ཚིག་ས་ལ་ཁྲུ་གང་ཡོད་པ་དང་ཆོས་མཐུན། ལྷུན་པོའི་མགྲིན་པའི་ཐ་སྙད་བྱས་པའི་འཐབ་བྲལ་སོགས་འདོད་ལྷ་བཞི་དང་ཚངས་རིས་སོགས་བཞིའི་གནས་བསྡོམས་པ་ལ་དཔག་ཚད་འབུམ་ཕྲག་གཅིག་གི་བཞི་ཆ་དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་ཉེར་ལྔ་ཡོད་པ་ལུས་ཀྱི་མགྲིན་པ་ལ་ཁྲུ་གང་གི་བཞི་ཆ་
སོར་དྲུག་ཡོད་པ་དང་ཆོས་མཐུན། ལྷུན་པོའི་གདོང་གི་ཐ་སྙད་བྱས་པའི་ཚད་མེད་འོད་ནས་འོག་མིན་པའི་གནས་ཀྱི་ཡ་མཐའ་བར་ལ་དཔག་ཚད་འབུམ་ཕྲག་གཅིག་གི་ཕྱེད་དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་ལྔ་བཅུ་ཡོད་པ་ལུས་ཀྱི་ཀོ་སྐོའི་མ་མཐའ་ནས་དཔྲལ་
བའི་ཡ་མཐའ་བར་ལ་ཁྲུ་གང་གི་ཕྱེད་སོར་བཅུ་གཉིས་ཡོད་པ་དང་ཆོས་མཐུན་ལྷུན་པོའི་གཙུག་ཏོར་གྱི་ཐ་སྙད་བྱས་པའི་རྩ་བ་ནས་རྩེའི་བར་གྱི་གཟུགས་མེད་བཞིའི་
ཚད་ལ་དཔག་ཚད་འབུམ་ཕྲག་གཅིག་གི་བཞི་ཆ་དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲ་གཉེར་ལྔ་ཡོད་
པ་ལུས་ཀྱི་སྐྲ་མཚམས་ནས་སྤྱི་བོའི་བར་ལ་འཁྲུ་གང་གི་བཞི་ཆ་སོར་དྲུག་ཡོད་པ་
དང་ཆོས་མཐུན། ཞིང་ཁམས་གོང་མའི་ལྷ་གནས་དེ་རྣམས་ལ་ལྷུན་པོའི་མགྲིན་པ་

དང་གདོང་དང་གཙུག་ཏོར་གྱི་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་ནང་ལུས་ཀྱི་
མགྲིན་པ་སོགས་དང་ཆོས་མཐུན་སྦྱར་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །
ཡང་ལྷུན་པོའི་དབུས་ནས་གཡས་ཀྱི་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་མཐའ་ཚུན་ཚད་
ལ་དཔག་ཚད་འབུམ་ཕྲག་གཅིག་གི་ཕྱེད་དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་ལྔ་བཅུ་ཡོད་པ་ལུས་
ཀྱི་བྲང་གི་དབུས་ནས་གཡས་ཀྱི་དཔུང་མགོ་ཚུན་ལ་ཁྲུ་གང་གི་ཕྱེད་སོར་བཅུ་

86

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

གཉིས་ཡོད་པ་དང་ཆོས་མཐུན། དེ་ནས་ལྷུན་པོའི་གཡས་ཕྱོགས་ཆུའི་དཀྱིལ་འཁོར་

གྱི་ཁ་ཞེང་དཔག་ཚད་འབུམ་ཕྲག་གཅིག་གི་ཕྱེད་དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་ལྔ་བཅུ་ཡོད་པ་ནི་ལག་པ་གཡས་ཀྱི་དཔུང་པ་ལ་ཁྲུ་གང་གི་ཕྱེད་སོར་བཅུ་གཉིས་ཡོད་པ་དང་ཆོས་མཐུན། དེ་བཞིན་དུ་ལྷུན་པོའི་གཡས་ཕྱོགས་ཀྱི་མེའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཁ་ཞེང་
ལ་དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་ལྔ་བཅུ་ཡོད་པ་ལག་པ་གཡས་པའི་ལག་ངར་ལ་ཁྲུ་གང་གི་ཕྱེད་སོར་བཅུ་གཉིས་ཡོད་པ་དང་ཆོས་མཐུན། ཡང་ལྷུན་པོའི་གཡས་ཕྱོགས་ཀྱི་

རླུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཁ་ཞེང་ལ་དཔག་ཚད་འབུམ་ཕྲག་གཉིས་གི་ཕྱེད་དཔག་
ཚད་སྟོང་ཕྲག་ལྔ་བཅུ་ཡོད་པ་གཡས་ཀྱི་ལག་མགོའི་རྩ་བ་ནས་སོར་རྩེ་བར་ལ་ཁྲུ་
གང་གི་ཕྱེད་སོར་བཅུ་གཉིས་ཡོད་པ་དང་ཆོས་མཐུན་ནོ། །དེ་ལྷུན་པོ་དང་ལུས་ཀྱི་

གཡོན་ཕྱོགས་རྣམས་ཆོས་མཐུན་སྦྱོར་ཚུལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

༼བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།༽
༈ གཉིས་པ་དེར་གནས་པའི་བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་སྦྱིའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ་གསུམ། སེམས་ཅན་རིས་སོ་སོའི་གྲངས་བསྟན་པ་དང༌། སེམས་ཅན་དེ་རྣམས་སོ་སོའི་ཚེ་ཚད་བཤད་པ་དང༌། སེམས་ཅན་དེ་རྣམས་སུ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་བཤད་པའོ། །

༼སེམས་ཅན་རིས་སོ་སོའི་གྲངས་བསྟན་པ།༽
དང་པོ་ནི། རྒྱུད་ལས། སྲིད་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་གཅིག་རྣམས་ཀྱིས་འདིར་ནི་སྲིད་གསུམ་དུ་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྲིད་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་གཅིག་སྟེ་ལྷ་མ་ཡིན་དང་མི་དང་དུད་འགྲོ་དང་ཡི་དྭགས་དང་དམྱལ་བ་དང༌། འདོད་ལྷ་དྲུག་སྟེ་རྒྱལ་ཆེན་

87

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

རིས་བཞི་པ་དང་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་པ་དང་འཐབ་བྲལ་བ་དང་དགའ་ལྡན་པ་དང་འཕྲུལ་དགའ་བ་དང་གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་པ་སྟེ་དེ་རྣམས་ནི་འདོད་པའི་སྲིད་པ་བཅུ་གཅིག་གོ །གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་ལྷ་ནི་བཅུ་དྲུག་སྟེ་ཚངས་རིས་པ་དང་ཚངས་
པ་མདུན་ན་འདོན་དང་ཚངས་ཆེན་པ་དང༌། འོད་ཆུང་བ་དང་ཚད་མེད་འོད་དང་འོད་གསལ་བ་དང༌། དགེ་ཆུང་བ་དང་ཚད་མེད་དགེ་བ་དང་དགེ་རྒྱས་པ་དང༌། སྤྲིན་མེད་པ་དང་བསོད་ནམས་སྐྱེས་པ་དང་འབྲས་བུ་ཆེ་བ་དང༌། མི་ཆེ་བ་དང་མི་གདུང་བ་དང་ཤིན་ཏུ་མཐོང་བ་པ་དང་འོག་མིན་པའོ། །
གཟུགས་མེད་པའི་སྲིད་པའི་ལྷ་ནི་བཞི་སྟེ་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད་པ་དང་རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད་པ་དང་ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་པ་དང་འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་པའི་སྐྱེ་མཆེད་པའོ། །སྲིད་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་གཅིག་པོ་རྣམས་བསྡུས་ན་འདོད་པའི་སྲིད་པ་གཟུགས་ཀྱི་སྲིད་པ་གཟུགས་མེད་པའི་སྲིད་
པ་སྟེ་སྲིད་པ་གསུམ་དང་འདོད་ཁམས་གཟུགས་ཁམས་གཟུགས་མེད་ཁམས་ཏེ་ཁམས་གསུམ་དང་ས་འོག་ས་སྟེང་ས་བླ་གསུམ་དུ་ཡང་འགྱུར་རོ། །

༼སེམས་ཅན་སོ་སོའི་ཚེ་ཚད་བཤད་པ།༽
གཉིས་པ་སེམས་ཅན་དེ་རྣམས་སོ་སོའི་ཚེ་ཚད་བཤད་པ་ལ་ལྔ། དམྱལ་བ་
ཀླུ་དང་བཅས་པའི་ཚེ་ཚད་དང༌། འདོད་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་ཚེ་ཚད་དང༌། གཟུགས་ཁམས་
པ་རྣམས་ཀྱི་ཚེ་ཚད་དང༌། གཟུགས་མེད་ཁམས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཚེ་ཚད་དང༌། ཚེ་ཚད་
གཞན་གྱི་བཤད་ཚུལ་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གསེག་མའི་ཆུའི་དམྱལ་བ་པ་དང་ཀླུ་རྣམས་ཀྱི་ཚེ་ཚད་ནི་བསྐལ་པ་ཆུང་ངུ་གཅིག་གི་ཚད་དོ། །དམྱལ་བ་

88

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

གཉིས་པ་བྱེ་མའི་ཆུ་དང་གསུམ་པ་འདམ་གྱི་ཆུའི་དམྱལ་བ་པ་གཉིས་ཀྱི་ཚེ་ཚད་ནི་བསྐལ་པ་བར་མའི་ཚད་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་དམྱལ་བ་བཞི་པ་མི་བཟད་པའི་དུ་བ་དང་ལྔ་པ་མེའི་དམྱལ་བ་པ་གཉིས་ཀྱི་ཚེ་ཚད་ནི་མཆོག་གི་བསྐལ་པའི་ཚད་དོ། །དམྱལ་བ་དྲུག་པ་མུན་པ་ཆེན་པོ་དང་བདུན་པ་ངུ་འབོད་ཆེན་པོ་པ་གཉིས་ཀྱི་ཚེ་ཚད་ནི་བསྐལ་པ་ཆེན་པོའི་ཚད་དང༌། དམྱལ་བ་བརྒྱད་པ་རྡོ་རྗེའི་མེ་ལྕེ་དང་བཅས་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྡུད་པའི་བར་གྱི་ཚེ་འོ། །
གཉིས་པ། རྒྱལ་ཆེན་རིས་བཞི་ནས་གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་ཀྱི་བར་གྱི་

འདོད་ལྷ་དྲུག་གི་ཚེ་ཚད་ནི་འོག་ན་རིམ་པ་བཞིན་བསྐལ་པ་ཆུང་ངུ་གཅིག་ནས་བསྐལ་པ་ཆུང་ངུ་དྲུག་གི་བར་རིམ་པ་བཞིན་ཡིན་ནོ། །
གསུམ་པ། གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་ཚངས་རིས་ནས་འོག་མིན་པའི་བར་བཅུ་
དྲུག་གི་ཚེ་ཚད་ནི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་ལྟར་ན་གཟུགས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་བསྐལ་པ་

བཅུ་དྲུག་སྟེ་བསྐལ་པ་བཅུ་དྲུག་ནས་བརྩམས་ཏེ་བསྐལ་པ་རེ་རེའི་བར་གྱི་ཚེའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཚངས་རིས་པའི་ཚེ་ཚད་བསྐལ་པ་གཅིག་ཡིན་པ་ནས་འོག་མིན་པའི་ཚེ་ཚད་བསྐལ་པ་བཅུ་དྲུག་ཡིན་པའི་བར་སྦྱར་བར་བྱ་ཞིང་འདིའི་བསྐལ་པ་ཡང་བསྐལ་པ་ཆུང་ངུ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་པའི་ཚེ་ཚད་བསྐལ་པ་ཆུང་ངུ་དྲུག་ཏུ་བཤད་པས་ཚངས་རིས་པ་གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་པ་ལས་ཚེ་རིང་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བསྐལ་པ་ཆེན་པོ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། འོག་མིན་པའི་
དེ་ནས་བཤད་པའི་བསྐལ་པ་འདི་བཅུ་དྲུག་ཐུབ་པར་བཤད་ཅིང་སྲིད་རྩེ་བས་ཚེ་ཚད་བསྐལ་ཆེན་བཞིར་བཤད་པས་འོག་མིན་པ་ལས་སྲིད་རྩེ་བ་ཚེ་རིང་དགོས་པའི་

89

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།
ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འདིའི་བསྐལ་པ་ལ་བསྐལ་པ་བཞི་པོའི་ནང་གི་འདི་ཡིན་གྱི་གསལ་

ཁ་མ་བྱུང་ཡང་བསྐལ་པ་བར་མ་དང་བསྐལ་པ་མཆོག་གཉིས་གང་རུང་ཡིན་པར་བྱ་དགོས་ཤིང༌། དེ་ཡང་མི་ཆེ་བ་ནས་འོག་མིན་པའི་བར་འཕགས་པའི་གནས་བཞིའི་ཚེ་ཚད་འཇལ་བའི་བསྐལ་པ་རྣམས་མཆོག་གི་བསྐལ་པ་དང༌། ཚངས་རིས་སོགས་གཞན་རྣམས་ཀྱི་ཚེ་ཚད་འཇལ་བའི་བསྐལ་པ་བསྐལ་པ་བར་མ་ལ་བྱེད་པ་འཐད་
དམ་སྙམ་མོ། །
འོ་ན་བསྐལ་པ་མཆོག་དང་བསྐལ་པ་ཆེན་པོ་དོན་གཅིག་པ་མིན་ནམ་དེ་གཉིས་སོ་སོར་བྱེད་པ་གང་ལས་ཤེས་སྙམ་ན། དེ་གཉིས་སོ་སོར་བྱེད་པ་ནི་འགྲེལ་ཆེན་ལས་གསལ་བར་གསུངས་ཏེ་དེ་ཡང་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཀླུའི་འཇིག་རྟེན་དང་པོར་བསོད་ནམས་ཀྱི་སྟོབས་དང་དམྱལ་བའི་གནས་དང་པོར་སྡིག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་

བསྐལ་པ་ཆུང་ངུའི་ཚེའོ། །དམྱལ་བའི་གནས་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པར་བསྐལ་པ་བར་མའི་ཚེའོ། །དམྱལ་བའི་གནས་བཞི་པ་དང་ལྔ་པར་བསྐལ་པ་མཆོག་གི་ཚེ་འོ། །དམྱལ་བའི་གནས་དྲུག་པ་དང་བདུན་པར་བསྐལ་པ་ཆེན་པོའི་ཚེའོ། །ཞེས་བསྐལ་པ་ལ་ཆུང་ངུ་བར་མ་མཆོག་ཆེན་པོ་བཞིར་གསུངས་ནས་མཆོག་གི་བསྐལ་པའམ་བསྐལ་པ་མཆོག་གི་མིང་ཅན་དེ་བསྐལ་པ་བར་མ་ལས་ཆེ་བ་དང་བསྐལ་པ་ཆེན་པོ་ལས་ཆུང་བར་གསུངས་པས་སོ། །
བཞི་པ། གཟུགས་མེད་ཁམས་པ་བཞིའི་ཚེ་ཚད་ནི་འོག་ནས་རིམ་པ་བཞིན་
བསྐལ་ཆེན་གཅིག་དང་གཉིས་དང་གསུམ་དང་བཞི་རྣམས་ཡིན་ནོ། །
ལྔ་པ། ཚེ་ཚད་གཞན་གྱི་བཤད་ཚུལ་ལ་དོགས་པ་གཅོད་པ་ནི། འོ་ན་མི་དང་

90

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

དུད་འགྲོ་དང་ཡི་དྭགས་རྣམས་ཀྱི་ཚེ་ཚད་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྙམ་ན། ལྷ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཚེ་ཚད་འཆད་པའི་སྐབས་འདིར་གསལ་པོར་མ་གསུངས་ཀྱང༌། ཤིན་ཏུ་
ཕྲ་བའི་དབུགས་ལ་སོགས་པས་ཉིན་མོའི་ཚད་ལ་སོགས་པ་འཆད་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཕྲ་ཞེས་པ་ནི་མིའི་དབུགས་འཇུག་པ་དང་འབྱུང་བ་གཅིག་དྲུག་བརྒྱ་ལྷག་པའི་སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཆ་གཅིག་ནི་ཕྲ་མོའི་དབུགས་སོ། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་ཏེ། དེ་ཡང་མིའི་དབུགས་གཅིག་ལ་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་
དྲུག་བརྒྱའི་ཆར་ཆེ་བའི་ཆ་གཅིག་ནི་ལུས་རྒྱས་ཀྱི་སྲིན་བུའི་རིགས་ཀྱིས་དབུགས་

གཅིག་ཡིན་ལ་དེ་འདྲ་བ་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་ལ་ཞག་གཅིག་དང་དེ་འདྲ་བའི་ཞག་སུམ་ཅུ་ལ་ཟླ་བ་དང་ཟླ་བ་དེ་བཅུ་གཉིས་ལོར་བྱས་པའི་རང་ལོ་བརྒྱ་དུད་འགྲོའི་ནང་ཚན་སྲིན་བུ་ཕྲ་མོའི་ཚེ་ཚད་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་མིའི་དབུགས་སུམ་ཅུ་ལ་འབྱུང་པོ་ཡི་དྭགས་རྣམས་ཀྱིས་དབུགས་གཅིག་སྟེ་དེ་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་ལ་ཡི་དྭགས་རྣམས་ཀྱི་ཞག་གཅིག་དེ་འདྲ་བ་སུམ་ཅུ་ལ་ཟླ་བ་དང་ཟླ་བ་དེ་བཅུ་གཉིས་ལ་
ལོར་བྱས་པའི་རང་ལོ་བརྒྱ་ཡི་དྭགས་རྣམས་ཀྱི་ཚེ་ཚད་དང༌། མི་རྣམས་ཀྱི་ཉིན་ཞག་གཅིག་ལྷ་མིན་རྣམས་ཀྱི་དབུགས་གཅིག་སྟེ་དེ་འདྲ་བ་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་ལ་ཞག་གཅིག་དང༌། དེ་འདྲ་བ་སུམ་ཅུ་ལ་ཟླ་བ་སོགས་སུ་བྱས་པའི་རང་ལོ་བརྒྱ་ལྷ་མིན་གྱི་ཚེ་ཚད་དང༌། མིའི་དབུགས་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་ལ་མི་རང་ཉིད་ཀྱི་ཞག་

ཏུ་བྱས་པའི་རང་ལོ་བརྒྱ་མིའི་ཚེ་ཚད་དོ། །
དེ་རྣམས་ཀྱང་སྤྱིར་བཏང་བ་མཆོག་གི་ཚེ་སྟེ་རིང་མཐའི་དབང་དུ་བྱས་པ་
ཡིན་གྱི། ངེས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་བཞིན་དུ་དབུགས་འབུམ་ཕྲག་

91

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

བདུན་ཅུ་རྩ་དྲུག་ལྷག་པའི་བྱེ་བ་ཕྲག་བདུན་ཅུ་རྩ་བདུན་གྱིས་ཉིན་ཞག་བརྒྱ་དང་ལོ་
བརྒྱར་འགྱུར་རོ། །མཆོག་གི་ཚེ་འདི་ནི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་རང་རང་གི་ཚད་ལས་ལྷག་པ་དང་དམན་པར་འགྱུར་རོ། །རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་སྟོབས་
དང་དཀའ་ཐུབ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ལྷག་པར་འགྱུར་ཏེ་
དབུགས་གཅིག་ཆུ་ཚོད་དུ་འགྱུར་རོ། །སེམས་ཅན་སྡིག་པ་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྡིག་པའི་
སྟོབས་ཀྱིས་དམན་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །
འོ་ན་མི་རྣམས་ཀྱི་ལོ་གཅིག་ནུས་པ་འོག་མིན་པའི་དབུགས་གཅིག་དང༌།
དྲག་པོའི་འཁོར་ལོ་ཅན་གྱི་གླིང་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་དུས་བཞི་བསྡོམས་པའི་ཚད་མི་ལོ་ཉི་
ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་གཙོ་བོའི་མིང་ཅན་འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་སྐྱེ་མཆེད་པའི་དབུགས་གཅིག་ཏུ་བྱས། དེ་གཉིས་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་དྲུག་བརྒྱ་ལ་རང་རང་གི་ཞག་ལ་སོགས་པར་བྱས་པའི་རང་ལོ་བརྒྱ་བརྒྱ་ཡང་འོག་མིན་པ་དང་སྲིད་རྩེ་བའི་ཡང་ཚེ་ཚད་ཡིན་ནམ་སྙམ་ན། དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། བསྡུས་རྒྱུད་ལས། ཕྲ་དབུགས་དྷུ་དང་ཆུ་ཚོད་ཉིན་ཞག་ངྷུ་དང་དུས་བཞི་དག་ནི་སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་དང༌། །དྲུག་བརྒྱ་རྣམས་ནི་རིམ་པས་ལུས་སྐྱེས་ཕྲ་དང་མི་དང་འབྱུང་པོ་ལྷ་དང་ལྷ་མིན་རྣམས་དང་ནི། །ནུས་དང་གཙོ་བོའི་ཉིན་ཞག་གཅིག་གི་ཚད་དེ་ས་གཞི་དག་ལ་དུས་བཞི་ནུས་པའི་ཚད་དུ་འཇུག །ཅེས་འོག་མིན་པ་དང་སྲིད་རྩེ་བའི་རང་རང་གི་
དབུགས་ཀྱི་ཚད་དང༌། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཞག་གི་རྣམ་གཞག་སོགས་སྲིན་བུ་ཕྲ་མོ་
དང༌། མི་དང༌། འབྱུང་པོ་ཡི་དྭགས་དང༌། ལྷ་མིན་རྣམས་ཀྱི་ཚེ་ཚད་འཆད་པ་དང་ཆབས་ཅིག་ཏུ་བཤད་ནའང་འོག་མིན་པ་དང་སྲིད་རྩེ་བའི་ཚེ་ཚད་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ་

92

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

བཤད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འོག་མིན་པ་དང་སྲིད་རྩེ་བ་དང་འདོད་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་ཚེ་ཚད་རང་
ལོ་བརྒྱ་བརྒྱ་ལས་ཆེས་རིང་བར་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། འགྲེལ་ཆེན་
ལས། ཚད་འདི་རྣམས་ལས་ནུས་པའི་ཚད་ནི་འོག་མིན་གྱི་ལྷའི་ཚད་དེས་གཞི་དག་ལ་འཁོར་ལོ་ཅན་གྱི་དུས་བཞིན་ནུས་པའི་ཚད་དུ་འཇུག་གཅེས་སོ། །ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་འོག་མིན་པའི་དབུགས་དང་ཞག་གི་ཚད་དྲག་པོ་འཁོར་ལོ་ཅན་གྱི་དུས་

བཞིའི་ཡུན་ཚད་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་གསུངས་པ་སོགས་དགོས་པ་གཞན་གྱི་ཕྱིར་

གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །
འོ་ན་དམྱལ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཚེ་ཚད་བསྐལ་པ་ཆུང་ངུ་ལ་སོགས་
པ་རྣམས་ཀྱིས་གཞལ་བར་གསུངས་ན་བསྐལ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཚད་ཇི་ལྟ་བུ་སྙམ་ན།
འགྲེལ་ཆེན་ལས། བསྐལ་པ་ཆུང་ངུའི་ཆར་ཆུ་དང་ཞེང་ལ་དཔག་ཚད་གཅིག་པའི་དོང་སྟེ་དེ་ཡང་སྐྲའི་རྩེ་མོ་ཕྲ་མོ་རྣམས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བཀང་བ་ལས་ལོ་བརྒྱ་ན་སྐྲའི་
རྩེ་མོ་དེ་ཕྱུང་བས་གང་གི་ཚེ་སྟོངས་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ་བསྐལ་པ་ཆུང་ངུའི་ཉིན་ཞག་གཅིག་གོ། །ཉིན་ཞག་དེ་སུམ་ཅུའི་ཚད་ཀྱིས་ཟླ་བ་དང་ཟླ་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་ལོ་

དང་ལོ་བརྒྱ་ལ་བསྐལ་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །
དེ་བཞིན་དུ་དེའི་སྡེ་ནི་བསྐལ་པ་བར་མ་སྟེ། བསྐལ་པ་བར་མའི་སྡེས་མཆོག་གི་བསྐལ་པའོ། །ཞེས་ཆུ་དང་ཞེང་དང་རྔམས་རྣམས་དཔག་ཚད་རེ་རེ་བར་མཉམ་པའི་དོང་གྲུ་བཞི་པ་གཅིག་སྐྲའི་རྩེ་མོ་ཟླུམ་པོས་བཀང་བ་ལས་ལོ་བརྒྱ་བརྒྱ་ན་སྐྲ་རྩེ་རེ་རེ་ཕྱུང་བས་སྐྲ་རྩེ་རྣམས་ཟད་དེ་སྟོང་པར་གྱུར་པའི་ཚེ་བསྐལ་ཆུང་གི་ཞག་གཅིག །དེ་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་ལ་ལོར་བྱས་པའི་རང་ལོ་བརྒྱ་བསྐལ་པ་ཆུང་ངུའི་ཚད་དང༌།

93

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

བསྐལ་པ་ཆུང་ངུ་དེའི་སྡེས་བསྐལ་པ་བར་མར་འགྱུར་ཞིང༌། བསྐལ་པ་བར་མའི་སྡེས་མཆོག་གི་བསྐལ་པ་དང༌། མཆོག་གི་བསྐལ་པའི་སྡེས་བསྐལ་པ་ཆེན་པོར་འགྱུར་རོ། །འོ་ན་དེ་ལྟ་བུའི་དོང་གི་སྐྲ་རྩེའི་གྲངས་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞིང་བསྐལ་ཆུང་གཅིག་ལ་མིའི་ལོ་གྲངས་ཇི་ཙམ་ཞིག་ཡོད་སྙམ་ན། དེ་ཡང་ཞིབ་ཏུ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དཔག་ཚད་གཅིག་ལ་སྐྲ་རྩེ་འཕྲེང་བར་གནས་པའི་གྲངས་ནི། ནམ་མཁའ་སྟོང་པ་ནམ་མཁའ་དང༌། །ཀླུ་མིག་རི་དབང་ཡིད་དང་མེ། །ཞེས་པ་འདི་འོང༌། གྲངས་འདི་འདི་ཉིད་ཀྱིས་བསྒྱུར་བས་དོང་དེའི་ལོགས་གཅིག་གི་སྲབ་འཐུག་སྐྲ་རྩེ་ཙམ་གྱི་སྐྲ་རྩེའི་
གྲངས་ནི། མཁའ་མཁའ་ཐིག་ལེ་སྟོང་པ་དང༌། །ནམ་མཁའ་ཐིག་ལེ་རིག་བྱེད་ཀླུ། །བུ་ག་བུ་ག་མཚོ་དུས་མཚོ། །མཁའ་དུས་མདའ་ཕུག་ཀླུ་ཕུག་རྣམས། །ཞེས་པའི་གྲངས་འདི་འོང༌། གྲངས་འདི། ནམ་མཁའ་སྟོང་པ་ནམ་མཁའ་དང༌། །ཀླུ་མིག་རི་དབང་ཡིད་དང་མེ། །ཞེས་པའི་གྲངས་འདི་ཉིད་ཀྱིས་བསྒྱུར་བས་དོང་དེ་སྐྲ་རྩེས་གང་བའི་སྐྲ་རྩེ་
ཇི་སྙེད་ཀྱི་གྲངས་ནི། ཐིག་ལེ་དགུ་ཡི་མཚམས་ནས་ནི མིག་མདའ་མེ་ཀླུ་རོ་ཀླུ་མཚོ། །ཀླུ་མེ་རྒྱལ་བ་རོ་དང་མཁའ། །གདེངས་ཅན་ཀླུ་ཀླུ་ཉི་ཟླ་མེ། །ཞེས་པ་འདི་རྣམས་འོང༌། སྐྲ་རྩེའི་གྲངས་འདི་བརྒྱས་བསྒྱུར་བས་མི་ལོའི་གྲངས། ཐིག་ལེ་དྲག་པོའི་མཚམས་ནས་ནི། །མིག་མདའ་མེ་ཀླུ་རོ་ཀླུ་མཚོ། །ཀླུ་མེ་རྒྱལ་བ་རོ་དང་མཁའ། །གདེངས་ཅན་ཀླུ་ཀླུ་ཉི་ཟླ་མེ། །ཞེས་པ་འདི་འོང་སྟེ་བསྐལ་ཆུང་གི་ཞག་གཅིག་ཡིན་ནོ། །གྲངས་འདི་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུས་བསྒྱུར་བའི་མི་ལོའི་གྲངས་དེ་བསྐལ་ཆུང་གི་ལོ་གཅིག་ཡིན་ཞིང༌། དེ་བརྒྱས་བསྒྱུར་བའི་མི་ལོའི་གྲངས་དེ་བསྐལ་པ་ཆུ་ངུའི་ཚད་ཡིན་ནོ། [བསྐལ་ཆུང་འདི་ལ་མི་ལོའི་གྲངས་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། ཐེག་ལེ་བཅུ་གཅིག་མིག་རི་རོ། །མཁའ་ཆོ་མིག་དབང་འབྱུང་ཀླུ་རི། །རི་མཚོ་མིག་མཁའ་ཐུབ་པ་བུག །མེ་རོ་མཁའ་ཉི་གཟུགས་རྣམས་ནི། །བསྐལ་པ་

94

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།
ཆུང་ངུའི་མི་ལོའི་གྲངས། །ཞེས་པ་འདི་འབྱུང་ལ་འདི་གྲངས་ཀྱི་མིང་དང་སྦྱར་ན། མི་ལོ་རབ་བཀྲམ་ཆེ་གཉིས་གཏམས་བདུན་དང༌། །ཆེ་དྲུག་དཀྲིགས་ཆེན་དྲུག་དང་མི་འཁྲུགས་གཉིས། །ཆེ་ལྔ་ཁྱད་ཕྱིན་ལྔ་དང་ཆེན་པོ་བརྒྱད། པང་སྟེང་བདུན་དང་ཆེ་བདུན་དེད་འདྲེན་བཞི། །ཆེ་གཉིས་མཐའ་གནས་ཆེ་བདུན་རྒྱུ་རིགས་དགུ །ཆེས་གསུམ་འོད་འཛིན་དྲུག་དང་དབང་ཆེ་གཉིས། །ལེགས་ཕྱིན་གཅིག་དང་ཆེན་པོ་གཅིག་རྣམས་སོ། །ཞེས་པ་འདི་འབྱུང༌།]

འོ་ན་བསྐལ་པ་ཆུང་ངུའི་ཚད་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་བསྐལ་པ་ཆུང་ངུའི་སྡེས་བསྐལ་པ་བར་མ་སོགས་སུ་འགྱུར་བའི་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་སྙམ་ན། འདིའི་དོན་ལ་གཉིས་སུ་དོགས་ཏེ། གོང་དུ་དྲངས་མ་ཐག་པའི་ཤོང་འགྱུར་དང་ཇོ་ནང་འགྱུར་གསར་ལྟར་ན། དེའི་སྡེ་ནི་བསྐལ་པ་བར་མ་སྟེ། བསྐལ་པ་བར་མའི་སྡེས་མཆོག་གི་བསྐལ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྡེས་ཞེས་པ་སྟེ་རྩིས་བྱེད་དགོས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། སྡེ་
རྩིས་ཀྱི་དོན་ནི་ཡེ་ཤེས་ལེའུའི་མདོར་བསྡུས་བཞི་པ་ལས། གཉིས་ཀྱི་སྡེ་ནི་བཞི་སྟེ་
ཞེས་དང༌། གསུམ་གྱི་དོན་ནི་དགུའོ་ཞེས་པ་ནས། དགུའི་སྡེ་ནི་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་གཅིག་
དང་བཅུའི་སྡེ་ནི་བརྒྱ་སྟེ། ཞེས་གྲངས་རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་བསྒྱུར་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་དུ་བྱས་ན་བསྐལ་པ་ཆུང་ངུའི་ལོ་བརྒྱ་པ་དེ་བརྒྱས་བསྒྱུར་བས་བསྐལ་པ་ཆུང་ངུའི་ལོ་ཁྲི་འོང་བ་བསྐལ་པ་བར་མའི་ཚད་དང༌། དེ་འདྲ་བའི་ལོ་ཁྲི་པོ་དེ་ཁྲིས་བསྒྱུར་
བས་བསྐལ་པ་ཆུང་ངུའི་ལོ་དུང་འཕྱུར་གཅིག་འོང་བ་བསྐལ་པ་མཆོག་གི་ཚད་དང༌། དུང་ཕྱུར་གཅིག་པུ་དེ་ཉིད་དུང་འཕྱུར་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བསྒྱུར་བས་བསྐལ་པ་ཆུང་ངུའི་
ལོ་གྲངས་གྲངས་ཀྱི་གནས་གཞན་བཅུ་བདུན་པ་གཏམས་ཆེན་པོ་གཅིག་འོང་བ་
བསྐལ་པ་ཆེན་པོའི་ཚད་ཡིན་ནོ། །དོགས་པ་གཉིས་པ་ནི་འདིའི་འགྱུར་མང་དུ། དེ་བཞིན་དེའི་སྡེའི་ཚད་ཀྱིས་བསྒྲེ་བ་ནི་བསྐལ་པ་བར་མའི་ཚད་དོ། །བསྐལ་པ་བར་
མའི་ཚད་ཀྱིས་བསྒྲེ་བ་ནི་བསྐལ་པ་མཆོག་གི་ཚད་དོ། །ཞེས་པ་དང༌། རཱ་འགྱུར་དུ་

95

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཡང་དེ་ལྟར་དེའི་ཚོགས་ཀྱི་འགྱུར་ལ་བསྐལ་པ་བར་མ་ཞེས་པའོ། །བསྐལ་པ་བར་
མའི་ཚོགས་ཀྱི་འགྱུར་ལ་བསྐལ་པ་མཆོག་ཏུ་འབྱུང་བ་ཞེས་པའོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་
ལྟར་ན་བསྐལ་ཆུང་གི་ལོ་དེ་ལྟ་བུ་བརྒྱ་བརྒྱ་ན་སྔར་བཤད་པའི་དོང་སྐྲ་རྩེས་བཀང་བ་དེ་ཉིད་ནས་སྐྲའི་རྩེ་མོ་རེ་རེ་ཕྱུང་བས་ཟད་པ་ནི་བསྐལ་པ་བར་མའི་ཞག་གཅིག་ཏུ་བྱས་པའི་རང་ལོ་བརྒྱ་ནི་བསྐལ་པ་བར་མའི་ཚད་དང༌། བསྐལ་པ་བར་མའི་ལོ་དེ་ལྟ་བུ་བརྒྱ་བརྒྱ་ན་སྐྲའི་རྩེ་མོ་རེ་རེ་སྔར་བཞིན་དུ་ཕྱུང་བས་ཟད་པ་ནི་མཆོག་གི་བསྐལ་པའི་ཞག་གཅིག་ཏུ་བྱས་པའི་རང་ལོ་བརྒྱ་ནི་མཆོག་གི་བསྐལ་པའི་ཚད་ཡིན་པ་ཉིད་ལེགས་པར་རྣམ་བཤད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྣང་བར་བྱེད་པ་ལས་གསུངས་སོ། །
འོ་ན་བསྐལ་པའི་ཚད་རྣམས་གྲངས་ཀྱི་གནས་ཇི་སྙེད་པ་དག་གི་རྟོགས་དགོས་ན་
གྲངས་ཀྱི་གནས་རྣམས་ཀྱི་མིང་ཇི་ལྟ་བུ་སྙམ་ན། འདི་ནི་གནས་སྐབས་གཞན་དུ་ཡང་
མཁོ་བས་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་གྲངས་ཀྱི་གནས་ལ་བཤད་པའི་ཚུལ་གཉིས་ལས།
མཛོད་འགྲེལ་ལས་བཤད་པ་མཁས་པ་ཤཱནྟི་པས་མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་
པར་བཤད་པ་ནི་འགྲེལ་པ་དེ་ཉིད་ལས། གྲངས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱི་མིང་ཆོས་མངོན་པ་
ལས་གསུངས་ཏེ། གྲངས་ནི་རྐྱང་པ་དང་ཁུག་པའོ། །དེ་ལ་གྲངས་རྐྱང་པ་ནི་གཅིག་དང༌། བཅུ་དང༌། བརྒྱ་དང༌། སྟོང་དང༌། ཁྲི་དང༌། འབུམ་དང༌། ས་ཡ་དང༌། བྱེ་བ་དང༌།
དུང་འཕྱུར་ཏེ་གནས་དགུའོ། །ཁུག་པའི་གནས་ནི་གསུམ་སྟེ། ཐེར་འབུམ་དང༌། ཁྲག་
ཁྲིག་དང༌། རབ་བཀྲམ་དང༌། གཏམས་དང༌། དཀྲིགས་དང༌། མི་འཁྲུགས་པ་དང༌། ཁྱད་
ཕྱིན་དང༌། པད་སྟེང་དང༌། དེད་འདྲེན་ཞེས་བྱ་བ་དགུ་སྟེ། ཆེན་པོ་དགུ་བསྣན་པས་ཁུག་པ་དང་པའོ། །མཐའ་སྣང་དང༌། རྒྱུ་རིག་དང༌། འོད་མཛེས་དང༌། དབང་པོ་དང༌། ལེགས་

96

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།
ཕྱིན་དང༌། རྟོགས་འགྲོ་དང༌། འགྱིང་རྡུལ་དང༌། རྟ་རྒྱགས། སྟོབས་འཁོར་སྟེ་དགུ་ནི་སྔ་
མ་ལྟར་ཆེན་པོ་དགུ་བསྣན་པ་ནི་ཁུག་པ་གཉིས་པའོ། །
བརྡ་ཤེས་དང༌། རྣམ་འབྱུང་དང༌། སྟོབས་མིག་ཅེས་བྱ་བ་གསུམ་ནི་སྔ་མ་ལྟར་ཆེན་པོ་གསུམ་བསྣན་པས་ཁུག་པ་གསུམ་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་རྐྱང་པ་དགུ་དང་ཁུག་པའི་གནས་གསུམ་དུ་གྲངས་བཞི་བཅུ་རྩ་གཉིས་ཏེ། བསྡུས་ན་ལྔ་བཅུ་རྩ་གཅིག་ནི་ཆོས་མངོན་པ་ལས་སྣང་ངོ༌། །ལྷག་མ་གྲངས་བརྒྱད་ནི་གཞུང་དུ་མི་སོང་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་ཁུག་པའི་གནས་སུ་བརྒྱད་བསྣན་ན་ལྔ་བཅུ་རྩ་དགུ་ནི་གྲངས་ཀྱི་

མིང་དུ་བཏགས་ལ། དྲུག་ཅུ་པ་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་མིང་ལས་གསུངས་པ་གྲངས་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ་ཞེས་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་བཤད་དོ། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་
གྲངས་ཀྱི་གནས་གཞན་དྲུག་ཅུ་གཞན་རྣམས་ལ་རང་རང་གི་མིང་རེ་དང་དྲུག་ཅུ་པ་ལ་གྲངས་མེད་ཅེས་བཏགས་སོ། །དེ་ཡང་ཁུག་པ་དང་བཅས་པའི་བགྲང་ཚུལ་ནི་ཐེར་འབུམ་དང་ཐེར་འབུམ་ཆེན་པོ་ཞེས་སོགས་འོག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་འགྲེ་བའོ། །གཉིས་པ་མདོ་ལས་བཤད་པ་མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་པར་ཤཱནྟི་

པས་བཤད་ཚུལ་ནི་འགྲེལ་པ་དེ་ཉིད་ལས། གྲངས་ཀྱི་གནས་གཞན་མིང་གིས་བརྗོད་
པ་སྟེ་ཇི་སྐད་དུ་མདོ་སྟེ་ལས། གྲངས་ཀྱི་གནས་ནི་གཉིས་ཏེ་ཁུག་པ་དང་རྐྱང་
པའོ། །རྐྱང་པ་ནི་བརྒྱ་བཅུ་དྲུག་སྟེ། བྱེ་བ་དང་ཁོད་ཁོད་དང༌། ཐད་དགུ་དང༌། ཁྲིག་
ཁྲིག་དང༌། ཐམས་ཐམས་དང༌། མྱང་མྱིང་དང༌། གང་ཡང་དང༌། བན་བུན་དང༌། ཕྱར་

ཕྱུར་དང༌། ལྕག་ལྕིག་དང༌། བྱང་བྱིང་དང༌། ཚེམ་ཚེམ་དང༌། ཕྱལ་ཕྱོལ་དང༌། ཁྱུང་ཁྱུང་དང༌། ཟེར་ཟེར་དང༌། ཁྲིབ་ཁྲིབ་དང༌། ཡང་གངས་དང༌། ཆོ་མ་དང༌། ཁྲམ་ཁྲིམ་

97

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དང༌། ནབ་ནུབ་དང༌། སངས་སངས་དང༌། བརྒྱུད་ཡས་དང༌། གཏང་ཡས་དང༌། བཀྲ་ཡར་དང༌། གསའ་ཡས་དང༌། མི་མཚུངས་པ་དང༌། ལམ་ལུམ་དང༌། ཡམ་ཡོམ་དང༌། ཁྲལ་ཁྲུལ་དང༌། ཐད་ཐུད་དང༌། བསམ་ཕྱོགས་དང༌། བྲང་བྲེང་དང༌། བགྲོ་ཡས་དང༌། བསྡོ་ཡས་དང༌། ཟང་ཡག་དང༌། ཕྲོམ་འགྱེད་དང༌། རྩེ་འཕྱོ་དང༌། ཡོན་ཏན་དང༌། འབྲུག་གཡོས་དང༌། སང་ཡལ་དང༌། མཐིང་ཡུག་དང༌། ཡིད་འཕྱོ་དང༌། ནམ་ནེབ་དང༌། ཁྲིག་ཐམས་དང༌། ཡལ་ཡལ༌། བགྲངས་ཡས་དང༌། ཐུག་ཡལ་དང༌། ཤང་ཤང་

དང༌། ཡག་ཡག་དང༌། ཐམ་ཐིམ་དང༌། རློམ་བསྙལ་དང༌། གཞལ་འཕྱོས་དང༌། གཞལ་ཡལ་དང༌། གཞལ་མེད་དང༌། གཞལ་འཁོར་དང༌། གཞལ་ཐིམ་དང༌། གར་གཞལ་དང༌། གཞལ་སངས་དང༌། གཞལ་ཐག་དང༌། གཞལ་ཕུལ་དང༌། གཞལ་གཞི་དང༌། འཕྱོ་འགྱུར་དང༌། ཉར་ཉེར་དང༌། ཕྱག་ཕྱིག་དང༌། ཟལ་ཟུལ་དང༌། སལ་སལ་དང༌།

གཡོ་ལྡེག་དང༌། ཕན་ཕུན་དང༌། བརྣང་ཡ་དང༌། རིམ་འགྲོལ་དང༌། རྫི་ངད་དང༌། རྫི་

རྡུལ་དང༌། ཕུན་ཡོལ་དང༌། ངད་ངད་དང༌། བགྲང་རྩི་དང༌། ཟབ་བགྲང་དང༌། དགའ་

བརྐྱང་དང༌། གཞུང་འདུལ་དང༌། འཁྲུག་ཆད་དང༌། འོལ་ཆོད་དང༌། གདབ་ཡས་དང༌། བཅའ་ཡས་དང༌། བགྲང་ལས་དང༌། བྱིམ་འཕྱོ་དང༌། ཡ་མེད་དང༌། བསྙལ་ཡས་དང༌།
ལྟབ་ལྟེབ་དང༌། འབན་ཆད་དང༌། ཕང་ཕུང་དང༌། ཁྱིའུ་ཚང་དང༌། ཞུང་ཟུང་དང༌། མཆོག་ཡལ་དང༌། མཐའ་བརྟུལ་དང༌། ཡུན་འགྱངས་དང༌། བུན་ལོབ་དང༌། ལམ་ལོམ་དང༌། བསྙད་ཡས་དང༌། ལང་ལིང་དང༌། ལྗབ་ལྗིབ་དང༌། མི་རྩལ་དང༌། འབྱམ་
ཡས་དང༌། ད་འགྲང་དང༌། སྨོས་ཡས་དང༌། བཀྲ་ཆལ་དང༌། ལོ་རྒྱས་དང༌། འབུམ་རྡིབ་དང༌། གམ་གུམ་དང༌། ལ་ལོ་དང༌། བགྲང་འཕྱོས་ཏེ་དེའི་སྟེང་དུ་རྩ་བའི་གྲངས་

98

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

བདུན་བསྣན་པ་བརྒྱ་བཅུ་དྲུག་ནི་གྲངས་རྐྱང་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །ཁུག་པའི་གནས་ནི་བཅུ་སྟེ་དཔག་ཡས་དང༌། ཡལ་ཕྱོང་དང༌། མུ་ཡལ་དང༌། བགྲང་ཡོལ་དང༌། མི་འཇལ་དང༌། བསམ་ཕྱོད་དང༌། མཐའ་འབྱམ་དང༌། དཔག་ཐག་དང༌། བརྗོད་དུ་མེད་པ་དང༌། བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་སྟེ། དེའི་སྟེང་དུ་བགྲང་འཕྱོས་བསྒྲེས་པ་ལ་སོགས་པ་ནས་བརྗོད་དུ་མེད་པ་བསྒྲེས་པའི་བར་དུ་བཅུ་་བསྣན་པ་ནི་ཁུག་པའི་གནས་བཅུ་སྟེ་ཉི་ཤུ་དང་སྤྱིར་བསྡོམས་ནས་བརྒྱ་སུམཅུ་རྩ་དྲུག་ཏུ་
ནི་མིང་གིས་བསྟན་པས་སོ། །
ཞེས་བཤད་པའི་གྲངས་ནི་རྐྱང་ཁུག་བསྡོམས་པ་བརྒྱ་སུམ་བཅུ་རྩ་དྲུག་སྟེ། དེ་ཡང་དེའི་སྟེང་དུ་རྩ་བའི་གྲངས་བདུན་བསྣན་པའི་ཞེས་པའི་རྩ་བའི་གྲངས་བདུན་ནི་གཅིག་དང་བཅུ་དང་བརྒྱ་དང་སྟོང་དང་ཁྲི་དང་འབུམ་དང་ས་ཡ་རྣམས་ཡིན་ལ།
དེ་རྣམས་གྲངས་རྣམས་ཀྱི་ཐོག་མར་སྦྱར་བར་བྱ་ཞིང༌། གཅིག་གི་གནས་ནས་ལ་
ལོའི་གནས་ཀྱི་བར་ལ་རྐྱང་པའི་གྲངས་བརྒྱད་དང་བཅུ་དྲུག་ཡོད་ལ། དེ་ནས་བགྲང་འཕྱོས་ནས་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་བར་བཅུ་ཡོད་པ་ཁུག་པར་བྱས་པས་ཉི་ཤུ་སྟེ། དེ་རྣམས་སྔ་མ་རྐྱང་པ་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་དུ་བརྩེགས་པས་བརྒྱ་སུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག་གོ །དེ་ལྟར་
ན་མདོའི་ཚིག་དེ་ཡང༌། གམ་གུམ་དང་ལ་ལོ་སྟེ་དེའི་སྟེང་དུ་རྩ་བའི་གྲངས་བདུན་བསྣན་པའི་ཞེས་སོགས་དང༌། ཁུག་པའི་གནས་ནི་བཅུ་སྟེ་བགྲང་འཕྱོས་དང་དཔག་ཡས་དང་ཞེས་སོགས་སུ་འོང་རྒྱུར་སྣང་ངོ༌། །དེ་ཡང་ཁུག་པའི་བགྲང་ཚུལ་ནི་བགྲང་འཕྱོས་དང་བགྲང་འཕྱོས་ཀྱི་བགྲང་འཕྱོས་དང༌། དཔག་ཡས་དང་དཔག་ཡས་ཀྱི་

དཔག་ཡས་ཀྱི་ཞེས་སོགས་ནས། བརྗོད་དུ་མེད་པ་དང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཡང་

99

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

བརྗོད་དུ་མེད་པ་ཞེས་བར་སྦྱར་བའོ། །
གསུམ་པ་སེམས་ཅན་དེ་རྣམས་སུ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་བཤད་པའི་ནི། སྡིག་པ་ཆེན་པོས་དམྱལ་བ་དང༌། འབྲིང་གིས་ཡི་དྭགས་དང༌། ཆུང་ངུས་དུད་འགྲོར་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་
བྱེད་དོ། །འཕེན་བྱེད་དགེ་བ་དང་རྫོགས་བྱེད་སྦྱིན་པ་སྟོབས་དང་ལྡན་པས་ལྷ་མ་ཡིན་དུ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་བྱེད། འཕེན་བྱེད་ཀྱི་དགེ་བ་དང་རྫོགས་བྱེད་དགེ་མི་དགེ་ཅི་
རིགས་པས་མིར་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་བྱེད། འཕེན་བྱེད་དགེ་བའི་ལས་དང་རྫོགས་བྱེད་སྦྱིན་པ་སྟོབས་ལྡན་དང་སྔགས་བཟླས་རྗོད་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་འདོད་པའི་ལྷ་རྣམས་སུ་སྐྱེ་བ་
དང༌། འཕེན་བྱེད་མི་དགེ་བ་དང་རྫོགས་བྱེད་བསོད་ནམས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཀླུའི་
འཇིག་རྟེན་དུ་སྐྱེའོ། །གཟུགས་ཁམས་གནས་རིས་བཅུ་དྲུག་ཏུསྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ནི་མི་དགེ་
བ་བཅུ་སྤངས་ཀྱི་བསམ་གཏན་གྱི་སྡོམ་པ་དང་རང་རང་གི་ཉེར་བསྔོགས་ཀྱི་སྙོམས་
འཇུག་གིས་འཕེན་བྱེད་དང༌། རང་རང་གི་དངོས་གཞིའི་སྙོམས་འཇུག་གིས་རྫོགས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་བྱས་པ་ལས་གཟུགས་ཁམས་གནས་རིས་བཅུ་དྲུག་རྣམས་སུ་སྐྱེ་བ་དང༌། གཟུགས་མེད་ཀྱི་འང་རང་རང་གི་ཉེར་བསྡོགས་རྣམས་ཀྱིས་འཕེན་བྱེད་དང༌།
དངོས་གཞི་རྣམས་ཀྱིས་རྫོགས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་བྱས་པ་ལས་གཟུགས་མེད་རྣམས་སུ་སྐྱེ་
བ་ཡིན་ནོ། །
གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཡིན་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྟོབས་དང་ཟད་པར་
རླུང་ལ་སོགས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་འོག་མིན་ལ་སོགས་པ་གཟུགས་
ཅན་བཅུ་དྲུག་ཏུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཟད་པར་ས་བསྒོམས་པ་ལས་ཚངས་
རིས་སོགས་གནས་བཞི་དང༌། ཟད་པར་ཆུ་བསྒོམས་པ་ལས་ཚད་མེད་འོད་སོགས་

100

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

བཞི་དང༌། ཟད་པར་མེ་བསྒོམས་པ་ལས་དགེ་རྒྱས་སོགས་བཞི་དང༌། ཟད་པར་རླུང་བསྒོམས་པ་ལས་མི་ཆེ་བ་སོགས་བཞི་དང༌། ཟད་པར་ནམ་མཁའ་བསྒོམས་པ་ལས་གཟུགས་མེད་བཞིར་སྐྱེ་བར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་སྙམ་ན། དེ་ལྟར་འགལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ། རྒྱུ་སྙོམས་འཇུག་གི་བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་ལ་ཟད་པར་ས་ལ་སོགས་པའི་སྒྲ་བཤད་དུ་ཡོད་པའི་བསྒོ་ནས་ཟད་པར་ས་ལ་སོགས་པར་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། གཟུགས་ཁམས་དང་གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུར་ཟད་པར་བཅུའི་ནང་ཚན་གྱི་ཟད་པར་སའི་སྙོམས་འཇུག་སོགས་དགོས་པ་འགྲེལ་ཆེན་གྱི་དགོངས་པ་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་འགྲེལ་ཆེན་གྱི་དགོངས་པ་ཡིན་ན་ཁམས་གོང་མ་གཉིས་
སུ་སྐྱེ་བ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་ཞུགས་པ་དང་ལམ་ཞུགས་ཡིན་པས་ཁྱབ་
པ་དང༌། མུ་སྟེགས་ཅན་གྱི་ལྟ་བ་མ་དོར་བཞིན་དུ་ཁམས་གོང་དུ་སྐྱེ་མི་སྲིད་པའི་
འགྲེལ་ཆེན་གྱི་དགོངས་པ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
འོ་ན་རྒྱུ་སྙོམས་འཇུག་གི་བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་ལ་ཟད་པར་ས་ལ་སོགས་པའི་སྒྲ་བཤད་དུ་ཇི་ལྟར་ཡོད་སྙམ་ན། དེ་ཡང་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། ཚངས་རིས་ཚངས་པ་མདུན་ན་འདོན་ཚངས་ཆེན་འོད་ཆུང་བཞིར་འཕེན་བྱེད་དང་རྫོགས་བྱེད་ཀྱི་བསམ་གཏན་གྱི་སྙོམས་འཇུག་རྣམས་རང་རང་གི་འོག་སའི་
འདོད་ཆགས་ཟད་པའི་ཟད་བྱེད་ཡིན་པས་ཟད་པར་དང༌། ཁམས་ས་ཡིན་པས་ཟད་པར་ས་ཞེས་བཤད་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་ཚད་མེད་འོད་འོད་གསལ་དགེ་ཆུང་དགེ་རྒྱས་རྣམས་སུ་འཕེན་བྱེད་དང་རྫོགས་བྱེད་ཀྱི་སྙོམས་འཇུག་རྣམས་རང་རང་གི་
འོག་སའི་འདོད་ཆགས་ཟད་པའམ་ཟད་བྱེད་ཡིན་པས་ཟད་པར་དང༌། ཁམས་ཆུ་ཡིན་

101

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

པས་ཟད་པར་ཆུ་ཞེས་བཤད་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་ཚད་མེད་དགེ་ལ་སོགས་པ་བཞི་དང༌། མི་ཆེ་བ་ལ་སོགས་པ་བཞི་དང༌། གཟུགས་མེད་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད་ལ་སོགས་པ་བཞི་པོ་རྣམས་ཀྱིས་འཕེན་བྱེད་དང་རྫོགས་བྱེད་ཀྱི་སྙོམས་
འཇུག་རྣམས་རང་རང་གི་འོག་ས་རྣམས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་ཟད་བྱེད་དམ་ཟད་པ་ཡིན་
པས་ཟད་པར་དང༌། ཁམས་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་མེ་དང་རླུང་དང་ནམ་མཁའ་ཡིན་པས་ཟད་པར་མེ་དང་ཟད་པར་རླུང་དང་ཟད་པར་ནམ་མཁའ་ཟེས་པ་རྣམས་སུ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །
འོ་ན་བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་རྣམས་ཀྱི་རང་རང་གི་འཕེན་བྱེད་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་སྙོམས་འཇུག་རྣམས་དང༌། རང་རང་གི་རྫོགས་བྱེད་དངོས་གཞིའི་
སྙོམས་འཇུག་རྣམས་རང་མིང་གིས་མི་བརྗོད་པར་ཟད་པར་ས་ལ་སོགས་པའི་མིང་གིས་བརྗོད་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་སྙམ་ན། དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་དེ། དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དགོངས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཁམས་ལྔའི་རང་བཞིན་པའི་སྒོ་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཡིན་ལ། འདིར་ཡང་གཙོ་བོར་གཟུགས་ཁམས་གནས་རིས་བཅུ་དྲུག་བཞི་ཚན་བཞིར་བྱས་པའི་བཞི་ཚན་རེ་རེའི་རྒྱུ་སྙོམས་འཇུག་གི་བསམ་གཏན་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་ས་ཆུ་མེ་རླུང་གི་ཁམས་པ་རྣམས་སུ་གོ་བ་དང༌། གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྒྱུ་སྙོམས་འཇུག་རྣམས་ནམ་མཁའི་ཁམས་པར་གོ་བའི་ཆེད་དུ་
ཡིན་ཞིང༌། གཞན་ཡང་གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་ལ་རང་རང་གི་འགྲོ་སའི་འདོད་ཆགས་མངོན་གྱུར་ཟད་པ་ཅིག་དགོས་སོ་ཞེས་གོ་བའི་ཆེད་དུ་རྒྱུ་སྙོམས་འཇུག་གི་བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་རྣམས་རང་མིང་གིས་མ་སྨོས་པར་ཟད་

102

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

པར་ས་ལ་སོགས་པའི་མིང་གིས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །[སྲིད་པ་སོ་གཅིག་སྐྱེད་བྱེད་ས་བོན་ནི། ཁམས་ལེ་ལས། གཟུགས་མེད་བཞི་ནི་ཨ་སོགས་བཞི་པོ་ཧ་འཁྲིག་བྲལ་བ་རྣམས་ཏེ་ཨི་ལ་སོགས་པ་བཅུ་དྲུག་གཟུགས། ཧ་སོགས་ལ་མཐའ་ཡང་ནི་འདོད་པ་རྣམ་བཅུར་རབ་ཏུ་གསལ་ཏེ་གསལ་བྱེད་གཅིག་ལ་ཀ་ས་འོ། །ཞེས་གཟུགས་མེད་བཞིའི་སྐྱེད་བྱེད་ས་བོན། ཨ་ཨཱ་ཨཾ་ཨཱཿ བཞི་དང༌། གཟུགས་ཁམས་བཅུ་དྲུག་གི་ས་བོན། ཨི་ཨཱི་ཨེ་ཨཻ་ར໏་རཱ໏་ཨḈ໇་ཨཱḈ໇་ཨུ་ཨཱུ་ཨོ་ཨཽ་ལ໏་ལཱ໏་ཨḉ໇་ཨཱḉ໇་ཏེ་བཅུ་དྲུག །འདོད་ལྷ་དྲུག་གི་ས་བོན་ཧ་ཧཱ། ཡ་ཡཱ། ར་རཱ་དྲུག །ལྷ་མིན་དང་མིའི་ས་བོན། ཝ་ཨཱ། དུད་འགྲོ་དང་ཡི་དྭགས་གཉིས་ཀྱི་ས་བོན་ལ་ལཱ། དམྱལ་བའི་ས་བོན་ཀྵའོ། །]

༼གོ་ལའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།༽
༈ གསུམ་པ་སའི་སྟེང་དུ་ལྷུན་པོ་ལ་འཁོར་བའི་གོ་ལའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ་གསུམ། སྐར་ཁྱིམ་རྣམས་དང་གཟའ་རྣམས་ཀྱི་བྱུང་ཚུལ་བཤད་པ་དང༌། དེ་
རྣམས་ནམ་མཁའ་ལ་འཁོར་ཚུལ་གྱི་གོ་ལ་བཤད་པ་དང༌། སའི་གོ་ལ་དུས་རྣམས་ཀྱི་

འོང་ཚུལ་བཤད་པའོ། །

༼སྐར་ཁྱིམ་དང་གཟའི་འབྱུང་ཚུལ་བཤད་པ།༽
དང་པོ་ནི། དེ་ཡང་གཟའ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེས་ཁྱིམ་ཤེས་པ་ལ་རག་ལས་པས་དེ་བཤད་ན། ཡེ་ཤེས་ལེའུའི་མདོར་བསྡུས་བཞི་པ་ལས། ད་ནི་གཟའ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བའི་ཁྱིམ་གསུངས་པ་ལུག་ཅེས་པ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འདིར་གྲངས་བཞིན་དུ་ལུག་
དང་མཁྲིག་པ་དང་ཀརྐཊར་ནི་རི་བོང་ཅན་དང་པ་སངས་དང་ཉི་མ་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །སེང་གེར་ས་སྐྱེད་དང་བུ་མོར་ཕུར་བུ་དང་སྲང་དུ་སྒྲ་གཅན་དང་སྡིག་པར་གཟའ་

ལྷག་དང་གཞུའི་ཐོག་མར་སྤེན་པ་དང་དེའི་ཐ་མར་མཇུག་རིང་ངོ༌། །ཞེས་གསུངས་པ་

103

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ལྟར་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཐོག་མར་སྐར་ཁྱིམ་འཁོར་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཆགས་པའི་རྗེས་སུ་ཀརྐཊའི་ཁྱིམ་གྱི་ཐོག་མར་ཉི་མ་སྐྱེས་ཏེ་ལོ་དངོས་གཞིའི་དང་པོ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ནས་ཉི་མས་ཉིན་ཞག་རྣམས་ལ་དབང་བྱེད། དེའི་རྗེས་སུ་ཉི་མས་རྒྱུ་སྐར་རྣམས་ལ་གཡོན་སྐོར་དུ་ལོངས་སྤྱོད་པ་ལས་ཉི་མ་ཐ་སྐར་གྱི་སྟེང་དུ་སླེབ་སྟེ་ཉི་མ་ཐ་
སྐར་དང་བཅས་པ་ཤར་གླིང་དབུས་མའི་ཚངས་ཐིག་གི་ཐད་ཀར་སླེབ་པ་དང་མཉམ་དུ་ཟླ་བ་ཐ་སྐར་གྱི་སྟེང་དུ་སྐྱེས་པས་ཟླ་བའི་སྐྱེས་ཁྱིམ་ལུག་ཁྱིམ་ཡིན་པར་བཤད་ཅིང་
དེའི་ཚེ་ཟླ་བ་སྐྱེས་པ་དང་ཐོག་མའི་ཚེས་ཞག་གི་འགོ་རྩོམ་པ་དང་ཟླ་བའི་དཀར་ཆ་དང་པོ་སྐྱེ་བ་དང་ཉིན་ཞག་དེའི་འགོ་རྩོམ་པ་དང་ཟླ་བས་ཉིན་ཞག་དེ་ལ་དབང་བྱེད་པ་དང་བྱེད་པའི་ལོ་རྣམས་ཀྱི་ཐོག་མའི་འགོ་རྩོམ་པ་རྣམས་དུས་མཉམ་པ་ཡིན་ནོ། །
རྒྱུ་མཚན་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ན་ལུག་ཁྱིམ་ཁྱིམ་རྣམས་ཀྱི་དང་པོ་དང་ཐ་སྐར་རྒྱུ་
སྐར་རྣམས་ཀྱི་དང་པོ་དང་ཟླ་བའི་ཡར་ངོ་ཕྱོགས་རྣམས་ཀྱི་དང་པོའིང་ཟླ་བ་དེའི་
ཚེས་བཅོ་ལྔ་ལ་ཟླ་སྐར་ནག་པ་འོང་བས་ནག་ཟླ་ཟླ་བ་རྣམས་ཀྱི་དང་པོར་བཞག་པ་
ཡིན་ནོ། །དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་མིག་དམར་མ་སྐྱེས་བར་ལ་ཉི་མ་དང་ཟླ་བ་གཉིས་ཀྱིས་

གཉིས་རེས་བྱས་ཏེ་ཉིན་ཞག་རེ་ལ་དབང་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ནས་ཉི་མས་ནམ་ཞིག་ན་སེང་གེའི་ཁྱིམ་གྱི་སྐར་མ་མཆུའི་སྟེང་དུ་སླེབ་སྟེ་ཉི་མ་མཆུ་དང་བཅས་པ་ཤར་
གླིང་དབུས་མའི་ཚངས་ཐིག་གི་སྟེང་ཐད་དུ་སླེབ་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་མིག་དམར་མཆུའི་སྟེང་དུ་སྐྱེས་ཏེ་མིག་དམར་གྱིས་ཉིན་ཞག་དེ་ལ་དབང་བྱེད་ཅིང་དེའི་སང་ཉིན་ཉི་མས་དབང་བྱེད་པ་སོགས་ལྷག་པ་མ་སྐྱེས་ཀྱི་བར་ཉི་ཟླ་གཉིས་དང་མིག་དམར་
དང་གསུམ་གྱིས་ཉིན་ཞག་རེ་རེ་ལ་དབང་བྱེད་པ་གསུམ་རེས་སུ་བྱེད་དོ། །

104

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

དེ་ནས་ཡང་ཉི་མས་གཡོན་སྐོར་དུ་རྒྱུ་སྐར་ལ་སྤྱོད་ཀྱིན་ཕྱིན་པས་ནམ་ཞིག་
ན་སྡིག་པའི་ཁྱིམ་གྱི་སྐར་མ་ལྷ་མཚམས་ཀྱི་ཕྱེད་དུ་སླེབ་སྟེ་ཉི་མ་ལྷ་མཚམས་དང་
བཅས་པ་ཤར་གླིང་དབུས་མའི་དབུས་ཀྱི་སྟེང་ཐད་དུ་སླེབ་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ལྷག་པ་ལྷ་མཚམས་ཀྱི་སྟེང་དུ་སྐྱེས་ཏེ་ཉིན་ཞག་དེ་ལ་ལྷག་པས་དབང་བྱེད་ཅེང༌། དེའི་སང་ཉིན་ཉི་མས་དབང་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་དེས་གཟའ་བཞི་པོ་དེས་ཕུར་བུ་མ་སྐྱེས་ཀྱི་

བར་ལ་བཞི་རེས་བྱེད་དོ། །དེ་ནས་སྔར་བཞིན་ཉི་མས་རྒྱུ་སྐར་ལ་སྤྱད་པ་ལས་ཉི་མ་བུ་མོའི་ཁྱིམ་གྱི་སྐར་མ་མེ་བཞིའི་འགོར་སླེབ་སྟེ་ཉི་མ་མེ་བཞི་དང་བཅས་པ་ཤར་
གླིང་དབུས་མའི་དབུས་ཀྱི་སྟེང་ཐད་དུ་སླེབ་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཕུར་བུ་མེ་བཞིའི་སྟེང་དུ་སྐྱེས་ཏེ་རང་ཉིད་སྐྱེས་བའི་ཉིན་ཞག་དེ་ལ་དབང་བྱེད་ཅིང་དེའི་སང་ཉིན་ཉི་མས་དབང་བྱེད་པ་ནས་རེས་གཟའ་ལྔ་པོ་དེས་པ་སངས་མ་སྐྱེས་ཀྱི་བར་ལ་ཉིན་
ཞག་རེ་རེ་དབང་བྱེད་པ་ལྔ་རེས་བྱེད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཉི་མས་འཁྲིག་པའི་ཁྱིམ་གྱི་

སྐར་མ་ན་བསོའི་འགོར་སླེབ་སྟེ་ཉི་མ་ན་བསོ་དང་བཅས་པས་ཤར་གླིང་དབུས་མའི་
དབུས་ཀྱི་སྟེང་ཐད་དུ་སླེབ་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་པ་སངས་ན་བསོའི་སྟེང་དུ་སྐྱེས་ཏེ་རང་ཉིད་སྐྱེས་པའི་ཉིན་ཞག་དེ་ལ་དབང་བྱེད་ཅིང་དེའི་སང་ཉིན་རེ་ཡང་ཉི་མས་དབང་བྱེད་པ་ནས་སྤེན་པ་མ་སྐྱེས་ཀྱི་བར་ལ་རེས་གཟའ་དྲུག་པོ་དེས་རེ་མོས་བྱས་
ཏེ་རིམ་པ་བཞིན་ཉིན་ཞག་རེ་རེར་དབང་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྤེན་པ་གཞུའི་ཁྱིམ་གྱི་སྐར་མ་སྣུབས་གྱི་འགོ་ལ་སྐྱེས་པ་ཡིན་པས་ཉི་མ་སྐར་མ་སྣུབས་དང་བཅས་
པ་ཤར་གླིང་དབུས་མའི་དབུས་ཀྱི་སྟེང་ཐད་དུ་སླེབ་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་སྤེན་པ་སྐྱེས་པ་སོགས་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

105

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དེ་ཡང་གཟའ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེས་རིམ་དེ་ལྟར་དུ་བྱེད་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། གཟའ་རྣམས་དུས་མཉམ་དུ་སྐྱེས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེས་ཁྱིམ་དང་སྐྱེས་སྐར་མི་གཅིག་པ་སོ་སོར་བཤད་ཅིང༌། རེས་གཟའ་བདུན་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཤར་གླིང་

དབུས་མའི་དབུས་ཀྱི་སྟེང་ཐད་དུ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་རིམ་ཅན་དུ་སྐྱེས་
པར་གྲུབ་བོ། །རིམ་ཅན་ལ་ཡང་གཟའི་ཐོག་མ་ཉི་མ་ཡིན་པ་ནས་ཐ་མ་སྤེན་པ་ཡིན་པར་བཤད་པ་འདི་ཡང་སྐྱེས་པའི་རིམ་པ་ཉིད་ཡིན་གྱི། གཞན་བཤད་པའི་རིམ་པ་དང་ཉམས་ལེན་གྱི་རིམ་པ་གང་ལ་ཡང་སྦྱར་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། རེས་གཟའ་ཞེས་པ་ཡང་རེ་མོས་ཀྱིས་ཉིན་ཞག་ལ་དབང་བྱེད་པས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྐྱེས་རིམ་
གྱིས་དབང་བྱས་པས་རེས་གཟའ་ཞེས་པ་ཡིན་པས་སོ། །ཡང་གཟའ་རྣམས་སྐྱེས་པའི་ས་ཁྱོན་ནི་ཤར་གླིང་དབུས་མའི་དབུས་ཀྱི་སྟེང་ཐད་ཡིན་པ་དང༌། དེ་ཡང་ཉི་མ་དེ་ན་ཡོད་པའི་དུས་དེར་སྐྱེས་པ་ཡིན་པ་ནི་ལྷོ་གླིང་དབུས་མའི་དབུས་དྲང་པོའི་རེས་
གཟའི་འཕོ་མཚམས་ལྷོ་གླིང་དབུས་མའི་དབུས་དྲང་པོའི་ནམ་ལངས་ཀྱི་དུས་དེ་ཡིན་
པ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་སོ། །
དེ་ལྟར་སྐྱེས་པའི་གཟའ་དེ་རྣམས་ཕན་ཚུན་དགྲར་གྱུར་པ་ནི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་བཞིན་དུ་སླར་ཡང་གསལ་བར་འདིར་ནི་ཕན་ཚུན་འཐབ་སྟེ་དགྲ་ཡིན་ཕྱིར་

ཞེས་པ་ནི་ཞི་བ་དང་དྲག་པོ་ནི་གཟའ་ལྷག་དང་བཀྲ་ཤིས་དག་དང་ཕུར་བུ་དང་པ་སངས་དག་དང་སྤེན་པ་དང་མཇུག་རིང་འདི་དག་ཕན་ཚུན་འཐབ་པར་འགྱུར་ཏེ་དགྲ་ཉིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་མིག་དམར་གྱི་ཞིང་ལུག་ཁྱིམ་དང་
སྡིག་པའི་ཁྱིམ་ལ་མིག་དམར་གནས་པའི་ཚེ་ཁྱིམ་དེ་གཉིས་ལ་གཟའ་ལྷག་ལོངས་

106

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

སྤྱོད་པར་གྱུར་པའི་ཚེ་མིག་དམར་དང་གཟའ་ལྷག་འཐབ་བོ། །དེ་བཞིན་དུ་ལྷག་པའི་ཞིང་འཁྲིག་པ་དང་བུ་མོའི་ཁྱིམ་དུ་ལྷག་པ་གནས་པའི་ཚེ་ཁྱིམ་དེ་གཉིས་ལ་མིག་
དམར་རྒྱུ་བར་གྱུར་ན་ཡང་གཟའ་དེ་གཉིས་འཐབ་བོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཕུར་བུའི་ཞིང་གཞུ་དང་ཉའི་ཁྱིམ་ལ་ཕུར་བུ་གནས་པའི་ཚེ་ཁྱིམ་དེ་གཉིས་ལ་པ་སངས་ལོངས་སྤྱོད་ན་ཡང་གཟའ་ཕུར་བུ་དང་པ་སངས་གཉིས་འཐབ་བོ། །པ་སངས་ཀྱི་ཞིང་གླང་
དང་སྲང་གི་ཁྱིམ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། །སྤེན་པའི་ཞིང་ཆུ་སྲིན་དང་བུམ་པའི་ཁྱིམ་ལ་དུ་བ་མཇུག་རིང་ཞུགས་པར་གྱུར་ན་སྤེན་པ་དང་མཇུག་རིང་འཐབ་བོ། །ཟླ་བའི་ཞིང་ཀརྐཊ་ལ་སྤེན་པ་ཞུགས་ན་ཟླ་བ་དང་མཇུག་རིང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བྱས་ཏེ་སྤེན་པ་ལ་རྩོད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་རང་གི་ཞིང་ལ་དགྲ་ཞུགས་ན་འཐབ་པར་མ་ཟད་རང་རང་གི་སྐྱེས་སྐར་གྱི་སྟེང་དུ་རང་གི་དགྲ་བྱུང་ན་དགྲ་ཟུན་རྣམས་ཕན་ཚུན་འཐབ་བོ། །དེ་ཡང་གཟམ་རྣམས་སྐྱེས་སྐར་གྱི་སྟེང་དུ་དགྲ་ཟུན་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཚོགས་པའི་ཚེ་ཡིན་
ནོ། །སྐར་མ་དང་ཁྱིམ་གཞན་གྱི་སྟེང་དུ་ཕན་ཚུན་དགྲ་གྱུར་པ་རྣམས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་
ཚོགས་ཀྱང་མི་འཐབ་བོ། །
ཡང་གཟའ་ཐམས་ཅད་ཁྱིམ་བཅུ་གཉིས་ལ་ལོངས་སྤྱོད་ཅིང་འཁོར་བའི་ཚུལ་ནི། གཟའ་དང་རྒྱུ་སྐར་ལ་སོགས་པའི་སྐར་མ་ཐམས་ཅད་གོ་ལ་རླུང་གིས་བསྐྱོད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བགྲོད་པ་རླུང་འགྲོས་ནི་ལྷུན་པོ་ལ་དུས་ནམ་ཡང་གང་བྲི་མེད་པའི་
ཚུལ་གྱིས་གཡས་སུ་སྐོར་བ་འབའ་ཞིག་གོ །རང་འགྲོས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་སྒྲ་

གཅན་དང་དུས་མེ་མ་གཏོགས་པའི་གཟའ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཁྱིམ་རྒྱུ་སྐར་དང་བཅས་པ་ལ་གཡོན་ནོར་དུ་སྤྱོད་དོ། །དེ་ཡང་ཇི་ཙམ་དུ་སྤྱོད་ན་གཟའ་ལྔ་ཉི་མ་དང་བཅས་

107

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

པའི་དལ་རྐང་རྣམས་རིམ་པའི་སྔ་རྐང་དང་རིམ་མིན་གྱི་ཕྱི་རྐང་དུ་རྐང་པ་རྣམས་བུ་

ལོན་དུ་སྤྱོད་ཅིང༌། རིམ་མིན་གྱིས་རྐང་དང་རིམ་པའི་ཕྱི་རྐང་དུ་རྐང་པ་རྣམས་ནོར་
དུ་སྤྱོད་པ་རང་རང་གི་སྐྱེས་སྐར་གྱི་སྟེང་དུ་གཟའ་ལྔ་པོས་སླེབ་པའི་ཚེ་དལ་རྐང་གི་
ནོར་བུ་ལོན་ཁ་དག་ཅིང༌། གཟའ་ལྔའི་མྱུར་རྐང་གི་རིམ་པའི་སྔ་རྐང་དང་རིམ་མིན་
གྱི་ཕྱི་རྐང་དུ་རྐང་པ་རྣམས་ནོར་དང༌། རིམ་མིན་གྱི་སྔ་རྐང་དང་རིམ་པའི་ཕྱེ་རྐང་དུ་རྐང་པ་རྣམས་བུ་ལོན་དུ་སྤྱོད་པ་རང་རང་གི་རྐང་འཛིན་དག་པ་སྟོང་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ་མྱུར་རྐང་རྣམས་ཀྱི་ནོར་བུ་ལོན་ཁ་དག་སྟེ་རྐང་འཛིན་དག་པ་སྟོང་པའི་གཟའ་ལྔ་
པོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉི་མ་ལ་ནུབ་ཅིང་ཉི་མ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གནས་སོ། །
དེ་ཡང་གཟའ་ལྔ་པོ་རང་རང་གི་སྐྱེས་སྐར་གྱི་སྟེང་དུ་ཉི་མ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་
འཛོམ་པའི་ཚེ་རང་རང་གི་དལ་མྱུར་གྱི་རྐང་པ་གཉིས་ཆར་གྱི་ནོར་བུ་ལོན་ཁ་དག་
སྟེ་དང་པོ་སྐྱེས་པ་ནས་བརྩམས་ཏེ་རང་གི་སྐྱེས་སྐར་གྱི་སྟེང་དུ་ཉི་མ་དང་ལྷན་ཅིག་
འཛོམ་པའི་བར་གྱི་ཡུན་ཇི་སྙེད་པ་དག་ལ་རང་རང་གི་རྟག་ལོངས་ཉིད་སྤྱད་པའི་ལག་རྗེས་འབྱུང་བས་རྟག་ལོངས་ནི་གཟའ་རང་རང་གིས་རྒྱུ་སྐར་འཁོར་ལོ་འཁོར་བའི་ཁར་སྙོམས་པའི་ལོངས་སྤྱོད་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་གཟའ་རྣམས་ཀྱི་རྟག་ལོངས་ནི་
གཟའ་རང་རང་གི་ཞག་གསུམ་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གང་དང་གང་ཡིན་པ་དེས་རྒྱུ་སྐར་
གྱི་ཆུ་ཚོད་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་ལ་བགོས་པས་ཐོབ་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་རྣམས་གཟའ་རྣམས་ཀྱི་རང་རང་གི་ཞག་གསུམ་སོ་སོའི་རྟག་ལོངས་ཡིན་ནོ། །
དེས་ན་གཟའ་ལྔ་པོ་འཆར་བ་དང་ནུབ་པ་ཡང་ཉི་མ་ལས་འཆར་བ་དང་ཉི་མ་ལས་ནུབ་པ་ལ་བྱ་སྟེ། ཉི་མ་ལས་ལོགས་སུ་བྱ་བ་ནི་མིག་གིས་མཐོང་བར་འགྱུར་བ་

108

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

དང༌། ཉི་མ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གནས་པའི་ཚེ་མིག་ལམ་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་
ལྟར་ཡང་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ད་ནི་གཟའ་རྣམས་ཀྱི་འཆར་བ་དང་ནུབ་པའི་དུས་གསུངས་པ། གང་དག་སུ་ཞིག་ཉི་མའི་ལོངས་སྤྱོད་ལ་ནི་རབ་ཞུགས་གཟའ་དེ་དག་ཀྱང་ངེས་པར་ནུབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་པ་ནི་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་འོད་ཟེར་གྱིས་

མི་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ནུབ་པར་གྱུར་པ་ཞེས་རྗོད་ཀྱི་གཟའ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་
པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་གཞན་ཡང༌། ཉི་མ་དོར་ལས་འཆར་བར་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་པ་ནི་ནུབ་བར་འགྱུར་བའི་གཟའ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་རྒྱུ་བའི་དབང་གིས་ཉི་མ་དོར་བར་གྱུར་པ་ན་འཆར་བར་འགྱུར་ཏེ་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་གྱིས་ཡོངས་སུ་
དོར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
དེ་བཞིན་དུ་ཞི་བའི་གཟའ་ལྷག་པ་དང་པ་སངས་དང་མཇུག་རིང་རྣམས་ཉི་མ་ལ་ནུབ་བར་འགྱུར་བའི་ཚེ་ཉི་མའི་གཡོན་ཕྱོགས་ནས་ནུབ་པ་དང༌། འཆར་བའི་ཚེ་ཉི་མའི་གཡོན་ཕྱོགས་ནས་འཆར་ཞིང༌། དྲག་གཟའ་མི་དམར་ཕུར་བུ་སྤེན་པ་གསུམ་ནི་ཉི་མའི་གཡས་ཕྱོགས་ནས་འཆར་ནུབ་བྱེད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་དྲག་གཟའི་ཞི་གཟའ་ཕྲད་པའི་ཚེའང་དྲག་གཟའ་ཞི་གཟའི་གཡས་ནས་འགྲོ་ཞིང་ཞི་གཟའ་རྣམས་དྲག་གཟའི་གཡོན་ནས་འགྲོ་འོང་བྱེད་དོ། །སྒྲ་གཅན་ནི་ཁྱིམ་སྲང་ཁྱིམ་དང་སྐར་མ་ནག་པའི་སྟེང་དུ་སྐྱེས་ཤིང་དུས་མེ་ནམ་གྲུའི་སྟེང་དུ་སྐྱེས་ཏེ། སྐྱེས་པའི་དུས་དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་ཁྱིམ་མམ་རྒྱུ་སྐར་ལ་གཡས་སྐོར་དུ་ལོངས་སྤྱོད་ཅིང༌། གདོང་ནས་མཇུག་དུས་མེའི་བར་གྱིས་གཡོན་དུ་བསྐོར་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཁྱིམ་དང་རྒྱུ་སྐར་འཁོར་ལོ་
ཕྱེད་ཁྱབ་ནས་གནས་ལ། དེ་ཡང་སྒྲ་གཅན་རྩ་བའི་རི་མོར་ཤར་བའི་སྐར་མ་དང་ཆུ་

109

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཚོད་སོགས་ཀྱི་གྲངས་ནི་ནམ་གྲུ་ནས་ལུགས་ལྡོག་ཏུ་བགྲངས་པའི་གྲངས་དང་
གདོང་མཇུག་ལ་ཤར་བའི་སྐར་མ་ཆུ་ཚོད་སོགས་ནི་ཐ་སྐར་ནས་ལུགས་འབྱུང་དུ་བགྲངས་པའི་གྲངས་ཡིན་ནོ། །
དེ་ཡང་བསྡུས་རྒྱུད་རྩ་འགྲེལ་ལས། ཉ་དང་གནམ་སྟོང་གི་མཐར་ཟླ་བ་ལ་སྒྲ་གཅན་འཇུག་ཚུལ་རགས་པ་ཙམ་ཞིག་གསུངས་ནས་ཞིབ་བར་མ་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་ཟླ་ཉི་ལ་སྒྲ་གཅན་འཇུག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་རྟོགས་པ་ལ་སྒྲ་གཅན་འཁོར་ཚུལ་ཤེས་དགོས་ཏེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས། གཡོན་དུ་རྒྱུ་བ་དག་ལ་གཡས་མིན་དུ་སྟེ་ཞེས་པ་ནི་གཡོན་དུ་སྒྲ་གཅན་འཁོར་བ་ལ་གཡས་མིན་གཡོན་དུ་ཟླ་བ་འཛིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་དང༌། གཡས་ལ་སྟེ་གཡས་སུ་འཁོར་བ་ལ་གཡས་སུ་ཟླ་བ་འཛིན་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། སྒྲ་གཅན་རང་འགྲོས་ཀྱིས་ལྷུན་པོ་དང་རྒྱུ་སྐར་ལ་
འཁོར་ཚུལ་ཙམ་མ་གཏོགས། སྒྲ་གཅན་རང་གི་གཡས་གཡོན་དུ་འཁོར་ཚུལ་མ་གསུངས་ཤིང༌། རྩ་རྒྱུད་དང་མུ་སྟེགས་པའི་བྱེད་རྩིས་ལ་ཁ་འཕངས་མཛད་པ་ཡིན་
ཏེ། དེ་ཡང་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་ཉིད་སྒྲ་གཅན་འཁོར་བའི་དབང་གིས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། བྱེད་པ་གཞན་ཐམས་ཅད་ལ་རབ་ཏུ་གྲངས་པའི་ཕྱིར་འདིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་
འཇམ་དཔལ་གྱིས་འབད་པ་མ་མཛད་དོ། །ཞེས་དང༌། ཡང་འགྲེལ་ཆེན་ལས། རྩ་བའི་
རྒྱུད་དམ་གཞན་གྱི་བྱེད་པ་གཞན་ལ་ཡང་སྒྲ་གཅན་འཁོར་བ་ལ་སོགས་པ་ཤེས་
པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
དེས་ན་ཟླ་ཉི་ལ་སྒྲ་གཅན་འཇུག་པ་རི་མོ་ལ་ཤར་བ་བཞིན་མི་འོང་བ་ནི་སྒྲ་གཅན་འཁོར་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མ་ཤེས་པའི་སྐྱོན་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་སྒྲ་གཅན་ལ་

110

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

རང་གི་གཡས་གཡོན་དུ་འཁོར་བའི་ལྷོ་བགྲོད་བྱང་བགྲོད་ནི་ཡོད་དེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་ཁྱིམ་གྱི་འཁོར་ལོ་ལ་གཟའ་ཐམས་ཅད་བྱང་དུ་འགྲོ་བ་དང་ལྷོར་འགྲོ་བ་
ཡོད་དེ། །དཔེར་ན་ཉི་མས་རྒྱུ་སྐར་ལོངས་སྤྱོད་པའི་དབང་དང་ཁྱིམ་དྲུག་ལོངས་སྤྱོད་པའི་དབང་གིས་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གཟའ་ཐམས་ཅད་ལ་ལྷོ་བགྲོད་བྱང་བགྲོད་ཡོད་པར་གསུངས་པས་སོ། །

༼མཁའ་ལ་འཁོར་བའི་གོ་ལ་བཤད་པ།༽
༈ གཉིས་པ་དེ་རྣམས་ནམ་མཁའ་ལ་འཁོར་ཚུལ་གྱི་གོ་ལ་བཤད་པ་ལ་
གཉིས། གཞན་གྱི་འདོད་པ་ལ་བརྟག་པ་དང༌། རང་གི་ལུགས་རྣམ་པར་གཞག་པའོ། །

༼གཞན་གྱི་འདོད་པ་བརྟག་པ།༽
དང་པོ་ནི། མཁས་པ་ཕལ་ཆེ་བ་ [ཇོ་ཞལ་འཁྲུལ་སེལ། ཞལ་ལུང་སོགས་མང་པོར།] དག་འདི་ལྟར་བཞེད་དེ། དེ་ཡང་གཞུའི་རྣམ་པའི་དུས་ཁྱིམ་དག་ལ་གོ་ལའི་དབུས་ནས་ལྷོར་ནི་མེའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་གནས་ཤིང༌། ཞེས་པ་ནི་གཞུའི་རྣམ་པའི་ཁྱིམ་དྲུག་ལ་
གོ་ལ་ཉིན་མཚན་མཉམ་པའི་རི་མོའི་དབུས་ནས་སྒྱུ་སྐར་གྱི་འཁོར་ལོ་ཕྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་
སྐར་གྱི་འཁོར་ལོ་ལྷོར་གནས་སོ། །བྱང་དུ་དེ་ནི་བསིལ་བའི་རི་སྟེ་པད་འདབ་བཟང་པོ་བཞིན་དུ་ཤར་དུ་ལུག་དང་སྲང་སོགས་ལའོ། །ཞེས་པ་ནི་ལྷོར་ཁྱིམ་དྲུག་ལ་སོ་སོར་རྒྱུ་སྐར་གྱི་འཁོར་ལོ་ཕྱེད་གནས་པ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་དུ་གོ་ལའི་རི་མོའི་དབུས་
ནས་བྱང་དུ་ཁྱིམ་སོ་སོའི་དབྱེ་བས་ཁྱིམ་དྲུག་ལ་གནས་སོ། །ཤར་དུ་ལུག་དང་སྲང་སོགས་ཏེ་བུ་མོའི་མཐར་ཐུག་པ་ལ་གནས་ཤིང༌། དེ་བཞིན་དུ་སྲང་ལ་སོགས་པ་ཉའི་

111

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

མཐར་ཐུག་པ་ལ་གནས་སོ། །ཞེས་སོགས་རྒྱུད་འགྲེལ་འདི་རྣམས་ཀྱི་དོན་ལྷོ་གླིང་

དབུས་མ་འདིར་དཔྱིད་མཉམ་འོང་བའི་དུས་ཀྱི་སྔ་དྲོ་ཉི་མ་ལུག་ཁྱིམ་དང་བཅས་པ་
ཤར་གླིང་གི་སྟེང་གི་ནམ་མཁའ་ལ་ལྷོ་བྱང་གི་ཆ་གཉིས་སུ་བྱས་པའི་ཆ་གཉིས་པོ་དེའི་མཚམས་ནས་ནུབ་གླིང་གི་སྟེང་གི་ནམ་མཁའ་ལ་ལྷོ་བྱང་གི་ཆ་གཉིས་སུ་བྱས་པའི་ཆ་གཉིས་ཀྱི་མཚམས་ཚུན་ཆད་ཀྱི་ལྷུན་པོའི་སྟེང་ལ་ཡིད་ཀྱིས་རི་མོ་བྲིས་པའི་

རི་མོའི་བྱང་ཤར་གྱི་ཆ་གཉིས་ཀྱི་ཆ་ཤར་མར་ལུག་ཁྱིམ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་དབང་ལྡན་དུ་གླང་དང༌། བྱང་ལ་ཆ་གཉིས་སུ་བྱས་པའི་བྱང་ནུབ་མར་འཁྲིག་པ་དང༌། ཕྱེད་
བྱང་ཤར་མར་ཀརྐཊ་དང༌། རླུང་དུ་སེང་གེ་དང་ནུབ་ཀྱིའང་ཆ་གཉིས་ཀྱི་ནུབ་ནུབ་

མར་བུ་མོ་སྟེ་བྱང་གི་ཁྱིམ་དྲུག་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་ནུབ་ཤར་མར་སྲང་དང༌། བདེན་བྲལ་དུ་སྡིག་པ་དང༌། ལྷོའི་ཡང་ཆ་གཉིས་ཀྱི་ལྷོའི་ཆ་ནུབ་མར་གཞུ་དང༌། ལྷོ་ཤར་
མར་ཆུ་སྲིན་དང༌། མེར་བུམ་པ་དང༌། ཤར་གྱི་ཕྱེད་ནུབ་མར་ཉ་སྟེ་སྲང་ནས་ཉའི་བར་
ལྷོའི་ཁྱིམ་དྲུག་གོ །དེ་ཡང་ཤར་གླིང་གི་སྟེང་ཐད་ནས་ནུབ་གླིང་གི་སྟེང་ཐད་ཀྱི་བར་

ལྷུན་པོའི་དབུས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ལ་ཡིད་ཀྱིས་རི་མོ་བྲིས་པའི་བྱང་གི་ཁྱིམ་ལུག་ནས་
བུ་མོའི་བར་དྲུག་གི་དབྱིབས་པད་འདབ་བཟང་པོའི་རྣམ་པ་དང༌། སྲང་ནས་ཉའི་བར་
ལྷོའི་ཁྱིམ་དྲུག་གི་དབྱིབས་གཞུའི་རྣམ་པར་གནས་པ། པད་འདབ་བཟང་པོ་བཞིན་དུ་ཞེས་སོགས་དང༌། གཞུའི་རྣམ་པའི་དུས་ཀྱི་ཁྱིམ་དག་ལ་ཞེས་སོགས་རྩ་འགྲེལ་གྱི་

དོན་ཡིན་པར་འཆད་པར་བྱེད་དོ། །
དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། ལྷོ་གླིང་དབུས་མའི་དབུས་ཀྱི་དཔྱིད་མཉམ་གྱི་སྔ་དྲོ་ཉི་མ་
ལུག་ཁྱིམ་དང་བཅས་པ་ཤར་གླིང་དབུས་མའི་དབུས་ཀྱི་སྟེང་ཐད་ན་གནས་པའི་

112

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

དུས་དེར་ཁྱིམ་རྣམས་གླིང་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་རང་རང་གི་རྒྱུ་ལམ་ལ་བཀོད་པའི་ཚེ་བྱང་
གི་ཁྱིམ་དྲུག་གི་དབྱིབས་པད་མའི་འདབ་མའི་རྣམ་པར་འོང་ཡང༌། བསིལ་བའི་རི་སྟེ་ཞེས་པའི་དོན་མ་ཚང་བ་དང༌། ལྷོའི་ཁྱིམ་དྲུག་གི་དབྱིབས་གཞུའི་རྣམ་པར་ཡང་མི་འོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། དེའི་ཚེ་སྔ་དྲོ་བྱང་དུ་པད་འདབ་ཀྱི་རྣམ་པར་
འོང་ཞིང༌། ཕྱི་འཕྲེད་ཉི་མ་ལུག་ཁྱིམ་དང་བཅས་པ་ནུབ་གླིང་དབུས་མའི་དབུས་ཀྱི་
སྟེང་ཐད་དུ་སླེབ་པའི་ཚེ་ལྷོའི་ཁྱིམ་དྲུག་གི་དབྱིབས་གཞུའི་རྣམ་པར་ཡོད་པས་སྐྱོན་མེད་ཅིང༌། འགྲེལ་ཆེན་རྒྱུད་དང་བཅས་པར་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ཡང་ཉིན་དེའི་ཐོག་མཐའ་གཉིས་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུང་སྟེ་དེ་ཡང་འཐད་པར་མ་མཐོང་སྟེ། རྒྱུད་འགྲེལ་ལས། བྱང་ཁྱིམ་དྲུག་བཀོད་པའི་དབྱིབས་པད་འདབ་ཀྱི་རྣམ་པར་

གནས་པ་དང༌། ལྷོ་ཁྱིམ་དྲུག་བཀོད་པའི་དབྱིབས་གཞུའི་རྣམ་པར་གནས་པར་གསུངས་པ་དུས་གཅིག་ལ་འོང་བ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཞན་ཡང་ལུགས་དེ་སྨྲ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གོ་ལ་ཉིན་མཚན་མཉམ་པའི་རི་
མོའི་དབུས་ནས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་རི་མོ་ཤར་གླིང་ནས་ནུབ་གླིང་གི་བར་གྱི་ལྷུན་པོའི་
སྟེང་གི་ནམ་མཁའ་ལ་ཡིད་ཀྱིས་བྲིས་པའི་རི་མོའི་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཁྱིམ་དྲུག་ལྷུན་
པོའི་བྱང་དང༌། རི་མོའི་ལྷོ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཁྱིམ་དྲུག་ལྷུན་པོའི་ལྷོ་ན་ཡོད་པ་གཞུའི་རྣམ་
པའི་དུས་ཁྱིམ་དག་ལ་གོ་ལའི་དབུས་ནས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་རྒྱུད་འགྲེལ་པ་དང་
བཅས་པའི་དོན་དུ་འཆད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་མི་རིགས་ཏེ། ཁྱིམ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་གོ་ལའི་རི་
མོ་ཟླུམ་པོར་བསྐོར་བའི་དབུས་སུ་རི་མོས་བཅད་པའི་བྱང་དུ་ཁྱིམ་དྲུག་བཀོད་པ་ནི། བྱང་དུ་དེ་ནི་བསིལ་བའི་རི་སྟེ་ཞེས་བསིལ་རི་ལ་ཐུག་པའི་རྣམ་པར་བཀོད་ཅིང༌།

113

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ལྷོར་ཁྱིམ་དྲུག་བཀོད་པ་ཡང༌། གཞུའི་རྣམ་པའི་དུས་ཁྱིམ་དག་ལ་གོ་ལའི་དབུས་ནས་ལྷོར་ནི་མེའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་གནས་ཤིང་ཞེས་མེ་རི་ལ་ཐུག་པའི་རྣམ་པར་
དགོད་པར་གསུངས་ཤིང༌། ཁྱེད་རྣམས་ལྟར་ན་བྱང་དུ་པད་འདབ་བཟང་པོའི་
དབྱིབས་ཀྱི་མཐའ་མེ་རིའི་ཕྱོགས་སུ་འོང་བ་དང༌། ལྷོར་གཞུའི་དབྱིབས་སུ་བྱུང་བའི་
དུས་དེར་བསིལ་རིའི་ཕྱོགས་སུ་འོང་དགོས་པས། གཞུའི་རྣམ་པའི་དུས་ཁྱིམ་ཞེས་སོགས་རྩ་འགྲེལ་གྱི་དོན་ལས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །
དེས་ན་བྱང་ཁྱིམ་དྲུག་གི་རྣམ་པར་བཀོད་པ་ལྷོ་གླིང་དབུས་མ་འདི་ཉིད་ཀྱི་
ཐད་ཀའི་བསིལ་རིའི་རྣམ་པར་བཀོད་པ་ལ་ཐུག་པ་དང༌། ལྷོའི་ཁྱིམ་དྲུག་གི་རྣམ་པར་བཀོད་པ་ལྷོ་གླིང་དབུས་མ་འདི་ཉིད་ཀྱི་ཐད་ཀའི་མེ་རིའི་རྣམ་པར་བཀོད་པ་ལ་ཐུག་
པའི་རྣམ་པར་བྱེད་དགོས་ཏེ། དེ་ལས་གཞན་དུ་ན་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དབུས་སུ་འཁོར་ལོ་ཕྱེད་ཀྱི་རི་མོ་ཞེས་པ་ནི་ཁྱིམ་གྱི་འཁོར་ལོའི་དབུས་སུ་ཉིན་མཚན་མཉམ་
པའི་རི་མོ་སྟེ་དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་བདུན་ཅུ་རྩ་ལྔའི་དབུས་སུ་ཕྱེད་དང་བཅས་པའི་སྟོང་ཕྲག་སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་གྱི་མཐར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་རི་མོ་ཡང་
བསིལ་རི་དང་མེ་རིའི་བར་གྱི་ཉིན་མཚན་མཉམ་པའི་ཉི་མའི་འགྲོ་ལམ་མཚོན་བྱེད་ལ་མི་འདྲི་བར་ལྷུན་པོའི་སྟེང་གི་བར་སྣང་ལ་ཡིད་ཀྱིས་འདི་དགོས་པར་ཐལ་བའི་
ཕྱིར་རོ། །

༼རང་ལུགས་བཞག་པ།༽
གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་རྣམ་པར་གཞག་པ་ལ་གསུམ། གང་ཞིག་འཁོར་བ་
ཁྱིམ་གྱི་གནས་ལུགས་བཤད་པ་དང༌། ཁྱིམ་དེར་རྣམས་ས་དུམ་བུ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་

114

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

སྟེང་དུ་འཁོར་བའི་ཚུལ་བཤད་པ་དང༌། དེ་ལ་ཉི་མས་ལོངས་སྤྱད་པ་ལས་ཉིན་མཚན་རིང་ཐུང་སོགས་སུ་འགྱུར་བའི་ཚུལ་བཤད་པའོ། །

༼གང་ཞིག་འཁོར་བ་ཁྱིམ་གྱི་གནས་ལུགས་བཤད་པ།༽
དང་པོ་ནི་སྐར་ཁོངས་རེ་ལ་ཆ་བཞི་བཞིར་བྱས་པའི་ཆ་རེ་ལ་རྐང་པའི་ཐ་
སྙད་བྱས་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་རྐང་པ་དགུ་དགུ་ལ་ཁྱིམ་མམ་དུས་སྦྱོར་རེར་བྱས་པའི་ཁྱིམ་བཅུ་གཉིས་ནི་ལུག །གླང༌། འཁྲིག་པ། ཀརྐཊ། སེང་གེ བུ་མོ། སྲང༌། སྡིག་པ། གཞུ།

ཆུ་སྲིན། བུམ་པ། ཉའི་ཁྱིམ་རྣམས་སོ། །
དེ་ཡང་ཐ་སྐར་དང་བྲ་ཉེ་དང་སྨིན་དྲུག་གི་རྐང་པ་གཅིག་གི་བར་ལུག་ཁྱིམ་དང༌། དེ་ནས་སྨིན་དྲུག་གི་རྐང་པ་གསུམ་དང་སྣར་མ་དང་མགོའི་རྐང་པ་གཉིས་ཀྱི་བར་གླང་ཁྱིམ་དང༌། དེ་ནས་མགོའི་རྐང་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་དང་ལག་དང་ནབ་སོའི་རྐང་པ་གསུམ་གྱི་བར་འཁྲིག་པའི་ཁྱིམ་དང༌། དེ་ནས་ནུབ་སོའི་རྐང་པ་ཕྱི་མ་དང་རྒྱལ་

དང་སྐག་གི་བར་ཀརྐཊའི་ཁྱིམ་དང༌། མཆུ་དང་གྲེ་དང་དབོའི་རྐང་པ་དང་པོའི་བར་སེང་གེའི་ཁྱིམ་དང༌། དབོའི་རྐང་པ་ཕྱི་མ་གསུམ་དང་མེ་བཞི་དང་ནག་པའི་རྐང་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་བར་བུ་མོའི་ཁྱིམ་དང༌། ནག་པའི་རྐང་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་དང་ས་རི་
དང་ས་གའི་རྐང་པ་སྔ་མ་གསུམ་གྱི་བར་སྲང་གི་ཁྱིམ་དང༌། ས་གའི་རྐང་པ་ཕྱི་མ་

དང་ལྷ་མཚམས་དང་སྣོན་གྱི་བར་སྡིག་པའི་ཁྱིམ་དང༌། སྣུབས་དང་ཆུ་སྟོད་དང་ཆུ་
སྨད་ཀྱི་རྐང་པ་དང་པོའི་བར་གཞུའི་ཁྱིམ་དང༌། ཆུ་སྨད་ཀྱི་རྐང་པ་ཕྱི་མ་གསུམ་དང༌།

གྲོ་བཞིན་དང་བྱི་བཞིན་སྐར་ཁོངས་གཅིག་ཏུ་བྱས་པ་དང༌། མོན་གྲེའི་ཕྱེད་རྐང་པ་སྔ་མ་གཉིས་ཀྱི་བར་ཆུ་སྲིན་གྱི་ཁྱིམ་དང༌། མོན་གྲེའི་རྐང་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་དང་མོན་གྲུ་

115

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དང་ཁྲུམས་སྟོད་ཀྱི་རྐང་པ་སྔ་མ་གསུམ་གྱི་བར་བུམ་པའི་ཁྱིམ་དང་། ཁྲུམས་སྟོད་ཀྱི་

རྐང་པ་ཕྱི་མ་དང་ཁྲུམས་སྨད་དང་ནམ་གྲུ་རྣམས་ནི་ཉའི་ཁྱིམ་མོ། །
དེ་ལྟར་བྱས་པའི་ཁྱིམ་བཅུ་གཉིས་སོ་སོའི་མཚམས་ནི། སྐར་མིག་དབྱུག་ཚེས་ལུག་གི་ཚད། །རིག་བྱེད་མཁའ་མེ་གླང་དུ་བརྗོད། །རོ་དང་ཞེ་ལྔ་འཁྲིག་པ་ཡིན། །དགུ་དང་ནམ་མཁའ་ཀརྐཊ། །དྲུག་དང་བཅོ་ལྔ་སེང་གེ་ལ། །བཅུ་གསུམ་སུམ་ཅུ་བུ་མོར་དྲན། །བཅོ་ལྔ་ཞེ་ལྔ་སྲང་ཡིན་ཞིང༌། །ནོར་ཟླ་སྟོང་པ་སྡིག་པར་གོ །ཉི་ཤུ་བཅོ་ལྔ་གཞུ་
ཡི་ཚད། །ཟུང་མིག་སུམ་ཅུ་ཆུ་སྲིན་ཁྱིམ། །རྒྱལ་བ་མདའ་ཆུ་བུམ་པར་གྲགས། །འཁོར་ལོ་ཉ་རུ་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་དབྱངས་འཆར་ལས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །

༼ཁྱིམ་དེ་དག་གང་གི་སྟེང་དུ་འཁོར་བའི་ཚུལ་བཤད་པ༽
༈ གཉིས་པ་ཁྱིམ་དེ་རྣམས་ས་དུམ་བུ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྟེང་དུ་འཁོར་བའི་ཚུལ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། འཛམ་གླིང་ཆུང་དུ་འདིའི་སྟེང་གི་ཁྱིམ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་འགྲོ་ལམ་
རྟོགས་པའི་ཐབས་ཀྱི་གོ་ལ་བཤད་པ་དང༌། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ས་དུམ་བུ་བཅུ་གཉིས་
པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟེང་གི་གོ་ལའི་འཁོར་ཚུལ་གོ་ནུས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གོ་ལ་ཞེས་པ་སཾསྐྲ໏་ཏའི་སྐད་སོར་བཞག་ཡིན་ཞིང༌། དེ་བོད་སྐད་དུ་སྒྱུར་ན་སྦུབས་དང་ཁོང་དང་ཟླུམ་པོ་དང་སྒང་གཤོངས་ཞེས་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ཅན་དུ་གནས་པ་ལས་
འདིར་ནི་ཟླུམ་པོའི་དོན་ཅན་དུ་གནས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཁྱིམ་གྱི་འཁོར་ལོ་ཟླུམ་
པོའི་ཚུལ་གྱིས་ས་དུམ་བུ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྟེང་དུ་འཁོར་བ་ལ་ཁྱིམ་གྱི་གོ་ལ་ཞེས་བྱ་
ཞེང༌། དེ་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་ཐབས། ཐ་སྐར་ལ་སོགས་ནག་པ་ཕྱེད་དུ་ཉིན་དང་མཚན་མོ་མཉམ་པའི་དབུས་སུ་གོ་ལའི་རི་མོ་འོ། །ཞེས་སོགས་རྒྱུད་རྩ་འགྲེལ་གྱིས་

116

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

བསྟན་པའི་ཤོག་ཁྲའི་རི་མོ་སོགས་བཀོད་པའི་རི་མོ་ཟླུམ་པོ་ལ་ཡང་གོ་ལ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་གཞུའི་རྣམ་པའི་དུས་ཁྱིམ་དག་ལ་ཞེས་སོགས་རྩ་འགྲེལ་གྱི་དོན་
ཤོག་ཁྲའི་རི་མོ་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་འཛམ་གླིང་ཆུང་དུ་འདིའི་སྟེང་ཐད་ཀྱི་ཁྱིམ་
རྣམས་ཀྱི་འགྲོ་ལམ་རྟོགས་པར་བྱེད་ཚུལ་ནི། དང་པོར་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་བསིལ་
རི་ནས་མེ་རིའི་བར་གྱི་ཆུའི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་ས་དུམ་བུ་བཅུ་གཉིས་རྣམས་མཚོན་
བྱེད་ཀྱི་རི་མོ་བཀོད་ལ། དེ་ནས་ལྷོ་གླིང་དབུས་མ་འཛམ་གླིང་ཆུང་ངུ་འདི་མཚོན་
བྱེད་ཀྱི་རི་མོ་དེའི་དབུས་ཀྱི་ཐད་ཀྱི་བསིལ་རི་ནས་མེ་རི་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་རི་མོ་ལ་

ཐུག་གི་བར་གྱི་དབུས་དེར་དེའི་ཐད་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ཟླུམ་པོ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་རི་མོ་

ཟླུམ་པོ་གཅིག་བཀོད་པ་ནི་གོ་ལའི་རི་མོ་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། དེ་ནས་ཟླུམ་པོ་དེའི་ཤར་ནུབ་ཀྱི་དབུས་དྲང་པོར་རི་མོ་གཅིག་གིས་བཅད་པའི་རི་མོ་དེ་ནི་གོ་ལ་ཉིན་མཚན་མཉམ་པའི་རི་མོའི་དབུས་ནས་ཞེས་པའི་དོན་གླིང་འདིའི་ཚངས་ཐིག་གི་ཉིན་མཚན་
མཉམ་པའི་ཉི་མའི་འགྲོ་ལམ་མཚོན་བྱེད་ཡིན། དེ་ནས་རི་མོ་ཟླུམ་པོ་དེ་ལ་ཤར་ལྷོ་ནུབ་བྱང་གཞིར་ཆ་གཉིས་གཉིས་དང་མཚམས་བཞིར་ཆ་རེ་རེ་སྟེ་ཆ་བཅུ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་ཤར་གྱི་ཆ་བྱང་མར་ལུག་དང༌། དབང་ལྡན་གྱི་ཆར་གླང་དང༌། བྱང་གི་ཆ་
ཤར་མར་འཁྲིག་པ་དང༌། བྱང་གི་ཆ་ནུབ་མར་ཀརྐཊ་དང༌། རླུང་གི་ཆར་སེང་གེ་
དང༌། ནུབ་ཀྱི་ཆ་བྱང་མར་བུ་མོ་སྟེ་བྱང་གི་ཁྱིམ་དྲུག་གི་འགྲོ་ལམ་མཚོན་བྱེད་
དོ། །སླར་ཡང་ནུབ་ཀྱི་ཆ་ལྷོ་མར་སྲང་དང༌། བདེན་བྲལ་གྱི་ཆར་སྡིག་པ་དང༌། ལྷོའི་
ཆར་ནུབ་མར་གཞུ་དང༌། ལྷོའི་ཆར་ཤར་མར་ཆུ་སྲིན་དང༌། མེའི་ཆར་བུམ་པ་དང༌། ཤར་གྱི་ཆ་ལྷོ་མར་ཉ་སྟེ་ལྷོའི་ཁྱིམ་དྲུག་གི་འགྲོ་ལམ་མཚོན་བྱེད་དོ། །

117

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

འདི་དག་ནི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་ཤར་གྱི་ཕྱེད་དུ་ལུག་དང༌། ཞེས་པ་
ནས། ཤར་གྱི་ཕྱེད་དུ་ཉའོ་ཞེས་པ་ནི་གོ་ལ་ལ་ཁྱིམ་དགོད་པའོ་ཞེས་པའི་བར་
གསུངས་པའི་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་ཉི་བར་ཁྱིམ་བཅུ་གཉིས་པོ་གང་དང་གང་དུ་སླེབ་མ་ཐག་གི་ཉིན་དེའི་ཉི་མའི་ལྷོ་གླིང་དབུས་མའི་ཚངས་ཐིག་གི་ཐད་ཀྱི་
འགྲོ་ལམ་ཡང་ཁྱིམ་དེ་དང་དེའི་ཐོག་མའི་སྐར་མའི་འགྲོ་ལམ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་དཔེར་ན་ཉི་བར་ལུག་ཁྱིམ་དུ་སླེབ་མ་ཐག་གི་ཉིན་ཉི་མ་ལུག་ཁྱིམ་དང་བཅས་པ་ལྷོའི་
གླིང་དབུས་མའི་ཚངས་ཐིག་གི་སྟེང་ཐད་ཀྱི་ཉིན་ཚན་མཉམ་པའི་ལམ་ལ་འགྲོ་བ་
བཞིན་ནོ། །དེ་ནས་ཐ་སྐར་ལ་སོགས་ནག་པ་ཕྱེད་དུ་ཞེས་སོགས་ནས། ཤར་དུ་ལུག་དང་སྲང་སོགས་ལའོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱི་རྩ་འགྲེལ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ལྷོ་གླིང་དབུས་མ་

འཛམ་གླིང་ཆུང་ངུ་འདིའི་གོ་ལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །
འོ་ན་གཞུའི་རྣམ་པ་ཞེས་པ་དང༌། པད་འདབ་བཟང་པོ་བཞིན་ཞེས་པ་དོན་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྙམ་ན དེའི་དོན་ནི་ལྷོ་གླིང་དབུས་མ་འདིའི་སྟེང་ཐད་ཀྱི་ཁྱིམ་རྣམས་ཀྱི་

འགྲོ་ལམ་མཚོན་བྱེད་དུ་བཀོད་པའི་བྱང་ཁྱིམ་དྲུག་དང་ལྷོ་ཁྱིམ་དྲུག་གི་དབུས་སུ་ཉིན་མཚན་མཉམ་པའི་རི་མོས་བཅད་པའི་ལྷོ་ཁྱིམ་དྲུག་དབྱིབས་འོད་མའི་གཞུའི་
རྣམ་པ་ཅན་ལྷོ་མེ་རིའི་ཕྱོགས་ལ་གནས་པ་དང༌། བྱང་ཁྱིམ་དྲུག་དབྱིབས་པདྨའི་
འདབ་མ་ཕྱེད་ཀྱི་དབྱིབས་ཅན་བྱང་བསིལ་རིའི་ཕྱོགས་ལ་གནས་ཞེས་པ་ཡིན་ཏེ།
དེ་ལས་གཞན་དུ་སྔ་མ་རྣམས་བཞེད་པ་ལྟར་ཡིན་ན་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་གཞུའི་རྣམ་པ་ཅན་མེ་རིའི་ཕྱོགས་ལ་གནས་པ་དང༌། པདྨའི་རྣམ་པ་ཅན་བསིལ་རིའི་ཕྱོགས་ལ་གནས་པའི་དོན་བཤད་དུ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་ལྷོ་ཁྱིམ་དང་བྱང་

118

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ཁྱིམ་དྲུག་དྲུག་བཀོད་པའི་དབྱིབས་ཟླུམ་པོ་ཕྱེད་པའི་རྣམ་པར་འདྲ་ནའང༌། མེ་ཏོག་
འཕྲེང་འཛིན་གྱི་སྡེབ་སྦྱོར་བསྒྲིག་པའི་ཕྱིར་དུ་པད་འདབ་བཟང་པོ་ཞེས་གསུངས་པ་
ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ས་དུམ་བུ་བཅུ་གཉིས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟེང་གི་
གོ་ལའི་འཁོར་ཚུལ་གོ་ནུས་པར་བསྟན་པ་ནི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ད་ནི་འཇིག་རྟེན་སྤྱི་

ལུགས་ཀྱི་གོ་ལའི་རྒྱ་གསུངས་པ། མེ་ནས་བསིལ་བའི་རི་ཡི་མཚམས་སུ་དཔག་
ཚད་སྟོང་ཕྲག་མཁའ་དང་ནམ་མཁའ་མཁའ་དང་མདའ་རི་བོ། ཞེས་པ་སྟེ་འདིར་ལྷོ་མེའི་དཀྱིལ་འཁོར་ནས་བྱང་ཁ་བ་ཅན་ཆེན་པོའི་མཚམས་སུ་གོ་ལའི་ཚད་དཔག་
ཚད་སྟོང་ཕྲག་བདུན་ཅུ་རྩ་ལྔའོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ས་དུམ་བུ་བཅུ་གཉིས་པོ་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་རང་རང་གི་སྟེང་ཐད་ཀྱི་བསིལ་རི་ནས་མེ་རི་ལ་ཐུག་གི་བར་གྱི་སྟེང་གི་
དབུས་དྲང་པོར་རང་རང་གི་ཉིན་མཚན་མཉམ་པའི་ཉི་མའི་འགྲོ་ལམ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་

རི་མོས་བཅད་པའི་རི་མོའི་བྱང་ཕྱོགས་བསིལ་རི་ངོས་ལ་དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་བདུན་ཅུ་རྩ་ལྔའི་ཕྱེད་དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་སུམ་ཅུ་རྩ་ཕྱེད་དང་བརྒྱད་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་རི་མོའི་ལྷོ་ཕྱོགས་མེ་རི་ངོས་ལ་དཔག་ཚད་ཀྱི་གྲངས་སྟོང་ཕྲག་སུམ་ཅུ་རྩ་ཕྱེད་དང་བརྒྱད་ཡིན་པར་དངོས་སུ་བསྟན་ནས། ས་དུམ་བུ་ལྷག་མ་བཅུ་གཅིག་གི་སྟེང་ཐད་ཀྱི་ཁྱིམ་བཅུ་གཉིས་པོ་རང་རང་གི་འགྲོ་ལམ་ནི་ལྷོ་གླིང་དབུས་མས་མཚོན་
ནས་བསྟན་ཏོ། །
འོ་ན་གླིང་ངམ་ས་དུམ་བུ་ལྷག་མ་བཅུ་གཅིག་གི་སྟེང་ཐད་ཀྱི་ཁྱིམ་བཅུ་
གཉིས་ཀྱི་རང་རང་གི་འགྲོ་ལམ་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྙམ་ན། དེ་ནི་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ་དེ་ཡང་

119

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ས་དུམ་བུ་བཅུ་གཅིག་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་རང་གི་སྟེང་ཐད་ཀྱི་བསིལ་རི་ནས་མེ་
རི་ལ་ཐུག་གི་བར་ཟླུམ་པོར་བསྐོར་བའི་ཤར་ནུབ་ཀྱི་དབུས་དྲང་པོར་རི་མོས་བཅད་
པ་ནི་གླིང་རང་རང་གི་ཉིན་མཚན་མཉམ་པའི་དུས་ཀྱི་ཉི་མ་ཁྱིམ་དང་སྐར་མ་གང་གི་སྟེང་དུ་འོང་བའི་ཁྱིམ་དང་སྐར་མའི་འགྲོ་ལམ་མཚོན་བྱེད་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་གླིང་རང་

རང་གི་ཤར་ནུབ་ཀྱི་དབུས་དང་པོའི་ཚངས་ཐིག་གི་དབང་དུ་བྱས་ན་ལྷོ་གླིང་ཤར་
མར་ཉ་ཁྱིམ་དང༌། ཤར་གླིང་ནུབ་མར་བུམ་པ་དང༌། ཤར་གླིང་དབུས་མར་ཆུ་སྲིན་
དང༌། དེ་བཞིན་དུ་གཡོན་སྐོར་དུ་ཤར་གླིང་ཤར་མར་གཞུ་ཁྱིམ་ཡིན་པ་ནས། ལྷོ་
གླིང་ནུབ་མར་གླང་ཁྱིམ་ཡིན་པའི་བར་དུ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལ་གླིང་བཅུ་གཅིག་པོ་རང་རང་གི་སྟེང་ཐད་ཀྱི་ཁྱིམ་བཅུ་གཉིས་པོ་ཚང་
བའི་འགྲོ་ལམ་མཚོན་བྱེད་ནི། གླིང་རང་རང་གི་སྟེང་ཐད་ཟླུམ་པོར་བསྐོར་བའི་ཟླུམ་པོ་རྣམས་ལ་ཤར་ལྷོ་ནུབ་བྱང་གི་ཕྱོགས་བཞི་ལ་ཆ་གཉིས་གཉིས་དང་མཚམས་བཞིར་ཆ་རེ་རེ་སྟེ་ཆ་བཅུ་གཉིས་བཅུ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་ལྷོ་གླིང་ཤར་མའི་ཤར་གྱི་ཆ་

བྱང་མར་ཉ་ཁྱིམ་དང༌། དབང་ལྡན་དུ་ལུག་དང༌། བྱང་གི་ཆ་ཤར་མར་གླང་དང༌། བྱང་གི་ཆ་ནུབ་མར་འཁྲིག་པ་དང༌། རླུང་དུ་ཀརྐཊ་དང༌། ནུབ་ཀྱི་ཆ་བྱང་མར་སེང་གེ་སྟེ་
གླིང་དེ་ཉིད་ཀྱི་བྱང་ཁྱིམ་དྲུག་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་ནུབ་ཀྱི་ཆ་ལྷོ་མར་བུ་མོ་དང༌། བདེན་
བྲལ་དུ་སྲང་དང༌། ལྷོའི་ཆ་ནུབ་མར་སྡིག་པ་དང༌། ལྷོའི་ཆ་ཤར་མར་གཞུ་དང༌། མེར་
ཆུ་སྲིན་དང༌། ཤར་གྱི་ཆ་ལྷོ་མར་བུམ་པ་སྟེ་ལྷོ་ཁྱིམ་དྲུག་གོ །དེ་བཞིན་དུ་ཤར་གླིང་

ནུབ་མ་ལ་ཡང་ཆ་བཅུ་གཉིས་སུ་ཆེ་བའི་ཤར་གྱི་ཆ་བྱང་མར་བུམ་པ་དང༌། དབང་

ལྡན་དུ་ཉ་དང༌། བྱང་གི་ཆ་ཤར་མར་ལུག་དང༌། བྱང་གི་ཆ་ནུབ་མར་གླང་དང༌། རླུང་

120

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།
དུ་འཁྲིག་པ་དང༌། ནུབ་ཀྱི་ཆ་བྱང་མར་ཀརྐཊ་སྟེ་བྱང་ཁྱིམ་དྲུག་དང༌། ནུབ་ཀྱི་ཆ་ལྷོ་
མར་སེང་གེ་དང༌། བདེན་བྲལ་དུ་བུ་མོ་དང༌། ལྷོའི་ཆ་ནུབ་མར་སྲང་དང༌། ལྷོའི་ཆ་ཤར་མར་སྡིག་པ་དང༌། མེར་གཞུ་དང༌། ཤར་གྱི་ཆ་ལྷོ་མར་ཆུ་སྲིན་ཏེ་ལྷོའི་ཁྱིམ་དྲུག་
གོ །དེ་བཞིན་དུ་ཤར་གླིང་དབུས་མ་ལ་ཡང་ཆ་བཅུ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་ཤར་གྱི་ཆ་

བྱང་མར་ཆུ་སྲིན་དང༌། དེ་ནས་གཡོན་བསྐོར་གྱི་གཉིས་པ་དབང་ལྡན་དུ་བུམ་པ་
དང༌། གསུམ་པ་བྱང་གི་ཆ་ཤར་མར་ཉ་དང༌། བཞི་པ་བྱང་གི་ཆ་ནུབ་མར་ལུག་དང༌། ལྔ་པ་རླུང་དུ་གླང་དང༌། དྲུག་པ་ནུབ་ཀྱི་ཆ་བྱང་མར་འཁྲིག་པ་སྟེ་བྱང་ཁྱིམ་དྲུག་གོ།དེ་ནས་བདུན་པ་ནུབ་ཀྱི་ཆ་ལྷོ་མར་ཀརྐཊ་དང༌། བརྒྱད་པ་བདེན་བྲལ་དུ་སེང་གེ་
དང༌། དགུ་པ་ལྷོའི་ཆ་ནུབ་མར་བུ་མོ་དང༌། བཅུ་པ་ལྷོའི་ཆ་ཤར་མར་སྲང་དང༌། བཅུ་གཅིག་པ་མེར་སྡིག་པ་དང༌། བཅུ་གཉིས་པ་ཤར་གྱི་ཆ་ལྷོ་མར་གཞུ་སྟེ་ལྷོའི་ཁྱིམ་
དྲུག་གོ །ཤར་གླིང་ཤར་མ་ལ་ཡང་ཆ་བཅུ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་ཤར་གྱི་ཆ་བྱང་མར་

གཞུ་དང༌། དབང་ལྡན་དུ་ཆུ་སྲིན་དང༌། བྱང་གི་ཆ་ཤར་མར་བུམ་པ་དང༌། བྱང་གི་ཆ་ནུབ་མར་ཉ་དང༌། རླུང་དུ་ལུག་དང༌། ནུབ་ཀྱི་ཆ་བྱང་མར་གླང་སྟེ་བྱང་ཁྱིམ་དྲུག་
དང༌། ནུབ་ཀྱི་ཆར་ལྷོ་མར་འཁྲིག་པ་དང༌། བདེན་བྲལ་དུ་ཀརྐཊ་དང༌། ལྷོའི་ཆར་ནུབ་
མར་སེང་གེ་དང༌། ལྷོའི་ཆ་ཤར་མར་བུ་མོ་དང༌། མེར་སྲང་དང༌། ཤར་གྱི་ཆ་ལྷོ་མར་
སྡིག་པ་སྟེ་ལྷོ་ཁྱིམ་དྲུག་གོ །
ཡང་བྱང་གླིང་ནུབ་མ་ལ་ཡང་ཆ་བཅུ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་ཤར་གྱི་ཆ་བྱང་མར་
སྡིག་པ་དང༌། དབང་ལྡན་དུ་གཞུ་དང༌། བྱང་གི་ཆ་ཤར་མར་ཆུ་སྲིན་དང༌། བྱང་གི་ཆ་ནུབ་མར་བུམ་པ་དང༌། རླུང་དུ་ཉ་དང༌། ནུབ་ཀྱི་ཆ་བྱང་མར་ལུག་སྟེ་བྱང་ཁྱིམ་དྲུག་

121

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

གོ། །དེ་ནས་ནུབ་ཀྱི་ཆ་ལྷོ་མར་གླང་དང༌། བདེན་བྲལ་དུ་འཁྲིག་པ་དང༌། ལྷོའི་ཆ་ནུབ་
མར་ཀརྐཊ་དང༌། ལྷོའི་ཆ་ཤར་མར་སེང་གེ་དང༌། མེར་བུ་མོ་དང༌། ཤར་གྱི་ཆ་ལྷོ་
མར་སྲང་སྟེ་ལྷོ་ཁྱིམ་དྲུག་གོ །ཡང་བྱང་གླིང་དབུས་མ་ལ་ཆ་བཅུ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་
ཤར་གྱི་ཆ་བྱང་མར་སྲང་དང༌། དབང་དུ་སྡིག་པ་དང༌། བྱང་གི་ཆ་ཤར་མར་གཞུ་
དང༌། བྱང་གི་ཆ་ནུབ་པར་ཆུ་སྲིན་དང༌། རླུང་དུ་བུམ་པ་དང༌། ནུབ་ཀྱི་ཆ་བྱང་མར་ཉ་

སྟེ་བྱང་ཁྱིམ་དྲུག་གོ །དེ་ནས་ནུབ་ཀྱི་ཆ་ལྷོ་མར་ལུག་དང༌། བདེན་བྲལ་དུ་གླང་དང༌།
ལྷོའི་ཆ་ནུབ་མར་འཁྲིག་པ་དང༌། ལྷོའི་ཆ་ཤར་མར་ཀརྐཊ་དང༌། མེར་སེང་གེ་དང༌།
ཤར་གྱི་ཆ་ལྷོ་མར་བུ་མོ་སྟེ་ལྷོ་ཁྱིམ་དྲུག་གོ །ཡང་བྱང་གླིང་ཤར་མའི་སྟེང་ཐད་ཆ་
བཅུ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་ཤར་གྱི་ཆ་བྱང་མར་བུ་མོ་དང༌། དབང་ལྡན་དུ་སྲང་དང༌། བྱང་
གི་ཆ་ཤར་མར་སྡིག་པ་དང༌། བྱང་གི་ཆ་ནུབ་མར་གཞུ་དང༌། རླུང་དུ་ཆུ་སྲིན་དང༌།
ནུབ་ཀྱི་ཆ་བྱང་མར་བུམ་པ་སྟེ་བྱང་ཁྱིམ་དྲུག་གོ །ནུབ་གྱི་ཆ་ལྷོ་མར་ཉ་དང༌། བདེན་
བྲལ་དུ་ལུག་དང༌། ལྷོའི་ཆ་ནུབ་མར་གླང་དང༌། ལྷོའི་ཆ་ཤར་མར་འཁྲིག་པ་དང༌།

མེར་ཀརྐཊ་དང༌། ཤར་གྱི་ཆ་ལྷོ་མར་སེང་གེ་སྟེ་ལྷོ་ཁྱིམ་དྲུག་གོ །
ཡང་ནུབ་གླིང་ནུབ་མའི་སྟེང་ཐད་ཆ་བཅུ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་ཤར་གྱི་ཆ་བྱང་

མར་སེང་གེ་དང༌། དབང་ལྡན་དུ་བུ་མོ་དང༌། བྱང་གི་ཆ་ཤར་མར་སྲང་དང༌། བྱང་གི་ཆ་ནུབ་མར་སྡིག་པ་དང༌། རླུང་དུ་གཞུ་དང༌། ནུབ་ཀྱི་ཆ་བྱང་མར་ཆུ་སྲིན་ཏེ་བྱང་
ཁྱིམ་དྲུག་གོ །ནུབ་ཀྱི་ཆ་ལྷོ་མར་བུམ་པ་དང༌། བདེན་བྲལ་དུ་ཉ་དང༌། ལྷོའི་ཆ་ནུབ་
མར་ལུག་དང༌། ལྷོའི་ཆ་ཤར་མར་གླང་དང༌། མེར་འཁྲིག་པ་དང༌། ཤར་གྱི་ཆ་ལྷོ་མར་
ཀརྐཊ་སྟེ་ལྷོ་ཁྱིམ་དྲུག་གོ །ཡང་ནུབ་གླིང་དབུས་མའི་སྟེང་ཐད་ཆ་བཅུ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་

122

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

བའི་ཤར་གྱི་ཆ་བྱང་མར་ཀརྐཊ་དང༌། དབང་ལྡན་དུ་སེང་གེ་དང༌། བྱང་གི་ཆ་ཤར་
མར་བུ་མོ་དང༌། བྱང་གི་ཆ་ནུབ་མར་སྲང་དང༌། རླུང་དུ་སྡིག་པ་དང༌། ནུབ་ཀྱི་ཆ་

བྱང་མར་གཞུ་སྟེ་བྱང་ཁྱིམ་དྲུག་གོ །ནུབ་ཀྱི་ཆ་ལྷོ་མར་ཆུ་སྲིན་དང༌། བདེན་བྲལ་དུ་
བུམ་པ་དང༌། ལྷོའི་ཆ་ནུབ་མར་ཉ་དང༌། ལྷོའི་ཆ་ཤར་མར་ལུག་དང༌། མེར་གླང་དང༌། ཤར་གྱི་ཆ་ལྷོ་མར་འཁྲིག་པ་སྟེ་ལྷོ་ཁྱིམ་དྲུག་གོ །ཡང་ནུབ་གླིང་ཤར་མའི་སྟེང་ཐད་
ཆ་བཅུ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་ཤར་གྱི་ཆ་བྱང་མར་འཁྲིག་པ་དང༌། དབང་ལྡན་དུ་ཀརྐཊ་

དང༌། བྱང་གི་ཆ་ཤར་མར་སེང་གེ་དང༌། བྱང་གི་ཆ་ནུབ་མར་བུ་མོ་དང༌། རླུང་དུ་སྲང་དང༌། ནུབ་ཀྱི་ཆ་བྱང་མར་སྡིག་པ་སྟེ་བྱང་ཁྱིམ་དྲུག་གོ །ནུབ་ཀྱི་ཆ་ལྷོར་མར་
གཞུ་དང༌། བདེན་བྲལ་དུ་ཆུ་སྲིན་དང༌། ལྷོའི་ཆ་ནུབ་མར་བུམ་པ་དང༌། ལྷོའི་ཆ་ཤར་མར་ཉ་དང༌། མེར་ལུག་དང༌། ཤར་གྱི་ཆ་ལྷོ་མར་གླང་སྟེ་ལྷོ་ཁྱིམ་དྲུག་གོ །
ཡང་ལྷོའི་གླིང་ནུབ་མའི་སྟེང་ཐད་ཆ་བཅུ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་ཤར་གྱི་ཆ་བྱང་
མར་གླང་དང༌། དབང་ལྡན་དུ་འཁྲིག་པ་དང༌། བྱང་གི་ཆ་ཤར་མར་ཀརྐཊ་དང༌། བྱང་
གི་ཆ་ནུབ་མར་སེང་གེ་དང༌། རླུང་དུ་བུ་མོ་དང༌། ནུབ་ཀྱི་ཆ་བྱང་མར་སྲང་སྟེ་བྱང་
ཁྱིམ་དྲུག་གོ །ནུབ་ཀྱི་ཆ་ལྷོ་མར་སྡིག་པ་དང༌། བདེན་བྲལ་དུ་གཞུ་དང༌། ལྷོའི་ཆ་
ནུབ་མར་ཆུ་སྲིན་དང༌། ལྷོའི་ཆ་ཤར་མར་བུམ་པ་དང༌། མེར་ཉ་དང༌། ཤར་གྱི་ཆ་ལྷོ་
མར་ལུག་སྟེ་ལྷོ་ཁྱིམ་དྲུག་གོ །དེ་ལྟར་ན་གླིང་བཅུ་གཉིས་པོར་རང་རང་གི་སྟེང་ཐད་
ཀྱི་ཁྱིམ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་འགྲོ་ལམ་སོ་སོར་མ་འདྲེས་པར་རྟོགས་པའི་ཐབས་ཤོག་ཁྲ་
སོགས་ཀྱི་བྱ་ཚུལ་འདི་ནི་སྣེ་མོ་གཅིག་ནས་ཟིན་ན་ཀུན་གཡོས་འོང་བའི་གནད་དམ་པ་འགྲེལ་པའི་དགོངས་པ་དཔྱིས་ཕྱིན་པ་འདི་སྔར་མེད་པའི་ལེགས་པར་བཤད་པར་

123

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དགོངས་པར་མཛོད་ཅིག །
གཞན་ཡང་ཁྱིམ་རྣམས་ཀྱི་འགྲོ་ལམ་བསིལ་རི་ནས་མེ་རི་ལ་ཐུག་གི་བར་
གྱི་སྟེང་ཐད་ལ་བཤད་པ་ནི་སྐར་ཁྱིམ་འཁོར་དང་བཅས་པའི་འགྲོ་ལམ་གྱི་དབང་དུ་

བྱས་པ་ཡིན་གྱི། ཁྱིམ་རྒྱུ་སྐར་དང་བཅས་པ་དང་ཉི་མ་ཟླ་བ་སོགས་གཟའ་རྣམས་ཀྱི་

འགྲོ་ལམ་དངོས་གཞི་ནི་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་ཕྱེད་དང་བཅུ་
གསུམ་ཕན་ཆད་དང་ཆུའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་བཞི་གསུམ་ཚུན་ཆད་ཀྱི་སྟེང་དཔག་
ཚད་སྟོང་ཕྲག་ལྔ་བཅུ་ཡོད་པ་དེ་ཡིན་པར་མཁས་པ་ [འཁྲུལ་སེལ་བ།]དག་གིས་བཤད་པ་དེ་ལེགས་སོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་རང་ཅག་རྣམས་གནས་པའི་བོད་ཀྱི་ས་འདིར་ཉི་
མ་བྱང་བགྲོད་མཐར་ཐུག་པའི་ཉ་ནི་ཕྱེད་ཀྱི་དུས་སུ་ཐུར་ཤིང་གཙུགས་པ་ན་ཐུར་
ཤིང་གི་གྲིབ་མ་བྱང་ངོས་སུ་ཅུང་ཟད་འོང་བས་དུས་དེའི་ཚེ་ཉི་མ་དང་ཉི་མ་གང་དུ་
གནས་པའི་ཁྱིམ་སྐར་མ་དང་བཅས་པར་རང་ཅག་རྣམས་གནས་པའི་བོད་འདིའི་ལྷོ་ཕྱོགས་ཀྱི་སྟེང་ཐད་ན་གནས་པར་གྲུབ་ལ། བོད་འདི་ནི་ཡུལ་དྲུག་བྱང་ནས་རིམ་པ་བཞིན་གངས་ལྡན་དང༌། ཀཻ་ལ་ཤ་དང༌། རྒྱ་ནག་དང༌། ལི་དང༌། བོད་དང༌། འཕགས་ཡུལ་ཞེས་བགྲང་བའི་ཡུལ་ལྔ་པ་ཡིན་པས་ཡུལ་དྲུག་པ་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ལྷོ་མཐར་
རང་གྲིབ་རང་ལ་འཁོར་བ་ཙམ་འོང་བས་སོ། །
འོན་ཏེ་ལྷོ་གླིང་དབུས་མ་འདིར་ཉི་མ་བྱང་བགྲོད་མཐར་ཐུག་པའི་དུས་སུའང་
ཉི་མ་སྐར་ཁྱིམ་དང་བཅས་པ་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ལྷོ་མཐའ་ཚུན་ལ་མི་འོང་དུ་ཆུག་མོད།
ཆུའི་བཞི་གསུམ་ཚུན་པོའི་དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་ཕྱེད་དང་བཅུ་གསུམ་ཕན་ཆད་ཀྱི་

སྟེང་དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་ལྔ་བཅུ་པོ་དེ་ཉིད་ཉི་མ་སྐར་ཁྱིམ་དང་བཅས་པའི་འགྲོ་ལམ་

124

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ཡིན་པ་ཅིས་གྲུབ་སྙམ་ན། དེ་ནི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་ལྷོ་མེའི་དཀྱིལ་འཁོར་ནས་
བྱང་ཁ་བ་ཅན་ཆེན་པོའི་མཚམས་སུ་གོ་ལའི་ཚད་དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་བདུན་ཅུ་རྩ་ལྔའོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཤར་དང་ནུབ་འཁོར་བ་ནས་ཏེ་གསལ་བར་ལེའུ་ལྔ་པ་ལས་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གླིང་བཅུ་གཉིས་པོ་སོ་སོའི་སྟེང་ཐད་ཀྱི་ཁྱིམ་བཅུ་གཉིས་
རང་རང་གི་འགྲོ་ལམ་མཚོན་པའི་ཕྱིར་དུ་མཉམ་ལམ་གྱི་དབུས་ནས་བསིལ་རི་དང་
མེ་རི་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་རི་མོ་ལ་ཐུག་གི་བར་ཟླུམ་པོར་བསྐོར་བའི་ཁྱིམ་སྐར་ཉི་མ་དང་
བཅས་པའི་འགྲོ་ལམ་མཚོན་པར་བཤད་པ་སྤྱིར་བཏང་རགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པར་བཤད་ནས། དམིགས་ཀྱི་བསལ་བའི་འགྲོ་ལམ་ཇི་ལྟ་བ་ནི་ཡེ་ཤེས་ལེའུར་བཤད་པ་ལས་ཤེས་དགོས་པར་བཤད་པ་ལས་ཡེ་ཤེས་ལེའུའི་དེ་ལྟར་འཆད་པའི་རྒྱུད་ཚིག་ཤོང་འགྱུར་དང་ཇོ་ནང་གསར་འགྱུར་སོགས་ལ་ཆད་ཀྱང༌། གྱི་ཇོ་དང་
སྨའི་འགྱུར་ལས་འབྱུང་བ་ཚིགས་བཅད་བརྒྱ་གྱ་དགུ་པའི་རྗེས་སུ། ཉིན་མོར་བྱེད་པའི་བགྲོད་པ་ལྷོ་དང་བྱང་གི་མཐར་ནི་རྐང་པ་གསུམ་བཅས་པ་ཚའི་ཆུ་གཏེར་དང༌། ཀཻ་ལ་ཤ་ཡི་ཇི་ཉིད་ཉིད་དུ་འགྲོ་སྟེ་ཕྱོགས་ཀྱི་བགྲོད་པ་དག་ལ་དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་
ནི། །ལྔ་བཅུའོ་གང་དུ་འོག་ལ་ཕྱེད་ཀྱི་རེ་ཁར་ཉིན་མོ་དང་ནི་མཚན་མོ་ཆུ་ཚོད་མཁའ་
མེ་སྤྱོད། །གང་ཞིག་ཁྲི་ཕྲག་ལྔ་ལམ་མིག་དང་ཀླུ་དང་ཟླ་བའི་ཆ་ཡིས་ཐོབ་པ་ཉིན་དང་ཉིན་ལ་བགྲོད། །ཅེས་པའི་ཚིགས་བཅད་ཡོད་པ་དེའི་དོན་ཡིན་པས་མཁས་པ་དག་གིས་བཤད་པ་དེ་ལེགས་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །

༼ཉིན་ཚན་རིང་ཐུང་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཚུལ།༽
༈ གསུམ་པ་དེ་ཉི་མས་ལོངས་སྤྱད་པ་ལས་ཉིན་མཚན་རིང་ཐུང་སོགས་སུ་

125

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

འགྱུར་བའི་ཚུལ་བཤད་པ་ནི། ཁྱིམ་སྐར་མ་དང་བཅས་པ་ནི་ལྷུན་པོ་ལ་གཡས་སྐོར་ཉིད་བྱེད་ཅིང༌། རླུང་གིས་ཁྱིམ་བསྐྱོད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཁྱིམ་ལ་གནས་པའི་ཉི་མ་
སོགས་གཟའ་རྣམས་ཀྱང་ལྷུན་པོ་ལས་གཡས་སྐོར་བྱེད་ལ། རང་འགྲོས་ནི་སྒྲ་གཅན་མ་གཏོགས་ཉི་མ་ལ་སོགས་པ་གཟའ་རྣམས་ལྷུན་པོ་ལ་གཡོན་དུ་སྐོར་བའི་ཚུལ་
གྱིས་རྒྱུ་སྐར་རྣམས་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ཡང་གཟའ་རྣམས་ནི་ལྷོ་བགྲོད་དང་བྱང་བགྲོད་སོ་སོར་བྱེད་ཅིང༌། ཁྱིམ་སྐར་རྣམས་ནི་ལྷོ་བགྲོད་བྱང་བགྲོད་དང་རང་འགྲོས་སོགས་མེད་པར་ས་དུམ་བུ་གང་གི་ཐད་དུ་ཡང་སྔར་འགྲོ་བའི་ལམ་གཅིག་པུ་དེ་ཉིད་ལ་རྣམ་པ་ཀུན་དུ་འགྲོ་བ་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེའི་ཕྱིར་

འཁོར་བའི་ཤུགས་འདི་ནི་ཁྱིམ་གྱི་ཡིན་གྱི་ཁྱིམ་གྱི་གཞི་ལ་གནས་པའི་ཉི་མ་ཡི་ནི་
མ་ཡིན་ནོ། །འདིར་ཁྱིམ་གྱི་འཁོར་ལོ་ནི་གཡས་སྐོར་གྱིས་འཁོར་ཏེ་གཟའ་རྣམས་ནི་
ཁྱིམ་དག་ལ་གཡས་མིན་གྱིས་རྒྱུའོ། ཇི་ལྟར་ཁྱིམ་གྱི་འཁོར་ལོ་འཁོར་བ་དེ་བཞིན་
དུ་སྒྲ་གཅན་ཡང་ནུབ་ཏུ་མངོན་པར་ཕྱོགས་ནས་རི་རབ་ལ་གཡས་སྐོར་བྱེད་ཅིང་ཡང་དག་པར་རྒྱུའོ། །ཤར་དུ་ཕྱོགས་པའི་གཟའ་རྣམས་ནི་ལྷུན་པོ་ལ་གཡས་མིན་དུ་སྐོར་བ་བྱེད་ཅིང་ཁྱིམ་གྱི་འཁོར་ལོ་ལ་ཡང་དག་པར་བགྲོད་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་
གསུངས་པས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་ཉི་མ་ནི་དུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་སོགས་པ་སྟོན་པར་བྱེད་
པ་པོའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་དེའི་འགྲོས་ལ་བརྟེན་ནས་ས་དུམ་བུ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱོན་སོ་སོར་ཉི་མ་ཁྱིམ་གང་ཞིག་ན་གནས་པའི་ཚེ་ལྷོ་བྱང་གི་བགྲོད་པ་དང་ཉིན་མཚན་མཉམ་པ་སོགས་ཤེས་དགོས་པས་དེ་བཤད་པར་བྱའོ། །
དེ་ལ་ཐོག་མར་ཉིན་མཚན་མཉམ་པའི་དཔྱིད་དུས་བཤད་ན། ཉི་བར་གྱི་སྐར་

126

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

གནས་ཐམས་ཅད་ཐིག་ལེར་ཤར་ཏེ་ཉི་བར་ལུག་ཁྱིམ་དུ་སླེབ་མ་ཐག་གི་ཚེ་ལྷོ་གླིང་

དབུས་མའི་དབུས་སུ་དུས་ཀྱི་དང་པོ་དཔྱིད་མཉམ་ཐོག་མར་འོང༌། དེ་བཞིན་དུ་
གཡས་སྐོར་གྱི་ལྷོ་གླིང་ནུབ་མ་སོགས་གླིང་ལྷག་མ་བཅུ་གཅིག་གི་དབུས་དྲང་པོར་
དཔྱིད་མཉམ་འོང་བ་དང༌། གླང་ཁྱིམ་སོགས་ཁྱིམ་ལྷག་མ་བཅུ་གཅིག་ཏུ་ཉི་བར་སླེབ་མ་ཐག་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་སྦྱར་བར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་ལྷོ་གླིང་ནུབ་མའི་དབུས་དྲང་
པོར་ཉི་བར་གླང་ཁྱིམ་དུ་སླེབ་ཙམ་གྱི་ཚེ་དཔྱིད་མཉམ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་གཡས་སྐོར་གྱི་གསུམ་པའི་འཁྲིག་པ་དང༌། བཞི་པའི་ཀརྐཊ་དང༌། ལྔ་པའི་སེང་གེ་དང༌། དྲུག་པའི་བུ་མོ་དང༌། བདུན་པའི་སྲང་དང༌། བརྒྱད་པའི་སྡིག་པ་དང༌། དགུ་པའི་གཞུ་དང༌། བཅུ་པའི་ཆུ་སྲིན་དང༌། བཅུ་གཅིག་པའི་བུམ་པ་དང༌། བཅུ་གཉིས་པའི་ལྷོ་གླིང་

ཤར་མའི་དབུས་དྲང་པོར་དཔྱིད་མཉམ་གྱི་ཚེ་ཉ་ཁྱིམ་དུ་སླེབ་མ་ཐག་གི་ཉི་བར་རི་
མོ་ལ་འཆར་བའོ། །
དེ་ཡང་གླིང་རྣམས་ཀྱི་དབུས་དྲང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། ཞིབ་ཏུ་
བྱས་ན་གླིང་རེ་རེར་ཡང་དཔྱིད་མཉམ་སུམ་ཅུ་ལྷག་ཙམ་རེ་འོང་སྟེ། དེ་ཡང་ཉི་བར་ལུག་ཁྱིམ་དུ་སླེབ་མ་ཐག་ནས་གླང་ཁྱིམ་དུ་སླེབ་མ་ཐག་གི་བར་ལ་ལྷོ་གླིང་དབུས་

མའི་དབུས་ནས་ལྷོ་གླིང་ནུབ་མའི་དབུས་ཀྱི་བར་ལ་ས་ཁྱོན་སུམ་ཅུར་ཕྱེ་བའི་ཆ་རེ་
རེའི་ཉིན་ཞག་སུམ་ཅུའི་བར་ལ་རིམ་པ་བཞིན་ཉིན་རེ་ལ་དཔྱིད་མཉམ་རེ་འོང་བ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་ཉི་བར་གླང་ཁྱིམ་དུ་སླེབ་པ་ནས་འཁྲིག་ཁྱིམ་དུ་སླེབ་མ་ཐག་གི་
བར་ལ་ལྷོ་གླིང་ནུབ་མའི་དབུས་ནས་ནུབ་གླིང་ཤར་མའི་དབུས་ཀྱི་བར་ལ་ས་ཁྱོན་
སུམ་ཅུར་ཕྱེ་བའི་ཆ་རེ་རེར་ཉིན་ཞག་སུམ་ཅུའི་བར་ལ་ཉིན་རེ་བཞིན་དཔྱིད་མཉམ་

127

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

རེ་འོང་ངོ༌། །དེ་བཞིན་དུ་ས་དུམ་བུ་གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་དེའི་རིགས་པས་འདེད་པར་བྱ་ཞིང༌། དམིགས་བསལ་ནི་ནུབ་གླིང་ཤར་མའི་དབུས་ནས་ནུབ་གླིང་དབུས་

མའི་དབུས་ཀྱི་བར་ལ་ས་ཁྱོན་སོ་གཅིག་ཏུ་འབྱེད་པ་དང༌། བྱང་གླིང་ཤར་མའི་
དབུས་ནས་བྱང་གླིང་དབུས་མའི་དབུས་ཀྱི་བར་ལ་ཡང་སོ་གཅིག་ཏུ་འབྱེད་པ་དང་།
དེ་བཞིན་དུ་ཤར་གླིང་ཤར་མའི་དབུས་ནས་ཤར་གླིང་དབུས་མའི་དབུས་ཀྱི་བར་

ལའང་སོ་གཅིག་དང༌། ལྷོ་གླིང་ཤར་མའི་དབུས་ནས་ལྷོ་གླིང་དབུས་མའི་དབུས་ཀྱི་
བར་ལ་ས་ཁྱོན་སོ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་རྣམས་སུ་དཔྱིད་མཉམ་རེ་རེ་འོང་བ་ནི་སྔ་མ་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་བསལ་ལོ། །
ཡང་ཉ་སྐར་དང་བསྟུན་ཏེ་རབ་འབྲིང་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཟླ་བ་རྣམས་དང་ཉི་
མ་ཁྱིམ་གང་ན་ཡོད་པ་རྣམས་སྦྱོར་བ་ནི་དེ་ཡང་ཉི་མ་ལུག་ཁྱིམ་དུ་ཞུགས་པའི་ཉི་བར་འཆར་བའི་ཟླ་བ་ཕྱེད་པའི་དུས་ནི་གཉིས་སུ་ངེས་ཏེ། ཡར་ངོ་སྔོན་འགྲོའི་ནག་ཟླའི་ཕྱོགས་གཉིས་སུའོ། །དེ་ཡང་ཕྱོགས་དང་པོའི་ཚེས་གཅིག་ནས་བཅོ་ལྔའི་བར་
ཕྱི་ཚེས་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་ཉི་མ་ལུག་ཁྱིམ་དུ་ཞུགས་པའི་ཉི་བར་རི་མོ་ལ་ཤར་ན་ལུག་ཁྱིམ་ཡར་ངོ་སྔོན་འགྲོའི་ནག་ཟླ་དང་སྦྱར་ཞིང་། ཕྱོགས་གཉིས་པའི་ཚེས་གཅིག་ནས་བཅོ་ལྔའི་བར་གྱི་ཚེས་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་ཉི་མ་ལུག་ཁྱིམ་དུ་ཞུགས་པའི་ཉི་བར་རི་མོ་ལ་ཤར་བའི་ཚེ་ལུག་ཁྱིམ་མར་ངོ་སྔོན་འགྲོའི་ས་ག་ཟླ་བ་དང་སྦྱར་ནས་ལོའི་འགོར་བྱ་སྟེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས། ལྷུན་པོའི་ལྷོ་འཛམ་བུ་གླིང་ཆུང་ངུ་འདིར་ལུག་ལ་སོགས་པའི་ཁྱིམ་རྣམས་དང་དཔྱིད་ལ་སོགས་པའི་དུས་རྣམས་དང་ནག་པ་ལ་སོགས་པའི་ཟླ་བ་རྣམས་དང་དེ་བཞིན་དུ་ཕྱོགས་རྣམས་ཐམས་ཅད་རབ་ཏུ་

128

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

གྲགས་སོ། །ཞེས་པ་འདིས་ལུག་ཁྱིམ་ཡར་ངོ་སྔོན་འགྲོའི་ཚེ་ནག་པ་ཟླ་བ་དང་སྦྱོར་བ་བསྟན་ཅིང་། ཡང་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ལྷུན་པོའི་ལྷོའི་དུམ་བུ་འདིར་ལུག་ལ་ཉི་མ་གནས་པས་དཔྱིད་ཀྱི་དུས་སུ་ས་གའི་ཟླ་བ་བྱེད་དོ། །ཞེས་པ་འདིས་མར་ངོ་སྔོན་
འགྲོའི་ཚེ་ལུག་ཁྱིམ་ས་ག་ཟླ་བ་དང་སྦྱོར་བ་བསྟན་ཏོ། །
དེ་ལྟར་ན་ཡར་ངོ་སྔོན་འགྲོའི་ཚེ་ལུག་ཁྱིམ་དང་སྦྱར་བའི་ཟླ་བ་དེ་ས་དུམ་བུ་བཅུ་གཉིས་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ནག་ཟླ་དང༌། མར་ངོ་སྔོན་འགྲོའི་ཚེ་ལུག་ཁྱིམ་དང་སྦྱར་བའི་ཟླ་བ་དེ་ས་དུམ་བུ་བཅུ་གཉིས་པོ་ཐམས་ཅད་དུ་ས་གའི་ཟླ་བར་བྱེད་དོ། །ཡང༌། ཉི་མ་ལུག་ཁྱིམ་དུ་ཞུགས་པའི་ཟླ་བ་དེ་ཡར་ངོ་སྔོན་འགྲོ་དང་སྦྱོར་བའི་ཚེ་ལྷོ་གླིང་

དབུས་མ་འདིར་དཔྱིད་འབྲིང་ནག་ཟླ་དང༌། གཡོན་སྐོར་གྱི་དུམ་བུ་གཉིས་པ་ལྷོ་གླིང་

ཤར་མར་དཔྱིད་ཐ་ནག་ཟླ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གཡོན་སྐོར་གྱི་གསུམ་པར་དབྱར་ར་

ནག་ཟླ་དང༌། བཞི་པར་དབྱར་འབྲིང་ནག་ཟླ་དང༌། ལྔ་པར་དབྱར་ཐ་ནག་ཟླ་དང༌།

དྲུག་པར་སྟོན་ར་ནག་ཟླ་དང༌། བདུན་པར་སྟོན་འབྲིང་ནག་ཟླ་དང༌། བརྒྱད་པར་སྟོན་
ཐ་ནག་ཟླ་དང༌། དགུ་པར་དགུན་ར་ནག་ཟླ་དང༌། བཅུ་པར་དགུན་འབྲིང་ནག་ཟླ་དང༌།

བཅུ་གཅིག་པར་དགུན་ཐ་ཞག་ཟླ་དང༌། བཅུ་གཉིས་པ་ལྷོ་གླིང་ནུབ་མར་དཔྱིད་ར་
ནག་ཟླའོ། །ཡང་ཟླ་བ་དེ་མར་ངོ་སྔོན་འགྲོ་དང་སྦྱོར་བའི་ཚེ་ལྷོ་གླིང་དབུས་མ་འདེིར་
དཔྱིད་ཐ་ས་ག་ཟླ་བ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་གཡོན་སྐོར་གྱི་གཉིས་པར་དབྱར་ར་ས་ག་ཟླ་
བ་དང༌། གསུམ་པར་དབྱར་འབྲིང་ས་ག་ཟླ་བ་དང༌། ཞེས་སོགས་སུ་སྦྱར་ཏེ་བཅུ་
གཉིས་པ་ལྷ་གླིང་ནུབ་མར་དཔྱིད་འབྲིང་ས་ག་ཟླ་བའོ། །
གཞན་ཡང་ཉི་མས་ལུག་ཁྱིམ་ནས་རིམ་གྱིས་བགྲོད་དེ་ཀརྐཊའི་ཁྱིམ་དུ་སླེབ་

129

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

མ་ཐག་གི་ཚེ་ལྷོ་གླིང་དབུས་མའི་དབུས་འདིར་བྱང་བགྲོད་མཐར་ཐུག་ཅིང༌། དེ་
བཞིན་དུ་གཡས་སྐོར་གྱི་ས་དུམ་བུ་ལྷག་མ་བཅུ་གཅིག་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་རང་གི་
དབུས་དྲང་པོར་ཉི་མ་བྱང་བགྲོད་མཐར་ཐུག་པ་དང་ཉི་བར་སེང་གེའི་ཁྱིམ་ལ་སོགས་པ་ཁྱིམ་ལྷག་མ་བཅུ་གཅིག་པོ་རྣམས་སུ་སླེབ་མ་ཐག་པ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྦྱར་བར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་ལྷོ་གླིང་ནུབ་མའི་དབུས་དྲང་པོར་ཉི་མ་སེང་གེའི་
ཁྱིམ་དུ་སླེབ་མ་ཐག་གི་ཚེ་ཉི་མ་བྱང་བགྲོད་མཐར་ཐུག་པ། དེ་བཞིན་དུ་གཡས་སྐོར་
གྱི་ཉི་བར་བུ་མོའི་ཁྱིམ་དུ་སླེབ་མ་ཐག་གི་ཚེ་ས་དུམ་བུ་གསུམ་པ་ནུབ་གླིང་ཤར་མའི་དབུས་དྲང་པོར་ཉི་མ་བྱང་བགྲོད་མཐར་ཐུག་གོ །དེ་བཞིན་དུ་གཡས་སྐོར་གྱི་

བཞི་པའི་སྲང་དང༌། ལྔ་པའི་སྡིག་པ་དང༌། དྲུག་པའི་གཞུ་དང༌། བདུན་པའི་ཆུ་སྲིན་དང༌། བརྒྱད་པའི་བུམ་པ་དང༌། དགུ་པའི་ཉ་དང༌། བཅུ་པའི་ལུག་དང༌། བཅུ་གཅིག་པའི་གླང་དང༌། བཅུ་གཉིས་པ་ལྷོ་གླིང་ཤར་མའི་དབུས་དྲང་པོར་ཉི་བར་འཁྲིག་པའི་
ཁྱིམ་དུ་སླེབ་མ་ཐག་གི་ཚེ་བྱང་བགྲོད་མཐར་ཐུག་གོ །འདིར་ཡང་ཞིབ་ཏུ་བྱས་ན་ཉི་མ་ཀརྐཊ་ནས་སེང་གེའི་ཁྱིམ་དུ་སླེབ་མ་ཐག་གི་བར་ལ་ལྷོ་གླིང་དབུས་མའི་དབུས་
ནས་ལྷོ་གླིང་ནུབ་མའི་དབུས་ཀྱི་བར་ལ་ས་ཁྱོན་སུམ་ཅུར་ཕྱེ་བའི་ས་ཁྱོན་རེ་རེར་ཉི་
མ་བྱང་བགྲོད་མཐར་ཐུག་སྟེ་དབྱར་ཉི་ལྡོག་ཐེངས་རེ་རེ་འོང་བས་དབྱར་ཉི་ལྡོག་ཐེངས་སུམ་ཅུ་འོང་ངོ༌། །དེ་བཞིན་དུ་ཉི་མ་སེང་གེའི་ཁྱིམ་ནས་བུ་མོའི་ཁྱིམ་དུ་སླེབ་མ་ཐག་པའི་བར་ལ་ལྷོ་གླིང་ནུབ་མའི་དབུས་ནས་ནུབ་གླིང་ཤར་མའི་དབུས་ཀྱི་བར་

ལ་ས་ཁྱོན་སོ་སོ་བ་སུམ་ཅུར་ཕྱེ་བའི་ས་ཁྱོན་རེ་རེར་ཉི་མ་བྱང་བགྲོད་མཐར་ཐུག་སྟེ་དབྱར་ཉི་ལྡོག་ཐེངས་སུམ་ཅུ་རེ་འོང་ངོ༌། །དེས་གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་རིགས་པ་

130

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

བསྒྲེས་ཏེ་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང༌། དམིགས་བསལ་རྣམས་ཀྱང་ཉིན་མཚན་མཉམ་པ་ལ་བཤད་པ་ལས་རིགས་པས་ཤེས་སོ། །
ཡང་ཉི་བར་སྲང་ཁྱིམ་དུ་སླེབ་མ་ཐག་པའི་ཚེ་ལྷོ་གླིང་དབུས་མ་འདིའི་དབུས་
དྲང་པོར་སྟོན་མཉམ་འོང་ཞིང༌། དེ་བཞིན་དུ་ཉི་བར་སྡིག་ཁྱིམ་སོགས་ཁྱིམ་ལྷག་མ་
བཅུ་གཅིག་ཏུ་རིམ་པ་བཞིན་སླེབ་མ་ཐག་པ་རྣམས་དང་། གཡས་སྐོར་གྱི་ལྷོ་གླིང་

ནུབ་མ་སོགས་ས་དུམ་བུ་ལྷག་མ་བཅུ་གཅིག་པོ་རྣམས་ཀྱི་དབུས་དྲང་པོར་སྟོན་
མཉམ་འོང་བ་སོགས་དཔྱིད་མཉམ་གྱི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་བཞིན་ཤེས་པར་
བྱའོ། །ཡང་ཉི་མ་ཆུ་སྲིན་གྱི་ཁྱིམ་དུ་སླེབ་མ་ཐག་པའི་ཚེ་ལྷོ་གླིང་དབུས་མ་འདིའི་
དབུས་དྲང་པོར་ཉི་མ་ལྷོ་བགྲོད་མཐར་ཐུག་ཅིང་དགུན་ཉི་ལྡོག་གོ །དེ་བཞིན་དུ་ཉི་བར་བུམ་པའི་ཁྱིམ་ལ་སོགས་པ་ཁྱིམ་ལྷག་མ་བཅུ་གཅིག་ཏུ་སླེབ་མ་ཐག་པ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་གཡས་སྐོར་གྱི་ལྷོ་གླིང་ནུབ་མ་སོགས་དུམ་བུ་ལྷག་མ་བཅུ་གཅིག་པོ་
རྣམས་ཀྱི་དབུས་དང་པོར་ཉི་མ་ལྷོ་བགྲོད་མཐར་ཐུག་སྟེ་དགུན་ཉི་ལྡོག་པ་དང་སྦྱར་
བར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་དཔེར་ན། ཉི་བར་བུམ་པའི་ཁྱིམ་དུ་སླེབ་མ་ཐག་གི་ཚེ་ལྷོ་གླིང་

ནུབ་མའི་དབུས་དྲང་པོར་ཉི་མ་ལྷོ་བགྲོད་མཐར་ཐུག་ཅིང་དགུན་ཉི་ལྡོག་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་ཉི་བར་ཉའི་ཁྱིམ་དུ་སླེབ་མ་ཐག་པའི་ཚེ་ནུབ་གླིང་ཤར་མའི་དབུས་དྲང་པོར་ཉི་མ་ལྷོ་བགྲོད་མཐར་ཐུག་ཅིང་དགུན་ཉི་ལྡོག་པ་ནས་ཉི་བར་གཞུའི་ཁྱིམ་དུ་སླེབ་མ་ཐག་པའི་ཚེ་ལྷོ་གླིང་ཤར་མའི་དབུས་དྲང་པོར་ཉི་མ་ལྷོ་བགྲོད་མཐར་ཐུག་
ཅིང་དགུན་ཉི་ལྡོག་གོ །དེ་ཡང་ཞིབ་མོར་བྱས་ན་ཉི་མ་ཆུ་སྲིན་གྱི་ཁྱིམ་དུ་སླེབ་མ་
ཐག་ནས་བུམ་པའི་ཁྱིམ་དུ་སླེབ་མ་ཐག་གི་བར་ལ་ལྷོ་གླིང་དབུས་མའི་དབུས་ནས་

131

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ལྷོ་གླིང་ནུབ་མའི་དབུས་ཀྱི་བར་ལ་ས་ཁྱོན་ཆ་སུམ་ཅུར་ཕྱེ་བའི་ཆ་རེ་རེར་ཉི་མ་ལྷོ་
བགྲོད་མཐར་ཐུག་པ་རེ་རེ་འོང་བས་དགུན་ཉི་ལྡོག་པའང་རེ་རེ་འོང་ངོ༌། །
དེ་བཞིན་དུ་ཁྱིམ་ལྷག་མ་བཅུ་གཅིག་དང་ས་དུམ་བུ་ལྷག་མ་བཅུ་གཅིག་
སྦྱོར་བ་ཡང་རིགས་པ་སྔ་མས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ན་ཉི་བར་ལུག་ཁྱིམ་ནས་ལུག་ཁྱིམ་དུ་འཁོར་བ་ལྟ་བུའི་ལོ་གཅིག་གི་བར་ལ་ཉི་མས་རི་རབ་ལ་གཡས་སྐོར་
ཀྱི་གྲངས་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་རྩ་ལྔ་ལྷག་ཙམ་རེ་བྱེད་པས་ས་དུམ་བུ་བཅུ་གཉིས་ལ་ས་ཁྱོན་ཐ་དད་པ་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་རྩ་ལྔར་ཕྱེ་བའི་ས་ཁྱོན་རེ་རེར་ཉི་མ་ལྷོ་བགྲོད་མཐར་ཐུག་པ་རེ་རེ་དང་དགུན་ཉི་ལྡོག་པའང་རེ་རེ་འོང་ཞིང༌། དེས་དབྱར་བྱང་བགྲོད་མཐར་ཐུག་པ་དང༌། དཔྱིད་མཉམ་དང༌། སྟོན་མཉམ་འོང་ཚུལ་སོགས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ། །
ད་ནི་དེ་དག་གི་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་ལུང་དང་རིགས་པ་དག་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ་དེ་ཡང་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་ཆད་པ་དང་ལྷག་པ་ཇི་ལྟར་ཤེས་ན་བྱང་དུ་བགྲོད་པའི་ཟླ་བ་དང་པོ་ལ་ཉི་མ་བཅུའི་བར་དུ་ཐུར་མའི་གྲིབ་མས་ཡོངས་སུ་བརྟག་པར་བྱ་
སྟེ། ཉིན་ཞག་གང་ནུས་བརྩམས་ཏེ་ཐུར་མའི་གྲིབ་མ་བྱང་ནས་ལོག་པར་གྱུར་པ་དེ་
ནི་གཟའ་དེ་དང་ཚེས་དེ་དང་སྦྱོར་བ་དེ་དང་བྱེད་པ་དེས་ཉི་མ་འཕོ་བའི་ཉིན་ཞག་གོ །ཉིན་ཞག་དེ་ལ་ཉི་མའི་ལོངས་སྤྱོད་སྐར་མའི་གནས་སུ་ཉི་ཤུ་དང་ཆུ་ཚོད་ཀྱི་གནས་སུ་བཅོ་ལྔ་ཞེས་པ་རྩ་བའི་ངེས་པའོ། །ཞེས་དགུན་ཉི་ལྡོག་པའི་ཉིན་ཞག་བཅུའི་གོང་ནས་ཐུར་ཤིང་གི་གྲིབ་མས་བརྟག་པ་བྱས་པ་ལས་གྲིབ་མ་བྱང་ནས་

ལོག་པའི་དུས་སུ་དགུན་ཉི་ལོག་ཅིང་དེའི་ཉིན་ཉི་མའི་སྐར་གནས་སུ་ཉི་ཤུ་དང་ཆུ་

132

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ཚོད་དུ་བཅོ་ལྔ་བྱུང་སྟེ་ཉི་མ་གཞུ་ཁྱིམ་རྫོགས་ནས་ཆུ་སྲིན་གྱི་ཁྱིམ་དུ་སླེབ་མ་ཐག་
པ་ཡིན་པར་གསུངས་པའི་ས་ཁྱོན་དེ་ནི་ལྷོ་གླིང་དབུས་མའི་དབུས་དྲང་པོ་དེ་ཡིན་ཏེ།
རྒྱུད་ལས་བྱེད་པའི་རྩིས་གསུངས་པའི་རྩིས་ཀྱི་ལག་ལེན་བྱེད་པའི་ཡུལ་ལམ་ས་
ཁྱོན་གྱི་གཙོ་བོ་ནི་ལྷོ་གླིང་དབུས་མའི་དབུས་ཀྱི་འཕགས་ཡུལ་ཡིན་ལ། བྱེད་རྩིས་

ཀྱི་ལག་ལེན་བྱེད་པའི་ས་ཁྱོན་གྱི་གཙོ་བོ་འདི་ཡིན་ཞེས་དགོངས་པའི་ས་ཁྱོན་དེ་
ཉིད་ཉི་མའི་སྐར་གནས་སུ་ཉི་ཤུ་དང་ཆུ་ཚོད་དུ་བཅོ་ལྔ་བྱུང་སྟེ་ཉི་མ་ཆུ་སྲིན་གྱི་ཁྱིམ་
དུ་སླེབ་མ་ཐག་པའི་ཚེ་དགུན་ཉི་ལྡོག་པར་གསུངས་པའི་ས་ཁྱོན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱེད་རྩིས་ཀྱི་ཉི་རྐང་ནོར་བུ་གཡོན་དུ་འགྲོ་ཚུལ་འཆད་པའི་སྐབས་ཀྱི་འགྲེལ་ཆེན་
ལས། བགྲོད་པ་འགྲོ་བའི་དབང་གིས་ཉི་མ་ལ་ནི་སྦྱིན་དང་དོར་ཏེ་གཞན་དུ་དག་པ་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་པའི་ཚིག་འདི་ནི་ངེས་པའི་དོན་ཏོ་ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ན་དེའི་འཕྲོ་ཉིད་ལས། ཆ་དེས་ཐོབ་པ་ནི་ཆུ་ཚོད་ཀྱི་ཚོགས་ཏེ། ཆུ་ཚོད་ཀྱི་གནས་སུ་

ནོར་དུ་འགྱུར་རོ། །བགྲོད་པ་འགྲོ་བའི་དབང་གིས་བུ་ལོན་དུ་ཡང་འགྱུར་ཏེ་བགྲོད་པ་འགྲོ་བའི་དབང་གིས་ཆུ་སྲིན་ལ་སོགས་པ་ལ་ནོར་དང་ཀརྐཊ་ལ་སོགས་པ་ལ་བུ་ལོན་དུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བྱེད་རྩིས་ཀྱི་ལག་ལེན་ལྟར་ན་ཉི་མ་ཆུ་སྲིན་གྱི་ཁྱིམ་དུ་སླེབ་
མ་ཐག་པ་ནས་བྱང་བགྲོད་ཀྱི་འགོ་རྩོམ་པ་དང༌། ཉི་མ་ཀརྐཊའི་ཁྱིམ་དུ་སླེབ་མ་ཐག་
པ་ནས་ལྷོ་བགྲོད་ཀྱི་འགོ་རྩོམ་པར་བཤད་པས་སོ། །དེ་བས་ན་ཁ་ཅིག་ [ཆོས་རྒྱལ་བྱང་
པ།] གིས་ཉི་མའི་སྐར་གནས་སུ་ཉི་ཤུ་དང་ཆུ་ཚོད་དུ་བཅོ་ལྔ་བྱུང་བའི་ཚེ་དགུན་ཉི་ལྡོག་པར་གསུངས་པ་དེ་ལྷོ་གླིང་དབུས་མའི་ནུབ་མཐའ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ཞེས་
ཟེར་བ་ཡང་མི་རིགས་སོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་གཞན་ཡང་ཉི་མ་ལུག་ཁྱིམ་དུ་སླེབ་མ་

133

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཐག་གི་ཚེ་ལྷོ་གླིང་དབུས་མར་དཔྱིད་མཉམ་འོང་བར་གསུངས་པ་དེ་ཡང་ལྷོ་གླིང་

དབུས་མའི་ནུབ་མཐའ་ལ་དགོངས་པར་འགྱུར་ཏེ། རྒྱུ་མཚན་མཚུངས་པས་སོ། །འདོད་པར་མི་ནུས་ཏེ། དེ་ལྟར་ཡིན་ན་ཉི་མ་ལུག་ཁྱིམ་དང་བཅས་པ་ཤར་གླིང་

དབུས་མའི་དབུས་དྲང་པོར་གནས་པའི་ཚེ་ལྷོ་གླིང་དབུས་མར་ཉིན་མོའི་ཐོག་མ་འོང་
བར་གསུངས་པ་དེ་ཡང་ལྷོ་གླིང་དབུས་མའི་ནུབ་མཐའ་ལ་དགོངས་པར་འགྱུར་
དགོས་པ་ལས་དེ་ལྟར་དུ་དགོངས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟ་ཡིན་ན་ལམ་ཕྱེད་འབུམ་ཕྲག་གསུམ་པོ་དག་ལ་ཞེས་སོགས་དང་འགལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །
དེ་ལྟར་ན་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ཉི་མ་གཞུ་ཁྱིམ་དུ་སླེབ་མ་ཐག་གི་ཚེ་ལྷོ་གླིང་

ཤར་མའི་དབུས་དྲང་པོར་ལྷོ་བགྲོད་མཐར་ཐུག་སྟེ་དེ་ནས་ཉིན་ཞག་སུམ་ཅུ་ལྷག་ཙམ་ཞིག་གི་བར་ལ་ཉིན་ཞག་རེ་རེ་བཞིན་ལྷོ་གླིང་ཤར་མའི་དབུས་ནས་ལྷོ་གླིང་

དབུས་མའི་དབུས་ཀྱི་བར་ལ་ས་ཁྱོན་སུམ་ཅུའི་ཆར་ཕྱེ་བའི་ས་ཁྱོན་རེ་རེར་ཉི་མ་ལྷོ་
བགྲོད་མཐར་ཐུག་སྟེ་དགུན་ཉི་ལྡོག་ཐེངས་རེ་རེ་འོང་བ་ཡིན་པར་གྲུབ་སྟེ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་སློབ་དཔོན་ཨ་བྷ་ཡས་དུས་འཁོར་ལ་འཇུག་པ་ལས། དེ་བས་ན་གྲུབ་པའི་མཐའི་ལམ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ་དེའི་རིམ་པ་འདི་དག་གོ །ས་གཞི་མཉམ་པོ་ལ་གྲུ་གང་གི་ཚད་ཀྱི་མཎྜལ་གྱི་དབུས་སུ་བཙུགས་པའི་མཐོ་གང་གི་ཚད་ཀྱི་ཤིང་གི་གྲིབ་མ་སྔ་

དྲོ་རེ་ཁའི་ཕྱི་རོལ་ནས་རིམ་གྱིས་བསྐུམས་པ་ན་གང་གི་ཚེ་མཎྜལ་གྱི་མཐའི་རེ་ཁའི་
དབུས་སུ་ཞུགས་པ་དེའི་ཚེ་གནས་དེར་བྱ་རོག་གི་རྗེས་ཀྱི་མཚན་མ་བྱ་སྟེ་དེ་ཉིད་
ནུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་སོ། །ཕྱི་དྲོ་ནི་མཎྜལ་གྱི་དབུས་ནས་རིམ་གྱིས་བརྐྱང་པ་ན་གང་གི་
ཚེ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་སྔར་བཞིན་མཚན་མ་སྟེ་དེ་ཉིད་ཤར་གྱི་ཕྱོགས་སོ། །འདིར་

134

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

མཚན་མ་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་སྐུད་པ་བཟུང་སྟེ་མཚན་མ་གཞན་གྱི་མདུན་ནསམཎྜལ་
ཐོད་ལེ་ཀོར་ཀྱིས་བྱ་ཞིང་མཚན་མ་གཞན་གྱི་སྟེང་དུ་སྐུད་པ་བཟུང་སྟེ་དེ་བཞིན་དུ་
བྱས་པས་ཇི་ལྟར་ཉའི་རྣམ་པར་འགྱུར་རོ། །མཎྜལ་གཉིས་པོ་འདི་དག་གི་དབུས་ཀྱི་ཉའི་རྣམ་པའི་ཁའི་དབུས་ལྷོ་ཕྱོགས་སོ། །མཇུག་མའི་དབུས་ནི་བྱང་ཕྱོགས་སོ། །དེ་ལྟར་ཕྱོགས་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་མཎྜལ་གཉིས་པོ་དབྱི་བར་བྱའོ། །བྱང་དུ་བགྲོད་པའི་
ཉི་མ་ལས་གོང་གི་ཉི་མ་བཅུ་པ་ནས་བརྩམས་ཏེ་ཉི་མའི་གུང་ལ་བརྟག་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་ཐོག་མའི་མཎྜལ་གྱི་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་མཐའི་རེ་ཁའི་དབུས་ནས་མཎྜལ་གྱི་ནང་དུ་

ཉིན་མོ་གང་ལ་གྲིབ་མ་འཇུག་པ་དེ་ཉི་མ་བྱང་དུ་བགྲོད་པའི་འཕོ་བའི་ཉིན་མོའ། །ོཞེས་གསུངས་པ་དང་ཆ་མཐུན་པར་འདས་ལོའི་ཐོག་མ་རབ་བྱུང་མེ་ཡོས་
ནས་ལོ་དྲུག་ཅུ་སྐོར་བདུན་དང་ལོ་རྐྱང་ཉི་ཤུ་པ་མི་ཟད་པ་མེ་ཕོ་ཁྱིའི་དགུན་ཉི་ལྡོག་དུས་ལ་ཐུར་ཤིང་གིས་བརྟགས་ [ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དཔལ་གྲགས་པའི་བཀའ་བཞིན་བློ་གས་ལ་ཞིང་ཡིད་གཞུངས་པ་དག་དང་ལྷན་ཅིག་པར་བདག་གིས།] པས་ལོ་དེའི་ཧོར་ཟླ་བཅུ་གཉིས་པའི་ཚེས་ལྔའི་ཉིན་ཐུར་ཤིང་གི་གྲིབ་མ་བྱང་ནས་ལོག་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བས་དེའི་
སྔོན་མའི་ཚེས་བཞི་དེ་ལ་རང་ཅག་རྣམས་གནས་པའི་ས་ཁྱོན་འདིར་དགུན་ཉི་ལོག་པར་གྲུབ་ལ། ཚེས་བཞི་དེའི་ཡང་བཅུ་གསུམ་ཆ་བཞི་སོང་བའི་མཚམས་སུ་ཡིན་ཏེ། ཚེས་བཞི་དེའི་བཅུ་གསུམ་ཆ་བཞི་སོང་བའི་ཉི་བར་ལ་གྲུབ་མཐའ་གཞིར་བཞག་ན་ཉི་མའི་སྐར་མར་བཅོ་བརྒྱད། ཆུ་ཚོད་སོ་གཅིག་ཆུ་སྲང་སུམ་ཅུ། དབུགས་དང་རེ་བདུན་ཆ་རྣམས་སྟོང་པའོ། །
དེའི་སྟེང་དུ་ཚེས་ཞག་ཉེར་གསུམ་དང་ཚེས་ཞག་གཅིག་གི་བཅུ་གསུམ་ཆ་

135

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།
གསུམ་གྱི་ཉི་མའི་རྟག་ལོངས་བསྣན་པས་ཉི་སྐར་ཉི་ཤུ་དང་ཆུ་ཚོད་བཅོ་ལྔ་འོང་བས་ཧོར་ཟླ་བཅུ་གཉིས་པ་དེའི་ཚེས་ཉེར་བརྒྱད་པའི་བཅུ་གསུམ་ཆ་གསུམ་རྫོགས་པའི་མཚམས་སུ་ལྷོ་གླིང་དབུས་མའི་དབུས་དྲང་པོར་དགུན་ཉི་ལོག་པར་གྲུབ་བོ། །དེ་
ལྟར་གྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཅག་རྣམས་གནས་པའི་ས་ཁྱོན་འདི་ལྷོ་གླིང་དབུས་མའི་
དབུས་ནས་ལྷོ་གླིང་ཤར་མའི་དབུས་ཀྱི་བར་ལ་ས་ཁྱོན་ཐ་དད་པ་སུམ་ཅུར་ཕྱེ་བའི་
ནང་གི་ལྷོ་གླིང་དབུས་མའི་དབུས་ནས་ཤར་ལ་བགྲངས་པའི་ས་ཁྱོན་ཉེར་གསུམ་པ་
དང་། ས་ཁྱོན་དེར་ལོ་དེའི་ཧོར་ཟླ་བཅུ་གཉིས་པའི་ཚེས་བཞི་ལ་དགུན་ཏེ་ལོག་པར་གྲུབ་བོ། །དེ་ལྟར་གྲུབ་པའི་རིགས་པ་ལ་དཔགས་ནས་ས་དུམ་བུ་བཅུ་གཉིས་པོ་བསྡོམས་པ་ལ་ས་ཁྱོན་ཐ་དད་པ་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་རྩ་ལྔར་ཕྱེ་བའི་ས་ཁྱོན་རེ་རེར་དགུན་ཉི་ལྡོག་ཐེངས་རེ་རེ་འོང་བར་ཤེས་པར་ནུས་སོ། །
ཡང་བུ་སྟོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་ཉི་སྐར་བཅུ་དགུ་དང་ཆུ་ཚོད་བཅོ་ལྔར་ལོངས་པའི་ཚེ་རང་ཅག་རྣམས་གནས་པའི་ས་ཁྱོན་འདིར་ཉི་མ་ལྷོ་བགྲོད་མཐར་ཐུག་སྟེ་དགུན་ཉི་ལྡོག་པའི་ས་ཚིགས་མཛད་པ་ལྟར་དེང་སང་བ་རྣམས་འདོད་པ་ལྟར་ན་ཡང་འགྲེལ་ཆེན་ལས། རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་འདི་ལ་ངེས་པ་ནི་མི་རྟག་པ་སྟེ་ལོ་དྲུག་ཅུའི་
མཐར་སླར་ཡང་ངེས་པ་འགོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འདས་ལོའི་ཐོག་
མ་རབ་བྱུང་མེ་ཡོས་ནས་ད་ལྟར་ཆུ་ཡོས་འདི་འདས་པ་ཡན་ལ་ལོ་བཞི་བརྒྱ་དང་ལྔ་བཅུ་ང་བདུན་ཡོད་པ་དེའི་བར་གྱི་ཉི་མ་ལ་གནས་གསུམ་དབུས་མ་དབང་ཕྱུག་གིས་བསྒྱུར་བའི་བྱེད་རྩིས་ཀྱི་མང་ཆ་བསགས་པས་ཆུ་ཚོད་ཉེར་གསུམ་ལྷག་ཙམ་འོང་ལ་
ཆ་ཚོད་ཉེར་གསུམ་པོ་དེས་དེང་སང་བ་རྣམས་ཀྱི་དགུན་ཉི་ལྡོག་པའི་ས་ཚིགས་སུ་

136

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

བྱས་པའི་ཉི་སྐར་བཅུ་དགུ་དང་ཆུ་ཚོད་བཅོ་ལྔ་ལ་ཕྲི་བ་ན་ལྷག་མ་སྐར་མ་བཅོ་
བརྒྱད་དང་ཆུ་ཚོད་ང་གཉིས་འོང་བས་དེང་སང་བའི་བྱེད་རྩིས་པ་རྣམས་ཀྱི་ལྟར་

ནའང་རང་ཅག་རྣམས་གནས་པའི་ས་ཁྱོན་འདིར་དགུན་ཉི་ལྡོག་པའི་དུས་དེ་ལས་ད་དུང་ཡང་ཉི་སྐར་ཉི་ཤུ་དང་ཆུ་ཚོད་བཅོ་ལྔ་ལོངས་པ་ལ་ཚེས་ཞག་བཅུ་དགུ་ཙམ་གྱི་ཉི་མའི་ལོངས་སྤྱོད་སྣོན་དགོས་པར་གྲུབ་བོ། །
དེ་ལྟར་གྲུབ་པས་དེ་དག་གི་ལྟར་ནའང་རང་ཅག་རྣམས་གནས་པའི་ས་ཁྱོན་འདི་ལྷོ་གླིང་དབུས་མའི་དབུས་དང་པོ་ནས་ཤར་ལ་བགྲངས་བའི་ས་ཁྱོན་བཅུ་དགུ་
པ་དང་། ལྷོ་གླིང་ཤར་མའི་དབུས་ནས་ལྷོ་གླིང་དབུས་མའི་དབུས་ཀྱི་བར་ལ་ས་ཁྱོན་
ཐ་དད་པ་སུམ་ཅུར་ཕྱེ་བའི་ནང་གི་ལྷོ་གླིང་དབུས་མའི་དབུས་ནས་ཤར་ལ་བགྲངས་
པའི་ས་ཁྱོན་བཅུ་དགུ་པ་དེར་དགུན་ཉི་ལྡོག་པ་ཡོད་པར་འདོད་དགོས་སོ། །དེ་ལས་གཞན་དུ་བྱེད་རྩིས་སྤྱི་ལུགས་པ་རྣམས་དགུན་ཉི་ལྡོག་པར་འདོད་པའི་དུས་དེར་ཉི་
སྐར་ཉི་ཤུ་དང་ཆུ་ཚོད་བཅོ་ལྔ་ལོངས་པར་ [ཆོས་རྗེ་ཀུ་མཱ་ར།]བྱས་ནས་ས་དུམ་བུ་བཅུ་གཉིད་པོར་རེ་རེར་ལོ་རེ་ལ་དགུན་ཉི་ལྡོག་པ་རེ་རེ་ཉིད་ཡིན་པར་བྱས་པའི་རྣམ་གཞག་མཛད་པ་རྣམས་ནི་གཞན་དུ་རྒྱས་པར་བཀག་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཞན་ཡང་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་ལྷུན་པོའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་ཐམས་ཅད་དུ་
ཁྱིམ་གྱི་འཁོར་ལོ་འཁོར་བའི་དབང་གིས་མེ་ལ་རེག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བདུན་པའི་ཕྱོགས་ཐོབ་པ་ན་ལྷུན་པོའི་རྩེ་མོ་ལ་ [ཤོང་འགྱུར་ལ་རྭ་ཞེས་པ་འབྱུང༌།] རེག་ཅིང་གངས་གྱི་རིའི་སྟེང་དུ་འགྲོའོ་ཞེས་པའི་རིགས་པས་ཉི་མ་ཁྱིམ་སོ་སོར་གནས་པའི་དུས་ཀྱི་ཚོགས་ལ་སོགས་པ་མཐའ་དག་སྟེ་ཐམས་ཅད་དུ་རིག་པར་བྱའོ། །

137

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཞེས་གསུངས་པ་འདིས་ཀྱང་ས་དུམ་བུ་རེ་རེར་ལ་དེ་ལ་དགུན་ཉི་ལྡོག་པ་རགས་པར་བྱས་ན་སུམ་ཅུ་རེ་ཡོད་པར་བསྟན་ཏེ། དེ་ཡང་ཇི་ལྟར་དུ་བསྟན་པ་ནི་ལྷོ་
གླིང་དབུས་མ་ལ་མཚོན་ན་ཉི་མ་ཀརྐཊའི་ཁྱིམ་དུ་སླེབ་མ་ཐག་གི་ཚེ་ལྷོ་གླིང་དབུས་

མའི་དབུས་དྲང་པོའི་ཐད་ཀྱི་ལྷུན་པོའི་རྩེ་མོ་འམ་རཱ་ལ་ཉི་མའི་གདུང་བྱེད་ཀྱིས་རེག་
པའི་ཉིན་ཞག་དེ་ལ་ལྷོ་གླིང་དབུས་མ་ནས་བགྲངས་པའི་ས་དུམ་བུ་བདུན་པ་བྱང་
གླིང་དབུས་དྲང་པོའི་ཐད་ཀྱི་མེ་རིའི་ནང་མཐའི་སྟེང་ཐད་དུ་ཉི་མའི་གདུང་བྱེད་ཀྱིས་

སླེབ་པ་དངོས་བསྟན་རྣམས་ཀྱིས་གོ་ནུས་ཤིང༌། ཉི་བར་ལ་སྐར་མ་བཅུ་དགུ་དང་ཆུ་
ཚོད་བདུན་ཆུ་སྲང་སུམ་ཅུ་བྱུང་སྟེ་ཉི་མས་གཞུ་ཁྱིམ་གྱི་ཕྱེད་དུ་སླེབ་པའི་ཉིན་ཞག་
རེ་ལ་ལྷོ་གླིང་དབུས་མ་ལ་ས་ཁྱོན་ཐ་དད་པ་སུམ་ཅུར་ཕྱེ་བའི་ཤར་མཐའི་ས་ཁྱོན་
དེའི་ཐད་ཀྱི་ལྷུན་པོའི་རྩེ་མོ་འམ་རཱ་ལ་ཉི་མའི་གདུང་བྱེད་ཀྱིས་རེག་པ་དང་ཉིན་ཞག་
དེ་ཉིད་ལ་ལྷོ་གླིང་དབུས་མ་ནས་བགྲངས་པའི་ས་དུམ་བུ་བདུན་པ་བྱང་གླིང་དབུས་

མའི་ཡང་ཤར་མཐའི་ས་ཁྱོན་དེའི་ཐད་ཀྱི་མེ་རིའི་ནང་མཐའི་སྟེང་ཐད་དུ་ཉི་མའི་གདུང་བྱེད་ཀྱིས་སླེབ་པ་ལྟ་བུ་མཚོན་པ་ནི། འདིར་ལྷུན་པོའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་ཐམས་

ཅད་དུ་ཞེས་གསུངས་པ་འདིས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལས་གཞན་དུ་གླིང་རེར་ལོ་རེ་ལ་ལྷོ་བགྲོད་མཐར་ཐུག་དང་བྱང་བགྲོད་མཐར་ཐུག་རེ་རེ་དང༌། ཡང་མཁས་པ་དག་ [རྗེ་ཀུ་མཱར།] གླིང་རེར་ལོ་རེ་ལ་དབྱར་ཉི་
དང་དགུན་ཉི་ལྡོག་པ་རེ་རེ་ཡིན་པར་བཞེད་པ་ལྟར་འཐད་ན་ཉི་མ་ཆུ་སྲིན་གྱི་ཁྱིམ་དུ་
སླེབ་མ་ཐག་གི་ཚེ་ཀཻ་ལ་ཤའི་ཤར་ནུབ་ཀྱི་དབུས་དྲང་པོར་ཉིན་ཆུ་ཚོད་ཉེར་ལྔ་ཡིན་
པ་ལྟར་ཀཻ་ལ་ཤའི་ཤར་མཐའི་ས། ཁྱོན་དེར་ཡང་ཉིན་ཆུ་ཚོད་ཉེར་ལྔར་འགྱུར་དགོས་

138

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ཏེ། ས་ཁྱོན་དེ་གཉིས་དགུན་ཉི་ལྡོག་དུས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་དོ་ཞེ་ན།
འོ་ན་ཉི་མ་ཆུ་སྲིན་གྱི་ཁྱིམ་དུ་སླེབ་མ་ཐག་གི་ཚེ་ལྷོ་གླིང་ཤར་མའི་ཀཻ་ལ་ཤ་དང་ཁྱོན་
མཚུངས་ཀྱི་དབུས་ཀྱི་དགུན་ཉི་ལོག་ནས་ཁྱིམ་ཟླ་གཅིག་སོང་བས་ས་ཁྱོན་དེར་ཉིན་
ཆུ་ཚོད་ཉེར་དྲུག་ཆུ་སྲང་བཞི་བཅུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་འདོད་ན། ལྷོ་གླིང་

དབུས་མའི་ཀཻ་ལ་ཤའི་ཤར་མཐའི་ཉིན་ཚད་ཆུ་ཚོད་ཉེར་ལྔ་དང༌། ཉིན་ཞག་དེ་ཉིད་ཀྱི་ལྷོ་གླིང་ཤར་མའི་ཀཻ་ལ་ཤ་དང་ཁྱོན་མཚུངས་ཀྱི་ནུབ་མཐའི་ས་ཁྱོན་དེར་ཉིན་ཆུ་ཚོད་ཉེར་དྲུག་ཆུ་སྲང་བཞི་བཅུ་ཁས་ལེན་པ་མི་རིགས་ཏེ། ལྷོ་གླིང་དབུས་མའི་ཀཻ་ཤར་
མཐའ་དང་ལྷོ་གླིང་ཤར་མའི་ཀཻ་ལ་ཤ་དང་ཁྱོན་མཚུངས་ཀྱི་ནུབ་མཐའ་གཉིས་འདབ་
འབྱར་དུ་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་དག་ལ་ཉི་མའི་གདུང་བྱེད་མཐོ་དམན་དུ་འགྱུར་
བའི་སྒོ་ནས་ཀྱང་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡོད་དེ་རེ་ཞིག་དེ་ཙམ་མོ། །
གལ་ཏེ་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་ལྷུན་པོའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་ཐམས་ཅད་དུ་ཞེས་
སོགས་ཀྱིས་ཉི་མའི་བགྲོད་པ་གཉིས་མཐར་ཐུག་པའི་ཚེ་ཉི་མའི་གདུང་བྱེད་ལྷུན་
པོའི་རྭ་འམ་རྩེ་མོ་ལ་རེག་པ་དང་མེ་རིའི་ནང་མཐའི་སྟེང་ཐད་དུ་འགྲོ་བར་བསྟན་གྱི།

ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་དེ་གཉིས་སུ་འགྲོ་བར་མ་བསྟན་ན། འགྲེལ་ཆེན་ལས། ལན་
ཚྭའི་རྒྱ་མཚོ་འགེངས་ནས་ཉིན་མོར་བྱེད་པ་དག་ནི་ལྷོ་རུ་མེ་ཡི་བར་དུ་འགྲོ་བར་བྱེད། །ཅེས་པ་སྟེ་འདིར་རྩིབས་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ས་ལ་དུམ་བུ་སོ་སོར་རེ་རེར་ཁྱིམ་གྱི་

དབང་གིས་ལན་ཚྭའི་རྒྱ་མཚོ་འགེངས་ནས་ལྷོར་བགྲོད་པ་ལ་གནས་པའི་ཉི་མ་མེའི་
དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་དང་པོའི་བར་རྒྱ་མཚོའི་མཐའི་མཚམས་སུ་འགྲོ་བར་བྱེད་དོ། །
མེའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་མཚམས་དེ་ནས་ཀཻ་ལ་ཤའི་བྱང་དུ་འགྲོ་སྟེ་གངས་ཅན་

139

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།
གྱི་རི་ལ་བྱང་གི་ལམ་དུ་ཡང་བྱང་དུ་བགྲོད་ལ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པས་གནོད་དོ་ཞེ་ན། མི་གནོད་དེ། འགྲེལ་ཚིག་དེ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཉི་མའི་གདུང་བྱེད་ཉིད་མེ་རིའི་
ནང་མཐའི་སྟེང་ཐད་དང༌། ལྷུན་པོའི་རྩེ་འམ་རྭ་ལ་རེག་གི་བར་དུ་འགྲོ་བར་བསྟན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུད་ལས། སྟེང་དུ་དྲུག་དང་ཀླུ་ཡི་གྲངས་ནི་ཉི་མའི་གདུང་བྱེད་དག་ཀྱང་བྱང་དུ་བགྲོད་པ་དག་གི་མཐར། །དེ་ནས་གཡས་ཕྱོགས་སུ་ཡང་ཟད་པར་འགྱུར་ཏེ་མི་ཡི་བདག་པོ་སྟོང་ཕྲག་དག་ནི་དྲག་པོའི་གྲངས། །སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་གཅིག་མདའ་ནི་བརྒྱ་དང་བྲལ་བར་གྱུར་པ་དབུས་ནས་གོ་ལའི་རི་མོ་སྟེ། །དེ་ལས་གང་ཞིག་འཕེལ་དང་འགྲིབ་པར་འགྱུར་བ་མཁའ་མཁའ་མདའ་དང་མདའ་ནི་བྱང་དང་ལྷོར་ཡང་ངོ༌། །ལན་ཚྭའི་རྒྱ་མཚོ་འགེངས་ནས་ཉིན་མོར་བྱེད་པ་དག་ནི་ལྷོ་རུ་མེ་ཡི་བར་དུ་འགྲོ་བར་བྱེད། །ཅེས་སོགས་གསུངས་པས་ནི་གོང་གི་ཉི་མའི་གདུང་བྱེད་ཅེས་པ་འོག་མ་ལན་ཚྭའི་རྒྱ་མཚོའི་འགེངས་ནས་ཞེས་སོགས་རྣམས་ལ་ཡང་གསལ་བྱེད་དུ་སྦྱོར་དགོས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ལ།
དེ་བཞིན་དུ། ཕྱེད་བཅས་མིག་ཀླུ་ཟླས་ཐོབ་ཉིན་དང་ཉིན་ལ་འདོར་བ་ཞེས་པ་ནི་ཕྱེད་དང་བཅས་པའི་བརྒྱ་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་གཉིས་ཀྱི་ཆ་ཐོབ་པ་ནི་སྟོང་ཕྲག་བདུན་ཅུ་
རྩ་ལྔ་ལས་ཉིན་ཞག་སོ་སོར་དཔག་ཚད་རྣམས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་ཉི་མས་འདོར་
རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཡང་གདུང་བྱེད་ཀྱིས་འདོར་བ་ཡིན་ལ དེ་ཡང་འདོར་
བ་པོས་ནོན་པའི་གོ་ས་ལོགས་སུ་ཕྱེ་བའི་རྣམ་པར་གཞག་པ་མ་ཡིན་གྱི། ནོན་པའི་
གོ་ས་དང་བཅས་པའི་རྣམ་གཞག་དང༌། སྟོང་ཕྲག་བདུན་ཅུ་རྩ་ལྔ་ལས་ཞེས་པས་ཀྱང་ཉི་མའི་གདུང་བྱེད་ཀྱིས་དོ་བར་བྱ་བའི་ཁྱོན་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

140

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

གལ་ཏེ་འདོར་བ་པོ་རང་གིས་ནོན་པའི་གོ་ས་དེ་ཡང་འདོར་བའི་ཆ་ལ་མི་བགྲང་ན་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཟླུམ་པོའི་ཚད་རྒྱུད་འགྲེལ་འདིར་གསལ་པོར་མ་
བཤད་ཀྱང་མཛོད་ལས། དཔག་ཚད་ལྔ་བཅུ་གཅིག་དང་བཅས། ཞེས་ཉི་མའི་དཀྱིལ་

འཁོར་གྱི་ཚད་དཔག་ཚད་ལྔ་བཅུ་རྩ་གཅིག་ཏུ་བཤད་པས་དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་བདུན་ཅུ་རྩ་ལྔའི་སྟེང་ནས་དཔག་ཚད་ལྔ་བཅུ་རྩ་གཅིག་གི་སུམ་ཆ་བཅུ་བདུན་ཕྲི་བ་

ཉི་མས་ཉིན་ཞག་ཕྱེད་བཅས་མིག་ཀླུ་ཟླ་བའི་བར་ལ་འདོར་བར་ཁས་ལེན་དགོས་པས། སྟོང་ཕྲག་བདུན་ཅུ་རྩ་ལྔ་ལས་ཞེས་སོགས་དང་ཅིའི་ཕྱིར་ཁྱེད་རང་ལའང་མི་
འགལ་བར་འགྱུར་བ་སོམས་ཤིག །དེ་ཡང་མངོན་པ་ནས་བཤད་པ་རགས་པ་མཐུན་སྣང་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། ཞིབ་མོར་ན་སྐར་ཁོངས་རེ་ལ་ཉི་མའི་དཀྱིལ་

འཁོར་འཕྲེང་བར་བསྒྲིགས་པ་དྲུག་ཅུའི་ཚད་ལས་ལྷག་པ་མེད་ལ། སྐར་ཁོངས་
གཅིག་ལ་ཡུལ་གྱི་ཆུ་ཚོད་དྲུག་ཅུ་ཡོད་པས་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་བྱང་མཐའ་
ནས་ལྷོ་མཐའི་བར་ལ་ཡུལ་གྱི་ཆུ་ཚོད་གཅིག་ཡན་ཆད་ཙམ་ཡོད་པར་འདོད་དགོས་
ལ། ཡུལ་གྱི་ཆུ་ཚོད་གཅིག་ལ་ནི་དཔག་ཚད་ཉིས་བརྒྱ་སོ་གཅིག་ལྷག་པ་ཙམ་ཞིག་
ཡོད་པས་སོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་བྱང་བགྲོད་མཐར་ཐུག་གི་ཚེ་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་
ཉིད་ཀྱིས་ལྷུན་པོའི་རྭའམ་རྩེ་མོ་ལ་རེག་པར་ཁས་ལེན་པ་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་རང་ཅག་རྣམས་གནས་པའི་བོད་ཀྱི་ས་ཁྱོན་འདིར་ཉི་མའི་བྱང་བགྲོད་མཐར་ཐུག་
པའི་ཉིན་གྱི་ཉི་མ་བྱེད་པའི་དུས་དེར་ཐུར་ཤིང་གི་གྲིབ་མ་བྱང་དུ་འོང་བ་མངོན་སུམ་
དུ་མཐོང་བ་འདི་དང་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །
དེས་ན་བགྲོད་པ་གཉིས་ཀྱི་ཚེ་ཉིན་ཞག་རེ་ལ་ཉི་མས་ལྷོ་བྱང་དུ་ཇི་ཙམ་རེ་

141

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

བགྲོད་པ་ནི་དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་ལྔ་བཅུ་ལ་ཉིན་ཞག་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་ཕྱེད་དང་
གསུམ་གྱི་ཐོབ་ནོར་ཏེ། དེ་ཡང་དཔག་ཚད་ཉིས་བརྒྱ་དོན་གསུམ་རྒྱང་གྲགས་
གསུམ་གཞུ་འདོམ་སྟོང་བདུན་བརྒྱ་བརྒྱད་ཅུ་ལྷག་ཙམ་ [ཁྲུ་གསུམ་སོར་དྲུག་ནས་བདུན་ནས་ཀྱི་སུམ་བརྒྱ་རེ་ལྔའི་ཆ་གྱ་ལྔ།] རེ་དགོད་དོ། །ཡང་ཉི་མ་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལས་སྟེང་དུ་འགྲོ་
བའི་ཚད་ནི་སའི་ཁྱོན་གང་དང་གང་གི་ཐད་དུ་བྱང་བགྲོད་མཐར་ཐུག་པའི་ཚེ་ས་ལས་ཉི་མའི་གདུང་བྱེད་དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་དྲུག་གི་སྟེང་ནས་འགྲོ། སའི་ཁྱོན་དེ་ནས་བགྲངས་པའི་ས་དུམ་བུ་བདུན་པའི་ས་ཁྱོན་ཉི་མ་ལྷོ་བགྲོད་མཐར་ཐུག་པའི་ཚེ་ས་ལ་ནི་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་དྲུག་གི་སྟེང་ནས་དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་བཅུ་གཅིག་ཕྲི་བ་སྟོང་ཕྲག་བདུན་ཅུ་རྩ་ལྔའི་སྟེང་ནས་འགྲོ་ཞིང༌། ཉི་མ་ལྷུན་པོ་ལ་
གཡས་སྐོར་དུ་སྒང་གཤོངས་སུ་འཁོར་རོ། །
དེ་བས་ན་ས་ཁྱོན་གང་དང་གང་གི་ཐད་དུ་ཡང་ཉི་མ་བྱང་བགྲོད་མཐར་ཐུག་པའི་ས་དང་ཉི་མའི་གདུང་བྱེད་གྱི་བར་ལ་དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་དྲུག་རེ་
དང༌། ལྷོ་བགྲོད་མཐར་ཐུག་གི་ཚེ་སྟོང་ཕྲག་བདུན་ཅུ་རྩ་ལྔ་རེ་འོང་བར་བཤད་པས་ཉི་མ་བྱང་བགྲོད་མཐར་ཐུག་པའི་ས་ཁྱོན་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཐད་ཀར་ཉིན་རེ་བཞིན་ལྷོ་བགྲོད་མ་རྫོགས་ཀྱི་བར་ལ་ཉི་མ་གདུང་བྱེད་དང་བཅས་པ་དཔག་ཚད་དྲུག་ཅུ་རྒྱང་གྲགས་གཅིག་གཞུ་འདོམ་བརྒྱ་གོ་གཅིག་ཁྲུ་གསུམ་སོར་གཉིས་སོར་གྱི་སུམ་བརྒྱ་རེ་ལྔ་
ཆ་སུམ་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་རྣམས་ཀྱིས་དམའ་བར་འགྱུར་ཞིང༌། ལྷོ་བགྲོད་མཐར་ཐུག་ནས་
བྱང་བགྲོད་མ་རྫོགས་ཀྱི་བར་ལ་ཡང་ཉིན་རེ་བཞིན་དེ་ཙམ་རེས་མཐོ་བར་འགྱུར་བ་
ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

142

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

འོ་ན་ཉི་མའི་གདུད་བྱེད་ལ་ཚད་ཇི་ཙམ་སྙམ་ན། འདི་ལ་ཁ་ཅིག་དཔག་ཚད་
སྟོང་ཕྲག་བཅུ་བཞིར་འདོད་པ་དང་གཞན་དག་སྟོང་ཕྲག་ཕྱེད་དང་བཅུ་གསུམ་དུ་འདོད་པ་གཉིས་ལས་གོང་དུ་འགྲེལ་པ་དྲངས་པའི་འགྱུར། ལྷུན་པོའི་རྩེ་མོ་ལ་རེག་ཅིང་ཞེས་པ་ལྟར་ན་ཉི་མའི་འོག་གཞིའི་གདུང་བྱེད་དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་བཅུ་བཞིར་འདོད་པ་ལྟར་བྱས་ཏེ་བྱང་བགྲོད་མཐར་ཐུག་གི་ཚེ་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལྷུན་པོའི་
རྩེ་དང་ཁང་མཉམ་དུ་འགྲོ་བར་བྱ་ཞིང༌། ཉི་མའི་ལྷོ་ཕྱོགས་ལྟ་བུའི་ཕྱོགས་ཀྱི་གདུང་

བྱེད་ཀྱི་ཚད་ནི་དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་ཕྱེད་དང་བཅུ་གསུམ་དུ་ཕྱེད་དགོས་ཏེ། ཉི་མ་བྱང་བགྲོད་མཐར་ཐུག་གི་ཚེ་གདུང་བྱེད་ཀྱི་རྩེ་མོ་ལྷུན་པོའི་རྭ་ལ་རེག་ཙམ་དུ་བྱེད་
དགོས་ཤིང༌། བྱང་བགྲོད་མཐར་ཐུག་གི་ཚེ་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་ལྷུན་པོའི་བར་
ན་དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་ཕྱེད་དང་བཅུ་གསུམ་ལས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཡང་ཤོང་འགྱུར་ལས་ལྷུན་པོའི་རྭ་ལ་རེག་ཅིང་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་བྱས་ན་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་འོག་གི་གདུང་བྱེད་ཀྱང་དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་ཕྱེད་དང་བཅུ་
གསུམ་དུ་བཤད་པར་བྱར་ཡོད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་ཉི་མས་ཉིན་ཞག་རེ་ལ་སྒང་གཤོངས་སུ་འཁོར་བའི་ཟླུམ་པོའི་ཁྱོན་དང༌། ཉི་མའི་མཉམ་ལམ་ཟླུམ་པོར་བསྐོར་བའི་ཁྱོན་དང༌། ཐ་སྐར་ནས་ནམ་གྲུ་རྫོགས་ཀྱི་བར་གྱི་ཁྱོན་རྣམས་ནི་དཔག་ཚད་སུམ་འབུམ་
བདུན་ཁྲི་ལྔ་སྟོང་དང༌། ཆུ་ཚོད་དུ་བྱས་ན་ཡུལ་གྱི་ཆུ་ཚོད་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུར་
མཉམ་མོ། །ཡང་ཉི་མ་ལྷུན་པོ་ལ་སྒང་གཤོངས་སུ་འཁོར་བ་ལས་ཁྱིམ་སོ་སོར་ཡུལ་དྲུག་ཏུ་ཉིན་མཚན་རིང་ཐུང་ཐ་དད་པར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་ནི། དེ་ཡང་ཡུལ་དྲུག་ནི་བསིལ་རིའི་ཕྱི་མཐའ་ནས་ཆུའི་ནང་མཐའི་བར་གྱི་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་དཔག་ཚད་

143

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

སྟོང་ཕྲག་ཉེར་ལྔ་ཡོད་པའི་ཕྱེད་བྱང་མ་ལ་ཆ་ཐ་དད་པ་དྲུག་ཏུ་དབྱེ་དགོས་ཏེ། ཡུལ་བྱང་མ་གངས་ལྔན་བསིལ་རི་དང་འདབས་འབྱར་དུ་གནས་ཤིང༌། འཕགས་ཡུལ་གྱི་ལྷོ་མཐའ་ཉི་མ་བྱང་བགྲོད་མཐར་ཐུག་པའི་ཉིན་བྱེད་ཀྱི་དུས་ཀྱི་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་

གྱི་ཐད་སོན་གནས་པ་དེའི་དུས་ཀྱི་ཐུར་ཤིང་གི་གྲིབ་མས་འགྲུབ་པས་སོ། །
དེ་ལྟར་ལྷོ་གླིང་དབུས་མའི་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་བསིལ་རིའི་ལྷོ་མཐའ་ནས་ཆུའི་
ནང་མཐའི་བར་ལ་དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་ཉེར་ལྔ་ཡོད་པའི་ཕྱེད་བྱང་མ་ལ་བྱང་ནས་རིམ་པ་བཞིན་གངས་ལྡན་ཀཻ་ལ་ཤ་རྒྱ་ནག་ལི་བོད་འཕགས་ཡུལ་ཏེ་ཡུལ་དྲུག་ཆ་མཉམ་དུ་ཕྱེ་བ་བཞིན་དུ་ས་དུམ་བུ་ལྷག་མ་བཅུ་གཅིག་པོ་གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་དེ་དག་དང་ཁྱོན་མཚུངས་ཀྱི་ཡུལ་དྲུག་གི་རྣམ་གཞག་བྱས་ཏེ་ལྷོ་གླིང་དབུས་མ་འདིའི་ཡུལ་དྲུག་གི་
དབུས་དྲང་པོར་ཉི་མའི་བགྲོད་པའི་དབང་གིས་ཉིན་མཚན་རིང་ཐུང་མི་འདྲ་བར་འགྱུར་བ་བཞིན་དུ་ས་དུམ་བུ་གཞན་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་དྲུག་དང་ཁྱོན་མཚུངས་རྣམས་སུ་ཉིན་
མཚན་རིང་ཐུང་དུ་འགྱུར་ཚུལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་སོ། །
དེ་ལ་ལྷོ་གླིང་དབུས་མར་ཉིན་མཚན་རིང་ཐུང་མི་འདྲ་བར་འགྱུར་ཚུལ་ནི་ལྷོ་
གླིང་དབུས་མའི་དབུས་དྲང་པོར་ཉིན་མཚན་རིང་ཐུང་མཉམ་པའི་ཚེ་ཡུལ་དྲུག་ཀའི་དབུས་སུ་ཉིན་མོ་ཆུ་ཚོད་སུམ་ཅུ་མཚན་མོ་ཆུ་ཚོད་སུམ་ཅུ་སྟེ་ཉིན་མཚན་མཉམ་པར་མཚུངས་པ་ལས་ཉིན་ཞག་རེ་རེ་ལ་གངས་ལྡན་དུ་ཆུ་སྲང་གསུམ་དབུགས་ལྔ་དེའི་ལྔ་ཆ་གསུམ་དེའི་ཡང་སུམ་བརྒྱ་རེ་ལྔ་ཆ་བརྒྱ་སུམ་ཅུ་དང༌། ཀཻ་ལ་ཤར་ཆུ་སྲང་གསུམ་དབུགས་གཅིག་དེའི་དྲུག་ཆ་བཞི་དེའི་ཡང་སུམ་བརྒྱར་ལྔ་ཆ་བརྒྱ་སུམ་ཅུ་དང༌། རྒྱ་ནག་ཏུ་ཆུ་སྲང་གཉིས་དབུགས་བཞི་དེའི་བདུན་ཆ་དྲུག་དེའི་ཡང་སུམ་བརྒྱ་

144

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

རེ་ལྔ་ཆ་བརྒྱ་སུམ་ཅུ་དང༌། ལིར་ཆུ་སྲང་གཉིས་དབུགས་གཉིས་དེའི་བརྒྱད་ཆ་དྲུག་དེའི་ཡང་སུམ་བརྒྱ་རེ་ལྔ་ཆ་བརྒྱ་སུམ་ཅུ་དང༌། བོད་དུ་ཆུ་སྲང་གཉིས་དབུགས་གཅིག་དེའི་དགུ་ཆ་གཅིག་དེའི་ཡང་སུམ་བརྒྱ་རེ་ལྔ་ཆ་བརྒྱ་སུམ་ཅུ་དང༌། འཕགས་ཡུལ་དུ་ཆུ་སྲང་གཅིག་དབུགས་ལྔ་དེའི་བཅུ་ཆ་བརྒྱད་དེའི་ཡང་སུམ་བརྒྱ་རེ་ལྔ་ཆ་བརྒྱ་སུམ་ཅུ་རྣམས་བྱང་བགྲོད་ཀྱི་ཚེ་ཉིན་མོ་འཕེལ་ཞིང་མཚན་མོ་འགྲིབ་པ་ལས་

ལྷོ་གླིང་དབུས་མའི་དབུས་དྲང་པོར་ཉི་མ་བྱང་བགྲོད་མཐར་ཐུག་པའི་ཚེ་ཉིན་མོའི་ཚད་གངས་ལྡན་ནས་འཕགས་ཡུལ་གྱི་བར་རིམ་པ་བཞིན་ཆུ་ཚོད་སོ་དྲུག་དང༌། ཆུ་ཚོད་སོ་ལྔ་དང༌། ཆུ་ཚོད་སོ་བཞི་ཆུ་སྲང་བཅུ་བདུན་དབུགས་ཐིག་དབུགས་ཀྱི་བདུན་ཆ་དྲུག་དང༌། ཆུ་ཚོད་སོ་གསུམ་ཆུ་སྲང་ཞེ་ལྔ་དང༌། ཆུ་ཚོད་སོ་གསུམ་ཆུ་སྲང་ཉི་ཤུ་དང༌། ཆུ་ཚོད་སོ་གསུམ་རྣམས་འབྱུང་ཞིང༌། མཚན་མོའི་ཚད་ཀྱང་གངས་ལྡན་ནས་རིམ་པ་བཞིན་ཆུ་ཚོད་ཉེར་བཞི་དང༌། ཆུ་ཚོད་ཉེར་ལྔ་དང༌། ཆུ་ཚོད་ཉེར་ལྔ་དང་ཆུ་སྲང་ཞེ་གཉིས་དབུགས་ལྔ་དབུགས་ཀྱི་བདུན་ཆ་གཅིག་རྣམས་དང༌། ཆུ་ཚོད་ཉེར་དྲུག་ཆུ་སྲང་བཅོ་ལྔ་དང༌། ཆུ་ཚོད་ཉེར་དྲུག་ཆུ་སྲང་བཞི་བཅུ་དང༌། ཆུ་ཚོད་ཉེར་བདུན་རྣམས་འབྱུང་ངོ༌། །དེ་བཞིན་དུ་ཉིན་མཚན་མཉམ་པ་ལས་ལྷོ་བགྲོད་ཀྱི་ཚེ་འང་

ཡུལ་དྲུག་པོ་དེ་དང་དེར་ཉིན་ཞག་རེ་རེ་བཞིན་གོང་དུ་བཤད་པའི་ཆུ་སྲང་སོགས་མཚན་མོ་འཕེལ་ཞིང་ཉིན་མོ་འགྲིབ་པས་ལྷོ་བགྲོད་མཐར་ཐུག་པའི་ཚེ་གོང་དུ་
བཤད་པ་ལས་ཉིན་མཚན་གོ་ལོག་སྟེ་ཤེས་པར་བྱའོ། །
དེ་ཡང་འདི་དག་རྒྱུད་འགྲེལ་གྱི་ཤེས་བྱེད་དང་སྦྱར་ཏེ་དོགས་པའི་གནས་དག་
ཀྱང་དཔྱད་པར་བྱ་བ་ལ་ཁམས་ལེའི་སོ་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཚད་འདི་ལ་ལྷོ་

145

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

བགྲོད་པའི་འཕོ་བའི་ཉིན་ཞག་ལ་ཆུ་ཚོད་སུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག་གིས་ཉིན་མོར་འགྱུར་ཞིང་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞིས་མཚན་མོར་འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་བྱང་དུ་བགྲོད་པ་ལ་མཚན་མོ་དང་ཉིན་མོའི་ཚད་བཟློག་པས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གངས་ལྡན་དུ་ལྷོ་བགྲོད་མཐར་ཐུག་ནས་བྱང་བགྲོད་མཐར་ཐུག་གི་བར་ལ་ཆུ་ཚོད་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་ཉིན་མོ་འཕེལ་བ་དང་མཚན་མོ་འགྲིབ་པར་བཤད་པའི་ལྷོའི་བགྲོད་མཐའ་ནས་བྱང་གི་བགྲོད་མཐའི་བར་ལ་
ཆུ་ཚོད་དྲུག་ཅུའི་ལྔ་ཆའི་ཉིན་མཚན་འཕེལ་འགྲིབ་བྱེད་པར་གྲུབ་པ་དེ་བཞིན་དུ་
ཁམས་ལེའི་ང་བཞི་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་དྲུག་ཆས་འགྲིབ་པར་འགྱུར་ཞིང་འཕེལ་བར་འགྱུར་ཏེ་ཆུ་ཚོད་དྲུག་ཅུའི་དྲུག་ཆ་ཆུ་ཚོད་བཅུས་ཆུ་སྲིན་ནས་འཁྲིག་པའི་
མཐར་ཐུག་པའི་བར་དུ་མཚན་མོ་འགྲིབ་ཅིང་ཉིན་མོ་འཕེལ་ལོ། །
ཀརྐཊ་ནས་གཞུའི་མཐར་ཐུག་པའི་བར་དུ་ཉིན་མོ་འགྲིབ་ཅིང་མཚན་མོ་
འཕེལ་ཏེ་ངེས་པར་ཉི་མ་རི་བོང་ཅན་ནི་འགྲིབ་པར་འཕེལ་ཞེས་པ་དྲུག་ཆས་སོ། །ཀཻ་ལ་ཤའི་དུམ་བུ་ལ་གྲིབ་མའི་ངེས་པ་འདི་ནི་འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་མ་ཡིན་ཏེ། འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་ནི་བྱང་དུ་བགྲོད་པ་ནས་ལྷོར་བགྲོད་པའི་མཐའ་དང་ལྷོར་བགྲོད་པ་ནས་བྱང་དུ་བགྲོད་པའི་མཐར་གྲིབ་མའི་ངེས་པའི་དབང་གིས་བཅུའི་ཆས་
འགྲིབ་ཅིང་འཕེལ་ལོ། །དེ་བཞིན་དུ་བོད་དང་ལི་དང་རྒྱ་ནག་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་རྣམས་སུ་དགུ་ཆ་དང་བརྒྱད་ཆ་དང་བདུན་ཆ་དག་གིས་ཤམྦྷ་ལའི་ཡུལ་ལ་ཐུག་གི་
བར་དུ་གྲིབ་མའི་དབང་གིས་འགྲིབ་ཅིང་འཕེལ་བར་རིག་པར་བྱའོ། །
ཞེས་ཀཻ་ལ་ཤར་ལྷོའི་བགྲོད་མཐའ་ལས་བྱང་གི་བགྲོད་མཐའ་ཆུ་ཚོད་དྲུག་ཅུའི་དྲུག་ཆ་ཆུ་ཚོད་བཅུས་ཉིན་མོ་འཕེལ་ཞིང་མཚན་མོ་འགྲིབ་པ་དང༌། འཕགས་

146

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ཡུལ་བོད་ལི་རྒྱ་ནག་གི་ཡུལ་རྣམས་སུ་རིམ་པ་བཞིན་ཆུ་ཚོད་དྲུག་ཅུའི་བཅུ་ཆ་ཆུ་ཚོད་དྲུག་དང་དགུ་ཆ་ཆུ་ཚོད་དྲུག་ཆུ་སྲང་བཞི་བཅུ་དང༌། བརྒྱད་ཆ་ཆུ་ཚོད་བདུན་ཆུ་སྲང་སུམ་ཅུ་དང༌། བདུན་ཆ་ཆུ་ཚོད་བརྒྱད་ཆུ་སྲང་སོ་བཞི་དབུགས་གཅིག་དབུགས་ཀྱི་བདུན་ཆ་ལྔ་རྣམས་ཀྱིས་ཉིན་མོ་འཕེལ་ཞིང་མཚན་མོ་འགྲིབ་པར་

བཤད་ནས། ཡུལ་རྣམས་ཀྱི་བགྲོད་མཐའ་གཞན་གྱི་བར་གྱི་ཉིན་མཚན་འཕེལ་
འགྲིབ་ཀྱི་ཆ་གངས་ལྡན་གྱི་ཆུ་ཚོད་བཅུ་གཉིས་དང་། ཀཻ་ལ་ཤའི་ཆུ་ཚོད་བཅུ་དང་།
རྒྱ་ནག་གི་ཆུ་ཚོད་བརྒྱད་ཆུ་སྲང་སོ་བཞི་དབུགས་གཅིག་དབུགས་ཀྱི་བདུན་ཆ་ལྔ་

རྣམས་དང༌། ལིའི་ཆུ་ཚོད་བདུན་ཆུ་སྲང་སུམ་ཅུ་དང༌། བོད་ཀྱི་ཆུ་ཚོད་དྲུག་ཆུ་སྲང་
བཞི་བཅུ་དང་། འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཆུ་ཚོད་དྲུག་པོ་རྣམས་གཉིས་ཀྱིས་བགོས་ཏེ་ཕྱེད་
མར་བྱས་པའི་ཕྱེད་ཕྱེད་ཉིན་མཚན་མཉམ་པའི་ཉིན་མོའི་ཆུ་ཚོད་སུམ་ཅུ་ལ་སྦྱིན་ཞིང༌། ཕྱེད་ཕྱེད་མཚན་མོའི་ཆུ་ཚོད་སུམ་ཅུ་ལ་ཕྲི་བས་ཉི་མ་བྱང་བགྲོད་མཐར་ཐུག་གི་ཉིན་ཞག་དེའི་ཡུལ་དྲུག་པོ་སོ་སོའི་ཉིན་མོ་དང་མཚན་མོའི་ཚད་གོང་དུ་བཤད་པ་བཞིན་འོང་ངོ༌། །
དེ་ཡང་ཞག་གི་འཕེལ་འགྲིབ་འདི་བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་ཉིན་ཞག་ཉིད་ཀྱི་འཕེལ་འགྲིབ་ཏུ་འཆད་པ་འགྲེལ་པའི་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། སོ་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་
ཆེན་ལས། བགྲོད་པའི་ཡན་ལག་ནི་ཕྱེད་དང་བཅས་པའི་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་གཉིས་ལྷག་པའི་ཉིན་ཞག་བརྒྱ་སྟེ་བགྲོད་པའི་ཡན་ལག་ཉིན་ཞག་དེ་རྣམས་ཀྱི་ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་མཚན་མོ་འཕེལ་བར་འགྱུར་ཏེ་བྱང་དུ་ཉིན་མོའ། །ཞེས་བགོྲོད་མཐར་ཉིན་མཚན་འཕེལ་འགྲིབ་རྫོགས་པ་ཉིན་ཞག་གི་གྲངས་ཀྱི་སྟེང་ནས་བཞག་པ་དང་། འཕེལ་

147

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།
འགྲིབ་ཀྱང་ཉིན་རེ་བཞིན་ངོས་འཛིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
འོ་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་གངས་ལྡན་དུ་ཉིན་ཞག་རེ་ལ་ཆུ་སྲང་གསུམ་དབུགས་ལྔ་
དེའི་ལྔ་ཆ་གསུམ་དེའི་ཡང་སུམ་བརྒྱ་རེ་ལྔ་ཆ་བརྒྱ་དང་སུམ་ཅུར་བཤད་པ་དང༌། འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཀཻ་ལ་ཤའི་བྱང་གི་ཆ་ཁ་བ་ཅན་གྱི་བར་དུ་སྟེ་ཉིན་ཞག་སོ་སོ་ལ་
དབུགས་བཞིེ་དང་ཆུ་སྲང་གསུམ་བགྲོད་པའི་ཡན་ལག་གིས་འཕེལ་ཞིང་འགྲིབ་བོ།
།ཞེས་གསུངས་པ་འགལ་ཞིང༌། དེ་བཞིན་དུ་ཁྱོད་ཀྱི་ཀཻ་ལ་ཤར་ཉིན་ཞག་རེའི་འཕེལ་
འགྲིལ་ལ་ཆུ་སྲང་གསུམ་དབུགས་གཅིག་དེའི་དྲུག་ཆ་བཞི་སུམ་བརྒྱ་རེ་ལྔ་ཆ་བརྒྱ་སུམ་ཅུ་དང༌། འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཉིན་ཞག་རེའི་འཕེལ་འགྲིབ་ལ་ཆུ་སྲང་གཅིག་
དབུགས་ལྔ་དེའི་བཅུ་ཆ་བརྒྱད་སུམ་བརྒྱ་རེ་ལྔ་ཆ་བརྒྱ་དང་སུམ་ཅུ་རྣམས་སུ་བཤད་པ་དང༌།

འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཉིན་ཞག་སོ་སོ་ལ་ཉིན་མོ་དང་མཚན་མོ་འཕེལ་བ་འམ་
འགྲིབ་པ་ནི་དབུགས་གཉིས་དང་ཆུ་སྲང་གསུམ་མོ། །ཚད་འདི་ནི་ཀཻ་ལ་ཤའི་དུམ་བུ་ལ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་པ་དང༌། འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་ཡང་ཉིན་མཚན་སོ་སོ་ལ་ཆུ་སྲང་གཉིས་འཕེལ་བ་འམ་འགྲིབ་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། བདག་ཅག་གིས་བཤད་པའི་ཡུལ་དྲུག་གི་ཉིན་ཞག་རེའི་འཕེལ་འགྲིབ་རྣམས་ནི་བགྲོད་པ་གཉིས་མཐར་ཐུག་གི་དུས་ཀྱི་བགྲོད་མཐའ་གཅིག་
ནས་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་བར་གྱི་ཉིན་མཚན་འཕེལ་བའི་ཆར་གྱུར་པའི་ཆུ་ཚོད་སོགས་ལ་བགྲོད་མཐའ་གཅིག་ཤོས་ཀྱི་བར་གྱི་ཉིན་ཞག་གི་གྲངས་ཕྱེད་དང་བཅས་པའི་བརྒྱ་
བརྒྱད་ཅུ་རྩ་གཉིས་ཀྱིས་བགོས་པའི་ཐོབ་ནོར་སྐྱོན་མེད་ཡིན་པས་ཉིན་ཞག་རེའི་

148

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

འཕེས་འགྲིབ་ཏུ་འཐད་ལ། འགྲེལ་ཆེན་ལས་གངས་ལྡན་གྱི་ཉིན་ཞག་རེའི་འཕེལ་
འགྲིབ་ལ་ཆུ་སྲང་གསུམ་དང་དབུགས་བཞིར་གསུངས་པ་ནི་རགས་པའི་དབང་དུ་མཛད་པ་དང༌། ཀཻ་ལ་ཤར་ཆུ་སྲང་གསུམ་དང་དབུགས་གཉིས་སུ་གསུངས་པ་དང༌། འཕགས་ཡུལ་དུ་ཆུ་སྲང་གཉིས་སུ་གསུངས་པ་ནི་དེ་གཉིས་ཀྱི་བགྲོད་མཐའི་འཕེལ་
ཆ་ལ་བགྲོད་མཐའ་གཅིག་ནས་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་བགྲོད་མཐའི་བར་གྱི་ཁྱིམ་ཞག་གི་
གྲངས་བརྒྱ་བརྒྱད་ཅུས་བགོས་པའི་རྙེད་པ་ཀཻ་ལ་ཤ་ལ་ཆུ་སྲང་གསུམ་དབུགས་གཉིས་དང༌། འཕགས་ཡུལ་དུ་ཆུ་སྲང་གཉིས་འོང་བས་བྱ་སླ་བ་ལ་དགོངས་ཏེ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བས་ན་གཞན་དག་གིས་འཕགས་ཡུལ་ནས་གངས་ལྡན་གྱི་བར་ཉིན་ཞག་རེ་ལ་དབུགས་གཉིས་གཉིས་ཀྱི་བར་ཁྱད་མཛད་པ་ཡོད་དེ་ཅིར་ཡང་མི་འགྱུར་རོ། །
དེ་ལྟར་སྤྱིར་བཤད་ནས་ཅིར་འགྱུར་ལག་ལེན་དུ་སྦྱར་ན་ཉི་བར་ལུག་ཁྱིམ་དུ་སླེབ་མ་ཐག་གི་ཚེ་ཡུལ་དྲུག་གི་དབུས་དྲང་པོར་ཉིན་ཆུ་ཚོད་སུམ་ཅུ་མཚན་ཆུ་ཚོད་སུམ་ཅུ་སྟེ་ཉིན་མཚན་མཉམ་པར་མཚུངས་པ་ལས། ཡུལ་དྲུག་པོ་སོ་སོར་རང་རང་གི་ཉིན་ཞག་རེའི་ཉིན་མོའི་འཕེལ་བ་བསགས་པ་ལས་ཉི་བར་གླང་ཁྱིམ་དུ་སླེབ་པའི་ཚེ་འཕགས་ཡུལ་དུ་ཆུ་ཚོད་སོ་གཅིག །དེ་བཞིན་དུ་བོད་དུ་འང་ཆུ་ཚོད་སོ་གཅིག་ཆུ་སྲང་དྲུག་དབུགས་བཞི། ལིར་ཆུ་ཚོད་སོ་གཅིག་ཆུ་སྲང་བཅོ་ལྔ་རྒྱ་ནག་ཏུ་ཆུ་ཚོད་སོ་གཅིག་ཆུ་སྲང་ཉེར་ལྔ་དབུགས་བཞི་དེའི་བདུན་ཆུ་གཉིས། ཀཻ་ལ་ཤར་ཆུ་ཚོད་སོ་གཅིག་ཆུ་སྲང་བཞི་བཅུ། གངས་ལྡན་དུ་ཆུ་ཚོད་སོ་གཉིས་རྣམས་ཉིན་མོའི་ཚད་ཡིན་ཞིང༌། དེ་བཞིན་དུ་ཉི་བར་འཁྲིག་པའི་ཁྱིམ་དུ་སླེབ་མ་ཐག་གི་ཚེ་འཕགས་

149

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཡུལ་དུ་ཆུ་ཚོད་སོ་གཉིས། བོད་དུ་ཆུ་ཚོད་སོ་གཉིས་ཆུ་སྲང་བཅུ་གསུམ་དབུགས་གཉིས། ལིར་ཆུ་ཚོད་སོ་གཉིས་ཆུ་སྲང་སུམ་ཅུ། རྒྱ་ནག་ཆུ་ཚོད་སོ་གཉིས་ཆུ་སྲང་ང་གཅིག་དབུགས་གཉིས་དེའི་བདུན་ཆ་བཞི། ཀཻ་ལ་ཤར་ཆུ་ཚོད་སོ་གསུམ་ཆུ་སྲང་ཉི་ཤུ། གངས་ལྡན་དུ་ཆུ་ཚོད་སོ་བཞི་རྣམས་ཉིན་མོའི་ཚད་དོ། །ཡང་ཉི་མ་ཀརྐཊའི་ཁྱིམ་དུ་སླེབ་མ་ཐག་པ་ཡུལ་དྲུག་གི་དབུས་དྲང་པོར་བྱང་བགྲོད་མཐར་ཐུག་པའི་ཉིན་མོའི་ཚད་ནི་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་རོ། །
དེ་ལྟར་ཡུལ་དྲུག་སོ་སོར་ཉིན་མོ་གཅིག་ལ་ཡང་ཉི་མ་རིང་ཐུང་མི་མཉམ་པར་འོང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་ཉི་མ་བྱང་བགྲོད་མཐར་ཐུག་པའི་ཉིན་མོ་ལ་མཚོན་ནས་བསྟན་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་ཡུལ་དྲུག་ཀའི་དབུས་རྣམས་སུ་ཉི་བར་ལུག་ཁྱིམ་དུ་སླེབ་མ་ཐག་གི་ཚེ་ཉི་མ་ཤར་གླིང་དབུས་མའི་ཚངས་ཐིག་གི་སྟེང་ཐད་དུ་སླེབ་པའི་ཚེ་སྔ་དྲོ་དང་པོ་འཆར་ཞིང་ནུབ་གླིང་དབུས་མའི་ཡང་ཚངས་ཐིག་གི་སྟེང་ཐད་དུ་སླེབ་པའི་ཚེ་ཕྱི་དྲོ་རྫོགས་པར་མཚུངས་པ་ལས། དེ་ནས་ཉི་མ་རིམ་གྱིས་བྱང་དུ་བགྲོད་དེ་
བྱང་བགྲོད་མཐར་ཐུག་པའི་ཉིན་འཕགས་ཡུལ་གྱི་དབུས་སུ་ཤར་གླིང་དབུས་མའི་ཚངས་ཐིག་ལས་ཤར་དུ་ཉི་མས་ཆུ་ཚོད་གཅིག་དང་ཆུ་སྲང་སུམ་ཅུ་ལ་བགྲོད་པའི་ཁྱོན་ཙམ་དུ་ཕྱིན་པར་ཉི་མ་སླེབ་པ་ན་སྔ་དྲོ་དང་པོ་འཆར་ཞིང༌། ནུབ་གླིང་དབུས་

མའི་ཚངས་ཐིག་ལས་ནུབ་ཏུ་ཉི་མས་ཆུ་ཚོད་གཅིག་དང་ཆུ་སྲང་སུམ་ཅུ་ལ་བགྲོད་པའི་ཁྱོན་ཙམ་དུ་ཉི་མ་སླེབ་པ་ན་ཕྱི་དྲོ་རྫོགས་པས་ཤར་གྱི་འཆར་ས་ནས་འཕགས་
ཡུལ་གྱི་དབུས་དྲང་པོར་ཉི་མ་སླེབ་ཀྱི་བར་ལ་ཆུ་ཚོད་བཅུ་དྲུག་དང་ཆུ་སྲང་སུམ་ཅུ་
སྟེ་སྔ་དྲོ། དེ་ནས་ཉི་མ་ནུབ་པའི་བར་ལ་ཡང་ཆུ་ཚོད་བཅུ་དྲུག་དང་ཆུ་སྲང་སུམ་ཅུ་སྟེ་

150

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།
ཕྱི་དྲོའ། །དེ་ལྟར་ཉིན་ཆུ་ཚོད་སོ་གསུམ་མོ། །
བོད་ཀྱི་དབུས་སུ་ཤར་གླིང་དབུས་མའི་ཚངས་ཐིག་ལས་ཤར་དུ་ཆུ་ཚོད་
གཅིག་དང་ཆུ་སྲང་བཞི་བཅུ་ལ་བགྲོད་པའི་ཁྱོན་ཙམ་དུ་ཉི་མས་སླེབ་པའི་ཚེ་སྔ་དྲོ་དང་པོ་འཆར་ཞིང༌། ནུབ་གླིང་དབུས་མའི་ཡང་ཚངས་ཐིག་ལས་ནུབ་ཏུ་དེ་མཚུངས་སུ་སླེབ་པའི་ཚེ་ཕྱི་དྲོ་རྫོགས་པས་ཤར་གྱི་འཆར་ས་ནས་བོད་ཀྱི་དབུས་དྲང་པོར་ཉི་
མ་སླེབ་ཀྱི་བར་ལ་ཆུ་ཚོད་བཅུ་དྲུག་དང་ཆུ་སྲང་བཞི་བཅུ་སྟེ་སྔ་དྲོ་དང༌། དེ་ནས་ཉི་མ་ནུབ་ཀྱི་བར་ལ་ཆུ་ཚོད་བཅུ་དྲུག་དང་ཆུ་སྲང་བཞི་བཅུ་སྟེ་ཕྱི་དྲོའ། །དེ་ལྟར་ ོ དྲིལ་
བས་བོད་ཀྱི་ཉིན་ཚད་ཆུ་ཚོད་སོ་གསུམ་དང་ཆུ་སྲང་ཉི་ཤུའོ། །
ལིའི་ཡུལ་དབུས་སུ་ཤར་གླིང་དབུས་མའི་ཚངས་ཐིག་ལས་ཤར་དུ་ཆུ་ཚོད་གཅིག་དང་ཆུ་སྲང་ང་གཉིས་དབུགས་གསུམ་ལ་བགྲོད་པའི་ཁྱོན་ཙམ་དུ་ཉི་མས་སླེབ་པའི་ཚེ་སྔ་དྲོ་དང་པོ་འཆར་ཞིང༌། ནུབ་གླིང་དབུས་མའི་ཡང་ཚངས་ཐིག་ལས་ནུབ་ཏུ་དེ་མཚུངས་སུ་ཉི་མས་སླེབ་པའི་ཚེ་ཕྱི་དྲོ་རྫོགས་པས་ཤར་གྱི་འཆར་ས་ནས་

ལིའི་དབུས་དྲང་པོར་ཉི་མ་སླེབ་གྱི་བར་ལ་ཆུ་ཚོད་བཅུ་དྲུག་ཆུ་སྲང་ང་གཉིས་
དབུགས་གསུམ་སྟེ་སྔ་དྲོ་དང༌། དེ་ནས་ཉི་མ་ནུབ་པའི་བར་ལ་ཆུ་ཚོད་སོགས་ཀྱི་

གྲངས་དེ་ཉིད་དེ་ཕྱི་དྲོའ། །སྔ་ཕོྱི་གཉིས་བསྡོམས་པས་ཆུ་ཚོད་སོ་གསུམ་དང་ཆུ་སྲང་ཞེ་ལྔ་ནི་དེའི་དུས་ཀྱི་ལིའི་ཉིན་ཚད་དོ། །
ཡང་རྒྱ་ནག་གི་དབུས་སུ་ནི་ཤར་གླིང་དབུས་མའི་ཚངས་ཐིག་ལས་ཤར་དུ་ཆུ་ཚོད་གཉིས་ཆུ་སྲང་བརྒྱད་དབུགས་གསུམ་དེའི་བདུན་ཆ་གསུམ་ལ་བགྲོད་པའི་ཁྱོན་ཙམ་དུ་ཉི་མས་སླེབ་པའི་ཚེ་སྔ་དྲོ་དང་པོ་འཆར་ཞིང༌། ནུབ་གླིང་དབུས་མའི་

151

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཡང་ཚངས་ཐིག་ལས་ནུབ་ཏུ་དེ་མཚུངས་སུ་ཉི་མས་སླེབ་པའི་ཚེ་ཕྱི་དྲོ་རྫོགས་པས་ཤར་གྱི་ཉི་མ་འཆར་ས་ནས་རྒྱ་ནག་གི་དབུས་དྲང་པོར་ཉི་མ་སླེབ་པའི་བར་ལ་ཆུ་ཚོད་བཅུ་བདུན་ཆུ་སྲང་བརྒྱད་དབུགས་གསུམ་དེའི་བདུན་ཆ་གསུམ་སྟེ་སྔ་དྲོ་དང༌། དེ་ནས་ཉི་མ་ནུབ་པའི་བར་ལ་ཡང་ཆུ་ཚོད་སོགས་གྲངས་དེ་ཉིད་དེ་ཕྱི་དྲོའ། །སྔ་ ོཕྱིའི་ཚད་གཉིས་བསྡོམས་པས་ཆུ་ཚོད་སོ་བཞི་ཆུ་སྲང་བཅུ་བདུན་དབུགས་ཐིག་དེའི་བདུན་ཆ་དྲུག་རྣམས་ནི་དེའི་དུས་ཀྱི་རྒྱ་ནག་གི་ཉིན་ཚད་དོ། །
ཡང་ཀཻ་ལ་ཤའི་དབུས་སུ་ནི་ཤར་གླིང་དབུས་མའི་ཚངས་ཐིག་ལས་ཤར་དུ་ཆུ་ཚོད་གཉིས་དང་ཆུ་སྲང་སུམ་ཅུ་ལ་བགྲོད་པའི་ཁྱོན་ཙམ་དུ་ཉི་མས་སླེབ་པའི་ཚེ་སྔ་དྲོ་དང་པོ་འཆར་ཞིང༌། ནུབ་གླིང་དབུས་མའི་ཡང་ཚངས་ཐིག་ལས་ནུབ་ཏུ་དེ་མཚུངས་སུ་ཉི་མས་སླེབ་པའི་ཚེ་ཕྱི་དྲོ་རྫོགས་པས་ཤར་གྱི་ཉི་མ་འཆར་ས་ནས་ཀཻ་ལ་ཤའི་དབུས་དྲང་པོར་ཉི་མ་སླེབ་པའི་བར་ལ་ཆུ་ཚོད་བཅུ་བདུན་ཆུ་སྲང་སུམ་ཅུ་སྟེ་སྔ་དྲོ་དང༌། དེ་ནས་ཉི་མ་ནུབ་པའི་བར་ལ་ཡང་ཆུ་ཚོད་བཅུ་བདུན་ཆུ་སྲང་སུམ་ཅུ་སྟེ་
ཕྱི་དྲོའ། །སྔ་ཕོྱིའི་ཚད་གཉིས་བསྡོམས་པས་ཆུ་ཚོད་སོ་ལྔ་འོང་བ་ནི་བྱང་བགྲོད་མཐར་ཐུག་པའི་ཉིན་གྱི་ཀཻ་ལ་ཤའི་དབུས་དྲང་པོའི་ཉིན་ཚད་དོ། །
གངས་ལྡན་གྱི་དབུས་སུ་ནི་ཤར་གླིང་དབུས་མའི་ཚངས་ཐིག་ལས་ཤར་དུ་
ཆུ་ཚོད་གསུམ་ལ་བགྲོད་པའི་ཁྱོན་ཙམ་དུ་ཉི་མས་སླེབ་པའི་ཚེ་སྔ་དྲོ་དང་པོ་འཆར་ཞིང༌། ནུབ་གླིང་དབུས་མའི་ཡང་ཚངས་ཐིག་ལས་ནུབ་ཏུ་ཆུ་ཚོད་གསུམ་ལ་བགྲོད་པའི་ཁྱོན་ཙམ་དུ་ཉི་མས་སླེབ་པའི་ཚེ་ཕྱི་དྲོ་རྫོགས་པའི་སྔ་དྲོ་དང་ཕྱི་དྲོའི་ཚད་
རྫོགས་པ་གོང་བཞིན་སྦྱོར་བ་དང༌། དེ་གཉིས་བསྡོམས་པས་ཆུ་ཚོད་སོ་དྲུག་འོང་བ་

152

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།
གངས་ལྡན་གྱི་དབུས་ཀྱི་བྱང་བགྲོད་མཐར་ཐུག་པའི་ཉིན་གྱི་ཉིན་ཚད་དོ། །
དེ་ལྟར་ཡུལ་དྲུག་གི་དབུས་དྲང་པོར་ཉི་མ་བྱང་བགྲོད་མཐར་ཐུག་པའི་ཉིན་
ཉི་མ་རིང་ཐུང་མི་འདྲ་བ་ཐ་དད་པར་འགྱུར་བ་ནི་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་གྱི་ཉི་མ་འཆར་ས་དང་ནུབ་ས་སྔ་ཕྱི་མི་མཚུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་ཉི་མ་འཆར་
ས་འམ་འཆར་དུས་དང་ནུབ་ས་འམ་ནུབ་དུས་སྔ་ཕྱི་མེད་པར་མཉམ་པ་ཞིག་ཡིན་ན་
ཡུལ་དྲུག་གི་ཐད་ཀར་ཉི་མ་ལ་མགྱོགས་བུལ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་དགོས་ལ། དེ་ནི་མི་རུང་སྟེ། གཞི་ཡུལ་དྲུག་གི་དབུས་ཀྱི་ཐད་སོར་དུས་ཉིན་གང་པོ་གཅིག་
ལ་འགྲོ་བ་པོ་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་གཅིག་ཡུལ་དྲུག་པོ་འདིའི་ཐད་དུ་མགྱོགས་འདི་
འདྲ་བའི་ཐད་དུ་བུལ་བ་ཡིན་པ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེ་བཞིན་དུ་པད་དཀར་ཞལ་ལུང་ལས། ཉི་བར་ཁྱིམ་བཅུ་གཉིས་སུ་རིམ་པ་བཞིན་སླེབ་མ་ཐག་པའི་ཚེ་ཀཻ་ལ་ཤའི་དབུས་སུ་ཉི་མ་རིང་ཐུང་སྣ་ཚོགས་སུ་འགྱུར་བ་རྣམས་ཀྱང་ཉི་མའི་འཆར་ས་དང་ནུབ་ས་ཐ་དད་པའི་དབང་གིས་འཆར་དུས་དང་ནུབ་དུས་སྔ་ཕྱིར་འགྱུར་བ་བཤད་པ་ཉིད་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡིན་པས་དེ་
དང་བདག་ཅག་གི་ཟུར་ཙམ་བཤད་པ་འདི་ལ་དཔགས་ནས་འཕགས་ཡུལ་སོགས་ཡུལ་ལྷག་མ་ལྔ་པོརྣམས་སུ་ཡང་ཉི་བར་ཁྱིམ་ལྷག་མ་རྣམས་སུ་སླེབ་མ་ཐག་པའི་ཚེ་དང་སྦྱོར་བའི་ཚུལ་རྣམས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ། །
དེ་ལ་མཁས་པ་ [ཇོ་ཞལ་སོགས།] སྔ་མ་ཕལ་མོ་ཆེ་དག་ལྷོ་གླིང་དབུས་མའི་
ཡུལ་དྲུག་པོ་གང་གི་དབུས་སུ་ཡང་ [ཉི་བར་ཁྱིམ་གང་ན་གནས་པའི་ཚེ་ཡང༌།] ཉི་མའི་དཀྱིལ་

འཁོར་ཤར་གླིང་དབུས་མའི་དབུས་དྲང་པོའི་ཐད་དུ་སླེབ་པའི་ཚེ་སྔ་དྲོ་དང་པོ་འཆར་

153

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཞིང༌། རྒྱུ་མཚན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ན་འཕགས་ཡུལ་སོགས་ལྷོ་གླིང་དབུས་མའི་དབུས་
དྲང་པོར་སྔ་དྲོ་དང་ཤར་གླིང་དབུས་མའི་དབུས་དྲང་པོར་ཕྱི་དྲོ་དོན་གཅིག་ཅིང༌། དེ་
བཞིན་དུ་ལྷོ་གླིང་དབུས་མའི་དབུས་ཀྱི་ཕྱི་དྲོ་དང་ནུབ་གླིང་དབུས་མའི་དབུས་ཀྱི་སྔ་

དྲོ་དོན་གཅིག་པ་སོགས་གླིང་གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་སྦྱར་ནས་འཆད་པར་བྱེད་ཅིང༌།
དུས་སྦྱོར་ཡང་ཉིན་དྲུག་མཚན་དྲུག་འཆར་བ་བཞིན་དུ་དུས་ནམ་ཡང་སྔ་དྲོ་དུས་སྦྱོར་གསུམ་དང༌། ཕྱི་དྲོ་ཡང་གསུམ་རེ་འཆར་བར་འདོད་དོ། །
ཁ་ཅིག་ [དོན་ཀུན།] དེ་དག་ཡིན་པ་གཞིར་བྱས་ཏེ། དེ་ལྟར་བྱས་པ་ན་དུས་བཞི་གཡས་སྐོར་ལ་སྐྱོན་ཆགས་པར་མཐོང་ནས་དུས་བཞི་གཡོན་སྐོར་ཡིན་པར་འདོད་ནའང་། དེ་ཉིད་ནི་གཡས་སྐོར་གསལ་སྒྲོན་དུ་བཀག་ཟིན་པས་དེར་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང༌། ལྷོ་གླིང་དབུས་མའི་དབུས་དྲང་པོར་དུས་ནམ་ཡང་ཤར་གླིང་དབུས་མའི་
ཚངས་ཐིག་གི་སྟེང་དུ་ཉི་མས་སླེབ་པའི་ཚེ་སྔ་དྲོ་དང་པོ་འཆར་ཞིང༌། ནུབ་གླིང་

དབུས་མའི་ཚངས་ཐིག་སྟེང་ཐད་དུ་ཉི་མ་སླེབ་པའི་ཚེ་ཕྱི་དྲོ་རྫོགས་པར་འདོད་པ་དང༌། ཤར་གླིང་དབུས་མའི་ཚངས་ཐིག་གི་ཕྱི་དྲོ་དང་ལྷོ་གླིང་དབུས་མའི་ཚངས་ཐིག་
གི་སྔ་དྲོ་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་ཡུན་ཚད་མཉམ་པར་འདོད་པ་རྣམས་ནི་རིགས་པ་དང་འགལ་བས་མི་འཐད་དོ། །
ཇི་ལྟར་ན་ཉི་བར་ལུག་ཁྱིམ་དུ་སླེབ་མ་ཐག་པའི་ལྷོ་གླིང་དབུས་མའི་ཚངས་
ཐིག་གི་དཔྱིད་མཉམ་གྱི་ཚེ་ཀཻ་ལ་ཤ་དང་ཁྱོན་མཚུངས་ཀྱི་ཤར་གླིང་དབུས་མའི་
ཚངས་ཐིག་དང་འཕགས་ཡུལ་དང་ཁྱོན་མཚུངས་ཀྱི་ཤར་གླིང་དབུས་མའི་ཚངས་ཐིག་གཉིས་ཕྱི་དྲོའི་ཡུན་ཚད་མཉམ་པར་ཐལ། དེའི་ཚེ་ཀཻ་ལ་ཤ་དང་ཁྱོན་མཚུངས་

154

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།
ཀྱི་ཤར་གླིང་དབུས་མའི་ཚངས་ཐིག་གི་ཕྱི་དྲོ་དང་ཀཻ་ལ་ཤའི་ཚངས་ཐིག་གི་སྔ་དྲོ་ཡུན་ཚད་མཉམ་ཞིང༌། ཀཻ་ལ་ཤའི་ཚངས་ཐིག་གི་སྔ་དྲོ་དང་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཚངས་

ཐིག་གི་སྔ་དྲོ་ཡུན་ཚད་མཉམ། འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཚངས་ཐིག་གི་སྔ་དྲོ་དང་འཕགས་ཡུལ་དང་ཁྱོན་མཚུངས་ཀྱི་ཤར་གླིང་དབུས་མའི་ཚངས་ཐིག་གི་ཕྱི་དྲོ་ཡུན་ཚད་མཉམ་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟགས་སྔ་ཕྱི་གཉིས་དངོས་སུ་ཁས་བླངས་ལ། བར་པ་ནི་དོན་
ལ་གནས་ཤིང་ཁས་ཀྱང་བླངས་ཏེ། ལྷོ་གླིང་དབུས་མའི་ཚངས་ཐིག་གི་དཔྱིད་མཉམ་
གྱི་ཚེ་ཤར་གླིང་དབུས་མའི་ཚངས་ཐིག་གི་སྟེང་ཐད་དུ་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་སླེབ་པ་
ན་ཀཻ་ལ་ཤ་དང་འཕགས་ཡུལ་གཉིས་ཀའི་ཚངས་ཐིག་ཏུ་སྔ་དྲོ་ཐོག་མ་དུས་མཉམ་དུ་ཤར་བ་དང༌། ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལྷོ་གླིང་དབུས་མའི་ཚངས་ཐིག་གི་སྟེང་ཐད་དུ་
སླེབ་པ་ན་ཀཻ་ལ་ཤ་དང་འཕགས་ཡུལ་གཉིས་ཆར་གྱི་ཚངས་ཐིག་ཏུ་ཉི་མ་ཕྱེད་པར་ཁས་བླངས་པས་སོ། །རྩ་བར་འདོད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ལྷོ་གླིང་དབུ་མ་མའི་ཚངས་ཐིག་
གི་དཔྱིད་མཉམ་གྱི་ཚེ་ཤར་གླིང་དབུ་མའི་ཀཻ་ལ་ཤ་དང་ཁྱོན་མཚུངས་ཀྱི་ཚངས་
ཐིག་དང་འཕགས་ཡུལ་དང་ཁྱོན་མཚུངས་ཀྱི་ཚངས་ཐིག་གཉིས་ཉིན་མོའི་ཡུན་ཚད་མཉམ་པར་ཐལ། ལྷོ་གླིང་དབུས་མའི་ཚངས་ཐིག་གི་དཔྱིད་མཉམ་གྱི་ཚེ་དེ་གཉིས་
ཀྱི་སྔ་དྲོ་ཡུན་ཚད་མཉམ་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ཤིང༌། ཕྱི་དྲོ་ཡུན་ཚད་མཉམ་པར་ཡང་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་པར་མི་ནུས་ཏེ། ལྷོ་གླིང་དབུས་མའི་ཚངས་
ཐིག་གི་དཔྱིད་མཉམ་གྱི་ཚེ་ཤར་གླིང་དབུས་མའི་ཚངས་ཐིག་གི་ཉི་མ་བྱང་བགྲོད་
མཐར་ཐུག་པས་ཀཻ་ལ་ཤ་དང་ཁྱོན་མཚུངས་ཀྱི་ཤར་གླིང་དབུས་མའི་ཚངས་ཐིག་ཏུ་ཉིན་ཆུ་ཚོད་སོ་ལྔ་དང༌། འཕགས་ཡུལ་དང་ཁྱོན་མཚུངས་ཀྱི་ཤར་གླིང་དབུས་མའི་

155

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཚངས་ཐིག་ཏུ་ཉིན་ཆུ་ཚོད་སོ་གསུམ་ཡིན་པ་གོང་དུ་དྲངས་པའི་འགྲེལ་པ་རྣམས་ཀྱི་

དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེ་ལྟར་ན་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་ས་དུམ་བུ་བཅུ་གཉིས་པོ་རྣམས་ཀྱི་གངས་ལྡན་

སོགས་ཡུལ་དྲུག་དང༌། དེ་དག་དང་ཁྱོན་མཚུངས་རྣམས་སུ་ཉི་མ་ལྷོ་བགྲོད་བྱང་བགྲོད་ཀྱི་དབང་གིས་ཉིན་མཚན་རིང་ཐུང་སྣ་ཚོགས་སུ་འགྱུར་བ་རྣམས་ནི་ཉི་མའི་འཆར་ས་དང་ནུབ་སའི་ས་ཁྱོན་ཐ་དད་པའི་དབང་ཁོ་ན་ལས་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། དེའི་ཡང་རྒྱུ་མཚན་དུས་སྦྱོར་རྣམས་ཀྱི་འཆར་ཡུན་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཚོགས་
པར་འགྱུར་བ་ལས་ཤེས་དགོས་སོ། །དེའི་ཚུལ་ཡང་མདོར་བསྡུས་པ་ཙམ་ཞིག་བརྗོད་ན་འདི་ལྟ་སྟེ། རེ་གསུམ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ད་ནི་ཀཻ་ལ་ཤའི་དུམ་བུའི་དབྱེ་བས་དུས་སྦྱོར་བཅུ་གཉིས་འཆར་བའི་དུས་གསུངས་པ་ལུག་གི་དུས་སྦྱོར་ལ་ནི་ཆུ་སྲང་དུ་འགྱུར་ཞེས་པ་སྟེ་འདིར་ལུག་གི་དུས་སྦྱོར་ལ་དང་པོ་ཤར་བ་ནས་དུས་སྦྱོར་
ཕྱི་མ་འཆར་བའི་བར་གྱི་དུས་ལ་ཆུ་སྲང་གི་ཚོགས་མཁའ་དགུ་ལག་སྟེ་ཞེས་པ་དགུ་བཅུ་ལྷག་པའི་ཉིས་བརྒྱར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དུས་སྦྱོར་རྣམས་ཀྱི་འཆར་

ཡུན་གསུངས་པ་རྣམས་ནི་ལྷོ་གླིང་དབུས་མའི་ཚངས་ཐིག་གི་ཀཻ་ལ་ཤའི་དབུས་དྲང་
པོའི་དབང་དུ་མཛད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་དུས་སྦྱོར་རྣམས་ཀྱི་འཆར་ཡུན་ནི་འགྲེལ་ཆེན་
ལས་དངོས་སུ་གསུངས་པ་ལྟར་ཆུ་སྲང་ཉིས་བརྒྱ་དགུ་བཅུ་ནི་ལུག་གི་འཆར་ཡུན་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་ཉིས་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་ནི་གླང་གི་དང༌། ཉིས་བརྒྱ་ནི་འཁྲིག་པའི་དང༌། སུམ་བརྒྱ་ནི་ཀརྐཊའི་དང༌། སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་ནི་སེང་གེའི་དང༌། སུམ་བརྒྱ་དགུ་བཅུ་ནི་བུ་མོའི་དུས་སྦྱོར་གྱི་འཆར་བའི་ཡུན་ཚད་དེ། སྲང་ལ་སོགས་པ་དྲུག་གི་

156

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

རིམ་པ་མིན་པར་བཟློག་པའི་ཚད་ཀྱིས་འཆར་རོ། །
དེ་ཡང་དཔེ་རིས་སུ་བཀོད་པ་ནི་འདིའོ། །
དེ་ལྟར་ན་ཁྱིམ་དྲུག་གི་ཚད་ཉིན་མོ་འཆར་ བ་དང༌། དྲུག་
གི་ཚད་མཚན་མོ་འཆར་བའི་ཚུལ་གྱིས་དུས་ གང་དང་གང་

གི་ཚེའི་ཉིན་མཚན་གྱི་རིང་ཐུང་རྣམས་དང་ཤིན་ ཏུ་འགྲིག་པ་

ཡིན་ནོ། །ཉི་མ་ཁྱིམ་མཚམས་རྣམས་སུ་གནས་པའི་ཚེ། འགྲིག་འོང་ནའང་ཉི་མ་ལུག་
ཁྱིམ་གྱི་ཕྱེད་ལྟ་བུ་ན་གནས་པའི་ཚེ་ཇི་ལྟར་བསྒྲིག་སྙམ་ན། དེ་ནི་འདི་ལྟར་ཤེས་པར་
བྱ་སྟེ། ཉི་བར་ཁྱིམ་གང་དང་གང་ཡིན་པ་དེར་སླེབ་ནས་ཁྱིམ་ཞག་ཇི་ཙམ་ཞིག་འདས་པ་ལྟས་ལ་དེ་ནས་ཉི་བར་ཁྱིམ་གང་ན་གནས་པའི་ཁྱིམ་དེའི་འཆར་ཡུན་གང་ཡིན་པ་དེ་སུམ་ཅུས་བགོས་ཏེ་རྙེད་ནོར་དེ་ཉི་བར་ཁྱིམ་དེར་སླེབ་ནས་ཁྱིམ་ཞག་དུ་སོང་གི་གྲངས་ཀྱིས་བསྒྱུར་བ་དེས་ཉི་བར་ཁྱིམ་གང་ན་གནས་པའི་ཁྱིམ་ནི་དེའི་
འཆར་ཡུན་ལ་ཕྲི་བའི་ལྷ་གནས་བགྲངས་པའི་ཁྱིམ་དྲུག་གི་འཆར་ཡུན་དང་ཉི་བར་
གང་ན་གནས་པའི་ཁྱིམ་དེའི་བདུན་པའི་ཁྱིམ་གང་ཡིན་པ་དེའི་ཡང་འཆར་ཡུན་སུམ་ཅུས་བགོས་པའི་རྙེད་ནོར་གོང་དུ་བཤད་པ་བཞིན་ཉི་བར་ཁྱིམ་དེར་སླེབ་ནས་ཁྱིམ་ཞག་དུ་སོང་གི་གྲངས་ཀྱིས་བསྒྱུར་བ་དང་བཅས་པ་ནི་དུས་དེ་དང་ད?འི་ཚེ་ཉིན་
མོའི་ཚད་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་ཉི་བར་གང་ན་གནས་པའི་ཁྱིམ་དེ་ནས་བགྲངས་པའི་ཁྱིམ་བདུན་པ་དེའི་འཆར་ཡུན་ལ་སུམ་ཅུས་བགོས་པའི་རྙེད་ནོར་གོང་བཞིན་བསྒྱུར་བ་དེས་བདུན་པའི་འཆར་ཡུན་ལ་ཕྲི་བའི་ལྷག་ནས་སྔ་མ་ལས་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་ཁྱིམ་
དྲུག་གི་འཆར་ཡུན་དང་ཉི་བར་གང་ན་གནས་པའི་ཁྱིམ་དེའི་འཆར་ཡུན་ལ་སུམ་

ལུག ༢༩༠ ཉ།
གླང་། ༢༦༠ བུམ་པ།
འཁྲིག ༢༠༠ ཆུ་སྲིན།
ཀརྐ ༣༠༠ གཞུ།

སེང་གེ ༣༦༠ སྡིགབུ་མོ། ༣༩༠ གླིང་།

157

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཅུས་བགོས་པའི་རྙེད་ནོར་གོང་བཞིན་བསྒྱུར་བ་དང་བཅས་པ་བསྡོམས་པ་ནི་དུས་དེ་དང་དེའི་ཚེའི་མཚན་མོའི་ཚད་དོ། །
དེ་དག་ནི་རྒྱུད་འགྲེལ་ལས་དངོས་སུ་གསུངས་པའི་ལྷོ་གླིང་དབུས་མའི་ཀཻ་ལ་
ཤའི་དབུས་དྲང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་བཤད་པའི་རིགས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ས་དུམ་བུ་གཞན་རྣམས་ལ་ཇི་ལྟར་མཚོན་པ་ནི། ཀཻ་ལ་ཤ་ལ་བཤད་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་དུས་སྦྱོར་སོ་སོའི་འཆད་པའི་ཡུན་ཚད་ཆུ་སྲང་ཉིས་བརྒྱ་དགུ་བཅུ་དང༌། ཉིས་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་དང༌། ཉིས་བརྒྱ་དང༌། སུམ་བརྒྱ་དང༌། སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་དང༌། སུམ་བརྒྱ་དགུ་བཅུ་རྣམས་བཞག་པ་ལ་རང་རང་གི་དཔྱིད་མཉམ་གྱི་ཐིག་མ་བྱས་ནས་བསྒྲིགས་པ་ནི་
ལྷོ་གླིང་དབུས་མ་ལས་གཡས་སྐོར་གྱི་དུམ་བུ་གཉིས་པ་ལྷོ་གླིང་ནུབ་མའི་ཀཻ་ལ་ཤ་
དང་ཁྱོན་མཚུངས་ཀྱི་དབུས་དྲང་པོར་གླང་གིས་ཐོག་མ་བྱས་པའི་དྲུག་རིམ་པ་དང་།
སྡིག་པ་ལ་སོགས་པ་དྲུག་རིམ་པ་མིན་པར་བཟློག་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་ཉི་བར་ཁྱིམ་གང་དུ་སླེབ་མ་ཐག་གི་ཚེ་དཔྱིད་མཉམ་ཕོག་པའི་ས་དུམ་བུ་ལྷག་མ་བཅུ་པོ་དེའི་ཀཻ་ལ་ཤ་དང་ཁྱོན་མཚུངས་ཀྱི་དབུས་དང་དཔྱིད་མཉམ་ཕོག་པའི་ཁྱིམ་དེ་ཐོག་མར་བྱས་
པའི་དྲུག་རིམ་པ་དང་། སྟོན་མཉམ་ཕོག་པའི་ཁྱིམ་ལ་སོགས་པ་དྲུག་རིམ་པ་མིན་པར་བཟློག་སྟེ་ཉིན་མོ་དང་མཚན་མོའི་ཚད་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །
དེ་ལྟར་ན་ས་དུམ་བུ་བཅུ་གཉིས་རྣམས་དང་ཡུལ་དྲུག་སོ་སོའི་དུས་སྦྱོར་རྣམས་འཆར་ཡུན་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཚོགས་པའི་དབང་གིས་ཉིན་མཚན་ཡང་རིང་ཐུང་སྣ་ཚོགས་སུ་གྱུར་པ་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་ཀཻ་ལ་ཤའི་དབུས་ལ་དཔེར་མཚོན་པ་ཙམ་ཞིག་བཤད་ན། ལུག་ཁྱིམ་གྱི་འགོ་ཤར་གླིང་དབུས་མའི་ཚངས་ཐིག་གི་སྟེང་

158

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ཐད་ནས་འཆར་བ་ཡིན་ཞིང༌། མཇུག་ཀྱང་དེ་ཉིད་ནས་ཤར་ན་ལུག་གི་དུས་སྦྱོར་གྱི་

འཆར་ཡུན་ལའང་ཆུ་སྲང་སུམ་བརྒྱ་འོང་རྒྱུ་ཡིན་པ་ལ། ལུག་ཁྱིམ་གྱི་མཇུག་གླང་

ཁྱིམ་དང་འདབས་འབྱར་དུ་གནས་པས་གླང་ཁྱིམ་གྱི་འཆར་ས་ཤར་གླིང་དབུས་མའི་
ཚངས་ཐིག་ལས་ཤར་དུ་ཉི་མས་ཆུ་སྲང་ལྔ་བཅུའི་ཡུན་ལ་བགྲོད་པའི་ཁྱོན་ཙམ་དུ་
ཕྱིན་པ་ནས་འཆར་བས་ལུག་གི་དུས་སྦྱོར་གྱི་འཆར་ཡུན་ཆུ་སྲང་ཉིས་བརྒྱ་དང་
དགུ་བཅུ་བྱུང་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གླང་ཁྱིམ་གྱི་འགོ་ལུག་ཁྱིམ་གྱི་མཇུག་ཤར་ས་
ནས་ཤར་ཞིང༌། མཇུག་ཀྱང་དེ་ཉིད་ནས་ཤར་ན་དེའི་འཆར་ཡུན་ལའང་ཆུ་སྲང་སུམ་བརྒྱ་ཉིད་འོང་རྒྱུ་ཡིན་པ་ལ། གླང་ཁྱིམ་གྱི་མཇུག་སྡོམ་ལས་ཀྱང་ས་ཁྱོན་ཆེ་བའི་
འགོ་ཤར་ས་ནས་ཤར་གྱི་ཕྱོགས་སུ་སོང་ནས་ཤར་ས་འཆར་ཡུན་ཡང་ཆུ་སྲང་ཉིས་
བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །
དེ་བཞིན་དུ་ཁྱིམ་རྣམས་ཀྱི་འགོ་མཇུག་འཆར་ས་ཐ་དད་པ་སྣ་ཚོགས་པའི་
དབང་གིས་དུས་སྦྱོར་རྣམས་ཀྱི་འཆར་ཡུན་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཚོགས་སུ་གྱུར་པ་ཡིན་ལ།
ཁྱིམ་རྣམས་ཀྱི་སྐར་མ་འཆར་ས་གང་ཡིན་པ་དེ་ནས་སྐར་མ་དེའི་སྟེང་ན་ཡོད་པའི་ཉི་
མ་ཡང་འཆར་བས་དུས་སྦྱོར་རྣམས་ལ་འཆར་ཡུན་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཚོགས་འབྱུང་བའི་དབང་གིས་ཉི་མ་ལ་ཡང་འཆར་ས་དང་ནུབ་ས་ཤར་ནུབ་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཚོགས་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ཁམས་ལེའི་རེ་གསུམ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དུས་སྦྱོར་འཆར་བའི་དུས་ཀྱི་དབང་གིས་ཉིན་མོ་དང་མཚན་མོ་དམན་པ་དང་ལྷག་པར་འགྱུར་ཏེ་ཉི་མ་ཡང་དག་པར་རྒྱུ་བའི་དབང་གིས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །
འདི་དག་གི་དོན་ཞིབ་པར་བཤད་དགོས་ནའང་། ཧ་ཅང་ཡི་གེ་མངས་བར་

159

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

འགྱུར་བས་དེ་ཙམ་མོ། །

༼སའི་གོ་ལ་དུས་རྣམས་ཀྱི་འོང་ཚུལ་བཤད་པ།༽
༈ གསུམ་པ་སའི་གོ་ལ་དུས་རྣམས་ཀྱི་འོང་ཚུལ་བཤད་པ་ནི། ཁམས་ལེའི་
དྲུག་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ལུག་ལ་སོགས་པའི་ཁྱིམ་གང་ཡང་རུང་བ་གཅིག་ལ་ཉི་མ་གནས་པ་ས་དུམ་བུ་བཅུ་གཉིས་སུ་དུས་དྲུག་དང་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་དང་ཕྱོགས་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་བྱེད་དེ་ཁྱིམ་གྱི་འཁོར་ལོ་འཁོར་བའི་དབང་གིས་སོ། །ཞེས་སོགས་
གསུངས་པ་ལྟར་ཉི་མ་ལུག་ཁྱིམ་ན་གནས་པའི་ཚེ་ལྷོ་གླིང་ཤར་མ་དང་དབུས་མ་
གཉིས་སུ་དཔྱིད་དང༌། དེ་ནས་གཡོན་སྐོར་གྱི་ཤར་གླིང་ནུབ་མ་དང་དབུས་མར་སོ་
ག་དང༌། ཤར་གླིང་ཤར་མ་དང་བྱང་གླིང་ནུབ་མར་དབྱར་དང༌། བྱང་གླིང་དབུས་མ་

དང་ཤར་མར་སྟོན་དང༌། ནུབ་གླིང་ནུབ་མ་དང་དབུས་མར་དགུན་སྟོད་དང་། ནུབ་
གླིང་ཤར་མ་དང་ལྷོ་གླིང་ནུབ་མར་དགུན་སྨད་དེ་ཉི་མ་ལུག་ཁྱིམ་གཅིག་ཉིད་ལ་
གནས་པའི་ཚེ་ས་དུམ་བུ་བཅུ་གཉིས་སུ་དུས་དྲུག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཚུལ་ལོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཉི་མ་གླང་ཁྱིམ་ན་གནས་པའི་ཚེ་ལྷོ་གླིང་ནུབ་མ་དང་དབུས་མར་དཔྱིད། ལྷོ་གླིང་

ཤར་མ་དང་ཤར་གླིང་ནུབ་མར་སོས། ཤར་གླིང་དབུས་མ་དང་ཤར་མར་དབྱར།
བྱང་གླིང་ནུབ་མ་དང་དབུས་མར་སྟོན། བྱང་གླིང་ཤར་མ་དང་ནུབ་གླིང་ནུབ་མར་

དགུན་སྟོད། ནུབ་གླིང་དབུས་མ་དང་ཤར་མར་དགུན་སྨད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཉི་མ་
ཁྱིམ་གཞན་རྣམས་ལ་གནས་པའི་དུས་ལའང་སྦྱར་བར་བྱའོ། །
དེ་བཞིན་དུ་དུས་བཞི་རུ་འགྱུར་ཚུལ་ནི་ཉི་མ་ལུག་ན་གནས་པའི་ཚེ་ལྷོ་གླིང་

གསུམ་དུ་དཔྱིད་དང༌། ཤར་གླིང་གསུམ་དུ་དབྱར་དང༌། བྱང་གླིང་གསུམ་དུ་སྟོན་

160

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།
དང༌། ནུབ་གླིང་གསུམ་དུ་དགུན་ནོ དེ་བཞིན་དུ་ཉི་མ་གླང་ཁྱིམ་ན་གནས་པའི་ཚེ་
ནུབ་གླིང་ཤར་མ་དང་ལྷོ་གླིང་ནུབ་མ་དང་ལྷོ་གླིང་དབུས་མ་གསུམ་ན་དཔྱིད་དང༌།
དེ་ནས་གཡོན་སྐོར་གྱིས་རིམ་པ་བཞིན་གླིང་གསུམ་ན་དབྱར་དང༌། དེ་ནས་གསུམ་
ན་སྟོན་དང༌། དེ་ནས་གསུམ་ན་དགུན་ཏེ་དེ་བཞིན་དུ་ཉི་མ་ཁྱིམ་གཞན་རྣམས་ན་གནས་པའི་དུས་ལའང་སྦྱར་བར་བྱའོ། །ཡང་ཉི་མ་ཁྱིམ་གཅིག་ལ་གནས་པའི་ཚེ་ས་དུམ་བུ་བཅུ་གཉིས་སུ་དཔྱིད་འབྲིང་སོགས་ར་བ་ཐ་ཆུང་མི་འདྲ་བ་བཅུ་གཉིས་སུ་
འགྱུར་བ་སོགས་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་རོ། ། ། །

༼སྣོད་བཅུད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད་འགལ་བ་སྤོང་བ།༽

༈ བཞི་པ་འདིར་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་
དང༌མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད་འགལ་བ་སྤོང་བ་ལ་གསུམ། དོགས་པའི་གནས་དགོད་པ་དང༌། དེ་ལ་དོགས་པ་ཇི་ལྟར་སྐྱེས་པའི་ཚུལ་དང༌། དོགས་པ་དེ་དག་སེལ་བྱེད་ཀྱི་

འགྲེལ་པའི་དོན་བཤད་པའོ། །

༼དོགས་གནས་དགོད་པ།༽
དང་པོ་ནི། ཆོས་མངོན་པ་ལས་གསུངས་པའི་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་

འདིར་བཤད་པའི་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཆེས་མི་འདྲ་བ་ལས། འདིར་སྣོད་ཀྱི་

རྣམ་གཞག་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་མདོ་ཙམ་ཞིག་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ལས། རྒྱུད་འགྲེལ་ཆེན་དང་བཅས་པ་ལས་བྱུང་ཚུལ་ནི་བརྗོད་ཟིན་པ་ལྟར་ཡིན་ལ མངོན་པ་སོགས་

161

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ལས་བྱུང་ཚུལ་ནི། མཛོད་ལས། དེ་ལ་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི། །གནས་པར་འདོད་
པའི་འོག་དག་གི །རླུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་རྔམས་སུ་ནི། །ས་ཡ་དྲུག་འབུམ་གྲངས་
མེད་དོ། །ཆུ་རྣམས་འབུམ་ཕྲག་བཅུ་གཅིག་དང༌། །སྟོང་ཕྲག་དག་ནི་ཉི་ཤུའོ། །ཕྱིས་

ནི་རྔམས་སུ་འབུམ་ཕྲག་བརྒྱད། །
ལྷག་མ་དག་ནི་གསེར་དུ་འགྱུར། །ཆུ་དང་གསེར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི། །ཐད་

ཀར་འབུམ་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་དང༌། །སྟོང་ཕྲག་གསུམ་དང་བརྒྱ་ཕྲག་ནི། །ཕྱེད་དང་ལྔ་རྣམས་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་གླིང་བཞི་པའི་འཇིག་རྟེན་བྱེ་བ་ཕྲག་
བརྒྱའི་འོག་གཞིའི་རླུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་གཅིག་ཡིན་པ་དང༌། དེ་ཡང་རྒྱ་ཁྱོན་གྱི་

ཚད་དཔག་ཚད་གྲངས་མེད་དང༌། དཔངས་ཀྱི་ཚད་དཔག་ཚད་ས་ཡ་གཅིག་དང་དྲུག་འབུམ་ཡིན་པ་དང༌། རླུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་དེའི་སྟེང་ན་གླིང་བཞི་པ་རེ་རེ་ལ་
འོག་གཞི་ཆུ་དང་གསེར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཐ་དད་པ་རེ་རེ་དང༌། དེ་དག་གི་ཚད་ཀྱང་
དཔངས་སུ་ཆུ་ལ་དཔག་ཚད་འབུམ་ཕྲག་བརྒྱད་དང་གསེར་ལ་འབུམ་ཕྲག་གསུམ་དང་སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ། རྒྱ་ཁྱོན་གྱི་ཚད་ལ་ཆུ་དང་གསེར་གཉིས་ཀའི་ཐད་ཀར་དཔག་
ཚད་འབུམ་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་དང་སྟོང་ཕྲག་གསུམ་དང་ཕྱེད་དང་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད་ཅིང་ཟླུམ་པོའི་ཁྱོན་ལ་དེ་སུམ་འགྱུར་དུ་ཡོད་པས་འོག་གཞི་རྣམས་ཀྱི་ཚད་ཤིན་ཏུ་མི་འདྲ་བ་དང༌། དེའི་སྟེང་དུ་ཆགས་པའི་རི་གླིང་སོགས་མི་འདྲ་བ་ནི། ལྷུན་པོ་རིན་ཆེན་
བཞིའི་རང་བཞིན། །ཆུ་ཡི་ནང་དུ་བརྒྱད་ཁྲི་དག །ནུབ་བོ་དེ་བཞིན་སྟེང་དུ་
ཡང༌། །དཔག་ཚད་དག་ནི་བརྒྱད་ཁྲིའོ། །ཞེས་ལྷུན་པོའི་དབྱིབས་གྲུ་བཞི་རྒྱུ་རིན་པོ་
ཆེ་བཞིའི་རང་བཞིན་ཏེ་ཤར་དངུལ་ལྷོ་བཻཌཱུརྱ་ནུབ་ཤེལ་དམར་པོ་བྱང་གསེར་ཡིན་

162

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ལ་དེ་དག་གི་ཁ་དོག་ཅན་ཡིན་པ་དང༌། དེ་ཡང་ཆུ་ནང་དུ་དཔག་ཚད་བརྒྱད་ཁྲི་ནུབ་
པ་དང་། ཆུ་མཚམས་ཡན་ལ་དཔག་ཚད་བརྒྱད་ཁྲི་ཡོད་པར་བཤད་ཅིང༌། འདིར་
ལྷུན་པོའི་དབྱིབས་ཟླུམ་པོ། ཁ་དོག་ཤར་ནག་ལྷོ་དམར་བྱང་དཀར་ནུབ་སེར་པོར་
བཤད་པ་དང༌། དཔངས་ཚད་དཔག་ཚད་འབུམ་ཕྲག་གཅིག་པར་བཤད་པ་དང༌། ཡང་མཛོད་ལས། གཉའ་ཤིང་འཛིན། གཤོལ་མདའ་འཛིན་དང་སེང་ལྡེང་ཅན། །ཞེས་སོགས་དང༌། དེ་དག་བར་བདུན་རོལ་མཚོ་ཡིན། །ཞེས་སོགས་གསེར་
གྱི་རི་བདུན་དང་རོལ་མཚོ་བདུན་བཤད་ནས་དེ་དག་གི་བར་ན་གླིང་མེད་པར་བཤད་ཅིང༌། གསེར་རི་དང་རོལ་མཚོ་རྣམས་ཀྱི་དབྱིབས་ཀྱང་གྲུ་བཞིར་བཤད་ལ།
འདིར་རི་རེ་རེ་དང་མཚོ་རེ་རེའི་ནང་ན་གླིང་རེ་སྟེ་གླིང་བདུན་དང༌། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
དབྱིབས་ཀྱང་ཟླུམ་པོར་བཤད་པ་དང༌། ཡང་མཛོད་ལས། ལྷག་མ་ཕྱི་ཡི་མཚོ་ཆེན་ཡིན། །འབུམ་ཕྲག་གསུམ་དང་སྟོང་ཕྲག་ནི། །ཉི་ཤུ་གཉིས་སོ་དེ་ལ་ནི། །འཛམྦུའི་
གླིང་སྟེ་ངོས་གསུམ་ལ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་མཐའ་ལྕགས་རི་ནག་པོས་བསྐོར་བའི་
ནང་ན་ཕྱིའི་རྒྱ་མཚོ་གནས་པའི་ནང་གི་ཕྱོགས་བཞི་མཚམས་བརྒྱད་ན་གླིང་བཞི་
གླིང་ཕྲན་བརྒྱད་ཆུ་གཞོང་གང་གི་ནང་ན་འབྲས་ཕུང་པོར་སྤུངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་

གནས་པར་བཤད་ལ། འདིར་ནི་བསིལ་རི་དང་ཆུའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་བར་ན་

མཚམས་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་ཆུ་སོགས་མེད་པར་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཟླུམ་པོར་འདབ་
ཆགས་པར་གནས་པ་ལ་ས་དུམ་བུ་བཅུ་གཉིས་སམ་གླིང་བཅུ་གཉིས་སུ་ཆ་འབྱེད་པ་ཡིན་པ་དང༌། ཡང་མཛོད་ལས། འདི་འོག་སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་ན། །མནར་མེད་པ་འོ་དེ་ཙམ་མོ། །དེ་ཡི་སྟེང་ན་དམྱལ་བ་བདུན། །ཞེས་དམྱལ་བའི་མ་མཐའ་འཛབུམ་གླིང་

163

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

འདི་ནས་དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་བཅལ་བ་ན་ཡོད་པ་དང༌། དེ་ཡང་ཚ་བའི་དམྱལ་བ་དང་གྲང་བའི་དམྱལ་བ་དང་ཉེ་འཁོར་གྱི་དམྱལ་བ་རྣམས་ལྷོ་འཛབུམ་གླིང་འདི་
ཉིད་ཀྱི་འོག་ན་ཡོད་པར་བཤད་ཅིང༌། དམྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་ཚེའི་ཚད་ཀྱང༌། ཡང་སོས་
ལ་སོགས་དྲུག་རིམ་བཞིན། འདོད་ལྷའི་ཚེ་དང་ཉིན་ཞག་མཉམ། །དེས་ན་དེ་དག་རྣམས་ཀྱི་ཚེ། །འདོད་པའི་ལྷ་དང་འདྲ་བ་ཡིན། །རབ་ཏུ་ཚ་བྱེད་མནར་མེད་ནི། །བར་
གྱི་བསྐལ་པའོ། །ཞེས་ཚ་དམྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་ཚེའི་ཚད་དེ་ལྟར་དུ་བཤད་པ་དང༌།
ཡང༌། ཏིལ་སྦྱང་ནས་ནི་ལོ་བརྒྱ་ཞིང༌། །ཏིལ་གཅིག་ཕྱུང་བས་ཟད་གྱུར་པ། །ཆུ་བུར་
ཅན་གྱི་ཚེ་ཡིན་ཏེ། །གཞན་གྱི་ཚེ་ནི་ཉི་ཤུས་བསྒྱུར། །ཞེས་གྲང་དམྱལ་གྱི་ཚེ་ཚད་
ཀྱང་དེ་ལྟར་དུ་བཤད་དོ། །
འདིར་ནི་དམྱལ་བའི་མ་མཐའ་འཛམ་གླིང་ཆེན་པོ་འདི་ནས་དཔག་ཚད་འབུམ་ཕྲག་གཉིས་ཀྱི་འོག་ན་ཡོད་པ་དང༌། དེ་ཡང་ཚ་བའི་དམྱལ་བ་དང་གྲང་དམྱལ་
རྣམས་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཚུན་ཆད་ཀྱི་ལྷུན་པོར་གླིང་མཚོ་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་འོག་ན་གནས་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་དམྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་ཚེ་ཚད་ཀྱང་དམྱལ་བའི་
གནས་དང་པོ་བསྐལ་པ་ཆུང་ངུའི་ཚེ་ཚད་དང༌། གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་བསྐལ་པ་བར་མའི་ཚེ་དང༌། བཞི་པ་དང་ལྔ་པ་བསྐལ་པ་མཆོག་གི་ཚེ་དང༌། དྲུག་པ་དང་བདུན་པ་བསྐལ་པ་ཆེན་པོའི་ཚེ་དང༌། དམྱལ་བ་བརྒྱད་པ་འཇིག་རྟེན་སྡུད་པའི་ཚེ་ཅན་དུ་བཤད་ཅིང༌། དམྱལ་བའི་གྲངས་ཀྱང་བརྒྱད་པོ་དེ་ལས་མ་བཤད་ལ། མཛོད་སོགས་ནས་དམྱལ་བའི་གྲངས་བཅོ་བརྒྱད་དུ་བཤད་པ་སོགས་ཆོས་མངོན་པ་དང་དུས་འཁོར་གྱི་ཕྱི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་རྣམ་གཞག་རྣམས་དབྱིབས་དང་ཚད་དང་གྲངས་

164

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ལ་སོགས་པ་མི་མཐུན་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་བྱུང་བ་དང༌། བཅུད་མིའི་ལུས་ཀྱི་རྩ་དང་རླུང་དང་རྒྱུ་བ་སོགས་ཀྱང་རྒྱུད་གཞན་དང་མི་འདྲ་བ་སྟེ་དེ་དག་ནི་དོགས་པ་སྐྱེ་བའི་གནས་སོ། །

༼དོགས་གནས་སྐྱེས་ཚུལ།༽
༈ གཉིས་པ་དེ་ལ་དོགས་པ་ཇི་ལྟར་སྐྱེས་པའི་ཚུལ་ནི། རྒྱ་གར་གྱི་མཁས་པ་

འགའ་ཞིག་དང་བོད་ཀྱིའང་མཁས་པ་འགའ་ཞིག །ཆོས་མངོན་པ་དང༌། རྒྱུད་སྡེ་
གཞན་དང་མི་མཐུན་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་དུས་འཁོར་རྒྱུད་རྣམ་དག་མ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་དག་གི་སྡུད་པ་པོ་དང་འགྲེལ་པ་མཛད་པ་པོ་རྣམས་ཀྱང་འཇམ་དབྱངས་དང༌། སྦྱན་རས་གཟིགས་དང༌། རྡོ་རྗེ་སྙིང་པོ་དང༌། ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེ་སོགས་མིན་ཞེས་སྨྲ་
བར་བྱེད་དོ། །ཇི་ལྟར་དུ་སྨྲ་བར་བྱེད་ན། མན་ངག་སྙེ་མ་ལས། འོ་ན་དུས་ཀྱི་འཁོར་
ལོ་དང་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པའི་གཞུང་རྣམས་སུ་ཐེག་པ་གསུམ་དང་འགལ་བའི་རྣམ་པར་གཞག་པ་མང་པོ་རྣམས་བྱས་ཏེ། དེའི་གཞུང་བྱེད་པ་གྲགས་པ་དང་པདྨ་དཀར་པོ་དང་རྡོ་རྗེ་སྙིང་པོ་དང་ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེའི་མིང་ཅན་དེ་རྣམས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་རྣམས་མ་ཡིན་པ་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་མང་དུ་མཁྱེན་པ་རྣམས་སྨྲའོ། །ཞེས་བཤད་ཅིང་མང་དུ་མཁྱེན་པ་ནི་སློབ་དཔོན་ཤཱནྟི་པ་ཡིན་པར་གྲགས་ལ། རྣམས་ཞེས་
པའི་ཚིག་གིས་རྒྱ་གར་བ་གཞན་ཡང་ཡོད་པར་བསྟན་ཏོ། །དེ་ལྟར་འདོད་པའི་བོད་ནི་བཅོམ་ལྡན་ཆེན་པོ་རིགས་རལ་པ་འདུས་པ་བ་ཆེན་པོ་རྔོག་དང་བཅས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཡིན་ནོ། །རྗེ་བཙུན་ཆེན་པོ་རེད་མདའ་བས་ནི། ཀྱོག་པོའི་ཤིང་ལ་སྲོང་བའི་ཚུལ་བཞིན་དུ། །ཞེས་གསུངས་ནས། རྒྱུད་སྡེ་གཞན་རྣམས་དང་འགལ་བ་ལྟར་སྣང་

165

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

བ་རྣམས་ལ་འགལ་བའི་ཐལ་འགྱུར་དག་བརྗོད་པར་མཛད་དོ། །
ཡང་ཨབྷ་ཡ་ལ་སོགས་པ་འགའ་ཞིག་ནི། དུས་འཁོར་རྒྱུད་འགྲེལ་རྒྱུད་དང་འགྲེལ་པ་ཚད་མར་གྱུར་པ་ཡིན་ཡང་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ་སོགས་པ་རྒྱུད་
སྡེ་གཞན་དང་རྣམ་གཞག་མི་མཐུན་པ་རྣམས་དྲང་དོན་དུ་འཆད་དོ། །མན་སྙེ་ལས། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོར་བསྟན་པ་རྒྱུད་གཞན་དང་མི་འགལ་བའི་དོན་གྱི་ཆ་འགའ་ཞིག་
ནི་ཁོ་བོས་རང་གི་གཞུང་གི་ཕྱོགས་རྣམས་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཤིང༌། གདུལ་བྱ་འགའ་ཞིག་གི་བསམ་པའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པས་འགལ་བའང་ཁ་ཅིག་སྤངས་སོ། །དེ་བས་གཞན་ལ་ནི་འགལ་བ་མ་སྤངས་ན་ཡང་འདི་རྣམས་ལ་ཉེས་པ་ཅི་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་བརྗོད་པས་ཆོག་གོ །ཞེས་རྒྱུད་འགྲེལ་ཀྱི་བསྟན་དོན་འདུས་པ་
སོགས་དང་མི་འགལ་བ་རྣམས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་བཤད་ཅིང༌། དོན་ལ་རྒྱུད་གཞན་དང་མི་འགལ་ཡང་གདུལ་བྱ་འགའ་ཞིག་གི་བསམ་ངོ་ལ་འགལ་བ་ལྟར་སྣང་བ་ཁ་ཅིག་ལ་འགལ་སྤོང་ཡང་བྱས་ཏེ། དེ་ལས་གཞན་སྣོད་བཅུད་གྱི་རྣམ་གཞག་བསྟན་པ་

སོགས་ལ་ནི་འགལ་བ་མ་སྤངས་ནའང་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་བར་གོང་དུ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་བརྗོད་པས་ཆོག་པར་གསུངས་སོ། །
འོ་ན་དྲང་དོན་དུ་ནམ་ཞིག་གི་ཚེ་བཤད་སྙམ་ན། དེའི་གོང་གི་མན་སྙེ་ལས། གང་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོར་ནམ་མཁའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལོགས་སུ་བཏོན་ནས་གསུངས་
པ་དེ་ནི་མུ་སྟེགས་པའི་ལྟ་བ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་ཉི་མའི་ཤིང་རྟ་ལ་སོགས་པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ངེས་པའི་དོན་ལ་གཞུག་པ་ལ་ལྡེམ་པར་དགོངས་པའི་དྲང་བའི་དོན་ཁོ་ན་སྟེ། ཕག་ལ་སོགས་པའི་འདོད་པའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པས་རི་རབ་ཀྱི་སྟེང་གི་

166

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

མཚམས་སུ་ཁམས་གསུམ་པའི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་བཀོད་པ་ལ་སོགས་པ་བསྟན་
པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོར་ནམ་མཁའི་ཁམས་ཀྱི་རླུང་སྲོག་འཛིན་
སོགས་རླུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་གཞན་ལས་ལོགས་སུ་བཏོན་ནས་གཞི་དུས་སུ་སྣ་
བུག་ནས་རྒྱུ་བར་གསུངས་པ་དྲང་དོན་ཡིན་ཞིང༌། འདིས་སྣོད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བསྟན་

པ་ཡང་དྲང་དོན་དུ་མཚོན་ནུས་པར་དགོངས་ནས་རྒྱས་པར་བརྗོད་པས་ཆོག་གོ །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །
བོད་ཀྱི་བླ་མ་འགའ་ཞིག་དུས་འཁོར་ནས་བཤད་པ་ཉིད་ངེས་པའི་དོན་དང༌།
མངོན་པ་ནས་བཤད་པ་ཐེག་པ་འོག་མའི་བསམ་ངོ་དང་བསྟུན་པས་དྲང་དོན་ཡིན་པས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མིན་ནོ་ཞེས་བཞེད་དོ། །དེ་དག་ལས་དུས་འཁོར་རྒྱུད་ཚད་མར་མི་འདོད་པ་དག་གིས་རྒྱུད་འགྲེལ་ལ་འགལ་བ་བརྗོད་ཅིང༌། རྣམ་དག་མིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་བརྗོད་པ་རྣམས་ལ་ནི་འགལ་སྤོང་དང༌། སྒྲུབ་བྱེད་ལ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་
མཐའ་ཡས་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དག་དང༌། མཛོད་ནས་བཤད་པ་དང་འཇིག་རྟེན་གྱི་

རྣམ་གཞག་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ས་སྡེ་དང་མདོ་ནས་བཤད་ཚུལ་རྣམས་ནི་རྒྱུད་འགྲེལ་གྱི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྣང་བ་ལས་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང༌། སྣོད་ཀྱི་

འཇིག་རྟེན་གྱི་རྣམ་གཞག་དུས་འཁོར་ནས་བཤད་པ་དང་མངོན་པ་ནས་བཤད་པ་
གཉིས་ཀ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་པ་ནི་འགལ་སྤོང་གི་འགྲེལ་ཚིག་འདི་དག་གིས་གསལ་བར་སྟོན་པ་འཆད་པར་འགྱུར་བ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །
འོ་ན་ཤཱནྟི་པ་སོགས་གོང་དུ་བཤད་པའི་དུས་འཁོར་རྒྱུད་འགྲེལ་རྒྱུད་དང་
འགྲེལ་བ་རྣམ་དག་མིན་ཞེས་སྨྲ་བ་དེ་དག་ལ་ཆོས་སྤོང་བ་སོགས་སྡིག་ཏུ་འགྱུར་

167

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

རམ་ཞེ་ན། དེ་དག་ལ་ཆོས་སྤོང་བ་སོགས་སྡིག་ཏུ་མི་འགྱུར་ཏེ། མཆོག་མི་འགྱུར་གྱི་
མདོར་བསྡུས་ལས། འདིར་གལ་ཏེ་འཇིག་རྟེན་པས་སྨད་པས་དམྱལ་བར་འགྲོ་བར་འགྱུར་ན་འོ་ན་དེའི་ཚེ་ལྟ་བ་པ་ཐམས་ཅད་ནི་ཕན་ཚུན་སྨོད་པར་བྱེད་དེ་ཕན་ཚུན་སྨོད་པ་ལས་ལྟ་བ་པ་ཐམས་ཅད་དམྱལ་བར་འགྲོ་བར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་དེ་ལྟ་ན་ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་དང་གྲུབ་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་འགལ་ཞིང་བརྟུལ་ཞུགས་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་དོན་མེད་པར་འགྱུར་རོ་
ཞེས་པ་འགའ་ཞིག་གི་བསམ་པ་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་དོགས་པ་བཀོད་ནས་དེའི་ལན་གསུངས་པ་ནི། དེའི་འཕྲོ་ཉིད་ལས། དེའི་ཕྱིར་བརྗོད་པར་བྱའོ། །འདིར་
བྱིས་པའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་ལ་
སོགས་པ་ཐམས་ཅད་དང་འགལ་བ་དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡོངས་སུ་བརྟག་པར་སེམས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྟ་བ་པོ་ཕན་ཚུན་སྨྲ་བ་པོ་དེ་རྣམས་ཀྱི་
ལྟ་བ་ལ་སྐྱོན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡོངས་སུ་བརྟག་པ་ལ་བརྟེན་པའི་སེམས་ཀྱི་ཕྱིར་དང༌། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པའི་སེམས་མེད་
པའི་ཕྱིར་དང༌། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་པ་བྱེད་པའི་སེམས་ཀྱི་ཕྱིར་

རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སློབ་དཔོན་ཤཱནྟི་པ་དང་བཅོམ་ལྡན་རིགས་རལ་ལ་
སོགས་པ་དེ་རྣམས་བསྟན་པ་དང་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་པ་འབའ་ཞིག་ལ་དགོངས་ནས་
གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡོངས་སུ་བརྟག་པར་སེམས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་
བྱའོ། །

168

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

༼དོགས་གནས་སེལ་བྱེད་འགྲེལ་པའི་དོན་བཤད་པ།༽
༈ གསུམ་པ་དོགས་པ་དེ་དག་སེལ་བྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་པའི་དོན་བཤད་པ་ནི། དེ་
ལ་བཤད་བྱའི་འགྲེལ་པ་ནི། འདིར་འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཞེས་པ་ནས། འཇིག་རྟེན་
གྱི་ཁམས་ཀྱི་ཚད་དང་ལུས་ཀྱི་ཚད་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་དོན་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་

གསུངས་སོ། །ཞེས་པའི་བར་ཡིན་ལ དེ་ཡང་རྒྱུད་འགྲེལ་ལས་གླིང་བཞི་པ་གཅིག་
ཏུ་འདི་ཉིད་ཀྱི་ཚད་དབྱིབས་བཤད་པ་མངོན་པ་ནས་ཀྱང་གླིང་བཞི་པ་འདི་ཉིད་ཀྱི་
རྣམ་གཞག་བྱས་པ་དང་འགལ་བ་སྤོང་བ་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཇི་ལྟར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་ཚད་འབུམ་ཕྲག་སུམ་ཅུ་སོ་དྲུག་ལྷག་པ་
དང༌། ཇི་ལྟར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དཔག་ཚད་འབུམ་ཕྲག་བཞིའི་ཚད་དུ་གསུངས།
འདིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྫུན་གསུང་པ་པོ་ཡིན་ནམ་ཅི་ཞེས་པ་འགའ་ཞིག་འདོད་པར་གྱུར་ན། ཞེས་གསུངས་པ་ནི་མཛོད་ལས། ཆུ་དང་གསེར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་

གྱི། །ཐད་ཀར་འབུམ་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་དང༌། །སྟོང་ཕྲག་གསུམ་དང་བརྒྱ་ཕྲག་ནི། །ཕྱེད་དང་ལྔ་རྣམས་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་བཤད་པའ་གླིང་བཞི་པ་གཅིག་བུ་འདི་ཉིད་ཀྱི་འོག་གཞི་ཆུ་དང་གསེར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཐད་ཀའི་ཚད་དེ་སུམ་འགྱུར་དུ་བྱས་
པས་དཔག་ཚད་འབུམ་ཕྲག་སོ་དྲུག་ལྷག་མ་ཁྲི་སུམ་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་འོང་བ་འདི་དང༌།
དཔག་ཚད་འབུམ་ཕྲག་བཞི་པར་བཤད་པ་འདི་གཉིས་ཀ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་

གསུང་ཡིན་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྫུན་གསུང་པ་པོར་འགྱུར་རོ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་བསླང་བ་ཡིན་པས་སོ། །དེ་ལྟ་ན་འགྲེལ་ཚིག་འདི་རྣམས་ཀྱིས་གླིང་བཞི་པ་གཅིག་པུ་
འདི་ཉིད་ཀྱི་ཚད་དབྱིབས་མི་འདྲ་བའི་བཤད་ཚུལ་གཉིས་འགལ་བ་སྤོང་བ་ཡིན་ནོ། །

169

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དེ་ལྟར་བྱས་ཏེ་འགྲེལ་པའི་དོན་ཞིབ་པར་བཤད་ན་འདི་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་པར་སྟེ་དངོས་པོའི་གནད་ཚོད་ལ་གླིང་བཞི་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་ལ་མངོན་
པ་ནས་བཤད་པའམ་དུས་འཁོར་ནས་བཤད་པ་ལྟ་བུའི་ཚད་དང་དབྱིབས་དེ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་གཞལ་དུ་མེད་དེ། གླིང་བཞི་པ་འདིའི་རྣམ་གཞག་འཆད་པའི་སྐབས་འདིར་འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་མོས་པ་སྣ་ཚོགས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལས་རིགས་སྣ་ཚོགས་པ་ལས། གླིང་བཞི་པ་འདིའི་ཚད་དབྱིབས་ཀྱི་ཆ་

ཤས་ཀྱང་སྣ་ཚོགས་པར་གྲུབ་ཅིང༌། གྲུབ་པ་ལྟར་བསམ་པའི་དབང་གིས་ཏེ་རང་རང་གི་བསམ་པ་དང་མཐུན་པར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་ཚད་དང་དབྱིབས་བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་སོ་སོར་གསུངས་ཤིང༌། གསུངས་པ་ལྟར་རང་རང་གི་ལས་རིགས་དང་མཐུན་པར་རབ་ཏུ་སྣང་བ་ཡིན་པས་སོ། །
འོན་ཏེ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལས་རིགས་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཚོགས་པ་ལས་གླིང་

བཞི་པ་འདི་ཉིད་ཀྱི་ཚད་དབྱིབས་ཀྱི་ཆ་ཤས་མི་འདྲ་བར་ཇི་ལྟར་དུ་འགྱུར་སྙམ་ན།
དེ་ལྟར་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡོད་དེ། སེམས་ཅན་བསོད་ནམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་བསོད་ནམས་
ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་གླིང་བཞི་པ་གཅིག་ཉིད་ཀྱི་ཆ་ཤས་འགའ་ཞིག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་
པར་འགྱུར་བ་དང༌། སེམས་ཅན་སྡིག་པ་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྡིག་པའི་དབང་གིས་ཕུན་
སུམ་ཚོགས་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གལ་ཏེ་སེམས་ཅན་འགའ་ཞིག་གི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་དང༌། འགའ་ཞིག་
གི་སྡིག་པའི་ལས་ཀྱི་བདག་འབྲས་སྣོད་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་ཕུན་སུམ་ཚོགས་
པ་མ་ཡིན་པ་སོ་སོར་འགྱུར་བ་ཡོད་མོད། གླིང་བཞི་པའི་འཇིག་རྟེན་གཅིག་པུ་འདི་

170

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ཉིད་ལ་མངོན་པ་ནས་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ཚད་དབྱིབས་ཀྱི་ཆ་གཅིག་དང་དུས་འཁོར་
ནས་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ཚད་དབྱིབས་ཀྱི་ཆ་གཅིག་སྟེ་ཚད་དབྱིབས་མི་འདྲ་བའི་ཆ་
ཤས་གཉིས་གཉིས་སེམས་ཅན་གྱི་ལས་རིགས་མི་འདྲ་བའི་འབྲས་བུར་ཇི་ལྟར་དུ་འགྱུར་ཞེ་ན། དེ་ཉིད་དཔེའི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ནི། འདིར་ཕུག་ཁྲུ་ལྔ་པ་ཞེས་སོགས་ཏེ། འདིར་ཆུ་དང་ཞེང་དང་དཔངས་རྣམས་ལ་ཁྲུ་ལྔ་ལྔའི་ཚད་དང་ལྡན་པའི་ཕུག་གང་དུ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དགྲ་བཅོམ་པའམ་དབང་ཐོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གནས་པའི་ཕུག་དེར་དགྲ་བཅོམ་པའམ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་དག་གིས་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་བསྟེན་པ་དེའི་མཐུ་དང་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་འཁོར་ལོས་

སྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོ་དཔུང་གི་སྡེ་དང་བཅས་པ་འོང་ཞིང་རབ་ཏུ་འཇུག་སྟེ། དེའི་ཚེ་ཕུག་དེ་སུས་ཀྱང་མ་བསྐྱེད་ཅིང་ཕུག་དེར་ཞུགས་པའི་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་རྒྱལ་སྡེ་དང་བཅས་པ་ཡང་དོག་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པ་ཚད་མས་སྒྲུབ་ལ། དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་འགལ་བ་ལྟར་སྣང་ཡང་དོན་ལ་མི་འགལ་བ་ནི་དགྲ་བཅོམ་པའམ་དབང་ཐོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་དག་གི་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཐུ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་
ལས་བྱུང་བའོ། །
དཔེ་དེ་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་དུ་གླིང་བཞི་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གཅིག་
པུ་འདི་ཉིད་ཀྱི་ལྷུན་པོ་ལྟ་བུ་གཅིག་ལ་ཡང་མངོན་པ་ནས་བཤད་པའི་ཚད་དབྱིབས་

ཀྱི་ཆ་གཅིག་དང་དུས་འཁོར་ནས་བཤད་པའི་ཚད་དབྱིབས་མི་འདྲ་བའི་ཆ་གཉིས་གཉིས་ཀྱང་དོན་དམ་པར་ཏེ་དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་ལ་ཚད་མས་གྲུབ་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། ཕུག་ཁྲུ་ལྔ་པར་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་རྒྱལ་སྡེ་དང་བཅས་བཞུགས་པའི་ཚེ་

171

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

འཁོར་ལོས་བསྒྱུར་རྒྱལ་སྡེ་དང་བཅས་པ་དོག་པ་མ་ཡིན་པ་དང་ཕུག་ཆེ་བར་མ་སོང་བ་མི་འགལ་བ་འདི་དགྲ་བཅོམ་པའམ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཐུས་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་གླིང་བཞི་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་

གཅིག་པུ་འདི། ཉིད་ཀྱི་ལྷུན་པོ་ལྟ་བུ་གཅིག་ལ་ཡང་མངོན་པ་ནས་བཤད་པའི་ཚད་
དབྱིབས་ཀྱི་ཆ་ཤས་གཅིག་དང་དུས་འཁོར་ནས་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ཚད་དབྱིབས་ཀྱི་

ཆ་ཤས་གཅིག་སྟེ་གཉིས་འོང་བ་མི་འགལ་བ་འདི་ཡང་མངོན་པ་དང༌། འདུས་པ་སོགས་རྒྱུད་གཞན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དང་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ཆེད་དུ་བྱ་
བའི་གདུལ་བྱ་གཉིས་ཀྱི་ལས་རིགས་སོ་སོའི་མཐུས་བྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

རོ། །དགྲ་བཅོམ་པའམ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་དག་གི་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་སྤྱི་མཐུན་གྱི་ལས་ཀྱི་མཐུ་འམ་
ནུས་པ་ཡང་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་ལས།
ཕྱིའི་དངོས་པོ་སྣ་ཚོགས་མངོན་པར་འགྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ལས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་བོ། །ནོར་བུ་དང༌། སྔགས་དང༌། སྨན་དང༌། མཁྱུད་དཔྱད་དང་ལྡན་པའི་ལས་བསམ་
གྱིས་མི་ཁྱབ་པའོ། །རྣལ་འབྱོར་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཐུའི་ལས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་
པའོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་དབང་གི་ལས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །
འོ་ན་མངོན་པ་དང་དུས་འཁོར་ནས་བཤད་པའི་གླིང་བཞི་པའི་འཇིག་རྟེན་གཉིས་ཀ་དངོས་གནས་ལ་ཡོད་པར་འདྲ་ན། མངོན་པ་ནས་བཤད་པའི་ཚད་དབྱིབས་ཅན་དེ་ཉིད་དུས་འཁོར་འདིར་ཡང་བསྟན་པས་ཆོག་མོད་འདིར་དེ་དང་མི་

172

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

མཐུན་པ་བཤད་པ་ལ་དགོས་པ་ལྷག་པོ་ཅི་ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་འདིར་
མངོན་པ་དང་མི་མཐུན་པའི་གླིང་བཞི་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་ཚད་འབུམ་ཕྲག་
བཞི་པར་བཤད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། ཇི་ལྟར་ཕྱི་རོལ་དེ་བཞིན་ལུས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་གླིང་བཞི་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་

འདི་དང་ཆོས་མཐུན་པར་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་འཁོར་ལོ་བསྒོམས་ནས་སྤྱད་པར་བྱ་
བའི་དོན་དང༌། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཚད་དང་མཐུན་པའི་ལུས་ཀྱི་ཚད་བསྟན་པའང་ལུས་
ཀྱི་ཚད་དང་ཆོས་མཐུན་པར་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་འཁོར་ལོ་བསྒོམས་ནས་ལུས་རྣམ་
པར་སྦྱང་བའི་དོན་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལུས་ནི་དཀྱིལ་འཁོར་ཞེས་བརྗོད་དོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
རྒྱུ་མཚན་དེ་ལྟར་ན་ཕྱི་རོལ་ཏུ་འཇིག་རྟེན་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་ཡོད་པར་
བཞག་པའི་ཚད་ཀྱིས་ལྷུན་པོའི་དཔངས་དཔག་ཚད་འབུམ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་ལུས་
ཀྱི་སྒལ་ཚིགས་ཀྱི་དཔངས་ཁྲུ་གང་སྟེ་ཁྲུའི་ཚད་དེས་ལུས་ལ་ཁྲུ་བཞིའོ། །ལྷུན་པོ་
དཔག་ཚད་འབུམ་གྱི་ཚད་ཀྱིས་གླིང་བཞི་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་དཔག་ཚད་
འབུམ་ཕྲག་བཞི་ཡིན་པའོ། །གལ་ཏེ་འདིར་གླིང་བཞི་པའི་འཇིག་རྟེན་འདི་དཔག་ཚད་འབུམ་ཕྲག་བཞི་པར་བཤད་པ་ལས་རྣམ་པ་གཞན་མངོན་པ་ནས་བཤད་པ་ལྟར་བཤད་ན། ཇི་ལྟར་ཕྱི་རོལ་དེ་བཞིན་ལུས་སུ་ཆོས་མཐུན་ཚུལ་བཤད་མ་ཐག་པ་དེ་
ལྟར་དུ་ཡོད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། མངོན་པ་ནས་བཤད་པའི་ལྷུན་པོ་ལ་དཔག་ཚད་འབུམ་ཕྲག་གཅིག་མེད་པས་ལུས་ཀྱི་སྒལ་ཚིགས་ཁྲུ་གང་དང་ཆོས་མི་མཐུན་པའི་
ཕྱིར་རོ། །རྒྱུ་མཚན་དེ་ལྟར་ན་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་འདིར་གླིང་བཞི་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་

173

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།
ཁམས་ཀྱི་ཚད་བཤད་པར་བྱ་བ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་དཔག་ཚད་འབུམ་ཕྲག་བཞི་པར་བཤད་པ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་དུ་འགྱུར་རོ། །
དེ་ལྟར་ཡིན་པ་འོན་ཀྱང༌། བསྲེགས་བཅད་བདར་བས་གསེར་བཞིན་དུ། །ལེགས་པར་བརྟགས་པ་ང་ཡི་བཀའ། །བླང་བར་བྱ་ཡི་གུས་ཕྱིར་མིན། །ཞེས་གསེར་བཟང་པོ་བསྲེགས་ན་དམར། བཅད་ན་དཀར། བདར་ན་སེར་བ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་བརྟག་དགོས་པ་བཞིན་དུ་སང་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ལ་དཔྱད་པ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་
བརྟགས་པ་ན་རྣམ་པར་དག་པར་མཐོང་ནས་ལུང་ཚད་མར་བླང་བར་བྱ་ཡི་གུས་པ་ཙམ་མམ་ཞེན་པ་ཙམ་གྱིས་ལེན་པ་མིན་པར་གསུངས་པ་ལྟར་ཚད་མས་ལེགས་པར་དཔྱད་ཅིང་བརྟགས་ནས་གླིང་བཞི་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་འབུམ་ཕྲག་
བཞི་པའི་ཚད་ཙམ་ཁོ་ནར་ངེས་པར་གཟིགས་ནས་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་འདིར་
དཔག་ཚད་འབུམ་ཕྲག་བཞི་པའི་ཚད་ཅན་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དམ་བཅས་

ཤིང་གསུངས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། གོང་དུ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་གླིང་བཞི་པའི་འཇིག་རྟེན་འདི་ཉིད་ལ་ཡང་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་རིགས་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཚོགས་པའི་དབང་གིས་བྱུང་བའི་ཚད་དང་དབྱིབས་མི་འདྲ་བའི་ཆ་ཤས་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གླིང་བཞི་
པ་འདིའི་ཚད་དབྱིབས་དུས་འཁོར་ནས་བཤད་པ་འདི་ཁོ་ན་ལྟར་མེད་པ་འོན་ཀྱང་
འདིར་དཔག་ཚད་འབུམ་ཕྲག་བཞི་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བཤད་ཅིང་དམ་བཅས་
པ་ནི་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ་དང་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་རྫོགས་པའི་རིམ་པའི་ཡུལ་ལ་བཞུག་པའི་དོན་དུ་གསུངས་ཤིང་དམ་བཅས་པ་ཡིན་ནོ། །

174

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

དེ་དག་གིས་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོར་དཔག་ཚད་འབུམ་ཕྲག་བཞི་པ་སོགས་ཀྱི་

གླིང་གཞི་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བཤད་པའི་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་དགོས་པ་བསྟན་
ནས་རྣམ་གཅད་ཀྱི་དགོས་པ་སྟོན་པ་ནི། ཉི་མའི་ཤིང་རྟ་ལ་སོགས་པའི་འདོད་པ་
ཚངས་པའི་ཡུལ་ས་གཅིག་པུ་འདི་ཉིད་དཔག་ཚད་བྱེ་བའི་ཁྱོན་དང་ལྡན་པ་འགོག་པ་སྟེ། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་འདིར་གཟའ་ལྔའི་འགྲོས་དང་སྐར་རྩིས་དང་ཁྱིམ་གྱི་འཁོར་
ལོའི་རྣམ་གཞག་དང་ལྡན་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་ཚད་རབ་ཏུ་བཀོད་པ་འདི་ལ་
ཕྱི་ནང་སྦྱོར་བའི་དགོས་པ་ཡོད་པར་མ་ཟད་དགོས་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། དགོས་པ་གང་གི་ཕྱིར་ན་གླིང་བཞི་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་ཡུལ་འདི་ལ་ཆོས་མངོན་
པ་མཛོད་ཀྱི་འདོད་པ་དང་རིག་བྱེད་ཀྱི་གྲུབ་པའི་མཐའི་བསམ་པས་མི་མཐུན་པ་སྣ་
ཚོགས་པ་ཡོད་ཅིང༌། དེ་ལྟར་མི་མཐུན་པ་དེ་དག་ལས་རིག་བྱེད་པའི་འདོད་པ་ཚངས་པའི་ཡུལ་ས་གླིང་བཞི་པ་གཅིག་པུ་འདི་ནི་དཔག་ཚད་བྱེ་བའི་ཁྱོན་ནོ་ཞེས་རྫུན་དུ་སྨྲ་བར་བྱེད་དེ་དེ་ལྟ་བུའི་རྫུན་སྨྲ་བའི་དོན་དེ་ལ་ཉི་མའི་ཤིང་རྟ་ལ་སོགས་པ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དེ་ལོག་ནས་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱ་བའི་སླད་དུ་ཚངས་པའི་ཡུལ་
སའི་ཚད་དེ་རྣམ་པར་གཞོམ་པའི་དོན་ནམ་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་
གླིང་བཞི་པའི་འཇིག་རྟེན་འབུམ་ཕྲག་བཞི་པའི་ཚད་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་འདི་ལ་སངས་རྒྱས་པའི་མཛོད་མཐོང་ནས་དུས་འཁོར་ནས་བཤད་པ་འདི་འཁྲུལ་པར་གྱུར་ཏོ་སྙམ་དུ་མི་བྱ་སྟེ། གཟའ་ལྔའི་འགྲོས་དང་སྐར་རྩིས་དང་ཁྱིམ་གྱི་འཁོར་ལོ་ལ་
སོགས་པ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་འདི་ནས་ཇི་ལྟར་བཤད་པ་ལྟར་རི་མོས་མངོན་སུམ་དུ་
གཏན་ལ་འབེབས་པ་དེའི་ཕྱིར་རོ། །

175

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

འོ་ན་ཇི་ལྟར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གླིང་བཞི་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་

འདིའི་ཚད་མཛོད་ལས། ཆུ་དང་གསེར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི། །ཐད་ཀར་འབུམ་ཕྲག་

བཅུ་གཉིས་དང༌། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་དཔག་ཚད་འབུམ་
ཕྲག་སོ་དྲུག་ལྷག་མ་དང་བཅས་པར་ཡང་གསུངས་ཤིང༌། ཇི་ལྟར་དུས་ཀྱི་འཁོར་
ལོར་གླིང་བཞི་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་དཔག་ཚད་འབུམ་ཕྲག་བཞི་པའི་ཚད་
དུ་ཡང་གསུང་ན། འདིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྫུན་གསུང་པ་པོ་ཡིན་ནམ་ཅི་ཞེས་པ་འགའ་ཞིག་འདོད་པར་འགྱུར་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་མངོན་པའི་མདོ་དང་དུས་ཀྱི་

འཁོར་ལོར་འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་ཚད་དབྱིབས་མི་འདྲ་བ་སོ་སོར་གསུངས་ཀྱང་
བཅོམ་ལྡན་འདས་རྫུན་གསུང་པ་པོ་ཡིན་ཞེས་པ་དེའི་ཚིག་ལས་དང་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་ཁས་ལེན་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཁས་བླང་བར་མི་བྱ་སྟེ། སྔར་བཤད་
ཟིན་པ་ལྟར་གླིང་བཞི་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གཅིག་པུ་འདི་ཉིད་ལའང་མངོན་པ་
དང༌། འདུས་པ་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དང༌། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ཆེད་
དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་སོ་སོའི་ལས་རིགས་མི་འདྲ་བའི་བདག་རྐྱེན་ལས་ཚད་དབྱིབས་

མི་འདྲ་བའི་ཆ་ཤས་སོ་སོར་སྣང་ཞིང༌། ཇི་ལྟར་སྣང་བ་དང་མཐུན་པར་སེམས་ཅན་
གྱི་བསམ་པའི་དབང་གིས་ཏེ་བསམ་པ་དང་མཐུན་པར་གསུངས་པས་སོ། །
འོ་ན་འདིའི་སྐབས་ཀྱི་མཛོད་འདི་ཅི་ལ་བྱེད་སྙམ་ན། བླ་མ་སྔ་མ་དག་སློབ་
དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛོད་བརྩམས་པ་འགྲེལ་ཆེན་བརྩམས་པ་ལས་ལོ་སུམ་
བརྒྱ་ཙམ་གྱིས་ཕྱི་བས་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་མཛོད་འདི་མིན་ཞིང༌། འོ་ན་
གང་ཡིན་སྙམ་ན། མངོན་པ་སྡེ་བདུན་ལ་མཛོད་ཀྱི་བཤད་པ་ཡོད་པ་ལྟར་རམ། ཡང་

176

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ན་མངོན་པ་སྡེ་བདུན་གྱི་དོན་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་བྱེ་བྲག་བཤད་མཛོད་
ཆོན་མོ་ལ་མཛོད་ཅེས་ཟེར་བས་དེ་ལ་བྱེད་དོ་གསུང་ནའང༌། འགྲེལ་ཆེན་ལས་སངས་རྒྱས་པའི་མཛོད་མཐོང་ནས་ཞེས་མ་འོངས་པ་ལུང་བསྟན་པ་ལྟ་བུར་འདུག་པ་དང༌། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་མཛོད་འདི་བོད་ལ་སོགས་པ་ཀུན་ལ་ཁྱབ་ཆེ་
བས་འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱུག་གིས་མ་འོངས་པ་ན་སློབ་དཔོན་
དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་མཛོད་ཅེས་པའི་བསྟན་བཅོས་འབྱུང་བ་ལ་དགོངས་པར་བྱས་ན་ལེགས་སམ་སྙམ་མོ། །
འོ་ན་ཉི་མའི་ཤིང་རྟ་ལ་སོགས་པ་གླིང་བཞི་པའི་འཇིག་རྟེན་འདི་དཔག་ཚད་
བྱེ་བའི་ཁྱོན་ཅན་དུ་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་དེ་ལྡོག་པའམ་གཞོམ་པའི་དོན་དུ་མངོན་པ་ནས་བཤད་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་ཚད་དབྱིབས་དེ་ཉིད་བསྟན་པས་ཆོག་
མོད། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ཚད་དབྱིབས་སོགས་ངེས་པར་བརྗོད་ཅི་དགོས་སྙམ་ན། དེ་ལྟ་བུའི་ལོག་རྟོག་དེ་གཞོམ་པའི་དོན་དུ་གཟའ་དང་རྩིས་དང་ཁྱིམ་གྱི་འཁོར་ལོ་
དང་ལྡན་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདིའི་ཚད་ངེས་པར་བརྗོད་དགོས་ཏེ། གཟའ་ལྔའི་འགྲོས་དང་སྐར་རྩིས་དང་ཁྱིམ་གྱི་འཁོར་ལོ་འཁོར་ཚུལ་དང་དེ་ལ་ཉི་ཟླ་སོགས་
ལོངས་སྤྱོད་ཚུལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོར་བསྟན་པ་རྣམས་ས་རིས་ཀྱིས་གཏན་ལ་བབ་

པའི་ཚེ་དེ་ལྟར་བསྟན་པ་རྣམས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་ཁས་བླང་དུ་རུང་བ་ལ་ངེས་ཤེས་སྐྱེས་པ་ན་འཇིག་རྟེན་འདིའི་ཚད་དབྱིབས་བསྟན་པ་རྣམས་ལ་ཡང་ངེས་ཤེས་སྐྱེས་ཏེ་སྔ་མའི་ལོག་རྟོག་ལྡོག་པར་འགྱུར་གྱི་དེ་ལས་གཞན་དུ་མངོན་པ་ནས་བཤད་པ་
ཙམ་གྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་རྣམ་གཞག་བསྟན་པ་དེ་ཙམ་གྱིས་ཉི་མའི་ཤིང་རྟ་ལ་སོགས་

177

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

པའི་ལོག་རྟོག་དེ་ལྟ་བུ་ལྡོག་པར་དཀའ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྩ་རྒྱུད་ལས། སེམས་ཅན་མོས་པ་སྣ་ཚོགས་པ། །རང་གཞན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྣ་ཚོགས་པ་རིག་པ་པོ། བསྟན་པ་
གཞན་དང་གཞན་གྱིས་བསྟན་པའི་སྣ་ཚོགས་པའི་ལམ་ལ་རབ་ཏུ་གནས་པ། ཤེས་
བྱ་སྣ་ཚོགས་ཤེས་པའི་ང་རྒྱལ་གྱིས་ཁེངས་པ་ཅན་དེ་དག་ལ་རང་གཞན་གྱི་གྲུབ་

མཐའ་ལ་ཇི་སྲིད་སྒྲུབ་བྱེད་དང་གནོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་ངེས་ཤེས་སྐྱེད་ནུས་པ་མ་
བསྟན་པ་དེ་སྲིད་དུ་ང་རྒྱལ་གྱིས་ཁེངས་པ་ཅན་དེ་དག་ཀུན་མཁྱེན་གྱི་ཡང་དབང་དུ་

མི་འགྱུར་བ་སྟེ་གཞུག་པར་ནུས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །
འོ་ན་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དོན་བདེན་པ་བསྟན་པ་འབའ་ཞིག་ལས་གཞན་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་དོན་བསྟན་པར་མི་རུང་ངམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་ངེས་ཏེ། གསོད་པར་ངེས་པའི་མི་ལ་སོགས་པའི་སྲོག་ཆགས་མང་པོ་གསོད་བྱེད་གཤེད་མས་འཚོལ་བའི་ཚེ། གསད་བྱ་དེ་དག་མཐོང་ངམ་ཞེས་འདྲི་བ་ལ་གསད་བྱ་དེ་དག་ལ་སྙིང་བརྩེ་བའི་བསམ་པས་མཐོང་ཡང་མ་མཐོང་ཞེས་རྫུན་གྱི་ཚིག་བརྗོད་པ་ན་གསད་བྱ་དང་གསོད་བྱེད་ཀྱི་གཤེད་མའི་སེམས་ཅན་དེ་དག་ལ་ཕན་པ་ལས་མི་
བདེན་པའི་རྫུན་དེས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱི་རྒྱུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། སྟོང་ཉིད་
ཟབ་མོའི་སྣོད་དུ་མི་རུང་བའི་གང་ཟག་ལ་སྟོང་ཉིད་སྟོན་པའི་ཚིག་བདེན་པ་བརྗོད་པ་ན་གཞན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་སྣོད་དུ་མི་རུང་བའི་གང་ཟག་དེ་ལ་གནོད་པ་ལས་བདེན་པའི་
ཚིག་དེས་རྒྱུ་བྱས་ནས་མནར་མེད་ལ་སོགས་པ་རབ་ཏུ་སྟེར་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་

ཏེ། བློ་སྦྱོང་མ་བྱས་སེམས་ཅན་ལ། །སྟོང་པ་ཉིད་ནི་བརྗོད་པ་དང༌། །ཞེས་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྩ་ལྟུང་དུ་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །

178

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

གཏོང་བ་པོ་མིན་ཡི་དྭགས་ཀྱིས། །ཞེས་སོགས་ནི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་
ལས་ཀྱི་ནུས་པ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ལུང་སྟེ། དེ་དག་གི་དོན་ནི་
གཏོང་བ་པོ་མིན་པ་སེར་སྣའི་ལས་ཀྱིས་ཡི་དྭགས་སུ་སྐྱེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལས་དེའི་
ནུས་པས་བཟའ་བཏུང་གིས་གང་བའི་ཁྱིམ་གྱི་གནས་སུ་ཕྱིན་པ་ན་བཟའ་བཏུང་

གིས་དག་པའི་རི་དང་མཚུངས་པར་མཐོང་ཞིང༌། སྡིག་པ་ཆེན་པོ་བྱེད་པ་དམྱལ་བར་སྐྱེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཁྱིམ་གྱི་གནས་བཟང་པོ་ཡང་ཁབ་རྩེ་དང་ཤལ་མ་ལི་ལ་སོགས་
པ་མཚོན་ཆའི་རྣམ་པར་གྱུར་ནས་བདག་ཉིད་ལ་གནོད་པར་མཐོང་ངོ༌། །དེ་བཞིན་དུ། ས་འོག་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་གྱུར་ནས། །ཞེས་སོགས་ནི་རྣལ་འབྱོར་པའི་མཐུ་བསམ་
གྱིས་མི་ཁྱབ་པར་བཤད་པའི་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ལུང་སྟེ། དེའི་དོན་ཡང་རྣལ་འབྱོར་པས་
ས་འོག་ན་སྤྱོད་པའི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པར་གྱུར་ཅིང་ལྷ་མོ་རྣམས་ཀྱི་གྲོང་དུ་འགྲོ་བའི་
དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པ་རྣམས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་བརྟན་ཅིང་འཁྲེགས་པའི་ས་གཞི་ཡང་ཀུན་
ནས་བུག་པ་དང་བཅས་པ་སྟེ། མངོན་པར་སྐབས་ཡོད་པར་མཐོང་ཞེས་རྩ་རྒྱུད་ལས་རིགས་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཚོགས་པ་བསགས་པའི་ལས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་སེམས་ཅན་རང་རང་གི་སེམས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཚད་དབྱིབས་

སོགས་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་རབ་ཏུ་སྣང་བ་དེ་དེ་ལྟར་སྣང་བའི་སྣང་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཚད་དབྱིབས་སོགས་གསུངས་པ་ཡིན་
གྱི། སེམས་ཅན་གྱི་སྣང་ཚུལ་ལ་མ་ལྟོས་པར་དེ་བཞིན་གཤིགས་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་

མངོན་པར་ཞེན་པའི་དབང་གིས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གྱི་ཚད་དང་དབྱིབས་ལ་

སོགས་པ་གཟིགས་ནས་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་པའི་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་སྣང་ཚུལ་

179

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།
གྱི་ངོ་བོས་དངོས་པོའི་ཚད་གསུངས་པ་ནི་འགའ་ཡང་མེད་དོ། །
དེ་རྣམས་ཀྱིས་འགྲེལ་པའི་དོན་ཞིབ་པར་བཤད་ནས་མདོར་བསྡུ་ན་མངོན་པ་
སོགས་ནས་བཤད་པ་དང་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ནས་བཤད་པའི་གླིང་བཞི་པའི་འཇིག་
རྟེན་འདིའི་ཚད་དབྱིབས་སོགས་མི་མཐུན་པ་ལ་གཅིག་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་ཅིག་
ཤོས་འགོག་པ་སོགས་བྱར་མི་རུང་སྟེ། མངོན་པ་ནས་བཤད་པ་ལྟར་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་བསྐྱེད་རྫོགས་གྱི་སྦྱང་གཞིའི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་
སློབ་དཔོན་ཀླུ་བྱང་སོགས་ཀྱིས་བཤད་ལ། དེ་ལྟར་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ཚད་དབྱིབས་

ཅན་གྱི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་མེད་ན་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་ལམ་ཡང་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་དུས་འཁོར་ནས་བཤད་པའི་ཚད་དབྱིབས་ཅན་གྱི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་
རྟེན་མེད་ན་ཡང་། ཇི་ལྟར་ཕྱི་རོལ་དེ་བཞིན་ལུས། །ཞེས་ལམ་གྱི་སྦྱང་གཞིར་བཤད་
པ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ། ། ། །

༼སེམས་ཅན་གྱི་འཇིག་རྟེན་བཤད་པ།༽
༈ གཉིས་པ་ནང་སེམས་ཅན་གྱི་འཇིག་རྟེན་བཤད་པ་ལ་གཉིས། སྐབས་འདིར་བཤད་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་འགྲུབ་པའི་རིམ་པ་བསྟན་པ་དང་། དེ་ལྟར་གྲུབ་པའི་ལུས་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་བཤད་པའོ། །

༼སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་གྲུབ་པའི་རིམ་པ།༽
དང་པོ་ལ་གསུམ། གང་གིས་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་ལེན་པ་པོ་བར་དོའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་དང༌། བར་དོ་འགགས་པའི་རྣམ་ཤེས་ཁུ་ཁྲག་གི་དབུས་སུ་འཇུག་ཚུལ་

180

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

བཤད་པ་དང༌། དེ་ལྟར་ཞུགས་པ་ལས་མངལ་དུ་འཕེལ་ཚུལ་སོགས་བཤད་པའོ། །

༼བར་དོའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།༽
དང་པོ་ནི། མཛོད་ལས། སྔོན་དུས་སྲིད་འབྱུང་ཤ་ཚུགས་ཅན། །ཞེས་དང་། རིགས་མཐུན་ལྷ་མིག་དག་པས་མཐོང༌། །ཞེས་དང༌། དབང་པོ་ཀུན་ཚང་ཐོགས་མེད་ལྡན། །ཞེས་བར་དོའི་ལུས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཚོགས་པའི་གཟུགས་དག་དེའི་བྱད་
དབྱིབས་སོགས་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་བཤད་ཅིང༌། མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས་
ཀྱང༌། གང་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དེའི་བྱད་གཟུགས་སོ་ཞེས་བར་དོའི་བྱད་གཟུགས་
གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་བཤད་ལ། འགྲེལ་ཆེན་གྱི་མཆོག་མི་འགྱུར་གྱི་མདོར་
བསྡུས་ལས། འཆི་བའི་དུས་སུ་ལྔའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ས་བོན་དེ་ཉིད་ངེས་པར་འབྱུང་ངོ༌། །སླར་ཡང་རྨི་ལམ་གྱི་ལུས་བཞིན་དུ་བག་ཆགས་ཀྱི་ལུས་སྟོང་པ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་
ཀྱི་ཚོགས་སྤངས་པ་མ་འགགས་པ་སྟེ་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་ལས་བྱུང་བའི་བག་ཆགས་ཀྱི་ལུས་མ་འགགས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སླར་ཡང་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཚོགས་པའི་
བདག་ཉིད་ཀྱི་ལུས་འཛིན་ནོ། །
ཞེས་བར་དོའི་ལུས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་ཚོགས་སྤངས་པ་ཡིན་པར་གསུངས་
ཤིང༌། མཁས་པ་ [ཀུ་མཱར།] ཆེན་པོ་དག་གིས་ཀྱང་བར་དོའི་ལུས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་
པའི་གཟུགས་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་སྒྲས་ཟིན་ལ་མི་མཐུན་པར་གསུངས་པ་དེ་དག་ལུགས་སོ་སོ་བར་བྱེད་དམ། དུས་འཁོར་ནས་གསུངས་པ་འདི་ཉིད་སྔོན་དུས་ཀྱི་སྲིད་པའི་ལུས་ལྟ་བུའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་མེད་པ་ལ་དགོངས་ཞེས་འཆད་དམ་བརྟག་པར་བྱའོ། །

181

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

༼ཉིང་མཚམས་སྦྱར་ཚུལ་བཤད་པ།༽
༈ གཉིས་པ་བར་དོ་འགགས་པའི་རྣམ་ཤེས་ཁུ་ཁྲག་གི་དབུས་སུ་འཇུག་པའི་ཚུལ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། གང་འཇུག་པའི་འཇུག་པ་པོའི་རྣམ་ཤེས་ངོས་གཟུང་བ་དང་། དེ་ཇི་ལྟར་འཇུག་པའི་ཚུལ་དངོས་སོ། །

༼འཇུག་པ་པོའི་རྣམ་ཤེས་ངོས་གཟུང་བ།༽
དང་པོ་ནི། བར་དོ་འགག་གཞིན་པའི་སེམས་ནི་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་སེམས་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་ཡིན་ལ། སེམས་དེ་དང་མངལ་དུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་མ་ཐག་པའི་སེམས་དེ་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱིར་བྱུང་བའི་སྒོ་ནས་མངལ་དུ་ཞུགས་མ་ཐག་པའི་སེམས་དེ་ཡང་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་ཉིད་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་དེ་འདྲ་བའི་
སེམས་དེ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་བདེ་བ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་གནས་ལ། སེམས་དེ་ལ་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཞེས་བྱ་ཞིང་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་སེམས་ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། ནང་ལེའི་
བཅོ་ལྔ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་རེ་ཞིག་མངལ་དུ་རྣམ་ཤེས་ནི་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྟེ་བདེ་བ་དམ་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ། ། ཞེས་དང༌། ཡང་དེ་ཉིད་ཀྱི་འཕྲོ་ལས།
མ་དང་ཕ་དང་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་བདེ་བའི་གནས་སྐབས་གཅིག་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །འོ་ན་འདིར་མངལ་དུ་ཞུགས་མ་ཐག་པའི་སེམས་ལ་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཞེས་བཤད་པ་འདི་དང༌། རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་དུ་བཞེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀུན་གཞིར་བཤད་པའི་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ལ་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན།
དེ་ཡང་སྤྱིར་མངལ་དུ་ཞུགས་མ་ཐག་པའི་སེམས་འདི་ལ་འདོད་པ་མི་འདྲ་བ་མང་སྟེ།

182

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

མངོན་པ་མཛོད་ལས། སྐྱེ་བའི་སྲིད་པ་ཉོན་མོངས་ཅན། །ཞེས་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་བཤད་ལ། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་ལ་སོགས་པར་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་དུ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་སུ་བཤད་ཅིང༌། དེ་མ་
བསྒྲིབས་ལུང་མ་བསྟན་དུ་འདོད་པ་དང༌། དེ་ཡང་ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས་ཉིད་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་འདོད་དེ། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་སོགས་སྔགས་བླ་མེད་པ་རྣམས་
དགོངས་པ་མཐུན་པར། སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བ་འཁོར་འདས་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞིར་གྱུར་བ་བར་དོ་ཤི་བའི་འོད་གསལ་དེ་ཉིད་དེ། དེ་ལ་ཀུན་གཞི་
ཞེས་འགྲེལ་ཆེན་དུ་གསུངས་ཤིང༌། འཆི་བའི་འོད་གསལ་ལ་ཡང་ཀུན་གཞི་ཞེས་གསུངས་ཏེ། སྒྲུབ་ལེའི་བདུན་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་ལྟར་ཁམས་ཀྱི་ཚོགས་མྱུར་དུ་རྣམ་པར་ཉམས་ཏེ་དེ་ནས་སེམས་དེ་མུན་པའི་མཐའི་མེ་སྟེ་ཞེས་པ་ནམ་མཁའི་ཁམས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་གཟུགས་ཡུལ་དང་རྣམ་པར་བྲལ་བ་དབུས་ཀྱི་ས་ལ་

ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཞག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །
དེ་ལྟར་ན་རྒྱུད་འགྲེལ་འདིར་མངལ་དུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་མ་ཐག་པའི་སེམས་དང་འཆི་བའི་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་ལ་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་སུ་གསུངས་
ཀྱང་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ལས་དོན་གཞན་པའི་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་དུ་བཞེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་གིས་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཡིན་ན། མ་བསྒྲིབས་ལུང་མ་བསྟན་དང༌། ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས་ཁོ་ན་དང་མཚུངས་ལྡན་དང་དམིགས་རྣམ་མི་གསལ་བ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་དུ་མ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་དགོས་ཤིང༌། བར་དོ་འགགས་

183

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

མ་ཐག་པའི་རྣམ་ཤེས་དང་འཆི་བའི་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་ནི་དགེ་བའི་སེམས་སུ་
འགྱུར་བ་ཡོད་ཅིང༌། ཚོར་བ་ནི་བདེ་བ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་འབྱུང་བ་དང༌། དམིགས་རྣམ་ནི་སྟོང་སང་གི་ངང་ནས་ནམ་མཁའི་ཁམས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་གཟུགས་ཡུལ་དང་རྣམ་པར་བྲལ་བ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་གྱི་དམིགས་རྣམ་གསལ་བ་ཡིན་པས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་སེམས་དེ་ཉིད་ལ་ཀུན་གཞི་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་འཁོར་འདས་ཀུན་འབྱུང་བའི་གཞི་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི་ངོ་བོ་ནི་ཡིད་ཀྱི་
རྣམ་ཤེས་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཡེ་ཤེས་ལེའུའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་ཇེ་ལྟར་མངལ་འཛིན་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་རྟེན་དང་བཅས་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་
གཅིག་པུ་ཞེས་བྱང་སེམས་དཀར་དམར་གྱི་རྟེན་དང་བཅས་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་

ཤེས་པ་ཁོ་ན་མངལ་འཛིན་པའི་རྣམ་ཤེས་སུ་གསལ་བར་གསུངས་པས་སོ། །

༼ཁུ་ཁྲག་གི་དབུས་སུ་འཇུག་ཚུལ་བཤད་པ།༽
༈ གཉིས་པ་བར་དོ་འགགས་པའི་རྣམ་ཤེས་ཁུ་ཁྲག་གི་དབུས་སུ་འཇུག་ཚུལ་བཤད་པ་ནི། སྤྱིར་སེམས་ཅན་གྱི་སྐྱེ་གནས་ལ་མངལ་སྐྱེས། དྲོད་གཤེར་སྐྱེས། སྒོང་སྐྱེས། རྫུས་སྐྱེས་དང་བཞིར་ངེས་པ་ལས་རྫུས་སྐྱེས་ནི་མཛོད་ལས། དམྱལ་བ་རྣམས་དང་ལྷ་རྣམས་དང༌། །སྲིད་པ་བར་མ་རྫུས་ཏེ་སྐྱེ། །ཞེས་དམྱལ་བ་དང་ལྷ་དང་བར་དོ་ཡིན་ན་རྫུས་སྐྱེས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དང༌། ཡི་དྭགས་མངལ་ནས་སྐྱེ་བའང་ཡིན། །ཞེས་ཡི་དྭགས་ལ་མངལ་སྐྱེས་དང་རྫུས་སྐྱེས་གཉིས་སུ་ཡོད་པ་དང་མི་དང་དུད་འགྲོ་རྣམ་པ་བཞི། །ཞེས་མི་དང་དུད་འགྲོ་ལ་སྐྱེ་གནས་བཞི་ག་ཡོད་པར་བཤད་ཅིང༌། དུད་འགྲོ་ལ་སྐྱེ་གནས་བཞི་འཆད་པའི་ཚེ་ཁམས་ལེའི་བཞི་པའི་འགྲེལ་ཆེན་

184

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ལས། དུད་འགྲོ་སྐྱེ་གནས་རྣམ་པ་བཞི་དང་ཞེས་པ་ལ་སྒོང་ལས་སྐྱེས་པ་ནི་མཁའ་ལྡིང་ལ་སོགས་པ་སྟེ་རླུང་གི་སྐྱེ་གནས་སོ། །མངལ་ནས་སྐྱེས་པ་ནི་གླང་པོའི་དབང་བོ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་མིའི་སྐྱེ་གནས་སོ། །དྲོད་གཤེར་ལས་སྐྱེས་པ་ནི་སྲིན་བུ་དང་ཕྱེ་མ་ལེབ་དང་གྲོག་སྦུར་ལ་སོགས་པ་སྟེ་ཆུའི་སྐྱེ་གནས་སོ། །རྫུས་ཏེ་སྐྱེས་པ་ནི་ལྗོན་ཤིང་ལ་སོགས་པ་སྟེ་སའི་སྐྱེ་གནས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྫུས་ཏེ་སྐྱེས་པ་ཆེན་པོ་ནི་རོའི་སྐྱེ་གནས་སོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ [རྗེ་བཙུན་ཀུ་མར་མ་ཏི།] ན་རེ། ལྗོན་ཤིང་ལ་སོགས་དུད་འགྲོའི་སྐྱེ་བར་སྡུད། །
འདི་ནི་གཅེར་བུ་པ་ཡི་གཞུང་བཟང་ཡིན། །ཞེས་དགག་པ་མཛད་ནའང་།
འདི་ནི་ལྗོན་ཤིང་དང་ལྷུན་པོ་སོགས་དུད་འགྲོའི་སྐྱེ་གནས་སུ་བསྡུད་པ་མིན་གྱི། འོ་
ན་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྙམ་ན། དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དགོངས་པ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
ཁམས་ལྔའམ་དྲུག་ཏུ་སྦྱར་ནས་འཆད་པ་ཡིན་ལ། སྐབས་འདིར་ཡང་སྐྱེ་གནས་བཞི་ཁམས་ལྔ་དང་སྦྱོར་བའི་ཆེད་དུ་རྫུས་སྐྱེས་ལ་རྫུས་སྐྱེས་ཙམ་པོ་བ་ཅིག་དང་རྫུས་སྐྱེས་ཆེན་པོ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས། རྫུས་སྐྱེས་ཙམ་པོ་བ་དེ་སའི་ཁམས་དང་སྦྱོར་བ་དང༌། ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་རྫུས་སྐྱེས་རྣམས་ལ་རྫུས་སྐྱེས་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱས་ཏེ། རོ་ཞེས་པ་ནམ་མཁའི་ཁམས་དང་སྦྱར་བའི་ཕྱིར་དུ་གཙོ་བོར་ས་ལས་སྐྱེས་པའི་ལྗོན་ཤིང་ལ་སོགས་པ་ལ་རྫུས་སྐྱེས་ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་གྱི། ལྗོན་ཤིང་སོགས་དུད་
འགྲོའི་སྐྱེ་བར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །མི་ལ་སྐྱེ་གནས་བཞི་ཡོད་པའི་སྒོང་སྐྱེས་ནི་གནས་བརྟན་གྲགས་དང་ཉེ་བའི་གྲགས་ལྟ་བུའོ། །དྲོད་གཤེར་སྐྱེས་ནི་རྒྱལ་པོ་སྤྱི་བོ་སྐྱེས་
ལྟ་བུའོ། །རྫུས་སྐྱེས་ནི་སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷ་ལྟ་བུ་རྣམས་ཡིན་ནོ། །

185

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དེ་ལྟར་ན་སྐྱེ་གནས་ལ་ཡང་བཞི་དང༌། ནང་སེམས་ཅན་ལ་ཡང་རིགས་དྲུག་གམ་ལྔ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་ཀྱང༌། ནང་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ནང་གི་ལེའུ་འདིར་གཙོ་བོར་ཚེ་དེ་ཉིད་ལ་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་དུ་ལམ་རིམ་པ་གཉིས་སྒོམ་པའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ཁམས་དྲུག་ལྡན་གྱི་མིའི་ལུས་མངལ་སྐྱེས་ཉིད་གཏན་ལ་
འབེབས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དགོས་པ་གང་གི་ཕྱིར་དུ་གཏན་ལ་འབེབས་ན། བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ་དང་རྫོགས་པའི་རིམ་པའི་ལམ་གྱི་སྦྱང་གཞི་དང་། རྫོགས་རིམ་གྱིས་

གང་ལ་གནད་དུ་བསྣུན་པའི་གཞི་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བས་ན་མངལ་སྐྱེས་ཁམས་དྲུག་ལྡན་གྱི་མིའི་ལུས་འགྲུབ་ཚུལ་སོགས་
བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་ཕ་མ་གཉིས་སྙོམས་འཇུག་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཁུ་ཁྲག་གི་དབུས་སུ་བར་དོ་འགགས་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་འོད་གསལ་གྱི་

སེམས་ཀུན་གཞིའི་མིེང་ཅན་དེ་ཞུགས་པའི་ཁུ་ཁྲག་རྣམ་ཤེས་གསུམ་མའི་མངལ་དུ་འདྲེས་པ་ལས་སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་འགྲུབ་པ་ཡིན་ལ། དེ་འདྲའི་ཁུ་ཁྲག་རྣམ་ཤེས་གསུམ་འདྲེས་པའི་གོང་བུ་དེ་མའི་གསང་བའི་པདྨའི་སའི་ཁམས་ཀྱིས་འཛིན་པར་བྱེད། ཆུའི་ཁམས་ཀྱིས་སྡུད་པར་བྱེད། མེའི་ཁམས་ཀྱིས་སྨིན་པར་བྱེད། རླུང་གི་
ཁམས་ཀྱིས་འཕེལ་བར་བྱེད། ནམ་མཁའི་ཁམས་མངལ་གྱི་སྟོང་པའི་ཆ་དེས་འཕེལ་བའི་གོ་སྐབས་འབྱེད་པར་བྱེད་དོ། །མངལ་གྱི་ཁུ་ཁྲག་རྣམ་ཤེས་འདྲེས་པ་དེའི་
ཁམས་ལྔ་རྣམས་ཀྱི་ཡང་སའི་ཁམས་ཀྱིས་ལྕི་ཞིང་སྲ་བར་བྱེད། ཆུས་གཤེར་བ་ཉིད་
བྱེད། མེས་སྨིན་པར་བྱེད། མ་འོངས་པ་ན་འབྱུང་བར་འགྱུར་བའི་རླུང་བཅུའི་ས་བོན་
དུ་གྱུར་པའི་ཁུ་ཁྲག་རྣམ་ཤེས་གསུམ་འདྲེས་པའི་རླུང་གི་ཁམས་ཀྱིས་ཁུ་ཁྲག་རྣམ་

186

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ཤེས་གསུམ་འདྲེས་པའི་ལུས་དེ་འཕེལ་བར་བྱེད། དེའི་ནམ་མཁའི་ཁམས་དེས་ལུས་དེ་འཕེལ་བའི་གོ་སྐབས་འབྱེད་པར་བྱེད་དོ། །སྐབས་འདིར་འཕེལ་བར་བྱེད་པའི་རླུང་ལ་འདིའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། རབ་མཆོག་རྣམ་པ་བཅུའི་རླུང་སྲོག་ལ་སོགས་པ་དག་ནི་ས་བོན་འདིའི་ལུས་ལ་འཕེལ་བར་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ནི་བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་གྱི་རླུང་བཅུའི་ས་བོན་ལ་བྱེད་དགོས་ཏེ། སྐབས་འདིར་རླུང་བཅུའི་རྟེན་
གྱི་རྩ་ཡང་གྲུབ་པ་མེད་ན་རླུང་བཅུ་མ་གྲུབ་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས་པས་སོ། །ཡང་སྐབས་འདིའི་རྣམ་པ་བཅུའི་རླུང་ཞེས་པ་ནང་གི་ཕྱིའི་རླུང་མའི་ལུས་ཀྱི་རླུང་ལ་བྱེད་གསུང་
པ་ནི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ས་བོན་རང་གི་ཁམས་ཀྱི་བྱ་བ་གསུངས་པ་ཞེས་ས་བོན་ཁུ་ཁྲག་རང་གི་རླུང་ལ་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ། །

༼མངལ་དུ་ལུས་འཕེལ་ཚུལ་བཤད་པ།༽
༈ གསུམ་པ་དེ་ལྟར་ཞུགས་པ་ལས་མངལ་དུ་འཕེལ་ཚུལ་སོགས་བཤད་པ་
ནི། དེ་ལྟ་བུའི་མངལ་བཟུང་བ་ནས་མཐར་འཆི་བའི་བར་ནི་ཁྱབ་འཇུག་གི་འཇུག་པ་བཅུ་དང་སྦྱར་ནས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་ཁྱབ་འཇུག་གི་འཇུག་པ་བཅུ་ནི་ཉ་ལ་སོགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་རྣམས་ཡིན་ལ་དེ་རྣམས་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུས་ཀྱི་དབང་གིས་སྔོན་རིག་བྱེད་བཞི་རྒྱ་མཚོའི་ནང་དུ་ནུབ་པ་ཁྱབ་འཇུག་གིས་ཉ་རུ་སྤྲུལ་ཏེ་བཏོན་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རུས་སྤལ་གྱི་གཟུགས་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་བཏེག་ནས་རྒྱུན་དུ་
གནས་པ་དང༌། ཕག་རྒོད་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱིས་ཚངས་པའི་འཇིག་རྟན་མན་ཆད་མནན་
པ་དང་། སྨད་མི་ལ་སྟོད་སེང་གེའི་གཟུགས་ཀྱིས་ལྷ་མིན་གྱི་དབང་པོ་འགྲོ་སྐྱོབ་
གསེར་ཅན་ལྟོ་དྲལ་ནས་བསད་པ་དང༌། མིའུ་ཐུང་དུ་སྤྲུལ་ནས་ལྷ་མིན་སྟོབས་ལྡན་

187

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

གོམ་པ་གསུམ་གྱི་ས་སླང་ཞེས་བསླུས་པ་དང༌། ཛ་མཱད་ཨགྣིའི་བུ་དགྲ་སྟ་རཱ་མར་
སྤྲུལ་ཏེ་རྒྱལ་རིགས་སྲིད་སྒྲུབ་ལ་སོགས་པ་བསད་ནས་རྒྱལ་སྲིད་མེད་པར་བྱས་པ་དང༌། རྒྱལ་པོ་ཤིང་རྟ་བཅུ་པའི་བུ་རཱ་མ་ཎར་སྤྲུལ་ནས་རང་གི་ཆུང་མ་སྲིན་པོ་ལང་ཀ་
མགྲིན་བཅུས་ཕྲོགས་པས་སྤྲེའུ་ཧ་ལུ་མཛུཉལ་གྲོགས་བཅོལ་ཏེ་སྲིན་པོ་བཏུལ་བ་དང༌། ནག་པས་རྩོད་པའི་དུས་སུ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱས་པ་དང༌། སངས་རྒྱས་
ཤཱཀ་ཐུབ་ཏུ་སྤྲུལ་ནས་སྔོན་རྒྱལ་རིགས་བསད་པའི་སྡིག་པ་སྦྱངས་པ་དང༌། རིགས་ལྡན་བྲམ་ཟེའི་བུ་ཀཱིརྟི་ཙེ་ཞེས་བྱ་བ་མ་འོངས་པ་ན་འབྱུང་བས་སེམས་ཅན་མང་པོ་བཏུལ་བའི་མཐར་དུས་ལོག་པ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའོ། །
འཇུག་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་ལ་མཆོག་མི་འགྱུར་གྱི་མདོར་བསྡུས་ལས་འདི་ལྟར་
དུ་བཤད་དེ། ཁྱབ་འཇུག་གམ་ནོར་ལྷའི་འཇུག་པ་དགུ་པ་སངས་རྒྱས་ནི་ཁྱབ་འཇུག་གིས་སངས་རྒྱས་ཤཱཀ་ཐུབ་ཏུ་སྤྲུལ་ནས་དགོས་པ་སྔོན་ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་ཕྱོགས་སུ་
གནས་པ་ནོར་ལྷས་གཡུལ་དུ་མ་བསྣུན་ཞིང་མ་བསད་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དུས་སུ་

དམངས་རིགས་ལ་སོགས་པར་གྱུར་བ་རྣམས་དམྱལ་བར་འགྲོ་བའི་དོན་དུ་བྱ་བ་གཡོ་ཐབས་ཀྱིས་མཆོད་སྦྱིན་གྱི་ཆོས་སུན་འབྱིན་པར་འགྱུར་བས་ན་རྒྱས་བའི་
ཚིག་བྷཱར་ཏ་དང་གླུའི་ཚིག་དང་རིག་བྱེད་ཀྱི་ཚིག་རྣམས་རྣམས་སུན་འབྱིན་པར་

འགྱུར་རོ། །དེ་རྣམས་སུན་ཕྱུང་སྟེ་དེ་ནས་དམངས་རིགས་ལ་སོགས་པ་དེ་རྣམས་ལ་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ཆོས་སྟོན་པར་འགྱུར་བ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ་སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་

དང་ཞེས་པ་ནས་མི་དགེ་བ་བཅུའི་ལས་ཀྱི་ལམ་རྣམས་མི་བྱའོ་ཞེས་པའི་བར་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བཅུ་དང༌། ཚད་མད་བཞི་དང༌། མི་དགེ་བ་བཅུ་སྤོང་བ་སོགས་ཕྱིན་

188

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ཅི་ལོག་གི་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་རྣམས་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་དམངས་རིགས་ལ་
སོགས་པ་རྣམས་བག་ཆགས་སད་པར་བྱས་ནས་སྐྲ་བྲེགས་ཏེ་གོས་ངུར་སྨྲིག་འཛིན་པའི་དགེ་སློང་རྣམས་སུ་བྱེད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་གྱུར་པའི་དམངས་རིགས་ལ་སོགས་པ་སྔོན་ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་ཕྱོགས་སུ་གནས་པ་ནོར་ལྷ་ཁྱབ་འཇུག་གིས་
གཡུལ་དུ་མ་སྨིན་ཞིང་མ་བསད་པ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་བྲམ་ཟེ་རྣམས་སུན་འབྱིན་པ་བྱས་

ནས་དམངས་རིགས་སོགས་དེ་རྣམས་དམྱལ་བར་འགྲོ་བ་ན་འགྱུར་བ་གང་ཡིན་པ་དེས་ན་ཁྱབ་འཇུག་གིས་སངས་རྒྱས་སུ་སྤྲུལ་པའི་དུས་སུ་དམངས་རིགས་ལ་སོགས་པར་གྱུར་པ་སྔོན་ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་ཕྱོགས་ན་གནས་པ་དེ་རྣམས་དམྱལ་བར་
འགྲོ་བའི་དོན་དུ་ཁྱབ་འཇུག་གིས་སངས་རྒྱས་སུ་སྤྲུལ་པའི་གཡོ་སྒྱུ་འདི་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །
འཇུག་པ་བཅུ་པ་རིགས་ལྡན་ནི་ཤམ་བྷལའི་ཡུལ་དུ་ནོར་ལྷ་ཁྱབ་འཇུག་བྲམ་
ཟེའི་བུ་གྲགས་པར་གྱུར་ནས་རྡོའི་རྟ་ལ་ཞོན་ཏེ་ཀུ་ཤའི་རང་བཞིན་གྱི་མདུང་རྣམས་
ཀྱིས་ཀླ་ཀློ་ཐམས་ཅད་བསད་ནས་གསེར་མང་པོའི་མེི་རྡའི་མཆོད་སྦྱིན་བྱས་ཏེ། སླར་ཡང་ས་གཞི་བྲམ་ཟེའི་རང་བཞིན་དུ་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང༌།
འཇུག་པ་ཕྱི་མ་འགྲེལ་ཆེན་དུ་བཀོད་པ་འདི་གཉིས་ནི་སྔོན་གྱི་རིག་བྱེད་ཀླག་པ་ལ་
མེད་པར་གསུངས་ཏེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་ལྟར་མི་འཐད་པའི་ཚིག་དུ་མ་རྣམས་ནི་གདུག་པའི་བྲམ་ཟེ་རྣམས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་བྱུང་བའི་དུས་སུ་བཀོད་པ་སྟེ་སྔོན་གྱི་

རིག་བྱེད་ཀླག་པ་ལ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་ཁྱབ་འཇུག་གི་འཇུག་པ་བཅུ་ནི་ཇི་སྐད་དུ། ཉ་དང་རུས་སྦལ་ཕག་པ་དང་། །མི་ཡི་སེང་གེ་མིའུ་ཐུང་

189

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དང༌། །རཱ་མ་གཉིས་དང་ནག་པ་དང༌། །སངས་རྒྱས་ཀཱིརྟི་ཙེ་དང་བཅུ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ཁྱབ་འཇུག་གི་འཇུག་པ་བཅུ་བཤད་པ་ནི་ནང་ལེའི་འདི་ཉིད་ཀྱི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་ཕྱི་རོལ་ཏུ་ཉ་ལ་སོགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཚངས་པའི་དྲང་སྲོང་
གདུག་པ་རྣམས་ཀྱིས་བྱིས་པ་རྣམས་བསླུ་བའི་སླད་དུ་བཀོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་
དམྱལ་བ་འཐོབ་པའི་རྒྱུ་སྟེ་འཆད་པར་འགྱུར་བ་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་གྲུབ་པ་ལས་རྒྱས་པར་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་ཁྱབ་འཇུག་གི་འཇུག་པ་བཅུའི་ལོ་རྒྱུས་བཤད་མ་ཐག་པ་རྣམས་རྫུན་ཚིག་ཏུ་གསུངས་སོ། །
དེ་ལྟར་ཕྱི་རོལ་པ་གྲགས་པའི་ཁྱབ་འཇུག་གི་འཇུག་པ་བཅུའི་ལོ་རྒྱུས་
རྣམས་རྫུན་ཡིན་ནའང༌། འཇུག་པ་བཅུའི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་དེ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་དང་
པོར་མངལ་དུ་ཆགས་པ་ནས་འཆི་བ་ལ་ཐུག་པའི་བར་གསུངས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རིམ་པ་བཞིན་བཤད་ན་ཐུགས་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པའམ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྡོ་རྗེ་འཛིན་
པ་དང༌། ཁྱབ་འཇུག་གི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་བསྙད་པ་མའི་མངལ་གྱི་པངྨའི་ནང་དུ་ཁུ་ཁྲག་
རྣམ་ཤེས་ཚོགས་པ་དེ་ཉིད་ནི་ཉ་རོ་ཧི་ཏ་ལྟར་དམར་བའི་ཉའི་རྣམ་པར་འགྱུར་ཏེ་མངལ་ཆགས་པ་ནས་ཟླ་བ་གཉིས་ཀྱི་བར་ཉའི་གནས་སྐབས་དང་སྦྱར་རོ། །ཉའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཟླ་བ་དང་པོ་ལ་རྩ་མེད་པའི་ཁུ་ཁྲག་གི་གོང་བུ་ཙམ་མོ། །ཟླ་བ་
གཉིས་པ་ལ་དེའི་སྙིང་ག་འོང་བའི་གནས་སུ་སྲོག་ལ་སོགས་པའི་རླུང་རྣམས་ཀྱི་རྟེན་
དུ་འགྱུར་བའི་སྙིང་གའི་རྩ་བཅུ་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་དང༌། ལྟེ་བ་འོང་བའི་གནས་སུ་ལྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་གྱི་རྩ་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞི་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་རྟེན་དུ་འགྱུར་བའི་རྩ་ཤིན་ཏུ་
ཕྲ་བ་བཅུ་གཉིས་རྣམས་འཆགས་སོ། །དེ་ནས་ཟླ་བ་གསུམ་པ་དང་བཞི་པའི་གནས་

190

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།
སྐབས་ཀྱི་མངལ་ན་གནས་པ་ནི་རུས་སྦལ་གྱི་གནས་སྐབས་དང་སྦྱར་རོ། །
དེ་ཡང་རུས་སྦལ་ལ་རྐང་ལག་མགོ་དང་བཅས་པའི་ལྔ་འབུར་པོར་ཡོད་པ་བཞིན་དུ། ཟླ་བ་གསུམ་པའི་ཐོག་མ་ནས་མངལ་ན་གནས་པའི་ལུས་དེ་འཕེལ་བ་ལ་རྐང་ལག་དང་གདོང་གི་རྣམ་པ་མཚོན་པ་ཙམ་དུ་ཅུང་ཟད་འབུར་བ་ནས་ཟླ་བ་གསུམ་པ་རྫོགས་པའི་ཚེ་རྐང་པ་ལག་པ་མགྲིན་པ་རྣམས་ཀྱི་མགོ་བོ་མཉམ་པར་རགས་པར་
གྱུར་པ་རུས་སྦལ་དང་ཆ་མཚུངས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ནས་ཟླ་བ་བཞི་པའི་ཐོག་མ་ནས་བརྩམས་ཏེ་རྫོགས་པའི་བར་ལ་རྐང་པ་དང་ལག་པ་དང་གདོང་དང་མགྲིན་པ་ལ་

སོགས་པ་འོང་བའི་འབུར་པོ་ལྔ་རིམ་གྱིས་འཕེལ་ཏེ་རྐང་ལག་གི་ཚིགས་ཆེན་དྲུག་དང་གདོང་དང་མགྲིན་པའི་ཕྱོགས་རྣམས་སུ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ་དང་ལོངས་སྤྱོད་
རྫོགས་པའི་རྩ་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་རྣམས་འཆགས་སོ། །དེ་ནས་ཟླ་བ་ལྔ་པ་ནས་ཇི་སྲིད་མ་བཙས་ཀྱི་བར་ཕག་གི་གནས་སྐབས་དང་སྦྱར་རོ། །དེ་ཡང་ཟླ་བ་ལྔ་པ་ལ་ཤ་ལ་བརྟེན་ནས་རུས་པ་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་དང༌། ཚིགས་ཆེན་དྲུག་ལས་གཞན་པའི་ཚིགས་རྣམས་དང༌། སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་འཆགས་པའི་འགོ་རྩོམ་མོ། །དེ་ནས་ཟླ་བ་དྲུག་པ་ལ་ཤ་དང་ཁྲག་སོ་སོར་ཕྱེད་པར་འགྱུར་ཞིང༌། ཚོར་བ་བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་ཡང་རིག་གོ། །ཟླ་བ་བདུན་པ་ལ་མངལ་ན་གནས་པ་དེས་སྔོན་གྱི་གནས་རྗེས་
སུ་དྲན་པར་ཡང་གསུངས་ཏེ། འདིའི་ཐད་ཀྱི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། མངོན་པར་ཤེས་པའི་
སྟོབས་ཀྱིས་སྔོན་གྱི་གནས་རྗེས་སུ་དྲན་པར་ཡང་འགྱུར་ཏེ་རང་གི་སེམས་ཀྱི་བག་

ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་ཅིང་སྲིད་པའི་སྡུག་བསྔལ་ལ་སྨོད་པར་བྱེད་ལ་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ལ་བསྔགས་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

191

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

འོ་ན་འདི་ལྟར་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་ཅི། རུས་པ་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། རུས་པ་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་ནི། འགྲེལ་བཤད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྣང་བར་བྱེད་པར་དགའ་བོ་མངལ་གནས་ཀྱི་མདོ་དྲངས་པ་ལས། མགོ་ཐོད་རུས་པ་དགུ་འདུས་
ཤིང༌། །འགྲམ་པའི་རུས་པ་གཉིས་འབྲེལ་ཏེ། །སོ་ནི་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་ལྡན། །དེ་ཡི་རྩ་བའང་དེ་བཞིན་ནོ། །རྣ་རྩ་གཉའ་བའི་རུས་པ་དང༌། །རྐན་དང་སྣ་ཡི་རུས་པ་དང༌། །བྲང་དང་མིད་པའི་རུས་པ་ནི། །བསྡུས་ན་རུས་པ་ཉི་ཤུ་ཡོད། །མིག་ལ་རུས་པ་བཞི་ཡོད་དེ། །ཕྲག་པ་བྱིན་པ་ཟུང་གཉིས་ཡོད། །ལག་པ་གཉིས་དང་སོར་མོ་
རྣམས། །བསྡུས་ན་རུས་པ་ལྔ་བཅུ་ཡོད། །ལྟག་རྒྱབ་རུས་པ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། སྒལ་ཚིགས་ལ་ནི་སུམ་ཅུ་གཉིས། །འདི་དག་ཀུན་ལ་རྩ་ཡོད་པས། །འདི་ཡི་གྲངས་ནི་ཆ་བཞིར་འགྱུར། །རྩིབས་ལོགས་གཡས་པའིརུས་པ་ནི ཚུན་འབྲེལ་བ་བཅུ་
གསུམཡོད། །རྩིབས་ལོགས་གཡོན་འབྲེལ་སྐྱེ་བ་ཡི། །རུས་པ་དག་ནི་བཅུ་གསུམ་
ཡོད། །རུས་པའི་ལུ་གུ་རྒྱུད་འདི་དག །གསུམ་གསུམ་དག་ནི་ཕན་ཚུན་འབྲེལ། །གཉིས་གཉིས་དག་ནི་ཚིགས་ལྡན་ཏེ། །ལྷག་མ་གཞན་ནི་འབྲེལ་བ་མེད། །གཡས་གཡོན་བརླ་ནི་གཉིས་པོ་ལ བསྡུས་ན་རུས་པ་ལྔ་བཅུ་ཡོད། །ལུས་ནང་འབྲེལ་བའི་རུས་པ་ནི། །བསྡོམས་ན་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་ཡོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
མངོན་པར་ཤེས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྔོན་གྱི་གནས་རྗེས་སུ་དྲན་པ་ཞེས་
སོགས་ཀྱི་དགོངས་པ་ནི་འཆད་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་འཆད་ཚུལ་ཐ་དད་པར་གྱུར་ཏེ།
དེ་ཡང་མཁས་གྲུབ་ [དཔའ་ལྡན་བླ་མ་དམ་པ།] ཁ་ཅིག་ནི་འདི་ལྟར་དུ་འཆད་དོ། །ནམ་

192

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

མཁའི་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ་མཁན་པོ་དཔལ་བརྩེགས་ཀྱིས་མདོ་བཏུས་སུ་དྲངས་
པ་ལས། ཞག་བདུན་པ་སུམ་ཅུ་པ་ལ་ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་དང༌། ཁྲག་དང༌། པགས་

པ་དང༌། བ་སྤུའི་བུ་ག་ཀུན་རྫོགས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ནས་མའི་ལྟོ་ན་ཁྲག་དང་དྲི་མི་ཞིམ་པའི་ནང་ན་གནས་སོ། །གང་མའི་ལྟོ་ན་གནས་པ་ན་ཚེ་རབས་སྔ་མ་དྲན་ནས་མཆོག་ཏུ་སྐྱོ་བར་འགྱུར་ཏེ། བདག་མའི་ལྟོ་འདི་ནས་ནམ་འབྱུང་ཞིག་གུ །ཕྱིས་མའི་མངལ་དུ་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་བ་དེ་ལྟ་བུའི་དགེ་བ་དག་ལ་བརྩོན་འགྲུས་དང་ཕ་རོལ་གནོན་པ་བརྟན་པོར་བྱའོ་སྙམ་པ་ལས། བཙས་པ་དང་མའི་ལུས་ཀྱིས་གཟིར་བ་དང༌། སའི་རེག་པ་དང༌། ལག་པའི་རེག་པ་དང༌། དྲི་མ་བཀྲུ་བའི་སྡུག་བསྔལ་ལུས་དང་སེམས་ལ་མཆོག་ཏུ་གནས་པ་དག་གིས་ཚེ་རབས་སྔ་མ་རིལ་བརྗེད་དེ། ཞེས་གསུངས་པ་དྲངས་ནས། ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ལྟ་བུའི་མངལ་གྱི་དུས་སུ་མངོན་ཤེས་
འབྱུང་བ་ཡིན་ཞེས་གསུང་ངོ་། །
བུ་སྟོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ནི་མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་རླུང་རྩ་དབུ་མར་

དབྱུག་པའི་རྣམ་པ་ལྟར་འབྱུང་འཇུག་མི་བྱེད་པར་གནས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྔོན་གྱི་

གནས་དྲན་པ་སོགས་མངོན་ཤེས་ཆ་འདྲ་ཙམ་འབྱུང་བ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུང་ངོ༌། །ཡང་མཁས་པ་ཁ་ཅིག་ [ཆོས་སྡེ་ཕྱོགས་པ།] ནི་མངལ་གྱི་གནས་

སྐབས་དེ་ལྟ་བུའི་ཚེ་དེ་ལྟར་འོང་ཡང་རྨི་ལམ་དང་འདྲ་བས་ལས་སོགས་པས་མ་
ཁྱབ་ཅེས་གསུང་ངོ༌། །རྣམ་བཤད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྣང་བར་བྱེད་པ་ལས་སྔོན་མ་རྣམས་མངལ་དུ་སྐྱེ་བ་སྤྱི་དང་སྦྱར་ཞིང༌། འདི་དག་ནི་སྔོན་གྱི་རྒྱུ་ཁྱད་པར་ཅན་སྔོན་དུ་སོང་
བས་མངོན་ཤེས་སོགས་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆོས་དེ་དག་ཚེ་རབས་སྔ་མའི་རྒྱུའི་སྟོབས་

193

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།
ཀྱིས་མངོན་དུ་འགྱུར་བའི་མངལ་གྱི་ཆོས་བྱེ་བྲག་པ་ལ་སྦྱོར་དགོས་པ་འདྲའོ་ཞེས་
རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གསུང་ངོ༌། །དེ་ཡང་གང་ཟང་ཁྱད་པར་ཅན་དེ་འདྲ་ཡིན་ཡང་ཟླ་བ་དྲུག་གི་བར་དུ་མངལ་དུ་བརྒྱལ་བ་དང་འདྲ་བར་དྲན་པ་མི་འབྱུང་ལ་འཚམས་དེ་ན་འདི་ལྟར་དྲན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་དེ་ལྟར་སྨོས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །
གཞན་ཡང་ཟླ་བ་བདུན་རྫོགས་པར་གྱུར་པ་ན་སྨིན་མ་དང་སྐྲ་དང༌། མིག་ལ་
སོགས་པའི་སྐྱེ་མཆེད་སྔར་ཟླ་བ་ལྔ་པ་ནས་སྐྱེ་བའི་འགོ་བརྩམས་པ་རྣམས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ཡང་མངལ་དུ་ཞུགས་པ་ནས་བརྩམས་ཏེ་ཟླ་བ་གཅིག་གི་བར་ལ་རྩ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་ཡིན་པ་ལ་ཟླ་བ་གཉིས་པའི་ཐོག་མ་ནས་བཟུང་སྟེ་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་བར་ལ་ཞག་རེ་ལ་རྩ་ཉིས་བརྒྱ་ཉིས་བརྒྱ་རེ་སྐྱེ་བས་མངལ་ཆགས་པ་ནས་ཟླ་བ་བཅུ་གསུམ་དང༌། རྩ་ཐོག་མར་ཆགས་པ་ནས་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་
ཀྱི་བར་ལ་རྩ་བདུན་ཁྲི་ཉིས་སྟོང་རྫོགས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ཡང་དངོས་བསྟན་ལ་
ཞག་གསུམ་གང་ཡིན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་མི་གསལ་བར་དེ་ཙམ་ཞིག་གསུངས་ཀྱང་འདིའི་
ཞག་ཉིན་ཞག་ལ་བྱེད་ན་ཟླ་བ་ཡང་ཉིན་ཞག་སུམ་ཅུ་ལ་ཟླ་བར་བྱས་པའམ། ཟླ་བ་ཚེས་ཟླ་ལ་བྱེད་ན་ཞག་ཀྱང་ཚེས་ཞག་ལ་བྱེད་དགོས་ཏེ། བཅུ་གཉིས་སུམ་ཅུ་པ་བསྒྱུར་བ་དེ་ཉིས་བརྒྱས་བསྒྱུར་བས་བདུན་ཁྲི་ཉིས་སྟོང་འོང་བས་སོ། །སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་གྲུབ་པ་དེ་ནས་ཟླ་བ་བརྒྱད་པ་ལ་རུས་པ་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་རྐང་ཆགས་པར་

འགྱུར་ཞིང༌། རོ་འཛིན་ནུས་ཀྱི་རོ་འཛིན་ལྕེའི་དབང་པོ་བསྐྱེད་པའི་སླད་དུ་སྔར་
ཆགས་ཟིན་པའི་མིག་ལ་སོགས་པའི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་རྟས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ནས་

194

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

རོ་འཛིན་ལྕེའི་དབང་པོ་རོ་འཛིན་ནུས་སུ་སྐྱེས་བའི་དུས་དེ་ནས་གཅི་བ་དང་བཤང་བ་རྣམས་ཀྱང་ཟླ་བ་བརྒྱད་པ་དེ་ལ་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །
དེ་ནས་མའི་མངལ་ནས་འགྱུར་བ་ནི། འགའ་ཞིག་ཟླ་བ་དགུ་རྫོགས་མ་ཐག་འབྱུང་བ་དང༌། ལ་ལ་བཅུ་པ་ལ་འབྱུང་བ་དང༌། ཁ་ཅིག་བཅུ་གཅིག་པ་ལ་འབྱུང་བ་དང༌། གཞན་དག་བཅུ་གཉིས་པ་ལ་འབྱུང་བ་སོགས་ཡོད་པའི་ཟླ་བ་ལྔ་པ་ནས་མངལ་ནས་འབྱུང་བའི་བར་ཕག་གི་གནས་སྐབས་དང་སྦྱོར་བ་ནི་ཕག་མི་གཙང་བ་བཤང་བ་སོགས་ཀྱིས་འཚོ་བ་བཞིན་དུ་མངལ་ན་གནས་པ་དེ་ཡང་མའི་བཟའ་བཏུང་གི་
དྭངས་མའི་མི་གཙང་བ་ཙམ་ཀྱིས་འཚོ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ནོ། །མའི་མངལ་
ནས་ཕྱིར་འབྱུང་བ་ནི་མིའི་སེང་གེའི་གནས་སྐབས་དང་སྦྱོར་བ་སྟེ། ཁྱབ་འཇུག་རོ་སྟོད་སེང་གེ་ལ་རོ་སྨད་མིའི་རྣམ་པའི་གནས་སྐབས་སུ་གྱུར་པ་དེས་འགྲོ་སྐྱོབ་གསེར་ཅན་ལྟོ་དྲལ་ནས་བསད་པ་དང་འདྲ་བར་མངལ་ན་གནས་པ་དེ་བཙའ་བའི་ཚེ་མའི་སྐྱེ་གནས་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཕྱིར་མིའི་སེང་གེ་ཞེས་བྱའོ། །མངལ་ནས་བཙས་ནས་སོ་མ་སྐྱེས་ཀྱི་བར་ནི་མིའུ་ཐུང་གི་དབྱིབས་ཅན་དུ་ཡོད་པས་མིའུ་ཐུང་
གི་གནས་སྐབས་དང་སྦྱར་རོ། །དེ་ཡང་མངལ་དུ་ཆགས་པ་ནས་ཟླ་བ་བཅུ་གསུམ་རྫོགས་པ་ན་རྩ་རྣམས་ཀྱི་འཕེལ་བ་རྫོགས་ཤེང་ཟླ་བ་བཅུ་བཞི་པའི་ཐོག་མ་ནས་
ཁམས་དཀར་དམར་འཕེལ་བའི་འགོ་རྩོམ་ལ་རྩ་བདུན་ཁྲི་ཉིས་སྟོང་གི་ནང་ནས་
གཉིས་གཉིས་རེ་ཞག་རེ་ལ་ཆད་པའི་འགོ་ཡང་རྩོམ་མོ། །
དེ་ཡང་བུད་མེད་རྣམས་ཀྱི་རྡུལ་འབྱུང་བའི་དུས་ལོ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་

ཁམས་དམར་པོ་རྡུལ་འཕེལ་ཞིང༌། ལོ་བཅུ་གཉིས་རྫོགས་པའི་འཚམས་ནས་འཕེལ་

195

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

བ་གཏོང་ངོ༌། །དེ་བཞིན་དུ་སྐྱེས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཁུ་བ་འབྱུང་བའི་དུས་ལོ་བཅུ་དྲུག་གི་
བར་དུ་ཁམས་དཀར་པོ་ཁུ་བ་འཕེལ་ཞིང་འཚམས་དེ་ནས་ཁུ་བ་འཕེལ་བ་གཏོང་ཞིང་འཆད་དོ། །མངལ་ནས་བཙས་པའི་རྗེས་སུ་སོ་སྐྱེས་པ་ནས་ལོ་བརྒྱད་ཀྱི་མཐར་

སོ་ལྷུང་སྟེ་བརྗེ་བའི་བར་ནི་དགྲ་སྟ་ར་མའི་གནས་སྐབས་དང་སྦྱར་རོ། །དེ་ནས་སོ་ལྷུང་སྟེ་བརྗེས་ན་ལོ་བཅུ་དྲུག་ལོན་གྱི་བར་ནི་རྒྱས་པ་རཱ་མ་ཎའི་གནས་སྐབས་དང་
སྦྱར་རོ། །ལོ་བཅུ་དྲུག་ལོན་པ་ནས་སྐྲ་དཀར་སྐྱེས་པའི་བར་ནི་ནག་པའི་གནས་སྐབས་དང་སྦྱར་རོ། །སྐྲ་དཀར་སྐྱེས་པ་དེ་ནས་འཆི་བའི་ཉིན་ཞག་གི་བར་ནི་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་གནས་སྐབས་དང་སྦྱོར་བ་སྟེ། སངས་རྒྱས་ནི་སེམས་ཞི་བ་དང་བརྟུལ་ཞུགས་ངེས་པ་ལ་གནས་པ་བཞིན་དུ་རྒས་པའི་གནས་སྐབས་ལ་ཡང་སེམས་ཞི་བར་གནས་པ་དང༌། བུད་མེད་ལ་སྦྱོར་བ་དང་བྲལ་བས་བརྟུལ་ཞུགས་ངེས་པའོ། །འཆི་བའི་གནས་སྐབས་ནི་རིགས་ལྡན་དང་སྦྱོར་བ་སྟེ། རིགས་ལྡན་གྱི་དོན་ནི་
ཐམས་ཅད་རིགས་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པ་བཞིན་དུ་འཆི་བའི་ཚེ་ཡང་འབྱུང་བ་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་འཆི་བ་ཡིན་པས་སོ། །དེ་ལྟར་ལུས་གྲུབ་བའི་ཚུལ་བསྟན་ཟིན་ཏོ། ། ། །

༼ལུས་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་རྣམས་བཤད་པ།༽
༈ གཉིས་པ་དེ་ལྟར་གྲུབ་པའི་ལུས་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་བཤད་པ་ལ་གཉིས།
ལུས་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་སྦྱིའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་དང༌། རྩ་རླུང་ཐིག་ལེའི་རྣམ་གཞག་ཁྱད་པར་དུ་བཤད་པའོ། །

196

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

༼ལུས་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།༽
དང་པོ་ནི། ཁམས་དྲུག་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གི་ལུས་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་མང་སྟེ། ནམ་མཁའ། རླུང༌། མི། ཆུ། ས། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་ཏེ་ཁམས་དྲུག་དང༌། རྣམ་ཤེས། འདུ་བྱེད། ཚོར་བ འདུ་ཤེས། གཟུགས། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་སྟེ་ཕུང་པོ་དྲུག་དང༌། རྣ་
བ། སྣ། མིག །ལྕེ། ལུས། ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་སྟེ་དབང་པོ་དྲུག་དང༌། སྒྲ། དྲི། གཟུགས།
རོ། རེག་བྱ། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དེ་ཡུལ་དྲུག་དང༌། གསང་གནས་ཀྱི་དབང་པོ། ངག་
གི་དབང་པོ། ལག་པའི་དབང་པོ། རྐང་པའི་དབང་པོ། བཤང་ལམ་གྱི་དབང་པོ།
མཆོག་གི་དབང་པོ་སྟེ་ལས་ཀྱི་དབང་པོ་དྲུག་དང༌། དྲི་ཆུ་འདོར་བ། སྨྲ་བརྗོད། ལེན་
པ། འགྲོ་བ། བཤང་བ་འདོར་བ། ཁུ་བ་འདོར་འཛིན་ཏེ་ལས་དབང་གི་བྱ་བ་དྲུག་དང༌། སྲོག་འཛིན་གྱི་རླུང༌། མཉམ་གནས། གྱེན་རྒྱུ། ཀླུ། ཐུར་སེལ་ཏེ་རླུང་དྲུག་དང༌། སླར་
ཡང་དགའ་བའི་རླུང༌། རུས་སྦལ། རྩངས་པ། ལྷས་བྱིན། ནོར་ལས་རྒྱལ། ལྷན་ཅིག་
སྐྱེས་པའི་དགའ་བའི་རླུང་སྟེ་ཡང་རླུང་དྲུག་དང༌། གཙུག་ཏོར་གྱི་རྩ་འཁོར། སྙིེང་

གའི་རྩ་འཁོར། མགྲིན་པའི་རྩ་འཁོར། སྨིན་མའི་དབུས་ཀྱི་རྩ་འཁོར། ལྟེ་བའི་རྩ་
འཁོར། གསང་གནས་ཀྱི་རྩ་འཁོར་ཏེ་རྩ་འཁོར་དྲུག་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་རླུང་ཉི་ཁྲི་
ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་དང༌། རྩ་བདུན་ཁྲི་ཉིས་སྟོང་དང༌། གོང་དུ་དགའ་བོ་མངལ་གནས་
ཀྱི་མདོ་དྲངས་པ་ལྟར་རུས་པ་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་དང༌། ཚིགས་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། །
དེ་ཡང་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཁམས་དྲུག་གི་རང་བཞིན་གྱི་ཆོས་ལས་མི་འདའ་
སྟེ། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ནས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་བར་ཕུང་པོ་དྲུག་ནི་རིམ་པ་

197

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

བཞིན་ནམ་མཁའ། རླུང༌། མེ། ས། ཆུ ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་ཆོས་སོ། །དེ་ཡང་ཕུང་
པོ་དྲུག་དང་ཁམས་དྲུག་ཐབས་ཤེས་ཏེ། ཕུང་པོ་དྲུག་ཐབས་དང༌། ཁམས་དྲུག་ཤེས་རབ་བོ། །དེ་ཡང་རིམ་པ་བཞིན་སྦྱར་ན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་ནམ་མཁའི་ཁམས་
ཐབས་ཤེས། གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་རླུང་གི་ཁམས་ཐབས་ཤེས། འདུ་ཤེས་ཀྱི་
ཕུང་པོ་དང་མེའི་ཁམས་ཐབས་ཤེས། ཚོར་བའི་ཕུང་པོ་དང་ཆུའི་ཁམས་ཐབས་ཤེས། འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་སའི་ཁམས་ཐབས་ཤེས། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་ཁམས་ཐབས་ཤེས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྣ་བ། སྣ། མིག །ལྕེ། ལུས། ཡིད་ཀྱི་དབང་

པོ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་ནམ་མཁའ། རླུང་། མེ། ཆུ ས། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་ཆོས་

སོ། །སྒྲ། དྲི། གཟུགས། རོ། རེག་བྱ། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ནི་རིམ་པ་བཞིན་ཡེ་
ཤེས། ས། ཆུ། མེ། རླུང༌། ནམ་མཁའི་ཁམས་ཀྱི་ཆོས་སོ། །དེ་ཡང་དབང་པོ་དྲུག་དང་
ཡུལ་དྲུག་ཕན་ཚུན་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་དུ་སྦྱར་བའི་ཡུལ་དྲུག་ཤེས་རབ་དང༌། ཡུལ་ཅན་དྲུག་རང་རང་གི་ཡུལ་ལ་ལྟོས་པའི་ཐབས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་གསང་གནས་སམ་བྷ་ག་དང་རྟགས། ངག །ལག་པ། རྐང་པ། བཤང་ལམ། མཆོག་གི་དབང་པོའི་དུང་ཅན་མ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་ནམ་མཁའ། རླུང༌། མེ། ཆུ། ས། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་

ཆོས་སོ། །དྲི་ཆུ་འདོར་བ། བརྗོད་པ། ལེན་པ། འགྲོ་བ། བཤང་བ་འདོར་བ། ཁུ་བ་འདོར་འཛིན་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་ཡེ་ཤེས། ས། ཆུ། མེ། རླུང༌། ནམ་མཁའི་ཁམས་
ཀྱི་ཆོས་སོ། །དེ་ཡང་ལས་ཀྱི་དབང་པོ་རྣམས་ཐབས་དང་། ལས་དབང་གི་བྱ་བ་
རྣམས་ཤེས་རབ་ཡིན་པས་ཐབས་ཤེས་རིམ་པ་བཞིན་སྦྱར་རོ། །
ཡང་སྲོག་འཛིན། མཉམ་གནས། གྱེན་རྒྱུ། ཁྱབ་བྱེད། ཀླུ། ཐུར་སེལ་གྱི་རླུང་

198

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

རྣམས་ནི་རིམ་པ་བཞིན་ནམ་མཁའ། རླུང༌། མེ། ཆུ། ས། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་ཆོས་

སོ། །དེ་བཞིན་དུ་དགའ་བའི་རླུང༌། རུས་སྦལ། རྩངས་པ། ལྷས་བྱིན། ནོར་ལས་རྒྱལ་
བ། ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་དགའ་བའི་རླུང་རྣམས་ཀྱང་རིམ་པ་བཞིན་ནམ་མཁའ། རླུང་། ཆུ། ས། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་ཆོས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཙུག་ཏོར། སྙིང་ག །མགྲིན་
པ། སྨིན་དབུས། ལྟེ་བ། གསང་གནས་ཀྱི་རྩ་འཁོར་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་ནམ་མཁའ་
རླུང་མེ་ཆུ་ས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་ཆོས་སོ། །ཡང་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་རྐང་པ་དང་
ལག་པའི་སོར་མོ་ཉི་ཤུ་པོ་རྣམས་ནི་མཐེ་ཆུང་ནས་མཐེ་བོའི་བར་རིམ་པ་བཞིན་ནམ་མཁའ་རླུང་མེ་ཆུ་སའི་ཁམས་ཀྱི་ཆོས་སོ། །
རུས་པའི་ཆ་ཤས་སོ་རྣམས་ནི་དང་པོར་བྱིས་པ་ལ་སྟེང་དུ་སོ་གཉིས་སྐྱེས་
པར་གྱུར་ན་དེའི་ཚེ་སོ་གཡས་པ་སའི་ཁམས་ཀྱི་ཆོས་གཡོན་པ་ཆུའི་ཁམས་ཀྱི་
ཆོས་སོ། །དེ་ནས་འོག་ཏུ་སོ་གཉིས་སྐྱེས་པར་གྱུར་པ་ན་དེའི་ཚེ་གཡས་པ་མེའི་
ཁམས་ཀྱི་ཆོས། གཡོན་པ་རླུང་གི་ཁམས་ཀྱི་ཆོས་སོ། །དེ་བས་ན་སྟེང་གི་ས་ཁམས་
པ་དང་འོག་གི་རླུང་ཁམས་པ་ཐབས་ཤེས། སྟེང་གི་ཆུ་ཁམས་པ་དང་འོག་གི་མེ་ཁམས་པ་ཐབས་ཤེས། དེ་བཞིན་དུ་སླར་ཡང་སྟེང་དུ་སོ་གཉིས་སྐྱེས་པའི་ཚེ་གཡས་མ་མེ་ཁམས་པ་དང་གཡོན་མ་རླུང་ཁམས་པའོ། །ཡང་འོག་ཏུ་གཉིས་སྐྱེས་པའི་ཚེ་གཡས་མ་ས་ཁམས་པ་དང་གཡོན་མ་ཆུ་ཁམས་པའོ། །དེའི་ཡང་སྟེང་འོག་གི་མེ་ཆུ་གཉིས་ཐབས་ཤེས་དང༌། ས་རླུང་གཉིས་ཐབས་ཤེས་སོ། །སླར་ཡང་གཡས་གཡོན་གོང་གི་རིམ་པ་བཞིན་རབ་ཏུ་མེ་དང་རླུང༌། སྟེང་དུ་ཆུ་དང་སའི་ཁམས་ཀྱི་ཆོས་ཏེ་དེ་
ལྟར་སྟེང་འོག་སྔར་བཞིན་སྤེལ་བས་སོ། །སོ་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་ཁམས་བཞིའི་ཆོས་

199

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

སུ་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་ས་རླུང་གཉིས་ཐབས་ཤེས་དང༌། མེ་ཆུ་གཉིས་ཐབས་ཤེས་དང༌། ནམ་མཁའ་དང་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཐབས་ཤེས་ཡིན་པ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པ་ཡིན་ནོ། །
དེ་དག་ཁམས་དྲུག་གི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཁ་དོག་ནི་ནམ་མཁའི་ཁམས་པ་
རྣམས་ལྗང་གུ །རླུང་གི་ཁམས་པ་རྣམས་ནག་པོ། མེའི་ཁམས་པ་རྣམས་དམར་པོ། ཆུའི་ཁམས་པ་རྣམས་དཀར་པོ། སའི་ཁམས་པ་རྣམས་སེར་པོ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་

པ་རྣམས་སྔོན་པོ་སྟེ་འདི་ཡང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་རིགས་དྲུག་དང་སྦྱོར་ན་ཡང་ནམ་མཁའི་ཁམས་པའི་ཆོས་རྣམས་རྡོ་རྗེའི་རིགས་དང༌། རླུང་གི་ཁམས་པའི་ཆོས་རྣམས་ལས་ཀྱི་རིགས་དང༌། མེའི་ཁམས་པའི་ཆོས་རྣམས་རིན་
པོ་ཆེའི་རིགས་དང༌། ཆུའི་ཁམས་པའི་ཆོས་རྣམས་པདྨའི་རིགས་དང༌། སའི་ཁམས་པའི་ཆོས་རྣམས་འཁོར་ལོའི་རིགས་དང༌། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་པའི་ཆོས་རྣམས་གྲི་

གུག་གི་རིགས་ཡིན་ནོ། ། ། །

༼རྩ་རླུང་ཐིག་ལེའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།༽
༈ གཉིས་པ་རྩ་རླུང་ཐིག་ལེའི་རྣམ་གཞག་ཁྱད་པར་དུ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། རྒྱུད་འབྲེལ་འདིར་བཤད་པའི་རྩ་རླུང་ཐིག་ལེའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་དང༌། འདིར་བཤད་པའི་རྩ་རླུང་གི་རྣམ་གཞག་དང་རྒྱུད་སྡེ་གཞན་ནས་བཤད་པའི་རྩ་རླུང་གི་རྣམ་གཞག་མི་མཐུན་པར་གྱུར་པའི་དོགས་པ་དཔྱད་པའོ། །

200

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

༼རྩ་རླུང་ཐིག་ལེའི་གནས་ཚུལ་བཤད་པ།༽
དང་པོ་ལ་རྩ་རླུང་ཐིག་ལེ་གསུམ་གྱི་གནས་ཚུལ་བཤད་པ་དང༌། རྩ་རྣམས་
ཀྱི་ནང་ནས་རླུང་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་ཚུལ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་རྩའི་གནས་ཚུལ་བཤད་
པ་དང༌། རླུང་གི་གནས་ཚུལ་བཤད་པ་དང༌། ཐིག་ལེའི་གནས་ཚུལ་བཤད་པའོ། །

༼རྩའི་གནས་ཚུལ་བཤད་པ།༽
དང་པོ་ནི། རྩ་རྣམས་ཀྱི་གཙོ་བོ་རོ་མ་རྐྱང་མ་དབུ་མ་གསུམ་ནི་ལུས་ཀྱི་
གཡས་གཡོན་གྱི་དབུས་དྲང་པོ་ན་གནས་ཤིང༌། རྒྱབ་མདུན་གྱི་རྒྱབ་ངོས་སྒལ་
ཚིགས་པ་ཕྱོགས་ལ་ཅུང་ཟད་ཉེ་བ་ན་གནས་སོ། །དེ་ཡང་རོ་མ་གཡས་དང་རྐྱང་མ་གཡོན་དང་དབུ་མ་དེ་གཉིས་ཀྱི་དབུས་དྲང་པོ་ན་གནས་ཏེ། གསུམ་གའང་སྟེང་གི་རྩེ་
མོ་སྨིན་མའི་མཚམས་དང༌། འོག་གི་སྣེ་མོ་རྟགས་སམ་བྷ་གའི་རྩེ་མོ་དང་བཤང་ལམ་
གྱི་མཐར་སླེབ་ནས་གནས་སོ། །རྩ་འཁོར་རྣམས་གནས་པའི་ཐད་སོར་རོ་རྐྱང་གཉིས་ཀྱིས་དབུ་མ་ལ་ལུ་གུ་རྒྱུད་དུ་འཁྱུད་པའི་རྩ་མདུད་རེ་ཡོད་ཅིང༌། རྩ་གསུམ་
གྱི་ལྟེ་བ་ཡན་ཆད་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི་ཉི་མའི་རྩ། དམར་སེར། རས་ནཱ། ཉི་མའི་
ལམ་ཞེས་སོགས་ནི་གཡས་ཀྱི་རྩ་རོ་མའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སོ། །ཟླ་བའི་རྩ། ཨི་ག་ས། ལ་ལ་ནཱ། ཟླ་བའི་ལམ་ཞེས་སོགས་ནི་གཡོན་གྱི་རྩ་རྐྱང་མའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་
སོ། །སྒྲ་གཅན་གྱི་རྩ། མཆོག་གི་རྩ་ཞེས་སོགས་ནི་རྩ་དབུ་མའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་
སོ། །ལྟེ་བ་མན་ཆད་ཀྱི་རྩ་གསུམ་གྱི་རྐྱང་མ་དང་རོ་མའི་རྩ་རྒྱུན་ལ་བཤད་བའི་རྩ་
དང་གཅི་བའི་རྩ་ཞེས་བྱ་ཞིང༌། དབུ་མའི་རྩ་རྒྱུན་ལ་དུང་ཅན་མ་དང༌། དུས་མེའི་རྩ་

201

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དང༌། ཁུ་བ་བབ་པའི་རྩ་དང༌། མཆོག་གི་རྩ་ཞེས་བྱ་ལ། དུང་ཅན་མ་དང་དབུ་མ་གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་དྷུ་ཏཱི་ཞེས་བྱའོ། །
དེ་ཡང་ཨ་ཝ་དྷུ་ཏཱི་ལ་རོ་རྐྱང་གིས་འཁྱུད་པའི་གནས་ན་རྩ་འཁོར་ཡོད་པའི་
རྩ་འཁོར་ནི་དྲུག་སྟེ། གསང་གནས་ཀྱི་རྩ་འཁོར་རྩ་འདབ་སོ་གཉིས་པ་དང་། ལྟེ་བའི་
རྩ་འཁོར་རྩ་འདབ་རེ་བཞི་པ་དང༌། སྙིང་གའི་རྩ་འཁོར་རྩ་འདབ་བརྒྱད་པ་དང༌།
མགྲིན་པའི་རྩ་འཁོར་རྩ་འདབ་སོ་གཉིས་པ་དང༌། དཔྲལ་བའི་རྩ་འཁོར་རྩ་འདབ་བཅུ་དྲུག་པ་དང༌། གཙུག་ཏོར་གྱི་རྩ་འཁོར་རྩ་འདབ་བཞི་པ་རྣམས་སོ། །
དེ་ལ་གསང་གནས་ཀྱི་རྩ་འཁོར་གྱི་རྩ་འདབ་སོ་གཉིས་ནི་རྩ་འཁོར་གྱི་ལྟེྟ་བ་
ལས་གྱེས་པ་ནང་གི་རྩ་འདབ་དྲུག །དྲུག་པོ་དེའི་བཞི་ལས་གཉིས་གཉིས་སུ་གྱེས་པས་བརྒྱད་དང་མ་གྱེས་པ་གཉིས་ཏེ་རིམ་གྱི་རྩ་འདབ་བཅུ་བཅུ་པོའི་དྲུག་ལས་གཉིས་གཉིས་སུ་གྱེས་པས་བཅུ་གཉིས། མ་གྱེས་པ་བཞི་སྟེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་རྩ་འདབ་
བཅུ་དྲུག་གོ །དེ་ཡང་གསང་གནས་ཀྱི་རྩ་འདབ་སོ་གཉིས་སུ་བྱེད་ཚུལ་ནི་རྩ་འཁོར་ལ་རྩ་འདབ་རིམ་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་ནང་མ་ལ་དྲུག །བར་ལ་བཅུ། ཕྱི་མ་ལ་བཅུ་

དྲུག་ཡོད་པ་རྣམས་བསྡོམས་པའི་གྲངས་སོ་གཉིས་སུ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ནང་ལེའི་ཞེ་དྲུག་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། གསང་བའི་འདབ་མ་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་པ་སྟེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་

འདབ་མ་བཅུ་དྲུག་རྣམས་ལ་དབྱངས་ཀྱི་རྩའོ། །ནང་གི་འདབ་མ་བཅུ་ལ་ཕུང་པོ་དང་
ཁམས་ཀྱི་རྩའོ། །དེ་ལས་ནང་གི་འདབ་མ་རྣམས་ལ་སྟོང་པ་དྲུག་གི་རྩའོ། །ཞེས་རྩ་འདབ་སོ་གཉིས་སུ་བྱེད་ཚུལ་གསལ་བར་གསུངས་པས་སོ། །
ལྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་ལ་རྩ་འདབ་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞིར་བྱེད་ཚུལ་ནི་རྩ་འཁོར་གྱི་ལྟེ་

202

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

བ་ལས་དང་པོར་རྩ་འདབ་བཞིར་གྱེས། དེ་ནས་བཞི་པོ་དེ་རེ་རེ་ལས་གཉིས་གཉིས་གྱེས་པས་བརྒྱད། བརྒྱད་པོ་ཡང་རེ་རེ་ལས་གཉིས་གཉིས་སུ་གྱེས་པས་བཅུ་དྲུག །བཅུ་དྲུག་པོ་དེའི་མཚམས་བཞིའི་རྩ་མ་གཏོགས་པའི་བཅུ་གཉིས་པོ་རེ་རེ་ལས་ལྔ་ལྔར་གྱེས་པས་དྲུག་ཅུ་དང༌། མཚམས་བཞིའི་རེ་རེ་དང་བཅས་པས་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞིའོ། །འོ་ན་ནང་ལེའི་ཞེ་གཅིག་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ལྟེ་བའི་འཁོར་ལོ་ན་སྙིང་

པོར་འདབ་མ་བཞི་པའི་བདག་ཉིད་དོ། །དེའི་ཕྱི་རོལ་དུ་འདབ་མ་བརྒྱད་ཀྱི་བདག་

ཉིད་དོ། །དེའི་ཕྱི་རོལ་དུ་འདབ་མ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དོ། །ཞེས་འདབ་མ་
བརྒྱད་ལ་བཅུ་གཉིས་སུ་གྱེས་པར་གསུངས་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཇི་ལྟར་བཅུ་དྲུག་ཏུ་གྱེས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་ཕྱི་རོལ་དུ་འདབ་མ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དོ་ཞེས་པ་ནི་
བརྒྱད་ལ་བཅུ་དྲུག་ཏུ་གྱེས་པའི་བཞི་སྟོང་པའི་རྩ་དང༌། བཅུ་གཉིས་འཕོ་བའི་རྩ་ཡིན་པས་རླུང་འཕོ་བའི་རྩ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་བརྒྱད་ལས་གྱེས་པ་བཅུ་གཉིས་ཁོ་ན་ཡིན་ན་སྟོང་པའི་རྩ་བཞི་མེད་པར་འགྱུར་བ་དང༌། རྩ་འདབ་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞི་ཡང་མ་ཚང་བར་འགྱུར་བས་སོ། །ལྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་གྱི་དབུས་དེ་ནས་སོར་ཕྱེད་དང་བཅས་པའི་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྟེང་ན་སྙིང་གའི་
རྩ་འཁོར་གྱི་ལྟེ་བའི་དབུས་གནས་པའི་སྙིང་གའི་རྩ་འཁོར་ནི་རྩ་འདབ་བརྒྱད་པའོ། །
རྩ་འདབ་བརྒྱད་པོ་དེའི་མིང་ནི་ཤར་གྱི་རྩ་འདབ་ལ་སྣར་མ་ཞེས་བྱ་ཞིང༌། དེ་བཞིན་དུ་མེ་མཚམས་ཀྱི་འདབ་མ་ལ་ལག་ལྡན་ལྕེ་དང༌། ལྷོའི་འདབ་མ་ལ་དམར་
སེར་དང༌། བདེན་བྲལ་གྱི་འདབ་མ་ལ་རྒྱལ་དང༌། ནུབ་ཀྱི་འདབ་མ་ལ་རྒྱལ་བ་དང༌།

རླུང་གི་འདབ་མ་ལ་ཨ་ལམ་བུ་ཥ་དང༌། བྱང་གི་འདབ་མ་ལ་ཨི་ཊ་དང༌། དབང་ལྡན་

203

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།
གྱི་འདབ་མ་ལ་ཀུ་ཧཱ་ཞེས་པའོ། །
ཡང་སྙིང་གའི་རྩ་འཁོར་གྱི་དབུས་ནས་སྟེང་དུ་སོར་མོ་ཕྱེད་དང་བཅས་པའི་
བཅུ་གཉིས་ཀྱི་མཚམས་ན་མགྲིན་པའི་རྩ་འཁོར་གྱི་ལྟེ་བའི་དབུས་གནས་པའི་
མགྲིན་པའི་རྩ་འཁོར་ནི་རྩ་འདབ་སོ་གཉིས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་དང་པོར་ལྟེ་བ་ལས་རྩ་འདབ་བརྒྱད་དུ་གྱེས་ཤིང་། བརྒྱད་པོ་རེ་རེ་ལས་གཉིས་གཉིས་སུ་གྱེས་པས་རྩ་འདབ་བཅུ་དྲུག །བཅུ་དྲུག་པོ་རེ་རེ་ལས་ཀྱང་གཉིས་གཉིས་སུ་གྱེས་པས་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་སོ། ། དེའི་ཡང་རྩ་འདབ་བཞི་ནི་རླུང་རགས་པ་མི་འབབ་པའི་སྟོང་པའི་རྩའོ། །ཡང་མགྲིན་པའི་རྩ་འཁོར་གྱི་ལྟེ་བའི་དབུས་ནས་སྟེང་དུ་སོར་མོ་ཕྱེད་དང་
བཅས་པའི་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་མཐའི་དཔྲལ་བའི་གནས་ན་རྩ་འཁོར་གྱི་དབུས་གནས་

པའི་དཔྲལ་བའི་རྩ་འཁོར་རྩ་འདབ་བཅུ་དྲུག་པ་སྟེ། དེ་ཡང་དང་པོར་རྩ་འཁོར་གྱི་ལྟེ་
བ་ལས་རྩ་འདབ་བརྒྱད་དུ་གྱེས་ཤིང་བརྒྱད་པོ་རེ་རེ་ལས་གཉིས་གཉིས་སུ་གྱེས་པས་བཅུ་དྲུག་གོ །དེའི་ཡང་རྩ་འདབ་གཉིས་ནི་རླུང་རགས་པ་མི་རྒྱུ་བའི་སྟོང་པའི་རྩའོ། །གཙུག་ཏོར་གྱི་རྩ་འཁོར་ན་རྩ་འདབ་བཞི་པའོ། །དེ་ལྟར་ན་རྩ་འཁོར་དྲུག་པོ་
དེའི་རྩ་འདབ་ཀྱི་རྩའི་གྲངས་ནི་བརྒྱ་དང་ལྔ་བཅུ་རྩ་དྲུག་གོ །དེས་ན་འདིར་རྩ་འཁོར་
དྲུག་དངོས་སུ་བཤད་པ་ནི་རྩ་འདབ་ལྷ་གྲངས་སོགས་དང་སྦྱར་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་གྱི་རྩ་འཁོར་ལོ་དྲུག་པོ་དེར་ངེས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དབང་མདོར་བསྟན་ལས། ལྟེ་གསང་ནོར་བུའི་ཆུ་སྐྱེས་ལ། །ལུས་ངག་སེམས་ནི་འབབ་པ་རྣམས། །ཞེས་ནོར་བུའི་དབུས་ནའང་རྩ་འཁོར་ཡོད་པར་གསུངས་ཤིང༌། ནང་ལེའི་ཞེ་ལྔ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དཔལ་ལྡན་རྩ་ཡི་འཁོར་ལོ་འདི་ནི་རྣམ་པ་མང་པོར་འགྱུར་ཏེ་ཚིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དུ་

204

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

མས་སོ། །
ཞེས་པ་ནི་འདིར་ལུས་ལ་ཚིགས་ཀྱི་དབྱེ་བའི་གྲངས་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་སྟེ་
ཚིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དེ་དག་གིས་རྩའི་འཁོར་ལོའི་དབྱེ་བ་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུར་འགྱུར་
ཞིང་སྲོག་ལ་སོགས་པའི་རླུང་གི་བྱ་བའི་དབྱེ་བ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་ཚིགས་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུའི་གནས་རེ་རེ་ན་རྩ་འཁོར་དང༌། རྩ་འཁོར་གར་ཡོད་ན་རླུང་གི་བྱ་བ་རྣམས་ཀྱང་ཡོད་པར་གསུངས་པས་སོ། །ཡང་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ལྟེ་བའི་འཁོར་ལོ་དེའི་སྟེང་དུ་སོར་མོ་ཕྱེད་དང་བཅས་པའི་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྟེང་སྙིང་གའི་ཕྱོགས་སུ་རྩའི་འཁོར་ལོ་རྩིབས་བརྒྱད་པ་ཞེས་པ་དང༌། འདིར་སྙིང་གའི་
པདྨའི་སྟེང་དུ་སོར་མོ་ཕྱེད་དང་བཅས་པའི་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་མཐར་མགྲིན་པའི་འཁོར་
ལོ་ཞེས་པ་དང༌། མགྲིན་པའི་པདྨའི་དེའི་ཡང་སྟེང་དུ་སོར་མོ་ཕྱེད་དང་བཅས་པའི་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་མཐར་དཔྲལ་བའི་པདྨ་འདབ་མ་བཅུ་དྲུག་ལ་ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་
ཀྱི་དོན་ལ་མཁས་པ་ [བུ་སྟོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ།] དག་ལྟེ་བ་ནས་སྙིང་གའི་བར་དང༌།
སྙིང་ག་ནས་མགྲིན་པའི་རྩ་འཁོར་གྱི་དབུས་ཀྱི་བར་དང༌། དེ་ནས་དཔྲལ་བའི་རྩ་
འཁོར་གྱི་དབུས་ཀྱི་བར་རྣམས་ལ་མི་ཕལ་པའི་སོར་ཕྱེད་དང་བཅུ་གསུམ་མེད་པར་
དགོངས་ཏེ། ཕྱེད་དང་བཅས་པའི་སོར་མོ་བཅུ་གཉིས་ཞེས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཁྲུ་

ཕྱེད་ལ་སོར་ཕྱེད་དང་བཅུ་གསུམ་ཡོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །
ཞེས་གསུང་པ་ལ་འགྲེལ་བཤད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྣང་བར་བྱེད་པ་ལས། འགྲེལ་ཚིག་འདི་རྣམས་ལ་མི་ཕལ་པའི་གཞི་དུས་ལ་སྙིང་གར་ཐུན་ཚོད་ཀྱི་རླུང་རྒྱུ་བའི་རྟེན་གྱི་རྩ་འཁོར་འཆད་པའི་སྐབས་ཡིན་པས་འགལ་བ་སྤོང་ཚུལ་དེ་འབྲེལ་བར་མ་

205

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

མཐོང་ཞེས་གསུང་པ་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་ཡིན་ཞིང༌། འགྲེལ་བཤད་ཀྱིས་ནི་ལྟ་བའི་བུག་པ་ཡོངས་ནས་སྙིང་ག་བར་ལ་མི་ཕལ་པའི་རང་སོར་ཕྱེད་དང་བཅུ་གསུམ་མེད་ཀྱང༌།
ལྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་ཕྱིའི་ལྟེ་བའི་བུག་པའི་ཐད་ལས་ཅུང་ཟད་དམའ་བར་ཡོད་པའམ།
སྙིང་གའི་རྩ་འཁོར་ཡང་ལྷ་ལ་སོགས་པའི་ཆག་ཚད་ལ་སྙིང་ག་རང་གི་གནས་ལ་ཚད་ཇི་ཙམ་བཤད་པའི་ཚད་དེའི་མ་མཐའི་མཚམས་ན་མེད་ཀྱི་སྙིང་གའི་གནས་ཀྱི་
ཡན་མན་ཀྱི་དབུས་དྲང་པོ་ན་རྩ་འཁོར་ཡོད་པས་དེ་འདྲ་ཅིག་གི་སྒོ་ནས་འགལ་སྤོང་
དགོས་སམ་སྙམ་མོ་ཞེས་བཤད་དོ། །
དེ་ལྟར་གསུང་པ་གཉིས་ཀས་ཀྱང་ལྟེ་བའི་དབུས་ནས་ནུ་མ་གཉིས་ཀྱི་ཐད་

དྲང་གི་དབུས་ཀྱི་སྙིང་གའི་བར་ལ་མི་ཕལ་པའི་སོར་མོ་ཕྱེད་དང་བཅུ་གསུམ་མེད་
པར་དགོངས་ནས་འགལ་སྤོང་མཛད་པར་སྣང་ནའང་ལྟེ་བའི་དབུས་རྐེད་པའི་ཐད་
ནས་མགྲིན་པའི་བར་ལ་སོར་ཉེར་བཞི། ལྷུན་པོའི་མགྲིན་པ་སྟེ་ལུས་ལ་སོར་དྲུག་གོ་
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་མགྲིན་པ་ལ་སོར་དྲུག །མགྲིན་པ་ནས་དཔྲལ་བའི་མཐའི་བར་
དུ་སྟེ་ལུས་ལ་སོར་བཅུ་གཉིས་སོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་མགྲིན་པའི་ཡ་མཐའ་ནས་དཔྲལ་བའི་མ་མཐའ་བར་ལ་སོར་བཅུ་གཉིས་ཡོད་པའི་མགྲིན་པའི་ཡ་མཐའ་ནས་སྣའི་བར་ལ་སོར་བཞི། སྣའི་རྩེ་ནས་སྨིན་མཚམས་བར་ལ་སོར་བཞི་སྟེ་དྲིལ་བས་ལྟེ་
བའི་བུག་པ་ནས་སྨིན་མཚམས་བར་ལ་སོར་སུམ་ཅུ་རྩ་བརྒྱད་ཡོད་ཅིང༌། འགྲེལ་ཆེན་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་ལྟེ་བ་ནས་སྙིང་ག་དང༌། སྙིང་ག་ནས་མགྲིན་པ་དང༌།
མགྲིན་པ་ནས་དཔྲལ་བའི་བར་ལ་སོར་ཕྱེད་དང་བཅུ་གསུམ་རེ་ཡོད་པ་རྣམས་བསྡོམས་པས་སོར་ཕྱེད་དང་སོ་བརྒྱད་འོང་བས་ལྟེ་བ་ནས་སྙིང་ག་དང༌། སྙིང་ག་

206

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།
ནས་མགྲིན་པ་དང༌། མགྲིན་པ་ནས་དཔྲལ་བའི་བར་ལ་སོར་ཕྱེད་དང་བཅུ་གསུམ་
རེར་བྱས་ཀྱང་ལྟེ་བ་ནས་དཔྲལ་བའི་མ་མཐའི་བར་ལ་སོར་སོ་བརྒྱད་ཡོད་པས་ད་དུང་དཔྲལ་བར་སོར་ཕྱེད་ཀྱིས་མ་སླེབ་པས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་ལྟེ་བའི་བུག་པ་ནས་སྨིན་

མཚམས་བར་ལ་ཆ་མཉམ་གསུམ་དུ་བྱས་པའི་ཆ་རེ་ལ་སོར་ཕྱེད་དང་བཅུ་གསུམ་རེ་མི་འོང་བའི་སྐྱོན་མེད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་ཆ་རེ་ལ་སོར་ཕྱེད་དང་བཅུ་གསུམ་བྱས་ཀྱང་དཔྲལ་བར་སོར་ཕྱེད་ཀྱིས་མ་སླེབ་པའི་སོར་ཕྱེད་པ་དེ་ཆ་གསུམ་དུ་བྱས་པས་ནས་
རེ་དང་ནས་ཀྱི་སུམ་ཆ་རེ་འོང་བ་ལྟེ་བ་ནས་སྙིང་གའི་བར་སོགས་ཀྱི་སོར་ཕྱེད་དང་
བཅུ་གསུམ་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་དུ་བསྣན་དགོས་སོ། །
མདོར་ན་འགྲེལ་ཆེན་གྱི་སྐབས་འདིར་རྩ་འཁོར་རྣམས་ཡོད་པའི་གནས་བཤད་པ་ནི་རྩ་འཁོར་གང་གི་ལྟེྟ་བའི་དབུས་སུ་གནད་དུ་བསྣུན་པའི་གནས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་པས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང༌། ལྟེ་བ་ནས་སྙིང་ག་བར་ལ་སོར་ཕྱེད་བཅས་བཅུ་གཉིས་སུ་བཤད་པ་སོགས་རགས་པ་ཐོབ་
ཐང་བརྩིས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་སོགས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་སོ། །

༼རླུང་གི་གནས་ཚུལ་བཤད་པ།༽
༈ གཉིས་པ་རླུང་གི་གནས་ཚུལ་བཤད་པ་ནི། རླུང་ནི་བཅུ་སྟེ་སྲོག་རླུང་ནམ་མཁའི་ཁམས་པ་དང༌། མཉམ་གནས་རླུང་གི་ཁམས་པ་དང༌། གྱེན་རྒྱུ་མེའི་ཁམས་པ་དང༌། ཁྱབ་བྱེད་ཆུའི་ཁམས་པ་དང༌། ཀླུ་སའི་ཁམས་པ་དང༌། རུས་སྦལ་རླུང་གི་ཁམས་པ་དང༌། རྩངས་པ་མེའི་ཁམས་པ་དང༌། ལྷས་བྱིན་ཆུའི་ཁམས་པ་དང༌། ནོར་ལས་རྒྱལ་སའི་ཁམས་པ་དང༌། ཐུར་སེལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་པ་དང་བཅུའོ། །སྲོག་

207

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

རླུང་ལ་ཡང་རྒྱུ་ལམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་ན་གསུམ་སྟེ། གཡོན་གྱི་རྩ་རྐྱང་མ་ལ་རྒྱུ་བ་དང༌།
གཡས་ཀྱི་རྩ་རོ་མ་ལ་རྒྱུ་བ་དང༌། དབུ་མའི་རྩ་ལ་རྒྱུ་བ་སྟེ་གསུམ་མོ། །ཐུར་སེལ་ཡང་བྱེད་ལས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གསུམ་སྟེ། འོག་སྒོ་གཉིས་ནས་བཤང་བ་དང་གཅི་བ་
འདྲེན་པར་བྱེད་པ་དང༌། མཆོག་གི་རྩ་དུང་ཅན་མ་ནས་ཁུ་བ་འདྲེན་པར་བྱེད་པ་དང་གསུམ་མོ། །དེ་ཡང་རླུང་བཅུའི་གནས་ནི། མཉམ་གནས་སོགས་བརྒྱད་ན་སྙིང་གའི་
རྩ་འདབ་བརྒྱད་ལ་རིམ་པ་བཞིན་གནས་ཏེ། མཉམ་གནས་ནི་ཤར་གྱི་རྩ་འདབ་སྣར་མ་ལ་གནས་སོ། །གྱེན་རྒྱུ་ནི་ཤར་ལྷོའི་རྩ་འདབ་ལག་ལྡན་གྱི་ལྕེ་ལ་གནས་སོ། །དེ་
བཞིན་དུ་ཁྱབ་བྱེད་ལོྷའི་རྩ་འདབ་དམར་སེར་ལ་དང༌། ཀླུ་ནི་ལྷོ་ནུབ་ཀྱི་རྩ་འདབ་
རྒྱལ་ལ་དང༌། རུས་སྦལ་ནི་ནུབ་ཀྱི་རྩ་འདབ་རྒྱལ་བ་ལ་དང༌། རྩངས་པ་ནི་ནུབ་བྱང་གི་རྩ་འདབ་འཕྱང་བ་ལ་དང༌། ལྷས་བྱིན་ནི་བྱང་གི་རྩ་འདབ་ལུག་ལ་དང༌། ནོར་ལས་
རྒྱལ་ནི་བྱང་ཤར་གྱི་རྩ་འདབ་ཚུལ་འཆོས་པ་ལ་གནས་ཤིང༌། རྩ་འདབ་དེ་རྣམས་ནི་རླུང་དེ་དག་རང་རང་གི་སྐྱེ་བའི་གནས་ཀྱང་ཡིན་ནོ། །
དེ་ཡང་རྩ་དེ་རྣམས་རླུང་དེ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བའི་གནས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་པ་སྟེ། གཞན་དུ་ན་རླུང་རྣམས་ཀྱིས་རྩ་སྟོང་ཕྲག་བདུན་ཅུ་རྩ་གཉིས་པོ་
ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་ནས་གནས་ཏེ། ནང་ལེའི་ཞེ་གཉིས་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། སྲོག་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་རྩ་སྟོང་ཕྲག་བདུན་ཅུ་རྩ་གཉིས་པོ་རྣམས་ལ་ཁྱབ་པ་སྟེ་འོན་ཀྱང་གནས་བརྒྱད་ནས་རླུང་བརྒྱད་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རླུང་རྣམས་མགོན་པོ་གང་གི་རླུང་ཡིན་པ་ནི་སྲོག་འཛིན་མི་བསྐྱོད་པའི་རླུང་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་ཐུར་སེལ་རྡོར་སེམས་དང༌། མཉམ་གནས་དོན་གྲུབ་དང༌། གྱེན་རྒྱུ་རིན་

208

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

འབྱུང་དང༌། ཁྱབ་བྱེད་སྣང་བ་མཐའ་ཡས་དང༌། ཀླུ་རྣམ་སྣང་དང༌། རུས་སྦལ་དོན་གྲུབ་དང་། རྩངས་པ་རིན་འབྱུང་དང༌། ལྷས་བྱིན་སྣང་མཐའ་དང༌། ནོར་ལས་རྒྱལ་
རྣམ་སྣང་གི་རླུང་ངོ༌། །

༼ཐིག་ལེའི་གནས་ཚུལ་བཤད་པ།༽
༈ གསུམ་པ་ཐིག་ལེའི་གནས་ཚུལ་བཤད་པ་ནི། གོང་ཏུ་བཤད་པ་ལྟར་མངལ་དུ་ཆགས་པ་ནས་ཟླ་བ་བཅུ་གསུམ་སོང་བའི་མཐར་ཐིག་ལེ་དཀར་དམར་དང་པོར་འཕེལ་བའི་འགོ་རྩོམ་ཞིང་སྐྱེས་པས་ལོ་བཅུ་དྲུག་ལོན་གྱི་བར་དང༌། བུད་མེད་
ཀྱིས་ལོ་བཅུ་གཉིས་ལོན་གྱི་བར་ལ་འཕེལ་བར་འགྱུར་ལ བུད་མེད་ལོ་བཅུ་གཉིས་
ལོན་པའི་ཚེ་རྡུལ་གསང་གནས་ནས་འབྱུང་བས་རྡུལ་ལམ་ཐིག་ལེ་དམར་པོའི་འཕེལ་བ་གཏོང་ཞིང༌། སྐྱེས་པ་ལ་ལོ་བཅུ་དྲུག་ལོན་པའི་ཚེ་ཁུ་བ་དབང་པོའི་སྒོ་ནས་འབྱུང་བས་ཐིག་ལེ་འམ་ཁུ་བའི་འཕེལ་བ་གཏོང་ངོ༌། །དེ་ལྟ་བུའི་ཐིག་ལེ་དཀར་དམར་རྣམས་སྤྱིར་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཐམས་ཅད་ལ་ཏིལ་ལ་ཏིལ་མར་གནས་པའི་ཚུལ་དུ་གནས་
ཤིང༌། དཀར་པོའི་ཆ་གཙོ་བོར་སྤྱི་བོ་བདེ་ཆེན་གྱི་འཁོར་ལོ་དང༌། དམར་པོའི་ཆ་
གཙོ་བོར་གསང་གནས་དང་ལྟེ་བའི་འཁོར་ལོ་ལ་གནས་པ་དང༌། ཡང་ཁུ་བ་བྱང་སེམས་དཀར་པོའི་ཆ་རྩ་རྐྱང་མ་ལ་གནས་ཤིང་རྐྱང་མ་ནས་འབྱུང་བ་དང༌། རྡུལ་ལམ་བྱང་སེམས་དམར་པོའི་ཆ་རྩ་རོ་མ་ལ་གནས་ཤིང་རོ་མ་ནས་འབྱུང་བ་དང༌། ལྟེ་བ་མན་ཆད་དུ་རྩ་གསུམ་གྱི་ནང་ཚན་གྱི་དུང་ཅན་མ་འམ་མཆོག་གི་རྩ་ནས་དཀར་
དམར་གཉིས་ཀ་འབྱུང་ངོ༌། །
ཡང་རྩ་འཁོར་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་དཔྲལ་བའི་རྩ་འཁོར་གྱི་ལྟེ་བར་སད་པའི་

209

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

གནས་སྐབས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཐིག་ལེ་དང༌། མགྲིན་པའི་རྩ་འཁོར་གྱི་ལྟེ་བར་རྨི་

ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཐེག་ལེ་དང༌། སྙིང་གའི་རྩ་འཁོར་གྱི་ལྟེ་
བར་གཉིད་འཐུག་གི་གནས་སྐབས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཐིག་ལེ་དང༌། ལྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་གྱི་ལྟེ་བར་བཞི་པའི་གནས་སྐབས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཐིག་ལེ་གནས་ཤིང༌། དེ་བཞིན་དུ་ལྟེ་བ་མན་ཆོད་ན་ཡིད་གནས་སྐབས་བཞི་སྐྱེད་པའི་ཐིག་ལེ་གནས་པའི་ལྟེ་བའི་ཐིག་ལེ་གཅིག་པུ་དེ་ཉིད་ལ་བཞི་པའི་གནས་སྐབས་སྐྱེད་པ་དང་སད་པའི་གནས་སྐབས་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་གཉིས་ཀ་ཡོད་པས་ཐིག་ལེ་གཅིག་པུ་དེ་ཉིད་གཉིས་ཀའི་བཞི་མཐུན་ཡིན་ཞེས་གསུང་ངོ༌། །དེ་ལྟར་ན་ལྟེ་བ་ན་སད་པའི་གནས་སྐབས་སྐྱེད་པའི་ཐིག་ལེ་དང༌། གསང་གནས་ན་རྨི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སྐྱེད་པའི་ཐིག་ལེ་
དང༌། ནོར་བུའི་དབུས་ན་གཉིད་འཐུག་གི་གནས་སྐབས་སྐྱེད་པའི་ཐིག་ལེ་དང༌། ནོར་བུའི་རྩེ་ན་བཞི་པའི་གནས་སྐབས་སྐྱེད་པའི་ཐིག་ལེ་གནས་སོ། །
དེ་ཡང་དཔྲལ་བ་དང་ལྟེ་བ་ན་གནས་པའི་སད་པའི་གནས་སྐབས་སྐྱེད་པའི་ཐིག་ལེ་འདི་དག་གི་སྟེང་ན་ཐ་མལ་པ་རྣམས་ལ་གཉིད་སད་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་

རྣམ་རྟོག་གྲངས་མེད་པ་རྣམས་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཅིག་དང༌། སངས་རྒྱས་པའི་ཚེ་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་མཐའ་ཡས་པ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཅིག་དང་གཉིས་ཡོད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་
མགྲིན་པ་དང་གསང་གནས་གཉིས་ན་གནས་པའི་ཐིག་ལེ་འདིའི་སྟེང་ན་ཐ་མལ་པ་ལ་
རྨི་ལམ་སྣ་ཚོགས་རྨི་བ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཅིག་དང༌། སངས་རྒྱས་པའི་ཚེ་ལོངས་
སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་གསུང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཅིག་དང་གཉིས་ཡོད་ཅིང༌། ཡང་སྙིང་ག་དང་ནོར་བུའི་དབུས་ན་གནས་པའི་གཉིད་མཐུག་གི་གནས་

210

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

སྐབས་སྐྱེད་པའི་ཐིག་ལེ་འདི་གཉིས་ཀྱི་སྟེང་ན་ཐ་མལ་པ་ལ་གཉིད་དྲན་མེད་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཅིག་དང༌། སངས་རྒྱས་པའི་ཚེ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་སྤྲོས་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་
དང་བྲལ་བའི་མི་རྟོག་པ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཅིག་དང་གཉིས་ཡོད་དོ། །ཡང་ལྟེ་བ་དང་ནོར་བུའི་རྩེ་གཉིས་ན་གནས་པའི་བཞི་པའི་གནས་སྐབས་སྐྱེད་པའི་ཐིག་ལེ་འདི་གཉིས་ཀྱི་སྟེང་ན་ཐ་མལ་པ་ལ་འཛག་བདེ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཅིག་དང༌། སངས་རྒྱས་པའི་ཚེ་བདེ་བའི་སྐུ་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཅིག་དང་གཉིས་ཡོད་དོ། །དེ་བས་ན་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་ལ་སོགས་པ་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་

ལམ་རྣམས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་བརྒྱད་པོ་དེ་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་གི་ཐ་མལ་པའི་གནས་སྐབས་སུ་
འབྱུང་བའི་སྐྱོན་གྱི་ཆ་རྣམས་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་རྣམས་སྦྱངས་ཏེ། སྐུ་བཞི་ལ་སོགས་
པ་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆ་རྣམས་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་རྣམས་ཡོན་ཏན་ཡར་ལྡན་དུ་སྐྱེད་པའི་སྒོ་
ནས་མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །
མདོར་ན་བཤད་མ་ཐག་པའི་ཐིག་ལེ་དཀར་དམར་འདི་དག་མངལ་སྐྱེས་ཀྱི་

ལུས་སྐྱེད་པ་ལ་མེད་མི་རུང་གི་རྒྱུ་དང༌། ཚེ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཁམས་དཀར་དམར་འཛག་པའི་འཕོ་བའི་བག་ཆགས་ཡང་ཡང་བཞག་པའི་འཕོ་བའི་བག་ཆགས་ཁོ་ནས་འཁོར་བར་ཡང་ཡང་འཁྱམ་པ་ཡིན་པ་དང་རྡོ་རྗེའི་ལུས་ཀྱི་རྩ་རླུང་ལ་གནད་དུ་བསྣུན་པའི་རྡོ་རྗེའི་རྣལ་འབྱོར་གོམས་པ་ལས་ཁམས་དཀར་དམར་འཛག་པ་མེད་ཅིང་འཕོ་མེད་དུ་བཅིངས་པ་ཁོ་ན་ལས་སྟོང་གཟུགས་ཀྱི་གཟུགས་སྐུ་དང་མཆོག་ཏུ་
མི་འགྱུར་བའི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཆོས་སྐུ་གཉིས་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུ་སྦྱོར་བའི་ཟུང་འཇུག་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ནི་སེམས་འགྲེལ་སྐོར་གྱིས་རྒྱུད་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་

211

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

འགྲེལ་ཚུལ་ཡིན་པས་ལམ་གྱི་བགྲོད་ཚུལ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་མཆོག་སྒྲུབ་པར་
འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཁམས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་གཅེས་སྤྲས་སུ་བྱ་དགོས་ཏེ།
ཁམས་ལེའི་མདོར་བསྡུས་དང་པོ་ལས། ཤེས་རབ་འགྲོགས་ལས་གང་གི་དཀར་པོ་ཟག །དེ་ཡི་བདེ་བ་ཅི་ཡིས་འཕེལ་བར་འགྱུར། །དཔྱིད་དང་འགྲོགས་ལ་མེ་ཏོག་མ་རྒྱས་པ། །ལྷུང་ན་རྩུ་ཏའི་འབྲས་བུ་གང་གིས་འབྱུང༌། །ཞེས་དང༌། ཇི་ལྟར་ལོ་ཡི་འཚམས་སུ་རྒྱ་ལམ་ན། །རི་དྭགས་ཟས་ཅན་འཁྲིག་པའི་བདེ་བ་ཚོལ། །རྡོ་ཡི་ཕྱེ་མ་དག་གི་ཁ་ཟས་ཅན། །ཕུག་རོན་རྣམས་ནི་རྟག་ཏུ་བྱེད་པ་སྟེ། །ལན་ཅིག་རྟག་ཏུ་ཁུ་བ་ལྟུང་བའི་ཕྱིར། །གཉི་ག་ལ་ཡང་མཆོག་གི་བདེ་བ་མེད། །དེ་བཞིན་དཀའ་ཐུབ་ཅན་དང་འདོད་ལྡན་ཡང༌། །རྨི་ལམ་སད་པ་དག་ལ་འཛག་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་གཉིད་ལོག་
ལ་ཡང་སྦྲུལ་གྱི་ནི། །སོས་བཏབ་མི་འཚོ་དེ་བཞིན་དཀའ་ཐུབ་པ། །ཁུ་བ་སྡུད་པ་མེད་
ཕྱིར་སྟོབས་མེད་མའི། །སྐྱེ་གནད་དེ་ཡིས་ཉམས་པར་བྱས་པའོ། །ཞེས་སོགས་མང་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

༼རྩ་རླུང་རྒྱུ་ཚུལ་བཤད་པ།༽
༈ གཉིས་པ་རྩ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་རླུང་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་ཚུལ་བཤད་པ་ལ་གཉིས།
འཁོར་ལོ་བཞིའི་རྩ་འདབ་རྣམས་ལ་རླུང་རྒྱུ་བའི་ཚུལ་དང་། སྣ་བུག་ལ་རླུང་རྣམས་ཀྱི་

འཕོ་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ནང་ལེའི་རེ་གཉིས་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། མངལ་ནས་སྐྱེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཟུང་བའི་ཟླ་བ་ནི་ཆུ་སྲིན་ནོ། །དེ་ནས་བདུན་པ་ནི་སྲོག་སྐྱེ་བའི་ཟླ་བ་
སྟེ་ཀརྐཊའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི་མངལ་སྐྱེས་ཐམས་ཅད་ཆུ་སྲིན་གྱི་ཟླ་བ་

མཚན་ཉིད་པ་ཁོ་ན་ལ་མངལ་འཛིན་པ་ཡིན་ན་ཧ་ཅང་ཐལ་བས་མངལ་སྐྱེས་ཀྱི་མིང་

212

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

མངལ་བཟུང་བའི་ཟླ་བ་དེ་ཟླ་བ་གང་ཡིན་ཡང་ཆུ་སྲིན་གྱི་ཟླ་བའི་མིང་བཏགས་ཏེ།
མངལ་བཟུང་བ་དེ་ནས་བགྲངས་པའི་ཟླ་བ་བདུན་པ་དེ་ལ་ཡང་ཀརྐཊའི་ཟླ་བའི་མིང་བཏགས་པའི་སྒོ་ནས་ཆུ་སྲིན་གྱི་ཟླ་བའི་མིང་བཏགས་པ་མངལ་བཟུང་བའི་ཟླ་བ་དེ་
ནས་བགྲངས་པའི་ཟླ་བ་བདུན་པ་ཀརྐཊའི་མིང་ཅན་གྱི་ཟླ་བ་ལ་སྲོག་གི་རླུང་ཐོག་མར་
སྐྱེའོ། །རླུང་སྐྱེས་པ་དེ་ནས་ཇི་སྲིད་མངལ་ན་གནས་ཀྱི་བར་ལ་རྩ་དབུ་མར་རླུང་དབྱུག་

པའི་རྣམ་པ་ལྟར་འབྱུང་འཇུག་མི་བྱེད་པར་གནས་པ་ལས་ཕྱིས་མངལ་ནས་བཙས་མ་
ཐག་པའི་ཚེ་དང་པོའི་རྩ་དབུ་མ་ལས་རླུང་ང་དྲུག་རྐང་བཅས་རྒྱུའོ། །དེ་ནས་གཡས་གཡོན་གང་རུང་གི་ཁྱིམ་གྱི་རྩ་རྣམས་ལ་རྒྱུ་བར་བྱེད་དོ། །དེ་ཡང་མངལ་ནས་སྐྱེས་པ་
རྣམས་ཀྱི་མངལ་བཟུང་བའི་ཟླ་བ་ནི་ཆུ་སྲིན་ནོ། །
ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ལ་ཆུ་སྲིན་གྱི་ཟླ་བ་ཞེས་པ་མའི་ནང་གི་ཆུ་སྲིན་གྱི་ཁྱིམ་

གྱི་རྩ་ལ་རླུང་རྒྱུ་བོ་ཆུ་སྲིན་གྱི་ཟླ་བར་བྱས་ནས་དེའི་དུས་སུ་མངལ་སྐྱེས་རྣམས་
ཀྱིས་མངལ་བཟུང་བ་ལ་བྱེད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ཡིན་ན་མའི་ཆུ་སྲིན་གྱི་ཁྱིམ་

གྱི་རྩ་ནས་བགྲངས་པའི་བདུན་པ་མའི་ཀརྐཊའི་ཁྱིམ་གྱི་རྩ་ནས་རླུང་རྒྱུ་བའི་ཚེ་
མངལ་དུ་ཞུགས་པའི་སེམས་ཅན་དེ་ལ་རླུང་སྐྱེ་དགོས་ལ དེ་ལྟ་ཡིན་ན་མངལ་དུ་ཞུགས་པའི་ཞག་ངོ་དེ་ཉིད་ལ་རླུང་སྐྱེ་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ནི་མི་འཐད་དོ། །མངལ་དུ་ཞུགས་པའི་ཞག་ངོ་རེ་ལ་རླུང་གི་རྟེན་རྩ་ལ་སོགས་པའང་ཆགས་པའི་གཞི་མ་ཙམ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་ཆུ་སྲིན་གྱི་ཟླ་བ་དང་ཀརྐཊའི་ཟླ་བ་
ཞེས་པ་ཡང་ཕྱིའི་ཟླ་བ་ལ་བྱེད་དགོས་སོ། །ཕྱིའི་ཟླ་བ་ལ་བྱེད་པ་ལ་ཡང་མི་མངལ་
སྐྱེས་གང་ཞིག་ཆུ་སྲིན་གྱི་ཟླ་བ་མཚན་ཉིད་པ་ལ་མངལ་དུ་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་

213

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཅིག་གི་དབང་དུ་བྱས་ནས། མངལ་ནས་སྐྱེས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི།

མི་མངལ་སྐྱེས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་མིན་ཞེས་གསུངས་ཡང༌། ནང་ལེའི་
སོ་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་ཆིན་ལས། དེ་ཡང་དུས་སྦྱོར་ཀརྐཊ་ནས་མིའི་དབང་པོ་ཞེས་
པ་ཕྱི་རོལ་དུ་ཉི་མའི་སྐྱེ་བའི་ཁྱིམ་ནི་ཀརྐཊའོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྐྱེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་

དུས་སྦྱོར་གང་དུ་སྐྱེས་པར་གྱུར་པའི་ཁྱིམ་དེ་ནི་ཀརྐཊའི་མིང་ཅན་དུ་རིག་པར་བྱ་སྟེ་སྲོག་སྐྱེ་བའི་གནས་སུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའི་རིགས་པས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་སྐྱེས་པ་ཐམས་ཅད་ཅེས་པ་འདིས་མི་མངལ་སྐྱེས་ཐམས་ཅད་འཛིན་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ན་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་འཐད་དོ། །
དེ་ལྟར་ངེས་པར་བྱས་ནས་མངལ་ནས་བཙས་མ་ཐག་པའི་ཚེ་རླུང་འབྱུང་འཇུག་ཁུག་པ་རེ་དབུགས་རེར་བྱས་པའི་ལྔ་བཅུ་རྩ་དྲུག་རྐང་བཅས་དབུ་མར་རྒྱུས་ཏེ་སྣ་བུག་ཏུ་མཉམ་རྒྱུ་བྱས་ནས་དེའི་རྗེས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་གཡོན་གྱི་ལུག་གི་ཁྱིམ་མམ་
ལུག་གི་དུས་སྦྱོར་གྱི་རྩ་ལ་ནམ་མཁའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་རླུང་རྒྱུ་བ་ནས་མཐར་
གཡས་ཀྱི་ཉའི་དུས་སྦྱོར་གྱི་རྩ་ལ་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་རླུང་རྒྱུས་ཟིན་པའི་བར་ལ་
ཉིན་ [ཉ་ནི།] ཞག་གཅིག་དང་རླུང་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་རྒྱུས་ཟིན་དུས་མཉམ་དུ་འོང་ངོ༌། །
དེ་ཡང་ཁྱིམ་མམ་དུས་སྦྱོར་གྱི་རྩ་རྣམས་ནི་ལྟེ་བའི་བར་སྐོར་གྱི་རྩ་འདབ་
བཅུ་གཉིས་ཏེ། དེ་ཡང་ལུས་ཀྱི་མདུན་ཤར་དང༌། གཡོན་བྱང་དང༌། གཡས་ལྷོ་དང༌། རྒྱབ་ནུབ་ཏུ་བཤད་ཅིང༌། ཕྱོགས་བཞིའི་ཆོས་གཞན་རྣམས་གྲངས་བགྲང་བའི་ཚེ་ཡང་ཤར་དང་པོར་བྱས་ནས་བགྲང་བ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་ཤར་མདུན་གྱི་ཕྱོགས་

214

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ནས་བགྲང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་བྱས་པ་ན་ལུས་ཀྱི་གཡོན་ཕྱོགས་ཀྱི་མདུན་
གྱི་རྩ་འདབ་དང་པོ་ལུག་གི་ཁྱིམ་དང༌། དེ་ནས་རིམ་པ་བཞིན་གཉིས་པ་འཁྲིག་པ་

དང༌། གསུམ་པ་སེང་གེ་དང༌། བཞི་པ་སྲང་དང༌། ལྔ་པ་གཞུ་དང༌། གཡོན་གྱི་རྩ་

འདབ་དྲུག་པ་བུམ་པའི་ཁྱིམ་མམ་དུས་སྦྱོར་མིན་པའི་བར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཡས་ཕྱོགས་གྱི་མདུན་གྱི་རྩ་འདབ་དང་པོ་གླང་གི་ཁྱིམ་དང༌། དེ་ནས་རིམ་པ་བཞིན་
གཉིས་པ་ཀརྐཊ་དང༌། གསུམ་པ་བུ་མོ་དང༌། བཞི་པ་སྡིག་པ་དང༌། ལྔ་པ་ཆུ་སྲིན་
དང༌། གཡས་ཀྱི་རྒྱབ་ཕྱོགས་ཀྱི་རྩ་འདབ་དྲུག་པ་ཉའི་ཁྱིམ་མམ་དུས་སྦྱོར་ཡིན་པའི་
བར་དུ་ཡིན་ནོདེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱས་ནས་དེ་རྣམས་ལ་རླུང་རྒྱུ་བའི་ཚུལ་ནི། བཙས་མ་ཐག་གི་ཚེ་དབུ་མ་ནས་རླུང་ང་དྲུག་རྐང་བཅས་རྒྱུས་པའི་རྗེས་སུ་གཡོན་གྱི་རྩ་

འདབ་དང་པོ་ལུག་གི་ཁྱིམ་ལ་ནམ་མཁའི་རླུང་དབུགས་འབྱུང་འཇུག་ཁུག་པ་རེ་ལ་གྲངས་རེ་རེར་བྱས་པའི་དབུགས་ང་དྲུག་རྐང་བཅས་ཀྱིས་དམན་པའི་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་རྒྱུ་ཞིང༌། དེ་ནས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རླུང་ང་དྲུག་རྐང་བཅས་གཡོན་གྱི་རྩ་འདབ་དང་པོ་
ལུག་ཁྱིམ་གྱི་རྩ་འདབ་ནས་གཡས་ཀྱི་རྩ་འདབ་དང་པོ་གླང་ཁྱིམ་གྱི་རྩ་འདབ་ཏུ་འཕོ་
བའི་འཕོ་འཚམས་སུ་དབུ་མ་ནས་རྒྱུའོ། །དེའི་རྗེས་སུ་གཡས་ཀྱི་རྩ་འདབ་དང་པོ་
གླང་ཁྱིམ་གྱི་རྩ་འདབ་ནས་དབུགས་ང་དྲུག་རྐང་བཅས་ཀྱིས་དམན་པའི་སྟོང་བརྒྱད་
བརྒྱ་རྒྱུ་ཞིང༌། དཔེ་དེ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་དུ་ཁྱིམ་གྱི་རྩ་འདབ་རྣམས་གྱི་འཕོ་འཚམས་

རྣམས་སུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རླུང་ང་དྲུག་རྐང་བཅས་རེ་དབུ་མ་ནས་རྒྱུ་བ་དང༌། གཡས་ཀྱི་རྩ་འདབ་དང་པོ་གླང་ཁྱིམ་ནས་ས་རླུང་རྒྱུ་བའི་རྗེས་སུ་གཡོན་གྱི་གཉིས་པ་ནས་རླུང་

215

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

གི་རླུང་དང༌། དེའི་རྗེས་སུ་གཡས་ཀྱི་གཉིས་པ་ནས་ཆུའི་རླུང་དང༌། དེ་ནས་གཡོན་
གྱི་གསུམ་པ་ནས་མེའི་རླུང་དང༌། དེ་ནས་གཡས་ཀྱི་གསུམ་པ་ནས་ཀྱང་མེའི་རླུང་
དང༌། དེ་ནས་གཡོན་ཀྱི་བཞི་པ་ནས་ཆུའི་རླུང་དང༌། དེ་ནས་གཡས་ཀྱི་བཞི་པ་ནས་
རླུང་གི་རླུང་དང༌། དེ་ནས་གཡོན་གྱི་ལྔ་པ་ནས་སའི་རླུང་དང༌། དེ་ནས་གཡས་ཀྱི་ལྔ་

པ་ནས་ནམ་མཁའི་རླུང་དང༌། དེ་ནས་གཡོན་གྱི་དྲུག་པ་ནས་ཀྱང་ནམ་མཁའི་རླུང་
དང༌། དེ་ནས་གཡས་ཀྱི་དྲུག་པ་ཉའི་ཁྱིམ་གྱི་རྩ་འདབ་ནས་སའི་རླུང་སྟོང་བརྒྱད་
བརྒྱ་ལས་ང་དྲུག་རྐང་བཅས་ཀྱིས་དམན་པ་རྒྱུའོ། །
དེ་ལྟར་ན་ཁྱིམ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་རྩ་འདབ་འཕོ་ཆེན་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་རྩ་རེ་རེ་ལ་ནམ་མཁའི་རླུང་ལ་སོགས་པ་དཀྱིལ་འཁོར་ལྔའི་རླུང་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་ང་དྲུག་རྐང་
བཅས་ཀྱིས་དམན་པ་སྟོང་བདུན་བརྒྱ་དང་ཞེས་གསུམ་རྐང་པ་གསུམ་དང་བཅས་པ་
རྒྱུན་རེ་ལ་རྒྱུ་ཞིང་འཕོ་འཚམས་བཅུ་གཉིས་སུ་ང་དྲུག་རྐང་བཅས་རེ་དབུ་མ་ནས་རྒྱུས་པས་རླུང་དྲུག་བརྒྱ་དང་དོན་ལྔ་རེ་ཉིན་ཞག་རེ་ལ་དབུ་མ་ནས་རྒྱུའོ། །འཕོ་ཆེན་བཅུ་གཉིས་པོ་རེ་རེ་ལ་སྟོང་བདུན་བརྒྱ་དང་ཞེ་གསུམ་རྐང་པ་གསུམ་དང་བཅས་པ་རྣམས་རྒྱུས་པ་བསྡོམས་པས་ཉི་ཁྲི་དགུ་བརྒྱ་ཉེར་ལྔ་འོང་བ་འཕོ་འཚམས་སུ་དབུ་མར་རྒྱུས་པའི་དྲུག་བརྒྱ་དོན་ལྔ་པོ་དང་བསྲེས་པས་དབུགས་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་འོང་སྟེ། ལྟེ་བའི་འཕོ་ཆེན་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཉིན་ཞག་གཅིག་གི་རླུང་གི་རྒྱུ་ཚུལ་ལོ། །དེ་ནས་ཉིན་ཞག་གཉིས་པའི་ཐོག་མར་གཡོན་གྱི་རྩ་འདབ་དང་པོ་ལུག་གི་འཕོ་
བའི་རྩ་ལ་རླུང་གི་རླུང་དང༌། དེ་ནས་གཡས་ཀྱི་རྩ་འདབ་དང་པོ་གླང་གི་འཕོ་བའི་རྩ་ལ་ཆུའི་རླུང་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་གཡོན་གྱི་གཉིས་པ་ནས་དྲུག་པའི་བར་ལ་རིམ་པ་

216

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

བཞིན་མེའི་རླུང༌། ཆུའི་རླུང༌། སའི་རླུང༌། ནམ་མཁའི་རླུང༌། རླུང་གི་རླུང་རྒྱུ་བ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་གཡས་ཀྱི་འང་གཉིས་པ་ནས་དྲུག་པའི་བར་ལ་རིམ་པ་བཞིན་མེའི་རླུང༌། རླུང་གི་རླུང༌། ནམ་མཁའི་རླུང༌། སའི་རླུང༌། ཆུའི་རླུང་རྒྱུ་སྟེ་ཉིན་ཞག་གཉིས་པའི་རླུང་གི་རྒྱུ་ཚུལ་ལོ། །
དེ་ནས་ཉིན་ཞག་གསུམ་པའི་ཐོག་མར་གཡོན་གྱི་རྩ་འདབ་དང་པོ་ལ་མེའི་
རླུང༌། དེ་བཞིན་དུ་གཉིས་པ་ནས་དྲུག་པའི་བར་ལ་རིམ་པ་བཞིན་ཆུའི་རླུང༌། སའི་རླུང༌། ནམ་མཁའི་རླུང༌། རླུང་གི་རླུང༌། མེའི་རླུང་རྒྱུ་བ་དང༌། གཡོན་གྱི་རྩ་འདབ་དང་
པོ་ལ་མེའི་རླུང་རྒྱུས་པའི་རྗེས་སུ་གཡས་ཀྱི་རྩ་འདབ་དང་པོ་ལ་མེའི་རླུང༌། གཉིས་
པ་ལ་རླུང་གི་རླུང༌། གསུམ་པ་ལ་ནམ་མཁའི་རླུང༌། བཞི་པ་ལ་སའི་རླུང༌། ལྔ་པ་ལ་ཆུའི་རླུང༌། དྲུག་པ་ལ་མེའི་རླུང་རྒྱུ་བ་སྟེ་ཉིན་ཞག་གསུམ་པའི་རླུང་གི་རྒྱུ་ཚུལ་ལོ། །དེ་ནས་ཉིན་ཞག་བཞི་པའི་ཐོག་མར་གཡོན་གྱི་རྩ་འདབ་དང་པོ་ལ་ཆུའི་རླུང༌།
དེའི་རྗེས་སུ་གཡས་ཀྱི་རྩ་འདབ་དང་པོ་ལ་རླུང་གི་རླུང༌། དེ་བཞིན་དུ་གཡོན་གྱི་རྩ་

འདབ་གཉིས་པ་ལ་སའི་རླུང༌། གསུམ་པ་ལ་ནམ་མཁའི་རླུང༌། བཞི་པ་ལ་རླུང་གི་རླུང༌། ལྔ་པ་ལ་མེའི་རླུང༌། དྲུག་པ་ལ་ཆུའི་རླུང་རྒྱུ་བ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་གཡས་ཀྱི་འང་གཉིས་པ་ལ་ནམ་མཁའི་རླུང༌། གསུམ་པ་ལ་སའི་རླུང༌། བཞི་པ་ལ་ཆུའི་རླུང༌། ལྔ་པ་ལ་མེའི་རླུང༌། དྲུག་པ་ལ་རླུང་གི་རླུང་རྒྱུ་བ་སྟེ་ཉིན་ཞག་བཞི་པའི་རླུང་གི་རྒྱུ་ཚུལ་ལོ། །དེ་ནས་ཉིན་ཞག་ལྔ་པའི་ཐོག་མར་གཡོན་གྱི་རྩ་འདབ་དང་པོ་ལ་སའི་རླུང༌།
དེའི་རྗེས་སུ་གཡས་ཀྱི་རྩ་འདབ་དང་པོ་ལ་ནམ་མཁའི་རླུང༌། དེ་བཞིན་དུ་གཡོན་གྱི་

རྩ་འདབ་གཉིས་པ་ལ་ནམ་མཁའི་རླུང༌། གསུམ་པ་ལ་རླུང་གི་རླུང༌། བཞི་པ་ལ་མེའི་

217

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

རླུང༌། ལྔ་པ་ལ་ཆུའི་རླུང༌། དྲུག་པ་ལ་སའི་རླུང་རྒྱུ་བ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་གཡས་ཀྱི་རྩ་འདབ་གཉིས་པ་ལ་སའི་རླུང༌། གསུམ་པ་ལ་ཆུའི་རླུང༌། བཞི་པ་ལ་མེའི་རླུང༌། ལྔ་པ་ལ་རླུང་གི་རླུང༌། དྲུག་པ་ལ་ནམ་མཁའི་རླུང་རྒྱུ་བ་སྟེ། ཉིན་ཞག་ལྔ་པའི་རླུང་གི་རྒྱུ་ཚུལ་ལོ། །དེ་ནས་ཡང་ཉིན་ཞག་དྲུག་པའི་ཐོག་མར་གཡོན་གྱི་རྩ་འདབ་དང་པོ་ལ་
ནམ་མཁའི་རླུང་རྒྱུ་བ་དང༌། གཡས་ཀྱི་འང་རྩ་འདབ་དང་པོ་ལ་སའི་རླུང་རྒྱུ་བ་
སོགས་ཉིན་ཞག་ལྔ་ལྔ་ལ་སྔ་འཁོར་བཞིན་དུ་འཁོར་ནས་རྒྱུ་བ་ཡིན་ཏེ།
ནང་ལེའི་རེ་ལྔ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ལུག་ལ་སོག་པའི་མི་མཉམ་པའི་འདབ་མ་དྲུག་པོ་རྣམས་ལ་སྟོང་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་རབ་ཏུ་འབབ་པ་སྲོག་གི་རླུང་
གིས་འདོར་རོ། །གཡས་པ་ལ་རྒྱུ་བའི་ཉིན་ཞག་དྲུག་དང༌། འཕོ་བའི་ཉིན་ཞག་དྲུག་
རྣམས་ཀྱིས་གླང་ལ་སོགས་པའི་མཉམ་པའི་དུས་སྤྱོད་དྲུག་པོ་རྣམས་ལ་སའི་དཀྱིལ་

འཁོར་གྱི་རབ་ཏུ་འབབ་པ་སྲོག་གིས་འདོར་རོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྩ་འདབ་བཅུ་

གཉིས་པོ་རེ་རེ་ལ་ཡང་ནམ་མཁའི་རླུང་སོགས་དཀྱིལ་འཁོར་ལྔ་ཆར་གྱི་རླུང་རྒྱུ་བ་
ཡོད་པར་གསུངས་ཤིང༌། དེ་ཡང་རྩ་འདབ་རེ་རེ་ལ་དཀྱིལ་འཁོར་ལྔ་ཆར་གྱི་རྒྱུ་
ཚུལ་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཡོན་གྱི་རྩ་འདབ་དང་པོ་ལ་
ནམ་མཁའི་རླུང་རྒྱུས་པ་ནས་གཡོན་པའི་རྩ་འདབ་དྲུག་པ་ལ་ཡང་ནམ་མཁའི་རླུང་རྒྱུས་པའི་རྗེས་སུ། སླར་ཡང་གཡོན་པའི་རྩ་ལ་རླུང་རྒྱུ་བ་ན་རྩ་འདབ་དང་པོ་ལ་རྒྱུ་བ་དང༌། རླུང་ཡང་ནམ་མཁའི་རླུང་གི་རྗེས་སུ་རླུང་གི་རླུང་རྒྱུ་བར་བྱེད་དགོས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་གཡོན་དང་གཡས་ཀྱི་འཕོ་ཆེན་གྱི་རླུང་རྒྱུ་བའི་ཚེ་གོང་དུ་
བཤད་པ་བཞིན་ཕན་ཚུན་སྤེལ་ནས་རྒྱུ་བ་ཡིན་ནོ། །

218

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ཁྱིམ་གྱི་རྩ་རེ་རེར་རླུང་རྒྱུ་བའི་ཚེ་ནའང་རྩ་སྦུབས་ལ་ཕྱོགས་བཞི་དབུས་
དང་ཆ་ལྔར་ཕྱེ་བའི་དབུས་མར་འབྱུང་བ་ཆུང་བའི་ནམ་མཁའི་དཀྱིལ་འཁོར་དང༌།
ཤར་དུ་རླུང་གི་དང༌། ལྷོར་མེའི་དང༌། བྱང་དུ་ཆུའི་དང༌། ནུབ་ཏུ་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་
འབབ་སྟེ་རེ་རེ་ལ་དབུགས་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུའི་སྟེང་ནས་བཅུ་གཅིག་རྐང་བཅས་རེས་དམན་པ་ཡོད་དོ། །འབྱུང་བ་ཆུང་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ནི་ཉེར་ལྔ་ཡོད་དོ། །
ནམ་མཁའི་ནམ་མཁའ། ནམ་མཁའི་རླུང༌། ནམ་མཁའི་མེ། ནམ་མཁའི་ཆུ། ནམ་མཁའི་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་རླུང་གི་ནམ་མཁའ། རླུང་གི་རླུང༌།
རླུང་གི་མེ། རླུང་གི་ཆུ། རླུག་གི་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་མེའི་ནམ་
མཁའ་ནས་མེའི་སའི་བར་ལྔ་དང་། ཆུའི་ནམ་མཁའ་ནས་ཆུའི་སའི་བར་ལྔ་དང༌། སའི་ནམ་མཁའ་ནས་སའི་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་བར་ལྔ་སྟེ་ཉེར་ལྔའོ། །
དེ་ཡང་འབྱུང་བ་ཆུང་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལྔ་རྒྱུ་བའི་ཚུལ་ནི་འཕོ་ཆེན་གྱི་རྩ་
འདབ་བཅུ་གཉིས་པོ་གང་དང་གང་ལ་འབྱུང་བ་ཆེ་བའི་རླུང་གང་རྒྱུ་བ་དེ་ལ་འབྱུང་བ་ཆུང་བ་ལྔར་ཕྱེ་བ་རྣམས་རྒྱུ་བ་སྟེ། དེ་ལྟར་རྒྱུ་བ་ཡང་ལྔ་པོ་རིམ་ཅན་ཁོ་ནར་རྒྱུའོ། །དེ་ཡང་དཔེར་མཚོན་ན་གཡོན་གྱི་རྩ་འདབ་དང་པོ་ལ་འབྱུང་བ་ཆེ་བའི་ནམ་
མཁའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱུ་བའི་ཚེ་ནམ་མཁའི་ནམ་མཁའ་ནས་ནམ་མཁའི་སའི་བར་ལྔ་
རྒྱུ་བ་དང༌། གཡས་ཀྱི་རྩ་འདབ་དང་པོ་ལ་འབྱུང་བ་ཆེ་བའི་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱུ་
བའི་ཚེ་སའི་ས་ནས་སའི་ནམ་མཁའི་བར་ལྔ་རྒྱུ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ། །དེ་རྣམས་བྱང་རིམ་ཅན་དུ་རྒྱུ་ཚུལ་ནི་གཡོན་གྱི་རྩ་འདབ་རྣམས་ལ་རྒྱུ་བའི་ཚེ་འབྱུང་བ་ཆུང་བ་
རྣམས་ཀྱང་ནམ་མཁའ་རླུང་མེ་ཆུ་སའི་རིམ་པས་རྒྱུ་བ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་གཡས་ཀྱི་

219

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

རྩ་འདབ་རྣམས་ལ་རླུང་རྒྱུ་བའི་ཚེ་ས་ཆུ་མེ་རླུང་ནམ་མཁའི་རིམ་པས་རྒྱུའོ། །དེ་ལྟར་ན་འཕོ་ཆེན་གྱི་རྩ་འདབ་གཡོན་ནས་གཡས་སུ་རླུང་འཕོ་བའི་ཚེ་འབྱུང་ཆུང་གི་ས་ནས་སར་འཕོ་བ་དང༌། གཡས་ནས་གཡོན་དུ་འཕོ་བའི་ཚེ་འབྱུང་ཆུང་གི་ནམ་མཁའ་ནས་ནམ་མཁར་འཕོ་བ་ནི་ངེས་པ་ཅན་ཡིན་ནོ། །ཡང་འཕོ་ཆེན་
གྱི་རྩ་འདབ་བཅུ་གཉིས་པོ་རེ་རེ་ལ་འཕོ་ཆུང་གི་རྩ་འདབ་ལྔ་ལྔར་གྱིས་པའི་རྩ་འདབ་
རྣམས་ལ་རླུང་རྒྱུ་ཚུལ་ནི་འཕོ་ཆེན་གྱི་རྩ་སྦུབས་རྣམས་ལ་ཤར་ནུབ་སོགས་ཆ་ལྔ་ལྔར་ཕྱེ་བའི་ཆ་རྣམས་སུ་འབྱུང་ཆུང་གི་ནམ་མཁའ་རླུང་མེ་ཆུ་ས་རྒྱུས་པ་རྣམས་འཕོ་ཆུང་གི་རྩ་འདབ་ལྔ་ཤར་ནུབ་ལྷོ་བྱང་དབུས་མ་དང་བཅས་པར་གནས་པ་རྣམས་སུ་ཡང་ཤར་ནུབ་སོགས་འཕོ་ཆེན་གྱི་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་རྒྱུ་ཞིང་འཕོ་ཆུང་གི་རྩ་འདབ་རེ་རེར་ཡང་དབུགས་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་ལ་བཅུ་གཅིག་རྐང་བཅས་ཀྱིས་

དམན་པ་སུམ་བརྒྱ་ཞེ་བརྒྱད་རྐང་པ་གསུམ་དང་བཅས་པ་རེ་རྒྱུའོ། །
དེ་ལྟར་ལྟེ་བའི་རྩ་འདབ་རྣམས་ལ་རྒྱུས་ཏེ་དེ་ནས་སྙིང་གའི་རྩ་འདབ་རྣམས་ལ་རྒྱུ་བའི་ཚུལ་ནི་ནང་ལེའི་ཞེ་གཅིག་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། སྙིང་གའི་ཆུ་སྐྱེས་
རྩིབས་བརྒྱད་པ་འདི་ལ་ཐུན་ཚོད་འཕོ་བའི་རྩ་རྣམས་རིག་པར་བྱ་སྟེ་སྣའི་བུག་པར་
དཀྱིལ་འཁོར་ལྔ་འབབ་པར་བྱེད་པ་ནི་འདི་རྣམས་སུ་འགྱུར་རོ། །རྩ་དང་རྩ་ཡི་དབུགས་འབྱུང་པ་དང་འཇུག་པ་བརྒྱ་ཕྲག་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན་གྱིས་སྲོག་ཡང་དག་པར་
རྒྱུ་བར་འགྱུར་ཏེ་དབྱུག་གུ་ཕྱེད་དང་བཅས་པའི་བདུན་གྱིས་སོ། །ཞེས་སྙིང་གའི་རྩ་
འདབ་རེ་རེ་ལ་དབུགས་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་ལ་བརྒྱད་ཀྱིས་བགོས་པའི་རྙེད་
ནོར་དབུགས་ཉིས་སྟོང་བདུན་བརྒྱ་དང༌། དེ་ཆུ་ཚོད་དུ་བྱས་ན་ཆུ་ཚོད་ཕྱེད་དང་

220

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

བརྒྱད་རྒྱུ་བར་གསུངས་པ་ནི་ཉིན་ཞག་རེ་ལ་དབུགས་དྲུག་བརྒྱ་དོན་ལྔ་རེ་དབུ་མ་ལ་རྒྱུས་པ་ལོགས་སུ་མ་ཕྱེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། གནས་ཚོད་ལ་ནི་ལྟེ་བའི་འཕོ་ཆེན་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་འཕོ་འཚམས་ནས་དབུགས་ང་དྲུག་རྐང་བཅས་རེ་དབུ་མ་
ནས་རྒྱུ་བར་བཤད་པ་དེ་དག་ནི་ལྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་གྱི་དབུ་མ་ནས་དབུ་མའི་ཡར་སྣའི་
བར་དབུ་མ་ཉིད་ནས་རྒྱུ་བས་སྙིང་ག་དང་མགྲིན་པ་དང་དཔྲལ་བའི་རྩ་འདབ་རྣམས་
ལ་མི་རྒྱུ་བར་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལྟར་ན་དབུགས་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་ལ་དྲུག་བརྒྱ་དང་དོན་ལྔས་དམན་པའི་ལྷག་ཉི་ཁྲི་དགུ་བརྒྱ་དང་ཉེར་ལྔ་ལ་བརྒྱད་ཀྱིས་བགོས་པའི་ཐོབ་ནོར་
དབུགས་ཉིས་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་དང་བཅོ་ལྔ་དབུགས་ཀྱི་བརྒྱད་ཆ་ལྔ་རེ་རྣམས་སྙིང་

གའི་རྩ་འདབ་རེ་རེ་ལ་ཉིན་ཞག་རེ་ལ་རྒྱུ་བ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ཡང་རྒྱུན་རེ་ལ་རྒྱུ་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུན་རེ་ལ་རྒྱུ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ལྟེ་བའི་འཕོ་ཆེན་གྱི་རྩ་འདབ་རེ་ལ་རྒྱུན་ཇི་ཙམ་ཞིག་རྒྱུས་པ་དེ་ཉིད་སྙིང་ག་དང་མགྲིན་

པ་དང་དཔྲལ་བའི་རྩ་འདབ་རེ་རེ་ལ་ཡང་རྒྱུན་རེ་ལ་རྒྱུ་དགོས་ཏེ། ལྟེ་བའི་གཡོན་གྱི་

འཕོ་ཆེན་གྱི་རྩ་འདབ་གཅིག་ལ་དབུགས་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་ལ་ང་དྲུག་རྐང་བཅས་
ཀྱིས་དམན་པ་རྒྱུས་པ་དེ་ཉིད་སྣ་བུག་གིའང་སྣ་གཡོན་པ་ལ་རྒྱུས་ཏེ་དེ་ནས་ལྟེ་བའི་རྩ་འདབ་གཡས་ལ་འཕོས་ནས་གཡས་ཀྱི་རྩ་འདབ་གཅིག་ནས་དབུགས་སྟོང་བརྒྱད་
བརྒྱ་ལ་ང་དྲུག་རྐང་བཅས་ཀྱིས་དམན་པ་རྒྱུ་བ་དང་དུས་མཉམ་དུ་སྣ་བུག་གི་རྒྱུ་བ་
ཡང་གཡོན་ནས་གཡས་སུ་འཕོས་ཏེ་གྲངས་དེ་དང་མཚུངས་པ་དེ་རྒྱུ་བ་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་སྙིང་ག་མགྲིན་པ་དཔྲལ་བ་རྣམས་ཀྱི་རྩ་འདབ་གཡོན་དང་གཡས་ལ་ཡང་

221

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དབུགས་རྒྱུ་ཐེངས་རེ་ལ་ལྟེ་བའི་འཕོ་ཆེན་རེ་དང་སྣ་བུག་ལ་རྒྱུན་རེ་ལ་ཇི་ཙམ་རེ་རྒྱུ་བ་མཉམ་པར་བྱ་དགོས་པས་སོ། །
དེ་ལྟར་ན་ལྟེ་བའི་གཡོན་གྱི་རྩ་འདབ་དང་པོ་ལ་རླུང་ཐོག་མར་རྒྱུ་བ་དང་དུས་
མཉམ་དུ་སྙིང་གའི་གཡོན་གྱི་རྩ་འདབ་དང་པོ་ལ་ཐོག་མར་རླུང་རྒྱུ་བའི་དབང་དུ་
བྱས་ན་སྙིང་གའི་གཡོན་གྱི་རྩ་འདབ་དང་པོ་ལ་དབུགས་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་པ་ཚན་པ་
གཅིག་རྒྱུས། དེའི་རྗེས་སུ་གཡས་ཀྱི་རྩ་འདབ་དང་པོ་ལ་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་པ་ཚན་པ་
གཅིག་རྒྱུས། དེ་ནས་ཡང་གཡོན་གྱི་རྩ་འདབ་དང་པོ་དེ་ཉིད་ལ་དགུ་བརྒྱ་རྒྱུས། དེའི་
རྗེས་སུ་ཡང་གཡོན་གྱི་རྩ་འདབ་གཉིས་པ་ལ་དགུ་བརྒྱ་རྒྱུས་ཏེ། དེའི་རྗེས་སུ་
གཡས་ཀྱི་རྩ་འདབ་དང་པོ་དེ་ཉིད་ལ་དགུ་བརྒྱ་རྒྱུས། དེའི་རྗེས་སུ་གཡས་ཀྱི་རྩ་

འདབ་གཉིས་པ་ལ་དགུ་བརྒྱ་རྒྱུས། དེའི་རྗེས་སུ་གཡོན་གྱི་རྩ་འདབ་གཉིས་པ་ལ་
སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་རྒྱུས། ཡང་དེའི་རྗེས་སུ་གཡས་ཀྱི་རྩ་འདབ་གཉིས་པ་དེ་ཉིད་ལ་
ཡང་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་རྒྱུས། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་རྣམས་ལ་རིགས་པས་བསྒྲེ་ཞིང༌། དེ་དག་ཀྱང་དབུ་མ་ལ་རྒྱུ་བ་ལོགས་སུ་མ་ཕྱེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་སྙིང་

གའི་རྩ་འདབ་རེ་ལ་དབུགས་ཉིས་སྟོང་བདུན་བརྒྱ་རེའི་རྒྱུ་ཚུལ་དེ་ལྟར་དུ་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང༌། མགྲིན་པའི་རྩ་འཁོར་རྩ་འདབ་སོ་གཉིས་ཡོད་པའི་བཞི་སྟོང་པའི་རྩ་ཡིན་པས་རླུང་མི་རྒྱུ་ཞིང་ཉེར་བརྒྱད་ལ་རྒྱུ་བའི་ཚུལ་ཡང་འདི་ཉིད་ཀྱི་འགྲེལ་ཆེན་ལས།
འདབ་མ་ཉི་ཤུ་རྩ་བརྒྱད་པོ་རྣམས་ལ་ཉིན་མཚན་གྱི་སྲོག་ཡང་དག་པར་རྒྱུ་སྟེ། དབྱུག་གུ་དྲུག་ཅུ་ལ་ཆ་ཡིས་ཐོབ་པ་ནི་འདབ་མ་སོ་སོ་ལ་སྲོག་ཡང་དག་པར་རྒྱུ་བའོ། །

222

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ཞེས་ཆུ་ཚོད་དྲུག་ཅུའམ་དབུགས་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་ལ་རླུང་རྒྱུ་བའི་
རྩ་འདབ་ཀྱི་གྲངས་ཉེར་བརྒྱད་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ནོར་དབུགས་བདུན་བརྒྱ་དང་དོན་
གཅིག་དབུགས་ཀྱི་བདུན་ཆ་གསུམ་འོང་བ་དེ་མགྲིན་པའི་རྩ་འདབ་རེ་ལ་ཉིན་ཞག་
རེ་རེ་དབུགས་སམ་རླུང་རྒྱུ་བའི་གྲངས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་འདི་ཉིད་ཀྱི་འགྲེལ་ཆེན་
ལས། དཔྲལ་བའི་པདྨ་འདབ་མ་བཅུ་དྲུག་པ་ལ་འདབ་མ་གཉིས་དོར་ནས་འདབ་མ་བཅུ་བཞི་པོ་རྣམས་ལ་ཉིན་མཚན་གྱི་སྲོག་ཡང་དག་པར་རྒྱུ་སྟེ་དབྱུག་གུ་དྲུག་ཅུ་ལས་བཅུ་བཞིའི་ཆ་ཐོབ་པ་འདབ་མ་སོ་སོར་འདོར་རོ། །ཞེས་ཆུ་ཚོད་དྲུག་ཅུའི་དབུགས་ཀྱི་གྲངས་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་ལ་དཔྲལ་བའི་རྩ་འདབ་བཅུ་དྲུག་གི་
སྟོང་པའི་རྩ་འདབ་གཉིས་མ་གཏོགས་པའི་རླུང་རྒྱུ་བའི་རྩ་འདབ་བཅུ་བཞིས་བགོས་པའི་སྟོང་ལྔ་བརྒྱ་དང་ཞེ་གཉིས། དབུགས་ཀྱི་བདུན་ཆ་དྲུག་རྣམས་ཐོབ་པ་དེ་དཔྲལ་
བའི་རྩ་འདབ་རེ་ལ་ཞག་རེའི་རླུང་རྒྱུ་བའི་གྲངས་སོ། །དེ་དག་ཀྱང་དབུ་མ་ལ་རྒྱུ་བའི་རླུང་ལོགས་སུ་མ་ཕྱེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། ལོགས་སུ་ཕྱེ་བ་གནས་ཚོད་ཀྱི་
དབང་དུ་བྱས་ན་ཞག་རེ་ལ་དབུ་མར་རྒྱུ་བའི་གྲངས་དྲུག་བརྒྱ་དོན་ལྔས་དབུགས་ཉི་
ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་ལ་དམན་པའི་ལྷག་ཉི་ཁྲི་དགུ་བརྒྱ་ཉེར་ལྔ་ལ་བགོ་བ་སོགས་གོང་གི་རིགས་པས་ཤེས་པར་བྱའོ། །
༈ གཉིས་པ་སྣ་བུག་ལ་རླུང་གི་རྒྱུ་ཚུལ་བཤད་པ་ནི། མའི་མངལ་ནས་བཙས་མ་ཐག་གི་ཚེ་དབུ་མ་ནས་རྒྱུས་པའི་རླུང་ང་དྲུག་རྐང་བཅས་སྣ་བུག་གཉིས་ཀ་ལ་མཉམ་རྒྱུ་བྱས་ཏེ་དེ་ནས་ལྟེ་བའི་གཡོན་གྱི་འཕོ་ཆེན་དེ་ལ་རླུང་གི་གྲངས་ཇི་ཙམ་
རྒྱུས་པ་དེ་ཉིད་སྣ་བུག་གཡོན་ཁོ་ན་ལ་རྒྱུ་བ་དང༌། རྩ་འདབ་གཡས་གཡོན་གྱི་འཕོ་

223

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

འཚམས་སུ་དབུ་མ་ལ་རྒྱུས་པའི་གྲངས་ཇི་ཙམ་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་སྣ་བུག་གཉིས་ཀ་ལ་མཉམ་རྒྱུ་བྱེད་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་གཡས་ཀྱི་འཕོ་ཆེན་གྱི་རྩ་འདབ་རེ་ལ་རླུང་གི་
གྲངས་ཇི་ཙམ་རེ་རྒྱུས་པ་དེ་ཉིད་སྣ་བུག་གཡས་ཁོ་ནར་རྒྱུ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་འཕོ་ཆེན་གྱི་རླུང་རེ་རེ་ལ་འཕོ་ཆུང་གི་རླུང་འབྱུང་བ་ཆུང་བ་ལྔ་ལྔ་ཡོད་པའི་ནམ་མཁའི་རླུང་རྣམས་ནི་སྣ་བུག་གི་བུ་གའི་དབུས་ནས་རྒྱུ་བ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་རླུང་གི་རླུང་རྣམས་བུ་གའི་སྟེང་ཕྱོགས་ངོས་ནས་རྒྱུ་བ་དང༌། མེའི་རླུང་རྣམས་གཡས་གཡོན་གཉིས་ཀའི་མཁུར་ཚོས་ངོས་ནས་རྒྱུ་བ་དང༌། ཆུའི་རླུང་རྣམས་ནི་སྣ་བུག་གཉིས་ཀྱི་
དབུས་ཀྱི་རེ་ཁའི་ཕྱོགས་གཉིས་ནས་རྒྱུ་བ་དང༌། སའི་རླུང་རྣམས་ནི་བུ་གའི་འོག་ངོས་ཡ་མཆུ་ལ་བདར་ནས་རྒྱུའོ། །
ཡང་རླུང་རྣམས་སྣ་བུག་གི་ཕྱི་དང་ནང་དུ་ཇི་ཙམ་འགྲོ་བ་ནི། སའི་དཀྱིལ་

འཁོར་གྱི་རླུང་སྣ་བུག་གི་ཕྱི་རོལ་དུ་སོར་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་འགྲོ་བ་ནས། ཆུའི་
དཀྱིལ་འཁོར་སོར་བཅུ་གསུམ་དང༌། མེའི་དཀྱིལ་འཁོར་སོར་བཅུ་བཞི་དང༌། རླུང་
གི་དཀྱིལ་འཁོར་སོར་བཅོ་ལྔ་དང༌། ནམ་མཁའི་དཀྱིལ་འཁོར་སོར་བཅུ་དྲུག་གི་བར་
དུ་འགྲོ་ཞིང༌། དེ་ནས་ལྡོག་གོ །
ནང་དུ་ནི་ཕྱི་རོལ་དུ་རིང་དུ་རྒྱུས་པ་དེ་ནང་དུ་ཐུང་ངུ་དང་ཕྱི་རོལ་དུ་ཐུང་ངུ་
རྒྱུས་པ་དེ་ནང་དུ་རིང་བས་རྒྱུ་བས་ནམ་མཁའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལྟེ་བའི་དབུས་དང༌།
རླུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ལྟེ་བ་ནས་སོར་གཅིག་གི་འོག་དང༌། མེའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལྟེ་བ་
ནས་སོར་གཉིས་ཀྱི་འོག་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་མེའི་དཀྱིལ་འཁོར་སོར་གསུམ་གྱི་འོག་
དང༌། སའི་དཀྱིལ་འཁོར་སོར་བཞིའི་འོག་ཏུ་ཕྱིན་ནས་ཡང་ཕྱིར་འགྲོའ། །རླུང་ལྔ་ ོ

224

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ཆར་ཡང་ལྟེ་བའི་དབུས་བར་དུ་འགྲོ་དགོས་ཏེ། རླུང་ལྔ་གའི་འཕོ་འཚམས་སུ་དབུ་མར་འཇུག་པའི་ཚེ་ལྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་གྱི་ལྟེ་བ་ནས་འཇུག་དགོས་ཤིང༌། རླུང་ལྔ་པོ་
གང་གི་མཇུག་ཏུ་དབུ་མར་ཞུགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རླུང་དེ་དང་དེའི་སྔོན་མའི་རླུང་ལྔ་པོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཕྱི་རོལ་དུ་འགྲོ་བ་དང་ནང་དུ་འགྲོ་བ་ཚད་མཉམ་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
ནང་ལེའི་ཞེ་བདུན་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་རླུང་ནི་སའི་
དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་མཐར་དེ་དག་གི་དབུས་སུ་རབ་ཏུ་ཞུགས་པ་ནི་སྣ་བུག་གཉིས་ནས་
སོར་བཅུ་གཉིས་འབབ་བོ། །ནམ་མཁའི་མཐར་དབུ་མར་ཞུགས་པ་ནི་སོར་བཅུ་དྲུག་འབབ་བོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། ། ། །
༈ གཉིས་པ་འདིར་བཤད་པའི་རྩ་རླུང་གི་རྣམ་གཞག་དང་རྒྱུད་སྡེ་གཞན་
ནས་བཤད་པའི་རྣམ་གཞག་མི་མཐུན་པར་བྱུང་བའི་དགོངས་པ་དཔྱད་པ་ལ་གཉིས། རྒྱུད་སྡེ་གཞན་ནས་བྱུང་བའི་རྩ་རླུང་གི་རྣམ་གཞག་དང་རྒྱུད་འགྲེལ་འདི་ནས་བཤད་པ་གཉིས་མི་མཐུན་པའི་ཚུལ་མདོ་ཙམ་ཞིག་བཤད་པ་དང༌། འདིར་བཤད་པ་དང་དེ་དག་ཏུ་བཤད་པའི་དགོངས་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་པ་བཤད་པའོ། །
དང་པོ་ནི། བརྟག་གཉིས་ལས། སྤྲུལ་པའི་འཁོར་ལོ་ལ་པདྨ་འདབ་མ་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞི་དང༌། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ལ་འདབ་མ་བརྒྱད་དང༌། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་
འཁོར་ལོ་ལ་འདབ་མ་བཅུ་དྲུག་དང༌། བདེ་བ་ཆེན་པོའི་འཁོར་ལོ་ལ་འདབ་མ་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་མཛད་དེ་མགྲིན་པའི་རྩ་འཁོར་རྩ་འདབ་བཅུ་དྲུག་དང༌། སྤྱི་བོའི་རྩ་འདབ་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་པར་བཤད་ཅིང་
དེ་ཡང་བདེ་ཆེན་འཁོར་ལོར་བཤད་དོ། །རྡོ་རྗེ་སྙིང་འགྲེལ་ལས་ནི་འགྲེལ་ཆེན་ལྟར་

225

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།
མགྲིན་པའི་རྩ་འཁོར་རྩ་འདབ་སོ་གཉིས་པ་དང༌། དཔྲལ་བའི་རྩ་འཁོར་རྩ་འདབ་བཅུ་དྲུག་པར་བཤད་ནས། དེ་ཡང་རྒྱུད་ལས་དེ་གཉིས་བཟློག་ནས་གསུངས་པ་བླ་མའི་མན་ངག་གིས་སོ་གཉིས་དང་བཅུ་དྲུག་དེ་ལྟར་དུ་ཤེས་པར་བྱ་ཡི། རྒྱུད་དུ་ནི་ལུགས་ལས་བཟློག་པས་གསུངས་པས་སོ་ཞེས་བཤད་པས། བདེ་བ་ཆེན་པོའི་འཁོར་ལོ་ལ་འདབ་མ་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་སོ་ཞེས་པ་དེས་དཔྲལ་པའི་རྩ་འཁོར་བསྟན་པར་ཡང་མཛད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་སྦས་རྒྱུད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་བདེ་བ་ཆེན་
པོའི་འཁོར་ལོ་སྤྱི་བོ་འམ་གཙུག་ཏོར་གྱི་རྩ་འཁོར་ཡིན་པ་དང༌། དེ་རྩ་འདབ་སོ་
གཉིས་པ་དང༌། དཔྲལ་བའི་རྩ་འཁོར་རམ་སྨིན་མཚམས་ཀྱི་རྩ་འཁོར་རྩ་འདབ་བཅུ་
དྲུག་པ་རླུང་གི་འཁོར་ལོ་ཞེས་བཤད་དོ། །དེ་དག་ནི་རྩའི་རྣམ་གཞག་མི་མཐུན་པའི་ཚུལ་མདོར་བསྡུས་པ་ཙམ་མོ། །
རླུང་གི་རྣམས་གཞག་ནི་སྲོག་འཛིན་སོགས་གྲངས་བཅུར་བྱེད་པར་ནི་འདྲ་ལ། དེ་ཡང་སྲོག་འཛིན་ཐུར་སེལ་གྱེན་རྒྱུ་མཉམ་གནས་ཁྱབ་བྱེད་དེ་རྩ་བའི་རླུང་ལྔ་གནས་གང་ན་གནས་པ་དང་མགོན་པོ་གང་གི་རླུང་གང་ཡིན་པ་ནི་བཤད་རྒྱུད་རྡོར་འཕྲེང་ལས། སྲོག་གི་རླུང་ནི་སྙིང་གར་གནས། །མི་བསྐྱོད་བྱེ་བྲག་རིགས་ལས་སྐྱེས། །འདོམས་ན་གནས་པའི་ཐུར་སེལ་ནི། །རིན་ཆེན་འབྱུང་ལྡན་བྱེ་བྲག་སྐྱེས། །སྟེང་དུ་རྒྱུ་བར་ལྐོག་མར་གནས། །འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་རང་བཞིན་ནོ། །མཉམ་གནས་ལྟེ་བའི་པདྨར་གནས། །དོན་ཡོད་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་ནོ། །ཁྱབ་བྱེད་ཡན་ལག་ཀུན་ལ་གནས། །རྣམ་སྣང་མཛད་ཀྱི་ངོ་བོའ། །ཞེས་ ོ སྲོག་འཛིན་སྙིང་གར་གནས་

ཤིང་མི་བསྐྱོད་པའི་རླུང་དང༌། ཐུར་སེལ་གསང་གནས་ན་གནས་ཤིང་རིན་འབྱུང་གི་

226

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

རླུང་དང༌། གྱེན་རྒྱུ་མགྲིན་པའི་རྩ་འཁོར་ལ་གནས་ཤིང་འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་རླུང་དང༌།

མཉམ་གནས་ལྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་ལ་གནས་ཤིང་དོན་གྲུབ་ཀྱི་རླུང་དང༌། ཁྱབ་བྱེད་ཡན་
ལག་གི་ཚིགས་ལ་སོགས་པའི་ཚིགས་ཀུན་ལ་གནས་ཤིང་རྣམ་སྣང་གི་རླུང་དུ་གསུངས་སོ། །
དེ་ཡང་སྲོག་འཛིན་སྙིང་གར་གནས་པར་བཤད་པ་ནི་སྲོག་འཛིན་ལ་ཕྲ་རགས་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་རགས་པ་ནི་གཞི་དུས་ལ་སྣ་བུག་ལ་འབྱུང་འཇུག་བྱེད་ཅིང་སྙིང་གའི་རྩ་འཁོར་ལ་གནས་ཀྱང་སྙིང་གའི་རྩ་མདུད་ཀྱི་དྷཱུ་ཏཱིའི་ནང་ན་གནས་པ་
མིན་ལ། སྲོག་འཛིན་ཕྲ་བ་ནི་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་དང་ངོ་བོ་དབྱེར་
མེད་ཅིང་དེའི་བཞོན་པར་གྱུར་པ་མི་ཤིགས་པ་ཞེས་པ་སྙིང་གའི་རྩ་འཁོར་གྱི་ལྟེ་བ་
རྩ་མདུད་ཀྱི་དྷཱུ་ཏཱིའི་ནང་ན་གནས་པ་སྟེ།
བཤད་རྒྱུད་རྡོར་འཕྲེང་ལས། སྙིང་གི་པདྨའི་སྦུབས་མཁའ་ལ ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེ་
རྟག་ཏུ་བཞུགས། །ཞེས་དང༌། གཙོ་བོ་ཆེན་པོ་མི་བསྐྱོད་པའི། །འཇིག་རྟེན་ཁམས་ནི་དེ་ཉིད་དོ། །དེར་ནི་རྟག་ཏུ་བཞུགས་པའི་ས། །སྲོག་གི་ཡེ་ཤེས་མིང་ཅན་ཏེ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང༌། བཤད་རྒྱུད་ལྷ་མོ་བཞིས་ཞུས་པ་ལས། ཕྱེད་ཚད་ཙམ་གྱི་ཕྲ་མོ་མཆོག །ཡིད་ཀྱི་དངོས་པོ་ཐིག་ལེའི་གཟུགས། །རྟག་ཏུ་སྙིང་གི་དབུས་གནས་
པ། །འོད་ཟེར་ཆེན་པོ་འབར་བ་ཅན། །ཞེས་པ་ཡང་འོད་ཟེར་ལྔ་འབར་བའི་མི་ཤིགས་པའི་རླུང་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་ཡིན་པ་དང༌།རྡོ་རྗེ་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱན་གྱི་རྒྱུད་ལས་ཀྱང༌། སྙིང་

གི་དབུས་ན་མི་ཤིགས་པ། །གསལ་ཞིང་མར་མེ་དག་དང་མཚུངས། །མི་འགྱུར་མཆོག་ཏུ་ཕྲ་བ་སྟེ། །ཨ་ནི་གཙོ་བོ་དམ་པའོ། །

227

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཞེས་པས་ཀྱང་མི་ཤིགས་པའི་རླུང་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་སྟོན་ཅིང༌། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གྲུབ་པ་ལས་རླུང་གཞན་རྣམས་ཐིམ་ནས་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་རླུང་རང་གནས་སུ་གནས་པ་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པར་གསུངས་པའི་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་རླུང་ཞེས་པ་ཡང་སྲོག་འཛིན་གྱི་རླུང་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་འདི་ཡིན་ཞིང༌། རླུང་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་འདི་དང་འོད་
གསལ་གྱི་སེམས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་འདི་འཁོར་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞི་དང༌། སྐུ་
གཉིས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བསྒྲུབ་གཞི་དང༌། ཁྱད་པར་དུ་ཡང་རླུང་འདི་ལོངས་སྐུའི་བསྒྲུབ་གཞི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་སྦས་རྒྱུད་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པར་དེའི་ཆེད་དུ་
བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་འཆད་པར་བྱེད་ཅིང༌། འགྲེལ་ཆེན་ལས་འོད་གསལ་
གྱི་སེམས་ཉིད་འཁོར་འདས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞིར་གསུངས་པ་མ་གཏོགས་ཤིན་ཏུ་
ཕྲ་བའི་རླུང་གི་བཤད་པ་ཟུར་ཙམ་ཡང་མ་བྱུང་བ་དང༌། རླུང་རྣམས་ཀྱི་གནས་ཀྱི་

གཙོ་བོ་ཡང་སྙིང་གའི་རྩ་འདབ་རྣམས་ཡིན་པར་བཤད་པས་ཐུར་སེལ་ནས་ཁྱབ་
བྱེད་ཀྱི་བར་གྱི་རླུང་བཞིའི་གནས་ཀྱང་མི་མཐུན་པ་དང༌། སྲོག་འཛིན་དང་མཉམ་
གནས་མགོན་པོ་གང་གི་རླུང་ཡིན་པ་མཐུན་ནའང༌། འགྲེལ་ཆེན་ལས་གྱེན་རྒྱུ་རིན་འབྱུང་དང༌། ཐུར་སེལ་རྡོར་སེམས་དང༌། ཁྱབ་བྱེད་སྣང་མཐར་བཤད་ཅིང་རྣམ་སྣང་གི་རླུང་དུ་མ་བཤད་པས་རླུང་དེ་གསུམ་མགོན་པོ་གང་གི་རླུང་ཡིན་པ་ཡང་མ་མཐུན་ནོ། །
གཞན་ཡང་རླུང་རྣམས་འགྲོ་འོང་བྱེད་པའི་ཚེ་སྣ་བུག་གང་ལས་རྒྱུ་བ་དང་། འབྱུང་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་གང་གི་རླུང་གང་ཡིན་པ་དང༌། རླུང་རྣམས་ཀྱི་ཁ་དོག་ཇི་
ལྟར་ཡིན་པ་ནི་བཤད་རྒྱུད་རྡོར་འཕྲེང་ལས། སངས་རྒྱས་ལྔ་ཡི་རིགས་གནས་

228

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

པ། །སྣ་ཡི་བུ་ག་ལས་བྱུང་ཞིང༌། །རླུང་ལྔ་སྟེང་དུ་ཡང་དག་རྒྱུ། །ལུས་ལ་སྤྱོད་པར་རྟག་ཏུ་འགྱུར། །ཀུན་རྫོབ་སྣར་ནི་རྒྱུ་བ་ཡི། །སྒོ་ང་ལས་ནི་རྣམ་པར་འབྱུང༌། །གཡོན་དང་གཡས་དང་གཉིས་ཀ་དང༌། །ངལ་བར་རྒྱུ་དང་རྣམ་པ་བཞི། །གཡས་པ་ནས་ནི་འབྱུང་བའི་ཁམས། །མེ་ཡི་དཀྱིལ་འཁོར་ཉིད་ཡིན་ཏེ། །ཁ་དོག་དམར་པོ་བཟང་པོ་
འདི། །པདྨ་མགོན་པོའི་རྒྱུ་བའོ། །གཡོན་པ་ནས་ནི་འབྱུང་བའི་ཁམས། །རླུང་གི་
དཀྱིལ་འཁོར་ལ་བརྟེན་པ། །ལྗང་སེར་དག་ཏུ་སྣང་བ་སྟེ། །ལས་ཀྱི་མགོན་པོའི་རྒྱུ་
བའོ། །གཉིས་ཀ་ལས་ནི་འབྱུང་བའི་ཁམས། །གསེར་གྱི་མདོག་ཏུ་སྣང་བ་སྟེ། །དབང་
ཆེན་གྱི་ནི་དཀྱིལ་འཁོར་ཉིད། །རིན་ཆེན་མགོན་པོའི་རྒྱུ་བའོ། །དལ་ཞིང་རྒྱུ་བ་མེད་
པའི་ཁམས། །དག་པའི་ཤེལ་ལྟར་སྣང་བ་ནི། །འདི་ནི་ཆུ་ཡི་དཀྱིལ་འཁོར་ཏེ། །རྡོ་རྗེ་
མགོན་པོའི་རྒྱུ་བའོ། །ཁམས་ཀུན་ལས་ནི་ཡང་དག་བྱུང༌། །རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་གཟུང་བ་ནི། །རྣམ་པར་སྣང་མཛད་རང་བཞིན་ཏེ། །འཆི་བའི་མཐར་ནི་འབྱུང་བར་འགྱུར། །དཀྱིལ་འཁོར་བཞི་པོ་འདི་དག་ནི མཉམ་པར་གཞག་པས་རྟག་ཏུ་
ཟློས། །སྔགས་པའི་ཟློས་པའི་གྲངས་ཉིད་ཀྱིས། །ཉིན་མཚན་རྟག་ཏུ་ཟློས་པ་ཡིན། །ཞེས་སངས་རྒྱས་ལྔའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་རླུང་ལྔ་སྟེང་དུ་སྣའི་བུ་ག་ལས་བྱུང་ཞིང་ཡང་དག་པར་རྒྱུའོ། །
དེ་ཡང་ཇི་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྣ་གཡོན་ནས་རང་དབང་དུ་རླུང་མཉམ་གནས་
ཁོ་ན་རྒྱུ་ཞིང་མཉམ་གནས་ཁ་དོག་ལྗང་སེར་འབྱུང་བ་རླུང་གི་ཁམས་པ་དང༌། གྱེན་རྒྱུ་ནི་རང་དབང་དུ་སྣ་བུག་གཡས་ཁོ་ན་ལ་རྒྱུ་ཞིང་ཁ་དོག་དམར་པོ་འབྱུང་བ་མེའི་ཁམས་པ་དང༌། ཐུར་སེལ་ནི་རང་དབང་དུ་སྣ་བུག་གཉིས་ཀ་ལ་དྲག་ཏུ་མཉམ་རྒྱུ་ཁོ་

229

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ན་བྱེད་ཅིང་ཁ་དོག་སེར་པོ་འབྱུང་བ་སའི་ཁམས་པ་དང༌། སྲོག་འཛིན་ནི་རང་དབང་དུ་སྣ་བུག་གཉིས་ཀ་ལ་དལ་བུས་མཉམ་རྒྱུ་ཁོ་ན་བྱེད་ཅིང་ཁ་དོག་དཀར་པོ་འབྱུང་བ་ཆུའི་ཁམས་པ་དང༌། ཁྱབ་བྱེད་ནི་འཆི་ཀའི་དུས་སུ་མ་གཏོགས་གཞི་དུས་སུ་རང་དབང་དུ་སྣ་བུག་ནས་རྒྱུ་བ་མེད་ཅིང་ཁ་དོག་སྔོ་བསངས་འབྱུང་བ་ནམ་མཁའི་ཁམས་པ་ཡིན་པར་གསུངས་ཤིང༌། འགྲེལ་ཆེན་ལས་སྲོག་འཛིན་ནམ་མཁའི་ཁམས་པ་ཁ་དོག་ལྗང་གུ་དང༌། ཐུར་སེལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་པ་ཁ་དོག་སྔོན་པོ་དང༌། མཉམ་
གནས་རླུང་གི་ཁམས་པ་ཁ་དོག་ནག་པོ་དང༌། ཁྱབ་བྱེད་ཆུའི་ཁམས་པ་ཁ་དོག་དཀར་པོར་གསུངས་པས་རླུང་བཞི་པོ་དེའི་ཁ་དོག་མ་མཐུན་ཞིང༌། མཉམ་གནས་མ་གཏོགས་པ་གསུམ་གྱི་འབྱུང་བའི་ཁམས་ཀྱང་མ་མཐུན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་འགྲེལ་
ཆེན་ལས་འབྱུང་བའི་ཁམས་ལྔ་ཆར་གྱི་རླུང་རང་དབང་དུ་ཡང་སྣ་བུག་གཡས་

གཡོན་གཉིས་ཀ་ལས་རིམ་ཅན་དུ་རྒྱུ་བར་གསུངས་པས་རླུང་སྣ་བུག་ལ་རྒྱུ་ཚུལ་ཡང་མ་མཐུན་ནོ། །
གཞན་ཡང་དགོངས་པ་ལུང་སྟོན་སོགས་སྦས་རྒྱུད་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་རྣམས་ལས་གཞི་དུས་སུ་སྣ་བུག་ལས་རང་དབང་དུ་རྒྱུ་བའི་རླུང་ལ་མེ་རླུང་ཆུའི་རླུང་ས་རླུང་རླུང་གི་རླུང་དང་བཞི་པོ་འདི་ལས་མ་བཤད་ཅིང༌། བཞི་པོ་འདི་རེ་རེ་རྒྱུ་བ་ལ་ཡང་རྒྱུ་ཐེངས་རེ་ལ་དགུ་བརྒྱ་པ་ཕྲག་རེ་རྒྱུས་ཏེ་རླུང་རྒྱུ་བ་ཕྱི་མའི་འགོ་རྩོམ་པ་སོགས་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་རླུང་བཞི་རེ་རེ་ཡང་ཞག་རེ་ལ་དགུ་བརྒྱ་པ་ཕྲག་དྲུག་དྲུག་རྒྱུ་ཞིང༌། དགུ་བརྒྱ་པ་ཕྲག་རེ་རེ་ལ་ཡང་ལྷ་མོ་བཞིའི་རླུང་ཉིས་བརྒྱ་ཉེར་ལྔ་རེར་ཕྱེ་ནས་རྒྱུ་བ་ཡིན་ཏེ། གྲོལ་བའི་ཐིག་ལེ་ལས། ཕྱག་རྒྱ་བཞི་འབྲེལ་རེ་

230

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

རེ་ཞིང༌། །ཉིས་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔ་སྟེ། །དེ་བཞི་བསྒྲེས་པས་དགུ་བརྒྱའོ། །དེ་ནི་འཕོ་བ་ཉི་ཤུ་བཞིས། །བརྩིས་པས་ཁྲི་ཕྲག་གཉིས་དང་ནི། །ཆིག་སྟོང་དང་ནི་དྲུག་
བརྒྱའོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། ལྷ་མོ་བཞིའི་རླུང་ལ་འབྱུང་བ་ཆུང་བའི་རླུང་ཞེས་ཐ་སྙད་མཛད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་འཆི་བའི་དུས་མ་གཏོགས་གཞི་དུས་ལ་རྩ་དབུ་མ་ལ་རླུངརྒྱུ་བ་མེད་པར་ཡང་བཤད་དོ། །
འགྲེལ་ཆེན་ལས་སྣ་བུག་ལ་འབྱུང་བ་ལྔའི་རླུང་རེ་རེ་ཡང་རྒྱུ་ཐེངས་རེ་ལ་ང་དྲུག་བཞི་ཆས་དམན་པའི་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་རེ་རྒྱུན་རེ་ལ་རྒྱུ་བར་བཤད་ཅིང༌། ལྟེ་བའི་འཕོ་ཆེན་གྱི་རྩ་འདབ་དང༌། སྣ་བུག་གཡས་གཡོན་གྱི་འཕོ་འཚམས་སུ་རླུང་
དྲུག་བཞི་ཆ་རེ་དབུ་མ་ནས་རྒྱུ་བར་བཤད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་སྦས་རྒྱུད་དུ་རང་དབང་ངམ་གཙོ་བོ་བྱས་ནས་སྣ་བུག་ནས་འབྱུང་བཞིའི་རླུང་མ་གཏོགས་ནམ་མཁའི་རླུང་མ་རྒྱུ་བར་བཤད་པ་དང་འགྲེལ་ཆེན་ལས་ནམ་མཁའི་རླུང་རྒྱུ་བར་བཤད་པ་མ་མཐུན། སྦས་རྒྱུད་ལས་རླུང་བཞི་པོ་རྒྱུན་རེ་ལ་དགུ་བརྒྱ་རེ་རྒྱུས་ནས་དཀྱིལ་འཁོར་
གཞན་དུ་འཕོ་ཐེངས་དྲུག་དྲུག་སྟེ་དྲིལ་བས་འཕོ་བ་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞིར་བྱེད་པར་བཤད་པ་དང་འགྲེལ་ཆེན་ལས་འབྱུང་བ་ལྔའི་རླུང་རེ་རེ་རྒྱུན་རེ་ལ་སྟོང་བདུན་བརྒྱ་དང་ཞེ་
གསུམ་དབུགས་ཀྱི་བཞི་ཆ་གསུམ་རེ་རྒྱུས་ནས་དཀྱིལ་འཁོར་བཞིན་དུ་འཕོ་བའི་
འཕོ་བ་བཅུ་གཉིས་སུ་བཤད་པས་རླུང་རྒྱུ་བའི་གྲངས་དང་འཕོ་བའི་གྲངས་མ་མཐུན། སྦས་རྒྱུད་ལས་འཆི་ཁ་དང་ལམ་དུས་མ་གཏོགས་གཞི་དུས་སུ་རླུང་དབུ་མ་ནས་རྒྱུ་བ་མེད་པར་བཤད་པ་དང་འགྲེལ་ཆེན་ལས་གཞི་དུས་སུ་ཡང་རླུང་དབུ་མ་ནས་རྒྱུ་བ་ཡོད་པར་བཤད་པ་མ་མཐུན་པ་རྣམས་སོ། ། ། །

231

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

༈ གཉིས་པ་འདིར་བཤད་པ་དང་དེ་དག་ཏུ་བཤད་པའི་དགོངས་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་པ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ཨ་བྷ་ཡས་ཇི་ལྟར་བཤད་པའི་ཚུལ་དང༌། མཁས་པ་དག་གིས་ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་བཀོད་དེ་དེའི་དགོངས་པའི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྦས་རྒྱུད་ནས་བཤད་པ་རྣམས་ངེས་དོན་དང༌། དུས་འཁོར་སོགས་སེམས་འགྲེལ་རྣམས་ནས་བཤད་པ་རྣམས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་བཤད་དུ་མི་རུང་བའི་དྲང་དོན་དུ་འཆད་དེ། སྙེ་མ་ཉེར་གཅིག་པ་ལས། ནམ་མཁའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་རླུང་རླུང་

གཞན་བཞིའི་འཁོར་དུ་རྒྱུ་བ་ཙམ་མ་གཏོགས་རང་དབང་དུ་འབྱུང་བ་བཞིའི་རླུང་ལས་ལོགས་སུ་རྒྱུ་བ་སྤྱོད་བསྡུས་དང་དེའི་ཤེས་བྱེད་དུ་བཤད་རྒྱུད་རྡོར་འཕྲེང་དང་དགོངས་པ་ལུང་སྟོན་དང་གཉིས་མེད་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་རྒྱུད་རྣམས་དྲངས་ནས་བཀག་
ཅིང༌། དུས་འཁོར་ནས་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་རྣམས་ཉི་མའི་ཤིང་རྟ་སོགས་ཀྱི་གདུལ་

བྱའི་བསམ་ངོ་ལ་ལྟོས་པའི་དྲང་དོན་དུ་བཤད་དོ། །དེ་ཡང་ཇི་ལྟར་བཤད་ན། སྙེ་མ་ཉེར་གཅིག་པ་ལས། འབྱུང་བ་ལྔ་པ་ནམ་མཁའི་ཁམས་ནི་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་

གནས་བཞི་རྣམས་སུ་ཡང་དཀྱིལ་འཁོར་བཞི་ཡང་དག་པར་རྒྱུ་བའི་དུས་ཁོ་ནར་
ཡང་དག་པར་རྒྱུའོ་ཞེས་པ་ལོགས་སུ་མ་གསུངས་སོ། །དེ་སྐད་དུ་ཡང་འཕགས་པ་ལྷའི་ཞབས་ཀྱིས་གསུངས་པ། རྡོ་རྗེ་པདྨ་དག་གི་སྣ་དག་ལས་འོད་ཟེར་བྱུང་ཞིང་
གྱེན་དུ་སོང་སྟེ་རབ་ཏུ་གྲགས་པའི་སྣའི་རྩེ་མོ་ནས་རྒྱུའོ། །དེ་ལ་ས་དང་ཆུ་དང་མེ་དང་རླུང་ཞེས་ཁམས་ཀྱི་བྱ་བ་དཀྱིལ་འཁོར་བཞི་རྣམས་ཕྱིར་འབྱུང་ཞིང་ཁྱབ་བྱེད་
ནི་ཁྱབ་པར་བྱེད་པའི་རླུང་མི་འབྱུང་བ་ཁྱབ་པའི་འོད་ཟེར་ཅན་ཏེ། ཞེས་པ་ནས།
ཁམས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གཅིག་གིས་ཁམས་བཞི་རྣམས་ལ་ཁྱབ་པའོ་ཞེས་པའི་བར་

232

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

དྲངས་ཤིང༌། དེ་དག་གི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་དགོངས་པ་ལུང་སྟོན་གྱི་རྒྱུད་དྲངས་པ་ནི།
དགོངས་པ་ལུང་སྟོན་པའི་རྒྱུད་དུ། གོས་དཀར་ལ་སོགས་བཟླས་བཤད་པ། །བརྒྱ་ཕྲག་གཉིས་དང་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔ། །བཞི་ཡིས་ཡང་དག་སྒྱུར་བ་ནི། །སྦྱོར་བ་བཞི་ལ་བརྒྱ་ཕྲག་དགུ ། ཞེས་པ་དང༌། དགུ་བརྒྱ་རྣམས་སུ་གང་བསྟན་པ ཉི་ཤུ་རྩ་བཞིའི་རིགས་རྣམས་ཀྱིས། །དེ་ནི་སོ་སོར་འབྱུང་བ་ལས། ཉི་ཁྲི་ཚིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱའོ། །
ཞེས་འཕོ་བའི་དབུགས་ཀྱི་གྲངས་གསུངས་པ་ཅི་ལྟར། ཞེས་བཤད་པ་དང༌། ཡང་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཤད་རྒྱུད་རྡོར་འཕྲེང་དྲངས་པ་ནི། དཔལ་རྡོ་རྗེ་འཕྲེང་བའི་རྒྱུད་དུ་ཡང་ནམ་མཁའ་ནང་དུ་འདུས་པ་ཁོ་ནས་དཀྱིལ་འཁོར་བཞི་རྣམས་ཁོ་ནའི་རྒྱུ་བ་
གསུངས་པ། སྣ་རྩེ་ཡུངས་དཀར་ཞེས་བྱ་བ། །སྲོག་དང་རྩོལ་བར་བཏགས་པ་སྟེ། །སྲོག་དང་རྩོལ་བ་ལ་གནས་པ་དང༌། །འོད་ལྔ་སངས་རྒྱས་རྣམས་སུ་བསྒོམ། །སྟེང་དུ་སྣ་ལས་ངེས་འབྱུང་བ། །ཞེས་པ་ནས། ཡེ་ཤེས་ལྔ་ཡི་ངོ་བོ་ཉིད། །ཅེས་པའི་བར་དྲངས་པ་རྣམས་སོ། །
ཡང་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་གཉིས་མེད་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་རྒྱུ་དྲངས་པ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་གཉིས་སུ་མེད་པ་མཉམ་པ་ཉིད་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་རྒྱུད་དུ། ཡ་ཡིག་དོན་གྱི་གང་

ཅིའང་རུང༌། །དངོས་གྲུབ་འདོད་པས་བྱ་བའོ། །ར་ལ་སོགས་པ་གསུམ་གྱིས་

ཀྱང༌། །འགྲོ་བའི་དོན་ལ་འཇུག་པར་བྱ། །མེ་དང་རླུང་དང་དབང་ཆེན་དང༌། ཆུ་སྟེ་སོ་སོའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ། །ཐུན་ནི་ཕྱེད་ཕྱེད་དུ་རྣམས་སུ། །ལས་དག་གཉིས་གཉིས་
གནས་པར་འགྱུར། །ཞེས་པ་རྣམས་དྲངས་ཏེ་འབྱུང་བ་བཞིའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་རླུང་

རྒྱུ་བ་ལ་སོགས་སུ་ནམ་མཁའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་རླུང་རང་དབང་ངམ་དེས་གཙོ་བོ་

233

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

བྱས་ནས་གཞི་དུས་ལ་རྒྱུ་བ་མེད་པར་བསྒྲུབས་སོ། །དེ་ལ་དཔགས་ནས་རྩ་བཤད་
ཀྱི་སྦས་རྒྱུད་རྣམས་དང་མི་མཐུན་པའི་བསྡུས་རྒྱུད་སེམས་འགྲེལ་སྐོར་གསུམ་དང་བཅས་པ་ལས་བཤད་པའི་རྩ་དང་རླུང་གི་རྣམ་གཞག་གཞན་རྣམས་ཀྱང་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་ཨ་བྷ་ཡ་མི་བཞེད་པར་གོ་ནུས་སོ། །
དེ་ལྟར་ན་དུས་འཁོར་རྒྱུད་འགྲེལ་སོགས་སེམས་འགྲེལ་རྣམས་ལས་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་རྣམས་ནི་དྲང་དོན་དུ་འཆད་དེ་མན་སྙེའི་དེའི་འཕྲོ་ཉིད་ལས། གང་དུས་
ཀྱི་འཁོར་ལོར་ནམ་མཁའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལོགས་སུ་བཏོན་ནས་གསུངས་པ་དེ་ནི་མུ་
སྟེགས་པའི་ལྟ་བ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་ཉི་མའི་ཤིང་རྟ་ལ་སོགས་པ་གདུལ་བྱ་རྣམས་ངེས་པའི་དོན་ལ་གཞུག་པ་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པས་དྲང་བའི་དོན་ཁོ་ན་ཏེ། ཕག་ལ་སོགས་པའི་འདོད་པའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པས་རི་རབ་ཀྱི་སྟེང་གི་མཚམས་སུ་ཁམས་གསུམ་པའི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་བཀོད་པ་ལ་སོགས་པ་བསྟན་པ་བཞིན་
ནོ། །འོ་ན་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་གཞུང་རྣམས་སུ་ཐེག་པ་
གསུམ་དང་འགལ་བའི་རྣམ་པར་གཞག་པ་མང་པོ་རྣམས་བྱས་ཏེ། དེའི་གཞུང་བྱེད་པ་གྲགས་པ་དང་པདྨ་དཀར་པོ་དང་རྡོ་རྗེ་སྙིང་པོ་དང་ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེའི་མིང་ཅན་དེ་
རྣམས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་མ་ཡིན་པ་ཁོ་ནའོ། །
ཞེས་མང་དུ་ཤེས་པ་རྣམས་སྨྲའོ། །འདིའི་ཕྱིར་འགལ་བ་ཐམས་ཅད་མ་

སྤངས་པས་ན་འགའ་ཞིག་ཏུ་འགལ་བ་སྤོང་བའི་འབད་བརྩོན་གྱིས་ཅི་བྱ་ཞེ་ན། དུས་
ཀྱི་འཁོར་ལོར་བསྟན་པ་རྒྱུད་གཞན་དང་མི་འགལ་བའི་དོན་གྱི་ཆ་འགའ་ཞིག་ནི་ཁོ་
བོས་རང་གི་གཞུང་གི་ཕྱོགས་སུ་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཤིང༌། གདུལ་བྱ་འགའ་ཞིག་གི་

234

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

བསམ་པའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པས་འགལ་བའང་ཁ་ཅིག་སྤངས་སོ། །
དེ་ལས་གཞན་ལ་ནི་འགལ་བ་མ་སྤངས་ན་ཡང་འདི་རྣམས་ལ་ཉེས་པ་ཅི་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་བརྗོད་པས་ཆོག་གོ །ཞེས་གསུངས་པའི་མང་དུ་ཤེས་པ་ཞེས་སློན་དཔོན་ཤཱནྟི་པ་དང༌། རྣམས་ཞེས་པས་རྒྱ་གར་བ་གཞན་ཡང་ཡོད་
པར་བསྟན་ཅིང༌། འདིའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ནས། ཅི་བྱ་ཞེ་ན་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ནི་དུས་འཁོར་གྱི་རྒྱུད་དང་སེམས་འགྲེལ་དུ་གྲགས་པ་རྣམས་ཤཱནྟི་པ་སོགས་མཁས་པ་
རྣམས་ཀྱིས་བཀག་པ་འདིའི་ཕྱིར་འགལ་བ་ཐམས་ཅད་མ་སྤངས་པ་དེ་བས་ན་ཨ་བྷ་
ཡ་ཁྱེད་ཀྱི་གཞུང་གི་ཆ་འགའ་ཞིག་ཏུ་འགལ་བ་སྤོང་བའི་འབད་རྩོལ་གྱིས་ཅི་བྱ་ཞེ་
ན་ཞེས་པའི་དོགས་པ་བཀོད་ནས། དོགས་པ་དེ་སེལ་བ་ནི་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོར་
བསྟན་པ་ཞེས་སོགས་སོ། ། ། །
༈ གཉིས་པ་མཁས་པ་དག་གིས་ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་བཀོད་དེ་དེའི་དགོངས་པའི་དོན་བཤད་པ་ནི། སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་རྩ་རླུང་སོགས་ཀྱི་རྣམ་

གཞག་དུས་འཁོར་ནས་བཤད་པ་མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད་དང་སྦས་རྒྱུད་རྣམས་དང་མ་མཐུན་པ་རྣམས་དྲང་དོན་དུ་བཤད་དུ་མི་རུང་སྟེ། དེ་ལྟར་རུང་ན་འཇིག་རྟེན་ཁམས་ལེའི་མདོར་བསྡུས་བརྒྱད་པ་དང་དགུ་པ་དང་བཅུ་པ་གསུམ་ནས་བསྟན་པ་ཕལ་མོ་ཆེ་སྒྲས་ཟིན་ལྟར་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་དགོངས་པ་ཅན་དུ་འགྲེལ་དགོས་ཤིང༌། ནང་ལེའི་ཡང་རྩ་རླུང་གི་རྣམ་གཞག་སོགས་མང་པོ་ཞིག་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་ཁས་བླང་དུ་མི་རུང་བར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་དེས་ཤན་བརྒྱབ་སྟེ་ལེའུ་ལྷག་མ་གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་བླངས་པས་ཆོག་པ་ཉུང་ཟད་ཙམ་ཞིག་ཀྱང་གཞག་དཀའ་བར་

235

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་ནས། དུས་འཁོར་སྐོར་ནས་བཤད་པ་དང་སྦས་རྒྱུད་རྩ་བཤད་རྣམས་ནས་བཤད་པ་གཉིས་མ་མཐུན་ཡང་གཉིས་ཀ་ངེས་དོན་ཉིད་དུ་ཁས་བླང་བར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བཤད་པར་བྱའོ། །
དེ་ཡང་ཇི་ལྟར་འཆད་ན། གསལ་སྒྲོན་ལས། འོ་ན་འདུས་པའི་བཤད་རྒྱུད་ལྟར་ན་ཞག་གཅིག་གི་རླུང་གི་ཕྱེད་ལ་སྣ་བུག་གི་འཕོ་བ་བཅུ་གཉིས་དང༌། སྡོམ་འབྱུང་ལྟར་ན་བརྒྱད་དང༌། དུས་འཁོར་ལྟར་ན་དྲུག་བརྒྱ་དང་དོན་ལྔ་མ་གཏོགས་པ་ཞག་གཅིག་གི་རླུང་རིལ་པོ་ལ་སྣ་བུག་གི་འཕོ་བ་བཅུ་གཉིས་པ་གསུངས་པ་རྣམས་འགལ་མི་འགལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྙམ་ན། འདུས་པའི་ལུགས་དེ་ནི་འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་དང་འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་བཀྲལ་བ་ན་ཡང་སོར་བཞག་ཏུ་མཛད་ཅིང༌།
སྡོམ་འབྱུང་གི་དེ་ཡང་རྒྱུད་དེའི་དོན་དུ་སྣང་བས་ལུང་དེ་དག་གི་དོན་གཅིག་ཏུ་བཤད་དུ་མི་རུང་ལ། སྣ་བུག་ཏུ་རྒྱུ་བ་ལ་ལུགས་འདི་མངོན་སུམ་གྱིས་འགྲུབ་ལ་

གཞན་མི་འགྲུབ་པའི་ཁྱད་པར་ཡང་གཞག་དཀའ་བར་སྣང་བའི་ཕྱིར་གདུལ་བྱའི་
དབང་གིས་གསུངས་པ་མི་འགལ་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་འདུས་པའི་བཤད་རྒྱུད་རྡོར་འཕྲེང་དང་ལུང་སྟོན་ནས་གསུངས་པ་ལྟར་འཐད་པ་ནི་རིམ་པ་ལྔ་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེར་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། དུས་འཁོར་ནས་གསུངས་པའི་ཚུལ་ནི་དུས་འཁོར་གྱི་རྒྱུད་སེམས་འགྲེལ་སྐོར་གསུམ་དང་བཅས་པ་
ཚད་མར་མི་འདོད་པ་དག་ལྟ་ཞོག །དེ་དག་ཚད་མར་འདོད་ཕྱིན་ཆད་ཨ་བྷ་ཡཱ་ཀ་ར་

ལྟར་རླུང་གི་རྒྱུ་ཚུལ་སོགས་དུས་འཁོར་ནས་གསུངས་པ་རྣམས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པའི་དྲང་དོན་དུ་འཆད་པ་མི་འཐད་དེ། ཁམས་ལེའི་མདོར་བསྡུས་གཉིས་པ་

236

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ལས། རྡོ་རྗེ་ཐེག་པ་འདིར་སེམས་ཅན་གྱི་བསམ་པའི་དབང་གིས་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་
ཐམས་ཅད་ལ་རྡོ་རྗེའི་ཚིག་ཏུ་སྦས་ཏེ། ཞེས་སྦས་པའི་རྩ་རྒྱུད་རྣམས་སུ་རྒྱུད་དོན་རྣམས་མི་གསལ་བར་སྦས་ནས་བསྟན་པར་གསུངས་ཤིང༌། དེའི་འཕྲོ་ཉིད་ལས། དང་པོའི་སངས་རྒྱས་འདི་ལ་རྡོ་རྗེའི་ཚིག་དེ་དག་ཉིད་རབ་ཏུ་གསལ་བར་བསྟན་པ་བཤད་པ་དང་རབ་ཏུ་བཤད་པ་དག་གིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསལ་བར་མཛད་
དོ། །དེ་ཉིད་སྒྲུབ་པ་ལ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྒོམ་པ་དུ་བ་སོགས་པ་མཚན་མའི་ལམ་རབ་ཏུ་གསལ་བར་མཛད་དེ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྦས་རྒྱུད་གཞན་དུ་སྦས་པའི་ཟབ་དོན་
དང་པོ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུད་དུ་གསལ་བར་བསྟན་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའི་དོན་ཅན་དུ་
བཤད་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་རྩ་རླུང་ལ་སོགས་པ་བསྟན་པ་རྣམས་ཀྱང་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའི་
དོན་ཅན་དུ་ཁས་བླང་དགོས་པར་གྲུབ་བོ། །
འོ་ན་མི་མཐུན་པ་གཉིས་ཀ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་འཆད་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་སྙམ་ན། དེ་ལྟར་རྒྱུད་གཉིས་ལས་རྩ་དང་རླུང་གི་རྣམ་གཞག་སོགས་གཞིའི་གནས་ཚུལ་དང་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་ལམ་བགྲོད་པའི་རིམ་པ་རྣམས་མི་འདྲ་བར་གསུངས་པ་ནི་རང་
རང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་གཙོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ལ། འདི་ལ་གཉིས་ལས་དང་པོ་ནི་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་
གཙོ་བོ་རྣམས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་སྤྱི་མཐུན་གྱི་བདག་འབྲས་ལ་གླིང་བཞི་པའི་སྣོད་ཀྱི་

འཇིག་རྟེན་འདིའི་ཚད་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་སོགས་མངོན་པ་དང་རྒྱུད་སྡེ་གཞན་
ནས་བཤད་པ་དང་མི་འདྲ་བར་བྱུང་བའི་ཚུལ་འགྲེལ་ཆེན་ཉིད་ལས་བཤད་པའི་དོན་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་ཡིན་ཞིང༌། དེ་བཞིན་དུ་དེ་འདྲ་བའི་གདུལ་བྱའི་གཙོ་བོ་

237

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།
རྣམས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་ཡང་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དང་ཆོས་མཐུན་
པའི་ལུསཀྱི་ཚད་དང་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་སོ་སོའི་ཁ་དོག་དང༌། ལུས་ཀྱི་ནང་གི་རྩ་དང་
རླུང་དང་རླུང་རྣམས་རྩ་འཁོར་སོ་སོ་དང་སྣའི་བུག་པ་ལ་རྒྱུ་ཚུལ་རྣམས་བྱུང་བ་ཡིན་པས་གནས་ཚུལ་ལ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ལྟ་བུའི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟཻན་དང་བཅུད་ཀྱི་

སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་ངག་སེམས་དང་བཅས་པ་སྦྱང་གཞིར་བྱས་ནས་དེ་དག་དང་རྣམ་པ་མཐུན་པའི་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དང༌། དེ་འདྲ་བའི་གདུལ་བྱའི་གཙོ་བོ་རྣམས་
ཀྱི་རྩ་རླུང་ཐིག་ལེ་རྣམས་རྒྱུད་འགྲེལ་ལས་ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་བཞིན་གྲུབ་པ་གཞིར་བཞག་སྟེ་དེ་དག་ལ་གནད་དུ་བསྣུན་པའི་རྫོགས་རིམ་གྱི་ལམ་སྒོམ་ཚུལ་བྱས་པ་
ལས་རོ་རྐྱང་གི་རླུང་དབུ་མར་ཞུགས་པ་སོགས་ཀྱིས་སྟོང་གཟུགས་དང་མི་འགྱུར་
བའི་བདེ་ཆེན་འདྲེན་པའི་ཚུལ་རྣམས་ནི་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ལས་ཇི་ལྟར་
གསུངས་པ་བཞིན་གནས་ཚོད་ལ་གྲུབ་པའི་ཚུལ་ལོ། །
དེ་ལྟར་ཡང་ནང་ལེའི་ང་དགུ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་ལྟར་ན་ལྔ་བཅུ་རྩ་དྲུག་ལྷག་པའི་བརྒྱ་ནི་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྩ་ལྷ་དང་ལྷ་མོའི་རང་བཞིན་གྱིས་གནས་
པ་བྱིས་པ་རྣམས་ལ་འཆི་བ་སྟེར་བར་བྱེད་པ་སྟེ། རིགས་དྲུག་གི་རྩ་དང་ལྷན་ཅིག་དྲུག་ཅུ་རྩ་གཉིས་ལྷག་པའི་བརྒྱའི་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་འཁོར་ལོ་དྲུག་གི་རྩའི་བདག་
ཉིད་ཅན་བསྒོམས་པར་གྱུར་བ་ན་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ལ་བདེ་བ་སྟེར་བ་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསང་གནས་ཀྱི་རྩ་འདབ་སོ་གཉིས། ལྟེ་བའི་རེ་བཞི། སྙིང་གའི་བརྒྱད།
མགྲིན་པའི་སོ་གཉིས། དཔྲལ་བའི་བཅུ་དྲུག །གཙུག་ཏོར་གྱི་རྩ་འདབ་བཞི་སྟེ། རྩ་
བརྒྱ་དང་ལྔ་བཅུ་རྩ་དྲུག་པོ་དེ་པདྨ་གདན་ཅན་གྱི་ལྷ་དང་ལྷ་མོ་ལྔ་བཅུ་རྩ་དྲུག་གི་ངོ་

238

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

བོར་མོས་ནས་སྒོམ་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་སྟེང་གི་རྩ་རོ་རྐྱང་དབུ་མ་གསུམ་དང་འོག་གི་ཁུ་བ་བཤང་གཅིའི་རྩ་གསུམ་སྟེ་དྲུག་པོ་རིགས་དྲུག་གི་ངོ་བོར་མོས་ཏེ་སྒོམ་པ་སོགས་ཀྱི་བསྐྱེད་རིམ་གྱིས་རྒྱུད་སྨིན་པར་བྱས་ནས་རྩ་རླུང་ཐིག་ལེ་གསུམ་ལ་
གནད་དུ་བསྣན་པའི་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་གི་རྫོགས་རིམ་བསྒོམས་པ་ལས་རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་མཐར་ཐུག་གི་བདེ་བ་སྟེར་བར་གསུངས་པ་དང༌།
དེ་བཞིན་དུ་ང་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་ཆེན་འདི་ཉིད་ལས། འཁོར་ལོ་དྲུག་ལ་དུས་
ཀྱི་རྩ་བརྗོད་པ་རྣམས་བླ་མའི་མན་ངག་གིས་བསྒོམས་པར་གྱུར་ན་འཆི་བའི་འཇིགས་པ་འཕྲོག་སྟེ་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱིས་འདི་ལ་ངོ་མཚར་མེད་དོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་བླ་མའི་མན་ངག་ནི་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་ཡིན་ཏེ། ནང་ལེའི་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། སྟེང་དུ་ཟླ་བ་དང་ཉི་མ་དང་སྒྲ་གཅན་ཏེ་གཡོན་དང་གཡས་དང་དབུ་མའི་ལམ་ལ་གནས་པ་དང༌། འོག་ཏུ་ཟླ་བ་དང་ཉི་མ་དང་མེའི་དབྱེ་བས་བཤད་པ་དང་གཅིག་དང་ཁུ་བའི་ལམ་ལ་གནས་པའོ། །དེས་ནི་རྣལ་འབྱོར་མའི་ལུས་ལ་བསྲུང་བར་བྱའོ། །གང་གིས་ཞེ་ན། བླ་མའི་ངེས་པའི་དབང་གིས་ཞེས་པ་ལ་བླ་མའི་ངེས་པ་ནི་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་སྟེ་དེས་འཆི་བ་ལས་བསྲུང་བར་བྱའོ། །གང་ཞིག་སྲོག་ཆགས་རྣམས་ལ་འཆི་བ་སྟེར་བ་ནི་དྲུག་པོ་འདི་རྣམས་ལ་སྲོག་ཞུགས་པའོ། །དྲུག་པོ་རྣམས་ལ་གལ་ཏེ་སྲོག་ནི་རབ་ཞུགས་གྱུར་ན་དེའི་ཚེ་མི་རྣམས་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་འཆི་བས་འཇོམས་པར་ངེས་ཏེ་མཐའ་གཅིག་ཏུའོ། །དྲུག་པོ་འདི་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཕྲ་མོ་ནི་དབུ་མ་ལ་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱི་སྟེ་ཕྲ་མོ་དེ་ལ་སྲོག་མ་ཞུགས་པར་
གྱུར་ན་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱི་འཆི་བའི་ཡུལ་ནི་གང་དུ་གཅོད་པར་བྱེད་དེ་ངེས་

239

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

པར་འཆི་བའི་ཡུལ་གཅོད་པར་མི་བྱེད་དོ། །ཞེས་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་གི་རྣལ་འབྱོར་གྱིས་རླུང་དབུ་མར་གཞུག་པར་མ་བྱས་ན་མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་
བའི་འཆི་བ་མེད་པ་འཐོབ་པའི་ཐབས་མེད་པར་གསུངས་སོ། །
གཉིས་པ་སྦས་རྒྱུས་རྩ་བཤད་རྣམས་ལས་རྩ་དང་རླུང་གི་རྣམ་གཞག་སོགས་གཞིའི་གནས་ཚུལ་དང༌། བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་ལམ་བགྲོད་པའི་རིམ་པ་རྣམས་
རང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་པས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་ཚུལ་ནི་སྦས་རྒྱུད་རྩ་བཤད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་གཙོ་བོ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་མཐུན་གྱི་

ལས་ཀྱི་བདག་འབྲས་ལ་གླིང་བཞི་པ་འདི་ཉིད་ཀྱི་ཚད་དབྱིབས་སོགས་མངོན་པ་
དང་སྦས་རྒྱུད་རྩ་བཤད་དང་དེ་དག་གི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་མཁས་གྲུབ་རྣམས་
ཀྱིས་བཤད་པ་ལྟར་དངོས་གནས་ལ་གྲུབ་པ་མདོ་རྒྱུད་སོགས་དེ་དག་གི་དགོངས་པ་ཡིན་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས། དུས་འཁོར་གྱི་དགོངས་པ་ཡིན་པར་ཡང་ཕུག་ཁྲུ་ལྔ་པ་ཞེས་
སོགས་ཀྱི་འགྲེལ་ཚིག་དེ་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་པར་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་ཡིན་
ཞིང༌། དེ་བཞིན་དུ་སྦས་རྒྱུད་རྩ་བཤད་རྣམས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་གཙོ་བོ་
རྣམས་ཀྱི་རང་རང་གི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུའི་ཕུང་ཁམས་བསྐྱེད་མཆེད་
རྣམས་དང༌། ཁྱད་པར་དུ་རྩ་དང་རླུང་དང་རླུང་རྣམས་རྩ་འདབ་དང་སྣ་བུག་ལ་རྒྱུ་

ཚུལ་རྣམས་སྦས་རྒྱུད་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་ལས་ཇི་ལྟར་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་དངོས་གནས་ལ་གྲུབ་ཅིང་ཇི་ལྟར་གྱི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དང་ཆོས་མཐུན་པར་
གཞལ་ཡས་ཁང་སྒོམ་པ་དང༌། ཕུང་ཁམས་བསྐྱེད་རྣམས་ལྷ་དང་ལྷ་མོའི་ངོ་བོར་སྒོམ་ཞིང༌། ཁྱད་པར་དུ་ཡང་རྩ་རླུང་ཐིག་ལེ་རྣམས་དཔའ་བོ་དང་དཔའ་མོའི་ངོ་བོར་

240

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

སྒོམ་པ་སོགས་ཀྱི་བསྐྱེད་རིམ་གྱིས་རྒྱུད་སྨིན་པར་བྱས་ཏེ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་རྩ་
རླུང་ཐིག་ལེ་རྣམས་ལ་གནད་དུ་བསྣུན་པའི་རྫོགས་རིམ་སྒོམ་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་ལས་

འབྲས་བུ་སྐུ་གཉིས་ཐོབ་པར་འགྱུར་གྱི། གཞི་མ་གྲུབ་པའི་སྣོད་དང་བཅུད་ཀྱི་རྩ་རླུང་
སོགས་དང་ཆོས་མཐུན་པ་དང་དམིགས་པར་བྱས་ཀྱང་འབྲས་བུ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་འཐོབ་པར་དཀའ་འོ། །
དེ་ལྟར་ན་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་གཉིས་ཀྱི་ལས་རིགས་མི་འདྲ་བ་ཐ་དད་པའི་དབང་གིས་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དང་ནང་གི་རྩ་རླུང་སོགས་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་
བྱུང་ཞིང་དེ་ལྟར་བྱུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་སྦས་རྒྱུད་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་འཕགས་ཡུལ་གྱི་

མཁས་གྲུབ་རྣམས་ཀྱིས་བཀྲལ་བའི་ལམ་གྱི་བགྲོད་ཚུལ་དང་སེམས་འགྲེལ་སྐོར་
གསུམ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཤད་པའི་ལམ་གྱི་བགྲོད་ཚུལ་ལ་
ཁྱད་པར་མི་འདྲ་བའི་ཚུལ་བྱུང་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ནང་གི་རྣམ་གཞག་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཞིག་བཤད་ཟིན་ཏོ། ། ། །

༼གཞན་དབང་དང་བསྐྱེད་རྫོགས་འབྲས་བུ་བཅས་བཤད་པ།༽
༈ གསུམ་པ་གཞན་དབང་དང་བསྐྱེད་རྫོགས་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པའི་རྣམ་
གཞག་བཤད་པ་ལ་གཉིས། དབང་གི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་དང་། བསྐྱེད་རྫོགས་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པའོ། །

༼དབང་གི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།༽
དང་པོ་ལ་གསུམ། གང་གིས་གང་ལ་དབང་བསྐུར་བ་སློབ་དཔོན་དང་སློབ་མའི་

241

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

མཚན་ཉིད་བཤད་པ་དང་། གང་དུ་དབང་བསྐུར་བ་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་མཚན་གཞི་ངོས་
བཟུང་བ་དང༌། དེར་དབང་བསྐུར་བའི་དབང་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། གང་གིས་དབང་བསྐུར་བ་སློབ་དཔོན་གྱི་མཚན་ཉིད་དང༌།
གང་ལ་དབང་བསྐུར་བ་སློབ་མའི་མཚན་ཉིད་དོ། །

༼གང་གིས་དབང་བསྐུར་བ་སློབ་དཔོན་གྱི་མཚན་ཉིད།༽
དང་པོ་ལ་གསུམ། བསྟེན་བྱ་བླ་མའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་དང༌། བླ་མར་བསྟེན་དུ་མི་རུང་བའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་དང༌། བླ་མར་གྱུར་པ་བསྟེན་ཚུལ་དམིགས་བསལ་དང་བཅས་པའོ། །དང་པོ་ནི། དབང་ལེའི་གཉིས་པ་ལས། དང་པོར་ཡང་དག་བསྟེན་བྱ་བླ་མ་དག་ཀྱང་དམ་ཚིག་ལྡན་ཞིང་རྡོ་རྗེ་ཐེག་ལ་ལྷག་པར་གནས། །དེ་ཉིད་བསྒོམས་ཤིང་མ་ཆགས་དྲི་མ་དག་དང་རྣམ་པར་བྲལ་ཞིང་བཟོད་པའི་ངང་ཚུལ་ལམ་ལ་ཞུགས། །སློབ་མ་རྣམས་ལ་ལམ་ནི་སྦྱིན་བྱེད་དམྱལ་བའི་འཇིགས་པ་འཕྲོག་ཅིང་དེ་ཉིད་ལས་ནི་ཚངས་སྤྱོད་ལྡན། །བདུད་རྣམས་ལ་ནི་རྡོ་རྗེ་དབྱུག་པ་དེ་ཡང་འཛིན་མའི་གཞི་ལ་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔར་རབ་གྲགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་སྟེ། དེ་ཡང་དེ་དག་གི་དོན་ཅུང་ཟད་ཅིག་བཤད་ན། དབང་ལ་སོགས་པ་ཞུ་བའི་དོན་དུ་དང་པོར་བླ་མ་དག་ཀྱང་བསྟེན་པར་བྱའོ། །བླ་མ་ཇི་ལྟ་བུ་སྙམ་ན། དྲང་ངེས་ཀྱི་དམ་ཚིག་གཉིས་དང་ལྡན་པ། རྡོ་རྗེ་ཐེག་པ་གསང་སྔགས་བླ་མེད་ཀྱི་ལམ་ལ་གནས་པ་སྟེ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དབང་ལ་བརྟེན་པའི་
སྔགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་དང་ལྡན་པ། དེ་ཉིད་བསྒོམས་ཤིང་སྟེ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་བསྐྱེད་
པའི་རིམ་པ་སྔོན་དུ་སོང་བའི་རྫོགས་པའི་རིམ་པ་སྒོམ་པ་དང་ལྡན་པ། མ་ཆགས་པ་

242

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

སྟེ་བུ་དང་ཆུང་མ་ལ་སོགས་པ་དང་རང་གི་ལུས་ལ་ཡང་ལྟོས་པ་མེད་པའོ། །དྲི་མ་དག་དང་རྣམ་པར་བྲལ་བ་ནི་འདོད་ཆགས་ཞེ་སྡང་གཏི་མུག་ང་རྒྱལ་ཕྲག་དོག་སེར་སྣ་རྣམས་ཅི་རིགས་པ་དང་བྲལ་བའོ། །བཟོད་པའི་ངང་ཚུལ་ནི་རྙེད་བཀུར་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བུ་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་སློབ་མའི་དོན་ཉིད་ལ་ཞུགས་པའོ། །ལམ་ལ་ཞུགས་པ་ནི་སྤྱིར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་ལ་ཞུགས་པའོ། །
སློབ་མ་རྣམས་ལ་ལམ་ནི་སྦྱིན་བྱེད་དམྱལ་བའི་འཇིགས་པ་འཕྲོག་ཅིང་ཞེས་
པ་ནི་རང་ཉིད་བླ་མར་བསྟེན་པར་གྱུར་པའི་སློབ་མ་རྣམས་ལ་ཡང་དག་པའི་ལམ་སྦྱིན་པའི་སྒོ་ནས་དམྱལ་བ་ལ་སོགས་པའི་འཇིགས་པ་འཕྲོག་པར་ནུས་པའོ། །དེ་ཉིད་ལས་ནི་ཚངས་སྤྱོད་ལྡན་ཞེས་པ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གོམས་པ་ལས་ནི་མི་འཕོ་བའི་ཚངས་སྤྱོད་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཐོབ་པའོ། །བདུན་རྣམས་ལ་ནི་རྡོ་རྗེ་དབྱུག་པ་ཞེས་པ་ནི་ཕུང་པོ་དང་ཉོན་མོངས་པ་དང་འཆི་བདག་དང་ལྷའི་བུའི་སྟེ་བདུད་བཞི་པོ་འཇོམས་པ་ལ་རྡོ་རྗེ་དབྱུག་པ་དང་འདྲ་བ་སྟེ་ཡོན་ཏན་དེ་རྣམས་དང་ལྡན་པ་དེ་ཡང་འཛིན་མ་སྟེ་སའི་གཞི་ལ་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔར་རབ་ཏུ་གྲགས་པ་ནི་བསྟེན་བྱ་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་གྱི་མཚན་ཉིད་དོ། །
གཞན་ཡང་དབང་ལེའི་གཉིས་པའི་འགྲེལ་ཆེན་དུ་ལུང་དྲངས་པ་ལས། བརྟན་ཅིང་དུལ་ལ་བློ་གྲོས་ལྡན། །བཟོད་ལྡན་དྲང་ལ་གཡོ་རྒྱུ་མེད། །སྔགས་དང་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཤེས། །སྙིང་བརྩེར་ལྡན་ཞིང་བསྟན་བཅོས་མཁས། །དེ་ཉིད་བཅུ་ནི་ཡོངས་
སུ་ཤེས། །དཀྱིལ་འཁོར་བྲི་བའི་ལས་ལ་མཁས། །གསང་སྔགས་འཆད་བྱེད་སློབ་
དཔོན་ཏེ། །དང་བའི་བདག་ཉིད་དབང་པོ་ཐུལ། །ཞེས་གསུངས་པ་འདི་དག་གིས་

243

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཀྱང་། བསྟེན་བྱ་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་གྱི་མཚན་ཉིད་བསྟན་ཏོ། །དེ་དག་གི་གཞན་རྣམས་
གོ་སླ་ཞིང་། དེ་ཉིད་བཅུ་ནི་ཡོངས་སུ་ཤེས། །ཞེས་པའི་དེ་ཉིད་བཅུ་ནི་རྡོ་རྗེ་སྙིང་པོ་
རྒྱན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ལེའུ་ཐ་མ་ལས། །ཕྱིར་བཟློག་གཉིས་ཀྱི་ཆོ་ག་དང༌། །གསང་དང་
ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་དང༌། །ཁ་སྦྱོར་འབྱེད་པའི་ཆོ་ག་དང༌། །གཏོར་མ་རྡོ་རྗེའི་བཟླས་པ་དང༌། །དྲག་ཤུལ་སྒྲུབ་པའི་ཆོ་ག་དང༌། །རབ་ཏུ་གནས་དང་དཀྱིལ་འཁོར་

སྒྲུབ། །གསང་བའི་དེ་ཉིད་བཅུ་ཡིན་ནོ། །དཀྱིལ་འཁོར་ཏིང་འཛིན་ཕྱག་རྒྱ་
དང༌། །སྟངས་སྟབས་འདུག་སྟངས་བཟླས་བརྗོད་དང༌། །སྦྱིན་སྲེག་མཆོད་པ་ལས་སྦྱོར་དང༌། །སླར་སྡུད་པ་ཡི་རྣམ་པ་ནི། །ཕྱི་ཡི་དེ་ཉིད་བཅུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཏེ། དེ་དག་གི་དོན་ཞིབ་པར་ནི་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་མཛད་པའི་བླ་མ་ལྔ་བཅུ་པའི་རྣམ་བཤད་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །
དེ་ལྟར་ན་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་རྣམས་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་ནི་དབང་བསྐུར་བ་སོགས་ཀྱི་བླ་མར་འོས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་ཡང་ནང་གསེལ་ཀྱིས་ཕྱེ་
ན་གསུམ་སྟེ། དེ་ལྟ་བུའི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་དགེ་སློང་དང་དགེ་ཚུལ་དང་ཁྱིམ་པའོ། །དེ་གསུམ་གྱི་འང་དགེ་སློང་སློབ་དཔོན་དུ་འོས་པ་མཆོག་དང༌། དགེ་ཚུལ་
འབྲིང་དང༌། ཁྱིམ་པ་ཐ་མ་ཡིན་པས་དེ་གསུམ་ཚོགས་པའི་ཚེ་དགེ་སློང་བླ་མར་བསྟེན་པར་བྱེད་དགོས་ཤིང༌། རྒྱལ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དགེ་སློང་ཉིད་བླ་མར་བསྟེན་
དགོས་ཏེ། དེ་ལྟར་མ་བྱས་པར་ཁྱིམ་པ་བླ་མར་བསྟེན་ན་བསྟན་པ་ལ་གནོད་པར་འགྱུར་བས་སོ། །
དེ་ཡང་ཇི་ལྟར་གནོད་ན། སློབ་དཔོན་དུ་འོས་པའི་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ཡོད་བཞིན་

244

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

དུ་ཁྱིམ་པ་བླ་མར་བསྟེན་ན་སྐྱེ་བོ་རྣམས་སངས་རྒྱས་དང་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་ལ་མ་གུས་པར་འགྱུར་ཞིང༌། དེས་རྐྱེན་བྱས་ཏེ་བསྟན་པ་བསྣུབ་པ་སོགས་སུ་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར་ཏེ། དབང་ལེའི་གཉིས་པའི་འགྲེལ་ཆེན་དུ་ལུང་དྲངས་པ་ལས། དེ་ཉིད་བཅུ་ནི་ཡོངས་ཤེས་པ། །གསུམ་ལས་དགེ་སློང་མཆོག་ཡིན་ཞིང༌། །འབྲིང་ནི་དགེ་ཚུལ་ཞེས་བྱ་སྟེ། །ཁྱིམ་གནས་དེ་ལས་ཐ་མའོ། །ཞེས་དང་དེ་བཞིན་དུ། ས་ཐོབ་མ་གཏོགས་ཁྱིམ་པ་ནི། །རྒྱལ་པོས་བླ་མར་མི་བྱ་སྟེ། །དེ་ལ་ཐོས་པ་ཡོངས་ཤེས་པས། །གང་ཞིག་རྟགས་ཅན་བྱ་བ་ཉིད། །ས་ཐོབ་མ་གཏོགས་སློབ་དཔོན་ནི། །ཁྱིམ་གནས་གང་ཚེ་མཆོད་བྱེད་པ། །དེ་ཚེ་སངས་རྒྱས་ཆོས་དང་ནི། །དགེ་འདུན་རྣམས་ལ་གུས་མེད་འགྱུར། །ཞེས་དང༌། དེ་བཞིན་དུ༌། ལྷ་ཁང་སོགས་ཀྱི་རབ་གནས་

སོགས། །རྟགས་ཅན་གྱིས་ནི་རྟག་ཏུ་བྱ། །གནས་གཅིག་དག་ན་གསུམ་ཡོད་
ན། །ཁྱིམ་པ་གོས་དཀར་ལྡན་པས་མིན། །ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་རྣམ་པ་དུ་མས་སློབ་དཔོན་ཡོངས་སུ་བརྟག་པ་ལས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་བླ་མ་སློབ་མ་
རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བླ་མར་བསྟེན་དུ་རུང་བའི་
མཚན་ཉིད་རྣམས་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ་བླ་མ་ཡང་དག་པ་བཙལ་བར་བྱའོ། ། ། །༈ གཉིས་པ་བླ་མར་བསྟེན་དུ་མི་རུང་བའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་ནི། དབང་ལེའི་གསུམ་པ་ལས། ང་རྒྱལ་དང་ལྡན་ཁྲོ་བས་ཟིལ་མནན་དམ་ཚིག་རྣམས་བྲལ་རྫས་ལ་བརྐམ་ཞིང་ཐོས་པ་དག་ཀྱང་མེད། །སློབ་མ་རྣམས་ནི་སླུ་བ་དོན་དུ་གཉེར་ཞིང་མཆོག་གི་བདེ་བའི་གནས་ལས་སེམས་ཉམས་དབང་མ་བསྐུར། །ལོངས་སྤྱོད་དག་ལ་ཀུན་ཆགས་བག་མེད་རྩུབ་མོའི་ཚིག་དང་བཅས་ཤིང་དབང་པོའི་དོན་དུ་

245

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

འདོད་ལྡན་པ། །དེ་ཉིད་དམྱལ་བ་བཞིན་དུ་སློབ་མ་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྫོགས་པའི་
བྱང་ཆུབ་རྒྱུར་ནི་སྤང་བར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྐྱོན་རྣམས་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་ནི་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་བླ་མར་བསྟེན་དུ་མི་རུང་སྟེ། དེ་འདྲ་བ་བླ་མར་བསྟེན་ནས་དབང་བསྐུར་ཞུ་བ་སོགས་བྱས་ཀྱང་དབང་ཐོབ་པའི་གོ་མི་ཆོད་ཅིང༌། དེའི་སྐྱོན་གྱི་

ཆ་ཤས་ཀྱིས་གོས་ནས་འདི་ཕྱིའི་གོང་མའི་ཁྱད་པར་ལས་ཉམས་པར་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་རྒྱུད་ཚིག་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཕལ་མོ་ཆེ་གོ་སླ་ལ། དེའི་ཐོས་པ་དག་ཀྱང་
མེད་ཅེས་པ་ནི་དམ་པའི་ལམ་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་ལྟ་བུའི་མན་ངག་དང་བྲལ་བའོ། །སློབ་མ་རྣམས་ནི་སླུ་བ་དོན་དུ་གཉེར་ཞིང་ཞེས་པ་ནི་རྫུན་གྱིས་སློབ་མའི་མགོ་
སྐོར་བའོ། །མཆོག་གི་བདེ་བའི་གནས་ལས་སེམས་ཉམས་དབང་མ་བསྐུར། ཞེས་པ་ནི་རང་ཉིད་ཀྱིས་དབང་བསྐུར་མ་ཐོབ་ཅིང་གཞན་ལ་རྒྱུད་འཆད་པའོ། །དབང་པོའི་
དོན་དུ་འདོད་ལྡན་པ་ཞེས་པ་ནི་དབང་པོ་གཉིས་སྤྲོད་ཀྱི་བདེ་བ་ཙམ་དོན་དུ་གཉེར་བ་
དང་ལྡན་པའོ། །
དེ་ལྟར་སློབ་དཔོན་དུ་བསྟེན་པར་འོས་པ་དང་མི་འོས་པའི་མཚན་ཉིད་རྣམས་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ་བླ་མར་རུང་མི་རུང་ལེགས་པར་བརྟགས་ནས་བླ་མ་བསྟེན་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། དབང་ལེའི་གཉིས་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་སྔགས་ཀྱི་ཚུལ་ལ་འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དངོས་གྲུབ་འདོད་པའི་སློབ་མ་རྣམས་
ཀྱིས་དང་པོར་བླ་མ་བསྟེན་པར་བྱ་སྟེ་དེ་ཡང་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་ཡོངས་སུ་བརྟག་པ་གསུངས་པའི་ཆོ་གས་ཡང་དག་པར་ཡོངས་སུ་བརྟགས་ནས་སོ། །རྣམ་པ་གཞན་དུ་ཡོངས་སུ་བརྟག་པའི་མཚན་ཉིད་དང་བྲལ་བའི་བླ་མ་བསྟེན་པས་སློབ་མ་རྣམས་ཀྱི་

246

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ཆོས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འགྱུར་ཏེ་ཆོས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པས་དམྱལ་བར་འགྲོ་བར་འགྱུར་
རོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་དོན་དམ་བསྙེན་པ་ལས་ཀྱང༌། འདོད་པའི་དངོས་གྲུབ་སློབ་དཔོན་ཞལ་གྱི་རྗེས་འབྲང་བར། །མ་ལུས་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པར་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་
གསུངས། དེ་ཕྱིར་སློབ་མ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་གསེར་བཞིན་དུ། །ཡོངས་སུ་བརྟགས་
ན་སྡིག་པ་ཅུང་ཟད་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་མང་དུ་གསུངས་པས་སོ། །འོན་ཏེ་བླ་མར་བསྟེན་དུ་མི་རུང་བའི་མཚན་ཉིད་དེ་དག་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་བླ་མར་གྱུར་ཟིན་ན་ཇི་ལྟར་བྱ་ཞེ་ན། དེ་ནི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་སྔགས་ཀྱི་ཚུལ་ལ་བླ་མ་གང་ཞིག་ང་རྒྱལ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱོན་དང་བཅས་པའི་བླ་མ་དེ་ནི་བླ་མར་བྱས་ཀྱང་དམྱལ་བ་བཞིན་དུ་སློབ་མ་མཁས་པ་སྟེ་ཤེས་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་

རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་རྒྱུར་ [རྒྱུད།] ནི་སྤང་བར་བྱའོ་ཞེས་དང་། ཡང་འགྲེལ་ཆེན་ལས། གསུང་འདིའི་ཕྱིར་བླ་མར་བྱས་ཀྱང་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་བྱེད་པ་ནི་ཐར་པ་དོན་དུ་
གཉེར་བའི་སློབ་མས་སྤང་བར་བྱ་བ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུང་ཏེ། དེ་དག་གི་དོན་ནི་གོང་དུ་བཤད་པའི་སྐྱོན་རྣམས་དང་གཞན་ཡང་འགྲེལ་ཆེན་དུ་ལུང་དྲང་པ་ལས། སྙིང་རྗེ་
མེད་ཅིང་ཁྲོ་ལ་གདུག །ཁེངས་ཤིང་ཆགས་ལ་མ་གདམས་དང༌། །རང་བསྟོད་བླ་མར་སློབ་མ་ནི། །བློ་དང་ལྡན་པས་མི་བྱའོ། །ཞེས་པའི་སྐྱོན་རྣམས་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་རང་གི་བླ་མར་གྱུར་ཟིན་ན་ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་སློབ་མ་དེས་དེ་དང་འགྲོགས་པ་
སྤངས་ཏེ་ཕྱིས་མི་འགྲོགས་པར་བྱ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ཡང་འགྲེལ་ཚིག་དེ་དག་གིས་དེ་ཙམ་ཞིག་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། སྐྱོན་མཐོང་
བ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་མ་དད་པར་བྱ་བ་སྟོན་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་རྒྱུ་མཚན་དུ་

247

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།
བྱས་ནས་ཕྱིན་ཆད་བླ་མར་འཛིན་པ་དང་བསྙེན་བཀུར་བའི་ཞིང་དུ་འཛིན་པའི་ཁུར་
དོར་ན་རྩ་ལྟུང་འབྱུང་བའི་གོ་སྐབས་ཀྱང་ཡོད་པས་སྤང་བླང་བྱ་བའི་སྤོང་ཚུལ་རྣམས་དབྱེ་བ་ཕྱེད་དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རིགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཁ་ཅིག་ནི་བླ་མར་བྱས་ཀྱང་ཞེས་པ་གོང་འོག་གཉིས་ཀྱི་དོན་གཞན་གྱིས་བླ་མར་བྱས་ཀྱང་ཞེས་
པར་འཆད་པར་བྱེད་དོ། །འོ་ན་མཚན་ཉིད་དེ་རྣམས་དང་ལྡན་པའི་བླ་མ་མ་རྙེད་ན་ཇི་ལྟར་བྱ་སྙམ་ན། དོན་དམ་བསྙེན་པ་ལས། རྩོད་ལྡན་དབང་གིས་བླ་མ་སྐྱོན་དང་ཡོན་ཏན་འདྲེས། །རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་སྡིག་པ་མེད་པ་ཡོད་མ་ཡིན། །གང་ཞིག་ཡོན་ཏན་ལྷག་
པ་ལང་ [ལའང༌།] ནི་ལེགས་དཔྱད་ནས། །བུ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་དེ་ལ་བརྟེན་པར་འགྱུར་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་བླ་མ་མ་རྙེད་ན་ཡང་ཡོན་ཏན་ཤས་ཆེ་བ་ལ་བརྟེན་པར་བྱ་ཞིང༌། ཁྱད་པར་དུ་དབང་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཐོབ་ཅིང་སྔགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་དང་ལྡན་པ་དབང་བསྐུར་བའི་ཆོ་ག་ལ་མཁས་པ་ངེས་
པར་དགོས་སོ། །
༈ གསུམ་པ་བླ་མར་གྱུར་པ་བསྟེན་ཚུལ་དམིགས་བསལ་དང་བཅས་པ་ལ་གཉིས། བླ་མའི་བསྟེན་ཚུལ་དངོས་དང༌། དེའི་དམིགས་བསལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་ངུར་སྨྲིག་འཛིན་པ་དགེ་སློང་རྣམས་ཀྱིས་དུས་གསུམ་དུ་རྡོ་
རྗེ་སློབ་དཔོན་ལ་ཕྱག་འཚལ་བར་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་དེ་བཞིན་དུ་བླ་མ་ལྔ་བཅུ་པ་ལས་ཀྱང༌། མཆོག་ཏུ་དང་བས་དུས་གསུམ་དུ། །དཀྱིལ་འཁོར་མེ་ཏོག་
བཅས་ཐལ་མོས། །སྟོན་པ་བླ་མ་བསྙེན་བཀུར་ཞིང༌། །ཞབས་ལ་སྤྱི་བོས་ཕྱག་
བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྔ་དྲོ་ཕྱི་དྲོ་ཉི་མ་གུང་དང་གསུམ། དུས་གསུམ་པོ་དེར་

248

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

རང་ལ་དབང་བསྐུར་བ་སོགས་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་ལམ་སྟོན་པའི་བླ་མའི་ཞབས་ལ་སྤྱི་བོས་གཏུགས་པའི་ཕྱག་བྱ་བའི་སྒོ་ནས་བསྙེན་བཀུར་བྱའོ། །འོ་ན་ཕྱག་ཉི་ཚེ་འམ་སྙམ་ན། དཀྱིལ་འཁོར་དེ་མཎྜལ་མེ་ཏོག་གི་ཚོམ་བུ་བཀོད་པ་དང་བཅས་པ་དབུལ་བ་
སྔོན་དུ་བཏང་ནས་ཐལ་མོ་སྦྱར་ཏེ་ཕྱག་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །
འོ་ན་བསྙེན་བཀུར་ཇི་ལྟ་བུས་ཞེ་ན། འགྲེལ་ཆེན་ལས། དང་པོར་ཡང་དག་པར་བསྟེན་པར་བྱ་སྟེ་བུ་དང་ཆུང་མ་ལ་སོགས་པས་ཀྱང་མཉེས་པར་བྱའོ་ཞེས་པའི་དོན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བླ་མ་ལྔ་བཅུ་པ་ལས་ཀྱང༌། རང་གི་དམ་ཚིག་སློབ་དཔོན་ནི། །སྦྱིན་མིན་བུ་དང་ཆུང་མ་དང༌། །རང་སྲོག་གིས་རྟག་བསྟེན་བྱ་ན། །ལོངས་སྤྱོད་གཡོ་བས་སྨོས་ཅི་དགོས། །ཞེས་དང༌། སམ་པུ་ཊའི་རྟག་པ་གཉིས་པའི་རབ་བྱེད་དང་པོ་ལས་ཀྱང༌། རང་གི་ཆུང་མ་བུ་མོ་དང་བྲན་ཕོ་བྲན་མོ་སྲིང་མོ་ཉིད། །ཕྱག་འཚལ་ནས་ནི་དབུལ་བར་བྱ། །བདག་གི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། །བློ་དང་ལྡན་
པས་བླ་མར་དབུལ། །དེ་རིང་ཚུན་ཆད་བདག་བྲན་དུ། །ཁྱོད་ལ་བདག་ནི་དབུལ་ལགས་ཞེས། །དེ་ལྟར་ཞུ་བ་བྱས་གྱུར་པས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཆུང་བ་ཟང་ཟིང་གི་ལོངས་སྤྱོད་ནས་ཆེ་བ་རང་ཉིད་ཀྱི་ལུས་འབུལ་བའི་བར་གྱི་བསྙེན་བཀུར་བྱ་
ཞིང༌། དེ་བྱེད་ཚུལ་ཕན་ཡོན་དང་བཅས་པ་ནི་ལྔ་བཅུ་པ་ལས། ཅུང་ཟད་ཡིད་འོང་གང་དང་གང༌། །ཤིན་ཏུ་ཁྱད་པར་གྱུར་པ་ཉིད། །དེ་དང་དེ་ནི་བླ་མར་དབུལ། །དེ་བྱིན་
སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ལ། །རྟག་ཏུ་བྱིན་པ་ཉིད་དུའགྱུར། །དེ་བྱིན་བསོད་ནམས་
ཚོགས་ཡིན་ཏེ། །ཚོགས་ལས་དངོས་གྲུབ་མཆོག་ཏུ་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་དང༌། གཞན་ཡང་རང་གི་ལུས་ཚུན་ཆད་ཕུལ་ནས་མཉེས་པར་བྱེད་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་

249

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ནི། བླ་མ་ལྔ་བཅུ་ལས། གང་ཕྱིར་བསྐལ་པ་བྱེ་བ་ནི། །གྲངས་མེད་པར་ཡང་རྙེད་
དཀའ་བའི། སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱང་བརྩོན་ལྡན་ལ། །ཚེ་འདི་ཉིད་ལ་སྟེར་བར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་རྙེད་པ་དང་བཀུར་སྟི་
སོགས་ཀྱིས་བླ་མ་སྒོ་དུ་མ་ནས་མཉེས་པར་བྱའོ། །
༈ གཉིས་པ་དེའི་དམིགས་བསལ་ནི། འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་ངུར་སྨྲིག་འཛིན་པའི་དགེ་སློང་རྣམས་ཀྱིས་དུས་གསུམ་དུ་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་ལ་ཕྱག་འཚལ་
བར་བྱ་སྟེ་ཁྱིམ་པ་དང་གསར་བུ་རྣམས་ལ་ནི་དམ་པའི་ཆོས་འཆད་པ་མ་གཏོགས་པར་མ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལྟ་སྟེ། འཇིག་རྟེན་སྨོད་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར། །དམ་ཆོས་ལ་སོགས་
མདུན་བདར་ཏེ། །ཁྱིམ་པའམ་ནི་གསར་བུ་ལ། །བརྟུལ་ཞུགས་འཛིན་པས་བློས་ཕྱག་བྱ། །དེ་བཞིན་དུ། མཆོག་མིན་ལས་དང་ཕྱག་སྤངས་ནས། །སྟན་བསྟབ་པ་དང་ལྡང་བ་དང༌། །དོན་བྱ་ལ་སོགས་བསྙེན་བཀུར་འདིར། །ཐམས་ཅད་བརྟུལ་ཞུགས་ཅན་
གྱིས་བྱ། །

ཞེས་པ་ནི་འདིར་གལ་ཏེ་ཁྱིམ་པ་འམ་གསར་བུ་དག་ཀྱང་དགེ་སློང་གི་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་དུ་མཚུངས་པར་གྱུར་ན་དེའི་ཚེ་ཇི་ལྟར་བྱ་ཞེ་ན། མཆོག་མིན་གྱི་ལས་

རྐང་པ་བཀྲུ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་ཡན་ལག་ལྔའི་ཕྱག་སྤངས་ནས་རང་གི་གནས་སུ་བླ་མ་བྱོན་པ་ལ་ནོར་ལ་སོགས་པའི་བཀུར་སྟི་བྱའོ། །འཆད་པའི་དུས་སུ་འཇིག་རྟེན་སྨོད་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་དམ་པའི་ཆོས་ལ་སོགས་པ་བདུན་དུ་བདར་ནས་ཕྱག་འཚལ་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། དེ་ལྟར་གསུངས་པའི། འཇིག་རྟེན་སྨོད་པ་སྤང་བའི་
ཕྱིར། །ཞེས་སོགས་དང༌། མཆོག་མིན་ལས་དང་ཕྱག་སྤངས་ནས། །ཞེས་སོགས་

250

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

འགྲེལ་ཆེན་དུ་དྲངས་པ་ལྟར་བླ་མ་ལྔ་བརྒྱ་པར་ཡང་འབྱུང་བས་རྒྱུད་གཅིག་ནས་དྲངས་པར་བྱ་དགོས་ལ། དེ་དག་ནི་གོང་དུ་བླ་མ་བསྟེན་ཚུལ་བཤད་པའི་དམིགས་བསལ་ཏེ། རང་ཉིད་རབ་བྱུང་ཡིན་ཞིང་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་ཁྱིམ་པ་དང༌། རང་ཉིད་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་ཡིན་པའི་ཚེ་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་རབ་བྱུང་ཡིན་ཡང་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་མ་ཡིན་པའི་གསར་བུ་ལ་སྟན་བསྟབ་པ་དང་ལྡང་བ་དང༌། དེའི་དོན་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་བསྙེན་བཀུར་བྱའི་ཕྱག་འཚལ་བ་དང༌། དམ་པ་མིན་པའི་ལས་རྐང་པ་བཀྲུ་བ་ལ་སོགས་པ་མི་བྱའོ། །
དེ་ཡང་རང་ལ་བླ་མ་ཁྱིམ་པ་འམ་གསར་བུ་ཆོས་འཆད་པའི་ཚེ་དམ་པའི་ཆོས་གླེགས་བམ་དང་སྐུ་གཟུགས་སོགས་མདུན་དུ་བདར་བ་སྟེ་བཞག་ནས་ལུས་
ཀྱིས་དེ་རྣམས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ཞིང་བློས་བླ་མ་དེ་ལ་ཕྱག་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་ཁྱིམ་པ་དང༌། གསར་བུ་རབ་བྱུང་ཡིན་ཡང་བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པ་ལ་བསྙེན་པར་རྫོགས་པས་ཕྱག་མི་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་བསྟན་པ་ལ་མ་དད་པ་འབྱུང་བའི་དགག་བྱ་འགོག་པའི་ཕྱིར་ཡིན་པར་འགྲེལ་ཆེན་ནས་ཀྱང་བཤད་ལ། རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས། དེ་ལྟར་ཕྱག་མི་བྱེད་པར་བཤད་པ་དེ་བསྟན་པ་ལ་མ་དད་པ་འབྱུང་བ་འགོག་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ་ཡིན་པས་དགག་བྱ་དེ་དག་ཡུལ་འགའ་ཞིག་ན་གཏན་ལོག་ཏུ་སོང་སྟེ་མེད་པའི་སྐབས་སུ་དགེ་སློང་གིས་རང་གི་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་ཁྱིམ་པ་སོགས་ལ་དུས་ནམ་ཡང་ཕྱག་བྱེད་དགོས་པར་གསུངས་སོ། །འོན་ཀྱང༌། བདེ་མཆོག་སྟོད་འགྲེལ་གྱི་རིགས་སུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག་གི་ཕོ་ཉ་མོ་
རྣམས་ཀྱི་བཟའ་བ་དང་བཏུང་བའི་ཆོ་ག་བརྗོད་པའི་སྐབས་ལས། ཁྱིམ་ན་གནས་པ་

251

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དང་དགེ་ཚུལ་གཉིས་པོ་དེ་དག་བླ་མར་གྱུར་ཀྱང་ཆོས་འཆད་པའི་དུས་ན་དགེ་སློང་བརྟུལ་ཞུགས་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་དམ་པའི་ཆོས་ལ་སོགས་པ་མདུན་དུ་བྱས་ཏེ་ཕྱག་འཚལ་བར་བྱ་ཡི། ཆོས་འཆད་པ་མ་གཏོགས་པ་གཞན་གྱི་དུས་ནི་མ་ཡིན་ནོགཞན་གྱི་དུས་ན་དམ་པ་མ་ཡིན་པའི་ལས་དང་ཕྱག་འཚལ་བ་སྤངས་ཏེ་སྔོན་དུ་ལྡང་བ་དང་གདན་བསྟབ་པ་ལ་སོགས་པ་བཀུར་བ་ཐམས་ཅད་བྱའོ། །དམ་པ་མ་ཡིན་པའི་ལས་རྐང་པ་བཀྲུ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་ངག་དང་ཡིད་ཀྱི་ཕྱག་སྤངས་ནས་ནོར་ལ་སོགས་པས་བཀུར་བ་བྱ་སྟེ་ཁྱིམ་ན་གནས་པ་དང་དགེ་ཚུལ་དག་ལ་དགེ་སློང་རྣམས་ཀྱིས་ཞེས་པའོ། །ཞེས་ཆོས་འཆད་པའི་སྐབས་མིན་པའི་ཚེ་དགེ་སློང་གིས་རང་གི་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་ཁྱིམ་པ་དང་དགེ་ཚུལ་ལ་ངག་དང་ཡིད་ཀྱིས་ཀྱང་ཕྱག་མི་
བྱེད་པར་བཤད་པ་འདི་ལ་བརྟག་པར་བྱ་དགོས་སམ་སྙམ་མོ། །
དེ་ཡང་གསར་བུ་ཞེས་པ་ནི་དགེ་ཚུལ་འབའ་ཞིག་ལ་བྱ་དགོས་ཏེ། དགེ་སློང་གིས་རང་གི་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་དགེ་སློང་ཡིན་ན་རང་ལས་བསླབ་པ་གཞོན་པ་སོགས་ཐམས་ཅད་ལ་ཕྱག་བྱ་དགོས་པར་སྟོད་འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་འཕྲོ་ཉིད་ལས། སྔར་དགེ་སློང་གིས་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་གྱི་དབང་བསྐུར་ཏེ་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པར་
བྱས་པའི་བླ་མ་ནི་དགེ་སློང་རྣམས་ཀྱིས་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ཕྱག་བྱའོ་ཞེས་པ་ངེས་
པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ལས་སོ། །

༼གང་ལ་དབང་བསྐུར་བ་སློབ་མའི་མཚན་ཉིད།༽
༈ གཉིས་པ་གང་ལ་དབང་བསྐུར་བ་སློབ་མའི་མཚན་ཉིད་ནི། དེ་ཡང་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པས་བསྡུ་བར་བྱ་བའི་སློབ་མའི་རིགས་ནི་གསུམ་

252

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

སྟེ་ཐ་མ་དང་འབྲིང་དང་མཆོག་གོ །དང་པོ་ནི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཐ་མ་ནི་དབང་གིས་
ཡང་དག་པར་བསྡུ་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ་དགེ་བསྙེན་གྱི་བསླབ་པས་ཡང་དག་པར་

བསྡུ་བར་བྱའོ་ཞེས་པ་ནི་ངེས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བརྟག་གཉིས་ལས་ཀྱང༌། དང་པོར་གསོ་སྦྱོང་སྦྱིན་པར་བྱ། །དེ་ནས་བསླབ་པའི་གནས་བཅུ་སྦྱིན། །དེ་ལ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་བསྟན། །མདོ་སྡེ་པ་ཡང་དེ་བཞིན་ཏེ། །རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་དེ་ལས་
ཕྱིས། །དེ་ཡི་རྗེས་སུ་དབུ་མ་བསྟན། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཐེག་པ་གསུམ་གང་གིས་ཀྱང་རྒྱུད་སྨིན་པར་མ་བྱས་པ་དབང་པོ་དམན་པ་སྟེ། དེ་ཡང་དང་པོ་དགེ་བསྙེན་
གྱི་བསླབ་པས་བསྡུ་བ་ནས་རིམ་པ་བཞིན་དབུ་མའི་ལྟ་བའི་བར་འཁྲིད་པའོ། །
གཉིས་པ་འབྲིང་པོ་ནི་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་གི་ལམ་གྱིས་རྒྱུད་སྦྱངས་ཤིང་རྡོ་རྗེ་
ཐེག་པའི་ལམ་ལ་མོས་པ་ཡོད་ལ་སྐྱེ་བ་འདི་ཉིད་ལ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་ལ་འདོད་པ་མེད་ཅིང་ཞི་སོགས་ཀྱི་ལས་རབ་འབྱམས་ཀྱི་དངོས་གྲུབ་དང་གྲུབ་
པ་བརྒྱད་ལ་སོགས་ཐུན་མོང་གི་དངོས་གྲུབ་ཙམ་དོན་དུ་གཉེར་བ་དབང་པོ་འབྲིང་

བར་གྱུར་པ་སྟེ། དབང་པོ་འབྲིང་པོ་དེ་ནི་བསྐྱེད་རིམ་སྒོམ་དུ་གཞུག་པའི་དོན་དུ་བྱིས་

པའི་དབང་བདུན་ཙམ་བསྐུར་ནས་བསྡུ་བར་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་ཡང་འགྲེལ་ཆེན་ལས། གང་འཇིག་རྟེན་པའི་དངོས་གྲུབ་སྒྲུབ་པ་དོན་དུ་གཉེར་བ་དེ་ནི་སྔགས་དང་ཕྱག་རྒྱ་
དང་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་འཁོར་ལོ་བསྒོམ་པའི་དོན་དུ་དབང་བདུན་གྱིས་ཡང་དག་པར་

བསྡུ་བར་བྱ་སྟེ། འབྲིང་པོ་བསོད་ནམས་དག་གི་རྒྱུར། །ཞེས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་རོ། །
གསུམ་པ་སློབ་མ་མཆོག་ནི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། གང་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་དངོས་

253

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

གྲུབ་སྒྲུབ་པ་དོན་དུ་གཉེར་བ་དེ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ལམ་བསྒོམ་པའི་དོན་དུ་བུམ་པ་
དང་གསང་བ་ལ་སོགས་པའི་དབང་གིས་ཡང་དག་པར་བསྡུ་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་དངོས་གྲུབ་དོན་དུ་གཉེར་བ་སོགས་རྒྱུད་ནས་བཤད་པའི་མཚན་ཉིད་འདི་དག་དང་ལྡན་པ་རྣམས་དབང་བཅུ་གཅིག་རིམ་ཅན་དུ་བསྐུར་བའི་སྒོ་ནས་མཐར་བུམ་དབང་སོགས་དབང་གོང་མ་རྣམས་བསྐུར་ཏེ་བསྡུ་བར་བྱའོ། །
འོ་ན་རྒྱུད་ནས་བཤད་པའི་མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བུ་སྙམ་ན། དེ་ནི་དབང་ལེའི་ཚིགས་བཅད་བཞི་པའི། ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་ལ་སེམས་བླ་མའི་ངེས་པ་ལ་དགའ་གཏོང་བའི་ངང་ཚུལ་དང་ལྡན་ཡོན་ཏན་ཤེས། །ཐར་པ་དོན་གཉེར་རྒྱུད་ལ་གུས་ཤིང་གཡོ་བ་མིན་པའི་སེམས་ལྡན་དེ་ཉིད་ཐོབ་པ་ཤིན་ཏུ་སྦེད། །གདུག་པ་རྣམས་ཀྱི་གྲོགས་
ཉམས་སློབ་མ་ཞེས་པ་འདིས་བསྟན་ཅིང༌། དེ་ཉིད་བླ་མ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པ་རྣམས་
ཀྱིས་བསྡུ་བྱ་བ། །ཤེས་རབ་དབང་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུར་ཏེ་ཞེས་པས་བླ་མས་བསྡུ་བའི་ཚུལ་བསྟན་ཏོ། །དེ་ཡང་དེ་དག་གི་དོན་རགས་པ་ཅིག་བཤད་ན། ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་ནི་ཟབ་པ་དམིགས་མེད་ཀྱི་སྙིང་རྗེ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་དང་རྒྱ་ཆེ་བ་
དམིགས་བཅས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་རྣམས་ཀུན་མཆོག་ལྡན་གྱི་སྟོང་གཟུགས་དབྱེར་མེད་
པ་དེ་ལ་སེམས་ཤིང་དོན་དུ་གཉེར་བའོ། །བླ་མའི་ངེས་པ་ལ་དགའ་བ་ནི་རྩ་ལྟུང་བཅུ་བཞི་དང་བྲལ་ཞིང་དགེ་བཅུའི་ཆོས་ལ་དགའ་བའོ། །གཏོང་བའི་ངང་ཚུལ་དང་ལྡན་པ་ནི་འདུ་འཛི་སྤངས་ཤིང་ནོར་རྫས་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པའོ། །ཡོན་ཏན་ཤེས་པ་ནི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་མི་ཕྱེད་པའི་དད་པའོ། །ཐར་པ་དོན་གཉེར་ཞེས་པ་ནི་ཞི་སོགས་ཀྱི་

254

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

དངོས་གྲུབ་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དངོས་གྲུབ་དོན་དུ་གཉེར་བའོ། །རྒྱུད་ལ་གུས་ཞེས་པ་ནི་རྒྱུད་ལས་གསུངས་པའི་སྡོམ་པ་སྲུང་བའོ། །གཡོ་བ་མིན་པའི་སེམས་ལྡན་ཞེས་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་བསྐྱེད་རིམ་སོགས་ཀྱིས་སེམས་མི་གཡོ་བ་སྟེ་ཆོག་པར་མི་འཛིན་པའོ། །དེ་ཉིད་ཐོབ་པ་ཤིན་ཏུ་
སྦེད་ཅེས་པ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྫོགས་རིམ་ཟབ་མོའི་གདམས་ངག་ཐོབ་པ་ན་ཇི་སྲིད་རང་གི་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་མ་གྱུར་པ་དེ་སྲིད་དུ་སྦེད་པའོ། །གདུག་པ་རྣམས་ཀྱི་

གྲོགས་ཉམས་ཞེས་པ་ནི་ནོར་དོན་དུ་གཉེར་བའི་ཁྱིམ་པ་སོགས་མི་དགེ་བཅུ་སྤྱོད་པ་རྣམས་ནི་གདུག་པ་ཡིན་ལ་དེ་དག་གི་གྲོགས་ནི་མི་དགེ་བཅུའི་ལམ་སྟེ་དེ་ཉམས་པའོ། །དེ་ལྟར་མདོར་བསྡུ་ན་ཐེག་ཆེན་སེམས་སྐྱེད་སོགས་ཐུན་མོང་གི་ལམ་གྱིས་

རྒྱུད་སྦྱངས་ཤིང་བསྐྱེད་རིམ་མཐར་ཕྱིན་པ་འམ། དེ་མཐར་མ་ཕྱིན་ཀྱང༌། བསྐྱེད་
རིམ་སྒོམ་པའི་སྨིན་བྱེད་ཀྱི་དབང་བྱིས་པའི་དབང་བདུན་ཐོབ་པ། ཐུན་མོང་གི་
དངོས་གྲུབ་ལ་འདོད་པ་མེད་ཅིང་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་སྙིང་ཐག་པ་

ནས་དོན་དུ་གཉེར་བས་དབང་པོ་རབ་ཏུ་གྱུར་པའོ། ། ། །

༼གང་དུ་དབང་བསྐུར་བ་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་མཚན་གཞི།༽
༈ གཉིས་པ་གང་དུ་དབང་བསྐུར་བ་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་མཚན་གཞི་ངོས་གཟུང་
བ་ནི། དྲིལ་བུ་ཞབས་ཀྱིས། དབང་བསྐུར་དཀྱིལ་འཁོར་སྔོན་འགྲོ་བར། །རྡོ་རྗེ་འཆང་
གིས་གསུངས་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འདིར་བཤད་པའི་དབང་བདུན་དང་གཞན་ནས་བཤད་པའི་བུམ་དབང་ནི་རྡུལ་ཚོན་སོགས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་བསྐུར་
བར་བྱ་བ་ཡིན་ཞིང་འདིར་བཤད་པའི་བུམ་དབང་སོགས་གོང་མའི་དབང་རྣམས་ནི་

255

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཕྱག་རྒྱའི་ལུས་དང་བྷ་ག་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་རྣམས་སུ་བསྐུར་
བར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་ཡེ་ཤེས་བསྒྲུབ་པའི་སླད་དུ་གཞན་
དཀྱིལ་འཁོར་གསུམ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པ་འདི་ལྟ་སྟེ། ལུས་ཀྱི་དབང་

པོ་བྷ་ག་སེམས། །སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྡོ་རྗེ་ཡིས། །དཀྱིལ་འཁོར་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་
འགྱུར། །གཞན་པ་ཚོན་ལྔ་ལྡན་པ་མིན། །ཞེས་པ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་བདེ་བ་ཆེན་པོ་བསྒྲུབ་པ་དང་མཆོག་གི་དབང་བསྐུར་བ་སྦྱིན་པའི་དོན་དུ་རྡུལ་ཚོན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་མི་
འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
སྤྱིར་རིགས་ལྔའི་དབང་བསྐུར་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་རྡུལ་ཚོན་དང་རས་
བྲིས་དང་ལུས་དཀྱིལ་དང་བསམ་གཏན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་སོགས་མང་དུ་བཤད་ཀྱང་
འདིར་བཤད་པའི་དབང་བདུན་བསྐུར་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་མཁས་པ་ [རྗེ་བཙུན་རེད་
མདའ་བ།] ཁ་ཅིག་ན་རེ། དབང་པོ་འབྲིང་དུ་གྱུར་བའི་སློབ་མ་ལ་ནི་ཐོག་མར་རྡུལ་ཚོན་
ནམ་རས་བྲིས་སམ་ལུགས་མ་དང་འབུར་མ་ལ་སོགས་པ་ཕྱིའི་དཀྱིལ་འཁོར་གང་
ཡང་རུང་བར་ཆུ་དང་ཅོད་པཎ་ལ་སོགས་པ་དབང་བདུན་བསྐུར་བས། སྨིན་པར་

བྱེད་དོ་ཞེས་གསུང་ཡང༌། འདི་ནི་སྤྱིར་བཏང་བ་དང་དམིགས་ཀྱིས་བསལ་བ་གཉིས་
ཀྱི་སྒོ་ནས་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་སོ། །དེ་ཡང་སྤྱིར་བཏང་གི་དབང་དུ་བྱས་ན་འདིར་བཤད་པའི་དབང་བདུན་རྡུལ་ཚོན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཁོ་ནར་བསྐུར་དགོས་ཏེ། དབང་
མདོར་བསྟན་གྱི། དབང་བསྐུར་བདུན་པོ་འདི་རྣམས་ཡིན། །དཀྱིལ་འཁོར་བཞེངས་
ནས་སྦྱིན་པར་བྱ། །ཞེས་པའི་ནཱ་རོ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། དབང་བསྐུར་བདུན་པོ་འདི་རྣམས་རྡུལ་ཚོན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་རྣམ་པར་སྤངས་ནས་གཞན་རས་བྲིས་ལ་སོགས་

256

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

པའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་སྦྱིན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། སཱ་དྷུ་པུ་ཏྲའི་དབང་མདོར་བསྟན་གྱི་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང༌། མངོན་པར་དབང་བསྐུར་བ་བདུན་པོ་ནི་
རྡུལ་ཚོན་དཀྱིལ་འཁོར་ཁོ་ནར་སྦྱིན་པར་བྱ་བ་ཡིན་རས་བྲིས་ལ་སོགས་པའི་
དཀྱིལ་འཁོར་དུ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་རྒྱུད་རྣམས་སུ་མ་གསུངས་
པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
དམིགས་བསལ་ནི། དབང་ལེའི་ཚིགས་བཅད་ཉིས་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ད་ནི་རྫས་རྣམས་མེད་པ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པས་ཀུན་སྤངས་ཀྱིས་སློབ་མ་ལ་

དབང་བསྐུར་བའི་ངེས་པ་གསུངས་པ་འདིར་གང་གི་ཚེ་ཀུན་སྤངས་ཀྱི་སློབ་མ་ལ་

རྗེས་མེད་ན་དེའི་ཚེ་བླ་མས་རྫས་རྣམས་མེད་པའི་མངོན་པར་དབང་བསྐུར་རྒྱལ་བའི་བདག་པོའི་བཀའ་ཡིས་ཀུན་སྤངས་ལ་ནི་སྦྱིན་པར་བྱ་སྟེ་རིམ་པ་ཇི་ལྟ་བས་དབང་བདུན་དང་དེ་ནས་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་གསུམ་སྦྱིན་པར་བྱའོ། །དེ་བཞིན་དུ་བཞི་པ་དུ་བ་ལ་སོགས་པའི་ལམ་སྦྱིན་པར་བྱ་ཞེས་པ་སྟེ། ཚིག་གིས་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་ཀུན་སྤངས་ཀྱི་སློབ་མ་ལ་རྡུལ་ཚོན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་བྲི་བ་སོགས་ཀྱི་

རྫས་མེད་ན་ཡང་སློབ་དཔོན་གྱིས་དབང་བཅུ་གཅིག་པོ་ཚང་བར་བསྐུར་བར་
གསུངས་པས་བསམ་གཏན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་སོགས་སུ་ཀུན་སྤངས་ཀྱི་སློབ་མ་ལ་

དབང་བདུན་བསྐུར་ཆོག་པ་དམིགས་བསལ་དང༌། གཞན་ཡང་ཁམས་ལེའི་མདོར་བསྡུས་གསུམ་པ་ལས། འདིར་བདག་གིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་
དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཁང་པ་འདིར་ཁྱེད་རྣམས་བཞུགས་པར་བྱ་ཞིང་འཇིག་རྟེན་དང་
འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དབང་སྦྱིན་པར་བྱའོ། །ཞེས་ཉི་མའི་ཤིང་རྟ་ལ་སོགས་

257

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

པའི་དྲང་སྲོང་རྣམས་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་ལྔ་ལས་གྲུབ་པའི་བློས་བསླང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་
བཅུག་ཅིང་དབང་བསྐུར་བར་གསུངས་པ་ཡང་དམིགས་བསལ་དུ་བྱེད་དགོས་སོ། །གལ་ཏེ་ཀུན་སྤངས་ཀྱི་སློབ་མ་ལ་དེ་ལྟར་བཤད་པ་ནི་དབང་བསྐུར་བའི་ཡོན་
དུ་ཟང་ཟིང་གི་འབུལ་བ་མེད་པའི་ཀུན་སྤངས་ལ་དབང་བསྐུར་བ་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི།

ཀུན་སྤངས་ལའང་དབང་བདུན་བསྐུར་བ་ལ་རྡུལ་ཚོན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ངེས་པར་
དགོས་སོ་སྙམ་ན། དེ་ཡང་ཀུན་སྤངས་ཀྱི་སློབ་མ་ལ་རྡུལ་ཚོན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་
བཞེངས་པའི་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་འབྱོར་པ་མེད་ན་གོང་དུ་བཤད་པ་བཞིན་བྱེད་དགོས་
པ་འགྲེལ་ཚིག་དེ་དག་གི་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། དབང་བསྐུར་བདུན་པོ་འདི་རྣམས་ཡིན། །ཞེས་པའི་དབང་མདོར་བསྟན་གྱི་འགྲེལ་པ་དུས་ཞབས་པས་མཛད་པ་ལས།
ད་ནི་དབང་བདུན་པོ་དེ་ཡང་ལོངས་སྤྱོད་དང་ལྡན་པ་རྣམས་རྡུལ་ཚོན་གྱི་དཀྱིལ་

འཁོར་སོྔན་དུ་སོང་བ་ལས་བླ་མ་ལས་བླང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དབང་བདུན་པོ་ནི་འདི་རྣམས་ཡིན། །དཀྱིལ་འཁོར་བཞེངས་ནས་སྦྱིན་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་རྡུལ་ཚོན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་བཞེངས་པ་ལོངས་སྤྱོད་དང་ལྡན་པའི་དབང་དུ་
བྱས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ཡང་ཀུན་སྤངས་ཀྱི་གང་ཟག་ཁྱད་པར་བ་ཅིག་གི་
དབང་དུ་བྱེད་དགོས་སོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་དབང་མདོར་བསྟན་གྱི་འགྲུབ་པ་གཉིས་
ཀྱིས་རྡུལ་ཚོན་དཀྱིལ་འཁོར་དགོས་པ་ལ་ནན་ཏན་ཆེར་མཛད་པ་མི་འཐད་པར་
འགྱུར་རོ། །
གཞན་ཡང་དབང་བདུན་བསྐུར་བ་ལ་རྡུལ་ཚོན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་བྱེད་པ་ལ་
ཡང་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཡོངས་རྫོགས་མ་གྲུབ་ན་ཐུགས་དཀྱིལ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་

258

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

དབང་བསྐུར་བ་ཡང་རུང་སྟེ། སྒྲུབ་ལེའི་ཚིགས་བཅད་ཉེར་ལྔ་པ་ལས། དབང་གི་དོན་
དུ་ཡང་ན་དཀྱིལ་འཁོར་རིགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཕྱི་ཡི་འཁོར་ལོ་རབ་ཏུ་དམན་པར་
འགྱུར། །ཞེས་ཕྱིའི་འཁོར་ལོ་སྐུ་དཀྱིལ་དང་གསུང་དཀྱིལ་གྱིས་དམན་པའི་ཐུགས་
དཀྱིལ་རྐྱང་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་དབང་བསྐུར་བར་གསུངས་པ་དང༌། འཕྲེང་བ་ལས་ཀྱང༌། ཡང་དབང་གི་དོན་དུ་དབུས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཙམ་ཞིག་བྲི་བར་རྗེས་སུ་གནང་
སྟེ། ཞེས་བཤད་པས་སོ། །དེ་ལྟར་ན། བསྙེན་སོགས་དག་པར་མ་བྱས་པར། །དཀྱིལ་

འཁོར་ལས་ལ་འཇུག་མི་བྱ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་བསྙེན་པ་ཡང་ལྷ་གང་གིས་དབང་
བསྐུར་བའི་ལྷ་ཐམས་ཅད་ཐུགས་དཀྱིལ་ལ་ཚང་བར་བཞུགས་པས་ཐུགས་དཀྱིལ་

གྱི་ལྷའི་བསྙེན་ཚད་སོང་བས་ཆོག་པར་གསུངས་པ་ལྟར་ལེགས་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་ལྷའི་བསྙེན་པ་ཇི་
ལྟར་བྱ་ཞེ་ན། དབང་ལེའི་སོ་ལྔ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་སྔགས་

རྐང་པ་བཅུ་དྲུག་པ་སྟེ་འདི་བྱེ་བ་བཟླས་པས་ལས་ཐམས་ཅད་དང་སྦྱིན་སྲེག་འབུམ་ཕྲག་བཅུས་གྲུབ་པ་ཆེན་པོ་བརྒྱད་པོ་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ་སྔོན་དུ་བསྙེན་པའི་ངེས་པའི། ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། རྐང་པ་བདུན་ཅུ་རྩ་གཉིས་པ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས་པས་བསྙེན་པ་དགོས་ལ། དེ་ཡང་ལྷ་གྲངས་ཇི་སྙེད་པའི་བསྙེན་ཚད་
སྔགས་ཀྱི་གྲངས་ངག་ཉིད་ཀྱིས་བཟླས་པ་དགོས་ན་མཁས་པ་ཆེན་པོ་དག་གིས་
གསུངས་པ་བཞིན་ད་ལྟར་གྱི་དུས་སུ་བསྙེན་པ་ཙམ་ཡང་འཁྱོལ་བ་དཀའ་བས་
ཐབས་ལ་མཁས་པའི་བསྙེན་པ་བྱེད་ཚུལ་ཞིག་དགོས་སོ། །
ཇི་ལྟར་བྱེད་ན་ཡེ་ཤེས་ལེའུའི་ཚིགས་བཅད་སོ་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་ཆེན་

259

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ལས། ད་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་དངོས་གྲུབ་བསྒྲུབ་པའི་སླད་དུ་སྔགས་བཟླས་པ་གསུངས་པ་ཞེས་པ་ནས། དེ་ལྟར་འཕྲེང་བའི་སྔགས་ཉིན་ཞག་སོ་སོར་དབུགས་ཀྱི་

འཁོར་ལོའི་གྲངས་བཟླས་པར་བྱའོ། །འདིར་བགྲང་འཕྲེང་མེད་ཅིང་སྔགས་བརྗོད་པ་མེད་དེ་དབུགས་འཇུག་པ་དང་འབྱུང་བ་ངག་དང་ལྷན་ཅིག་སྔགས་ཀྱི་ཡི་གེ་རྣམས་རབ་ཏུ་འཇུག་པ་དང་འབྱུང་བའི་མེ་ཏོག་གི་འཕྲེང་བ་བཞིན་དུ་ཟླ་བ་དང་ཉི་མའི་རང་བཞིན་ལུགས་དང་མཐུན་པ་དང་ལུགས་དང་མི་མཐུན་པས་བལྟ་བར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ནང་དུ་ཉིན་ཞག་ལྔས་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་ལྷག་པའི་འབུམ་ཕྲག་གི་བཟླས་པ་རྣལ་འབྱོར་པས་བྱའོ། །ཉིན་ཞག་ལྔ་བརྒྱ་རྣམས་ཀྱི་དབུགས་འབུམ་ཕྲག་བརྒྱད་ལྷག་པའི་བྱེ་བ་
བཟླས་པའོ། །དེ་ནས་ལུས་དག་སྟེ་དེ་བཞིན་དུ་ངག་དག་པ་དང་དེ་བཞིན་དུ་སེམས་རྣམ་པར་དག་པའོ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ས་བོན་ཨོྃ་ཡིག་སོགས་
གསུམ་གྱི་བར་དུ་འཕྲེང་བའི་སྔགས་རྐང་པ་བདུན་ཅུ་རྩ་གཉིས་ཀྱི་རྐང་པ་རེ་དང་
མཁའ་འགྲོ་མ་དང་མཁའ་འགྲོའི་མིང་སྔགས་སྤེལ་བའི་མཐར་ཕཊ་ཡིག་སྦྱར་བའི་
སྔགས་ཀྱི་ཡི་གེ་འཕོ་ཆུང་དྲུག་ཅུའི་རླུང་དང་འཕོ་འཚམས་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་རླུང་རྣམས་དང་ལྷན་ཅིག་སྦྱར་བའི་དབུགས་འབྱུང་འཇུག་གི་གྲངས་སྔགས་ཀྱི་

གྲངས་སུ་བྱེད་པར་གསུངས་པ་ལྟར་བསྙེན་པའི་གྲངས་ཀྱང་བསྙེན་པའི་སྔགས་བགྲང་བའི་དུས་ཀྱི་དབུགས་ཀྱི་གྲངས་སུ་སོང་བ་ཉིད་ལ་བྱེད་ཅེས་བ?་མ་མཁས་
པའི་ [ཆོས་རྗེ་ཤེས་རིན་པ།] དབང་ཕྱུག་ཉིད་གསུང་པ་འཐད་དམ་སྙམ་སྟེ་དཔྱོད་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་བརྟག་པར་རིགས་སོ། ། ། །

260

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

༼དེར་དབང་བསྐུར་བའི་དབང་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།༽༈ གསུམ་པ་དེར་དབང་བསྐུར་བའི་དབང་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ་
གསུམ། དབང་རྣམས་ཀྱི་གྲངས་དང༌། གོ་རིམ་དང༌། དབང་སོ་སོའི་དོན་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱག་རྡོར་སྟོད་འགྲེལ་ལས། དེ་བཞིན་དུ་མཁའ་འགྲོ་མ་རྡོ་རྗེ་གུར་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དབང་བསྐུར་བ་གསུམ་པ་ལས་བཞི་པ་ཐ་དད་པར་
གསུངས་པ། བུམ་པའི་དབང་ནི་དང་པོ་སྟེ། །གཉིས་པ་གསང་བའི་དབང་དུ་འདོད། །ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་གསུམ་པ་སྟེ། །དེ་ནི་ཇི་ལྟར་དེ་བཞིན་མིན། །ཞེས་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་སླར་ཡང་དེ་ཉིད་ཀྱི་ལེའུ་བཅོ་ལྔ་པར། ཆུ་ཡི་དབང་ནི་དང་པོ་སྟེ། །ཅོད་པཎ་དབང་བསྐུར་གཉིས་པའོ། །གསུམ་པ་དར་དཔྱངས་དབང་བསྐུར་ཏེ། །རྡོ་རྗེ་དྲིལ་བུ་བཞི་པའོ། །ལྔ་པ་རང་གི་བདག་པོ་ཉིད། །མིང་གི་དབང་ནི་དྲུག་པ་སྟེ། །སངས་རྒྱས་རྗེས་གནང་བདུན་པར་འདོད། །བརྒྱད་པ་བུམ་པའི་དབང་ཡིན་ཏེ། །གསང་བའི་དབང་ནི་དགུ་པ་ཡིན། །ཤེས་རབ་དབང་བསྐུར་བཅུ་པའོ། །དེ་ཉིད་རྡོ་རྗེའི་རབ་སྦྱོར་གྱིས། །ཞེས་གུར་གྱི་རྒྱུད་རྣམས་དྲངས་ཏེ་དེའི་མཇུག་ཏུ། དེ་ཉིད་
རྡོ་རྗེའི་རབ་སྦྱོར་གྱིས། །ཞེས་པ་གཙོ་བོར་དབང་བཅུ་གཅིག་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཀྱིས་རབ་ཏུ་གསལ་བའི་གསུང་ལས་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དབང་བཞི་པ་འམ་བཅུ་གཅིག་པ་ཐ་དད་པར་རྟོགས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བསྐུར་བའི་དབང་ལ་གྲངས་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ་ཆུ་དབང་སོགས་བྱིས་པ་ལྟར་འཇུག་པའི་དབང་བདུན། བུམ་
དབང་གསང་དབང་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་སྟེ་འཇིག་རྟེན་པའི་དབང་གོང་མ་
གསུམ། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་གོང་མའི་ཡང་གོང་མ་དོན་དམ་པའི་དབང་བཞི་

261

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

པ་དང་བཅུ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པའོ། །
དེ་ལྟར་ངེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་གྱི་དབང་གི་སྒོ་ནས་བསྡུ་
བར་བྱ་བའི་གང་ཟག་གི་རིགས་དེ་ལ་རེ་ཞིག་འཇིག་རྟེན་པའི་དངོས་གྲུབ་ཙམ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་སྒོ་ནས་བསྐྱེད་རིམ་ཙམ་སྒོམ་པར་འདོད་པའི་གང་ཟག་ཅིག་དང༌། མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་འབའ་ཞིག་དོན་དུ་གཉེར་བའི་སྒོ་ནས་རྫོགས་པའི་རིམ་པ་སྒོམ་འདོད་པའི་གང་ཟག་གཉིས་སུ་ཡོད་ལ། དེའི་དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བྱིས་

པ་ལྟར་འཇུག་པའི་དབང་བདུན་ཙམ་བསྐུར་བ་དང༌། གང་ཟག་གཉིས་པས་དང་པོར་བསྐྱེད་རིམ་བསྒོམས་ཏེ། དེ་མཐར་ཕྱིན་པ་ན་རྫོགས་རིམ་རྫོགས་པར་སྒོམ་པའི་
དབང་དུ་བྱས་ཏེ་དབང་བཅུ་གཅིག་པོ་ཐམས་ཅད་བཞག་པ་ཡིན་ལ། གང་ཟག་དེ་གཉིས་ཀྱི་ལམ་སྒོམ་ཚུལ་དེ་ལྟར་བྱེད་པའི་སྣོད་རུང་དུ་སྒྲུབ་པའི་དབང་ལ་བཅུ་
གཅིག་པ་དེ་ཙམ་ཞིག་ནི་དགོས་ཤིང་དེ་ལས་མང་བ་ཡང་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་

རོ། །དེ་བཞིན་དུ་དབང་ལ་བཅུ་གཅིག་པ་དེར་ངེས་པར་དབང་མདོར་བསྟན་ལས་ཀྱང་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། དང་པོར་དབང་བསྐུར་བདུན་པོ་གང༌། །བྱིས་པ་

རྣམས་ནི་གཞུག་པའི་ཕྱིར། །རྣམ་གསུམ་འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི། །དམ་པའི་དོན་གྱི་

བཞི་པའོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། དེ་དག་གི་དོན་འཆད་པའི་ཚེ། དེ་ཉིད་ལས། བུམ་པ་གསང་བའི་དབང་བསྐུར་དང༌། །ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་མངོན་བརྗོད་པ། །སླར་ཡང་ཤེས་ཆེན་པོ་ཉིད། །དེ་ཡི་ཡེ་ཤེས་མངོན་བརྗོད་བྱེད། །འགྱུར་དང་འགྱུར་དང་དེ་ནས་འཛག ། དེ་ནས་གཞན་ཡང་མི་འཛག་པའོ། །ཞེས་དབང་བཅུ་གཅིག་པའམ་བུམ་དབང་ནས་ཀྱི་བཞི་པ་དོན་དམ་པ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དབང་ལ་བཤད་

262

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

པ་ལྟར་རོ། །
འོ་ན་དབང་གོང་མ་ལ་བཞི་དང་གོང་མའི་གོང་མ་བཞི་སྟེ་བཅོ་ལྔ་བཤད་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་བཤད་ཀྱང་སྐྱོན་མེད་དེ། གོང་མ་དང་གོང་མའི་གོང་མའི་བུམ་དབང་གཉིས་བུམ་དབང་དུ་མཚུངས་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་གསང་དབང་གཉིས་གསང་དབང་དུ་མཚུངས་པ་དང༌། ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་སུ་མཚུངས་ཤིང༌། འཇིག་རྟེན་པའི་དབང་བཞི་པར་བཤད་པ་དེ་དབང་གསུམ་པ་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་ཉིད་ལ་བཞི་པའི་མིང་གིས་བཏགས་པ་ཡིན་པས་སོ། ། ། །གཉིས་པ་གོ་རིམ་ནི། དེ་ཡང་དབང་བཅུ་གཅུག་གི་གོ་རིམ་ནི། དང་པོ་ཆུ་
དབང་ནས་མཐར་དོན་དམ་པའི་དབང་བཞི་པའི་བར་རིམ་ཅན་ཁོ་ནར་བསྐུར་དགོས་ཏེ། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་རིམ་ལྔ་ལས། བསྐྱེད་པའི་རིམ་ལ་ལེགས་གནས་
ཤིང༌། །རྫོགས་པའི་རིམ་པ་འདོད་རྣམས་ལ། །ཐབས་འདི་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་
ཀྱིས། །སྐས་ཀྱི་རིམ་པ་ལྟ་བུར་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བསྐྱེད་རིམ་ལ་
བསླབས་ནས་རྫོགས་རིམ་སྒོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་རིམ་པ་ངེས་པ་ལྟར་དང་པོ་བསྐྱེད་རིམ་སྒོམ་བའི་སྣོད་རུང་དུ་བྱེད་པའི་དབང་བདུན་བསྐུར་བ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་རྫོགས་རིམ་སྒོམ་པའི་སྣོད་རུང་དུ་བྱེད་པའི་དབང་གོང་མ་རྣམས་བསྐུར་དགོས་པ་ཡིན་ཞིང༌། དབང་བདུན་པོ་ཡང་རིམ་པ་དེ་ལྟར་ངེས་པ་ནི་བྱིས་པ་མངལ་

ནས་སྐྱེས་ནས་བསྐྱེད་བསྲིང་བའི་ཕྱིར་དང་པོར་འཁྲུ་བ་དང༌། དེ་ནས་གཙུག་ཕུད་
གཞག་པ་དང༌། དེ་ནས་རྣ་བ་འབུགས་པ་ལ་སོགས་པ་དང༌། དེ་ནས་བྱིས་པ་དགོད་
ཅིང་སྨྲ་བ་དང༌། དེ་ནས་ལོངས་སྤྱོད་ལ་གནས་པ་དང༌། དེ་ནས་མིང་འདོགས་པ་དང༌།

263

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དེ་ནས་བྲི་ཀློག་སོགས་བྱེད་པ་དང་རིམ་པ་མཐུན་པར་དབང་བདུན་རིམ་ཅན་དུ་
བསྐུར་བ་སྟེ། དེ་ལྟར་ཡང་རྡོ་རྗེ་སྙིང་འགྲེལ་ལས། བྱིས་པ་སྐྱེས་ལ་མ་རྣམས་
ཀྱིས། །ཆུ་ཡིས་འཁྲུ་བའི་དབང་བསྐུར་བྱེད། །དེ་ཡི་གཙུག་ཕུད་རབ་འཇོག་པ། །ཅོད་པན་དུ་ནི་ཡོངས་སུ་བཏགས། །དེ་ཡི་རྣ་བ་འབུགས་པ་སོགས། །དར་དཔྱངས་དབང་བསྐུར་བྱེད་པར་བཤད། །བྱིས་པ་སྨྲ་དང་དགོད་པ་ནི། །དྲིལ་བུ་རྡོ་རྗེའི་དབང་བསྐུར་
རོ། །ལྔ་པ་ལོངས་སྤྱོད་བརྟུལ་ཞུགས་ཡིན། །མིང་ནི་མིང་གི་དབང་བསྐུར་ཡིན། །ཀློག་པ་ལ་སོགས་རྗེས་གནང་མ། །ཕ་དག་གི་ནི་རྟག་ཏུ་སྟེར། །དེ་ལ་རྣམ་པ་བདུན་གྱི་ནི། །དབང་བསྐུར་བདུན་དུ་རབ་ཏུ་གྲགས། །ཞེས་བྱིས་པ་ལྟར་འཇུག་པའི་དབང་ཡིན་པས་བྱིས་པའི་དབང་བདུན་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དབང་གོང་གི་སྔ་མ་བཞིའི་གོ་རིམ་ཡང་དབང་དོན་རྣམས་སྔ་མ་ལས་ཕྱི་མ་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་
མཚན་གྱིས་ཡིན་ནོ། །
ཁ་ཅིག་ན་རེ། བྱིས་པའི་དབང་བདུན་དང་དབང་གོང་མ་ལ་གོ་རིམ་ངེས་པ་
ཅན་མེད་དེ། དབང་བདུན་བསྐུར་བ་རྡུལ་ཚོན་སོགས་ཕྱིའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་བཅུག་
ནས་བྱེད་དགོས་པ། དབང་གོང་མ་རྣམས་བསྐུར་བ་ལ་རྡུལ་ཚོན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་
རྣམས་བཀག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབང་ལེའི་ཚིགས་བཅད་དང་པོའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དོན་དམ་པའི་བདེན་པས་ནི་རྡུལ་ཚོན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་བྲི་བ་མེད་དེ་བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཀྱིས་བཀག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་སྐད་དུ་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་ལས་བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཀྱིས་གསུངས་པ། རྡོ་རྗེའི་ཐིག་རྣམས་གདབ་པ་དང༌། །རྡུལ་ཚོན་དག་ཀྱང་
གདབ་པ་ནི། །སྔགས་ཀྱི་དེ་ཉིད་ཀྱིས་མི་བྱ། །བྱེད་ན་བྱང་ཆུབ་འཐོབ་པར་

264

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

དཀའ། །ཞེས་པ་ནས། དེའི་ཕྱིར་བདེ་བ་ཆེན་པོ་བསྒྲུབ་པ་དང་མཆོག་གི་དབང་བསྐུར་བ་སྦྱིན་པའི་དོན་དུ་རྡུལ་ཚོན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའི་
བར་གྱིས་དབང་གོང་མ་རྣམས་བསྐུར་བ་ལ་རྡུལ་ཚོན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་མི་དགོས་
པར་གསལ་བར་གསུངས་ཤིང༌། དབང་བདུན་བསྐུར་བ་ལ་རྡུལ་ཚོན་གྱི་དཀྱིལ་

འཁོར་དགོས་པར་གསུངས་པས་སོ། །
དེ་ལྟར་ན་དབང་བདུན་བསྐུར་བ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བར་ཡང་གོང་མའི་དབང་རྣམས་བསྐུར་བས་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་སྒོམ་པར་རུང་བ་རྒྱུད་འགྲེལ་གྱི་དགོངས་
པར་བསམས་ནས་སྔོན་དང་ད་ལྟར་གྱི་སྦྱོར་དྲུག་པ་འགའ་ཞིག་དེ་ལྟར་བྱེད་པར་
སྣང་ཡང་དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། དབང་མདོར་བསྟན་གྱི། དབང་བསྐུར་བདུན་པོ་འདི་
རྣམས་ཡིན། །ཞེས་པའི་འགྲེལ་པར་ནཱ་རོ་པ་ཆེན་པོས། སྔར་མདོར་བསྟན་པའི་དབང་བཅུ་གཅིག་པོ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའིདངོས་གྲུབ་ཀྱི་

ཁང་བཟང་གི་ཐེམ་སྐས་སུ་གྱུར་པ་འོག་མ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་གཟུགས་ཅན་དབང་བདུན་

པོ་རྣམས་རྣམ་པར་བཤད་ནས་ཞེས་དབང་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་འཇིག་རྟེན་
ལས་འདས་པའི་དངོས་གྲུབ་སྒྲུབ་པ་ལ་དབང་བདུན་པོ་ཁང་བཟང་གི་ཐེམ་སྐས་དང་འདྲ་བར་གསུངས་པས་དབང་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་སྔོན་དུ་དབང་བདུན་པོ་ངེས་པར་
འགྲོ་དགོས་པར་གྲུབ་བོ། །
གཞན་ཡང་དམ་གཞག་གི་སྐབས་སུ་ཁྱེད་ཀྱིས་འདི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་མ་
ཞུགས་པ་རྣམས་ལ་སྨྲ་བར་མི་བྱ་སྟེ། ཁྱེད་དམ་ཚིག་ཉམས་པར་འགྱུར་ཏ་རེ། ཞེས་གསུངས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཡང་སྐབས་འདིར་རྡུལ་ཚོན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་བྱ་

265

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དགོས་ཀྱི། བྷ་ག་སོགས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་སློབ་མ་ཐོག་མར་འཇུག་པའི་དཀྱིལ་

འཁོར་དུ་འོང་དོན་མེད་ཅིང༌། དུས་ན་གང་སྨྲས་པས་དམ་ཚིག་ཉམས་པར་འགྱུར་བའི་གསང་བ་ནི་སྔགས་ཀྱི་གསང་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དབང་གོང་མའི་གསང་བ་ལས་ལྷག་པའི་གསང་བ་སྨྲ་རྒྱུ་མེད་པས་མ་སྨིན་མི་ལ་གསང་བ་བསྒྲགས་པའི་རྩ་ལྟུང་དུ་འགྱུར་བས་སོ། །
གཞན་ཡང་དབང་གོང་མ་རྣམས་བསྐུར་བའི་རིམ་པ་ཡང་བཞེད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་དུ་མར་གྱུར་ཏེ། མཁས་པའི་ [རྗེ་བཙུན་ཆེན་པོ་རེད་མདའ་བ།] དབང་པོ་དག་ནི་འདི་ལྟར་བཞེད་དེ། བུམ་དབང་སོགས་འཇིག་རྟེན་པའི་དབང་གོང་མ་བཞི་ཐོབ་པ་ཙམ་གྱིས་

རྒྱུད་ཉན་པ་དང་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་སྒོམ་པའི་སྣོད་རུང་དུ་གྱུར་ཅིང་དབང་གོང་མའི་གོང་མ་དོན་དམ་པའི་དབང་བཞི་པ་དང༌། བཅས་པ་བསྐུར་བ་ནི་རྒྱུད་རྫོགས་པར་སྟོན་པའི་བདག་པོ་ཆེན་པོའི་སློབ་དཔོན་གྱི་ཕྱིར་ཡིན་པ་དང༌། ཡང་ཁ་ཅིག་
[རེད་མདའ་ཉིད།] འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དབང་བཞི་པ་བསྐུར་ཚུལ་འདིར་མ་བཤད་ཅིང་དེ་བས་ན་གསང་དབང་དང་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་

གཉིས་ཀྱིས་ནི་བཞི་པའི་ལམ་སྒོམ་པའི་སྣོད་དུ་རུང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཞེས་གསུང་ལ། དེ་དག་ཀྱང་དབང་ལེའི་བརྒྱ་བཅུ་དགུ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་དབང་གོང་མ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ་གཅིག་ནི་སེམས་ཅན་གཞུག་པའི་དོན་དང་ལམ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་དོན་དང་རྒྱུད་ཉན་པ་ལ་དབང་བའི་དོན་དུའོ། །
གཞན་ནི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོའི་གནས་སྦྱིན་པ་དང་སྟོན་པ་པོ་བྱེད་པའི་སླད་དུའོ་ཞེས་པ་ནས། སེམས་ཅན་གཞུག་པའི་སླད་དུ་འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དབང་

266

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

རྣམ་པ་བཞིའི་ངེས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བར་གྱིས་འཇིག་རྟེན་པའི་དབང་བཞི་དང་གཉིས་གཉིས་འཁྱུད་པའི་བདེ་བ་འདིའི་དབང་བཞི་པར་བསྟན་ནས་དེའི་འཕྲོ་ཉིད་ཀྱི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་ནས་རྒྱས་འགྲེལ་དང་བཅས་པའི་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་ཐོས་ཤིང་ཤེས་པར་གྱུར་བ་ན་བདག་པོ་ཆེན་པོ་ཉིད་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཞེས་པ་ནས༌། དེ་ལྟར་དོན་དམ་པའི་ལེའུ་ལྔ་པ་ལས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་ཆེར་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དེས་ན་འདིར་རྒྱས་པར་མ་བྱས་སོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་བདག་པོ་ཆེན་
པོར་བྱེད་པའི་དབང་གོང་མའི་གོང་མ་བཞི་བསྟན་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་དགོངས་ཤིང༌།
འགྲེལ་ཚིག་དེ་དག་གི་དངོས་བསྟན་གྱི་དོན་དེ་ཙམ་ཞིག་ཡིན་ནའང༌། རྒྱུད་རྫོགས་
པར་ཉན་པ་སོགས་ཀྱི་སྣོད་རུང་ལ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དབང་བཞི་པ་ཚིག་
གི་སྒོ་ནས་ངེས་པར་ཐོབ་དགོས་ཏེ་རྒྱུ་མཚན་འོག་ཏུ་འཆད་དོ།༌།
ཡང་ཕལ་ཆེ་བ་ [ཇོ་མོ་ནང་པ་རྗེས་བྲང་དང་བཅས་པ།] དག་ནི་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་བདག་པོའི་དབང་ལ་དབང་གོང་མའི་གོང་མ་བཞི་བསྐུར་བར་མི་བྱེད་པར། ཁ་ཅིག་ [ཆོས་རྗེ་མཚལ་མིན་པ།]དབང་གོང་མ་དང་པོ་བཞིའི་མཐར་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དབང་བཞི་པ་ཙམ་ཞིག་བསྐུར་ནས། བདག་པོའི་དབང་ལ་དབང་གོང་མའི་ཡང་གོང་མའི་དབང་བཞི་མི་བསྐུར་བར་འདོད་ལ། དེ་ནི་གོང་དུ་དྲངས་པའི་འགྲེལ་པ། གཞན་ནི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོའི་གནས་སྦྱིན་པ་དང་སྟོན་པ་པོ་བྱེད་པའི་སླད་དུ་ཞེས་སོགས་དང་འགལ་ཏེ། གཞན་ནི་ཞེས་པའི་དབང་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ནི། རིག་མ་བཅུ་པོ་
རྣམས་ཁྱིམ་ན་གནས་པའི་སློབ་མས་བླ་མ་ལ་དབུལ་བར་བྱའོ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་

འགྲེལ་ཚིག་རྣམས་ཡིན་ལ། འགྲེལ་པ་དེ་དག་གིས་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་བདག་པོའི་ཕྱིར་

267

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དུ་ཕྱག་རྒྱ་བཅུ་ལ་འཁྱུད་པའི་བུམ་པའི་དབང་ལ་སོགས་པ་གོང་མ་ལས་ཀྱང་གོང་མའི་དབང་རྣམས་བསྐུར་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཁོང་དག་ན་རེ། སྐྱོན་མེད་དེ། སློབ་དཔོན་གྱི་དབང་ལ་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་
བདག་པོའི་དབང་དང་བདག་པོ་ཆེན་པོའི་དབང་གཉིས་ཡོད་པ་ལས་དང་པོ་ནི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་ནས་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་ཤེས་ཤིང་དམ་བཅའ་བ་ལ་གནས་པའི་སློབ་མ་ནི་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་བདག་པོའི་སླད་དུ་བླ་མས་དབང་བསྐུར་བར་བྱའོ་ཞེས་པ་ནས། རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་བདག་པོའི་དབང་གི་ཆོ་གའི་ངེས་པའོ། །ཞེས་པའི་བར་
གྱིས་བསྟན་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་དག་གི་སྐབས་སུ་དབང་གོང་མའི་ཡང་གོང་མའི་དབང་ཆོག་མ་བསྟན་པ་དང༌། གཉིས་པ་བདག་པ་ཆེན་པོའི་དབང་ནི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་ནས་རྒྱས་འགྲེལ་དང་བཅས་པའི་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་ཐོས་ཤིང་ཤེས་པར་གྱུར་པ་ན་བདག་པོ་ཆེན་པོ་ཉིད་ཀྱི་ཆེད་དུ་གོ་རིམ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་གསུངས་པའི་རིག་མ་བཅུ་པོ་རྣམས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བདག་པོ་ཆེན་པོའི་
དབང་ལ་རིག་མ་བཅུས་འཁྱུད་པའི་བུམ་དབང་སོགས་གོང་མའི་ཡང་གོང་མའི་དབང་ཆོག་ཁས་ལེན་པས་སྐྱོན་མེད་དོ་སྙམ་ན། སྐབས་འདིར་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་གྱི་

དབང་ལ་བདག་པོའི་དབང་དང་བདག་པོ་ཆེན་པོའི་དབང་གཉིས་སུ་བྱས་ནས་འགྲེལ་ཚིག་གོང་འོག་དེ་དག་གིས་སོ་སོར་བསྣན་པར་འདོད་པ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་རིགས་ན་དབང་གོང་མ་ལ་རྒྱུད་ཉན་པའི་དོན་དུ་གཅིག་དང་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་བདག་པོའི་དོན་དུ་གཅིག་དང༌། བདག་པོ་ཆེན་པོའི་དོན་དུ་གཅིག་སྟེ་གསུམ་ཡོད་དགོས་པ་ལས། འགྲེལ་ཆེན་ལས་གཉིས་སུ་ངེས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།

268

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་དབང་གོང་མ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ་གཅིག་ནི་སེམས་ཅན་གཞུག་པའི་དོན་དང་ལམ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་དོན་དང་རྒྱུད་ཉན་པ་ལ་དབང་བའི་དོན་དུའོ། །གཞན་ནི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོའི་གནས་སྦྱིན་པ་དང་སྟོན་པ་པོ་བྱེད་པའི་སླད་དུའོ། །ཞེས་རྒྱུད་ཉན་པ་སོགས་ཀྱི་དོན་དུ་དབང་གོང་མ་ཙམ་དང༌། རྒྱུད་སློབ་མ་
ལ་སྟོན་པ་སོགས་ཀྱི་དོན་དུ་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་བདག་པོ་ཆེན་པོའི་དབང་གོང་མའི་
ཡང་གོང་མ་གཉིས་སུ་ངེས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཞན་ཡང་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་བདག་པོའི་དོན་དུ་དབང་བསྐུར་བར་བྱ་བའི་སློབ་མ་འཆད་པའི་འགྲེལ་པ་གོང་མར། དེ་ནས་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་ཤེས་ཤིང་དམ་བཅའ་བ་ལ་གནས་པའི་སློབ་མ་ཞེས་དང༌། ཀྱེ་དཔལ་ལྡན་བླ་མ་ཁྱོད་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་
ལས་ད་ནི་བདག་གིས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ལམ་ཐམས་ཅད་ཤེས་སོ། །ཞེས་དང༌། ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་པའི་སློབ་མ་དམ་བཅའ་བ་ལ་གནས་པ་གཟིགས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། དེ་ལྟ་བུའི་སློབ་མ་འཆད་པའི་འགྲེལ་པ་འོག་མར་ཡང༌། དེ་ནས་རྒྱས་འགྲེལ་དང་བཅས་པའི་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་ཐོས་ཤིང་ཤེས་པར་གྱུར་པ་ན། ཞེས་དང༌། ཀྱེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཐམས་ཅད་ཐོབ་པ་ད་ནི་བདག་
གིས་ཅི་ཞིག་བགྱི། ཞེས་གསུངས་པས་འགྲེལ་པ་གོང་འོག་གཉིས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་གྱི་

དབང་བསྐུར་བར་བྱ་བའི་རྟེན་ལ་ཁྱད་པར་མ་བྱུང་ཞིང༌། འགྲེལ་པ་གོང་འོག་གཉིས་
ཀྱི་སློབ་དཔོན་གྱི་དབང་བསྐུར་བའི་དགོས་པ་ལ་ཡང་ཁྱད་པར་མ་བྱུང་སྟེ། དབང་
བསྐུར་བའི་དགོས་པ་འཆད་པ་ན་འགྲེལ་བ་གོང་མ་ལས། དགེ་སློང་དང་དགེ་ཚུལ་དང་ཁྱིམ་པ་རྣམས་ལ་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་གྱི་དབང་བསྐུར་བ་དང་རྒྱུད་བསྟན་པའི་དོན་

269

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དུ་གསུང་གི་རྗེས་སུ་གནང་བ་སྦྱིན་པར་བྱའོ་ཞེས་པ་ནི་ངེས་པའོ། །ཞེས་དང༌། འདིར་སྟོན་པ་པོའི་དབང་ལ་མངོན་པར་དབང་བསྐུར་བའི་དགེ་སློང་ངམ་ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། འགྲེལ་པ་འོག་མར་ཡང༌། བདག་པོ་ཉིད་བྱེད་པའི་སླད་དུ་དཀྱིལ་

འཁོར་ཆེན་པོའི་སློབ་དཔོན་གྱི་གོ་འཕང་མངོན་པར་འདོད་པས་ཕྱག་རྒྱ་བཅུ་དབུལ་
བར་བྱའོ། །
ཞེས་གསུངས་པ་གྲེལ་པ་གོང་འོག་གཉིས་ཀས་བསྟན་པའི་དབང་བསྐུར་བའི་དགོས་པ་དཀྱིལ་འཁོར་ཆེན་པོའི་སློབ་དཔོན་གྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་སྟེ་དབང་བསྐུར་བ་པོ་
དང་རྒྱུད་སྟོན་པ་པོར་མཚུངས་པས་སོ། །གང་ཡང་འགྲེལ་པ་གོང་མར་བདག་པོའི་སླད་དུ་ཞེས་པ་ཙམ་བྱུང་ཞིང༌། འགྲེལ་པ་འོག་མར་བདག་པོ་ཆེན་པོ་ཉིད་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཞེས་ཆེན་པོ་བྱུང་མ་བྱུང་གི་ཁྱད་ཡོད་པས་སྙམ་པ་འདི་ཡིན་ན་ནི། འགྲེལ་པ་འོག་མར་ཡང༌། བདག་པོ་ཉིད་བྱེད་པའི་སླད་དུ་ཞེས་བདག་པོ་རྐྱང་པ་ལས་མ་བྱུང་བས་གནོད་དོ། །
འོ་ན་ཅི་ཞིག་ཡིན་སྙམ་ན། མདོར་བསྡུས་ལྔ་པ་འདིའི་ཐོག་མར། འདིར་དཔལ་མཆོག་གི་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་ལས་རབ་ཏུ་གནས་པའི་ཆོ་ག་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རབ་གནས་ཀྱི་ཆོ་ག་འཆད་པའི་རབ་གནས་ལ་མི་ལ་རབ་གནས་
བྱེད་པ་བདག་པོ་ཆེན་པོར་དབང་བསྐུར་བ་དང༌། ལྷ་ལ་དབང་བསྐུར་ཏེ་རབ་གནས་བྱེད་པ་སོགས་ཡོད་པ་ལས་ཀླུ་དང་ཞེས་སོགས་འགྲེལ་པ་གོང་མ་རྩ་བ་དང་བཅས་པས་བདག་པོ་ཆེན་པོར་དབང་བསྐུར་བའི་ཆོ་གའི་ཆ་འགའ་ཞིག་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་མདོར་བསྟན་ཅིང༌། དོན་དེ་ཉིད་འགྲེལ་པ་འོག་མ་ལས། དེ་ནས་རྒྱས་འགྲེལ་དང་

270

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

བཅས་པའི་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་ཐོས་ཤིང་ཞེས་སོགས་རྩ་འགྲེལ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱས་པར་

བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །དཔེར་ན། དང་པོར་ཆུ་དག་ལ་ནི་ཞེས་སོགས་རྩ་འགྲེལ་རྣམས་
ཀྱིས་དབང་གི་རྣམ་གཞག་སོགས་ཆ་འགའ་ཞིག་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་དབང་གོང་མ་རྣམས་མདོར་བསྟན་པ་དེ་ཉིད། དཔལ་ལྡན་ཤེས་རབ་ནུ་མ་ལ་ཡང་ཞེས་སོགས་རྩ་འགྲེལ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་བཞིན་ཡིན་ནོ། །
ཡང་གཞན་དག་ནི་རྒྱུད་ཉན་པ་དང་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་སྒོམ་པ་ལ་དབང་བའི་དོན་དུ་དབང་གོང་མ་བཞི་དང་གོང་མའི་ཡང་གོང་མ་བཞི་སྟེ་བརྒྱད་པོ་ཐམས་ཅད་བསྐུར་བར་བྱེད་པ་ནི་མི་ཐད་དེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་དབང་གོང་མ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ་གཅིག་ནི་སེམས་ཅན་གཞུག་པའི་དོན་དང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་མཚམས་

སྦྱར་ནས། སེམས་ཅན་གཞུག་པ་འམ་རྒྱུད་ཉན་པ་སོགས་ལ་དབང་བར་བྱེད་པའི་དབང་གོང་མ་ནི་དང་པོར་དབང་འདི་ལ་རེ་ཞིག་སྐྲག་པ་དང་འཁྲུལ་པའི་སེམས་ལ་སོགས་པའི་སྐྱོན་དང་བྲལ་བ་ཞེས་པ་ནས། སེམས་ཅན་གཞུག་པའི་སླད་དུ་འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དབང་རྣམ་པ་བཞིའི་ངེས་པའོ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་འཇིག་རྟེན་པའི་
དབང་གོང་མ་བཞི་དང༌། བཞི་པ་དེའི་མཚོན་དོན་གྱི་དབང་བཞི་པ་ཙམ་བསྐུར་བས་
རྒྱུད་ཉན་པ་སོགས་ལ་དབང་བར་བསྟན་ཅིང༌།
ཡང་མཚམས་སྦྱར་དུ། གཞན་ནི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོའི་གནས་སྦྱིན་པ་དང་
སྟོན་པ་པོ་བྱེད་པའི་སླད་དུའོ་ཞེས་པའི་གཞན་ནི་དབང་གོང་མའི་ཡང་གོང་མ་བཞི་ལ་བྱེད་པ་དང༌། དེ་ཡང་གོང་མའི་ཡང་གོང་མ་བཞི་འཆད་པའི་མཚམས་སྦྱར་དུ། དེ་ནས་རྒྱས་འགྲེལ་དང་བཅས་པའི་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་ཐོས་ཤིང་ཤེས་པར་གྱུར་པ་ན་

271

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

བདག་པོ་ཆེན་པོ་ཉིད་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཞེས་མཚམས་སྦྱར་ནས་དེའི་འཕྲོ་ཉིད་ལས། གོ་རིམ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གསུངས་པའི་རིག་མ་བཅུ་པོ་རྣམས་ཁྱིམ་ན་གནས་པའི་སློབ་མས་བླ་མ་ལ་དབུལ་བར་བྱའོ་ཞེས་སོགས་རྩ་འགྲེལ་རྣམས་ཀྱིས་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་
བདག་པོ་ཆེན་པོའི་དོན་ཁོ་ནར་དབང་གོང་མའི་ཡང་གོང་མ་བསྐུར་བར་གསུངས་པ་རྣམས་དང་འགལ་བ་དང༌། གཞན་ཡང་དབང་གོང་མ་བཞི་དབང་བདུན་དང་བཅས་པ་དང་འཇིག་རྟེན་པའི་བཞི་པས་མཚན་དོན་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་བཞི་པ་སྟེ་དབང་བཅུ་གཅིག་པོ་དེ་ཙམ་ཞིག་བསྐུར་བས་རྒྱུད་རྫོགས་པར་ཉན་པ་དང་བསྐྱེད་རྫོགས་རྫོགས་པར་སྒོམ་པའི་སྣོད་རུང་དུ་སྒྲུབ་མི་ནུས་པར་འགྱུར་ཏེ། སྣོད་རུང་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ་གོང་མའི་ཡང་གོང་མ་བཞི་ཆར་བསྐུར་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ། །

༼དབང་སོ་སོའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།༽
༈ གསུམ་པ་དབང་སོ་སོའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ་གཉིས། བྱིས་པའི་དབང་བདུན་གྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་དང༌། དབང་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། རྩ་བའི་རྒྱུད་དབང་མདོར་བསྟན་པ་ལས། ཆུ་དང་ཅོད་པན་དར་དཔྱངས་དང༌། །རྡོ་རྗེ་དྲིལ་བུ་བརྟུལ་ཞུགས་ཆེ། །མིང་དང་རྗེས་གནང་ཡང་དག་ལྡན། །དབང་བསྐུར་རྣམ་བདུན་མི་ཡི་བདག །ཅེས་གསུངས་པའི་ཆུ་དབང་ནས་རྗེས་གནང་གི་དབང་གི་བར་བདུན་ནི་བྱིས་པ་ལྟར་འཇུག་པའི་དབང་བདུན་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་བདུན་ག་ལ་ཆུའི་བྱ་བ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བས་ཆུ་དབང་བདུན་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་མཛད་ནའང་བུམ་དབང་གི་ཐ་སྙད་ནི་མི་མཛད་དོ། །དེ་ཡང་དབང་བདུན་ནི་རྡུལ་ཚོན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་སྒོ་བཞིའི་ཐད་སོར་སློབ་མ་བཞག་ནས་བསྐུར་བ་ཡིན་ལ།

272

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

དེ་ཡང་བྱང་སྒོའི་ཐད་སོར་གཙོ་བོའི་སྐུའི་ཞལ་དཀར་པོ་བྱང་ཕྱོགས་ན་གནས་པ་ལ་མངོན་པར་ཕྱོགས་པའི་སློབ་མ་སྐུ་རྡོ་རྗེར་བསྐྱེད་པ་ལ་དབང་ལྷས་དབང་བསྐུར་བའི་ཚུལ་ཡང་རྒྱུད་གཞན་དང་མི་འདྲ་བར་བསྒྲུབས་པའི་རྡུལ་ཚོན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་

ནང་གི་ཡུམ་ལྔས་ཆུའི་དབང་དང༌། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལྔས་ཅོད་པན་གྱི་དབང་

བསྐུར་དེ་ནས་སློབ་མ་ལྷོ་སྒོའི་ཐད་སོར་ཁྲིད་དེ་ལྷོ་ཕྱོགས་གསུང་གི་ཞལ་དམར་པོ་
ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་སློབ་མ་གསུང་རྡོ་རྗེར་བསྐྱེད་པ་ལ་ནུས་མ་བཅུས་དར་
དཔྱངས་ཀྱི་དབང་དང༌། གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་གྱིས་རྡོར་དྲིལ་གྱི་དབང་བསྐུར། དེ་ནས་
སློབ་མ་ཤར་སྒོའི་ཐད་སོར་ཁྲིད་དེ་ཤར་ཕྱོགས་ཐུགས་ཀྱི་ཞལ་ནག་པོ་ལ་མངོན་དུ་
ཕྱོགས་པའི་སློབ་མ་ཐུགས་རྡོ་རྗེར་བསྐྱེད་པ་ལ་སེམས་དཔའ་སེམས་མ་རྣམས་
ཀྱིས་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་དབང་དང༌། ཁྲོ་བོ་ཁྲོ་མོ་རྣམས་ཀྱིས་མིང་གི་དབང་བསྐུར༌།
དེ་ནས་སློབ་མ་ནུབ་སྒོའི་ཐད་སོར་ཁྲིད་དེ་ནུབ་ཕྱོགས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཞལ་སེར་པོ་ལ་
མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་སློབ་མ་ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེར་བསྐྱེད་པ་ལ་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་ཡབ་
ཡུམ་གྱིས་རྗེས་གནང་གི་དབང་བསྐུར་བའོ། །
དེ་ལྟར་བྱེད་པའི་དོན་ནི། ཐོག་མར་ཆུ་དབང་ལ་མཚོན་ནས་བསྟན་ན་དབང་
རྫས་བུམ་ཆུ་རྣམས་སློབ་མའི་ཁམས་ལྔ་ཡུམ་ལྔར་བསྐྱེད་དེ་ཞུ་བ་ལས་བྱུང་བའི་བུམ་ཆུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་ཡུམ་ལྔས་ཐོགས་ཏེ་ཆུ་དབང་བསྐུར་
བས་ཁམས་ལྔའི་དྲི་མ་འཁྲུད་ཅིང་ཡུམ་ལྔའི་དངོས་གྲུབ་འགྲུབ་པའི་སྐལ་བ་ཅན་དུ་བྱེད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཅོད་པན་དང་སློབ་མའི་ཕུང་པོ་ལྔ་གཤེགས་པ་ལྔར་བསྐྱེད་ནས་ཅོད་པན་གྱི་དབང་བསྐུར་བས་ཕུང་པོ་ལྔའི་དྲི་མ་འཁྲུད་ཅིང་གཤེགས་པ་ལྔའི་

273

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དངོས་གྲུབ་པའི་སྐལ་བ་ཅན་དུ་བྱེད་དོ། །དག་ཆ་དེ་གཉིས་ཀྱང་ལུས་ཀྱི་ཆོས་ཡིན་
པས་དེ་དག་བྱེད་གཙོ་བོའི་སྐུའི་ཞལ་དཀར་པོ་གང་དུ་ཕྱོགས་པའི་སྒོར་སློབ་མ་བཞག་ནས་སྐུ་རྡོ་རྗེར་བསྐྱེད་པ་ལ་དབང་བསྐུར་བ་ཡིན་ནོ། །དར་དཔྱངས་ཀྱི་དབང་

ལ་དར་དཔྱངས་བཅུ་དང་སློབ་མའི་རླུང་བཅུ་ནུས་མ་བཅུར་བསྐྱེད་ནས་དར་
དཔྱངས་ཀྱི་དབང་བསྐུར་བས་རླུང་བཅུ་སྦྱངས་ཏེ་ལས་རུང་དུ་གྱུར་ནས་དྷཱུ་ཏིར་
སྡོམ་ནུས་པར་བྱེད་དོ། །
རྡོར་དྲིལ་གྱི་དབང་ལ་རྡོར་དྲིལ་དང་སློབ་མའི་རྩ་རོ་རྐྱང་གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་དུ་
བསྐྱེད་ནས་རྡོར་དྲིལ་གྱི་དབང་བསྐུར་བས་རོ་རྐྱང་གི་རླུང་དབུ་མར་སྡོམ་པའི་ནུས་
པ་ཅན་དུ་བྱེད་དོ། །རླུང་བཅུ་དང་རྩ་རོ་རྐྱང་གཉིས་ངག་གི་ཆོས་ཡིན་པས་དེ་དག་བྱེད་གཙོ་བོའི་གསུང་གི་ཞལ་དམར་པོ་གང་དུ་ཕྱོགས་པ་ལྷོའི་སྒོར་སློབ་མ་བཞག་ནས་གསུང་རྡོ་རྗེར་བསྐྱེད་པ་ལ་དབང་བསྐུར་བ་ཡིན་ནོ། །བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་དབང་

ལ་མཐེ་པོའི་རྡོ་རྗེ་དང་སློབ་མའི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་དབང་པོ་དྲུག་དང་ཡུལ་དྲུག་སེམས་དཔའ་སེམས་མར་བསྐྱེད་ནས་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་དབང་བསྐུར་བས་དབང་པོ་
དྲུག་ཡུལ་དྲུག་ལ་འཇུག་པའི་དྲི་མ་སྦྱོང་བའི་ནུས་པ་ཅན་དུ་བྱེད་དོ། །མིང་གི་དབང་ལ་གདུ་བུ་དང་ལས་དབང་བྱ་བ་དང་བཅས་པ་ཁྲོ་བོ་ཁྲོ་མོར་བསྐྱེད་ནས་མིང་གི་དབང་བསྐུར་བས་ལས་དབང་དྲུག་ལས་དབང་གི་བྱ་བ་ལ་འཇུག་པའི་དྲི་མ་སྦྱོང་བའི་ནུས་པ་ཅན་དུ་བྱེད་དོ། །
དེ་ཡང་འདིར་མིང་དབང་ལ་དབང་རྫས་གདུ་བུ་བྱེད་པ་ནི་སཱ་དྷུ་པུ་ཏྲས། དེ་ནས་ལག་པ་དང་རྐང་པ་རྣམས་ལ་ལག་གདུབ་བམ་མེ་ཏོག་ཕྲེང་བ་བཅིངས་ལ་ཞེས་

274

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །བརྟུལ་ཞུགས་དང་མིང་དབང་གཉིས་ཀྱི་དག་བྱ་སེམས་ཀྱི་
ཆོས་ཡིན་པས་དེ་དག་བྱེད་གཙོ་བོའི་ཐུགས་ཀྱི་ཞལ་ནག་པོ་གང་དུ་ཕྱོགས་པ་ཤར་
གྱི་སྒོར་སློབ་མ་བཞག་ནས་ཐུགས་རྡོ་རྗེར་བསྐྱེད་པ་ལ་དབང་བསྐུར་བ་ཡིན་ནོ། །རྗེས་གནང་གི་དབང་ལ་དབང་འདིའི་སྦྱང་གཞི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་ཁམས་ཡིན་པ་དང༌། དེ་སྦྱོང་བྱེད་ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེ་ཡིན་པས་གཙོ་བོའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཞལ་སེར་པོ་གང་དུ་ཕྱོགས་པ་ནུབ་སྒོར་སློབ་མ་བཞག་ནས་ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེར་བསྐྱེད་པ་ལ་ཆོས་འཆད་པ་སོགས་ཀྱི་རྗེས་གནང་དངོས་དང་རྗེས་གནང་གི་འདོགས་ལ་
སོགས་པ་སྟེར་བ་ཡིན་ནོ། །དབང་དང་པོ་དྲུག་གི་དག་བྱ་གཉིས་གཉིས་རིམ་པ་བཞིན་ལུས་ངག་སེམས་གསུམ་གྱི་ཆོས་ཡིན་པ་དང༌། དེ་དག་བྱེད་དབང་གཉིས་
གཉིས་ཡིན་པ་ནི་དབང་མདོར་བསྟན་ལས། ལུས་ངག་སེམས་ནི་ལེགས་དག་པ། །མངོན་པར་དབང་བསྐུར་གཉིས་གཉིས་སོ། །ཞེས་དང༌། རྗེས་གནང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་ཁམས་དག་བྱེད་ཡིན་པ་ནི། རྗེས་གནང་ཡེ་ཤེས་ཡང་དག་དག ། ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །
དེ་བཞིན་དུ་དབང་བདུན་གྱིས་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་རིམ་པ་བཞིན་ཁམས་
དང་ཕུང་པོ་སོགས་སྦྱོང་བར་བྱེད་པ་ནི་དབང་མདོར་བསྟན་ལས། ཆུ་ནི་ཁམས་ཀྱི་དག་པ་སྟེ། །ཅོད་པན་ཕུང་པོ་རྣམ་སྦྱོང་བྱེད། །དར་དཔྱངས་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་དག །རྡོ་
རྗེ་དྲིལ་བུ་མི་འགྱུར་ཆེ། །སངས་རྒྱས་སྐད་རྒྱུན་མི་འཆད་པ། །ཉི་ཟླ་གཅིག་ཏུ་དག་པར་བྱེད། །ཡུལ་དང་དབང་པོ་ལེགས་དག་པ། །འཕོ་མེད་རྡོ་རྗེ་བརྟུལ་ཞུགས་འགྱུར། །མིང་ནི་བྱམས་སོགས་ཡང་དག་དག །རྗེས་གནང་སངས་རྒྱས་ཉིད་དག་

275

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

བྱེད། །དབང་བསྐུར་བདུན་པོ་འདི་རྣམས་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་

བསྟན་ཏེ། །དེ་ཡང༌། རྡོ་རྗེ་དྲིལ་བུ་མི་འགྱུར་ཆེ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི་མི་འགྱུར་
བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་མཚོན་བྱེད་རྡོ་རྗེ་དང༌། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་
གཞོམ་དུ་མེད་པའི་སྒྲ་མཚོན་བྱེད་དྲིལ་བུ་དང༌། རྡོར་དྲིལ་དེ་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་ལག་པ་གཉིས་ཀྱིས་འཁྱུད་པའི་ཚུལ་བྱེད་པའི་རྡོར་དྲིལ་གྱི་དབང་གིས་ཉི་ཟླ་གཅིག་
ཏུ་ཞེས་པ་སྲོག་དང་ཐུར་སེལ་གྱི་རླུང་རོ་རྐྱང་ལ་འབབ་པ་དག་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱིར་གཅིག་
ཏུ་ཞུགས་པར་བྱེད་པའི་ནུས་པ་ཅན་དུ་བྱས་པ་སྟེ་ནཱ་རོ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་བཀོད་པའོ། །དབང་བདུན་པོ་ཐོབ་པས་བསྐྱེད་རིམ་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ་ཙམ་སྒོམ་པ་ལ་དབང་ཞིང༌། གདུལ་བྱ་འབྲིང་པོ་འཇིག་རྟེན་པའི་དངོས་
གྲུབ་ཙམ་དོན་དུ་གཉེར་བ་ལ་དབང་བདུན་པོ་འདི་ཙམ་ཞིག་བསྐུར་བར་བྱ་ཡི། དབང་གོང་མ་རྣམས་བསྐུར་མི་རུང་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། ། ། །
༈ གཉིས་པ་དབང་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ་གཉིས། དབང་གོང་
མ་རྣམས་ཀྱི་གྲངས་ངེས་བསྐུར་བའི་རིམ་པ་དང་བཅས་པ་བཤད་པ་དང༌། དབང་སོ་
སོའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་དབང་གོང་མ་ནི་གཉིས་ཏེ་གཅིག་ནི་སེམས་ཅན་གཞུག་པའི་དོན་དང་ལམ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་དོན་དང་རྒྱུད་ཉན་པ་ལ་དབང་བའི་དོན་དུའོ། །གཞན་ནི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོའི་གནས་སྦྱིན་པ་དང་སྟོན་པ་པོ་བྱེད་པའི་སླད་དུའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དབང་གོང་མ་ཙམ་དང་གོང་མའི་ཡང་གོང་མ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ངེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་རྒྱུད་འདིའི་ཆེད་དུ་བྱའི་གདུལ་བྱའི་གཙོ་བོ་དབང་པོ་ཡང་རབ་དེ་ལ་རྒྱུད་རྫོགས་

276

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

པར་ཉན་ནས་རྫོགས་རིམ་རྫོགས་པར་སྒོམ་པའི་སྣོད་རུང་དུ་དངོས་སུ་བྱ་དགོས་པའི་གང་ཟག་ཅིག་དང་དེ་ལྟར་སྣོད་དུ་གྱུར་ནས་རྫོགས་རིམ་རྫོགས་པར་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་ཀྱང་རུང་མ་སྐྱེས་ཀྱང་རུང་སྟེ་རྒྱུད་དོན་རྫོགས་པར་ཤེས་ནས་རྒྱུད་སྟོན་པ་པོར་འོས་པའི་གང་ཟག་གཉིས་སུ་ངེས་ལ། དེའི་དང་པོ་ལ་དབང་བསྐུར་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དབང་གོང་མ་ཙམ་དང༌། གཉིས་པ་ལ་དབང་བསྐུར་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དབང་གོང་མའི་ཡང་གོང་མའི་རྣམ་གཞག་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །
དབང་གོང་མ་ཙམ་ལ་ཡང་བུམ་དབང་དང་གསང་དབང་དང་འཇིག་རྟེན་པའི་
དབང་བཞི་པ་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ནང་དུ་བསྡུས་པའི་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་

དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དབང་བཞི་པ་དང་བཅས་པའི་བཞིར་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་ཉན་པ་དང་རྫོགས་རིམ་རྫོགས་པར་སྒོམ་པའི་སྣོད་རུང་དུ་བྱས་པའི་གང་ཟག་དེས་བསྒོམ་པར་བྱ་བའི་རྫོགས་རིམ་དེ་ལ་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་ཏུ་གྲངས་ངེས་ཤིང༌། བུམ་པའི་དབང་དང་གསང་དབང་དང་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་
གསུམ་གྱིས་སོར་སྡུད་ནས་རྗེས་དྲན་གྱི་བར་ཡན་ལག་ལྔ་སྒོམ་པ་ལ་དབང་བར་
བྱེད་ལ འཇིག་རྟན་ལས་འདས་པའི་དབང་བཞི་པ་ཚིག་གི་དབང་བསྐུར་བས་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་སྒོམ་པ་ལ་དབང་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེ་ལྟར་ན་གོང་དུ་དྲངས་པ་ལྟར་ཕྱག་རྡོར་སྟོང་འགྲེལ་དུ་གུར་གྱི་རྒྱུད་དྲངས་

ནས་དབང་ལ་བཅུ་གཅིག་ཏུ་གྲངས་ངེས་མཛད་པ་ཡང་རྒྱུད་རྫོགས་པར་ཉན་པ་སོགས་ཀྱི་སྣོད་རུང་དུ་བྱ་བའི་དབང་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཡང་དབང་བཅུ་
གཅིག་པ་དེ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་བཞི་པ། བཞི་པ་དེ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་

277

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

པས་སྦས་པའི་ངེས་དོན་གྱི་དབང་བཞི་པ་ཡིན་པ་གུར་གྱི་རྒྱུད་ཚིག་དེ་རྣམས་ཀྱི་
དོན་ཡིན་པ་ཕྱག་རྡོར་སྟོད་འགྲེལ་གྱི་དགོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། དབང་མདོར་
བསྟན་ལས་ཀྱང༌། བུམ་པ་གསང་བའི་དབང་བསྐུར་དང༌། །ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་མངོན་བརྗོད་པ། །སླར་ཡང་ཤེས་རབ་ཆེན་པོ་ཉིད། །དེ་ཡི་ཡེ་ཤེས་མངོན་བརྗོད་བྱེད། །ཅེས་དབང་གོང་མ་གསུམ་དང༌། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་བཞི་པའི་བཅུ་གཅིག་པ་བཤད་བྱར་བཀོད་ནས་དེ་དག་གི་དོན་འཆད་པ་ན་དེའི་འཕྲོ་ཉིད་ལས། འགྱུར་དང་འགྱུར་དང་དེ་ནས་འཛག །དེ་ནས་གཞན་ཡང་མི་འཛག་པའོ། །ལུས་ངག་སེམས་ནི་ལེགས་དག་པས། །དབང་བསྐུར་གསུམ་པོ་རིམ་པ་ཡིས། །བཞི་པ་ཡེ་ཤེས་ཡང་དག་དག །ལུས་ངག་སེམས་ནི་དག་པར་སྐྱེད། །བྱིས་པ་དར་མ་དེ་ནས་
རྒན། །བཞི་པ་སྐྱེ་དགུའི་བདག་པོའ། །ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀོྱིས་ཀྱང་རྒྱུད་ཉན་
པ་དང་སྒོམ་པའི་སྣོད་རུང་དུ་སྐྱེད་པའི་དབང་རྣམས་བསྟན་པ་ཡིན་ཞིང༌།
དེ་ཡང་དབང་བཞི་བསྟན་ཚུལ་ནི། སླར་ཡང་ཤེས་རབ་ཆེན་པོ་ཉིད། །ཅེས་པ་དང༌། དེ་ནས་གཞན་ཡང་མི་འཛག་པའོ། །ཞེས་པ་དང༌། བཞི་པ་ཡེ་ཤེས་ཡང་དག་དང༌། །ཅེས་པ་དང༌། བཞི་པ་སྐྱེ་དགུའི་བདག་པོའ། །ཞེས་པ་རྣམ་ཀོྱིས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དབང་བཞི་པའི་བཅུ་གཅིག་པ་བསྟན་ཅིང༌། བུམ་པ་གསང་བའི་དབང་བསྐུར་དང༌། །ཞེས་པའི་ཚིག་རྐང་གཉིས་དང༌། འགྱུར་དང་འགྱུར་དང་དེ་ནས་འཛག །ཅེས་པ་དང༌། ལུས་ངག་སེམས་ནི་ལེགས་དག་པས། །དབང་བསྐུར་གསུམ་པོ་རིམ་པ་ཡིས། །ལུས་ངག་སེམས་ནི་དག་པར་བྱེད། །བྱིས་པ་དར་མ་དེ་ནས་
རྒན། །ཞེས་པ་རྣམས་ཀྱི་དབང་གོང་མ་དང་གོང་མའི་ཡང་གོང་མ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་

278

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

གོང་མའི་དབང་གསུམ་ཡང་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། བུམ་པ་གསང་བའི་དབང་བསྐུར་དང༌། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྔ་འགྲེལ་དུ་ནཱ་རོ་པས། གང་ཞིག་རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་
གྱུར་བ་འཇིག་རྟེན་པའི་དངོས་གྲུབ་སྒྲུབ་པར་སྐྱེད་ཅིང༌། དོན་དམ་པར་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་དབང་གསུམ་པོ་རྣམས་བུམ་པ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པས་མདོར་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། ཕྱི་འགྲེལ་གྱི་དེ་དག་གི་དོན་འཆད་པ་ན་དབང་གོང་མའི་བུམ་དབང་
སོགས་གསུམ་འཆད་བྱེད་ཀྱི་བསྡུས་རྒྱུད་ཀྱི། ཇི་སྲིད་ཕྱོགས་ཀྱི་ལོ་ནི་གཅིག་ཏུ་རྣམ་
པ་བཅུ་རུ་འགྱུར་ཏེ་ལྟ་བ་དང་ནི་རེག་པར་བྱ། །ཞེས་པ་ནས། དཔལ་ལྡན་ཤེས་རབ་ནུ་མ་ལ་ཡང་དང་པོར་རེག་པ་གང་ཡིན་བུམ་པའི་དབང་ནི་དེ་ཉིད་དོ། །
གསང་བ་དག་ལས་རི་བོང་འཛིན་པ་མྱང་བ་དང་ནི་ལྟ་བ་དག་གིས་གསང་བའི་དབང་དུ་འགྱུར། །ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་དབང་ལ་མཐའ་དག་རྒྱལ་བའི་རིགས་ཀྱི་
ཡན་ལག་ཞལ་གྱི་སྦྱང་བ་བྱས་ནས་ནི། །རྒྱལ་བ་དག་ཀྱང་འདིར་ནི་བླ་མས་དབང་
པོར་བྱས་ནས་སློང་མ་ལ་ནི་ཕྱག་རྒྱ་སྦྱིན་པར་བྱ། །ཞེས་པའི་བར་དང༌།
རྒྱུད་ཚིག་དེ་དག་འཆད་བྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་ཆེན་གྱི་ཚིག །འདིར་བུམ་པ་ལ་
སོགས་པའི་དོན་དུ་ཕྱག་རྒྱ་ལོ་བཅུའི་བར་གཞོན་ནུ་མ་སྤང་བར་བྱ། ཞེས་པ་ནས། རླུང་གི་ཁམས་ནི་རྡུལ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་གཟུང་བར་མི་བྱའོ་ཞེས་པ་ངེས་པའོ་
ཞེས་པའི་བར་རྣམས་ནཱ་རོ་པའི་འགྲེལ་པར་དྲངས་ནས་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཡང་

འགྲེལ་ཆེན་གྱི་དེའི་འཕྲོ་ཉིད་ལས། འདིར་དབང་གོང་མ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། ཞེས་པ་ནས། སེམས་ཅན་གཞུག་པའི་སླད་དུ་འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དབང་རྣམ་པ་བཞིའི་
ངེས་པའོ་ཞེས་པའི་བར། བུམ་པ་གསང་བའི་དབང་བསྐུར་དང༌། །ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་

279

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

མངོན་བརྗོད་པ། །ཞེས་པའི་ནཱ་རོ་པའི་འགྲེལ་པར་དྲངས་ནས་དེ་དག་གི་དོན་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ། བུམ་པ་གསང་བའི་དབང་བསྐུར་དང༌། །ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་དབང་གོང་མའི་ཡང་གོང་མ་བཞི་ཡང་བསྟན་པ་ནཱ་རོ་པའི་འགྲེལ་བའི་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་བུམ་དབང་གསང་དབང་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་གསུམ་པོ་
བཤད་ཟིན་པའི་མཇུག་ཏུ་ནཱ་རོ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། འཇིག་རྟེན་པའི་དངོས་གྲུབ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་དབང་རྣམ་པ་གསུམ་མདོར་བསྟན་ནས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་དབང་བཅུ་གཅིག་པ་གསུངས་པ་སླར་ཡང་
ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཞེས། སླར་ཡང་ཤེས་རབ་ཆེན་པོ་ཉིད། །ཅེས་པ་དེས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དབང་བཞི་པ་བསྟན་པར་མཛད་ཅིང༌། དེའི་དོན་འཆད་པ་ན་འགྲེལ་པ་དེ་ཉིད་ལས་ཤེས་རབ་ཆེན་པོ་ཞེས་པ་རྣམ་པར་རྟོག་པས་ཀུན་དུ་མ་གཏོགས་པ་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོའ། །དེའི་ཡེ་ཤེས་ནི་དེ་བོ སྒོམས་པ་ལས་སྐྱེས་པ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་སྟེ་དབང་བཅུ་གཅིག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། ཡང་དེའི་འཕྲོ་ཉིད་ལས་མཁའ་འགྲོ་མ་རྡོ་རྗེ་གུར་དུ་ཡང་དབང་བཅུ་གཅིག་ཉིད་དུ་གསུངས་ཏེ། ཞེས་མཚམས་སྦྱར་ནས། གུར་གྱི་རྒྱུད་ཕྱག་རྡོར་སྟོད་
འགྲེལ་དུ་དྲངས་པའི། ཆུ་ཡི་དབང་ནི་དང་པོ་སྟེ། །ཞེས་སོགས་དྲངས་ནས་དེའི་མཇུག་ཏུ་འགྲེལ་པ་དེ་ཉིད་ལས། དེ་ལྟར་དེ་ཉིད་རྡོ་རྗེའི་རབ་སྦྱོར་གྱིས་ཞེས་པས་
གཙོ་བོར་དབང་བཅུ་གཅིག་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསལ་པོར་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དབང་བཞི་པའམ་བཅུ་གཅིག་པ་ཐ་དད་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་
པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པའི། དབང་བཞི་པའམ་བཅུ་གཅིག་པ་ཐ་དད་པ་ཉིད་དུ་

280

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

རྟོགས་པར་བྱའོ་ཞེས་པའི་བཞི་པའམ་བཅུ་གཅིག་པ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་དོན་དམ་པའི་དབང་བཞི་པ་ཡིན་ཞིང༌། དབང་བཅུ་གཅིག་ཉིད་དུ་གསུངས་ཏེ་ཞེས་པའི་ཉིད་ཀྱི་ངེས་ཚིག་གིས་དབང་བཅུ་གཅིག་ཏུ་གྲངས་ངེས་པའི་གྲངས་ངེས་ཀྱང་བསྟན་པས་རྒྱུད་རྫོགས་པར་ཉན་པ་དང་བསྐྱེད་རྫོགས་རྫོགས་པར་སྒོམ་པའི་སྣོད་རུང་དུ་བྱེད་པ་ལ་དབང་གོང་མའི་བུམ་དབང་སོགས་གསུམ་གྱི་མཐར་འཇིག་རྟེན་ལས་
འདས་པའི་དབང་བཞི་པ་ཚིག་གིས་བསྐུར་དགོས་པ་རྒྱུད་འགྲེལ་དང་གྲུབ་ཆེན་ནཱ་རོ་པའི་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །
དེ་བཞིན་དུ་སཱ་དྷུ་པུ་ཏྲས་ཀྱང་བཤད་དེ། དེས་མཛད་པའི་དཀྱིལ་ཆོག་ལས།
དལ་གྱིས་བཏང་བས་པདྨ་ནས་ལྕེས་བླངས་ལ་དེ་ཁོ་ནའི་བློས་དམ་ཚིག་གི་རང་བཞིན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བཏུང་བར་བྱའོ། །འདི་ནི་ཡིད་རྣམ་པར་དག་པ་ཤེས་རབ་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་གི་ཆོ་གའི་རིམ་པའོ། །དེ་ནས་ཚིག་དབང་རིན་པོ་ཆེ་སྦྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་གྱི་དགའ་བའི་མཐའ་སྟེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྒོམས་པས་
ཐིག་ལེ་གསུམ་གྱི་མཐར་རབ་ཏུ་སྐྱེས་པ་ཉོན་མོངས་པ་དང་བྲལ་བའི་རང་བཞིན་དེ་
ཁོ་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་བསམ་དུ་མེད་པ་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་ཆེན་པོའི་རང་བཞིན་ལ་དབང་བཞི་པར་བརྗོད་དོ། །ཞེས་རྒྱུད་ཉན་པ་སོགས་ཀྱི་སྣོད་རུང་དུ་བྱེད་པའི་དབང་
གོང་མ་བུམ་དབང་སོགས་གསུམ་གྱི་མཐའ་དེ་ཉིད་དུ་དབང་བཞི་པ་འཇིག་རྟེན་ལས་
འདས་པ་དོན་དམ་པའི་དབང་བསྐུར་བར་བཤད་པས་སོ། །དེས་ན། དེ་ནས་ཚིག་དབང་རིན་པོ་ཆེ་སྦྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་གྱིས་ཞེས་པ་འདིས་དབང་
བཞི་པའི་དོན་ཚིག་གིས་བཤད་ནས་སློབ་མ་ལ་དབང་བཞི་པའི་གོ་བ་སྐྱེད་པ་ཉིད་

281

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དབང་བཞི་པ་བསྐུར་བའི་དོན་དུ་བཤད་པས་ཁ་ཅིག །[ཆོས་རྗེ་མཚལ་མིན་པ།] ཆོས་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་བའི་ངང་དུ་ཅིར་ཡང་མི་རྟོག་པར་
མཉམ་པར་ཞོག་ཅིག་ཅེས་བརྗོད་ནས་སློབ་མས་དེ་ལྟར་མི་རྟོག་པར་ཅུང་ཟད་ཅིག་འཇོག་པ་དབང་བཞི་པ་བསྐུར་བའི་དོན་དུ་བྱེད་པ་མི་རིགས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་གཞན་དག་ན་རེ། སཱ་དྷུ་པུ་ཏྲས་དབང་གསུམ་པ་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཐར་དབང་བཞི་པ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་བསྐུར་བར་བཤད་པ་དེ་དབང་གོང་མའི་ཡང་གོང་མའི་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཐའ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་
མ་ཡིན་ཏེ། དཀྱིལ་ཆོག་དེ་ཉིད་ལས་གོང་དུ་དྲངས་པ། དེ་ནས་ཚིག་དབང་རིན་པོ་ཆེ་
སྦྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་གྱི་དགའ་བའི་མཐའ་སྟེ་ཞེས་པ་ནས། འདི་ནི་
རིག་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་ཆོ་གའོ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་དབང་གོང་མ་གསུམ་གྱི་

མཐར་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དབང་བཞི་པ་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ་བསྐུར་བ་
བསྟན་ནས། བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་ཆོ་གའོ་ཞེས་པའི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་དཀྱིལ་ཆོག་དེ་ཉིད་
ལས། དེ་ནས་དབང་ཐམས་ཅད་ཐོབ་པ་དང་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་བསྒོམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་ཐམས་ཅད་བདེ་བར་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལམ་

དཔལ་གྱི་བླ་མ་ཁྱོད་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་གྱིས་དིང་སང་ཤེས་རབ་ཞེས་པ་ནས། འདི་ནི་
ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་བསྐུར་བའི་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་དབང་གོང་མའི་ཡང་
གོང་མའི་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་གི་བར་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ་བསྟན་ཅིང༌། དེའི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་དཀྱིལ་ཆོག་དེ་ཉིད་ལས། ལྷག་མ་རྣམས་ནི་སྔ་མ་ལྟར་རོ་ཞེས་
གསུངས་པ་འདིས་དབང་བཞི་པ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་བསྐུར་ཚུལ་ལ་སོགས་

282

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

པ་སྣོད་རུང་དུ་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ་སྔར་བཤད་པ་དེ་ལ་ཁ་འཕངས་པ་ཡིན་པས་རིག་མ་དགུ་ལ་འཁྱུད་པའི་བུམ་དབང་དང་རིགས་དགུ་ལ་བརྟེན་པའི་གསང་དབང་དང་རིག་མ་བཅུ་ལ་སྙོམས་འཇུག་བྱས་པའི་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་སྟེ་དབང་གོང་
མའི་ཡང་གོང་མ་གསུམ་ནི་སྣོད་རུང་གི་བུམ་དབང་སོགས་གསུམ་གྱི་མཐའ་འཇིག་
རྟེན་ལས་འདས་པའི་བཞི་པ་བསྐུར་བའི་མཇུག་ཏུ་བསྐུར་བར་བཤད་པས་སོ། །ཡང་འགའ་ཞིག་[རྗེ་རེད་མདའ་བ།] ན་རེ། རྒྱུད་རྫོགས་པར་ཉན་པའི་སྣོད་རུང་གི་དབང་ལ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དབང་བཞི་པ་དགོས་ན། འགྲེལ་ཆེན་ལས། སེམས་ཅན་གཞུག་པའི་སླད་དུ་འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དབང་བཞིའི་ངེས་པའོ། །དེ་
ནས་རྒྱས་འགྲེལ་དང་བཅས་པའི་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་ཐོས་ཤིང་ཤེས་པར་གྱུར་བ་ན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྒྱུད་རྫོགས་པར་ཉན་པ་སོགས་ཀྱི་སྣོད་རུང་དུ་བྱེད་པའི་དབང་ལ་འཇིག་
རྟེན་པའི་བཞི་པ་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་ཉིད་ལ་བཞི་པའི་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་དེ་ཡན་ཆད་བསྐུར་བས་ཆོག་པར་གསུངས་པ་དེ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། འགྲེལ་ཆེན་གྱི་དངོས་བསྟན་ལ་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་བདེན་ནའང་བདེ་མཆོག་སྟོད་འགྲེལ་ལས། དང་པོ་བུམ་པའི་དབང་ཡིན་ཏེ། །གཉིས་པ་གསང་བའི་དབང་དུ་འདོད། །ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་གསུམ་པ་སྟེ། །བཞི་པ་དེ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པ་དང༌།
དེ་བཞིན་དུ་ཀྱེའི་རྡོ་རྗེར་ཡང༌། སློབ་དཔོན་གསང་བ་ཤེས་རབ་དང༌། །བཞི་པ་དེ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པ་དེ་ལྟར་རྒྱུད་གཞན་གཉིས་སུ་དབང་བསྐུར་བ་བཞི་སྟེ། ཞེས་འདུས་པ་ཕྱི་མ་དང་ཀྱེའི་རྡོ་རྗེའི་དབང་བཞི་པ་སྟོན་པ་རྣམས་བཤད་བྱར་
བཀོད་ནས་དེ་དག་གི་དོན་འཆད་པ་ནི་འགྲེལ་པ་དེ་ཉིད་ལས། འདིར་འཇིག་རྟེན་ཀུན་

283

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

རྫོབ་ཏུ་བུམ་པས་དབང་བསྐུར་བ་ནི་སློབ་དཔོན་གྱི་དབང་བསྐུར་བའོ། །གསང་བར་
ལྟ་བས་བདུད་རྩི་མྱང་པས་གསང་བའི་དབང་བསྐུར་བའོ། །ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་གཏད་
པའི་དབང་པོ་གཉིས་ལས་སྐྱེས་པར་གྱུར་བའི་བདེ་བ་རྟོགས་པ་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་དབང་བསྐུར་བའོ། །ནོར་བུའི་ནང་དུ་ཆུད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་བདེ་བ་
རྟོགས་པ་བཞི་པ་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་བསྐུར་བའོ་ཞེས་པ་འཇིག་རྟེན་གྱི་

བདེན་པས་དྲང་པའི་དོན་གྱི་དབང་བསྐུར་བའི་ཆོ་ག་རྣམ་པ་བཞིའོ། །ཞེས་སྦས་རྒྱུད་
ཀྱིས་དབང་བཞི་དངོས་སུ་བསྟན་ཚུལ་བརྗོད་དེ། བཞི་པ་དེ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པའི་རྒྱུད་ཚིག་དེས་དངོས་སུ་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཉིད་བཞི་པར་བསྟན་ནས་དོན་དམ་པ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་བཞི་པ་སྦས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བསྟན་པ་སེམས་འགྲེལ་སྐོར་གསུམ་གྱི་དགོངས་པ་ཡིན་ལ། འགྲེལ་ཆེན་གྱིས་ཀྱང་དབང་གོང་མ་བཞི་འཆད་
པའི་སྐབས་སུ། བཞི་པ་དེ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་བཞི་པ་
དངོས་སུ་བཤད་ནས། དེས་མཚོན་ནས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་བཞི་པ་ཡང་རྒྱུད་རྫོགས་པར་ཉན་པ་སོགས་ཀྱི་སྣོད་རུང་དུ་བྱེད་པའི་སྐབས་དེར་བསྐུར་བ་
འགྲེལ་ཆེན་གྱི་དགོངས་པར་ཡང་བྱེད་དགོས་ཏེ། གཞན་དུ་ན་སཱ་དྷུ་པུ་ཏྲས་དེ་ལྟར་
བཤད་པ་དང་འགལ་ཞིང་རྗེས་དྲན་མན་ཆད་སྒོམ་པའི་སྣོད་རུང་དུ་བྱེད་པའི་དབང་ལ་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་གི་བར་དགོས་ལ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་སྒོམ་
པའི་སྣོད་རུང་དུ་བྱེད་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དབང་བཞི་པ་མི་དགོས་པའི་ཁྱད་པར་མི་འཐར་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ། །
༈ གཉིས་པ་དབང་སོ་སོའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ་གཉིས། དབང་གོང་མའི་

284

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

རྣམ་གཞག་བཤད་པ་དང༌། དབང་གོང་མའི་ཡང་གོང་མའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། དབང་གོང་མའི་བུམ་པའི་དབང་ནི། དཔལ་ལྡན་ཤེས་རབ་ནུ་མ་ལ་ཡང་དང་པོར་རེག་པ་གང་ཡིན་བུམ་པའི་དབང་ནི་དེ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཕྱག་རྒྱ་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་ལ་བླ་མས་སློབ་མ་འཁྱུད་པ་དང་ནུ་མ་ལ་རེག་པར་བྱེད་དུ་གཞུག་སྟེ། དེ་ལྟར་སློབ་མས་ཕྱག་རྒྱའི་ལུས་ལ་འཁྱུད་པ་དང་ནུ་མ་ལ་རེག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁམས་བྱང་ཆུབ་གྱི་སེམས་ལུས་ཀྱི་ཆར་གཡོ་ཞིང་འགྱུར་བ་ལས་
བྱུང་བའི་བདེ་བ་སྟོང་ཉིད་དང་སྦྱར་བའི་བདེ་སྟོང་ནི་བུམ་དབང་གི་ངོ་བོ་དང༌། དེ་ཡང་ཕྱག་རྒྱའི་དཀར་འཛིན་གྱི་བུམ་པ་ལས་ཐོབ་པས་བུམ་པའི་དབང་ཞེས་བྱ་ཞིང༌།
སློབ་དཔོན་གྱི་དབང་ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། དགོད་པས་དགའ་བ་ཐོབ་པ་ནི། །དགོད་པ་
དག་པ་སློབ་དཔོན་ཉིད། །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ཡང་རིག་མའི་ལུས་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་
པས་ལུས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་ཐོབ་པ་ཞེས་བྱའོ། །
གཉིས་པ་གསང་དབང་ནི། གསང་བ་དག་ལས་རི་བོང་འཛིན་པ་མྱང་བ་དང་
ནི་ལྟ་བ་དག་གིས་གསང་བའི་དབང་དུ་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བླ་མས་ཕྱག་རྒྱ་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཅིག་དང་སྙོམས་པར་ཞུགས་པས་སྤྱི་བོ་ནས་ཁམས་ཞུ་བ་དྷཱུ་
ཏཱིའི་ལམ་ནས་ཕབས་ཏེ་ནོར་བུའི་རྩེར་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་བདེ་བ་མཚོན་པར་བྱས་པའི་བདེ་བའི་རྟེན་དུ་བསྟན་པ་ལྷ་ [ལྷེའམ་ལྟེ།] ཐམས་ཅད་བླ་མའི་ལུས་ལ་བསྡུས་པ་ཞུ་བའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཐིག་ལེ་དེ་ཉིད་མཐེབ་སྲིན་གྱིས་སློབ་མའི་ལྕེ་ལ་བཞག་པ་
མྱངས་པ་དང༌། མིག་དར་བཀྲོལ་ནས་རིག་མའི་པདྨ་རྒྱས་པ་ལ་བལྟས་པ་ལས་ཆགས་པའི་འགྱུར་བ་དྲག་པོས་དྲངས་པའི་ཐིག་ལེ་ལུས་ཀྱི་ཆར་གཡོ་ཞིང་འགྱུར་བ་

285

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་བདེ་བ་སྟོང་ཉིད་དང་སྦྱར་བའི་བདེ་སྟོང་ནི་གསང་དབང་གི་ངོ་བོ་དང༌། གསང་དབང་ཞེས་པ་རྫས་གསང་བ་མྱངས་པ་ལས་ཐོབ་པ་དང༌། དཀྱིལ་

འཁོར་བྷ་གའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་ཐོབ་པའོ། །དེ་ལྟར་ཡང༌། ལྟ་བས་དགའ་བ་ཐོབ་བ་ནིཞེས་གསུངས་སོ། །
གསུམ་པ་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་ནི། སློབ་མས་བླ་མས་གནང་བའི་རིག་མ་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཅིག་ལ་མན་ངག་བཞིན་དུ་རྩ་འཚོལ་བ་བྱས་ཏེ་རྙེད་པའི་རྟགས་ཕྱུང་བ་ན་མན་ངག་ལྟར་སྙོམས་པར་ཞུགས་ཏེ་ལས་ལ་གནས་པར་བྱས་པས་ཁམས་ཞུ་བ་གསང་གནས་ཀྱི་འཁོར་ལོར་སླེབ་པ་ལས་བདེ་བ་སྐྱེས་སྟོང་ཉིད་དང་
སྦྱར་བའི་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་ནི་སྐབས་འདིའི་དབང་གསུམ་པ་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་དང༌། དེ་ཡང་ཤེས་རབ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་དང༌། ཀུན་ད་ལྟ་བུའི་བྱང་སེམས་ཞུ་བ་ལས་ཐོབ་པས་ཀུན་རྫོབ་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་ཐོབ་པའོ། །འདི་དང་འཇིག་རྟེན་པའི་བཞི་པ་
གཉིས་རིག་མ་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐུར་བའི་ཚེ་རིག་མའི་རྩ་བཙལ་དགོས་པ་ནི་སཱ་དྷུ་པུ་ཏྲས་བཤད་དེ། དེའི་དཀྱིལ་ཆོག་ལས། གཡོན་པའི་གཡོན་གྱི་རྩ་མཛུབ་མོ་ལ་
ཧྲཱིཿདམར་པོ་བསམས་ལ་སྐྱོད་པ་ནི་ལྕེའི་ཤཱི་ཞེས་བརྗོད་པས་སོ་ཞེས་སོགས་སྐབས་འདིར་བཤད་པས་སོ། །
འཇིག་རྟེན་པའི་བཞི་པ་ནི། དེ་ལྟར་རིག་མ་ལ་སྙོམས་འཇུག་བྱས་པ་ལས་ཁམས་རྡོ་རྗེའི་རྩེར་སླེབ་པ་དེ་ཉིད་ཇི་ཙམ་བཟུང་བར་ནུས་ཀྱི་བར་དུ་བཟུང་བ་ལ་

བརྟེན་པའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་དང་སྟོང་ཉིད་སྦྱར་བའི་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་ནི་

286

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

འཇིག་རྟེན་པའི་དབང་བཞི་པ། བཞི་པ་དེ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་དྲང་དོན་གྱི་དབང་བཞི་པ་དང༌། དེ་ཡང་གསུམ་པ་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཉིད་ལ་བཞི་
པར་བཏགས་པའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་བདེ་མཆོག་སྟོད་འགྲེལ་ལས། ནོར་བུའི་ནང་དུ་ཆུད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་བདེ་བ་རྟོགས་པ་བཞི་པ་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་

བསྐུར་བའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ནོ། ། ། །
༈ གཉིས་པ་དབང་གོང་མའི་ཡང་གོང་མའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ་གཉིས། དབང་གོང་མའི་ཡང་གོང་མའི་བུམ་དབང་སོགས་དང་པོ་གསུམ་བཤད་པ་དང༌། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དབང་བཞི་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ཡང་གོང་མའི་ཡང་གོང་མ་རྣམས་ནི་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་བདག་པོ་ཉིད་དུ་བྱེད་པའི་དབང་ཁོ་ན་ལ་བྱེད་པར་འགྲེལ་ཆེན་ལས་དངོས་སུ་བཤད་ལ། འོན་ཀྱང་རྒྱུད་རྫོགས་པར་ཉན་པ་སོགས་ཀྱི་སྣོད་རུང་དུ་བྱེད་པ་ལ་ཡང་འཇིག་རྟེན་པའི་གོང་མ་གསུམ་གྱི་མཐར་

འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་བཞི་པ་ཡང་བསྐུར་དགོས་པ་ནི་སཱ་དྷུ་པུ་ཏྲས་བཤད་པ་ལྟར་བྱེད་དགོས་པ་རྒྱུད་འགྲེལ་གྱི་དགོངས་པ་ཡིན་པར་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་ཡིན་
ནོ། །ཆོ་གའི་རིམ་པ་རྣམས་ནི་དཀྱིལ་ཆོག་རྣམས་ལས་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང༌། འདིར་
དབང་གསུམ་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་རྣམས་ཅུང་ཟད་བརྗོད་ན། འདིའི་
བུམ་དབང་ནི་རིག་མ་ལ་སློབ་དཔོན་གྱིས་སློབ་མ་འཁྱུད་དུ་གཞུག་པ་ལྟར་འཁྱུད་
ཅིང་ནུ་མ་ལ་རེག་པ་ལས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཁུ་བ་བདུད་རྩིའི་རྒྱུན་གཙུག་ཏོར་
ནས་དཔྲལ་བའི་རྩ་འདབ་བཅུ་དྲུག་ཡོད་པའི་བར་འོངས་པའི་བདེ་བ་ལ་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དགའ་བ་བཞིར་ཕྱེ་བའི་བདེ་བ་སྟོང་པ་དང་སྦྱར་བའི་བདེ་སྟོང་གི་

287

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང༌། གསང་དབང་ནི་འཁྱུད་ཅིང་ནུ་མ་ལ་རེག་པའི་རིག་མ་དེའི་
གསང་གནས་སུ་སློབ་མ་དེའི་རྡོ་རྗེ་ཅུང་ཟད་གསོར་བ་ལས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་
མགྲིན་པའི་རྩ་འདབ་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་པ་ལས་སྙིང་གའི་རྩ་འདབ་བརྒྱད་པར་འོངས་པའི་བདེ་བ་ལ་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཆོག་དགའ་བཞིར་ཕྱེ་བའི་བདེ་བ་དང་
སྟོང་ཉིད་སྦྱར་བའི་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་གྱི་ངོ་བོ་དང༌། ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་

ནི་རིག་མའི་གསང་གནས་སུ་རྡོ་རྗེ་གསོར་བ་དེ་ཉིད་དྲག་པོར་བསྐྱོད་པ་ལས་ལྟེ་བའི་རྩ་འདབ་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞི་པ་ལས་གསང་གནས་ཀྱི་རྩ་འདབ་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་པར་
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་འོངས་ཤིང་ཁུ་བ་ཤིན་དུ་དྭངས་པ་ཞུ་ཞིང་གཡོ་བ་རྡོ་རྗེ་ནོར་
བུའི་བུ་གའི་མཐར་ཐུག་པར་བགྲོད་པ་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་བ་ལ་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱི་དགའ་བ་བཞིར་ཕྱེ་བའི་བདེ་བ་སྟོང་ཉིད་དང་སྦྱར་བའི་བདེ་
སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་ཏེ་དབང་གོང་མའི་ཡང་གོང་མའི་དང་པོ་གསུམ་གྱི་བཤད་ཚུལ་
གཅིག་སྟེ།
འདི་དག་ནི་དབང་མདོར་བསྟན་ལས། ཤེས་རབ་ནུ་མར་ཡན་ལག་ནི། །རེག་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་འཕོའི་བདེ། །འོ་མ་འཛིན་པས་དབང་བསྐུར་བ། །གང་ལས་བདེ་ཐོབ་དེ་བྱིས་པ། །ཡུན་རིང་གསང་བར་སྤྲོས་ལས་སྐྱེས། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་འཕོ་བའི་བདེ། །གསང་བའི་དབང་བསྐུར་གསང་བ་ནི། །གང་ལས་བདེ་ཐོབ་དེ་དར་མ། །ཡུན་རིང་གསང་བར་སྤྲོས་ལས་སྐྱེས། །རྡོ་རྗེ་རྩེ་མོར་གཡོ་བའི་བདེ། །ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་དབང་བསྐུར་བ། །གང་ལས་གཡོ་བའི་བགྲོད་དེ་རྒན། །ཞེས་པ་རྣམས་
ཀྱི་དོན་རྗེ་ནཱ་རོ་པའི་འགྲེལ་པས་བཤད་པ་ལྟར་བཀོད་པ་སྟེ། རྒྱུད་ཚིག་དེ་དག་ནི་ནཱ་

288

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

རོ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། ཤེས་རབ་ཅེས་པ་ལོ་བཅུ་གཉིས་མ་ནས་བརྩམས་ཏེ་ལོ་ཉི་ཤུ་མའི་བར་དུ་སྟེ། དབང་བསྐུར་བས་ན་རང་གི་སེམས་དགའ་བའི་སྐལ་པ་དང་ལྡན་མ་དེ་ཡི་ནུ་མར་ཡན་ལག་ནི་རེག་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་འཕོ་ཞེས་པ་གཙུག་ཏོར་གྱི་

པདྨ་འདབ་མ་བཞི་པ་ལས་ཞུ་བ་བདུད་རྩིའི་རྒྱུན་དཔྲལ་བའི་པདྨ་འདབ་མ་བཅུ་དྲུག་པའི་བར་འོངས་པས་སྐུའི་དགའ་བ་དང་གསུང་གི་དགའ་བ་དང་ཐུགས་ཀྱི་དགའ་བ་

དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དགའ་བའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་བདེ་བ་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བྱིས་པ་སྟེ་རྣལ་འབྱོར་མའི་འོ་མ་འཛིན་པས་དབང་བསྐུར་བ་ནི་དབང་
དང་པོ་ཐོབ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་བྱིས་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །
དེ་ནས་དེའི་གསང་བར་ཅུང་ཟད་རྡོ་རྗེ་གསོར་བས་བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་འཕོ་བ་ཞེས་པ་མགྲིན་པའི་པདྨ་འདབ་མ་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་པ་ལས་སྙིང་གའི་པདྨ་འདབ་མ་བརྒྱད་པའི་ལྟེ་བར་སྐུའི་མཆོག་དགའ་དང་གསུང་གི་མཆོག་དགའ་དང་ཐུགས་ཀྱི་

མཆོག་དགའ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཆོག་དགའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་བདེ་བ་ཉམས་སུ་མྱོང་
བར་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྔ་མ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་གྱུར་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དར་མ་སྟེ་
གསང་བའི་དབང་བསྐུར་བའོ། །དེ་ནས་དྲག་པོར་བསྐྱོད་པས་གཡོ་བའི་བགྲོད་ཅེས་པ་ལྟེ་བའི་པདྨ་འདབ་མ་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞི་པ་ལས་གསང་བའི་པདྨ་འདབ་མ་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་པར་བགྲོད་པ་དང༌། ཁུ་བ་ཐེག་ལེའི་ཆ་བཅོ་ལྔའི་རྩེ་མོ་ཤིན་ཏུ་དྭངས་པའི་ཞུ་བ་གཡོ་བ་རྡོ་རྗེ་ནོར་བུའི་བུ་གའི་མཐར་ཐུག་པར་བགྲོད་པས་ཀྱང་ཆེན་པོ་སྟེ་སྐུའི་ཁྱད་པར་དགའ་བ་དང་གསུང་གི་ཁྱད་པར་དགའ་བ་དང་ཐུགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དགའ་

བ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དགའ་བའི་བདག་ཉིད་བདེ་བ་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་བྱེད་

289

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རྒན་པོ་སྟེ་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་བསྐུར་བའོ། ཞེས་
གསུངས་སོ། །
གཞན་ཡང་རྩ་འཁོར་གོང་མ་རྣམས་ནས་འོག་མ་རྣམས་སུ་བྱང་སེམས་རིམ་
གྱིས་འབབ་པའི་ཚུལ་ལ་དཔྲལ་བའི་རྩ་འཁོར་ནས་སྙིང་གའི་རྩ་འཁོར་དུ་འབབ་པའི་
མཆོག་དགའི་ཡེ་ཤེས་ལ་གསང་དབང་དང༌། སྙིང་ག་ནས་གསང་གནས་ཀྱི་རྩ་

འཁོར་དུ་སླེབ་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་དགའ་བ་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་དང༌། སླར་

ཡང་གསང་གནས་ནས་འོངས་ཏེ་རྡོ་རྗེ་ནོར་བུའི་རྩེར་སླེབ་པའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་
སྟོང་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་དངོས་གཞི་ཡིན་པ་སོགས། ཤེས་རབ་ནུ་མར་
ཡན་ལག་ནི། །རེག་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་འཕོའི་བདེ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་དུ་
འཆད་པ་ནི་ལེགས་བཤད་དོ། །ནཱ་རོ་པས་དེ་ལྟར་བཤད་པ་རྣམས་རྒྱུད་ཚིག་དེ་
རྣམས་ཀྱི་དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཡིན་པ་འདི་ཉིད་བདེ་མཆོག་སྟོད་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་
བཤད་དོ། །
དེ་དག་ཀྱང་དབང་གོང་མའི་ཡང་གོང་མའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པ་ནི། དེ་
ཉིད་ལས་འཇིག་རྟེན་པའི་དབང་གོང་མ་བཞི་བཤད་ཟིན་པའི་མཇུག་ཏུ། དོན་དམ་པས་ནི་སླར་ཡང་འདི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་དང་དོན་མེད་པའོ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དེ་དག་
དོན་དམ་པ་མིན་པར་བཤད་པའི་མཇུག་ཏུ་ན་དེ་ཉིད་ལས། འདིར་རྒྱུད་གཞན་དང་དགོངས་པའི་སྐད་གཞན་དང་ངེས་པའི་དོན་གྱིས་སླར་ཡང་བུམ་པའི་སྒྲས་བསྟན་པ་
བརྗོད་དེ་དེ་ལ་རེག་པ་ལས་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བུམ་པའི་དབང་བསྐུར་བའོ། །གསང་བར་རྡོ་རྗེ་སྤྲོས་པ་ལས་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་

290

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

གསང་བའི་དབང་བསྐུར་བའོ། །དབང་པོ་གཉིས་སྙོམས་པར་ཞུགས་པ་ན་གང་ཞིག་འཛག་པས་བདེ་བ་དེ་ནི་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་བསྐུར་བའོ། །ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་
རྗེས་སུ་ཆགས་པས་གང་ཞིག་འགྱུར་བ་མེད་པའི་བདེ་བ་དེ་ནི་བཞི་པ་དེ་ཡང་དེ་བཞིན་གྱི་དབང་བསྐུར་བའོ། །
དེ་ལྟར་འགྱུར་བ་དང༌། འགྱུར་བ་དང༌། འཛག་པ་དང༌། འགྱུར་བ་མེད་པའི་དབྱེ་བས་དབང་བསྐུར་རྣམ་པ་བཞིའོ། །འདིས་དབང་བསྐུར་བར་བྱེད་པ་ནི་དབང་སྟེ་ཞེས་བཤད་ནས་དེ་དག་གི་ཤེས་བྱེད་དུ། མཆོག་གི་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་སུ་གསུངས་པ། དང་པོར་དབང་བསྐུར་བདུན་པོ་གང༌། །ཞེས་སོགས་དང༌། བུམ་པ་གསང་བའི་དབང་བསྐུར་དང༌། །ཞེས་པ་ནས། ལུས་ངག་སེམས་ནི་དག་པར་བྱེད། །ཅེས་པའི་བར་གྱི་དབང་མདོར་བསྟན་གྱི་རྒྱུད་དྲངས་ནས་བཤད་དོ། །
འདི་ལྟ་བུའི་གསང་དབང་དང་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་དངོས་དབང་དུ་
བསྐུར་བ་རབ་བྱུང་ལ་མི་རུང་བ་ལ་དགོངས་ནས་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏི་ཤས་ལམ་སྒྲོན་ལས་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་རྒྱུད་ཆེན་ལས། རབ་ཏུ་འབད་པས་བཀག་པའི་
ཕྱིར། །གསང་བ་ཤེས་རབ་དབང་བསྐུར་ནི། །ཚངས་པར་སྤྱོད་པས་བླང་མི་བྱ། །གལ་ཏེ་དབང་བསྐུར་དེ་འཛིན་ན། །ཚངས་སྤྱོད་དཀའ་ཐུབ་ལ་གནས་པས། །བཀག་པ་སྤྱད་པར་གྱུར་པའི་ཕྱིར། །དཀའ་ཐུབ་སྡོམ་པ་དེ་ཉམས་ཏེ། །བརྟུལ་ཞུགས་ཅན་དེ་
ཕམ་པ་ཡི། །ལྟུང་བ་དག་ནི་བྱུང་གྱུར་ཅིང༌། །དེ་ནི་ངན་སོང་ངེས་ལྟུང་བས། །གྲུབ་པ་ནམ་ཡང་ཡོང་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། རྫས་གསང་བ་མྱང་བའི་གསང་དབང་བསྐུར་བ་ཙམ་གྱིས། བརྟུལ་ཞུགས་ཅན་དེ་ཕམ་པ་ཡི། །ལྟུང་བ་དག་གི་བྱུང་

291

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

གྱུར་ཅིང༌། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕམ་པ་མི་འབྱུང་བས་སོ། །
གཞན་ཡང་དབང་གོང་མ་དང་པོ་གསུམ་ནི་ཕྱག་རྒྱ་དགུ་ལ་འཁྱུད་ཅིང་ནུ་མ་ལ་རེག་པ་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་བ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་ནི་བུམ་དབང་གི་ངོ་བོ་དང༌། ཕྱག་རྒྱ་ལོ་བཅུ་གཉིས་མ་ནས་ཉི་ཤུ་མའི་བར་དགུ་ལ་བླ་མས་སྙོམས་པར་ཞུགས་ཤིང་ཤེས་རབ་མའི་ནར་ནཱ་སི་ཀ་རྩ་དབུ་མའི་མས་སྣ་བ་ཞིབ་པར་བྱས་ནས་ཁམས་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཐིག་ལེ་དང་བཅས་པའི་རྡོ་རྗེ་སློབ་མ་ལམ་གྱི་སེམས་རྒྱུད་དག་པར་
བྱས་པ་དེའི་ཁར་བཅུག་ནས་བྱང་སེམས་འཕང་བར་བྱ་ཞིང་དེ་ལྟར་འཕངས་པའི་
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མྱངས་པ་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་སྟོང་སྦྱར་བའི་ཡེ་ཤེས་ནི་གསང་
དབང་གི་ངོ་བོ་དང༌། དང་པོར་རང་གི་ཆུང་མ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ནས་ལོ་བཅུ་གཉིས་མ་ནས་ཉི་ཤུ་མའི་བར་དགུ་པོ་གང་དང་གང་ལ་འདོད་པ་སྤྱོད་པར་ནུས་པ་རྣམས་ལ་སྙོམས་འཇུག་བྱེད་པ་སྟེ་མཚན་ཕྱེད་ནས་ཆུ་ཚོད་གཉིས་ན་ཉི་མ་འཆར་བ་དེ་སྲིད་དུའོ། །དེ་ལྟར་སྙོམས་པར་ཞུགས་པ་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་བཤད་པའི་དབང་གོང་མ་དང་གོང་མའི་ཡང་གོང་མའི་དབང་བསྐུར་ཚུལ་རྣམས་ནི་ཁྱིམ་པ་ལ་དབང་དེ་རྣམས་དངོས་དབང་དུ་བསྐུར་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། དགེ་སློང་སོགས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ལ་ནི་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ཙམ་གྱིས་དབང་དོན་ངོ་འཕྲོད་ངེས་སུ་བྱས་ནས་བསྐུར་
དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། དགེ་སློང་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་སྔགས་འཆང་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་ཡང་
ཡང་གསུངས་ཤིང༌། དགེ་སློང་དང་དགེ་ཚུལ་སོགས་ལ་འདིར་བཤད་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གསང་དབང་དང་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་དངོས་དབང་དུ་བསྐུར་ན་

292

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

བསླབ་པ་ལས་ཉམས་པར་འགྱུར་བས་སོ། ། ། །
༈ གཉིས་པ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དབང་བཞི་པ་བཤད་པ་ལ་གསུམ། སྐབས་འདིར་བསྟན་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ནས་གསུངས་པའི་དབང་བཞི་པ་བཤད་པ་དང༌།
སྦས་རྒྱུད་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་གྲུབ་ཆེན་རྣམས་ཀྱིས་བཀྲལ་བའི་དབང་བཞི་པ་ངོས་
བཟུང་བ་དང༌། དེ་གཉིས་ཕན་ཚུན་དོད་ཐུབ་ཡིན་ཚུལ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡེ་ཤེས་ལེའུའི་བརྒྱ་བཅུ་གཉིས་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དགོད་པ་དང་ལྟ་བ་དང་ལག་པ་བཅང་བ་དང་གཉིས་གཉིས་སྦྱོར་བ་ཞེས་པ་དབང་རྣམ་པ་བཞི་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་རོ། །འདིར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི་གཉིས་འཁྱུད་པ་མེད་པ་སྟེ་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱའི་རྒྱུ་
ལས་སྐྱེས་པ་ནི་རྣམ་པར་དཔྱད་ན་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དབང་བཞི་པ་ནི་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་གསུངས་ལ། གཉིས་སུ་མེད་རྒྱུའི་གཉིས་ནི་སྟོང་པ་དང་བདེ་བ་ལ་རྒྱུད་འགྲེལ་གཉིས་ཀ་ལས་ཡང་ཡང་བཤད་ཅིང༌། སྟོང་པ་ཡང་བདེན་སྟོང་ཙམ་མ་ཡིན་གྱི་རྣམ་

ཀུན་མཆོག་ལྡན་གྱི་སྟོང་གཟུགས་དང༌། བདེ་བ་ཡང་བདེ་བ་ཁྱད་པར་ཅན་མི་འགྱུར་
བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་སྟེ། སྟོང་གཟུགས་ཡབ་ཡུམ་ཞལ་སྦྱོར་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྐུ་དང་
མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་པའི་ཟུང་འཇུག་དེ་ཉིད་དབང་བཞི་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དེའི་བདེ་བ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ལ་བྱེད་དགོས་པ་ནི་ཡེ་ཤེས་ལེའུ་ཚིགས་བཅད་བརྒྱ་བཅུ་བཞི་པ་ལས། དེ་ལས་མྱ་ངན་འདས་པའི་བདཻ་བ་འཕོ་མེད་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ་འགྱུར་མེད་ཉིད་ནི་བཞི་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། སྟོང་པ་ཡང་དེའི་འགྲེལ་པར། ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱའི་རྒྱུ་དང་བྲལ་བ་སྟོང་

293

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

པ་ཉིད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པ་རབ་ཏུ་གསལ་བའི་མཚན་ཉིད་དོ། །ཞེས་རྣམ་ཀུན་ཆོག་ལྡན་གྱི་སྟོང་གཟུགས་ལ་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །
གཞན་ཡང་ཁམས་ལེའི་མདོར་བསྡུས་དང་པོ་ལས། མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བཞི་པ་དེ་ཉིད་ནི། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཏེ། །ཞེས་པ་འདིས། བཞི་པ་དེ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བཞི་པ་ཞེས་པའི་བསྟན་དོན་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་བསྟན་པ་དང༌། གང་ཞིག་དེ་ནི་སླར་ཡང་དེ་བཞིན་འདིས། །རང་གི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོར་རྒྱལ་བས་གསུངས། །ཞེས་པ་འདིས། དེ་བཞིན་ཞེས་པའི་བསྟན་དོན་རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྡན་གྱི་སྟོང་གཟུགས་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་མི་འགྱུར་བའི་
བདེ་སྟོང་དང་སྟོང་གཟུགས་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་དབང་བཞི་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་དབང་མདོར་བསྟན་གྱི་ནཱ་རོ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་
པོ་ཞེས་པ་ནམ་མཁའ་ལས་བྱུང་བའི་གཟུགས་ཏེ་དེའི་རྗེས་ཆགས་ཕྱི་རོལ་རང་གི་
ཉམས་སུ་མྱོང་བ་སྒོམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་སྐྱེས་པ་གཡོ་མེད་ཅེས་པ་རྡོ་རྗེ་ནོར་བུ་
ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་གཡོ་བ་ལས་འཛག་པ་འགོག་པ་སྐུའི་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་དགའ་བ་དང་གསུང་གི་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་དགའ་བ་དང་ཐུགས་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་དགའ་བ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་དགའ་བའི་བདག་ཉིད་ཟླ་བ་བདུད་རྩི་མི་འཕོ་བའི་བདེ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་དབང་བསྐུར་བ་བཞི་པ་སྟེ། བཞི་པ་དེ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པའི་གསུང་གིས་བརྗོད་པའོ། །འདི་ནི་སྒྲིབ་པ་མེད་པ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལྷག་པར་རྟོགས་པ་དེས་གྲུབ་པའི་རོས་ཟངས་ལ་སོགས་པའི་ཁམས་རྣམས་གསེར་གྱི་ངོ་བོ་བཞིན་དུ་

294

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།
སྒྲིབ་པ་དང་བཅས་པའི་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་ལྔ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལྔ་དང་ལྷ་མོ་ལྔ་ལ་སོགས་པ་སྐྱེ་དགུའི་ངོ་བོས་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ཉིད་
ཕྱིར་སྐྱེ་དགུའི་བདག་པོའ། །ཞེས་གསུངས་པ་འདི་དག་ནི། ོ ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་རྗེས་ཆགས་ལས། །སྐྱེས་པ་གཡོ་མེད་བདེ་བ་ནི། །ཤེས་རབ་ཆེན་པོའི་དབང་བསྐུར་བ། །གང་ལས་གཡོ་མེད་རྟོགས་པ་སྟེ། །སྐྱེ་དགུའི་བདག་པོར་རྣམ་ཤེས་བྱ། །ཞེས་པའི་འགྲེལ་པ་ཡིན་ལ། རྩ་འགྲེལ་འདི་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ནམ་མཁའ་ལས་བྱུང་བའི་གཟུགས་རྗེས་དྲན་གྱི་སྐབས་སུ་སྟོང་གཟུགས་ཡབ་ཡུམ་དངོས་གནས་ལ་གྲུབ་པའི་
ཡུམ་སྣ་ཚོགས་ཡུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་རང་གི་
ཉམས་མྱོང་བསྒོམས་པ་ལས་སྐྱེས་པ་ཟླ་བ་བདུད་རྩི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྡོ་རྗེ་ནོར་
བུ་ལས་མི་འཕོ་བའི་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ལ་སྐུའི་ལྷན་སྐྱེས་སོགས་བཞིར་ཕྱེ་བའི་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་དང་པོ་དེ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དབང་བཞི་པར་བསྟན་ལ། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱའི་ཐོག་མ་དང་པོར་ཐོབ་པ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་དང་པོར་ཐོབ་པ་ནས་དབང་བཞི་པའི་
ཡ་མཐའ་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལྟ་བུའི་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་འདི་རིང་དུ་བསྒོམས་པ་ལས་སྒྲིབ་པ་མེད་པ་
འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལྷག་པར་རྟོགས་པ་དེས་གྲུབ་པའི་རོས་ཟངས་ལ་སོགས་པ་གསེར་དུ་སྒྱུར་བ་བཞིན་དུ་སྒྲིབ་པ་དང་བཅས་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་ཁམས་ལྔ་ལ་སོགས་པ་གཤེགས་པ་ལྔ་གཤེགས་མ་ལྔ་ལ་སོགས་པ་སྐྱེ་དགུའི་ངོ་བོར་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དབང་བཞི་པ་ལ་སྐྱེ་དགུའི་བདག་པོ་ཞེས་

295

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

བྱའོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །
འོ་ན་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དབང་བཞི་པ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཁོ་ན་ལ་འཇོག་གམ་སྙམ་ན དེ་ནི་དབང་བཞི་པའི་ཆ་ཤས་ཡིན་པས་དབང་བཞི་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་གྱི་དབང་བཞི་པ་ཡོངས་རྫོགས་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་དང་རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྡན་གྱི་སྟོང་གཟུགས་ངོ་བོ་དབྱེར་
མེད་པའི་ཟུང་འཇུག་ལ་འཇོག་པ་ནཱ་རོ་པའི་འགྲེལ་པའི་དགོངས་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་པ་དྲངས་མ་ཐག་པ་དེའི་འཕྲོ་ཉིད་ལས། མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་དང་ལྡན་པའི་ལུས་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་གཞག་པ་སྟེ། དཔལ་དུས་ཀྱི་

འཁོར་ལོར་གསུངས་པ། ལུས་ནི་དྭངས་ཤིང་རྡུལ་ཕྲན་ཉམས་པ་ནམ་མཁའ་དང་མཚུངས་མཚན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རབ་རྫོགས་འགྱུར། །སྣ་ཚོགས་འཇིག་
རྟེན་གསུམ་པོ་ཉིད་ནི་དྭངས་ཤིང་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པར་བྲལ་བ་རྨི་ལམ་བཞིན་དུ་
སྣང༌། །སྐད་ནི་ཀུན་ནས་ཆད་པ་མིང་ཅིང་དུ་མའི་སྐད་གཞན་དག་གིས་གཞན་གྱི་སྙིང་ལ་འཇུག་པ་སྟེ། སེམས་ནི་དམ་པའི་བདེ་བས་གང་ཞིང་མི་གཡོ་ཐམས་ཅད་དུས་སུ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པས་འཁྱུད་པའོ། །ཞེས་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་དང་ལུས་ཏེ་སྐུ་ཚོགས་པ་དེ་དབང་བཞི་པར་བཤད་ནས། དེའི་ལུས་དང་བདེ་བའི་སེམས་དང་དེ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཚོགས་པའི་ཚུལ་རྒྱུད་ཉིད་ཀྱིས་འཆད་

པར་བཞེད་ནས་ཡེ་ཤེས་ལེའུ་ཚིགས་བཅད་བརྒྱ་རེ་བཞི་པ། ལུས་ན་དྲངས་ཤིང་ཞེས་སོགས་དྲངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ། ལུས་ནི་དྭངས་ཤིང་རྡུལ་ཕྲན་ཉམས་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འབྲས་དུས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ངོས་བཟུང་བ་ན་

296

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

དྭངས་ཤིང་ཐོག་པ་མེད་པ་ནམ་མཁའ་དང་མཚུངས་ཤིང་རྡུལ་ཕྲན་བ་དང་བྲལ་བའི་སྟོང་གཟུགས་མཚན་དང་དཔེ་བྱད་ཀྱིས་བརྒྱན་པ་སྐུ་དང་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་
ཐུགས་སུ་གསུངས་པ་ཉིད་ལ་དགོངས་ཏེ་ལུས་སྟོང་གཟུགས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐུ་དང་
ཐུགས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་སྟོང་ཉིད་ལ་རོ་གཅིག་ཏུ་ཞུགས་པ་གཉིས་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུ་ཟུང་འཇུག་ཏུ་ཆུད་པ་དེ་དབང་བཞི་པ་ཡིན་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ། ལུས་ནི་དྭངས་ཤིང་ཞེས་སོགས་ཀྱི་རྒྱུད་དྲངས་པས་སོ། །མདོར་ན་དབང་བཞི་པ་འཇིག་རྟེན་ལས་
འདས་པ་ནི་ཏེང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་ཐོབ་མ་ཐག་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་མི་འགྱུར་
བའི་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་དང་ཡབ་ཡུམ་ཞལ་སྦྱོར་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྟོང་གཟུགས་
ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཟུང་འཇུག་ནས་བཟུང་སྟེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཟུང་འཇུག་གི་བར་
གྱི་འགྱུར་མེད་ཀྱི་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་དང་སྟོང་གཟུགས་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཟུང་

འཇུག་ཐམས་ཅད་ལ་འཇོག་པ་སེམས་འགྲེལ་སྐོར་གསུམ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པའི་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་སྦས་རྒྱུད་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་གྲུབ་ཆེན་རྣམས་ཀྱིས་བཀྲལ་བའི་
དབང་བཞི་པ་ངོས་བཟུང་བ་ནི། དབང་བཞི་པའི་དོན་མཐར་ཐུག་པ་ནི་མི་སློབ་པའི་ཟུང་འཇུག་དག་པའི་སྒྱུ་མའི་སྐུ་དང་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་པའི་འོད་
གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་པའི་ཁ་སྦྱོར་ཡན་ལག་བདུན་ལྡན་དེ་ཡིན་
ནོ། །ཡན་ལག་བདུན་ནི་ངག་དབང་གྲགས་པས། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་དང་ཁ་སྦྱོར་བདེ་ཆེན་རང་བཞིན་མེད། །སྙིང་རྗེས་ཡོངས་གང་རྒྱུན་མི་འཆད་དང་འགོག་པ་
མེད། །ཡན་ལག་བདུན་བཤད་ཅེས་པ་ལྟར་མཚན་དཔེས་སྤྲས་པའི་ལོངས་སྐུ་དང༌།

297

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དེ་ཡང་ཡབ་ཡུམ་ཞལ་སྦྱོར་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཁ་སྦྱོར་དང༌། རྒྱ་ཆེ་བ་ཟག་པ་མེད་པ་
གྱ་ནོམ་པ་དེ་ཡང་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་དུ་གནས་པའི་བདེ་ཆེན་དང༌། དེ་ཡང་བདེན་པར་མེད་པས་རང་བཞིན་མེད་པ་དང༌། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་
པས་སྙིང་རྗེས་ངེས་པར་གང་བ་དང༌། ལོངས་སྐུ་དེ་རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་འབྱུང་བས་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་དང༌། སྤྲུལ་སྐུ་རྣམས་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་ཡིན་ནའང་སྣང་བ་ཡང་ཡང་སྡུད་པ་དང་མི་འདྲ་བར་ལོངས་སྐུ་དེ་ཉིད་ནམ་མཁའ་མ་ཞིག་བར་དུ་སྣང་བ་སྡུད་མི་སྲིད་པས་འགོག་པ་མེད་པའོ། །དེ་ལྟ་བུའི་མི་སློབ་པའི་ཟུང་འཇུག་དབང་བཞི་པར་བཤད་པ་དེ་ཡང་དབང་བཞི་པའི་གཙོ་བོ་ལ་དགོངས་བ་ཡིན་གྱི། གཞན་དུ་ན་རིམ་པ་བཞི་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དག་པའི་སྒྱུ་མའི་སྐུར་བཞེངས་པའི་དག་པའི་སྒྱུ་
མའི་སྐུ་དང་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུ་ཚོགས་པའི་སློབ་པའི་ཟུང་
འཇུག་རྣམས་ཀྱང་དབང་བཞི་པ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཡིན་ནོ། །
གལ་ཏེ་མི་སློབ་པའི་ཟུང་འཇུག་གི་སྐུ་དེ་ལ་ཁ་སྦྱོར་སོགས་ཡན་ལག་བདུན་ཚང་དུ་ཆུག་མོད། ཡན་ལག་བདུན་ལྡན་དེ་དབང་བཞི་པ་ཡིན་པ་ལ་ཤེས་བྱེད་ཅི་ཡོད་སྙམ་ན། དེ་དབང་བཞི་པར་གྲུབ་པ་ནི་ཡག་ལག་བདུན་ལྡན་ལས། དེ་ལྟར་དགྲ་དང་ལྡན་ཉིད་ཕྱིར། །ཡང་གི་སྒྲ་དོན་ལྡན་ཕྱིར་དང༌། །དེ་བཞིན་སྒྲ་དོན་སྐྱེས་ཉིད་
ཕྱིར། །བཞི་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་བདག་འདོད། །ཅེས་བཤད་དོ། །དེའི་དོན་ནི་རྒྱུད་རྣམས་ལས། བཞི་པ་དེ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་དང༌། ལ་ལར། དེ་ལྟར་དེ་བཞིན་བཞི་པ་ཡང༌། །ཞེས་འབྱུང་བའི་བཞི་པ་སྟོན་པ་ན་དབང་གསུམ་པའི་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་དཔེར་བླངས་ཏེ་དེས་མཚོན་ནས་དབང་བཞི་པ་སྟོན་ལ། དེ་ལྟར་དེ་བཞིན་བཞི་པ་

298

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ཡང༌། །ཞེས་པའི་ཚིག་དེ་ལ་ནི་དེ་ལྟར་གྱི་སྒྲ་དང་དེ་བཞིན་གྱི་སྒྲ་དང་ཡང་གི་སྒྲ་དང་གསུམ་ཡོད་པའི་དོན་བཤད་ན་དབང་བཞི་པ་ནི་ཡན་ལག་བདུན་ལྡན་དུ་གྲུབ་པས་བཞི་པ་ནི་སྔར་བཤད་པ་དེ་བཞིན་དུ་བདག་ངག་དབང་གྲགས་པ་འདོད་ཅེས་བཤད་པའོ། །འདི་དག་ནི་མཚོན་པ་ཙམ་སྟེ་རྒྱས་པར་ནི་སྔགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གསུམ་པ་དེ་གཉིས་ཕན་ཚུན་དོད་ཐུབ་ཡིན་ཚུལ་བཤད་པ་ནི། སྦས་རྒྱུད་
རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་མཁས་གྲུབ་རྣམས་ཀྱིས་བཀྲལ་བའི་དབང་བཞི་པ་དག་པའི་
སྒྱུ་ལུས་དང་དོན་གྱི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་པའི་སྒྱུ་ལུས་དེ་ནི་དོན་གྱི་

འོད་གསལ་གྱི་གཞོན་པའི་རླུང་འོད་ཟེར་ལྔ་པ་ལས་གྲུབ་པ་དང༌། བདེ་བ་ཡང་ལྷན་
སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་ཙམ་ལ་བཤད་པ་མ་གཏོགས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བའི་བཤད་པ་མེད་ལ། དུས་འཁོར་ནས་ནི་སོར་བསམ་གྱིས་བསྒྲུབས་པའི་སྟོང་གཟུགས་ཀྱི་སྣང་བ་ཇེ་
བཟང་དུ་འཕེལ་བ་ལས་རྗེས་དྲན་གྱི་སྐབས་སུ་དངོས་གནས་ལ་སྟོང་གཟུགས་ཡབ་
ཡུམ་ཞལ་སྦྱོར་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྲུབ་པ་དེ་ཉིད་ཇེ་བཟང་ལ་སོང་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་
ཡན་ཆད་ཀྱི་སྟོང་གཟུགས་ནི་རྣལ་འབྱོར་པའི་སེམས་ཀྱི་སྣང་བ་ཙམ་ལས་སྒྲུབ་པ་མ་གཏོགས་བསྒྲུབ་གཞི་གཞི་ལ་མེད་པ་དང༌། བདེ་བ་ཡང་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་ཙམ་
གྱིས་མི་ཆོག་པར་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ལ་བཤད་པས་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་ཟུང་

འཇུག་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མ་མཐུན་ནའང་དབང་བཞི་པ་མཐར་ཐུག་པ་ནི་ཡན་ལག་བདུན་ལྡན་གྱི་སྐུ་གཉིས་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་ལ་འདོད་པར་ནི་ལུགས་གཉིས་མཐུན་པ་
ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་ཡན་ཆད་ཀྱི་སྟོང་གཟུགས་ཡབ་ཡུམ་

299

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཞལ་སྦྱོར་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱིས་དག་པའི་སྒྱུ་ལུས་ཡབ་ཡུམ་ཞལ་སྦྱོར་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་
གྱི་དོད་ཐུབ་ཅིང༌། བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་ནི་གཉིས་ཀ་ལས་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་སྦས་རྒྱུད་ཀྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་མཁས་གྲུབ་རྣམས་ཀྱི་བཤད་
སྲོལ་ལ་མཆོག་མི་འགྱུར་གྱི་བདེ་བ་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱར་བཤད་པ་དང༌། དེ་དངོས་སུ་འདྲེན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱག་རྒྱའི་རྣམ་གཞག་དང་བཅས་པ་དངོས་སུ་མ་བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ལ་དཔྱད་པར་བྱ་དགོས་སོ། །
དེ་ལྟར་ན་ལུགས་གཉིས་ཀའི་དབང་བཞི་པ་བསྐུར་བའི་ཚུལ་ནི་དབང་བཞི་པའི་དོན་ཚིག་གིས་ལེགས་པར་བརྡ་སྤྲད་དེ་སློབ་མས་དེའི་གོ་བ་རྙེད་པ་ཙམ་གྱིས་

དབང་བཞི་པ་ཚིག་གི་སྒོ་ནས་བསྐུར་བ་དང་ཐོབ་པར་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་དོན་དམ་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་ཐོབ་པ་དང༌། སྒོ་གསུམ་གྱི་དྲི་མ་ཕྲ་མོ་

སྦྱོང་བ་དང༌། རྡོ་རྗེ་གསུམ་དབྱེར་མེ་ཕྱེད་པའི་སྐུ་འགྲུབ་པའི་སྐལ་བ་ཅན་དུ་བྱེད་ཅིང༌། ཟུང་འཇུག་གི་རྫོགས་རིམ་སྒོམ་པ་ལ་དབང་བར་བྱེད་དོ། །དེ་དག་གིས་དབང་གི་རྣམ་གཞག་མདོར་བསྡུས་པ་ཙམ་ཞིག་བཤད་ཟིན་ཏོ། ། ། །

༼བསྐྱེད་རྫོགས་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པའི་རྣམ་གཞག༽
༈ གཉིས་པ་བསྐྱེད་རྫོགས་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ་གསུམ། བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ་དང་རྫོགས་པའི་རིམ་པའི་གྲངས་ངེས་དང་གོ་རིམ་བཤད་པ་དང༌། རིམ་པ་གཉིས་སོ་སོའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་དང༌། རིམ་པ་གཉིས་ཀྱི་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པའོ། །

300

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

༼བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་གྲངས་ངེས་དང་གོ་རིམ་བཤད་པ།༽
དང་པོ་ལ་གཉིས། རིམ་གཉིས་ཀྱི་གྲངས་ངེས་དང༌། གོ་རིམ་མོ། །དང་པོ་ནི།
དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བསྒོམ་བྱའི་ལམ་ལ་བསྐྱེད་པའི་
རིམ་པ་དང་རྫོགས་པའི་རིམ་པ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་ཏེ། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དབང་
གིས་ལམ་སྒོམ་པའི་སྣོད་རུང་དུ་བྱས་པའི་གང་ཟག་དེ་ལ་དངོས་གྲུབ་ཐ་མ་དང་
འབྲིང་པོའི་ཇིག་རྟེན་པའི་དངོས་གྲུབ་ཙམ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་གང་ཟག་ཅིག་དང་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་བླ་ན་མེད་པ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དོན་དུ་གཉེར་བའི་གང་ཟག་གཉིས་སུ་ངེས་ཤིང༌། གང་ཟག་དང་པོས་བསྒོམ་པར་བྱ་བའི་ལམ་ལ་བསྐྱེད་རིམ་ཉིད་དུ་ངེས་པ་དང༌། གང་ཟག་གཉིས་པས་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་འགྲུབ་པའི་ཉེ་རྒྱུ་རྫོགས་རིམ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུད་སྨིན་བྱེད་ཀྱི་ལམ་ལ་བསྐྱེད་རིམ་ཉིད་དུ་ངེས་ཤིང༌། དེ་
ལྟར་རྒྱུད་སྨིན་ནས་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་འགྲུབ་པའི་ཉེ་རྒྱུ་ལ་རྫོགས་རིམ་ཉིད་དུ་
ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་གོ་རིམ་ནི། གསང་འདུས་རིམ་ལྔར་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས།

བསྐྱེད་པའི་རིམ་ལ་ལེགས་གནས་ཤིང༌། །རྫོགས་པའི་རིམ་པ་འདོད་རྣམས་ལ། །ཐབས་འདི་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས། །སྐས་ཀྱི་རིམ་པ་ལྟ་བུར་
གསུངས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་པོ་ནས་སྔགས་བླ་མེད་ཀྱི་ལམ་གྱིས་བགྲོད་པ་
གཞིར་བཞག་པ་ལ་དང་པོར་བསྐྱེད་རིམ་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱས་ཏེ་དེ་ནས་རྫོགས་
རིམ་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་སྐྱེ་བའི་གོ་རིམ་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་ནང་གི་སྐྱོན་རགས་པ་སྦྱོང་བྱེད་ཀྱི་བསྐྱེད་རིམ་གྱིས་རྒྱུད་སྨིན་པར་མ་བྱས་པར་ཕྱི་ནང་གི་སྐྱོན་ཕྲ་མོ་ནས་

301

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

འགོག་པའི་རྫོགས་རིམ་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་དང༌། ཁྱད་པར་དུ་ཡང་

རྫོགས་རིམ་གྱི་སྐབས་སུ་སྟོང་གཟུགས་སྣ་ཚོགས་པ་ཤར་བ་དེ་ཉིད་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་འདྲེན་ནུས་ཀྱི་མཚན་དཔེས་བརྒྱན་པའི་སྟོང་གཟུགས་ཡབ་ཡུམ་ཞལ་སྦྱོར་
གྱི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་དངོས་སུ་སྒྱུར་བར་བྱེད་པ་ལ་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ལྷ་སྐུ་ཞལ་ཕྱག་གི་
རྣམ་པ་ཅན་ལ་རེག་མཐོང་གི་མཚན་མ་ཅན་གྱི་བསྐྱེད་རིམ་མཐར་ཕྱིན་པ་སྔོན་དུ་
འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱོར་རོ། །
འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། དང་པོ་ནས་སྔགས་བླ་མེད་ཀྱི་ལམ་གྱིས་བགྲོད་པ་
གཞིར་བཞག་པ་ལ་ཡང་རྫོགས་རིམ་གྱི་སྔོན་དུ་ངེས་པར་བསྐྱེད་རིམ་འགྲོ་དགོས་པ་མ་གྲུབ་སྟེ། གལ་ཏེ་དང་པོ་ནས་སྔགས་བླ་མེད་ཀྱི་ལམ་གྱིས་བགྲོད་པ་བཞིར་བཞག་
པ་ལ་ཡང་བསྐྱེད་རིམ་རྫོགས་རིམ་གྱི་སྔོན་དུ་ངེས་པར་འགྲོ་དགོས་ན་བླ་མེད་ཀྱི་
ལམ་གྱིས་འཚང་རྒྱ་བ་ལ་ངེས་པར་བསྐྱེད་རིམ་སྒོམ་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པ་ལས་དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། བསྐྱེད་རིམ་སྒོམ་པ་མཐར་ཕྱིན་པས་འཇིག་རྟེན་པའི་དངོས་གྲུབ་
ཙམ་འགྲུབ་ཀྱི། དངོས་གྲུབ་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་འགྲུབ་པའི་རྒྱུར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་

ཏེ། ཁམས་ལེའི་མདོར་བསྡུས་དང་པོ་ལས། གཟུགས་ལ་སོགས་པར་རྟོག་པ་དཀྱིལ་

འཁོར་གྱི། །འཁོར་ལོ་སྒོམ་པ་གོམས་པར་གྱུར་པས་ནི། །གྲུབ་པ་འཇིག་རྟེན་པ་དག་
འགྲུབ་འགྱུར་གྱི། །འདོད་པའི་དངོས་གྲུབ་ཆེན་པོ་ག་ལ་ཞིག །ཅེས་གསུངས་པས་སོ་
ཞེ་ན། དེ་ནི་དང་པོ་ནས་སྔགས་བླ་མེད་ཀྱི་ལམ་ལ་ཞུགས་ནས་འཚང་རྒྱ་བ་ལ་བསྐྱེད་རིམ་ངེས་པར་སྒོམ་མི་དགོས་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། འགྲེལ་ཚིག་དེ་དག་གིས་བསྐྱེད་རིམ་རྐྱང་པ་མཐར་ཕྱིན་པས་འཇིག་རྟེན་པའི་དངོས་གྲུབ་ཙམ་

302

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

དངོས་སུ་སྒྲུབ་ནུས་ཀྱི། མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་དངོས་སུ་སྒྲུབ་མི་ནུས་ཞེས་བསྟན་པ་
ཙམ་ཡིན་པས་སོ། །དེ་ལ་ཁོང་དག་ན་རེ། དང་པོ་ནས་སྔགས་བླ་མེད་ཀྱི་ལམ་ལ་

ཞུགས་ནས་འཚང་རྒྱ་བ་ལ་བསྐྱེད་རིམ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བར་རྫོགས་རིམ་རྐྱང་པས་ཆོག་པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ཏེ། དང་པོ་ནས་སྔགས་བླ་མེད་ཀྱི་ལམ་ལ་ཞུགས་ནས་

འཚང་རྒྱ་བ་ལ་ངེས་པར་བསྐྱེད་རིམ་སྒོམ་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར་

རོ། །འདོད་པར་མི་ནུས་ཏེ་ཁམས་ལེའི་མདོར་བསྡུས་དང་པོ་དེ་ཉིད་ལས། བསྐྱེད་པའི་རིམ་པར་གསུངས་པའི་ཧཱུཾ་དང་ནི། །ཕཊ་ཡིག་ལ་སོགས་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བ། །རྫོགས་པའི་རིམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་དེ་ཉིད་དེ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ནི་སྒྲུབ་ཐབས་གཞན་ཡོད་མིན། །ཞེས་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་སྐབས་སུ་གསུངས་པའི་ཧཱུཾ་དང་ཕཊ་ལ་སོགས་པའི་ངག་གི་བརྗོད་པ་དང་ལྷ་ལ་སོགས་པ་དམིགས་པའི་རྟོག་སྒོམ་གྱི་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བ་
རྫོགས་པའི་རིམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་དེ་ཉིད་ཁོ་ན་ལས་གཞན་པའི་དེ་ཉིད་དེ་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་གི་སྒྲུབ་ཐབས་ཡོད་པ་མིན། ཞེས་གསུངས་པས་སོ་སྙམ་ན། འགྲེལ་ཚིག་དེ་དག་གི་དོན་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་རྫོགས་རིམ་མིན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུ་མེད་པར་འགྱུར་བས་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་དང༌། འདི་ལྟར་གསུང་པ་པོ་རྣམས་བསྐྱེད་རིམ་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་རྒྱུ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྣང་བར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་
རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ལས་ལེའུ་ལྔ་པོའི་གོ་རིམ་བཤད་པ་སོགས་དང་འགལ་བའི་སྒོ་ནས་བཀག་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །
འོ་ན་འགྲེལ་ཚིག་དེ་དག་གི་དོན་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྙམ་ན། བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་གོང་དེ་ཉིད་དུ། སྣ་ཚོགས་རྣམ་རྟོག་ལ་སོགས་ལམ་གྱིས་ནི། །དེ་

303

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཉིད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གང་གསུངས་པ བཅུ་དྲུག་བཞི་ཡི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཅན། །ལམ་དང་བྲལ་བས་འཐོབ་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གང་གསུངས་པའི་དེ་ཉིད་དེ་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་ནི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་དང་དགའ་བ་བཞིའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཅན་གྱི་ལམ་དང་བྲལ་བའི་ལྷའི་ཞལ་ཕྱག་སོགས་སྣ་ཚོགས་ལ་
དམིགས་པའི་རྣམ་རྟོག་ལ་སོགས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ལམ་རྐྱང་པས་འཐོབ་པ་མིན་
ཞེས་བཤད་ནས། རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་སོགས་དང་བྲལ་བས་འཐོབ་པར་མ་ནུས་པའི་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་དེའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་གང་ཡིན་སྙམ་ན། རྒྱུའི་གཙོ་བོ་དེ་ནི་བསྐྱེད་པའི་རིམ་པར་གསུངས་པའི་ཧཱུཾ་དང་ཕཊ་ཡིག་གི་བརྗོད་པ་དག་དང༌། ཞལ་ཕྱག་གི་རྣམ་པ་སོགས་སྒོམ་པའི་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བའི་རྫོགས་པའི་རིམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་པོ་དེ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ནི་སྒྲུབ་
ཐབས་ཀྱི་གཙོ་བོ་རྫོགས་རིམ་དེ་ལས་གཞན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་
པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལྟར་ན་བསྐྱེད་རིམ་གྱིས་རྫོགས་རིམ་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུད་
སྨིན་པར་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་བསྐྱེད་རིམ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུར་འགྱུར་པ་སེམས་འགྲེལ་
རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲུབ་ལེའི་ཞེ་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་ལྟ་ན་
ཡང་བླུན་པོའི་བློ་ཅན་བྱིས་པ་རྣམས་གཞུག་པ་དང་སེམས་ནི་དག་པའི་དོན་གྱི་སླད་
དུ་ཀྱེ་མིའི་བདག་པོ་ཟླ་བ་བཟང་པོ་ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲུབ་ཐབས་དག་ནི་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ་
དོན་དམ་པར་ནི་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པའི་དངོས་པོ་སྙིང་པོར་གྱུར་པ་འགའ་ཡང་
འདིར་ནི་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་མེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་སླད་དུ་གང་ཞིག་

304

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་སྒྲུབ་པ་དེ་ཉིད་ནི་ཞེས་པ་ངེས་པ་སྟེ། འདིར་གང་ཞིག་བཏགས་པའི་སྒྲུབ་ཐབས་དེ་ནི་འཁྲུལ་པ་ཞེས་པ་རྡོ་རྗེ་ཅན་གྱི་སྒྲུབ་ཐབས་མཐའ་དག་གང་ཡིན་
པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་སེམས་ནི་དག་པའི་སྐད་དུ་ཞེས་པས་སེམས་དག་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུད་བསྐྱེད་རིམ་བསྒོམ་པར་བཤད་པ་དང༌། སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་སླད་དུ་ཞེས་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུར་བཏགས་པའི་སྒྲུབ་ཐབས་བསྐྱེད་རིམ་སྒོམ་པར་བཤད་ཅིང༌། དེ་དག་ཀྱང་རྫོགས་རིམ་སྐྱེ་བའི་སྨིན་བྱེད་ལ་བསྐྱེད་རིམ་དགོས་པ་ལ་
དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་བརྟག་གཉིས་ཀྱི་བརྟག་པ་གཉིས་པའི་ལེའུ་གཉིས་པའི། ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཀུན་ལ། །རྒྱ་མཚོར་གུ་བ་ཇི་ལྟ་བར། །རང་འདོད་ལྷ་ཡི་གཟུགས་ཀྱིས་ནི། །སེམས་ཅན་ཇི་ལྟར་འགྲུབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་རྡོ་རྗེ་སྙིང་པོས་

གསོལ་བའི་ལན་དུ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་བཀའ་སྩལ་པ། བདག་མེད་རྣལ་འབྱོར་
ལྡན་པའམ། །ཡང་ན་ཧེ་རུ་ཀ་དཔལ་བརྩོན། །གཞན་པའི་སེམས་ཀྱིས་སྐད་ཅིག་
ཀྱང༌། །དངོས་གྲུབ་འདོད་པས་མི་གནས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་རྡོ་རྗེ་སྙིང་འགྲེལ་
ལས། ཀྱེ་རྡོ་རྗེ་སྙིང་པོ་དེ་ལྟ་ཡིན་གྱི་ཡང་ལས་ཀྱི་དང་པོ་ལ་གནས་པའི་རྣལ་འབྱོར་
བས་གོང་དུ་བསྟན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་ཞུགས་ལ་བསྐྱེད་པའི་ལྷའི་ང་རྒྱལ་གྱི་དུས་

དང་དེ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་ནས་བདག་མེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་གནས་པར་བྱས་ན་ངེས་པར་ཀྱེའི་རྡོ་རྗེར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་དངོས་གྲུབ་འདོད་པས་རིམ་པ་གཉིས་ལ་
བརྟེན་པ་མ་གཏོགས་པ་གཞན་གྱི་སེམས་ཀྱིས་སྐད་ཅིག་ཀྱང་མི་གནས་སོ། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །
དེ་ཡང་ལས་དང་པོ་བས་ཐོག་མར་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ལ་

305

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

མངོན་པར་ཞེན་པས་གནས། དེ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་ནས་ཏེ་མཐར་གྱུར་པ་ན་བདག་མེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་གནས་པར་བྱས་ན་སྟེ་བསླབ་པར་བྱས་ན་ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་བསྐྱེད་པའི་ལྷའི་ང་རྒྱལ་བསྐྱེད་རིམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་སྟེ་མཐར་
ཕྱིན་པས་བདག་མེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་རྫོགས་རིམ་ལ་གནས་པར་བྱས་ན་ཀྱེའི་རྡོ་རྗེར་འགྱུར་བར་གསུངས་པ་རང༌། དེའི་ཕྱིར་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་ཀྱེའི་རྡོ་རྗེ་ཐོབ་
པར་འདོད་པས་རིམ་པ་གཉིས་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ། །དེ་མ་གཏོགས་པ་གཞན་གྱི་

སེམས་ཀྱིས་སྐད་ཅིག་ཀྱང་མི་གནས་པར་གསུངས་པ་དང༌། བསྐྱེད་རིམ་ལ་སློབ་
ཚུལ་ནི། ལས་དང་པོ་བས་ཐོག་མར་ལྷའི་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ཀྱི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་
བདག་ཉིད་མངོན་པར་ཞེན་པས་གནས་ལ། བསྐྱེད་རིམ་དེ་མཐར་གྱུར་བ་སྟེ་མཐར་
ཕྱིན་པ་ན་བདག་མེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་རྫོགས་རིམ་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྫོགས་རིམ་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུད་སྨིན་བྱེད་དུ་
བསྐྱེད་རིམ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་གོ་རིམ་ངེས་པ་གསལ་བར་
བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་རྡོ་རྗེ་སྙིང་འགྲེལ་གྱི་དེའི་འཕྲོ་ཉིད་ལས། དེ་ལས་སྐལ་
བ་དང་ལྡན་པ་གང་ལ་བསྐྱེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་རྫོགས་ཏེ་ཡང་དག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཡན་ལག་དྲུག་གི་དང་པོ་སོ་སོར་སྡུད་པས་བསྡུས་ཏེ་གོམས་པར་བྱེད་པ་ན་མཚན་མ་དེ་དག་འབྱུང་བར་འགྱུར་ལ། ཞེས་སྐལ་བ་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་གིས་བསྐྱེད་རིམ་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱས་ཏེ་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་གི་དང་པོ་སོར་སྡུད་སྒོམ་པར་
བྱས་ན་དུ་སོགས་ཀྱི་མཚན་མ་འམ་རྟགས་རྣམས་འབྱུང་བར་གསུངས་པས་འདིས་
ཀྱང་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་གོ་རིམ་ངེས་པ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

306

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

དེ་ལྟ་བུའི་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་གོ་རིམ་ངེས་པ་བཤད་པ་རྣམས་ནི་སྤྱིར་བཏང་

བ་དང་པོ་ནས་སྔགས་བླ་མེད་ཀྱི་ལམ་གྱིས་བགྲོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི།
ཕར་ཕྱིན་ཐེག་པའི་ལམ་གྱིས་ས་བཅུ་པའི་བར་བགྲོད་པའི་སྲིད་པ་ཐ་མ་པ་ལྟ་བུ་སྔགས་ལམ་དུ་ཞུགས་ནས་འཚང་རྒྱ་བའི་རྫོགས་རིམ་གྱི་སྔོན་དུ་བསྐྱེད་རིམ་འགྲོ་མི་དགོས་པ་སོགས་ནི་དམིགས་བསལ་ལོ། །གལ་ཏེ་སྲིད་པ་ཐ་མའི་བྱང་སེམས་ས་བཅུ་པ་བ་འཚང་རྒྱ་བ་ལ་སྔགས་བླ་མེད་ཀྱི་ལམ་དུ་འཇུག་དགོས་ན། ཕར་ཕྱིན་ཐེག་
པའི་ལམ་རྐྱང་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འཚང་རྒྱ་མི་ནུས་སམ་སྙམ་ན། དེ་ལྟར་མི་ནུས་པ་ནི་འདུས་པ་སོགས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡིན་པར་མ་ཟད་དུས་འཁོར་གྱི་རྒྱུད་རྩ་འགྲེལ་
རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པའང་ཡིན་ཏེ། ཁམས་ལེའི་མདོར་བསྡུས་དྲུག་པའི་འགྲེལ་ཆེན་
ལས། དེའི་ཕྱིར་གང་གིས་མཆོག་གི་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་མི་ཤེས་པ་དེས་མཚན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པ་མི་ཤེས་སོ། །གང་གིས་མཚན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པ་མི་ཤེས་པ་དེས་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐུ་མི་ཤེས་སོ། །གང་གིས་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐུ་མི་ཤེས་པ་དེས་སྔགས་ཀྱི་ཐེག་པ་མི་ཤེས་སོ། །གང་གིས་
སྔགས་ཀྱི་ཐེག་པ་མི་ཤེས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ནི་འཁོར་བ་པ་སྟེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པའི་ལམ་དང་བྲལ་བའོ། ཞེས་གསུངས་པས་སོ། ། ། །
༈ གཉིས་པ་རིམ་པ་གཉིས་སོ་སོའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ་གཉིས། བསྐྱེད་པའི་རིམ་པའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་དང༌། རྫོགས་པའི་རིམ་པའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པའོ། །

༼བསྐྱེད་རིམ་པའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།༽
དང་པོ་ལ་བཞི། བསྐྱེད་རིམ་གནས་གང་དུ་བསྒོམ་པ་དང༌། གང་ཟག་ཇི་ལྟ་

307

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

བུས་བསྒོམ་པ་དང༌། དགོས་པ་གང་གི་དོན་དུ་བསྒོམ་པ་དང༌། ཇི་ལྟར་དུ་སྒོམ་པའི་ཚུལ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲུབ་ལེའི་གསུམ་པ་ལས། སྐྱེད་མོས་ཚལ་ལམ་རི་བོ་དང་ནི་རྒྱལ་བ་མཆོག་གི་གནས་དང་ལྷ་ཡི་གནས་ནི་སྟོང་པ་དང༌། །གྲུབ་པའི་གནས་དང་དུར་ཁྲོད་དང་ནི་མཚོ་དང་བཟང་པོའི་གནས་དང་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་སྦས་པའི་ས། །གང་དུ་སེམས་ནི་རབ་ཏུ་ཚིམ་པར་འགྱུར་བ་དེར་ནི་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ་མི་ཡི་བདག་པོ་ཀྱེ། །ངེས་པར་འཇམ་པའི་མལ་ཆ་དག་དང་གདན་ལ་ཉེ་བར་འདུག་ནས་སྔར་བརྗོད་སྲུང་བ་བྱས་ནས་ནི། །ཞེས་བསྐྱེད་རིམ་སྒོམ་པའི་གནས་སོ་སོར་གསུངས་པ་ལྟར་ཏེ། སྐྱེད་མོས་ཚལ་དུ་དབང་དགུག་དང༌། རི་བོར་རྨོངས་རེངས་ཕུར་བུས་གདབ་པ་དང༌། རྒྱལ་བ་མཆོག་གི་གནས་བྱིན་རླབས་དང་བཅས་པའི་མཆོད་རྟེན་ཆེན་པོར་གྲུབ་ཆེན་བརྒྱད་དང༌། ལྷ་ཁང་སྟོང་པ་དང་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་འགྲམ་དུ་བཀྲད་དབྱེ་དང༌། གྲུབ་པའི་གནས་སུ་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱའི་དངོས་གྲུབ་དང༌། དུར་ཁྲོད་དུ་གསང་བ་དང༌། མཚོ་དང་བཟང་པོའི་གནས་ཏེ་ཕྱུག་ཅིང་རྒྱས་པར་འགྱུར་བའི་གནས་སུ་ཞི་རྒྱས་དང༌། སྦས་པའི་ས་ཞེས་པ་ཕུག་གམ་སའི་ཁང་པར་འཇིག་རྟེན་གསུམ་གྱི་རྒྱལ་སྲིད་བསྒྲུབ་པའི་དོན་དུ་བསྐྱེད་རིམ་སྒོམ་པར་བྱ་ཞིང༌།
དེ་དག་ཀྱང་ལས་ཚོགས་རྣམས་འགྲུབ་པ་དང་མཐུན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །གནས་དེ་རྣམས་ལ་ཐུན་མོང་དུ་དགོས་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཀྱི་འགྲེལ་ཆེན་དུ་ལུང་
དྲངས་པར་དེ་བཞིན་དུ་ཡང་གསུངས་པ། གང་ན་ས་སྐྱོང་ཆོས་ལྡན་ཞིང༌། །གང་ཞིག་ཁོ་ནར་སྐྱེ་དགུ་རྣམས། །བདེར་གནས་ས་འཛིན་རྩོད་མེད་པ། །དེར་ནི་རྣལ་འབྱོར་བརྩམ་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་གྱི་གནས་སུ་འཇམ་པའི་མལ་སྟན་ལ་ཉེ་བར་

308

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

འདུག་སྟེ་འོག་ནས་འབྱུར་བ་ལྟར་གྱི་བསྐྱེད་པའི་རིམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་རྣམས་བསྒོམ་
པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་གང་ཟག་ཇི་ལྟ་བུས་སྒོམ་པ་ནི། སྔར་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་བྱིས་པའི་དབང་བདུན་ཐོབ་ཅིང༌། དམ་ཚིག་དང་སྡོམ་པ་ལ་གནས་པས་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་དགོས་པ་གང་གི་དོན་དུ་བསྒོམ་པ་ནི། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ཆེད་དུ་བྱ་
བའི་གདུལ་བྱ་ཕལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་དངོས་གྲུབ་ཞི་རྒྱས་ལ་སོགས་
པ་དང་གྲུབ་ཆེན་བརྒྱད་ལ་སོགས་པ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་སྒོམ་པ་དང༌། ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་གཙོ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་སྦྱང་གཞི་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀྱི་མ་དག་པའི་
ཆ་རགས་པ་མགོ་གནོན་ཞིང༌། རྩ་བ་ནས་དག་པར་བྱེད་པའི་གཉེན་པོ་རྫོགས་རིམ་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་སྐྱེ་བའི་སྨིན་བྱེད་དུ་བསམས་པའི་སྒོ་ནས་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་
སངས་རྒྱས་ཉིད་འཐོབ་པའི་དོན་དུ་སྒོམ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །
བཞི་པ་ཇི་ལྟར་དུ་སྒོམ་པའི་ཚུལ་བཤད་པ་ནི། སྔར་བརྗོད་སྲུང་བ་བྱས་ནས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྔར་དབང་ལེར་བཤད་པའི་སྲུང་འཁོར་སྒོམ་པ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་སྒྲུབ་ལེར་གསུངས་པའི་ཚོགས་ཞིང་ནས་ཐུན་གྱི་མཐར་གཤེགས་སུ་གསོལ་བའི་བར་རྣམས་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་སྔགས་ཀྱི་ཐེག་པ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཐེག་པ་ལས་ཁྱད་པར་འབྱེད་པའི་ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ནི་འབྲས་བུའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་

གནས་གཞལ་ཡས་ཁང་དང༌། ལུས་མཚན་དཔེས་བརྒྱན་པའི་སྐུ་དང༌། ལོངས་སྤྱོད་ཟག་པ་མེད་པའི་བདེ་བ་དང༌། འཁོར་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སོགས་ལྷ་དང་ལྷ་མོའི་རྣམ་པ་ཅན་རྣམས་དང༌། མཛད་པ་སྐུའི་འོད་ཟེར་དཔག་ཏུ་

309

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

མེད་པ་སོགས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་འགོད་པ་སོགས་
ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ལྔ་དང་ད་ལྟ་ནས་རྣམ་པ་མཐུན་པར་བསྒོམས་ནས་གཟུགས་སྐུའི་རིགས་འདྲའི་རྒྱུ་ལ་སློབ་པའི་འབྲས་བུ་ལམ་བྱེད་རྒྱུད་སྡེ་བཞི་ག་ལ་ཡོད་ཀྱང༌། སྦྱང་གཞི་སྲིད་པ་སྐྱེ་འཇིག་གི་རིམ་པ་དང་མཐུན་པའི་ལྷའི་རྣལ་འབྱོར་དང༌། དེ་ཡང་རྫོགས་རིམ་སྐྱེ་བའི་སྨིན་བྱེད་དུ་འགྲོ་བ་བླ་མེད་མིན་པ་ལ་མེད་པས་སྐབས་འདིའི་
བསྐྱེད་རིམ་སྒོམ་པ་ལ་ཁྱད་ཆོས་དེ་གཉིས་དང་ལྡན་པ་ཅིག་དགོས་སོ། །
དེ་ཡང་རྒྱུད་འགྲེལ་འདིར་ཕྱི་ནང་གཞན་གསུམ་སྦྱོར་བའི་རྣམ་གཞག་དང༌། ལྷའི་
རྣལ་འབྱོར་གྱི་སྤྲོས་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་འདི་ནི་ཕྱི་ནང་གཉིས་སྦྱང་གཞི་
དང༌། གཞན་དེ་སྦྱོང་བྱེད་དུ་བྱས་ཏེ་སྦྱང་གཞི་ཕྱི་ནང་གཉིས་དང་ཆོས་མཐུན་པའི་གཞན་བསྐྱེད་རིམ་སྒོམ་པས་རྒྱུད་སྨིན་པར་བྱས་ནས་གཞན་རྫོགས་རིམ་སྒོམ་པ་
མཐར་ཕྱིན་པར་བྱས་པ་ལས་ཕྱི་ནང་གི་མ་དག་པའི་སྣང་བ་འཆར་བའི་བག་ཆགས་མ་
ལུས་པར་སྦྱངས་ཏེ་གཞན་འབྲས་བུ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་སྐུ་བཞིའི་བདག་ཉིད་ཅན་
མངོན་དུ་འགྱུར་བ་ཞིག་དགོས་པའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ལྷའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་སྤྲོས་
པ་ཇི་ཙམ་རྒྱས་པ་ཙམ་གྱིས་ཕྱི་ནང་སྦྱོང་བ་དང་རྫོགས་རིམ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུད་སྨིན་བྱེད་དུ་
འགྲོ་བའི་ཕུལ་ཆེ་བ་ལ་དགོངས་ན་རྒྱུད་འདིར་བསྐྱེད་རིམ་ལ་ལྷ་སྒོམ་པའི་སྤྲོས་པ་རྒྱ་ཆེར་མཛད་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ལྟ་མིན་ན་ལྷའི་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་སྤྲོས་པ་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་གང་ཡིན་གྱི་དགོངས་པ་དཔྱད་དགོས་སོ། །
དེ་ལྟ་བུའི་བསྐྱེད་རིམ་དེ་ཡང་སྲིད་པ་སྐྱེ་འཇིག་གི་རིམ་པ་དང་མཐུན་པར་
སྒོམ་པའི་ཚུལ་ནི་སྤྱིར་སྔགས་བླ་མེད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་གཙོ་བོ་དང་

310

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ཁྱད་པར་དུ་ཡང་རྒྱུད་འདིའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་གཙོ་བོ་ནི་དབང་པོ་མཆོག་ཏུ་རྣོ་བ་རྒྱུད་འདིའི་བརྗོད་བྱ་བསྐྱེད་རིམ་དང་རྫོགས་རིམ་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་གི་
ལམ་གྱིས་ཚེ་གཅིག་ལ་འཚང་རྒྱ་བའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་འཛམ་བུ་གླིང་གི་མི་ཁམས་
དྲུག་ལྡན་ཞིག་ཡིན་པ་རྒྱུད་དང་འགྲེལ་ཆེན་ན་ཤིན་ཏུ་གསལ་བས་ནང་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་འཛམ་བུ་གླིང་པའི་མི་མངལ་སྐྱེས་ཀྱི་སྲིད་པ་སྐྱེ་འཇིག་
གཉིས་གཙོ་བོར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལྟར་དེའི་སྲིད་པ་སྐྱེ་འཇིག་གི་རིམ་པ་དང་མཐུན་པར་བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ་སྒོམ་པ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལྟར་ན་བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ་སྒོམ་ཚུལ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། བསོད་ནམས་
ཀྱི་ལས་བསགས་པའི་མཐར་འཆི་བ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་ཚོགས་གཉིས་གསག་པ་དང༌། ཤི་ནས་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་ཏེ་ལུས་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་ཡན་ལག་བཞིའི་རྣལ་འབྱོར་སྒོམ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས།
འཆི་བའི་སྔ་རོལ་དུ་ལས་གསོག་པ་དང་མཐུན་པར་ཚོགས་ཞིང་ལ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་གསག་པ་དང༌། ཤི་བ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་བཞི་སྒོམ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་གསག་པའོ། །
དང་པོ་ནི། བསྐྱེད་པའི་རིམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་སྐྱེ་བའི་མཐུན་
རྐྱེན་དུ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་གསག་པའི་ཕྱིར་དུ་ཚོགས་ཞིང་དུས་ཀྱི་འཁོར་
ལོའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལྷ་ཚོགས་སྤྱན་དྲངས་ནས་འགྲེལ་པ་ནས་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་
ཡན་ལག་བདུན་པ་སོགས་བྱེད་པའོ། །དེ་ཡང་ཚེ་ཕྱི་མར་མིར་སྐྱེ་བའི་རྒྱུར་ལས་བཟང་པོ་གསོག་པ་དང་ཆོས་མཐུན་ནོ། །

311

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

གཉིས་པ་ཤི་བ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་བཞི་སྒོམ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་གསག་པ་ནི། དེ་ཡང་རྣམ་ཐར་སྒོ་བཞི་སྒོམ་པ་ནི་འོག་ནས་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་ལྷའི་རྣལ་འབྱོར་སྒོམ་པ་རྣམས་བདེ་སྟོང་གི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྣམ་རོལ་དུ་འཆར་བའི་དོན་དུ་སྒོམ་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཁམས་དྲུག་ལྡན་
གྱི་མི་འཆི་བའི་རིམ་པ་དང་མཐུན་པར་སྒོམ་པ་སྟེ། ཆོས་མཐུན་ཡུལ་ཁམས་དྲུག་ལྡན་གྱི་མི་འཆི་བའི་རིམ་པ་ནི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། མིའི་འཇིག་རྟེན་འདིར་མངལ་ནས་སྐྱེས་པ་རྣམས་འཆི་བའི་དུས་སུ་ཆུ་ཡིས་མེ་རྣམ་པར་ཉམས་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་
དང༌། ཕྱིས་མེ་མེད་པའི་ཕྱིར་འཛིན་མ་དག་ནི་སྲ་བ་ཉིད་སྤངས་ཏེ་ལན་ཚྭ་བཞིན་དུ་ཞུ་བར་གྱུར་ནས་ཆུར་འགྱུར་ཏེ་ཆུའི་དབུས་སུ་རབ་ཏུ་ཞུགས་སོ། །དེ་ནས་རླུང་གིས་ཆུ་དེ་རྣམས་མཐའ་དག་བསྐམས་ནས་ནམ་མཁའ་ལ་མི་སྣང་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་ཁམས་ཀྱི་ཚོགས་མྱུར་དུ་རྣམ་པར་ཉམས་ཏེ་དེ་ནས་སེམས་ནི་མུན་པའི་མཐའི་
མེ་སྟེ་ཞེས་པ་ནམ་མཁའི་ཁམས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་གཟུགས་ཡུལ་དང་རྣམ་
པར་བྲལ་བ་དབུས་ཀྱི་ས་ལ་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཞག་པར་བྱའོ་ཞེས་པ་
རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་ཅིང༌། དེ་དག་གི་དོན་ནི་ལུས་ཀྱི་ཆུས་མེ་ཉམས་པར་བྱས། དེ་ནས་ཆུས་ས་ཞུ་བར་བྱས་ཏེ་དེ་ནས་རླུང་གིས་ཆུ་བསྐམས་པར་བྱས་ནས་རླུང་ཉིད་ཀྱང་མི་སྣང་བར་འགྱུར་ཏེ་སེམས་ནི་མུན་པའི་མཐའི་མེ་ཞེས་པ་ཉེར་ཐོབ་ཀྱི་མཐའ་

འོད་གསལ་སྟོང་གསལ་གྱི་ངང་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་སྟོང་གཟུགས་སྣ་ཚོགས་
སྣང་བའི་འཆི་བའི་འོད་གསལ་ཆོས་མཐུན་གྱི་ཡུལ་དུ་སྟོན་པའོ། །དེ་ལྟར་ན་འདུས་
པ་སོགས་ཀྱི་དགོངས་པ་འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་སོགས་ཀྱིས་བཀྲལ་བའི་འཆི་བའི་

312

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།
དུས་ཀྱི་འབྱུང་བ་སྡུད་རིམ་དང་འཆི་བ་འོད་གསལ་གྱི་ཡུལ་སྣང་བཤད་པ་རྣམས་

དང་མ་མཐུན་པ་ནི་རྒྱུད་ཉིད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་གཙོ་བོའི་འཆི་རིམ་གྱི་ཁྱད་པར་ཡིན་པར་བྱ་དགོས་པར་ནང་འཆད་པའིསྐབས་སུ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟ་བུའི་འཆི་བའི་རིམ་པ་དང་མཐུན་པར་རྣམ་ཐར་སྒོ་བཞི་སྒོམ་པ་ནི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེའི་ཕྱིར་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཆུ་ཡིས་མེ་ནི་རྣམ་པར་ཉམས་པ་དང་པོར་འདི་ནི་ལུས་ཀྱི་དབུས་སུ་སྡོམ་བརྩོན་རྣམས་ཀྱིས་བྱ། །ཕྱི་ནས། ཞེས་པ་
ནས། གཞག་པར་བྱའོ་ཞེས་པའི་བར་སྔར་དྲངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་པས་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་ཐར་སྒོ་བཞིའི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་དབྱེར་མེད་པའི་སྟོང་སང་གི་ངང་ལས་སྟོང་གཟུགས་པྲ་ཕབ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་མོས་ནས་སྒོམ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་སྟོང་གཟུགས་པྲ་ཕབ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་མོས་དགོས་པ་ནི་དྲངས་མ་ཐག་པའི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་གཟུགས་ཡུལ་དང་རྣམ་པར་བྲལ་བ་དབུས་ཀྱི་ས་

ལ་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཞག་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་དོན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་སྟོང་གཟུགས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་ཡུལ་དང་རྣམ་པར་བྲལ་བ་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་དང་

བྲལ་བའི་དབུས་ཀྱིས་རྣམ་ཐར་སྒོ་བཞིའི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་དབྱེར་མེད་པར་མོས་པ་
ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་མིང་ཅན་འཆི་བའི་འོད་གསལ་དང་མཚུངས་པར་མཉམ་པར་གཞག་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་ཡིན་པས་སོ། །
གལ་ཏེ་འགྲེལ་ཚིག་དེ་དག་གིས་རྣམ་ཐར་སྒོ་བཞིའི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་ངོ་བོ་དབྱེ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྟོང་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་མོས་ནས་བསྒོམ་པར་བསྟན་
པ་འཐད་ན་འདིར་ཆོས་སྐུའི་རྣམ་པ་ལམ་བྱེད་དགོས་པ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱི་

313

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དོན་དུ་སྒོམ་པ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ། །འོ་ན་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལས་འདས་
པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་སུ་རྣམ་པར་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང༌། ནམ་མཁའི་
ཁམས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་གཟུགས་ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་སྙམ་ན། དེ་ནི་མི་འགལ་ཏེ། གཟུགས་ཞེས་པའི་སྐད་དོད་རཱུ་པ་ཞེས་པ་གཟུགས་དང་རང་བཞིན་གཉིས་ཀ་ལ་འཇུག་པས་སྐབས་འདིར་རང་བཞིན་ཞེས་བསྒྱུར་དགོས་པ་ལ་གཟུགས་ཞེས་བསྒྱུར་བ་འགྱུར་སྐྱོན་ཡིན་ཞེས་དོགས་གཅོད་དང་བཅས་ནས་གསུངས་སོ། །
དེ་དག་ལ་ཅུང་ཟད་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། རཱུ་པ་ཞེས་པར་དེ་བཞིན་དུ་བསྒྱུར་བས་ཆོག་ནའང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པ་ཡུལ་དང་རྣམ་པར་བྲལ་བ་ཞེས་པ་དང་། རྡུལ་
ཕྲ་རབ་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལས་འདས་པའི་སྟོང་ཉིད་ཅེས་གསུངས་པ་རྣམས་སྟོང་
གཟུགས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པར་སྐབས་གཞན་རྣམས་སུ་དུ་མར་གསུངས་
པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དང་མི་འབྱོར་བས་རཱུ་པ་ཞེས་པ་གཟུགས་སུ་ཤོང་འགྱུར་སོགས་
འགྱུར་དུ་མ་ཞིག་ལས་བསྒྱུར་བ་ལེགས་སོ། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཆོས་སྐུའི་རྣམ་པ་ལམ་བྱེད་སོགས་འདིར་བྱེད་པ་ཡང་མི་འགལ་ཏེ། སྐབས་འདིར་རྣམ་ཐར་སྒོ་བཞི་བསྒོམ་པར་གསུངས་པ་གཞི་ལ་མི་མངལ་སྐྱེས་ཀྱི་འཆི་རིམ་དང་རྣམ་པ་མཐུན་པ་དང་
འབྲས་བུ་ལ་ཆོས་སྐུ་དང་རྣམ་པ་མཐུན་པ་ཅིག་དགོས་པའི་དང་པོ་ནི་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་ཡིན་ཞིང༌། གཉིས་པ་ཆོས་སྐུ་དང་རྣམ་པ་མཐུན་པའི་ཚུལ་ནི་པྲ་ཕབ་པ་ལྟ་བུའི་སྟོང་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་ངོས་
ནས་གྲུབ་པ་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མི་དམིགས་པའི་སྟོང་ཉིད་དང་དབྱེར་མེད་དུ་གྱུར་པའི་

314

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་པ་ནི་ཆོས་སྐུ་ཡིན་ལ དེ་དང་རྣམ་པ་མཐུན་པར་འགྲེལ་ཆེན་ལས། རྒྱུ་བ་དང་མི་རྒྱུ་བ་དང་བཅས་པའི་ཁམས་གསུམ་པོ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་འདིས་རྣམ་པར་དཔྱད་པར་བྱ་སྟེ། དངོས་པོ་མེད་ལ་སྒོམ་པ་མེད། །ཅེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རྒྱུ་བ་སེམས་ཅན་དང་མི་རྒྱུ་བ་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་

གསུམ་པོ་སོགས་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་རྣམ་པར་
དཔྱད་དེ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་རྒྱུ་འབྲས་བྱ་བྱེད་དང་བཅས་པ་རང་བཞིན་མེད་པར་
གཏན་ལ་ཕབ་པའི་དོན་སྟོང་ཉིད་མཚན་མེད་སྨོན་མེད་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པའི་རྣམ་ཐར་སྒོ་བཞི་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་བཞག་པའི་ངང་ནས་བདེ་བ་ཆེན་པོས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་བཞིན་པའི་ངོར་པྲ་ཕབ་བ་ལྟ་བུའི་སྟོང་གཟུགས་སྣ་ཚོགས་པ་ཤར་བ་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྒོམ་པ་ཡིན་ནོ། །
༈ གཉིས་པ་ཤི་ནས་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་ཏེ་ལུས་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་ཡན་ལག་བཞིའི་རྣལ་འབྱོར་སྒོམ་པ་ལ་བཞི། མངལ་དུ་ལུས་གྲུབ་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་སྒོམ་པ་སྐུ་རྡོ་རྗེ་བསྙེན་པའི་ཡན་ལག་
དང༌། ཕྱི་རོལ་དུ་བཙས་ཏེ་ལས་དབང་རང་རང་གི་བྱ་བ་ལ་འཇུག་པ་དང་ཆོས་
མཐུན་པར་ལས་རྒྱལ་མཆོག་སྒོམ་པ་གསུང་རྡོ་རྗེ་ཉེར་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་དང༌། ཐིག་ལེ་སྤྲོ་བ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་ཐིག་ལེའི་རྣལ་འབྱོར་སྒོམ་པ་ཐུགས་རྡོ་རྗེ་སྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་དང༌། ལོ་བཅུ་དྲུག་གི་མཐར་བདེ་བ་རྫོགས་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་ཕྲ་མོའི་རྣལ་འབྱོར་སྒོམ་པ་ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེ་སྒྲུབ་ཆེན་གྱི་ཡན་ལག་གོ །
༈ དང་པོ་ལ་གཉིས། རྟེན་གཞལ་ཡས་ཁང་སྐྱེད་པ་གཞི་དང་ཆོས་མཐུན་

315

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

སྦྱོར་ཚུལ་དང༌། བརྟེན་པ་ལྷ་སྐྱེད་པ་གཞི་དང་ཆོས་མཐུན་སྦྱོར་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། གང་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་གནས་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དང་ཆོས་མཐུན་སྦྱར་བ་
དང༌། གང་གི་མངལ་དུ་སྐྱེ་བ་འཛིན་པའི་མའི་ལུས་དང་ཆོས་མཐུན་སྦྱར་བ་དང༌། སྒྲུབ་པ་པོ་རང་གི་ལུས་དང་ཆོས་མཐུན་སྦྱར་བའོ། །
དང་པོ་ནི། དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་གདན་སྐྱེད་པའི་སྐབས་ཀྱི་ནམ་མཁའི་ཁམས་
མཐའ་ཡས་པའི་ཆོས་འབྱུང་ནི་རླུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་གང་དུ་འཆགས་པའི་གཞིའི་
ནམ་མཁའ་དང་ཆོས་མཐུན། ཆོས་འབྱུང་གི་ནང་དུ་རླུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་སོགས་
འབྱུང་བ་རིམ་བརྩེགས་སྒོམ་པ་ནི་རླུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ནས་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་

བར་བཞི་དང་ཆོས་མཐུན། སའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་སྟེང་དུ་ལྷུན་པོ་རྡོ་རྗེའི་རང་བཞིན་
ཞེས་སོགས་ཀྱི་རི་རབ་སྒོམ་པ་ནི་ཕྱིའི་ལྷུན་པོ་དང་ཆོས་མཐུན། ལྷུན་པོའི་སྟེང་དུ་སྣ་
ཚོགས་པདྨ་སྒོམ་པ་ནི་རི་རབ་ཀྱི་ལྟེ་བ་དང་ཆོས་མཐུན། པདྨའི་ལྟེ་བའི་དབུས་སུ་ཟླ་ཉི་སྒྲ་གཅན་དང་བཅས་པ་གསུམ་སྒོམ་པ་ནི་ཕྱི་རོལ་དུ་གནམ་སྟོང་གི་མཐར་ཟླ་ཉི་སྒྲ་
གཅན་གསུམ་ཚོགས་པ་དང་ཆོས་མཐུན་ནོ། །འོག་གཞི་ཆོས་འབྱུང་ནས་སྒྲ་གཅན་
གྱི་བར་མཐའ་དག་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པར་གྱུར་པ་ ཞེས་པའི་ས་བོན་གྱི་ཡི་གེར་
སྒོམ་པ་ནི་འབྱུང་བ་རིམ་བརྩེགས་སོགས་སྒོམ་ པ་དེ་དག་གི་ཆོས་མཐུན་གྱི་

ཡུལ་ཕྱི་ནང་རྣམས་སོ་སོ་ཐ་དད་པ་ཡིན་ཡང་ གཞལ་ཡས་ཁང་གི་འོག་
བཞིའི་འབྱུང་བ་རིམ་བརྩེགས་སོགས་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ཡེ་ཤེས་གཅིག་
ཉིད་དེ་དག་གི་རྣམ་པར་ཤར་བར་གོ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །

༚

ḎḼḳ

Ḷ
ḷ
ḵ
Ḵ

316

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

སླར་ཡང་ གི་ཡི་གེ་དེ་དག་སོ་སོ་ལས་སྐྱེས་པའི་ནམ་མཁའ་རླུང་མེ་ཆུ་ས་རི་རབ་པདྨ་ཟླ་ཉི་ སྒྲ་གཅན་གྱི་གདན་དང་བཅས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་སྟེང་དུ་
རྡོ་རྗེའི་གུར་དང༌། དེའི་ནང་དུ་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་
སྒོམ་པའི་ནམ་མཁའ་རླུང་མེ་ཆུ་ས་ལྷུན་པོ་པདྨ་ཟླ་ཉི་སྒྲ་གཅན་གྱི་བར་སྒོམ་པ་སྔ་ཕྱི་

གཉིས་པ་ཕྱི་དང་ནང་ལ་ཆོས་མཐུན་སྦྱར་བར་བཞེད་ནས་འབྱུང་བ་རིམ་བརྩེགས་
སྔ་མ་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་ཕྱི་དང་ནང་དུ་བསྐྱེད་པའི་
མཚན་མ་ནི་ནམ་མཁའི་ཁམས་མཐའ་ཡས་པ་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆོས་འབྱུང་གྲུ་
གསུམ་མོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང༌།
ཕྱི་མ་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཞེས་པ་ས་བོན་གྱི་ཡི་གེར་
རྣམ་པར་བསྒོམ་པར་བྱ་སྟེ་དེ་ལས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ ཁམས་གྲུབ་པར་བསམ་
པར་བྱའོ་ཞེས་པ་ནི་ཕྱི་རོལ་དུའོ། །ནང་དུ་ནི་སྔར་ གསུངས་པའི་རྣམ་པས་
མའི་ལུས་ལ་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལྟར་ལྷུན་པོའི་སྟེ་དུ་པདྨ་ཟླ་ཉི་སྒྲ་གཅན་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་དུ་གཞལ་ཡས་ཁང་
སྒོམ་པ་ཕྱི་དང་ཆོས་མཐུན་སྦྱར་ན་བྲི་བྱའམ་བསྒོམ་པའི་གཞལ་ཡས་ཁང་ཁྲུ་སྟོང་
ངམ་ཁྲུ་གང་པ་གང་ཡིན་རུང་དཀྱིལ་འཁོར་རང་ཉིད་ཀྱི་ཁྲུ་བཞི་པ་ཡིན་པར་ངེས་ལ།
འདིར་བསྒོམ་པར་བྱ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་རམ་གཞལ་ཡས་ཁང་སྐུ་གསུང་ཐུགས་
ཡོངས་རྫོགས་ནི་ཆེ་ཆུང་ཇི་ལྟར་སྒོམ་ཡང་རུང་གཞལ་ཡས་ཁང་རང་གི་ཁྲུ་བཞི་པའི་ཚད་ཅན་ཡིན་པས་སྐུའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཁྲུ་བཞི་ཡོད་པ་ཕྱིའི་རླུང་གི་དཀྱིལ་

འཁོར་གྱི་ཕྱི་མཐའ་གཅིག་ནས་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་བར་ལ་དཔག་ཚད་འབུམ་ཕྲག་བཞི་

༚

ḎḼḳ

Ḷ
ḷ
ḵ
Ḵ

༚

ḎḼḳ

Ḷ
ḷ
ḵ
Ḵ

317

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཡོད་པ་དང་ཆོས་མཐུན། སྐུའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཕྱེད་ཁྲུ་དོ་གསུང་དཀྱིལ་ལ་ཡོད་པ་
དང་ཆུའི་དཀྱིལ་འཁོར་མཐའ་གཅིག་ནས་མཐའ་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་བར་ལ་དཔག་ཚད་
འབུམ་ཕྲག་གཉིས་ཡོད་པ་ཆོས་མཐུན། གསུང་དཀྱིལ་གྱི་ཕྱེད་ཁྲུ་གང་ཐུགས་
དཀྱིལ་ལ་ཡོད་པ་དང་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་དཔག་ཚད་འབུམ་ཕྲག་གཅིག་ཡོད་པ་
ཆོས་མཐུན། ཐུགས་དཀྱིལ་གྱི་ཕྱེད་སོར་བཅུ་གཉིས་བདེ་ཆེན་འཁོར་ལོ་ལ་ཡོད་པ་
དང་ལྷུན་པོའི་སྟེང་དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་ལྔ་བཅུ་ཡོད་པ་ཆོས་མཐུན། བདེ་ཆེན་འཁོར་ལོའི་ཕྱེད་སོར་དྲུག་གཙོ་བོའི་གདན་གྱི་པདྨ་ལ་ཡོད་པ་དང་ལྷུན་པོའི་སྟེང་གི་
ལྟེ་བ་ལ་དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་ཉེར་ལྔ་ཡོད་པ་ཆོས་མཐུན། པདྨའི་སྟེང་གི་ཟླ་ཉི་སྒྲ་གཅན་བརྩེགས་པའི་གཙོ་བོའི་གདན་ནི་གནམ་སྟོང་གི་མཐར་ཟླ་ཉི་སྒྲ་གཅན་གསུམ་བརྩེགས་པ་དང་ཆོས་མཐུན་ནོ། །
གཉིས་པ་གང་གི་མངལ་དུ་སྐྱེ་བ་འཛིན་པའི་མའི་ལུས་དང་ཆོས་མཐུན་སྦྱར་ནི། གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ནམ་མཁའི་ཁམས་མཐའ་ཡས་པའི་ཆོས་འབྱུང་ནས་སྒྲ་གཅན་གྱི་བར་སྒོམ་པ་སྔ་ཕྱེ་གཉིས་ཀ་མའི་ལུས་དང་ཆོས་མཐུན་སྦྱོར་བ་ཆབས་
ཅིག་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང༌། དེ་ལྟར་ཆོས་མཐུན་སྦྱོར་བ་ནི་དེ་ལྟར་བསྒོམ་པའི་ཆོས་འབྱུང་ནི་གང་གི་མངལ་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་མའི་གསང་གནས་ཀྱི་ཆོས་

འབྱུང་གྲུ་གསུམ་དང་ཆོས་མཐུན། ཆོས་འབྱུང་གི་ནང་དུ་བསྒོམ་པའི་རླུང་གི་དཀྱིལ་

འཁོར་ནི་མའི་སྤྱི་བོ་ནས་དཔྲལ་བའི་བར་དང་ཆོས་མཐུན། དེ་བཞིན་དུ་མིའི་དཀྱིལ་

འཁོར་སྒོམ་པ་དཔྲལ་བ་ནས་མགྲིན་པའི་བར་དང་ཆོས་མཐུན། ཆུའི་དཀྱིལ་འཁོར་
སྒོམ་པ་མགྲིན་པ་ནས་སྙིང་གའི་བར་དང་ཆོས་མཐུན། སའི་དཀྱིལ་འཁོར་སྒོམ་པ་

318

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།
སྙིང་ག་ནས་ལྟེ་བའི་བར་དང་ཆོས་མཐུན། སའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་སྟེང་དུ་ལྷུན་པོ་
སྒོམ་པ་མའི་ལྟེ་བ་ནས་གསང་གནས་ཀྱི་བར་དང་ཆོས་མཐུན། ལྷུན་པོའི་སྟེང་དུ་པདྨ་
སྒོམ་པ་ནི་གསང་གནས་ཀྱི་པདྨ་དང་ཆོས་མཐུན། པདྨའི་སྟེང་དུ་བསྒོམ་པའི་ཟླ་ཉི་སྒྲ་
གཅན་གསུམ་ནི་མའི་བཤ་གཅི་ཁུ་བ་གསུམ་འབབ་པའི་རྩ་གསུམ་གསང་གནས་ཀྱི་

རྩ་འཁོར་གྱི་ལྟེ་བར་འདུས་པ་དང་ཆོས་མཐུན། པདྨ་ཟླ་ཉི་སྒྲ་གཅན་དང་བཅས་པའི་
སྟེང་དུ་རྡོ་རྗེའི་གུར་སྒོམ་པ་ནི་མའི་པདྨར་ཕའི་རྡོ་རྗེ་ཞུགས་པ་དང་ཆོས་མཐུན། དེར་གཞལ་ཡས་ཁང་སྒོམ་པ་ནི་གང་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་མའི་མངལ་དང་ཆོས་མཐུན། དེ་ལྟར་གཞལ་ཡས་ཁང་མཚན་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ལྟེ་བར་པདྨ་ཟླ་ཉི་སྒྲ་གཅན་ནམ་དུས་མེའི་གདན་གྱི་སྟེང་དུ་དབྱངས་སོ་གཉིས་ཀྱིས་མཚན་པའི་ཟླ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་སྒོམ་པ་ནི་མངལ་འཛིན་པའི་ཕའི་ཁུ་བ་དང་ཆོས་མཐུན། ཟླ་བའི་
འོག་ཏུ་གསལ་བྱེད་བརྒྱད་ཅུས་མཚན་པའི་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་སྒོམ་པ་ནི་མངལ་
འཛིན་པའི་མའི་རྡུལ་དང་ཆོས་མཐུན། ཟླ་བའི་དབུས་སུ་ཧཱུཾ་ཡིག་རི་བོང་གི་མཚན་མ་ལྟ་བུ་ལས་རྡོ་རྗེ་ཧཱུཾ་དང་བཅས་པར་སྒོམ་པ་ནི་ཁུ་ཁྲག་གི་དབུས་སུ་འཇུག་པའི་བར་དོའི་རྣམ་ཤེས་དང་ཆོས་མཐུན། དེ་དང་ལྷན་ཅིག་པའི་ཧི་ཡིག་སྒོམ་པ་ནི་བར་དོའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་བཞོན་པའི་རླུང་དང་ཆོས་མཐུན། དབྱངས་གསལ་དང་བཅས་པའི་
ཟླ་ཉི་དང་རྡོ་རྗེ་ཧཱུཾ་དང་ཧཾ་དང་བཅས་པ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྐུ་རྫོགས་པ་ཧཾ་ཡིག་དང་ལྡན་པར་སྒོམ་པ་ནི་ཁུ་ཁྲག་རྣམ་ཤེས་བཞོན་པའི་རླུང་དང་བཅས་པ་འདྲེས་པ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་མངལ་དུ་ལུས་ཐོག་མར་གྲུབ་པ་དང་ཆོས་མཐུན་ནོ། །

319

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

གསུམ་པ་སྒྲུབ་པ་པོར་རང་གི་ལུས་དང་ཆོས་མཐུན་སྦྱར་བ་ནི། སྐུ་དཀྱིལ་

ནི་སྙིང་ག་ནས་འོག་གསང་གནས་ཀྱི་བར་དང་སྟེང་སྤྱི་བོའི་བར་ཚུན་ཆད་དང་ཆོས་
མཐུན། གསུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ནི་ལྟེ་བ་ནས་མགྲིན་པའི་བར་དང་ཆོས་མཐུན་
ཐུགས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ནི་སྙིང་ག་ནས་ལྟེ་བའི་བར་གྱི་ཕྱེད་ཚུན་དང་མགྲིན་པའི་
བར་གྱི་ཕྱེད་ཚུན་དང་ཆོས་མཐུན་ནོ། །ཡང་ན་ཐུགས་དཀྱིལ་གསུང་དཀྱིལ་སྐུ་
དཀྱིལ་གསུམ་རིམ་པ་བཞིན་སྙིང་ག་ནས་གཡས་གཡོན་གྱི་དཔུང་མགོའི་བར་དང་
ཉེ་བའི་དཔུང་པ་ལ་དྲུག་གི་བར་དང་སེན་མོའི་མཐའི་བར་དང་ཆོས་མཐུན་ནོ། །༈ གཉིས་པ་བརྟེན་པ་ལྷ་སྐྱེད་པ་གཞི་དང་ཆོས་མཐུན་སྦྱོར་ཚུལ་ལ་གཉིས། གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་སྐྱེད་པ་དང་ནུས་མ་རྣམས་དང་བུམ་པ་མཚམས་དང་བཅས་པ་སྐྱེད་པ་མངལ་གྱི་ཟླ་བ་གསུམ་གྱི་གནས་སྐབས་དང་ཆོས་མཐུན་སྦྱར་བ་
དང༌། གཤེགས་པ་གཤེགས་མ་སོགས་སྤྲོ་བ་མངལ་གྱི་ཟླ་བ་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱི་

གནས་སྐབས་དང་ཆོས་མཐུན་སྦྱར་བའོ། །
དང་པོ་ནི། མཚན་སོ་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོར་དབྱངས་ཡིག་སོ་གཉིས་ཀྱིས་མཚན་
པའི་ཟླ་བ་མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ལས་བྱང་ཆུབ་པ་དང༌། དཔེ་བྱད་བརྒྱད་ཅུའི་ངོ་བོ་གསལ་བྱེད་བརྒྱད་ཅུས་མཚན་པའི་ཉི་མ་མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ལས་བྱང་ཆུབ་པ་དང༌། ཟླ་བའི་སྟེང་དུ་ཧཱུཾ་ཡིག་ལས་བྱུང་བའི་རྡོ་རྗེ་ཧཱུཾ་གིས་མཚན་པ་སོར་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ལས་བྱང་ཆུབ་པ་དང༌། དེ་དང་ལྷན་ཅིག་པའི་ཏཾ་ཡིག་བྱ་གྲུབ་ཡེ་ཤེས་ལས་བྱང་ཆུབ་པ་དང༌། དེ་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྐུ་རྫོགས་པ་ཧི་ཡིག་དང་ལྡན་པ་ཆོས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་ལས་བྱང་ཆུབ་པ་མངོན་བྱང་ལྔ་ལས་བཅོམ་ལྡན་

320

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།
འདས་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གཙོ་བོ་སྐྱེད་པ་ནས་མཚན་མ་སྐྱེད་པའི་བར་ནི་མ་རིག་པ་
དང་འདུ་བྱེད་དང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཟླ་བ་སྟེ་དང་པོ་མངལ་དུ་ཞུགས་པ་ནས་ཟླ་བ་གསུམ་
གྱི་བར་གྱི་མངལ་འཕེལ་བའི་གནས་སྐབས་དང་ཆོས་མཐུན་ནོ། །
དེ་ཡང་གཙོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུའི་ཆ་ཤས་སོ་སོར་གཞི་དང་ཆོས་མཐུན་ཚུལ་ནི་སྐུ་གཅིག་གི་རྣམ་པ་ཅན་ནི་ནང་དུ་དུས་སྦྱོར་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཞག་

གཅིག་དང་ཕྱི་རོལ་དུ་ལོ་གཅིག་དང་ཆོས་མཐུན། ཞབས་གཉིས་ནི་ནང་དུ་རླུང་འཕོ་
བའི་དུས་སྦྱོར་དྲུག་ཚན་གཉིས་དང་ཕྱི་རོལ་དུ་ཟླ་བ་དྲུག་ཚན་གཉིས་ཀྱི་བགྲོད་པ་
གཉིས་དང་ཆོས་མཐུན། མགྲིན་པ་གསུམ་ནི་ནང་དུ་རླུང་འཕོ་བའི་དུས་སྦྱོར་བཞི་
ཚན་གསུམ་དང་ཕྱི་རོལ་དུ་ལོ་གཅིག་གི་ཟླ་བ་བཞི་ཚན་གསུམ་དང་ཆོས་མཐུན།
ཞལ་བཞི་ནི་ནང་དུ་རླུང་འཕོ་བའི་དུས་སྦྱོར་སུམ་མཚན་བཞི་དང་ཕྱི་རོལ་དུ་ལོ་
གཅིག་གི་ཟླ་བ་སུམ་ཚན་བཞི་དང་ཆོས་མཐུན། ཤར་དང་ནུབ་དང་དབུས་ཀྱི་གཡས་གཡོན་གྱི་ཕྲག་པ་དྲུག་ནི་ནང་དུ་ཞག་གཅིག་གི་རླུང་འཕོ་བའི་དུས་སྦྱོར་ཉིས་
ཚན་དྲུག་དང་ཕྱི་རོལ་དུ་ལོ་གཅིག་གི་ཟླ་བ་ཉིས་ཚན་དྲུག་དང་ཆོས་མཐུན། དཔུང་
པ་བཅུ་གཉིས་ནི་ནང་དུ་རླུང་འཕོ་བའི་དུས་སྦྱོར་བཅུ་གཉིས་དང་ཕྱི་རོལ་དུ་ལོ་
གཅིག་གི་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་དང་ཆོས་མཐུན། ཕྱག་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་ནི་ནང་དུ་རླུང་འཕོ་བའི་དུས་སྦྱོར་ཕྱེད་པ་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་དང་ཕྱི་རོལ་དུ་ལོ་གཅིག་གི་ཟླ་བ་ཕྱེད་པ་ཉེར་
བཞི་དང་ཆོས་མཐུན། སོར་མོའི་ཚིགས་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་ནི་ནང་དུ་དབུགས་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་ལ་དྲུག་ཅུས་བགོས་པའི་རྙེད་ནོར་ཞག་གཅིག་གི་དབུགས་ཀྱི་
དྲུག་ཅུ་ཆ་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་དང་ཕྱི་རོལ་དུ་ལོ་གཅིག་གི་ཞག་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་དང་

321

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཆོས་མཐུན། དེ་ཡང་ཕྱག་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་པོ་རེ་རེ་ལ་སོར་མོ་ལྔ་ལྔ། སོར་མོ་རེ་རེ་ལ་ཚིགས་གསུམ་གསུམ་སྟེ་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུའོ། །
དེ་ལྟར་ན་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་སྐུའི་ཆ་ཤས་རྣམས་ཕྱི་ནང་དེ་དག་དང་ཆོས་
མཐུན་པར་བསྒོམས་པས་སྦྱང་གཞི་གཉིས་སྒྲིབ་བྲལ་དུ་དངོས་སུ་བྱེད་པའི་རྫོགས་
རིམ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུད་སྨིན་པར་བྱས་པ་ལས་འབྲས་དུས་ཀྱི་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་སྐུ་ད་ལྟ་
སྒོམ་པ་ལྟར་གྱི་སྐུའི་ཆ་ཤས་རྣམས་ནི་བཤད་མ་ཐག་པའི་ཕྱི་ནང་གི་ལོ་དང་ཞག་
དང་དེ་དག་གི་ཆ་ཤས་རྣམས་སོ་སོར་དག་པའི་ཆ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ད་ལྟར་སྒོམ་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཞབས་དག་གིས་བདུད་དང་དྲག་པོ་སྐྲག་བཞིན་པར་རོལ་བའི་སྟབས་
ཀྱིས་མནན་པ་ནི་འབྲས་དུས་ཀྱི་སྐུའི་ཞབས་ཀྱིས་ཕུང་པོ་དང་ཉོན་མོངས་པ་དང་
འཆི་བདག་དང་ལྷའི་བུའི་བདུད་དེ་བདུད་བཞི་དང་དྲག་པོའི་མཚོན་དོན་འདོད་ཆགས་ཞེ་སྡང་གཏི་མུག་ང་རྒྱལ་ཕྲག་དོག་རྣམས་མནན་ཏེ་མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་འཁོར་འདས་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པ་མངོན་དུ་བྱས་པ་མཚོན་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་སྐུའི་རྣམ་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་རྒྱུད་སྨིན་པར་བྱས་པ་ལས་

རྫོགས་རིམ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་ཡང་མཚོན་པར་བྱེད་དེ། གདན་གྱི་ཟླ་ཉི་
དུས་མེ་གསུམ་གྱིས་རྫོགས་རིམ་གྱིས་གནས་དུ་བསྣུན་སའི་རྩ་རོ་རྐྱང་དབུ་མ་
གསུམ་མཚོན་དུས་མེའི་སྟེང་གི་བདུད་དང་དྲག་པོ་གཉིས་ཀྱིས་གཡས་གཡོན་གྱི་རྩ་

རོ་རྐྱང་གཉིས་ནས་དབུགས་འབབ་པ་མཚོན། ཟླ་ཉི་དུས་མེ་བདུད་དྲག་པོ་དང་བཅས་པའི་སྟེང་དུ་རོལ་པའི་ཞབས་གཡས་བརྐྱང་གི་སྟབས་ཀྱིས་མནན་པས་ནི་རོ་རྐྱང་ལ་འབབ་པའི་གཡས་གཡོན་གྱི་རླུང་དང་ཁམས་དཀར་དམར་གཉིས་དབུ་མར་

322

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

བཅུག་སྟེ་བཅིངས་པ་མཚོན་ནོ། །དེ་ལྟར་རླུང་དང་ཁམས་དཀར་དམར་དབུ་མར་བཅིངས་པ་ལས་ཁམས་དཀར་པོ་སྤྱི་བོར་བརྟན་པ་ཞབས་གཡོན་དཀར་པོ་
བསྐུམས་པའི་སྟབས་ཀྱིས་ཚོན། ཁམས་དམར་པོ་ནོར་བུའི་རྩེར་བརྟན་པ་ཞབས་གཡས་དམར་པོ་བརྐྱང་པའི་སྟབས་ཀྱིས་མཚོན། ཁམས་དཀར་དམར་གཙུག་ཏོར་དང་ནོར་བུའི་རྩེར་བརྟན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པ་ནི་བརླ་གཉིས་ཀྱི་དབུས་ཡན་ཆད་ཀྱི་སྐུ་མདོག་སྔོན་པོར་
ཡོད་པས་མཚོན། མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་དེ་དངོས་སུ་འདྲེན་བྱེད་རྗེས་དྲན་
གྱི་སྐབས་ནས་འབྱུང་བའི་སྟོང་གཟུགས་ཡབ་ཡུམ་ཞལ་སྦྱོར་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་ནི་
བཅོམ་ལྡན་འདས་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ལ་སྣ་ཚོགས་ཡུམ་གྱིས་འཁྱུད་པའི་ཡབ་ཡུམ་
ཞལ་སྦྱོར་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་འདིས་མཚོན། དེ་ལྟ་བུའི་རྫོགས་རིམ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་
མཐར་ཕྱིན་པ་ལས་ཐོབ་པའི་འབྲས་དུས་གྱི་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་སྐུའི་ཆ་ཤས་སོ་སོ་
བ་རྣམས་ཀྱི་མཚོན་དོན་ནམ་དག་པ་ནི་ཕྱི་ནང་གི་དུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་སོ་སོར་དག་ཚུལ་
གོང་དུ་བསྟན་ཟིན་པ་རྣམས་སོ། །
གཉིས་པ་གཤེགས་པ་གཤེགས་མ་སོགས་སྤྲོ་བ་མངལ་གྱི་ཟླ་བ་ལྷག་མ་
རྣམས་ཀྱི་གནས་སྐབས་དང་ཆོས་མཐུན་སྦྱར་བ་ལ་ལྔ་ལས་དང་པོ་བཤེགས་པ་
གཤེགས་མ་ཁྲོ་བོ་ལྔ་དང་བཅས་པ་སྤྲོ་བ་ཟླ་བ་བཞི་པ་མིང་གཟུགས་ཀྱི་ཟླ་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་མངལ་འཕེལ་བ་དང་ཆོས་མཐུན་སྦྱར་བ་ནི། ནུས་མ་བུམ་པ་
མཚན་མ་རྣམས་དང་བཅས་པ་བསྐྱེད་པའི་མཇུག་ཏུ་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་གཙོ་བོས་
ཐོག་མར་མི་བསྐྱོད་པ་ཡབ་ཡུམ་སྤྲོས་ནས་གཙོ་བོ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ལ་བཅུག །རྡོ་རྗེ་

323

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།
དབྱིངས་ཕྱུག་མ་ལ་རྡོར་སེམས་ཀྱིས་འཁྱུད་པ་སྤྲོས་ནས་ཡུམ་ལ་བཅུག་སྟེ་དེ་ནས་
གཤེགས་པ་བཞི་དང་གཤེགས་མ་བཞི་ཁྲོ་བོ་ལྔ་དང་བཅས་པ་སྤྲོ་བ་ནི་མངལ་དུ་ཞུགས་པའི་ཟླ་བ་བཞི་པ་མིང་གཟུགས་ཀྱི་ཟླ་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་མངལ་ན་གནས་

པའི་ལུས་འཕེལ་བ་དང་ཆོས་མཐུན་ནོ། །
གཉིས་པ་སེམས་དཔའ་སེམས་མ་སྤྲོ་བ་ཟླ་བ་ལྔ་པ་དང་དྲུག་པ་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་དང་རེག་པའི་ཟླ་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་མངལ་འཕེལ་བ་དང་ཆོས་མཐུན་སྦྱར་
བ་ནི། ཁྲོ་བོ་ལྔ་སྤྲཽས་པའི་རྗེས་སུ་ནམ་སྙིང་སོགས་སེམས་དཔའ་དྲུག་ཡུམ་དང་
བཅས་པ་སྤྲོ་བ་དང་རེག་བྱ་རྡོ་རྗེ་མ་སོགས་སེམས་མ་དྲུག་ཡབ་དང་བཅས་པ་སྤྲོ་བ་ནི་ཟླ་བ་ལྔ་པ་དང་དྲུག་པ་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་དང་རེག་པའི་ཟླ་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་

མངལ་ན་གནས་པའི་ལུས་འཕེལ་བ་ཟླ་བ་ལྔ་པ་ནས་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་འགྲུབ་པའི་འགོ་བརྩམས་ཏེ་དྲུག་པ་རྫོགས་པའི་བར་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་འཕེལ་བ་དང་ཆོས་མཐུན་ནོ། །
དེ་ཡང་ལྷ་དེ་དང་དེ་སྤྲོ་བའི་ལྡོག་པ་ནས་མངལ་འཕེལ་བའི་ཆ་དེ་དང་དེ་ཆོས་མཐུན་དུ་བཤད་པ་མིན་ཞིང༌། གཞན་ཡང་རྡོར་སེམས་མི་བསྐྱོད་པ་དོན་གྲུབ་རིན་འབྱུང་སྣང་མཐའ་རྣམ་སྣང་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་ཡེ་ཤེས་རྣམ་ཤེས་འདུ་བྱེད་ཚོར་བ་འདུ་ཤེས་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་སྟེ་ཕུང་པོ་དྲུག་དང་ཆོས་མཐུན་ཞིང་སྦྱང་གཞི་སྦྱོང་
བྱེད་དང༌། ཕུང་པོ་དྲུག་དག་པ་ལས་གོང་གི་རིམ་པ་བཞིན་གཤེགས་པ་དྲུག་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་ཤེར་ཕྱིན་མ་རྡོ་རྗེ་དབྱིངས་ཕྱུག་མ་སྒྲོལ་མ་གོས་དཀར་མོ་མཱ་མ་ཀཱི་སྤྱན་མ་
རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་ཡེ་ཤེས་ནམ་མཁའ་རླུང་མེ་ཆུ་སའི་ཁམས་དྲུག་དང་ཆོས་མཐུན་

324

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ཞིང་སྦྱང་གཞི་སྦྱོང་བྱེད་དང༌། ཁམས་དྲུག་དག་པ་ལས་རིམ་པ་བཞིན་གཤེགས་མ་དྲུག་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་ཁྲོ་བོ་ལྔ་ལས་དབང་ལྔ་དང་ཆོས་མཐུན་ཞིང་སྦྱང་གཞི་སྦྱོང་བྱེད་དང༌། ལས་དབང་རྣམས་དག་པ་ལས་ཁྲོ་བོ་ལྔ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་ཕྱག་རྡོར་ནམ་སྙིང་ས་སྙིང་འཇིག་རྟེན་དབང་ཕྱུག་སྒྲིབ་སེལ་ཀུན་བཟང་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་རྣ་བ་སྣ་
མིག་ལྕེ་ལུས་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་སྟེ་དབང་པོའམ་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་དང་ཆོས་མཐུན་
ཞིང་སྦྱང་གཞི་སྦྱོང་བྱེད་དང་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་དག་པ་ལས་རིམ་པ་བཞིན་ཕྱག་རྡོར་སོགས་སེམས་དཔའ་དྲུག་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་སྒྲ་རྡོ་རྗེ་མ་རེག་བྱ་རྡོ་རྗེ་མ་རོ་རྡོ་རྗེ་མ་གཟུགས་རྡོ་རྗེ་མ་དྲི་རྡོ་རྗེ་མ་ཆོས་དབྱིངས་རྡོ་རྗེ་མ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་སྒྲ་རེག་བྱ་
རོ་གཟུགས་དྲི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དེ་ཕྱིའི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་དང་ཆོས་མཐུན་ཞིང་སྦྱང་
གཞི་སྦྱོང་བྱེད་དང༌། ཕྱིའི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་པོ་དེ་དག་པ་ལས་རིམ་པ་བཞིན་སྒྲ་རྡོ་རྗེ་མ་
ནས་ཆོས་དབྱིངས་རྡོ་རྗེ་མའི་བར་སེམས་མ་དྲུག་གོ །
གསུམ་པ་གསུང་དཀྱིལ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་མ་རྣམས་སྤྲོ་བ་ཟླ་བ་བདུན་པ་ཚོར་
བའི་ཟླ་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་མངལ་འཕེལ་བ་དང་ཆོས་མཐུན་སྦྱར་བ་ནི། ཐུགས་
དཀྱིལ་གྱི་ལྷ་རྣམས་སྤྲོས་པའི་རྗེས་སུ་གསུང་དཀྱིལ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་མ་ཙཱ་ར་ཙི་ཀ་ལ་
སོགས་པ་བདུན་ཅུ་རྩ་གཉིས་སྤྲོ་བ་ནི་མངལ་དུ་ཞུགས་པ་ནས་བརྩམས་པའི་ཟླ་བ་བདུན་པ་ཚོར་བའི་ཟླ་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་མངལ་ན་གནས་པའི་ལུས་འཕེལ་བ་དང་
ཆོས་མཐུན་ནོ། །གཞན་ཡང་གསུང་དཀྱིལ་གྱི་ལྷ་མོ་བདུན་ཅུ་རྩ་གཉིས་ནི་ལྟེ་བའི་རྩ་
འཁོར་གྱི་རྩ་འདབ་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞི་དང༌། མགྲིན་པའི་རྩ་འཁོར་ལ་དང་པོར་རྩ་འདབ་བཞིར་གྱེས། དེ་བཞི་པོ་རེ་རེ་ལ་གཉིས་གཉིས་སུ་གྱེས་པའི་རྩ་འཁོར་གྱི་ཟླུམ་སྒོར་

325

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

གཉིས་པའི་རྩ་འདབ་བརྒྱད་དང་བཅས་པའི་རྩ་བདུན་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང་ཆོས་མཐུན་ཞིང་རྩ་བདུན་ཅུ་རྩ་གཉིས་པོ་དེ་དང་ལྷ་མོ་བདུན་ཅུ་རྩ་གཉིས་པོ་སྦྱང་གཞི་སྦྱོང་བྱེད་དང༌། རྩ་དེ་རྣམས་དག་པ་ལས་ལྷ་མོ་བདུན་ཅུ་རྩ་གཉིས་སོ། །དེ་ཡང་རྟེན་གྱི་གསུང་

གི་དཀྱིལ་འཁོར་ནི་མགྲིན་པ་ནས་ལྟེ་བའི་མཐར་ཐུག་པ་གྲུ་བཞིར་གནས་པ་དང་
ཆོས་མཐུན་པའི་གནད་ཀྱིས་སོ། །
བཞི་པ་ཚེས་ལྷ་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་བཅུ་སྤྲོ་བ་ཟླ་བ་བརྒྱད་པ་སྲེད་པའི་ཡན་ལག་གི་ཟླ་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་མངལ་འཕེལ་བ་དང་ཆོས་མཐུན་སྦྱར་བ་ནི། གསུང་གི་
རྣལ་འབྱོར་མ་རྣམས་སྤྲོས་པའི་རྗེས་སུ་སྐུ་དཀྱིལ་གྱི་ལྷ་ཚེས་ལྷ་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་
སྤྲོ་བ་ནི་མངལ་དུ་ཞུགས་པའི་ཟླ་བ་བརྒྱད་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་མངལ་ན་གནས་

པའི་ལུས་འཕེལ་བ་དང་ཆོས་མཐུན་ཞིང་གཞན་ཡང་ཚེས་ལྷ་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་ནི་ནང་དུ་ལག་པ་དང་རྐང་པའི་ལས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་བྱ་བའི་འཁོར་ལོ་གཉིས་ཀྱི་ནང་
ནས་ལས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྐང་ལག་གི་ཚིགས་ཆེན་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཚིགས་རེ་རེ་ལ་རྩ་
སུམ་ཅུ་རེ་ཡོད་པའི་ཉི་ཤུ་རྩ་བརྒྱད་ཀྱི་རྩ་རེ་རེ་དང་འཁོར་གྱི་ཚེས་ལྷ་རེ་རེ་ཆོས་
མཐུན། པདྨའི་ལྟེ་བ་རྣམས་ན་གནས་པའི་གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་ཟུང་རེ་དང་རྩ་འདབ་ལྷག་མ་གཉིས་རེ་ཆོས་མཐུན་ཞིང་ཕྱིའི་ལོ་གཅིག་གི་ཚེས་ཞག་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་དང་ཡང་ཆོས་མཐུན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཕྱི་ནང་གི་ཚེས་ཞག་དང་རྩ་དེ་རྣམས་སྦྱང་གཞི་དང༌། ཚེས་ལྷ་རྣམས་སྦྱོང་བྱེད་དང༌། ཕྱི་ནང་གི་ཚེས་དང་རྩ་དེ་དག་པ་ལས་
ཚེས་ལྷ་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུའོ། །དེ་ཡང་རྐང་ལག་གི་ཚིགས་ཆེན་ཕྲག་པ་དང་དཔུང་པའི་བར་དང༌། དཔུང་པ་དང་ཉེ་བའི་དཔུང་པའི་བར་དང༌། ཉེ་བའི་དཔུང་པ་དང་ལག་

326

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

མགོའི་བར་གཡས་གཡོན་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བས་དྲུག་དང༌། དཔྱི་དང་བརླའི་བར་དང༌། བརླ་དང་བྱིན་པའི་བར་དང༌། བྱིན་པ་དང་རྐང་མགོའི་བར་གཡས་གཡོན་གཉིས་སུ་
ཕྱེ་བས་དྲུག་སྟེ་བཅུ་གཉིས་ལ་ལས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཟེར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་ཚིགས་ཆེན་
དེ་རྣམས་ལས་ཀྱི་དབང་པོ་བྱ་བ་ལ་འཇུག་པའི་དང་པོར་གྱུར་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་

ཡིན་ནོ། །
དེ་བཞིན་དུ་རྐང་ལག་གི་སོར་མོ་ཉི་ཤུའི་ཚིགས་དྲུག་པོ་ལ་བྱ་བའི་འཁོར་ལོ་
ཟེར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་རྐང་ལག་གི་སོར་ཚིགས་དེ་རྣམས་ཀྱིས་ལེན་པ་དང་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ནོ། །རྐང་ལག་གི་སོར་མོ་ཉི་ཤུ་རེ་རེ་ལ་ཚིགས་གསུམ་གསུམ་ཚིགས་རེ་ལ་རྩ་དྲུག་དྲུག་སྟེ་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུའོ། །རྩ་དེ་རྣམས་ཀྱང་ཚེས་ལྷ་རྣམས་དང་ཆོས་མཐུན་ཞིང་སྦྱང་གཞི་སྦྱོང་བྱེད་དང༌། ཚེས་ལྷ་རྣམས་རྩ་དེ་རྣམས་དག་པ་ཡང་ཡིན་ནོ། །
དེ་རྣམས་ཀྱང་སྦྱང་གཞི་སྦྱོང་བྱེད་སོ་སོར་ཞིབ་ཏུ་ཕྱེད་ན་ནག་པ་ཟླ་བའི་ཚེས་ལྷ་སུམ་ཅུ་ནི་གཡོན་པའི་དཔུང་པ་དང་ཉེ་བའི་དཔུང་པའི་ཚིགས་ཀྱི་རྩ་སུམ་ཅུ་དང༌། ལག་པ་གཡོན་པའི་མཐེའུ་ཆུང་གི་ཚིགས་དབུས་མ་ནས་མཐེ་བོའི་ཚིགས་དབུས་མའི་བར་གྱི་ཚིགས་རྣམས་རེ་རེ་ལ་རྩ་དྲུག་དྲུག་སྟེ་སུམ་ཅུ་ཡོད་པ་དང་རིམ་པ་བཞིན་སྦྱོར། དེ་བཞིན་དུ་ས་ག་ཟླ་བའི་ཚེས་ལྷ་རྣམས་དང་གཡས་པའི་ཉེ་བའི་དཔུང་པ་དང་ལག་མགོའི་ཚིགས་ཀྱི་རྩ་སུམ་ཅུ་དང༌། ལག་པ་གཡས་པའི་མཐེ་བོང་ནས་མཐེའུ་ཆུང་གི་བར་གྱི་ཚིགས་གོང་མའི་ཚིགས་རེ་ལ་རྩ་དྲུག་དྲུག་སྟེ་སུམ་ཅུ་ཡོད་པ་དང་རིམ་པ་བཞིན་སྦྱོར། སྟོན་གྱི་ཟླ་བའི་ཚེས་ལྷ་རྣམས་དང་གཡོན་པའི་ཉེ་

327

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

བའི་དཔུང་པ་དང་ལག་མགོའི་ཚིགས་ཀྱི་རྩ་སུམ་ཅུ་དང༌། ལག་པ་གཡོན་པའི་མཐེའུ་ཆུང་ནས་མཐེ་བོའི་བར་གྱི་ཚིགས་གོང་མ་རྣམས་རེ་རེ་ལ་རྩ་དྲུག་དྲུག་སྟེ་སུམ་ཅུ་ཡོད་པ་དང་རིམ་པ་བཞིན་སྦྱོར། དེ་བཞིན་དུ་ཆུ་སྟོད་ཟླ་བའི་ཚེས་ལྷ་རྣམས་གཡས་པའི་དཔྱི་དང་བརླའི་ཚིགས་ཀྱི་རྩ་དང་རྐང་པ་གཡས་པའི་མཐེ་བོང་ནས་མཐེའུ་ཆུང་གི་བར་ཚིགས་འོག་མ་རྣམས་ཀྱི་རྩ་དང་རིམ་པ་བཞིན་སྦྱོར། གྲོ་བཞིན་
ཟླ་བའི་ཚེས་ལྷ་རྣམས་གཡོན་གྱི་བརླ་དང་དཔྱིའི་ཚིགས་ཀྱི་རྩ་དང༌། རྐང་པ་གཡོན་
པའི་མཐེའུ་ཆུང་ནས་མཐེ་བོའི་བར་གྱི་ཚིགས་འོག་མ་རྣམས་ཀྱི་རྩ་དང་སྦྱོར།
ཁྲུམས་ཀྱི་ཟླ་བའི་ཚེས་ལྷ་རྣམས་གཡས་ཀྱི་བརླ་དང་བྱིན་པའི་བར་གྱི་ཚིགས་ཀྱི་རྩ་
དང༌། རྐང་པ་གཡས་པའི་མཐེ་བོང་ནས་མཐེའུ་ཆུང་གི་བར་གྱི་ཚིགས་བར་པ་རྣམས་ཀྱི་རྩ་དང་རིམ་པ་བཞིན་སྦྱོར། ཐ་སྐར་གྱི་ཟླ་བའི་ཚེས་ལྷ་རྣམས་གཡོན་པའི་
བརླ་དང་བྱིན་པའི་བར་གྱི་ཚིགས་ཀྱི་རྩ་རྣམས་དང༌། རྐང་པ་གཡོན་པའི་མཐེའུ་ཆུང་
ནས་མཐེ་བོའི་བར་གྱི་ཚིགས་བར་པ་རྣམས་ཀྱི་རྩ་དང་སྦྱོར། སྨིན་དྲུག་གི་ཟླ་བའི་
ཚེས་ལྷ་རྣམས་གཡས་པའི་བྱིན་པ་དང་རྐང་མགོའི་བར་གྱི་ཚིགས་ཀྱི་རྩ་རྣམས་
དང༌། རྐང་པ་གཡས་པའི་མཐེ་བོ་ནས་མཐེའུ་ཆུང་གི་བར་གྱི་ཚིགས་གོང་མ་རྣམས་
ཀྱི་རྩ་དང་སྦྱོར། མགོའི་ཟླ་བའི་ཚེས་ལྷ་རྣམས་གཡོན་པའི་བྱིན་པ་དང་རྐང་མགོའི་
བར་གྱི་ཚིགས་ཀྱི་རྩ་རྣམས་དང༌། རྐང་པ་གཡོན་པའི་མཐེའུ་ཆུང་དང་མཐེ་བོའི་བར་
གྱི་ཚིགས་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་རྩ་དང་རིམ་པ་བཞིན་སྦྱོར། རྒྱལ་གྱི་ཟླ་བའི་ཚེས་ལྷ་
རྣམས་གཡས་པའི་ཕྲག་པ་དང་དཔུང་པའི་ཚིགས་ཀྱི་རྩ་རྣམས་དང༌། ལག་པ་གཡས་པའི་མཐེ་བོ་ནས་མཐེའུ་ཆུང་གི་བར་ཚིགས་འོག་མ་རྣམས་ཀྱི་རྩ་དང་རིམ་པ་བཞིན་

328

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

སྦྱོར། མཆུའི་ཟླ་བའི་ཚེས་ལྷ་རྣམས་གཡོན་པའི་ཕྲག་པ་དང་དཔུང་པའི་ཚིགས་ཀྱི་རྩ་རྣམས་དང༌། ལག་པ་གཡོན་པའི་མཐེའུ་ཆུང་ནས་མཐེ་བོའི་བར་གྱི་ཚིགས་འོག་མ་རྣམས་ཀྱི་རྩ་དང་རིམ་པ་བཞིན་སྦྱོར། དབོའི་ཟླ་བའི་ཚེས་ལྷ་རྣམས་གཡས་པའི་
དཔུང་པ་དང་ཉེ་བའི་དཔུང་པའི་ཚིགས་ཀྱི་རྩ་རྣམས་དང༌། ལག་པ་གཡས་པའི་མཐེ་བོང་ནས་མཐེ་ཆུང་གི་བར་གྱི་ཚིགས་བར་པ་རྣམས་ཀྱི་རྩ་དང་རིམ་པ་བཞིན་སྦྱོར་ཏེ། དེ་ཡང་གོང་དུ་བཤད་པ་བཞིན་ཆོས་མཐུན་དང་སྦྱང་གཞི་སྦྱོང་བྱེད་དང་ལྷ་རྣམས་རྩ་རྣམས་ཀྱི་དག་པ་ཡིན་པ་སོགས་སུ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གལ་ཏེ་སྦྱང་གཞིའི་རྩ་རྣམས་དང༌། དེ་དག་སྦྱོང་བྱེད་ཀྱི་ཚེས་ལྷ་རྣམས་དང༌།
ཟླ་བ་དེ་དང་དེའི་ཚེས་ལྷ་དེ་རྣམས་མཐུན་པ་ཅིག་དགོས་པ་མ་ཡིན་ནམ། སྒྲུབ་པ་ལས་ནི་ཙ་སྡེ་ལ་དབྱངས་ཐུང་དུ་སྲོག་ཏུ་ཞུགས་པ་ལས་ལུགས་བཟློག་ཏུ་ནག་ཟླའི་ཚེས་ལྷ་རྣམས་བསྐྱེད་པར་བཤད་ཅིང༌། ས་གའི་ཚེས་ལྷ་རྣམས་ནི་ཙ་སྡེ་ལ་དབྱངས་རིང་པོ་ལྔ་ཚེག་དྲག་དང་བཅས་པའི་དྲུག་སྲོག་ཏུ་ཞུགས་པ་ལས་ལུགས་འབྱུང་དུ་བསྐྱེད་པ་སོགས་སུ་བཤད་ལ། ནང་ལེའི་བདུན་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་བཞིན་དུ་གཡས་པའི་ཉེ་བའི་དཔུང་པའི་ཚིགས་ལ་ནག་པའི་ཟླ་བའི་རྩ་རྣམས་དང་གཡོན་པའི་ཉེ་བའི་དཔུང་པའི་ཚིགས་ལ་ས་གའི་ཟླ་བའི་རྩ་རྣམས་དང་ཞེས་སོགས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནག་ཟླའི་ཚེས་རྣམས་གཡས་ཀྱི་དཔུང་པ་དང་ཉེ་བའི་
དཔུང་པའི་ཚིགས་ཀྱི་རྩ་དང་སྦྱར་བ་དང༌། ས་ག་ཟླ་བའི་ཚེས་རྣམས་གཡོན་གྱི་

དཔུང་པ་དང་ཉེ་བའི་དཔུང་པའི་ཚིགས་ཀྱི་རྩ་ལ་སྦྱར་ཞིང༌། ནག་ཟླའི་ཚེས་རྣམས་
ཀྱི་ས་བོན་ཙ་སྡེ་ལ་དབྱངས་རིང་པོ་ལྔ་ཚེག་དྲག་དང་བཅས་པའི་དྲུག་སྲོག་ཏུ་

329

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཞུགས་པ་ལུགས་འབྱུང་དང༌། ས་ག་ཟླ་བའི་ཚེས་རྣམས་ཀྱི་ས་བོན་ཙ་སྡེ་ལ་དབྱངས་
ཐུང་དུ་ལྔ་རྗེས་སུ་ང་རོ་དང་བཅས་པའི་དྲུག་སྲོག་ཏུ་ཞུགས་པ་ལུགས་བཟློག་ཏུ་བཤད་པ་སོགས་དང་ཇི་ལྟར་མི་འགལ་སྙམ་ན། དོགས་པ་སྐྱེ་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་བདེན་ཏེ། དེ་ལ་མི་འགལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པར་བྱའོ། །
དེ་ལ་ཐོག་མར་འདི་ལྟར་དུ་ཤེས་དགོས་ཏེ། ཉི་བར་ལུག་ཁྱིམ་དུ་ཞུགས་པ་ནས་གླང་ཁྱིམ་དུ་ཞུགས་པའི་བར་གྱི་ཁྱིམ་ཞག་སུམ་ཅུ་ནི་གཡོན་པའི་དཔུང་པ་དང་ཉེ་བའི་དཔུང་པའི་ཚིགས་ཀྱི་རྩ་སུམ་ཅུ་དང་སྦྱར་བར་བྱ་བ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་གླང་ཁྱིམ་གྱི་ཞག་རྣམས་གཡས་པའི་ཉེ་བའི་དཔུང་པ་དང་ལག་མགོའི་བར་གྱི་ཚིགས་ཀྱི་རྩ་དང་སྦྱོར་བ་ནས། འཁྲིག་ཁྱིམ་གཡོན་གྱི་ཉེ་བའི་དཔུང་པ་དང་ལག་མགོའི་ཚིགས་
ཀྱི་རྩ་དང༌། ཀརྐཊ་གཡས་ཀྱི་དཔྱི་དང་བརླའི་ཚིགས་ཀྱི་རྩ་དང༌། སེང་གེ་གཡོན་གྱི་

དཔྱི་དང་བརླའི་ཚིགས་ཀྱི་རྩ་དང༌། བུ་མོ་གཡས་ཀྱི་བརླ་དང་བྱིན་པའི་བར་གྱི་
ཚིགས་ཀྱི་རྩ་དང༌། སྲང་གཡོན་གྱི་བརླ་དང་བྱིན་པའི་བར་གྱི་ཚིགས་ཀྱི་རྩ་དང༌། དེ་
བཞིན་དུ་སྡིག་པ་གཡས་ཀྱི་བྱིན་པ་དང་རྐང་མགོའི་བར་གྱི་ཚིགས་ཀྱི་རྩ་དང༌། གཞུ་
གཡོན་གྱི་བྱིན་པ་དང་རྐང་མགོའི་བར་གྱི་ཚིགས་ཀྱི་རྩ་དང༌། ཆུ་སྲིན་གཡས་ཀྱི་

ཕྲག་པ་དང་དཔུང་པའི་བར་གྱི་ཚིགས་ཀྱི་རྩ་དང༌། བུམ་པ་གཡོན་གྱི་ཕྲག་པ་དང་
དཔུང་པའི་བར་གྱི་ཚིགས་ཀྱི་རྩ་དང༌། ཉའི་ཁྱིམ་དུ་ཉི་བར་ཞུགས་པའི་ཁྱིམ་ཞག་སུམ་ཅུ་ནི་གཡས་ཀྱི་དཔུང་པ་དང་ཉེ་བའི་དཔུང་པའི་བར་གྱི་ཚིགས་ཀྱི་རྩ་སུམ་ཅུ་དང་སྦྱོར།
དེ་ཇི་ལྟ་བར་འགྲེལ་ཆེན་ལས་གསུངས་པ་སྟེ། ནང་ལེའི་རེ་བདུན་པའི་འགྲེལ་

330

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ཆེན་དེ་ཉིད་ལས། དེ་རྣམས་ལས་གཡས་པའི་ཕྲག་པ་དང་དཔུང་པའི་ཚིགས་ལ་ཆུ་སྲིན་གྱི་ཚེས་གྲངས་སུམ་ཅུའི་དབྱིབས་རྩ་སུམ་ཅུའོ། །ཞེས་ཆུ་སྲིན་གྱི་ཁྱིམ་ཞག་
སུམ་ཅུ་གཡས་ཀྱི་ཕྲག་པ་དང་དཔུང་པའི་ཚིགས་ཀྱི་རྩ་དང་སྦྱོར་བར་གསུངས་
ཤིང༌། ཡང་ནང་ལེའི་རེ་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་མཆུའི་ཟླ་བ་དང་ཆུ་སྲིན་གྱི་འཕོ་བ་ལ་ཚེས་ཀྱི་དབྱེ་བས། ཞེས་ཆུ་སྲིན་གྱི་ཁྱིམ་དང༌། མཆུའི་ཟླ་བ་སྦྱོར་
བར་གསུངས། དེ་བཞིན་དུ་དེ་ཉིད་ཀྱི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་དབོའི་ཟླ་བ་དང་བུམ་
པའི་འཕོ་བ་གཡོན་པའི་ཕྲག་པ་དང་དཔུང་པའི་ཚིགས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྩ་
སུམ་ཅུ་པོ་རྣམས་ལ། ཞེས་བུམ་ཁྱིམ་དང་དབོ་ཟླ་སྦྱར་ཞིང༌། དེ་གཉིས་གཡོན་གྱི་

ཕྲག་པ་དང་དཔུང་པའི་ཚིགས་ལ་སྦྱར་བ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་ཉ་ཁྱིམ་དང་ནག་ཟླ། ལུག་དང་ས་ག ། གླང་དང་སྣྲོན། འཁྲིག་པ་དང་ཆུ་སྟོད། ཀརྐཊ་དང་གྲོ་བཞིན། བུ་མོ་
དང་ཐ་སྐར། སེང་གེ་དང་ཁྲུམས། བུ་མོ་དང་ཐ་སྐར། སྲང་དང་སྨིན་དྲུག །སྡིག་པ་དང་

མགོ །གཞུའི་ཁྱིམ་དང་རྒྱལ་གྱི་ཟླ་བ་སྦྱར་ཏེ། ཡང་ནང་ལེའི་རེ་བདུན་པའི་འགྲེལ་
ཆེན་ལས། གཡོན་པའི་ཕྲག་པ་དང་དཔུང་པའི་ཚིགས་ལ་དབོའི་ཟླ་བའི་ཚེས་གྲངས་སུམ་ཅུའི་དབྱེ་བས་རྩ་སུམ་ཅུའོ། །ཞེས་དང༌།
དེ་བཞིན་དུ་གཡས་པའི་ཉེ་བའི་དཔུང་པའི་ཚིགས་ལ་ནག་པའི་ཟླ་བའི་ཞེས་དང༌། གཡོན་པའི་ཉེ་བའི་དཔུང་པའི་ཚིགས་ལ་ས་གའི་ཟླ་བའི་ཞེས་དང༌། གཡས་པའི་ལག་པ་དང་ཉེ་བའི་དཔུང་པའི་ཚིགས་ལ་སྣྲོན་གྱི་ཟླ་བའི་ཞེས་དང་། གཡོན་པའི་
ལག་པ་དང་ཉེ་བའི་དཔུང་པའི་ཚིགས་ལ་ཆུ་སྟོད་ཀྱི་ཟླ་བའི་ཞེས་དང༌། གཡས་པའི་
བརླ་དང་དཔྱིའི་ཚིགས་ལ་གྲོ་བཞིན་གྱི་ཟླ་བའི་ཞེས་དང༌། གཡོན་པའི་བརླ་དང་

331

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དཔྱིའི་ཚིགས་ལ་ཁྲུམས་ཀྱི་ཟླ་བའི་ཞེས་དང༌། གཡས་པའི་བརླ་དང་བྱིན་པའི་ཚིགས་ལ་ཐ་སྐར་གྱི་ཟླ་བའི་ཞེས་དང༌། གཡོན་པའི་བརླ་དང་བྱིན་པའི་ཚིགས་ལ་
སྨིན་དྲུག་གི་ཟླ་བའི་ཞེས་དང༌། གཡས་བའི་རྐང་པ་དང་བྱིན་པའི་ཚིགས་ལ་མགོའི་ཟླ་བའི་ཞེས་དང༌། གཡོན་པའི་རྐང་པ་དང་བྱིན་པའི་ཚིགས་ལ་རྒྱལ་གྱི་ཟླ་བའི་ཚེས་སུམ་ཅུའི་རང་བཞིན་གྱི་རྩ་སུམ་ཅུ་སྟེ། ཞེས་ཁྱིམ་ཟླ་དང་ཚེས་ཟླ་སྦྱོར་ཚུལ་འདི་ལྟར་གསུངས་པ་སོགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་རྣམས་གོང་འོག་བསྒྲིགས་པ་ན་རྐང་ལག་གི་
ཚེགས་ཆེན་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་རྩ་རྣམས་དང་ཁྱིམ་རྣམས་སྦྱོར་ཚུལ་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་པར་གྲུབ་ལ། དེ་ལྟར་ཡིན་པ་གཞིར་བཞག་སྟེ་ཚེས་ཟླ་རྣམས་དང་
བསྒྲིགས་པའི་ཚེ་ཚེས་ཟླ་རྣམས་ལ་ཡར་ངོ་སྔོན་འགྲོ་དང་མར་ངོ་སྔོན་འགྲོ་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་མར་ངོ་སྔོན་འགྲོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཚེས་ཟླ་དང་ཁྱིམ་ཟླ་སྒྲིག་ཚུལ་ནི་
ལུག་ཁྱིམ་ས་ག་ཟླ་བ་དངསྦྱོར་བ་སོགས་འགྲེལ་པ་དྲངས་མ་ཐག་པ་རྣམས་ཀྱི་

བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་བྱས་པའི་ཚེ་ལུག་ཁྱིམ་གྱི་ཁྱིམ་ཞག་རྣམས་ཀྱི་ས་

བོན་ཙ་སྡེ་ལ་དབྱངས་ཐུང་དུ་ལྔ་རྗེས་སུ་ང་རོ་དང་བཅས་པ་དྲུག་སྲོག་ཏུ་ཞུགས་པའི་རྩ་སྡེ་ལུགས་བཟློག་ཏུ་བཤད་པ་དེས་ག་ཟླ་བའི་ཚེས་རྣམས་ཀྱིའང་ས་བོན་དུ་
བཤད་དགོས་ཤིང༌། དེ་བཞིན་དུ་ཉ་ཁྱིམ་གྱི་ཞག་རྣམས་ཀྱི་ས་བོན་ཙ་སྡེ་ལ་དབྱངས་
རིང་པོ་ལྔ་ཚེག་དྲག་དང་བཅས་པ་དྲུག་སྲོག་ཏུ་ཞུགས་པའི་ཙ་སྡེ་ལུགས་འབྱུང་དུ་བཤད་པ་དེ་ནག་པ་ཟླ་བའི་ཚེས་རྣམས་ཀྱིའང་ས་བོན་དུ་འགྱུར་བ་སོགས་སུ་བཤད་
དགོས་སོ། །
འོ་ན་ཁྱིམ་ཞག་དང་ཚེས་ཞགས་སོགས་ཀྱི་ས་བོན་གྱི་ཡི་གེ་ལ་མཐའ་

332

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་མེད་དམ་སྙམ་ན། དེ་ནི་ངེས་པ་མེད་དེ། ནང་ལེའི་རེ་བདུན་པའི་འགྲེལ་པར་བཤད་པ་རྣམས་ནི་དུས་ཀྱི་འཆི་བ་ལོ་བརྒྱ་ལོན་པའི་མཐར་མཆི་བའི་ཚེ་དེའི་སྔོན་རོལ་དུ་ལོ་གསུམ་ཕྱོགས་གསུམ་གྱི་རྩ་གཅོད་པའི་ཞག་གི་དབང་དུ་བྱས་
པའི་ཞག་གི་ས་བོན་རྣམས་གསུངས་པ་ཡིན་ལ དེ་ཡང་འཆི་ལྟས་ཀྱི་རྩ་གཅོད་པའི་ཞག་ཡིན་པས་ཁམས་རྣམས་སྡུད་རིམ་གྱིས་གཅོད་པ་དང༌། གསལ་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེ་
ཀ་སྡེ་ནས་གཅོད་པ་དང༌། རྐང་ལག་གི་ཚིགས་ཆེན་དྲུག་གི་ནང་ནས་ཐོག་མར་གཡས་པའི་ཕྲག་པ་དང་དཔུང་པའི་ཚིགས་དང༌། དེ་ནས་གཡོན་པའི་ཕྲག་པ་དང་དཔུང་པའི་ཚིགས་དང༌། དེ་ནས་གཡས་པའི་དཔུང་པ་དང་ཉེ་བའི་དཔུང་པའི་ཚིགས་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་གཡས་གཡོན་སྤེལ་མའི་གཡོན་གྱི་བྱིན་པ་དང་རྐང་པའི་ཚིགས་
ཀྱི་བར་དུའོ། །དེ་ཡང་གཡས་ཀྱི་ཚིགས་ཀྱི་རྩ་རྣམས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཡིན་པས་
ས་བོན་གྱི་གསལ་བྱེད་རྣམས་བརྩེགས་པ་དང༌། གསལ་བྱེད་སྡེ་ཚན་རྣམས་ལུགས་
འབྱུང་དང༌། དབྱངས་རིང་པོ་ཚེག་དྲག་དང་བཅས་པ་ལུགས་བཟློག་ཏུ་སྲོག་ཏུ་ཞུགས་པའོ། །
གཡོན་གྱི་ཚིགས་ཀྱི་རྩ་རྣམས་ཐབས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཡིན་པས་གསལ་བྱེད་རྐྱང་
པ་དང་སྡེ་ཚན་རྣམས་ལུགས་བཟློག་དང༌། དབྱངས་ཐུང་དུ་རྗེས་སུ་ང་རོ་དང་བཅས་པ་ལུགས་མཐུན་དུ་སྲོག་ཏུ་ཞུགས་པ་རྣམས་གཅོད་དོ། །
དེ་ཡང་དཔེར་མཚོན་ན་གཡས་ཀྱི་ཕྲག་པ་དང་དཔུང་པའི་ཚིགས་ཀྱི་རྩ་སུམ་ཅུ་ལ་རིམ་པ་བཞིན། ཀྐཱཿ ΅Ằ໏་΅ṣ་΅ẗ໏་΅ིḿ་΅ཾḿ། དེ་བཞིན་དུ་ཁ་དང་ག་དང་གྷ་དང་ང་ལ་ཡང་སྦྱར་བས་སུམ་ཅུའོ། །

333

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དེ་བཞིན་དུ་གཡོན་པའི་ཕྲག་པ་དང་དཔུང་པའི་ཚིགས་ཀྱི་རྩ་སུམ་ཅུ་ལ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་དི་དྲྀ་དུ་དླྀ་དཾ། དེ་བཞིན་དུ་གྷ་དང་ག་དང་ཁ་དང་ཀ་ལ་རིམ་པ་བཞིན་སྦྱར་བས་སུམ་ཅུའོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཡས་ཀྱི་དཔུང་པ་དང་ཉེ་བའི་དཔུང་པའི་ཚིགས་ལ་ཙ་སྡེ་བརྩེགས་པ་རིང་པོ། གཡོན་གྱི་དཔུང་པ་དང་ཉེ་བའི་དཔུང་པའི་
ཚིགས་ལ་ཙ་སྡེ་རྐྱང་པ་ཐུང་ངུ༌། གཡས་ཀྱི་ཉེ་བའི་དཔུང་པ་དང་ལག་པའི་ཚིགས་
ལ་ཊ་སྡེ་བརྩེགས་པ་རིང་པོ། གཡོན་པའི་ཉེ་བའི་དཔུང་པ་དང་ལག་པའི་ཚིགས་ལ་ཊ་སྡེ་རྐྱང་པ་ཐུང་ངུ༌། གཡས་ཀྱི་དཔྱི་དང་བརླའི་ཚིགས་ལ་པ་སྡེ་བརྩེགས་པ་རིང་
པོ། གཡོན་གྱི་དཔྱི་དང་བརླའི་ཚིགས་ལ་པ་སྡེ་རྐྱང་པ་ཐུང་ངུ༌། གཡས་ཀྱི་བརླ་དང་
བྱིན་པའི་ཚིགས་ལ་ཏ་སྡེ་བརྩེགས་པ་རིང་པོ། གཡོན་གྱི་བརླ་དང་བྱིན་པའི་ཚིགས་
ལ་ཏ་སྡེ་རྐྱང་པ་ཐུང་ངུ༌། གཡས་ཀྱི་བྱིན་པ་དང་རྐང་པའི་ཚིགས་ལ་ས་སྡེ་བརྩེགས་
པ་རིང་པོ། གཡོན་གྱི་བྱིན་པ་དང་རྐང་པའི་ཚིགས་ལ་ས་སྡེ་རྐྱང་པ་ཐུང་ངུའོ། །
དེ་ལྟར་ན་ནང་ལེའི་རི་བདུན་པ་རྩ་འགྲེལ་གྱི་སྐབས་འདི་ནི་དུས་འཆིའི་རྩ་
གཅོད་པའི་སྐབས་དང༌། ཁྱིམ་རྣམས་ཟླ་བའི་མར་ངོ་སྔོན་འགྲོ་དང་སྦྱོར་བའི་སྐབས་ཡིན་པས་ས་ག་ཟླ་བའི་ཚེས་རྣམས་ཙ་སྡེའི་གསལ་བྱེད་ལུགས་བཟློག་དབྱངས་ཐུང་ངུ་ལྔ་རྗེས་སུ་ང་རོ་དང་བཅས་པའི་དྲུག་ལུགས་འབྱུང་དུ་སྲོག་ཏུ་ཞུགས་པ་དང་སྦྱར་བ་དང༌། ནག་པ་ཟླ་བའི་ཚེས་རྣམས་ཙ་སྡེའི་གསལ་བྱེད་ལུགས་འབྱུང་དབྱངས་རིང་པོ་ལྔ་ཚེག་དྲག་དང་བཅས་པའི་དྲུག་ལུགས་བཟློག་ཏུ་སྲོག་ཏུ་ཞུགས་པ་དང་སྦྱོར་བ་སོགས་རིགས་པ་ཡིན་ནོ། །
དུས་འཆིའི་ལས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྩ་གཅོད་པའི་ཐོག་མ་གཡས་པའི་ཕྲག་པ་

334

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

དང་དཔུང་པའི་ཚིགས་ཀྱི་རྩ་དང༌། གསལ་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་སྡེ་པའི་དང་པོ་ཀ་
སྡེ་དང༌། དེ་ཡང་འཆི་བའི་གནས་སྐབས་སྡུད་རིམ་ཡིན་པས་ཁམས་ས་ཆུ་མེ་རླུང་
ནམ་མཁའ་རྣམས་ཀྱི་གསལ་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེ་ཀ་སྡེ་ལུགས་འབྱུང་དང༌། ཡང་ཁམས་དེ་
རྣམས་ཀྱི་དབྱངས་ཀྱི་ཡི་གེ་རིམ་པ་བཞིན་ལཱི་ཡིག་སོགས་ལྔ་ལུགས་བཟློག་དང༌།
ཐ་མ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡི་གེ་རྣམ་གཅད་རྣམས་སྲོག་ཏུ་ཞུགས་པ་དང༌། དེ་ཡང་ཁྱིམ་རྣམས་མར་ངོ་སྔོན་འགྲོའི་ཚེས་ཟླ་དང་སྦྱར་བ་ན་རྩ་རྣམས་དང་ཁྱིམ་ཞག་རྣམས་དང་ཚེས་ཟླ་རྣམས་ཀྱི་ས་བོན་གྱི་ཡི་གེ་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་འགྱུར་ནའང༌། ཚེས་ལྷ་སྤྲོ་
བའི་སྐབས་འདི་ནི་དེ་དག་དང་མི་འདྲའོ། །འོ་ན་མི་འདྲ་བའི་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྙམ་ན། ཚེས་ལྷ་སྤྲོ་བའི་སྐབས་འདིར་ནི་ཐོག་མར་ནག་ཟླའི་ཚེས་ལྷ་རྣམས་སྤྲོ་བ་དང༌། དེ་ཡང་ཁམས་སྙོམས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཐོ་མར་ནམ་མཁའ་རླུང་མེ་ཆུ་ས་རྣམས་སྐྱེ་
བའི་རིམ་པས་སྤྲོ་བ་དང་ཁྱིམ་རྣམས་ཀྱང་ཡར་ངོ་སྔོན་འགྲོའི་ཚེས་ཟླ་རྣམས་དང་སྦྱོར་བས་གོང་དུ་བཤད་པ་དང་ཚུལ་མི་འདྲའོ། །དེ་ཡང་ལུག་ཁྱིམ་གྱི་ཁྱིམ་ཞག་
སུམ་ཅུ་དང༌། ཡར་ངོ་སྔོན་འགྲོའི་ནག་པ་ཟླ་བའི་ཚེས་ཞག་སུམ་ཅུ་དང༌། གཡོན་པའི་དཔུང་པ་དང་ཉེ་བའི་དཔུང་པའི་ཚིགས་ཀྱི་རྩ་སུམ་ཅུ་དང༌། ལག་པ་གཡོན་པའི་མཐེའུ་ཆུང་གི་ཚིགས་བར་པ་ནས་མཐེ་བོའི་ཚིགས་བར་པའི་བར་གྱི་ཚིགས་རྣམས་རེ་རེ་ལ་རྩ་དྲུག་དྲུག་སྟེ་སུམ་ཅུ་སྟེ་དེ་རྣམས་རླུང་གི་ཁམས་པ་ཡིན་པས་ས་བོན་གྱི་

ཡི་གེ་ཙ་སྡེ་དང༌། དེ་ཡང་ཐོག་མ་ཁམས་རྣམས་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་ནས་བརྩམས་པ་ཡིན་པས་ཙ་སྡེ་རྣམས་ལུགས་བཟློག་དང་ཐབས་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་ནང་གི་ཐབས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཡིན་པས་ཨ་ཨི་ར໏་ཨུ་ལ໏་ཨཾ་གི་བར་ཐུང་ངུ་རྣམས་ལུགས་མཐུན་དུ་སྲོག་ཏུ་

335

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཞུགས་པ་རྣམས་སུ་སྦྱར་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཁྱིམ་ཞག་གླང་ཁྱིམ་གྱི་

ཁྱིམ་ཞག་སུམ་ཅུ། ཚེས་ཞག་ཡར་ངོ་སྔོན་འགྲོའི་ས་ག་ཟླ་བའི་ཚེས་ཞག་སུམ་ཅུ།
ལས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྩ་གཡས་པའི་ཉེ་བའི་དཔུང་པ་དང་ལག་མགོའི་ཚིགས་ཀྱི་རྩ་སུམ་ཅུ། བྱ་བའི་འཁོར་ལོའི་རྩ་ལག་པ་གཡས་པའི་མཐེ་བོ་ནས་མཐེ་ཆུང་གི་བར་གྱི་ཚིགས་གོང་མ་རྣམས་རེ་རེ་ལ་རྩ་དྲུག་དྲུག་སྟེ་སུམ་ཅུའོ། །དེ་རྣམས་ཀྱང་རླུང་གི་ཁམས་པ་ཡིན་པས་ས་བོན་གྱི་ཡི་གེ་ཙ་སྡེ། གཡས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆའི་ཁམས་རྣམས་
སྡུད་རིམ་ཡིན་པས་གསལ་བྱེད་ཙ་སྡེ་རྣམས་ལུགས་འབྱུང་དང༌། དབྱངས་རིང་པོ་ལྔ་ཚེག་དྲག་དང་བཅས་པ་ལུགས་བཟློག་ཏུ་སྲོག་ཏུ་ཞུགས་པ་རྣམས་སུ་སྦྱར་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །
དཔེ་དེ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཁྱིམ་ཞག་དང༌། ཡར་ངོ་སྔོན་འགྲོའི་ཟླ་བ་རྣམས་ཀྱི་ཚེས་ཞག་དང༌། ལས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་བྱ་བའི་འཁོར་ལོའི་ཚིགས་རྣམས་ཀྱི་རྩ་དང༌།
ས་བོན་གྱི་གསལ་བྱེད་སྡེ་ཚན་གཡོན་ལ་སྦྱར་བ་རྣམས་ལུགས་བཟློག །གཡས་ལ་
སྦྱར་བ་རྣམས་ལུགས་མཐུན། གསལ་བྱེད་ལུགས་བཟློག་ཏུ་སྦྱར་བ་རྣམས་ལ་དབྱངས་ཐུང་ངུ་རྣམས་ལུགས་མཐུན། གསལ་བྱེད་ལུགས་མཐུན་དུ་སྦྱར་བ་རྣམས་ལ་དབྱངས་རིང་པོ་རྣམས་ལུགས་བཟློག་ཏུ་སྲོག་ཏུ་འཇུག་པ་རྣམས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང༌། ཁྱིམ་རྣམས་ཀྱི་ལུག་ཁྱིམ་དང་པོར་བྱས་པ་དང༌། ཚེས་ཟླ་རྣམས་ཀྱི་ནག་ཟླ་

དང་པོར་བྱས་པ་དང༌། གསལ་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་ཙ་སྡེ་དང་པོར་བྱས་པ་དང༌། ཁམས་
རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་རིམ་དང་པོར་བྱས་པ་དང༌། དབྱངས་རྣམས་ཀྱི་ཐུང་ངུ་དང་པོར་བྱས་
པ་དང༌། ལས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ཚིགས་ཀྱི་རྩ་རྣམས་ཀྱི་གཡོན་པའི་དཔུང་པ་དང་ཉེ་

336

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

བའི་དཔུང་པའི་ཚིགས་ཀྱི་རྩ་རྣམས་དང་པོར་བྱས་པ་དང༌། བྱ་བའི་འཁོར་ལོའི་རྩ་རྣམས་ཀྱི་ལག་པ་གཡོན་པའི་མཐེ་ཆུང་ནས་མཐེ་བོའི་བར་གྱི་ཚིགས་བར་པ་རྣམས་
ཀྱི་རྩ་རྣམས་དང་པོར་བྱས་པ་སྟེ། དེ་ནས་གླང་ཁྱིམ་སོགས་ཁྱིམ་རྣམས་དང༌། ས་ག་ཟླ་བ་སོགས་ཚེས་ཟླ་རྣམས་དང༌། ཚེས་ཟླ་དང་ཁྱིམ་ཟླ་གཉིས་གཉིས་ལ་ཙ་སྡེ་ནས་ཀ་སྡེའི་བར་གྱི་སྡེ་པ་རེ་རེ་དང༌། དེ་ཡང་མི་མཉམ་པའི་ཁྱིམ་དང་ཟླ་བ་ལ་གསལ་
བྱེད་ལུགས་བཟློག་དབྱངས་ཐུང་ངུ་ལུགས་འབྱུང་དུ་སྲོག་ཏུ་ཞུགས་པ་དང༌། མཉམ་པའི་ཁྱིམ་དང་ཚེས་ཟླ་ལ་གསལ་བྱེད་ལུགས་མཐུན་དབྱངས་རིང་པོ་ལུགས་བཟློག་ཏུ་སྲོག་ཏུ་ཞུགས་པ་སྦྱོར་བར་བྱེད་པ་གོ་སླ་ལ། ཚིགས་ཀྱི་རྩ་རྣམས་ཀྱི་རིམ་པ་ནི་
གཡོན་པའི་དཔུང་པ་དང་ཉེ་བའི་དཔུང་པའི་ཚིགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་གཡས་པའི་ཉེ་བའི་
དཔུང་པ་དང་ལག་པའི་ཚིགས། དེ་ནས་གཡོན་པའི་ཉེ་བའི་དཔུང་པ་དང་ལག་པའི་ཚིགས། དེ་ནས་གཡས་པའི་དཔྱི་དང་བརླའི་ཚིགས། དེ་ནས་གཡོན་པའི་དཔྱི་དང་བརླའི་ཚིགས། དེ་ནས་གཡས་པའི་བརླ་དང་བྱིན་པའི་ཚིགས། དེ་ནས་གཡོན་པའི་བརླ་དང་བྱིན་པའི་ཚིགས། དེ་ནས་གཡས་པའི་བྱིན་པ་དང་རྐང་མགོའི་ཚིགས། དེ་
ནས་གཡོན་པའི་བྱིན་པ་དང་རྐང་མགོའི་ཚིགས། དེ་ནས་གཡས་པའི་ཕྲག་པ་དང་
དཔུང་པའི་ཚིགས། དེ་ནས་གཡོན་པའི་ཕྲག་པ་དང་དཔུང་པའི་ཚིགས་ཏེ་རིམ་པ་དེ་ལྟར་སྦྱར་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལྟར་སྦྱོར་བ་ན་གཡོན་གྱི་ཚིགས་ཀྱི་རྩ་རྣམས་ལ་ཕྲག་པ་དང་དཔུང་པའི་
ཚིགས་ཀྱི་རྩ་ནས་བྱིན་པ་དང་རྐང་པའི་ཚིགས་ཀྱི་རྩའི་བར་ལ་རིམ་པ་བཞིན་ཁྱིམ་
བུམ་པ་ལུག་འཁྲིག་པ་སེང་གེ་སྲང་གཞུ་སྟེ་མི་མཉམ་པའི་ཁྱིམ་དང༌། ཚེས་ཟླ་མཆུ་

337

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ནག་པ་སྣྲོན་གྲོ་བཞིན་ཐ་སྐར་མགོ་སྟེ་མཉམ་པའི་ཟླ་བ་དང༌། ས་བོན་གསལ་བྱེད་ཀ་སྡེ་ནས་ས་སྡེའི་བར་རིམ་པ་བཞིན་དང༌། སྡེ་ཚན་རྣམས་ལུགས་བཟློག་ལ་དབྱངས་ཐུང་ངུ་རྣམས་ལུགས་མཐུན་དུ་སྲོག་ཏུ་ཞུགས་པ་བྱེད་པ་དང༌། གཡས་ཀྱི་ཚིགས་
ཀྱི་རྩ་རྣམས་ལ་དཔུང་པ་དང་ཉེ་བའི་དཔུང་པའི་རྩ་ནས་བྱིན་པ་དང་རྐང་པའི་ཚིགས་
ཀྱི་རྩའི་བར་དང༌། དེའི་རྗེས་སུ་ཕྲག་པ་དང་དཔུང་པའི་ཚིགས་ཀྱི་རྩ་རྣམས་ལ་རིམ་པ་བཞིན་ཁྱིམ་ཉ་གླང་ཀརྐཊ་བུ་མོ་སྡིག་པ་ཆུ་སྲིན་སྟེ་མཉམ་པའི་ཁྱིམ་རྣམས་དང༌།
ཚེས་ཟླ་དབོ་ས་ག་ཆུ་སྟོད་ཁྲུམས་སྨིན་དྲུག་རྒྱལ་གྱི་ཟླ་བ་སྟེ་མཉམ་པའི་ཟླ་བ་དང༌།
ས་བོན་གསལ་བྱེད་ཀ་སྡེ་ནས་ས་སྡེའི་བར་རིམ་པ་བཞིན་དང༌། སྡེ་ཚན་རྣམས་ལུགས་མཐུན་ལ་དབྱངས་རིང་པོ་རྣམས་ལུགས་བཟློག་ཏུ་སྲོག་ཏུ་ཞུགས་པ་དང༌། ཚེས་ལྷ་རྣམས་སྤྲོ་བའི་ཚེ་ཡང་ཐོག་མར་ནག་ཟླའི་ཚེས་ལྷ་རྣམས་སྤྲོ་བ་ནས་མཐར་དབོ་ཟླའི་ཚེས་ལྷ་རྣམས་སྤྲོ་བ་ཡིན་ཞིང༌། མི་མཉམ་པའི་ཟླ་བའི་ཚེས་ལྷ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་གསལ་བྱེད་ཀྱི་སྡེ་ཚན་གང་དང་གང་ཡིན་པའི་སྡེ་ཚན་དེ་ལུགས་བཟློག་ལ་
དབྱངས་ཐུང་ངུ་ལུགས་མཐུན་དུ་སྲོག་ཏུ་ཞུགས་པ་ལས་སྤྲོ་བ་དང༌། མཉམ་པའི་ཟླ་བའི་ཚེས་ལྷ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་གསལ་བྱེད་སྡེ་ཚན་གང་དང་གང་ཡིན་པ་དེ་ལུགས་མཐུན་ལ་དབྱངས་རིང་པོ་ལུགས་བཟློག་ཏུ་སྲོག་ཏུ་ཞུགས་པ་ལས་སྤྲོ་བ་ཡིན་ནོ། །
དེ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་ནི། གཡོན་གྱི་རྩ་རྐྱང་མ་ཁུ་བ་དང་ཟླ་བའི་ཆོས་ཡིན་
པ་བཞིན་དུ་གཡོན་གྱི་ལས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་བྱ་བའི་འཁོར་ལོའི་རྩ་རྣམས་དང༌།
བུམ་ཁྱིམ་སོགས་མི་མཉམ་པའི་ཁྱིམ་རྣམས་དང༌། ནག་ཟླ་སོགས་མཉམ་པའི་ཟླ་བ་

338

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

རྣམས་དང༌། ནག་ཟླའི་ཚེས་ལྷ་སོགས་མི་མཉམ་པའི་ཟླ་བའི་ཚེས་ལྷ་རྣམས་ཁུ་བ་དང་ཟླ་བའི་ཆོས་དང༌། ཐབས་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་ཐབས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཡིན་པས་རང་རང་
གི་ས་བོན་གྱི་གསལ་བྱེད་ཀྱི་སྡེ་ཚན་རྣམས་ལུགས་བཟློག་དང༌། དབྱངས་རྣམས་
ཐུང་ངུ་ལུགས་མཐུན་དུ་སྲོག་ཏུ་ཞུགས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང༌། དེ་ལྟར་དུ་བཤད་པའི་རྩ་ནས་ཚེས་ཟླའི་བར་གྱི་ཁམས་རྣམས་སྐྱེ་བའི་
རིམ་པ་ནམ་མཁའ་རླུང་མེ་ཆུ་སའི་རིམ་པས་འཆར་བ་ཡིན་ལ དེ་ཡང་འབྱུང་བ་ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཀ་སྡེ་ནས་མཁའ། ཙ་སྡེ་རླུང༌། ཊ་སྡེ་མེ། པ་སྡེ་ཆུ། ཏ་སྡེ་ས། ས་སྡེ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་པ་ཡིན་ཞིང༌། འབྱུང་བ་ཆུང་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ང་ཡིག་ནམ་མཁའི་ནམ་མཁའ། གྷ་ཡིག་ནམ་མཁའི་རླུང༌། ག་ཡིག་ནམ་མཁའི་མེ། ཁ་ཡིག་ནམ་མཁའི་ཆུ། ཀ་ཡིག་ནམ་མཁའི་ས་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་ཉ་ཡིག་རླུང་གི་ནམ་མཁའ་ཡིན་པ་ནས་ཙ་ཡིག་རླུང་གི་ས་ཡིན་བའི་བར་དང༌། ཎ་ཡིག་མེའི་ནམ་མཁའ་ཡིན་པ་ནས། ཊ་ཡིག་མེའི་ས་ཡིན་པའི་བར་དང༌། མ་ཡིག་ཆུའི་ནམ་མཁའ་ཡིན་པ་ནས། པ་ཡིག་ཆུའི་ས་ཡིན་པའི་བར་དང༌། ན་ཡིག་སའི་ནམ་མཁའ་ཡིན་པ་ནས། ཏ་ཡིག་སའི་ས་ཡིན་པའི་བར་དང༌། ཀྵ་ཡིག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ཡིན་པ་ནས། ས་ཡིག་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་སའི་ཁམས་ཡིན་པའི་བར་དུ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་འབྱུང་བ་ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན།
རྩ་ལས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་གཡོན་པའི་དཔུང་པ་དང་ཉེ་བའི་དཔུང་པའི་ཚིགས་ཀྱི་རྩ་
དང༌། གཡས་པའི་ཉེ་བའི་དཔུང་པ་དང་ལག་པའི་ཚིགས་ཀྱི་རྩ་དང༌། བྱ་བའི་འཁོར་ལོ་གཡོན་པའི་སོར་མོ་རྣམས་ཀྱི་ཚིགས་བར་པ་རྣམས་ཀྱི་རྩ་དང༌། གཡས་པའི་
སོར་མོ་རྣམས་ཀྱི་ཚིགས་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་རྩ་དང༌། ཁྱིམ་ལུག་གླང་གཉིས་དང༌།

339

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཚེས་ཟླ་ནག་པ་དང་ས་ག་གཉིས་དང༌། ཚེས་ལྷ་སྲིན་པོ་འཁོར་བཅས་དང་རླུང་ལྷ་འཁོར་བཅས་གཉིས་རྣམས་རླུང་ཁམས་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་གོང་དུ་བཤད་པའི་རིམ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་གྱི་རྩ་ཁྱིམ་ཚེས་ཟླ་ཚེས་ལྷ་རྣམས་ཉིས་ཚན་རེ་ཁམས་ལྷག་མ་མེ་ཆུ་ས་ཡེ་ཤེས་ནམ་མཁའི་ཁམས་རྣམས་དང་རིམ་པ་བཞིན་སྦྱར་བར་བྱའོ། །འབྱུང་བ་ཆུང་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཐབས་ཀྱི་ཕྱོགས་རྣམས་ལ་འབྱུང་བ་ཆུང་
བ་རྣམས་སྐྱེ་བའི་རིམ་པས་རང་རང་གི་གསལ་བྱེད་ཀྱི་སྡེ་ཚན་རྣམས་ལུགས་
བཟློག་གི་ཚུལ་ལ་དབྱངས་ཀྱང་ནམ་མཁའ་རླུང་མེ་ཆུ་ས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རིམ་པས་ལུགས་མཐུན་དུ་སྲོག་ཏུ་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། །
དེ་བཞིན་དུ་གཡས་ཀྱི་རྩ་རྣམས་དང་སྦྱང་བའི་ཁྱིམ་དང་ཚེས་ཟླ་དང་ཚེས་ལྷ་རྣམས་ཀྱང་རྡུལ་དང་ཉི་མའི་ཆོས་ཡིན་པས་ན་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཡིན་པས་ས་
བོན་གྱི་ཚུལ་དང་ཁམས་རྣམས་སྡུད་རིམ་གྱི་འབྱུང་བ་ཆེ་བའི་སྡུད་རིམ་དང་ཆུང་བའི་སྡུད་རིམ་དང་དབྱངས་རྣམས་ཀྱི་སྡུད་རིམ་དང༌། ཤེས་རབ་ཐབས་ལས་ཉིས་
འགྱུར་ཡིན་པས་དབྱངས་རྣམས་རིང་པོར་བྱེད་པ་སོགས་གོང་དུ་བཤད་པ་རྣམས་ལ་དཔག་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ། །འོན་ཀྱང་ནང་ལེ་དང་འཇིག་རྟེན་ཁམས་ལེར་ཤེས་རབ་ཐབས་ལས་ཉིས་འགྱུར་ཡིན་པས་གསལ་བྱེད་རྣམས་ཀྱང་ཉིས་བརྩེགས་སུ་བཤད་ཀྱང༌། ཚེས་ལྷའི་སྐབས་འདིར་ནི་ཚེས་ལྷ་རྣམས་ཟླ་བའི་དཀར་ཆ་སྐྱེ་བ་དང་ནག་ཆ་འཕེལ་བའི་ཆ་ནས་བཞག་པས་ཚེས་ཞག་རྣམས་ཁྱིམ་ཞག་ལ་ལྟོས་ནས་
ཐབས་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་ཟླ་བའི་ཆོས་ཡིན་པས་གསལ་བྱེད་ལ་དབྱངས་རིང་པོ་སྲོག་ཏུ་
ཞུགས་པའི་ཚེ་ཡང་ཉིས་བརྩེགས་མི་མཛད་པར་རྐྱང་པ་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །

340

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

གཞན་ཡང་སྐབས་འདིར་ཚེས་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་ཁ་དོག་ལ་ཅུང་ཟད་ཙམ་དཔྱད་
པར་བྱ་སྟེ་འདི་ལ་གཉིས། སྒྲུབ་ལེའི་སྐབས་འདིར་བཤད་ཚོད་ཙམ་དགོད་པ་དང༌། དེ་ལ་ལུགས་ཐ་དད་པ་གཉིས་སུ་གྱུར་ཚུལ་ལོ། །
དང་པོ་ནི། སྒྲུབ་ལེའི་སོ་གསུམ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེའི་ཕྱི་རོལ་ཉི་མའི་
པདྨ་ལ་ཞེས་པ་ནི་དེའི་ཕྱི་རོལ་དུ་སྐུའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་པདྨ་བཅུ་གཉིས་པོ་རྣམས་
ལ་ཤར་གྱི་སྒོའི་གཡས་ཀྱི་ཆ་ལ་སོགས་པར་ར་བའི་རྩིག་པ་ལ་ནམ་མཁའི་སྙིང་པོ་

ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་བདེན་བྲལ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་གྲངས་བཞིན་དུ་གསུངས་ཏེ། ཞེས་མཚམས་སྦྱར་ནས་ར་བའི་རྩིག་པ་ལ་ཡོད་ཚུལ་འཆད་པ་ནི་དེའི་འཕྲོ་ཉིད་
ལས། ལྷ་མིན་ཞེས་པ་བདེན་བྲལ་ཏེ་ཤར་གྱི་སྒོའི་གཡས་སུའོ། །གཡོ་བ་ཞེས་པ་རླུང་སྟེ་མེར་རོ། །ཞེས་པ་ནས། ཤར་གྱི་སྒོའི་གཡོན་དུ་ཁྱབ་འཇུག་སྟེ་ཐམས་ཅད་ཕྱག་བཞི་པའོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ཚེས་ལྷ་རྣམས་དགོད་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་བསྟན་ལ། ཡང་དེའི་འཕྲོ་ཉིད་ཀྱི་སོ་བཞི་པའི་འགྲལ་ཆེན་ལས། བཅུ་གཉིས་པོ་འདི་
རྣམས་ཀྱི་གཡས་ཀྱི་ཕྱག་གཉིས་ལ་རིམ་པ་བཞིན་མཚན་མ་རྣམས་སུ་འགྱུར་ཏེ་
བདེན་བྲལ་གྱི་དང་པོ་ན་རལ་གྲི་དང་གཉིས་པ་ན་གྲི་གུག་གོ །ཞེས་པ་ནས། ཁྱབ་
འཇུག་གི་དང་པོ་ན་འཁོར་ལོ་དང་གཉིས་པ་ན་དབྱུག་ཏོའ། །ཞེས་པའི་བར་ ོ ཕྱག་གཡས་རྣམས་ཀྱི་ཕྱག་མཚན་དང༌། ཡང་དེའི་འཕྲོ་ཉིད་ལས། དེ་ནས་གཡོན་དུ་
བདེན་བྲལ་གྱི་ཕྱག་དང་པོ་ན་ཕུབ་དང་གཉིས་པ་ན་ཐོད་པའོ། །ཞེས་པ་ནས། ནོར་
ལྷའི་བུའི་དང་པོ་ན་པདྨ་དང་གཉིས་པ་ན་སྐྱེ་བ་ལྔ་པའི་དུང་སྟེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕྱག་
གཡོན་པ་གཉིས་ལ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་མཚན་མ་རྣམས་སོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་

341

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཕྱག་གཡོན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱག་མཚན་བསྟན་ཅིང༌། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དེ་ལྟར་ནག་
པའི་ཟླ་བའི་ཚེས་རྣམས་བདེན་བྲལ་གྱི་པདྨའི་འདབ་མ་ལའོ། །ཞེས་པ་ནས། དབོའི་
ཟླ་བའི་ཚེས་རྣམས་གཤིན་རྗེ་ལའོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ཟླ་བ་གང་དང་གང་གི་ཚེས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་ལྷ་ཆེན་བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་དང་དེའི་འཁོར་ཡིན་པར་བསྟན་ཅིང༌། དེའི་འཕྲོ་ཉིད་ལས། ལྷ་མོ་རྣམས་ཀྱི་ཁ་དོག་དང་མཚོན་ཆ་དང་དབྱིབས་ནི་དེ་བཞིན་
ནོ། །ཞེས་འཁོར་གྱི་ལྷ་མོ་རྣམས་ཀྱི་སྐུ་མདོག་སོགས་རང་རང་གི་གཙོ་བོ་དང་འདྲ་
བར་གསུངས་སོ། །
ཡང་སྒྲུབ་ལེའི་གྱ་བཞི་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ད་ནི་སྐུའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་
བརྒྱ་བྱིན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ས་བོན་གསུངས་ཏེ་ཏཾ་ནི་བརྒྱ་བྱིན་དང་ཞེས་པ་ནས། དེ་ལྟར་ལོའི་ཚེས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་ས་བོན་གྱི་ངེས་པའོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་

ཚེས་ལྷ་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུའི་གྲངས་དང༌། དེ་རྣམས་གང་ལས་བསྐྱེད་པའི་ས་བོན་དང༌། ཚེས་ལྷ་སོ་སོའི་མིང་དང༌། པདྨའི་འདབ་མ་གང་དང་གང་ལ་ཚེས་ཀྱི་ལྷ་མོ་
གང་དགོད་པ་དང༌། ས་བོན་གང་དང་གང་ལས་བསྐྱེད་པའི་ལྷ་རྣམས་ཟླ་བ་གང་དང་སྦྱོར་བ་སོགས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་བསྟན་ཏོ། །
གཉིས་པ་དེ་ལ་ལུགས་ཐ་དད་པ་གཉིས་སུ་གྱུར་ཚུལ་ནི། ཨ་བྷ་ཡས་སྐུ་
དཀྱིལ་ལ་བཀོད་པའི་ཚེས་ལྷ་ཤར་ཕྱོགས་དང་མེ་མཚམས་སུ་བཀོད་པ་ཐམས་ཅད་ནག་པོ་དང༌། ལྷོ་ཕྱོགས་དང་བདེན་བྲལ་དུ་བཀོད་པ་ཐམས་ཅད་དམར་པོ་དང༌། བྱང་ཕྱོགས་དང་དབང་ལྡན་དུ་བཀོད་པ་ཐམས་ཅད་དཀར་པོ་དང༌། ནུབ་ཕྱོགས་དང་རླུང་དུ་བཀོད་པ་ཐམས་ཅད་སེར་པོར་མཛད་དེ། བྱང་སྒོའི་གཡོན་དུ་བཀོད་པའི་མགོའི་

342

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ཚེས་ལྷ་དྲག་པོ་འཁོར་དང་བཅས་པ་དཀར་པོ་དང༌། ནུབ་སྒོའི་གཡོན་དུ་བཀོད་པའི་
རྒྱལ་གྱི་ཚེས་ལྷ་ནོར་སྦྱིན་འཁོར་བཅས་སེར་པོ་དང༌། ཤར་སྒོའི་གཡོན་དུ་བཀོད་པའི་མཆུའི་ཚེས་ལྷ་ཁྱབ་འཇུག་འཁོར་བཅས་ནག་པོ་དང༌། ལྷོ་སྒོའི་གཡོན་དུ་བཀོད་པའི་དབོའི་ཚེས་ལྷ་གཤིན་རྗེ་འཁོར་བཅས་དམར་པོར་མཛད་པ་ལ། རོང་པའི་དུས་ཞབས་པ་ཆེན་པོ་ཤེར་སེང་བ་ལ་སོགས་པ་མང་དག་ན་རེ། ལྷ་ལུག་ཁྱུ་ཙམ་གྱི་སྐུ་

མདོག་ནོར་ཞེས་དགག་པ་མཛད་དོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། མགོ་རྒྱལ་གྱི་ཚེས་ལྷ་ང་
བརྒྱད་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་པ་ས་བོན་ས་སྡེ་ལས་བསྐྱེད་པ་སྐུ་མདོག་སྔོན་པོ་དང༌།
མཆུ་དང་དབོའི་ཚེས་ལྷ་ང་བརྒྱད་ནི་ནམ་མཁའི་ཁམས་པ་ས་བོན་ཀ་སྡེ་ལས་བསྐྱེད་པ་སྐུ་མདོག་ལྗང་གུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུང་ཞིང༌། དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་ལུང་དང་རིགས་པ་གཉིས་འགོད་པར་བྱེད་དོ། །
དེ་ཡང་ལུང་གི་སྒྲུབ་བྱེད་ནི་ཡེ་ཤེས་ལེའུའི་ཚིགས་བཅད་བཅུ་བདུན་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ད་ནི་མི་བསྐྱོད་པའི་རིགས་སྤྲོ་བ་གསུངས་པ་གཙུག་ཏོར་དག་པའི་སྟོང་པ་ལས་ནི་ཞེས་པ་སྟེ་གཙུག་ཏོར་གྱི་འཁོར་ལོར་དག་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་
པའི་ཕུང་པོ་དང་དག་པའི་ནམ་མཁའི་ཁམས་ལས་མཆོག་གི་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་མི་བསྐྱོད་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རྒྱབ་བཏབ་པ་ཁ་དོག་ལྗང་གུ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་རྡོ་རྗེ་
དབྱིངས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་མ་དང་གཙུག་ཏོར་དང་རྡོ་རྗེ་ཧཱུཾ་མཛད་དང་དྲག་སྤྱན་མ་དང་
ཁྲོ་མོའི་རྒྱལ་མོ་དང་ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེ་དང་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་རྡོ་རྗེ་མ་དང་ཁྱབ་འཇུག་
དང་གཤིན་རྗེ་དང་ཀླུ་རྒྱལ་བ་སྟེ་འདི་རྣམས་སྟེང་གི་ཞལ་ནས་སྟོང་པ་ལས་སྤྲོས་པ་ཡོན་ཏན་མང་པོའི་གནས་ཏེ་ལས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དངོས་གྲུབ་སྟེར་བ་རྡོ་རྗེའི་མཚན་

343

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

མ་ཅན་མི་བསྐྱོད་པས་རྒྱས་བཏབ་པ་ནམ་མཁའི་ཁ་དོག་ལས་ལྗང་གུའོ། །ཞེས་ཁྱབ་འཇུག་དང་གཤིན་རྗེ་གཉིས་འབྱུང་བ་ཆེ་བའི་ནམ་མཁའི་ཁམས་པ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སྐུ་མདོག་ལྗང་གུ་ནམ་མཁའི་ཁ་དོག་ལས་ལྗང་གུའོ། ༌།ཞེས་གསུངས་
པ་འདིས་བསྟན།
ཡང་དེའི་འཕྲོ་ཉིད་ལས། འདིར་གསང་བའི་འཁོར་ལོར་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་

པོ་དང་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་ལས་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་སྔོན་པོ་རྡོ་རྗེ་རྩེ་གསུམ་
པའི་མཚན་མ་ཅན་རྣམ་པར་ཤེས་པས་རྒྱས་བཏབ་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་ཤེས་རབ་སྔོན་མོ་དང་གནོད་མཛེས་རྒྱལ་པོ་དང་རྡོ་རྗེ་ཤུགས་དང་ཤིན་དུ་སྔོན་མོ་དང་ཁྲོ་མོའི་དབང་ཕྱུག་མ་དང་དྲག་པོ་དང་འཛམ་བྷ་ལ་དང་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་དང་སྒྲ་རྡོ་རྗེ་མ་དང་ཀླུ་རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་སྟེ་སྐྱེ་བ་ཀུན་ལ་ཕན་པ་འདི་རྣམས་ནི་སྲོག་ཆགས་རྣམས་ཀྱི་ཐར་པའི་རྒྱུར་ནི་འོག་གཞི་ལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོས་ལས་སྤྲོས་པ་ཤིན་ཏུ་
རྣམ་པར་དག་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལས་ཁ་དོག་སྔོན་པོ་སྟེ། མི་བསྐྱོད་པ་
སྔོན་པོའི་ཆ་བྱད་ཅན་གྱི་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔས་རྒྱས་བཏབ་པ་ནི་ལས་ཐམས་ཅད་སྒྲུབ་
པར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་དྲག་པོ་དང་འཛམ་བྷ་ལ་སྟེ་ནོར་སྦྱིན་གཉིས་སྐུ་མདོག་སྔོན་པོར་གསུངས་ཤིང༌། སྒྲུབ་ལེའི་འགྲེལ་པ་གོང་དུ་དྲངས་པ་ལྟར་ལྷ་ཆེན་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཞལ་

ཕྱག་གི་རྣམ་པ་དང་ཕྱག་མཚན་དང་ར་བའི་རྩིག་པའི་ཕྱོགས་དང་མཚམས་སུ་གང་དང་གང་དགོད་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་པོར་བསྟན་ཅིང༌། ཕྱོགས་མཚམས་གང་དང་གང་དུ་བཀོད་པའི་ལྷ་ཆེན་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་མདོག་ཀྱང་ཐུགས་དཀྱིལ་གྱི་ཕྱོགས་མཚམས་
གང་དང་གང་དུ་བཀོད་པའི་སེམས་དཔའ་སེམས་མ་བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་དང་དེའི་སྐུ་

344

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

མདོག་དང་འདྲ་བར་བྱེད་པར་འགྲེལ་ཆེན་གྱི། ནམ་མཁའི་སྙིང་པོ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་
དུ་བདེན་བྲལ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་གྲངས་བཞིན་དུ་ཞེས་གསུངས་པ་འདིས་གསལ་བར་བསྟན་པས་སྒོ་རྣམས་ཀྱི་གཡོན་ཕྱོགས་སུ་བཀོད་པའི་ཁྱབ་འཇུག་དང་གཤིན་རྗེ་
དང་དྲག་པོ་དང་ནོར་སྦྱིན་རྣམས་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་སྐུ་མདོག་སྔོན་པོ་དང་ལྗང་
གུར་བྱེད་པ་ཐུགས་དཀྱིལ་གྱི་སྒོའི་གཡོན་ཕྱོགས་རྣམས་སུ་བཀོད་པའི་སེམས་དཔའ་
སེམས་མ་ཕྱག་རྡོར་དང་ཀུན་བཟང་དང་སྒྲ་རྡོ་རྗེ་མ་དང་ཆོས་དབྱིངས་རྡོ་རྗེ་མ་རྣམས་
སྔོན་མོ་དང་ལྗང་གུར་བྱེད་པ་དང་འདྲ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་འགྲེལ་ཚིག་དེ་དག་གིས་དེ་ལྟར་མ་བསྟན་ན་འདིའི་སྐབས་ཀྱི་འགྲེལ་ཚིག་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་མ་

བསྟན་པའི། ནམ་མཁའི་སྙིང་པོ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་ཞེས་ནམ་སྙིང་སོགས་དང་འདྲ་
བར་སྟོན་པའི་བརྗོད་བྱའི་དོན་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཚེས་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་སྐུ་མདོག་མ་
གཏོགས་ར་བའི་རྩིག་པའི་ཕྱོགས་གང་དུ་དགོད་པ་ལ་སོགས་པ་ནམ་སྙིང་སོགས་དང་
འདྲ་བའི་ཆ་གཞན་རྣམས་སྐབས་འདིའི་འགྲེལ་ཚིག་གིས་དངོས་ཟིན་ལ་གསལ་པོར་བསྟན་པས་སོ། །
གཞན་ཡང་སྒྲུབ་ལེའི་ཞེ་གཉིས་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། རྡུལ་ཚོན་གྱི་དཀྱིལ་

འཁོར་ལ་ནམ་མཁའ་དང་འོག་ན་གནས་པའི་ལྷ་མོ་གང་སུ་ཡང་རུང་བ་དེ་རྣམས་ནི་ཤར་དང་ནུབ་ཀྱི་རྟ་བབས་ཀྱི་འོག་ཏུ་བལྟ་བར་བྱ་སྟེ་ཕྱོགས་སྐྱོང་ལ་སོགས་པ་
རྣམས་བསྒོམ་པ་ནི་ཇི་ལྟར་གསུངས་པའི་གནས་ཉིད་དུའོ། །སྒོའི་གཡོན་གྱི་ཀུན་ཏུ་

བཟང་པོ་ལ་སོགས་པ་བཞི་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་པ་ངེས་པའོ། །ཞེས་ནམ་མཁའི་དང་འོག་ན་གནས་པའི་ལྷ་མོ་ནམ་མཁའི་ཁམས་པ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་པ་ལྗང་

345

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

གུ་དང་སྔོན་མོ་གང་སུ་ཡིན་ཡང་རུང་རྡུལ་ཚོན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་འགོད་པའི་ཚེ་
ཤར་ནུབ་ཀྱི་རྟ་བབས་ཀྱི་འོག་ཏུ་དགོད་ཅེས་བཤད་ནས་སྟེང་འོག་གི་ལྷ་ཕྱོགས་སྐྱོང་
ཁྱབ་འཇུག་དྲག་པོ་གཤིན་རྗེ་ནོར་སྦྱིན་རྣམས་དང༌། སེམས་དཔའ་སེམས་མ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་ལ་སོགས་ནམ་མཁའ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་པ་ལྗང་གུ་དང་སྔོན་པོ་
རྣམས་སྟེང་འོག་གི་ལྷ་མོ་བཞིན་དུ་ནམ་མཁའ་དང་འོག་ཏུ་སྒོམ་དགོས་སམ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་སེལ་བ་ལ། ཕྱོགས་སྐྱོང་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སྒོམ་པ་ནི་ཇི་ལྟར་གསུང་པའི་གནས་ཉིད་དུའོ། །སྒོའི་གཡོན་གྱི་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་ལ་སོགས་པ་བཞི་
ཡང་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་འདིས་ཀུན་བཟང་སོགས་བཞི་དང༌། ཁྱབ་འཇུག་སོགས་བཞི་པོ་སྟེང་དང་འོག་གི་ལྷར་བསྟན་ཀྱང་སྒྲུབ་ཐབས་སྒོམ་པའི་ཚེ་སྒྲུབ་ལེའི་དེར་ཇི་ལྟར་གསུངས་པའི་གནས་ཉིད་དུ་སྒོམ་དགོས་པར་བསྟན་ལ། དེ་ལྟར་ཁྱབ་འཇུག་སོགས་བཞི་པོ་སྟེང་དང་འོག་གི་ལྷར་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱབ་འཇུག་སོགས་
བཞི་པོ་གོང་དུ་བཤད་པ་བཞིན་གྱི་སྐུ་མདོག་ལྗ་གུ་དང་སྔོན་པོར་བྱེད་དགོས་པར་
གྲུབ་སྟེ། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ལྷ་སྟེང་གི་ནམ་མཁའི་ཁམས་པ་རྣམས་ལྗང་གུ་དང་
འོག་གི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་པ་རྣམས་སྔོན་པོར་བྱེད་དགོས་པས་སོ། །
གཞན་ཡང་སཱ་དྷུ་པུ་ཏྲའི་སྒྲུབ་ཐབས་ལས། འདི་རྣམས་དང་བཅས་ཤར་ལྷོའི་གཡོན་དུ་བྱ་ཁྱུང་པདྨ་དམར་པོའི་སྟེང་ནས་ཀཾ་ཡིག་དང༌། འཁོར་ལོ་ལས་བྱུང་ཁྱབ་འཇུག་ལྗང་གུའི་ལུས་ལ་དཔལ་མོ་གནོད་སྦྱིན་དང་ནི་མཚུངས་པས་འཁྱུད། །ཅེས་དང༌། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། སཾ་ཡིག་དང་ནི་རྩ་གསུམ་ལས་བྱུང་འཕྲོག་བྱེད་སྔོན་པོ་རྩེ་གསུམ་མདའ་དང་ཁ་ཊཾྭའ་ག །ཞེས་ཁྱབ་འཇུག་ལྗང་གུ་དང༌། འཕྲོག་བྱེད་དམ་དྲག་པོ་

346

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

སྔོན་པོར་གསུངས་ཤིང་གནོད་སྦྱིན་དྲག་པོ་དང་མཚུངས་པར་འོང་རྒྱུ་ལ། གནོད་སྦྱིན་ནོར་བུ་དབྱུག་པ་སྲེ་མོ་དང༌། པདྨ་རྣམས་ནི་ཕྱག་ན་འཛིན་པ་ཁྱབ་འཇུག་དང་མཚུངས། ཞེས་ནོར་སྦྱིན་ནམ་གནོད་སྦྱིན་ཁྱབ་འཇུག་དང་སྐུ་མདོག་མཚུངས་པར་བཤད་པ་དང༌། གཤིན་རྗེ་ཁྱབ་འཇུག་དང་མཚུངས་པར་འོང་རྒྱུ་ཡིན་པ་ལ། དུས་ཀྱི་ཕྱག་གིས་འཛིན་ལ་འཕྲོག་བྱེད་དང་མཚུངས་གཤིན་རྗེ་ཞེས་གཤིན་རྗེ་དྲག་པོ་དང་སྐུ་མདོག་མཚུངས་པར་བཤད་པ་རྣམས་ནི་དཔེ་མ་དག་པ་འམ་འགྱུར་སྐྱོན་གང་རུང་དུ་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན་སྒྲུབ་ཐབས་དེ་ཉིད་ལས། ཨ་ཡིག་དང་ནི་རྡོ་རྗེ་དག་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲ་ཡི་རྡོ་རྗེ་མ་སྟེ་སྒྲ་ཡི་རང་བཞིན་དང་དཔལ་ལྡན་ཕྱག་རྡོར་དང་བཅས་ཞེས་པ་འོང་རྒྱུ་ལ དཔལ་ལྡན་ཕྱག་རྡོར་དང་མཚུངས་ཞེས་སྒྲ་རྡོ་རྗེ་མ་ཕྱག་རྡོར་དང་མཚུངས་པར་བཤད་པ་བཞིན་ནོ དེ་ལྟར་ན་སཱ་དྷུ་པུ་ཏྲས་ཀྱང་ཁྱབ་འཇུག་ལྗང་གུ་དང་དྲག་པོ་སྔོན་པོར་བཤད་ཀྱི་ཁྱབ་འཇུག་ནག་པོ་དང་དྲག་པོ་དཀར་པོ་དང་
ནོར་སྦྱིན་སེར་པོ་དང་གཤིན་རྗེ་དམར་པོ་སོགས་སུ་ཚེས་ལྷའི་སྐབས་འདིར་ཟུར་ཙམ་ཡང་མ་བཤད་པ་དག་གི་གནོད་དོ། །
འོན་ཏེ་ཚེས་ལྷའི་སྐབས་འདིར་དེ་ལྟར་དུ་མ་བསྟན་ཀྱང་སྐབས་གཞན་དུ་བསྟན་པ་ལས་ཚེས་ལྷའི་སྐབས་འདིར་ཡང་ཁྱབ་འཇུག་ནག་པོ་ལེན་པ་སོགས་སུ་ཤེས་པ་ལ་དགོངས་ནས་སྐབས་འདིར་མ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ་སྙམ་ན། དེ་ཡང་སྲུང་འཁོར་གྱི་སྐབས་སུ་ནི་དབང་ལེའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ལྷ་གྷཱ་ལས་གྲུབ་པ་ཚངས་པ་དང་ཁྱབ་འཇུག་ལྗང་གུ་དང་སྔོན་པོ་དག་ནི་ར་བའི་ཁྱོན་གྱི་ཚད་ཀྱིས་སྟེང་དུ་ཚངས་
པ་དང་འོག་ཏུ་ཁྱབ་འཇུག་སྟེ། ཞེས་ཁྱབ་འཇུག་སྔོན་པོར་བཤད་ཅིང༌། ཁྱབ་འཇུག་

347

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

འོག་ཏུ་འགོད་པ་སྔོན་པོར་བཤད་པས་འོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་པ་སྔོན་པོར་བྱེད་པ་
དང་ཚེས་ལྷ་ས་སྡེ་ལས་སྐྱེད་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་པ་སྔོན་པོར་བྱེད་པ་དང་མཐུན།
ཡང་དེའི་མཇུག་དེ་མ་ཐག་ཏུ། དེ་བཞིན་དུ་ལྷོ་དང་བདེན་བྲལ་དུ་བྷྲ໏་὚໏་ལས་གྲུབ་པ་གཤིན་རྗེ་དང་མེ་ལྷ་དག་ནི། ཞེས་གཤིན་རྗེ་དམར་པོར་བཤད་པ་དང་ཁྱེད་ཀྱིས་

ཚེས་ལྷའི་གཤིན་རྗེ་འཁོར་བཅས་དམར་པོར་བཤད་པ་མཐུན་ཡང༌། སྲུང་འཁོར་གྱི་

གཤིན་རྗེ་ནི་ས་བོན་Ὑ໏་ལས་བསྐྱེད་པ་མེ་ཁམས་པ་ལྷོ་ཕྱོགས་པ་ཡིན་ལ་ཚེས་ལྷའི་གཤིན་རྗེ་འཁོར་བཅས་ནི་ས་བོན་ཀ་སྡེ་ལས་བསྐྱེད་པ་ནམ་མཁའི་ཁམས་པ་སྟེང་ཕྱོགས་ཀྱི་ལྷ་ཡིན་པས་གཤིན་རྗེ་ཞེས་པའི་མིང་འདྲ་བ་ཙམ་མོ། །
ཡང་དེ་ཉིད་ལས། བྱང་དང་དབང་ལྡན་དུ་བྷུ་བྷཱུ་ལས་གྲུབ་པ་རྒྱ་མཚོ་དང་བདེ་བྱེད་དག་ནི་ཞེས། དྲག་པོ་དཀར་པོར་གསུངས་པ་དང་ཁྱེད་ཀྱིས་ཚེས་ལྷའི་དྲག་པོ་
དཀར་པོར་བྱས་པ་མཐུན་ཡང༌། སྲུང་འཁོར་གྱི་དྲག་པོའམ་བདེ་བྱེད་ནི་ས་བོན་བྷུ་
ལས་བསྐྱེད་པ་ཆུ་ཁམས་པ་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་ལྷ་དང༌། ཚེས་ལྷའི་དྲག་པོ་འཁོར་བཅས་
ནི་ས་བོན་ས་སྡེ་ལས་བསྐྱེད་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་པ་འོག་ཕྱོགས་ཀྱི་ལྷ་ཡིན་པས་
དྲག་པོ་ཞེས་པར་མིང་འདྲ་བ་ཙམ་མོ། །དེ་བཞིན་དུ་ནོར་སྦྱིན་ཡང་དེ་དང་འདྲ་བར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ་དེ་རྣམས་རང་རང་གི་ས་བོན་ཁམས་གང་ཡིན་གྱི་ཁ་དོག་ཅན་དུ་
སྣང་བ་དང༌། གཞན་ཡང་སཱ་དྷུ་པུ་ཏྲའི་སྒྲུབ་ཐབས་ལས། ཧཿ ཡིག་དབྱུག་པ་དག་ལས་བྱུང་བའི་ཕག་མོ་དམར་མོ་དང་ནི་བདེ་བྱེད་དཀར་པོ་དང་བཅས། ཞེས་ཕག་མོ་དམར་མོ་ལ་དྲག་པོ་དཀར་པོས་འཁྱུད་པར་བཤད་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་དྲག་མོ་དཀར་མོ་ལ་གཤིན་རྗེ་དམར་པོས་འཁྱུད་པ་དང༌། ཚངས་མ་སེར་མོ་ལ་འཕྲོག་བྱེད་

348

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

དམ་ཁྱབ་འཇུག་ནག་པོས་འཁྱུད་པར་བཤད་པའི་ཕག་མོ་ཚོར་བའི་རིགས་ཅན་མ་ལ་འཁྱུད་པའི་དྲག་པོ་ནི་འདུ་ཤེས་ཀྱི་རིགས་ཅན་ཆུའི་ཁམས་པ་ཡིན་པས་དཀར་པོ་དང༌། ཚངས་མ་གཟུགས་ཀྱི་རིགས་ཅན་མ་ལ་འཁྱུད་པའི་ཁྱབ་འཇུག་ནི་འདུ་བྱེད་
ཀྱི་རིགས་ཅན་རླུང་གི་ཁམས་པ་ཡིན་པས་ནག་པོ་དང༌། དྲག་མོ་འདུ་ཤེས་ཀྱི་རིགས་ཅན་མ་ལ་འཁྱུད་པའི་གཤེན་རྗེ་ནི་ཚོར་བའི་རིགས་ཅན་མེའི་ཁམས་པ་ཡིན་པས་སྐུ་མདོག་དམར་པོར་རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ཡང་སྒྲུབ་ལེའི་གྱ་གསུམ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཕག་མོ་དང་གཞོན་ནུ་མ་ནི་ཚོར་བའི་རིགས་ཅན་མའོ། །དེ་དག་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་ནི་འདུ་ཤེས་ཀྱི་རིགས་ཅན་ཐབས་ཏེ་ཨུ་ཡིག་ལས་སྐྱེས་པའོ། །དབང་མོ་དང་ཚངས་མ་ནི་གཟུགས་ཅན་མའོ། །དེ་དག་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་ནི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་ཅན་ཐབས་ཏེ་ཨེ་ཡིག་ལས་སྐྱེས་པའོ། །དྲག་མོ་དང་དཔལ་མོ་
ནི་འདུ་ཤེས་ཀྱི་རིགས་ཅན་མའོ། །དེ་དག་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་ཚོར་བའི་རིགས་ཅན་ནི་ཐབས་ཏེ་རི་ཡིག་ལས་སྐྱེས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །
དེ་ལྟར་ན་སྲུང་འཁོར་དུ་ཁྱབ་འཇུག་འོག་གི་སྲུང་མ་ཡིན་པས་སྔོན་པོར་བཤད་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་སྲུང་འཁོར་གྱི་དྲག་པོ་སོགས་དང༌། གསུང་དཀྱིལ་གྱི་

གཙོ་མོ་རྣམས་ལ་འཁྱུད་པའི་དྲག་པོ་སོགས་རང་རང་གི་ས་བོན་དང་འབྱུང་བ་ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཁམས་དང་ཕྱོགས་གང་ཡིན་གྱི་སྐུ་མདོག་ཅན་དུ་བཤད་པ་
བཞིན་དུ་ཚེས་ལྷའི་སྐབས་འདིར་ཡང་རང་རང་གི་ས་བོན་དང་འབྱུང་བ་ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཁམས་དང་ཕྱོགས་གང་ཡིན་གྱི་སྐུ་མདོག་ཅན་དུ་བྱེད་དགོས་པ་
ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་དབང་ལེའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་བཞིན་དུ་ལྷོ་དང་བདེན་བྲལ་དུ་ὸ໏་

349

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ό໏་ལས་གྲུབ་པ་གཤེན་རྗེ་དང་མེ་ལྷ་དག་ནི་ཞེས་ὸ໏་ཡིག་གི་དྷ་འདི་འབྱུང་བ་ཆུང་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་རླུང་ཡིན་ཡང༌། ཊ་སྡེ་འབྱུང་བ་ཆེ་བའི་ཁམས་ཡིན་པ་དབང་བཙན་པར་བྱས་ནས་གཤིན་རྗེ་དང་མེ་ལྷ་དམར་པོར་མཛད་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་དེའི་འཕྲོ་ལས་བྱང་དང་དབང་ལྡན་དུ་བྷུ་བྷཱུ་ལས་གྲུབ་པ་རྒྱ་མཚོ་དང་བདེ་བྱེད་དག་ནི། ཞེས་བྷུ་ཡིག་གི་བྷ་འདི་འབྱུང་བ་ཆུང་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་རླུང་ཡིན་ཡང༌། པ་སྡེ་འབྱུང་བ་ཆེ་བའི་ཆུའི་ཁམས་ཡིན་པ་དབང་བཙན་པར་བྱས་ནས་རྒྱ་མཚོ་དང་བདེ་བྱེད་སྐུ་མདོག་དཀར་པོར་མཛད་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་དག་གི་ཕྱིར་ན། ཚེས་ཟླ་རེ་རེའི་ཡུམ་རྣམས་མ་གཏོགས་པའི་ཚེས་ལྷ་སུམ་ཅུ་པོ་སྡེ་ཚན་ལྔར་བྱས་པའི་སྡེ་ཚན་ལྔ་པོའི་ས་བོན་རྣམས་འབྱུང་བ་ཆུང་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཁམས་མི་འདྲ་བ་ཉིད་ཡིན་ཡང་འབྱུང་བ་ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཚེས་ལྷ་ཉེར་དགུ་ཉེར་དགུའི་ས་བོན་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བའི་ཁམས་གཅིག་ཏུ་མཚུངས་པས་ཚེས་ལྷ་རེ་རེའི་ཚེས་ལྷ་ཡུམ་རྣམས་མ་གཏོགས་པའི་ཉེར་དགུ་ཉེར་དགུ་སྐུ་མདོག་མཚུངས་པ་ཡིན་ནོ། །
ཨ་བྷ་ཡའི་དགོངས་པ་ལྟར་བྱེད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ལ། སྒྲུབ་ཐབས་སྒོམ་པ་དང་རྡུལ་ཚོན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་འགོད་པའི་ཚེ་ཁྱབ་འཇུག་ཤར་དུ་འགོད་པས་ནག་
པོར་བྱེད་པ་སོགས་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་ཆེ་སྟེ། དེ་ནི་ཐུགས་དཀྱིལ་གྱི་སྒོའི་གཡོན་
རྣམས་སུ་བཀོད་པའི་སེམས་དཔའ་སེམས་མ་རྣམས་ལ་ཡང་མཚུངས་པས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་གསུང་དཀྱིལ་གྱི་རང་རང་གི་གཙོ་མོ་ལ་འཁྱུད་པའི་ཁྱབ་འཇུག་ནག་པོ་དང་
དྲག་པོ་དཀར་པོ་དང་གཤིན་རྗེ་དམར་པོར་མཛད་པ་འདི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་གཙོ་བོར་
བྱེད་རིགས་ཏེ། དེ་ཡང་ཇི་ལྟར་ན་གསུང་དཀྱིལ་གྱི་སྐབས་སུ་གཙོ་མོ་ལ་འཁྱུད་པའི་

350

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ཚུལ་གྱིས་སྤྲོས་པའི་ཁྱབ་འཇུག་སོགས་དེ་ཉིད་སྐུ་དཀྱིལ་གྱི་འང་དབོ་ཟླ་སོགས་ཀྱི་

ཚེས་ཟླའི་གཙོ་བོར་སྤྲོས་པ་ཡིན་པས་ཚེས་ལྷའི་སྐབས་ཀྱི་ཁྱབ་འཇུག་སོགས་དང༌།
གསུང་དཀྱིལ་གྱི་གཙོ་མོ་ལ་འཁྱུད་པའི་ཁྱབ་འཇུག་སོགས་སྐུ་མདོག་ནག་པོ་
སོགས་སུ་མཚུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ཉིད་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་དམ་པར་མཐོང་ངོ༌། །དེ་
དག་ནི་མགོ་རྒྱལ་མཆུ་དབོ་རྣམས་ཀྱི་ཚེས་ལྷའི་སྐུ་མདོག་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ལྗང་གུ་
དང་སྔོན་པོར་འདོད་པ་དང༌། མཐའ་གཅིག་ཏུ་ནག་པོ་སོགས་ཕྱོགས་མདོག་ཏུ་འདོད་པ་ཡིན་ལ། བདག་ཅག་གི་བླ་མ་མཁས་པ་ [རྗེ་ཤེས་རིན་པ།] དག་ནི་སྐུ་མདོག་དེ་དག་གདམ་ང་ཅན་དུ་བཞེད་དེ། འོན་ཀྱང་གཟུ་བོར་གནས་པའི་བློས་ཞིབ་པའི་རྣམ་དཔྱོད་
ཀྱིས་དཔྱད་པར་བྱ་བར་རིགས་སོ། །
དེ་ནས་ཚེས་ལྷ་རྣམས་སྤྲོས་པའི་རྗེས་སུ་ཟླ་བ་བརྒྱད་པ་སྲེད་པའི་ཟླ་བ་དེ་ཉིད་ལ་མངལ་དུ་གནས་པའི་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་རྐང་ལག་གི་མཐིལ་བཞི་དང་གཙུག་གཏོར་དང་བཤང་ལམ་གྱི་རྩ་རྣམས་རྫོགས་པར་འཕེལ་བ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་སྐུ་
དཀྱིལ་གྱི་ཁྲོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་རྣམས་སྤྲོ་བ་དང༌། དེའི་རྗེས་སུ་མངལ་དུ་ཞུགས་པ་ནས་
བརྩམས་པའི་ཟླ་བ་དགུ་པ་ལེན་པ་ལ་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་རྐང་ལག་གི་སོར་མོ་ཉི་ཤུའི་རྩ་རྣམས་རྫོགས་པར་འཕེལ་བ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་རྩ་དེ་རྣམས་དག་པའི་ཀླུ་དང་རབ་གཏུམ་མ་རྣམས་སྤྲོ་བ་སྟེ། དེ་ཡང་རྐང་སོར་གྱི་རྩ་བཅུ་
དག་པའི་ཀླུ་བཅུ་དང༌། ལག་སོར་གྱི་རྩ་བཅུ་དག་པའི་རབ་གཏུམ་མ་བཅུའོ། །མངལ་
དུ་ཞུགས་པ་ནས་བརྩམས་པའི་ཟླ་བ་དགུ་པ་དེ་ཉིད་ལ་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་པགས་པའི་མཐར་བ་སྤུ་དང་སྐྲ་སྐྱེས་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་རླུང་གི་ཁོར་ཡུག་གི་

351

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

མཐར་འབྱུང་པོ་བྱེ་བ་ཕྲག་ཕྱེད་དང་བཞི་སྤྲོ་བའོ། །དེ་ལྟར་ན་མངལ་དུ་ཟླ་བ་དགུ་གནས་པའི་མཐར་མངལ་ན་གནས་པའི་མི་ཁམས་དྲུག་ལྡན་གྱི་ལུས་རྫོགས་པ་དང་
ཆོས་མཐུན་པར་འབྱུང་པོ་བྱེ་བ་ཕྲག་ཕྱེད་དང་བཞི་སྤྲོས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་སྦྱང་གཞི་
དང་མཐུན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་

ལྷ་ཚོགས་རྫོགས་པར་སྤྲོས་ཟིན་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། སྒྲུབ་ལེའི་སོ་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་བཞིན་དུ་བ་སྤུ་དང་སྐྲ་རྣམ་པར་དག་པས་ཕྱེད་དང་བཅས་པ་བྱེ་བ་ཕྲག་
གསུམ་གྱི་འབྱུང་པོའི་སྐྱེ་གནས་གཡོ་བའི་མཐར་ཞེས་པ་རླུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་

མཐར་ཏེ་པགས་པའི་མཐར་སྤུ་རྣམས་སོ་ཞེས་པ་སྔགས་པས་ཕྱི་རོལ་དུ་སྤྲོ་བར་བྱ་
སྟེ་དེ་ལྟར་ཟླ་བ་དགུ་པའི་མཐར་ལུས་དང་ལྷའི་ཚོགས་རྫོགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །
འོ་ན་ཐུགས་དཀྱིལ་གྱི་མཆོད་ལྷ་རྣམས་དང་འདོད་མ་རྣམས་དང་ཕྱིར་འདོད་
མ་རྣམས་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་སྐབས་འདིར་སྤྲོས་པ་རྣམས་སྐུ་གསུང་
ཐུགས་གསུམ་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལྷ་སྦྱང་གཞི་དང་མཐུན་པར་སྤྲོས་པ་ཡིན་ནམ་
སྙམ་ན། འདི་དག་ནི་འདུས་པ་སོགས་དཀྱིལ་འཁོར་གཞན་ལ་འདོད་སྣམ་ལ་མཆོད་
པའི་ལྷ་མོ་སྒོམ་པ་དང་འདྲ་བར་སྦྱང་གཞི་དང་ཆོས་མཐུན་མི་སྦྱོར་བར་མངོན་ཏེ། འབྱུང་པོ་བྱེ་བ་ཕྲག་ཕྱེད་དང་བཞི་སྤྲོས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་

དང་ཆོས་མཐུན་སྦྱོར་བའི་ལྷ་སྤྲོ་བ་རྫོགས་པར་གསུངས་ཤིང༌། ཐུགས་དཀྱིལ་གྱི་

མཆོད་ལྷ་དང་འདོད་ཕྱིར་འདོད་རྣམས་མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་དང་ཆོས་མཐུན་སྦྱོར་བ་འགྲེལ་ཆེན་ལས་ཀྱང་མ་གསུངས་ལ། དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་ལྷ་སྤྲོ་

352

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

བ་གཞི་དང་སྦྱོར་ན་མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་དང་སྦྱོར་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་
ཀྱང་ཞེ་གཉིས་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་བཞིན་དུ་དེ་ནས་སྙིང་གའི་རྩ་བཅུའི་རང་བཞིན་གྱི་ཐུགས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་སྒོ་བཞིའི་གཡས་དང་གཡོན་གྱི་སྟེགས་བུ་ལ་
མཆོད་པའི་ལྷ་མོ་སྤྲོ་བར་བྱ་སྟེ་ཤར་དུ་དྲི་མ་དང་ཕྲེང་བ་མདང༌། ཞེས་ཐུགས་དཀྱིལ་

གྱི་མཆོད་ལྷ་བཅུ་སྙིང་གའི་རྩ་བཅུའི་དག་པར་ནི་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་སྙིང་

གའི་རྩ་དང་ཆོས་མཐུན་སྦྱོར་བ་ནི་མིན་ཏེ། དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་ལྷ་སྤྲོ་བ་
གཞི་དང་ཆོས་མཐུན་སྦྱོར་བའི་ཚེ་ལྷ་སྤྲོ་བ་སྡེ་ཚན་སྡེ་ཚན་དུ་བཅད་དེ་མངལ་དུ་ཟླ་བ་རེ་རེ་ཞིང་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་འཕེལ་བ་དང་ཆོས་མཐུན་སྦྱོར་བ་ཡིན་ལ། སྙིང་གའི་རྩ་བཅུ་ནི་གསུངས་དཀྱིལ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་མ་རྣམས་སྤྲོ་བ་དང་ཆོས་མཐུན་པའི་ལྟེ་
བའི་རྩ་འདབ་རེ་བཞི་མགྲིན་པའི་རྩ་འདབ་བརྒྱད་རྣམས་སྐྱེས་པའམ་འཕེལ་བའི་སྔ་རོལ་དུ་རྫོགས་པར་སྐྱེས་ཟིན་ཅིང༌། མཆོད་ལྷ་སྤྲོ་བ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་དེ་ནས་ཞེས་འབྱུང་པོ་རྣམས་སྤྲོས་པའི་རྗེས་སུ་སྤྲོ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེ་ལྟར་ན་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་སྐབས་སུ་དངོས་སུ་གསུངས་པའི་
ལྷ་ཞལ་ཕྱག་གི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་གྲངས་ནི་གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་ནུས་མ་བརྒྱད་དེ་བཅུ། དེའི་སྟེང་དུ་གཤེགས་པ་བཞི་ལ་གཤེགས་མ་བཞིས་འཁྱུད་པ་དང༌། དེ་བཞི་ལ་གཤེགས་པ་བཞིས་འཁྱུད་པ་སྟེ་བཅུ་དྲུག་བསྣན་པས་ཉི་ཤུ་རྩ་དྲུག །དེའི་སྟེང་དུ་སེམས་དཔའ་དྲུག་ལ་སེམས་མ་དྲུག་གིས་འཁྱུད་པ་དང༌། དེ་དྲུག་ལ་སེམས་དཔའ་དྲུག་གིས་འཁྱུད་པ་སྟེ་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་དང་ཐུགས་དཀྱིལ་གྱི་ཁྲོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་བཅུ་སྟེ་
སུམ་ཅུ་རྩ་བཞི་བསྣན་པས་དྲུག་ཅུ། དེའི་སྟེང་དུ་ཐུགས་དཀྱིལ་གྱི་མཆོད་པའི་ལྷ་མོ་

353

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

བཅུ་བསྣན་པའི་ལྷ་ཡབ་ཡུམ་སོ་སོར་བགྲངས་པའི་བདུན་ཅུ་ནི་ཐུགས་དཀྱིལ་གྱི་ལྷ་

གྲངས་སོ། །དེའི་སྟེང་དུ་གསུང་དཀྱིལ་གྱི་ཉ་བའི་གཙོ་མོ་བརྒྱད་ལ་རང་རང་གི་ཡབ་
ཀྱིས་འཁྱུད་པ་དང་བཅས་པའི་ཡབ་ཡུམ་བཅུ་དྲུག །གཙོ་མོ་རེ་ལ་འཁོར་གྱི་ལྷ་མོ་
བརྒྱད་བརྒྱད་དེ་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞི་དང་བཅས་པའི་བརྒྱད་ཅུ་བསྣན་པས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ། དེའི་སྟེང་དུ་འདོད་མ་སོ་དྲུག་བསྣན་པས་བརྒྱ་གྱ་དྲུག་སྟེ་གསུང་དཀྱིལ་ཡན་ཆད་ཀྱི་

ལྷ་གྲངས་སོ། །དེའི་སྟེང་དུ་ཚེས་ལྷ་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་དང༌། སྐུ་དཀྱིལ་གྱི་ཁྲོ་བོ་དྲུག་
ཡབ་ཡུམ་བཅུ་གཉིས་དང་བཅས་པའི་སུམ་བརྒྱད་དོན་གཉིས་བསྣན་པས་ལྔ་བརྒྱ་ང་བརྒྱད། དེའི་སྟེང་དུ་ཀླུ་ཡབ་ཡུམ་ཉི་ཤུ། རབ་གཏུམ་མ་ཡབ་ཡུམ་ཉི་ཤུ་སྟེ་བཞི་བཅུ་བསྣན་པས་ལྔ་བརྒྱ་གོ་བརྒྱད། དེའི་སྟེང་དུ་ཕྱིར་འདོད་མ་སུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག་བསྣན་པས་
དྲུག་བརྒྱ་དང་སོ་བཞི་འབྱུང་བ་ནི་སྐུ་མདོག་དང་ཞལ་ཕྱག་གསལ་པོར་གསུངས་ཤིང༌། སྐུ་མདོག་དང་ཞལ་ཕྱག་སོགས་མི་གསལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་འབྱུང་པོ་བྱེ་བ་
ཕྲག་ཕྱེད་དང་བཞི་སྤྲོ་བར་གསུངས་པ་རྣམས་ནི་སྒྲུབ་ལེའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་
མཆོག་གི་སྐབས་སུ་གསལ་བར་གསུངས་པ་རྣམས་སོ། །གཞན་ཡང་དེའི་སྟེང་དུ་དུར་ཁྲོད་བརྒྱད་པོ་རེ་རེ་ན་ལྷ་བཅུ་གཅིག་བཅུ་གཅིག་གནས་པར་གསུངས་པའི་བརྒྱད་ཅུ་གྱ་བརྒྱད་བསྣན་ན་བདུན་བརྒྱ་དང་ཉེར་གཉིས་འོང་བ་ནི་འབྱུང་པོ་བྱེ་བ་ཕྲག་ཕྱེད་དང་བཞི་མ་གཏོགས་པའི་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཡོངས་
རྫོགས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལྷ་གྲངས་སོ། །
དེ་དག་ཀྱང་སྤྱིར་བཏང་ལ་ལུས་བསམ་གཉིས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་

ལྷ་སྟེང་ཕྱོགས་པ་རྣམས་སྐུ་མདོག་ལྗང་གུ་དང༌། འོག་ཕྱོགས་པ་རྣམས་སྔོན་པོ་དང༌།

354

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ཤར་དང་ཤར་ལྷོ་པ་རྣམས་ནག་པོ་དང༌། ལྷོ་དང་ལྷོ་ནུབ་པ་རྣམས་དམར་པོ་དང༌། བྱང་དང་བྱང་ཤར་བ་རྣམས་དཀར་པོ་དང༌། ནུབ་དང་ནུབ་བྱང་བ་རྣམས་སྐུ་མདོག་སེར་པོ་དང༌། བསམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་དེ་ལས་བཟློག་སྟེ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ལུས་སྟེང་ཕྱོགས་པའི་ཡབ་རྣམས་བསམ་པ་འོག་ཕྱོགས་པའི་རང་རང་གི་ཡུམ་རྣམས་ལ་ཞུགས་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་ལུས་སྟེང་ཕྱོགས་པའི་ཡུམ་རྣམས་བསམ་པ་འོག་ཕྱོགས་པའི་རང་རང་གི་ཡབ་རྣམས་ལ་ཞུགས་པས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཤར་དང་ཤར་ལྷོ་པ་རྣམས་དང་ནུབ་དང་ནུབ་བྱང་པ་རྣམས་ཐབས་ཤེས་དང༌། ལྷོ་དང་ལྷོ་ནུབ་པ་རྣམས་དང་བྱང་དང་བྱང་ཤར་པ་རྣམས་ཐབས་ཤེས་ཡིན་ནོ དེའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་

སྟེང་གི་ལྷ་ལྗང་གུ་ཕོ་མོ་ལ་འོག་གི་ལྷ་སྔོན་པོ་ཕོ་མོས་འཁྱུད་པ་དང༌། འོག་གི་ལྷ་སྔོན་པོ་ཕོ་མོ་ལ་སྟེང་གི་ལྷ་ལྗང་གུ་ཕོ་མོས་འཁྱུད་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་ཤར་དང་ཤར་ལྷོའི་ལྷ་ནག་པོ་ཕོ་མོ་ལ་ནུབ་དང་ནུབ་བྱང་གི་ལྷ་སེར་པོ་ཕོ་མོས་འཁྱུད་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་ལྷོ་དང་ལྷོ་ནུབ་ཀྱི་དམར་པོ་རྣམས་ལ་བྱང་དང་བྱང་ཤར་གྱི་དཀར་པོ་
རྣམས་ཀྱི་འཁྱུད་པ་དང༌། བྱང་དང་བྱང་ཤར་གྱི་དཀར་པོ་རྣམས་ལ་ལྷོ་དང་ལྷོ་ནུབ་
ཀྱི་དམར་པོ་རྣམས་ཀྱིས་འཁྱུད་པར་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །
དེ་ཡང་སྦྱིར་བཏང་བ་ཡིན་གྱི། དམིགས་བསལ་བྱེ་བྲག་གི་དབང་དུ་བྱས་ན་སྒྲུབ་ལེའི་དོན་ལྔ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་བཞིན་དུ་མཆོག་གི་རྒྱལ་བའི་བདག་པོ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་སྣ་ཚོགས་ཡུམ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་ནི་ཕན་ཚུན་ལུས་དང་
བསམ་པའི། ཞེས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་རྡོར་སེམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་སྣ་ཚོགས་
ཡུམ་ཤེར་ཕྱིན་མ་ཐབས་ཤེས་སུ་བཤད་པ་དང༌། ཡང་དེའི་འཕྲོ་ཉིད་ལས། རྣམ་པར་

355

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཤེས་པ་དང་ནམ་མཁའི་ཁམས་སོ་ཞེས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་མི་བསྐྱོད་པ་དང་ནམ་
མཁའི་ཁམས་རྡོ་རྗེ་དབྱིངས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་མ་ཐབས་ཤེས་སུ་བཤད་ཅིང༌། དེ་བཞིན་
དུ་སྒྲུབ་ལེའི་ང་བཞི་པའི་དམ་ཚིག་པ་དང་ཡེ་ཤེས་པ་རོ་མཉམ་དུ་འཆད་བའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་བསྐྱེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ་དག་ལ་རྣམ་པར་
ཤེས་པ་ནི་ནམ་མཁའི་དང་བཅས་ཞེས་པ་རྡོ་རྗེ་དབྱིངས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་མ་དང་ལྷ་
ཅིག་ཏུ་སྙིང་པོའི་པདྨར་ཞེས་པ་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ལ་མེའི་སྟེང་དུ་ཟླ་བ་དང་ཉི་མ་དང་སྒྲ་
གཅན་དང་དུས་མེའི་སྟེང་དུ་དམ་ཚིག་སེམས་དཔའ་དང་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་རོ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །དེ་ཡང་ཟླ་བ་དང་ཉི་མ་དང་སྒྲ་གཅན་དང་དུས་མེའི་སྟེང་དུ་ཞེས་པ་ཤོང་འགྱུར་ཡིན་ཞིང༌། འགྱུར་གཞན་ལས་གཞན་འབྱུང་ངོ༌། །
རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་མི་བསྐྱོད་པའི་ངོ་བོ་གཙོ་བོ་དང་ནམ་མཁའི་ཁམས་རྡོ་
རྗེ་དབྱིངས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་མ་ཐབས་ཤེས་ཡབ་ཡུམ་དུ་བཤད་དོ། །དེ་ལྟར་བཤད་པ་
ནི་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་རྣམ་ཤེས་དང་ཡེ་ཤེས་གཙོ་བོའི་ངང་དུ་འདྲེས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི་ཐབས་ཤེས་སོ་སོ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་མི་
བསྐྱོད་པ་ལྟ་བུས་རང་གི་རིགས་ནམ་མཁའི་ཁམས་རྡོ་རྗེ་དབྱིངས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་མ་

ལྟ་བུ་ལ་ཐབས་ཤེས་སུ་བྱས་ནས་འཁྱུད་པ་མི་འོང་སྟེ། དཔལ་འདུས་པ་སོགས་སྦས་རྒྱུད་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་ལ་རྣམ་སྣང་དང་སྤྱན་མ་ལྟ་བུ་རང་རིགས་ཀྱི་ཐབས་ཤེས་
ཕན་ཚུན་འཁྱུད་པ་ཡིན་ཡང༌། དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དགོངས་པས་ཐབས་ཤེས་
གཞན་རིགས་ལ་ཕན་ཚུན་འཁྱུད་པ་ཡིན་གྱི་རང་རིགས་ལ་འཁྱུད་པ་བཀག་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས། དཀྱིལ་འཁོར་ལས་ནི་བདེ་བ་དམ་པའི་དོན་དུའོ་ཞེས་པ་

356

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ནི་གཞན་གྱི་རིགས་ལ་འཁྱུད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །
དེ་ལྟར་ན་རྒྱུད་འགྲེལ་ལས་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་སྐབས་འདིར་སྐུ་
མདོག་དང་ཞལ་ཕྱག་དངོས་སུ་གསུངས་པའི་ལྷ་དྲུག་བརྒྱ་དང་སོ་བཞིའི་ནང་གི་འདོད་
ཕྱིར་འདོད་མ་གཏོགས་པའི་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐུ་མདོག་ཕྱག་མཚན་བཞུགས་
སྟབས་གདན་ལ་སོགས་པ་རྒྱུད་འགྲེལ་ཉིད་ལས་གསལ་བར་བསྟན་པས་རྒྱུད་འགྲེལ་ཉིད་ལས་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང༌། ཚེས་ལྷའི་སྐུ་མདོག་གི་དཔྱད་པ་ནི་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདོད་ཕྱིར་འདོད་ཀྱི་སྐུ་མདོག་ནི་ཕྱོགས་མདོག་དང༌། ཕྱག་
མཚན་ནི་སྒྲུབ་ཐབས་པད་དཀར་ཞལ་ལུང་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རང་རང་གི་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཕྱག་མཚན་ལྟར་བྱེད་པ་རྒྱུད་འགྲེལ་གྱི་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས།
དེའི་ཕྱིར་རྡོ་རྗེ་ལྕགས་སྒྲོག་མ་ལ་སོགས་པ་འདི་རྣམས་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་གནས་སུ་འགྲོ་བ་ནི་ཤར་ལ་སོགས་པའི་རིགས་སོ། །རིགས་ཀྱི་དབང་དེས་ནི་ལྕགས་སྒྲོག་མའི་གཡས་ཀྱི་ཕྱག་དང་པོ་ན་རལ་གྲི་དང༌། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཁྲོ་མོ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱག་
དང་པོའི་ཕྱག་མཚན་རལ་གྲི་སོགས་སུ་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་རང་ཉིད་དེ་དང་དེའི་
རིགས་ཡིན་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་འདོད་ཕྱིར་འདོད་རྣམས་ཀྱི་ཕྱག་མཚན་
གསལ་པོར་མ་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱང་རང་རང་གང་ལས་སྐྱེས་པའི་རིགས་དེའི་ཕྱག་མཚན་གྱི་དང་པོ་རྣམས་ཕྱག་མཚན་དུ་བྱེད་པར་གོ་ནུས་སོ། །
འོན་ཏེ་དེ་རྣམས་གང་དང་གང་ལས་སྐྱེས་སྙམ་ན། དེ་ལ་ཤར་དུ་སྒྲོལ་མ་ལས་
སྐྱེས་པ་དབྱེ་བར་འདོད་མ་དང་ཞེས་སོགས་འགྲེལ་ཆེན་ཉིད་ན་གསལ་བར་བཞུགས་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང༌། འདོད་མ་དེ་དང་དེ་གང་ལས་སྐྱེས་པ་དེ་ལས་

357

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དེ་དང་དེའི་ཕྱིར་འདོད་མ་ཡང་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་ཞལ་ཕྱག་གི་རྣམ་པ་ཇི་ལྟར་
བྱེད་སྙམ་ན། དེ་ཡང་རང་རང་གི་སྐྱེད་བྱེད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་བྱས་ན་ཞལ་ཕྱག་གི་གྲངས་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་སུ་འགྱུར་པས་སཱ་དྷུ་པུ་ཏྲས་ཐམས་ཅད་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་པར་བཤད་པ་འཐད་དམ་སྙམ་མོ། །དེ་ལྟར་ཡང་སཱ་དྷུ་པུ་ཏྲའི་སྒྲུབ་ཐབས་ལས། ལྷོ་སྒོའི་གཡོན་གྱི་འདོད་ཡོན་རྣམས་ལ་ཀ་ཁ་ག་གྷ་ང་རྣམས་ཚེག་དྲག་དང་ནི་
བཅས་པ་ཡི། །ས་བོན་རྣམས་དང་སོ་སོའི་ཕྱག་མཚན་རྣམས་ལས་བྱུང་བའི་འདོད་མ་ལྔ་རྣམས་ཕྱག་གཉིས་རི་བོང་ཞལ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་ཤིང་། ཕྱིར་འདོད་མ་
རྣམས་ལའང་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས་སོ། །
ཡང་འགྲེལ་ཆེན་ལས། རྡོ་རྗེ་དབྱིངས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་མ་ལས་སྐྱེས་པ་ནི་སྲིད་
གསུམ་སྐྱེད་མ་གསོད་པར་འདོད་མའོ། །སྣ་ཚོགས་ཡུམ་ལས་སྐྱེས་པ་ནི་སྐྱེད་པར་འདོད་མའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དེ་གཉིས་སོ་སོར་བགྲངས་ན་འདོད་མ་སོ་བརྒྱད་དུ་འགྱུར་བས་དེ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བགྲང་དགོས་ཏེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདོད་མ་སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་རྣམས་ནི་གསུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་རང་གི་རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བས་
རང་རང་གི་ཕྱོགས་རྣམས་སུའོ། །ཞེས་འདོད་མ་སོ་བདུན་དུ་གསུངས་པས་སོ། །དེ་ཡང་དེ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བགྲངས་པ་ཡང་སོ་དྲུག་པ་ལ་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས་སྟེགས་བུ་ལ་དགོད་པའི་གྲངས་ལ་མི་བགྲང་ཞིང་ཕྱིར་འདོད་མ་རྣམས་ཀྱང་དེ་བཞིན་
དུ་གསུངས་སོ། །རང་གི་རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བས་རང་རང་གི་ཕྱོགས་རྣམས་སུའོ། །ཞེས་
པས་དགོད་པ་གསལ་པོར་བསྟན་ཏོ། །འོན་ཀྱང་སྒྲུབ་ཐབས་ཞལ་ལུང་ལས། འདོད་
ཕྱིར་འདོད་རྣམས་རང་རང་གི་སྐྱེད་བྱེད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཨ་བྷ་ཡ་དང་བི་བྷཱུ་ཏི་

358

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ཙདྲནས་བཤད་པ་ལྟར་འདིར་བཀོད་ལ། ཞེས་གསུངས་ལ། དེ་ལྟ་ན་གཏུམ་མོ་རྣམས་ལས་སྐྱེས་པའི་འདོད་མ་དང་ཕྱིར་འདོད་མ་རྣམས་ཁྱི་དང་ཕག་ལ་སོགས་པའི་གདོང་
པ་ཅན་དུ་བྱེད་དགོས་སོ། །
༈ སྐབས་འདིར་དོགས་པའི་གནས་འགའ་ཞིག་དཔྱད་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལ་བཞི། གཙོ་བོ་སྐྱེད་ཚུལ་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་པ་དང༌། འཁོར་གྱི་ལྷ་སྤྲོ་ཚུལ་ལ་དོགས་
པ་དཔྱད་པ་དང༌། ལྷའི་གདན་འགའ་ཞིག་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་དང༌། དེ་ལས་འཕྲོས་པའི་པདྨ་གདན་ཅན་གྱི་ལྷའི་གྲངས་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སཱ་དྷུ་པུ་ཏྲའི་སྒྲུབ་ཐབས་ལས། ཨཾ་ཡིག་དཀར་པོ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་ཟླ་བའི་དཀྱིལ་

འཁོར་མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་དང༌། ཨཱཿ ཡིག་དམར་པོ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཞེས་མཚན་དཔེའི་རང་
བཞིན་གྱི་དབྱངས་གསལ་གྱི་ཡི་གེ་དགོད་པའི་གཞི་ཟླ་ཉི་གཉིས་རིམ་པ་བཞིན་ཨཾ་
ཨཱཿ འི་ས་བོན་ལས་བསྐྱེད་པར་བཤད་ལ། ཕྱིས་ཀྱི་མཁས་པ་ [ཆོས་རྗེ་ཀུ་མཱར།] དག།ཟླ་བ་དབྱངས་སོ་གཉིས་དང་ཉི་མ་གསལ་བྱེད་ལས་བསྐྱེད་པར་མཛད་ནས། དེ་དག་གི་ཤེས་བྱེད་དུ་རྡོ་རྗེ་སྙིང་པོའི་འགྲེལ་པར། སངས་རྒྱས་མཚན་གྱི་རྒྱུ་ལས་
ནི། །ཟླ་བར་དབྱངས་རྣམས་སུམ་ཅུ་གཉིས། །ཞེས་དང༌། ཨ་སོགས་ཀ་སོགས་ལྡན་པ་དག་ལས་དེ་ལྟར་ཁམས་གསུམ་དག་ནི་ངེས་པར་སྐྱེད་འགྱུར་མི་ཡི་བདག །ཅེས་དང༌། མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བ་ལས། དེའི་སྟེང་དུ་ཨཱ་ལི་དང་ཀཱ་ལི་ལས་ཟླ་བ་དང་ཉི་མ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ཤེས་བྱེད་དང་བཅས་ཏེ་གསུང་ངོ༌། །རོང་པའི་
དུས་ཞབས་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་རྣམས་དང༌། སྒྲུབ་ཐབས་ཞལ་ལུང་སོགས་

359

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ལས་ནི་འགྲེལ་ཆེན་གྱི་དངོས་བསྟན་ལྟར་ཟླ་ཉི་ས་བོན་ལས་མི་སྐྱེད་པའི་ཕྱོགས་དེ་
མཛད་དོ། །
དེ་དག་གི་ནང་ནས་གང་ཞིག་འཐད་སྙམ་ན། མཁས་པ་དག་གིས་ཤེས་བྱེད་དུ་བཀོད་པའི། ཨ་སོགས་ཀ་སོགས་ཀྱིས་དངོས་སུ་ཁམས་གསུམ་གྱི་ཆོས་རྣམས་
དབྱངས་གསལ་གྱི་ཡི་གེ་ལས་བསྐྱེད་པར་བསྟན་པ་དང༌། མཆོག་མི་འགྱུར་གྱི་ལུང་

དེས་གཙོ་བོའི་གདན་གྱི་ཟླ་ཉི་དབྱངས་གསལ་ལས་བསྐྱེད་པར་བསྟན་པས་ཕྱོགས་
མཐུན་གྱི་ཤེས་བྱེད་དུ་འགྱུར་ལ། ཡང་མཆོག་མི་འགྱུར་ལས། ཨ་སོགས་ཀ་སོགས་དག་ལས་རི་བོང་ཅན་དང་ཉིན་བྱེད་དེ་ཡང་ན་ཧ་ཡིག་དང་ཀྵ་ཡིག་དག་གིས་སོ། །ཞེས་ཧ་ལས་ཟླ་བ་བསྐྱེད་པ་དང༌། ཀྵ་ཡིག་ལས་ཉི་མ་བསྐྱེད་པ་སྟེ། ཡི་གེ་རེ་རེ་ལས་ཟླ་ཉི་བསྐྱེད་པར་བཤད་ཅིང༌། དེའི་འཕྲོ་ཉིད་ལས། ཨ་ཡིག་གི་བདག་ཉིད་ཅན་ནམ་ཧ་ཡིག་གི་བདག་ཉིད་ཅན་ཟླ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་ར་ཡིག་གི་བདག་ཉིད་ཅན་
ནམ་ཀྵ་ཡིག་གི་བདག་ཉིད་ཅན་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་རོ། །ཞེས་ཨ་ཡིག་དང་ར་ཡིག་
ལས་གཙོ་བོའི་གདན་གྱི་ཟླ་ཉི་བསྐྱེད་པར་ཡང་གསུངས་ལ། དེ་ལྟར་ན་རྣམ་གཅད་ནི་ར་ཡིག་དང་ས་ཡིག་གང་རུང་གི་ལུས་འགྱུར་ཡིན་པས་སཱ་དྷུ་པུ་ཏྲས་བཤད་པ་ལྟར་ཨཱཿ ལས་ཉི་མ་སྐྱེད་པ་འཐད་པ་དང༌། ཨཱཿ ཡིག་གི་ཐབས་དངོས་ཨཾ་ཡིག་ཡིན་པས་ཨཾ་ལས་ཟླ་བ་བསྐྱེད་པ་འཐད་ཅིང༌། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་སོ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུ་དབྱངས་
སོ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ན་ཨཾ་ཡིག་ཀྱང་ཡོད་པས། སངས་རྒྱས་མཚན་གྱི་རྒྱུ་ལས་ནི། །ཟླ་བར་དབྱངས་རྣམས་སུམ་ཅུ་གཉིས། །ཞེས་པའང་འདིའི་ཤེས་བྱེད་དུ་འབྲེལ་ལོ། །སྤྱིར་ན་འདིའི་སྐབས་ཀྱི་ཟླ་ཉི་གཉིས་ས་བོན་ལས་ངེས་པར་སྐྱེད་དགོས་ཏེ།

360

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

གནས་སྐབས་གཞན་དུ་ཟླ་ཉི་སོགས་སྐྱེད་པའི་ཚེ་ས་བོན་ལས་སྐྱེད་པ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཉིད་ཀྱིས་ན་སཱ་དྷུ་པུ་ཏྲས་ཀྱང་ཨྃ་དང་ཨཱཿལས་འདིའི་ཟླ་ཉི་བསྐྱེད་པར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །
མངོན་བྱང་ལྔ་ལས་གཙོ་བོ་སྐྱེད་པའི་སྐབས་སུ་རོང་པའི་དུས་ཞབས་པ་རྣམས་དང་ཞལ་ལུང་ལས། ཧཱུཾ་ལས་ཕྱག་མཚན་བསྐྱེད་པ་མ་མཛད་ཅིང༌། དེ་ཡང་འགྲེལ་པའི་ཚིག་ཟིན་ལྟར་བཀོད་པ་ཡིན་ལ། ཞལ་ལུང་མཁན་པོའི་དགོངས་པ་ཡང་ཟླ་ཉི་དབྱངས་གསལ་གྱིས་མཚན་པའི་དབུས་ཀྱི་ཧཱུཾ་ཡིག་ལས་རྡོ་རྗེར་སྐྱེད་པ་སོར་རྟོག་ཡེ་ཤེས་སུ་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། ངེས་དོན་གྱི་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ལ་ཕྱག་འཚལ་བ། ཨཱ་ལི་ཀཱ་ལི་
སྙོམས་འཇུག་དང༌། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་བསྐྱེད་རིམ་གང་དང་བྲལ་བའི་
བསྐྱེད་རིམ་འཆད་པའི་འགྲེལ་བཤད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྣང་བ་ལས། འདུད་ཅེས་དྲང་ངོ༌། །གང་ལ་ན། འབྲས་དུས་ཀྱི་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དེ་ཡང༌། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཇི་ལྟ་
བུ་ཞེ་ན། ཨཱ་ལི་ཀཱ་ལིས་མཚན་པའི་ཟླ་ཉི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་སྟེ་ཁ་སྦྱར་བ་དང༌། ས་བོན་ཧཱུཾ་དང་རྡོ་རྗེའི་བུག་པར་ཁམས་འགྱུར་པ་འགོག་པའི་ཕཊ་ཀྱི་ཡི་གེ་འགོད་པ་དང༌། སོགས་པས་ས་བོན་ཡོངས་སུ་གྱུར་པའི་ཕྱག་མཚན་སྒོམ་པ་སོགས་སྤངས་པ་སྟེ། ཞེས་མངོན་བྱང་ལྔ་བསྐྱེད་ཀྱི་ཨཱ་ལི་ཀཱ་ལིས་མཚན་པའི་ཟླ་ཉི་ཁ་སྦྱོར་གྱི་དབུས་ཀྱི་ས་

བོན་ཧཱུཾ་ཡོངས་སུ་གྱུར་བ་ལས་ཕྱག་མཚན་བསྒོམ་པར་གསུངས་པས་སོ། །དེ་ལྟར་མཛད་པ་རྒྱུད་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། སྒྲུབ་ལེའི་བཅུ་པ་ལས། ཟླ་བ་ཉི་མ་ལ་ཡང་
ཨ་སོགས་ཀ་སོགས་རྡོ་རྗེ་དང་བཅས་མེ་ལོང་ལ་སོགས་ལྔ་རྣམས་ཀྱིས། །འོད་ཟེར་ལྔ་
རྣམས་འགྱེད་པར་བྱེད་ཅིང་དྲི་མ་མེད་པའི་འོད་འཕྲོ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྒོམ་པར་

361

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

བྱ། །ཞེས་ཨཱ་ལི་ཀཱ་ལིས་མཚན་པའི་ཟླ་ཉི་ཁ་སྦྱོར་གྱི་དབུས་སུ་ཕྱག་མཚན་རྡོ་རྗེར་
བསྒོམ་པར་གསུངས་པས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྒྲུབ་ལེའི་དོན་གསུམ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་ལྟར་ས་བོན་གྱིས་མཚན་མ་བསྐྱེད་པ་དང་མཚན་མས་ལྷ་བསྐྱེད་པ་ནི་རྣལ་
འབྱོར་པས་ཐམས་ཅད་དུ་རྟོགས་པར་བྱའོ་ཞེས་པ་རྒྱུད་ཀྱི་ངེས་པའོ། ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། སཱ་དྷུ་པུ་ཏྲའི་སྒྲུབ་ཐབས་ལས་ཀྱང༌། དེ་ནས་དེའི་སྟེང་དུ་ཨ་ཡིག་ཞེས་པ་ནས། གསལ་བྱེད་བརྒྱད་ཅུ་ཞེས་སོ། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ཟླ་ཉི་དབྱངས་གསལ་གྱིས་

མཚན་པ་བསྐྱེད་པར་བསྟན་ནས། དེའི་དེ་མ་ཐག་གི་མཇུག་ཏུ། དེ་ནས་དེ་དག་གི་དབུས་སུ་ཧཱུཾ་ཡིག་སྔོན་པོ་ལས་བྱུང་བའི་སྣ་ཚོགས་རྡོ་རྗེ་ཧཱུཾ་གིས་མཚན་པའི་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །
དེ་ནས་གསུམ་པོ་གཅིག་ཆུ་འདྲེས་པ་ལ་ཧི་ཡིག་གིས་སྤྲས་པ་བྱ་བ་གྲུབ་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །དེ་ནས་ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་

རྫོགས་པ་ཧཾ་ཡིག་གི་བདག་ཉིད་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པའི་རང་
བཞིན། འོག་ནས་ཕྱག་འཚལ་བའི་སྐབས་སུ་འཆད་པའི་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་སྟེ་
འོན་ཀྱང་ཕྱག་ཉི་ཤུ་རྩ་དྲུག་པ་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་སྣ་ཚོགས་རྡོ་རྗེ་ཞེས་པ་དང༌། ཕྱག་ཉི་ཤུ་རྩ་དྲུག་པ་ཞེས་པ་རྡོ་རྗེ་ཤུགས་ལ་དངོས་སུ་སྦྱར་ནས་གཞན་རྣམས་སྐབས་འདིའི་གཙོ་བོ་སྐྱེད་པ་ལ་ཡང་སྦྱོར་བར་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལྟར་ན་འདིར་འགྱུར་ཏེ། ཟླ་ཉི་དབྱངས་གསལ་གྱིས་མཚན་པ་མེ་ལོང་ལྟ་
བུ་དང་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལས་བྱང་ཆུབ་པ་དེའི་དབུས་སུ་ཧཱུཾ་ལས་རྡོ་རྗེ་ལྟེ་བ་ལ་ཧཱུཾ་གིས་མཚན་པ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལས་བྱང་ཆུབ་པ་དེ་རྣམས་ལྷན་ཅིག་

362

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ཏུ་ཚོགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རྡོ་རྗེའི་ལྟེ་བ་འམ། དེ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པ་
ལས་རྡོ་རྗེ་ཧཱུཾ་དང་བཅས་པར་གྱུར་པ་ལ་ཧཾ་ཡིག་ལྡན་པ་སྟེ་ཧི་ཡིག་གིས་མཚན་པ་བྱ་བ་གྲུབ་བའི་ཡེ་ཤེས་ལས་བྱང་ཆུབ་པ། དེ་ལས་བཅོས་ལྡན་འདས་དུས་ཀྱི་འཁོར་

ལོའི་སྐུའི་ཆ་ཤས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་གྱུར་པའི་སྐུ་ལ་ཧཾ་ཡིག་དང་ལྡན་པ་ནི་ཆོས་
ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལས་བྱང་ཆུབ་པའོ། །
དོན་དེ་ཉིད་རྒྱུད་འགྲེལ་དང་སྦྱར་ནས་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་རྒྱུད་ལས། ཟླ་བ་ཉི་མ་ལ་ཡང་ཨ་སོགས་ཀ་སོགས་རྡོ་རྗེ་དང་བཅས་ཞེས་གསུངས་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། ཟླ་བ་དང་ཁུ་བ་དབྱངས་དང་ལྡན་པ་ནི་ཞེས་པ་དང༌། ཡང་ཉི་མ་དང་རྡུལ་གསལ་བྱེད་དང་ལྡན་པ་ནི་ཞེས་པས་ལྡན་གཞི་ཉི་ཟླ་གཉིས་ལ་ལྡན་ཆོས་དབྱངས་གསལ་དང་ལྡན་པར་བཤད་ནས། རྩ་བའི། རྡོ་རྗེ་དང་བཅས་ཞེས་པས་ལྡན་གཞི་རྡོ་རྗེ་བསྟན་ནས་འདིའི་འགྲེལ་པར། དྲི་ཟའི་སེམས་ཅན་ཧཱུཾ་ཡིག་དང་ལྡན་པ་ནི་ཞེས་པས་ལྡན་ཆོས་ཧཱུཾ་ཡིག་རྡོ་རྗེ་ལ་ལྡན་པར་བཤད་དོ། །འདི་ལ་དགོངས་ནས་སཱ་དྷུ་པུ་ཏྲས་ཀྱང་དེ་དག་གི་དབུས་སུ་ཧཱུཾ་ཡིག་སྔོན་པོ་ལས་བྱུང་བའི་སྣ་ཚོགས་རྡོ་རྗེ་ཧཱུཾ་གིས་མཚན་པ་ཞེས་གསུངས་སོ། །
ཡང་དེ་རྣམས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཚོགས་པའི་རྡོ་རྗེ་འམ། དེ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པ་ལས་རྡོ་རྗེ་ཧཱུཾ་དང་བཅས་པའི་ལྡན་གཞི་ལ་ལྡན་ཆོས་ཧེ་ཡིག་ལྡན་པ་ནི་འགྲེལ་པ་ལས། དེ་རྣམས་གཅིག་པ་ཉིད་དང་སྲོག་གི་ཧཾ་ཡིག་དང་ལྡན་པ་ནི་ཞེས་པས་བསྟན་ཏེ། ཟླ་ཉི་ལ་དབྱངས་གསལ་ལྡན་པ་བཞིན་དུ་ཧི་ཡིག་ལྡན་གཞི་གཟུགས་ཅན་ཞིག་ལ་ལྡན་དགོས་ལ། དེ་ཡང་རྡོ་རྗེ་ཉིད་ལ་བྱ་དགོས་པས་སོ། །འདི་ལ་དགོངས་ནས་སཱ་

363

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དྷུ་པུ་ཏྲས་ཀྱང༌། དེ་ནས་གསུམ་པོ་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པ་ལ་ཧི་ཡིག་གིས་སྤྲས་པ་བྱ་བ་གྲུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །རྡོ་རྗེ་ཧཱུཾ་དང་ཧཾ་ཡིག་དང་བཅས་པ་དེ་ལས་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་སྐུའི་ཆ་ཤས་ཡོངས་སུ་
རྫོགས་པར་བསྐྱེད་པ་ལ་ཧཾ་ཡིག་དང་ལྡན་པར་བསྒོམ་པ་ནི་འགྲེལ་པ་ལས། དེ་ནས་
ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང༌། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཧཾ་
ཡིག་དང་ལྡན་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཏེ་ཞེས་
པས་བསྟན་ཏོ། །འདི་ལ་དགོངས་ནས་སཱ་དྷུ་པུ་ཏྲས་ཀྱང༌། དེ་ནས་ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་

ཐམས་ཅད་རྫོགས་པ་ཧཾ་ཡིག་གི་བདག་ཉིད་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་
པའི་རང་བཞིན་འོག་ནས་ཕྱག་འཚལ་བའི་སྐབས་སུ་འཆད་པའི་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་སྟེ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །གཙོ་བོ་མངོན་བྱང་ལྔ་ལས་སྐྱེད་ཚུལ་འདི་ལ་མི་མཐུན་པ་མང་ནའང་། རྒྱུད་འགྲེལ་གྱི་དོན་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་ངེས་པར་བྱས་
པ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་གཙོ་བོ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་འདི་ངོ་བོ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་རྣམ་
པར་དག་པ་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་ཉིད་ཞལ་ཕྱག་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་གཙོ་བོའི་རྣམ་པ་ཅན་
དུ་བསྒོམ་པ་ཡིན་ཏེ། ནུས་མ་བརྒྱད་དང་བཅས་པའི་གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་རྣམས་བསྐྱེད་ཟིན་པའི་མཇུག་སྡུད་ཀྱི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། རང་གི་ཕྱག་རྒྱ་དང་བཅས་པ་སྟེ་རྡོ་རྗེ་
སེམས་དཔའ་རྫོགས་པའོ། །ཞེས་གཙོ་བོ་སྐྱེད་པ་རྫོགས་པ་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་རྫོགས་པར་གསུངས་པས་སོ། །འདིར་ནུས་མ་བརྒྱད་གཙོ་བོའི་ཡུམ་དུ་ཡང་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། གཉིས་པ་འཁོར་གྱི་ལྷ་སྤྲོ་ཚུལ་ལ་དོགས་པར་དཔྱད་པ་ནི། བོད་ཀྱི་མཁས་པ་

364

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ཕལ་ཆེ་བ་དག་མི་བསྐྱོད་པ་སོགས་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་འཁོར་ལོའི་རྣམ་པས་གཙོ་བོའི་
ལུས་ལ་ཞུགས་པ་ཆགས་པ་ཆེན་པོའི་མེས་ཞུ་བའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྡོ་རྗེའི་ལམ་
ནས་ཡུམ་གྱི་པདྨར་བབས་པའི་ཐིག་ལེ་སོ་སོ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་ལྷ་སོ་སོའི་ས་
བོན་དང༌། དེ་ལས་ལྷ་སོ་སོའི་ཕྱག་མཚན་དང༌། དེ་ལས་ལྷ་སོ་སོར་གྱུར་པ་ཡུམ་གྱི་

པདྨ་ནས་སྤྲོས་ཏེ་ཕྱིའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་རང་རང་གི་གདན་ལ་འགོད་པར་མཛད་ལ།
མཁས་པ་ཁ་ཅིག་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་ལྷ་སྤྲོ་བ་ན་དང་པོར་ལྷ་མོའི་པདྨར་རྟེན་
གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་སྔར་བཞིན་དུ་བསྐྱེད་ནས་དེ་ཉིད་དུ་བརྟན་པ་ལྷ་སྤྲོ་བ་ཡིན་གྱི་ཕྱི་རོལ་
གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་སྤྲོ་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཡིན་ན་དེར་དམ་ཚིག་གི་དཀྱིལ་འཁོར་གྲུབ་
པས་ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་སྐབས་སུ་དམ་ཚིག་གི་དཀྱིལ་འཁོར་སྤྲོ་བར་གསུངས་པ་
མི་རིགས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་གསུང་ཞིང༌། དེའི་ཤེས་བྱེད་དུ། འདིར་རང་གི་
རིག་མའི་པདྨར་ཞེས་སོགས་འདྲེན་པར་མཛད་དོ། །དེ་ལྟར་མཛད་པ་ཡང་སྒྲུབ་ལེའི་བཅུ་དགུ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཞུ་བ་ཟླ་བར་གྱུར་པ་རྣམས་རང་གི་རྡོ་རྗེ་ནས་སྤྲོས་ཏེ་རང་གི་རིག་མའི་པདྨར་དེ་རྣམས་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་ལྷ་དང་ལྷ་མོའི་ཚོགས་ཀྱི་
དཀྱིལ་འཁོར་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པའི་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་ཞེས་པས་ཡུམ་གྱི་པདྨར་རྟེན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཡང་སྐྱེད་དགོས་པར་བསྟན་
པ་དང༌། རྡོ་རྗེ་ནས་སྤྲོས་ཏེ་རང་གི་རིག་མའི་པདྨར་ཞེས་པས་པདྨར་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་ལྷ་སྐྱེད་པ་ཙམ་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། ཡུམ་གྱི་པདྨ་ནས་ཕྱིའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་སྤྲོ་བ་
མ་བསྟན་ཏོ་སྙམ་དུ་དགོངས་པ་འདྲའོ། །
དེ་དག་ལས། ཡུམ་གྱི་པདྨར་བབས་པའི་ཐིག་ལེ་ལས་པདྨའི་ནང་དུ་རྟེན་གྱི་

365

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།
དཀྱིལ་འཁོར་དང་བརྟེན་པའི་ལྷ་གཉིས་ཀ་སྐྱེད་དགོས་པ་འགྲེལ་བ་དེའི་དོན་དུ་མཛད་པ་ནི་ལེགས་པར་བཤད་པ་ལྟར་སྣང་ཡང་དམ་པ་སྔ་མ་དག་གིས་རྟེན་ཞེས་པ་ས་བོན་ལ་བཤད་པས་དེ་དག་གང་འཐད་དཔྱད་པར་བྱའོ། །འོན་ཀྱང་དཀྱིལ་འཁོར་
རྒྱལ་མཆོག་གི་ལྷའི་འཁོར་ལོ་ཡུམ་གྱི་པདྨའི་ནང་དུ་བསྐྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྫོགས་
ནས་ཕྱིའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་ཡུམ་གྱི་པདྨ་ལས་མི་སྤྲོ་བར་བཞེད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། དེ་
འཐད་ན་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་གཙོ་བོ་གཙོ་མོ་ཡབ་ཡུམ་ནུས་
མ་རྣམས་དང་བཅས་པ་ཡུམ་གྱི་པདྨའི་ནང་དུ་སྐྱེད་ཚུལ་འཆད་དགོས་པ་ལས་དེ་
ལྟར་རྒྱུད་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་མ་བཤད་ཅིང༌། དོན་ཐོབ་ལ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌།
གཞན་ཡང་ཡུམ་གྱི་པདྨར་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་བསྐྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་

དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་རྫོགས་པ་ཡིན་ན། སྒྲུབ་ལེའི་ལྔ་བཅུ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེས་ན་རྡོ་རྗེ་ཅན་ཡང་རི་བོང་འཛིན་པ་ཞུ་བ་བཞིན་བལྟས་ནས་ཡང་ཡིག་གིས་ཤེས་རབ་ཀྱང་སྟེ་ཤེས་རབ་དང་བཅས་པའི་ཐུགས་དང་ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེ་ཨ་ཝ་དྷཱུ་
ཏཱི་དང་དུང་ཅན་མ་ལ་བརྟེན་པའོ། །
ཞེས་གཙོ་བོ་ཞུ་བའི་ཚེ་ཡུམ་ཡང་ཞུ་བར་གསུངས་པས་ཡུམ་ཞུ་བ་ན་ཡུམ་
གྱི་པདྨའི་ནང་གི་ལྷ་རྣམས་ཀྱང་ཞུ་བར་ཁས་ལེན་དགོས་ཤིང་ལེན་ཡང་ལེན་ལ། དེ་ལྟ་ན་ལྷ་མོ་བཞིས་ཀླུས་སྐུལ་བ་ཡང་ཇི་ལྟར་བྱེད་པས་མ་དགོས་སོ། །གཞན་ཡང་
དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་སྐབས་སུ་ཡུམ་གྱི་པདྨ་ལས་ཕྱིའི་རྟེན་གྱི་དཀྱིལ་

འཁོར་དུ་ལྷ་རྣམས་མི་སྤྲོ་བར་བཞེད་པ་ནི་རྒྱུད་འགྲེལ་དང་འགལ་ཏེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཞུ་བ་ཟླ་བར་གྱུར་པ་རྣམས་རང་གི་རྡོ་རྗེ་ནས་སྤྲོས་ཏེ་རང་གི་རིག་མའི་པདྨར་

366

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ཞེས་པ་ནས། རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནོ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ཡུམ་གྱི་

པདྨར་སྤྲོས་པའི་ཐིག་ལེ་ལས་པདྨའི་ནང་དུ་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་ལྷ་བསྐྱེད་པར་བསྟན། དེའི་མཇུག་ཏུ་འགྲེལ་ཆེན་ལས། མི་བསྐྱོད་པ་ལྷག་པའི་བདག་པོར་བསྒོམས་ནས་དང་པོར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་སྐུ་ལ་གཞུག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་འདིས་
མི་བསྐྱོད་པ་ཡུམ་གྱི་པདྨ་ལས་སྤྲོས་ནས་གཙོ་བོའི་སྐུ་ལ་གཞུག་པར་བསྟན་ནས་
དེའི་མཇུག་ཏུ། དེ་ནས་ཕྱོགས་ཀྱི་པདྨར་ཆུ་གཏེར་ཞེས་པ་སངས་རྒྱས་བཞི་རྣམས་
ནི་ངེས་པར་སྤྱན་དགུ་པ་མེ་ཞལ་ཞེས་པ་ཞལ་གསུམ་པ་དུས་ཀྱི་ཕྱག་ཅེས་པ་ཕྱག་དྲུག་པ་རྣམས་སྤྲོ་བར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་སྤྲོ་བ་འདི་ཡུམ་གྱི་པདྨ་ལས་སྤྲོ་བ་ལ་བྱེད་
དགོས་ཏེ། ཡབ་ཀྱི་རྡོ་རྗེ་ལས་པདྨར་སྤྲོ་བ་གོང་དུ་བསྟན་མ་ཐག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེའི་ཕྱིར་ན་འགྲེལ་ཚིག་འདི་རྣམས་ཀྱིས་ལྷ་རྣམས་ཡུམ་གྱི་པདྨ་ལས་སྤྲོས་
ནས་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་ཕྱོགས་དང་མཚམས་རྣམས་སུ་དགོད་པར་བསྟན་ཅིང༌། དེ་
ཡང་ཕྱིའི་རྟེན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཉིད་ལ་དགོས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་ལས་
རྒྱལ་མཆོག་གི་ལྷ་སྤྲོ་བའི་སྐབས་ཀྱི་སྒྲུབ་ལེའི་ང་གཅིག་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དམ་
ཚིག་གི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་དོན་དུ་རང་གི་ལུས་ལ་བཅུག་སྟེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པདྨར་
སྔགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡི་གེ་སོ་སོ་རྣམས་སོ། །དེ་ནས་པདྨ་ལས་སྔོན་བཞིན་དུ་ཞལ་དང་ཕྱག་དང་མཚན་མ་དང་དབྱིབས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་རྣམས་ཡེ་ཤེས་དང་ཐུགས་
དང་གསུང་དང་སྐུའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྣམས་ལ་སྤྲོ་བར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་དཀྱིལ་འཁོར་
རབ་ཏུ་སྤྲོ་བ་དག་ཀྱང་ངོ༌། །ཀྱང་ཡིག་གིས་སྔོན་བཞིན་ཞེས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་སྐབས་འདིར་ལྷ་ཞལ་ཕྱག་ཕྱག་མཚན་དབྱིབས་

367

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།
ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་རྣམས་ཡེ་ཤེས་ཐུགས་གསུང་སྐུའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྣམས་ལ་ཡུམ་གྱི་

པདྨ་ལས་སྤྲོ་བ་ནི་སྔོན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་བཞིན་དུ་སྤྲོ་བར་བསྟན་པས་འགྲེལ་པ་འདི་དག་དང་ཡང་འགལ་བ་ཡིན་ནོདེ་ལྟར་ཡིན་ནའང་དེར་དམ་ཚིག་གི་དཀྱིལ་འཁོར་སྒྲུབ་པས་ལས་རྒྱལ་
མཆོག་གི་སྐབས་སུ་དམ་ཚིག་གི་དཀྱིལ་འཁོར་སྤྲོ་བར་གསུངས་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། དང་པོར་ཕྱིའི་རྟེན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་སྒོམ་
པ་གང་དུ་སྐྱེ་བའི་མའི་མངལ་སྦྱང་བའི་དོན་དང༌། དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་
སྐབས་སུ་ཡུམ་གྱི་པདྨར་བསྐྱེད་པའི་ལྷ་རྣམས་པདྨ་ལས་སྤྲོས་ནས་རྟེན་གྱི་དཀྱིལ་

འཁོར་ལ་འགོད་པ་ནི་མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་གྱི་སེམས་ཅན་གྱི་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་
མཆེད་སོགས་སྦྱང་བའི་དོན་དང༌། ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་སྐབས་སུ་ལྷ་སྤྲོས་ཏེ་རྟེན་
གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་འགོད་པ་ནི་བཙས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཕུང་སོགས་སྦྱང་བའི་
དོན་དུ་ཡིན་པས་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་ལྷ་སྤྲོ་བ་རྫོགས་པའི་དུས་སུ་དམ་
ཚིག་པའི་ལྷ་རྫོགས་པར་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་མེད་དེ། ད་དུང་སྦྱང་གཞི་ལ་ལོྟས་པའི་དམ་ཚིག་གི་དཀྱིལ་འཁོར་སྤྲོ་བ་མ་རྫོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་གཤེགས་པ་
གཤེགས་མ་རྣམས་དང་པོར་སྤྲོ་བའི་ཚེ་མི་བསྐྱོད་པ་ལྷག་པའི་བདག་པོར་བསྒོམས་པའི་མི་བསྐྱོད་པ་ཉིད་ཡུམ་ཤེར་ཕྱིན་མས་འཁྱུད་པ་ཡུམ་གྱི་པདྨ་ལས་སྤྲོས་ནས་
གཙོ་བོ་རང་ཉིད་ལ་གཞུག་སྟེ། འདི་ནི་གོང་དུ་དྲངས་པའི། མི་བསྐྱོད་པ་ལྷག་པའི་ཞེས་སོགས་དང༌། མི་བསྐྱོད་པ་རབ་ཏུ་ཞུགས་པའོ། །ཞེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་ལ།

རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་ལ་ཡུམ་གྱིས་འཁྱུད་པ་གཙོ་བོ་ལ་གཞུག་པ་འགྲེལ་ཆེན་ལས་མ་

368

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

གསུངས་ཤིང་དོན་ལའང་མི་འཐོབ་སྟེ། གཙོ་བོ་ཉིད་ངོ་བོ་རྡོར་སེམས་ཉིད་ཡིན་པ་འགྲེལ་ཆེན་ཉིད་ན་གསལ་བ་གོང་དུ་དྲངས་ཟིན་པ་ལྟར་ཡིན་པས་སོ། །
གཙོ་བོའི་ཡུམ་ལ་ནུས་མ་བཅུ་བཤད་པའི་ཤེར་ཕྱིན་མ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕ་

རོལ་ཏུ་ཕྱིན་མ་གཉིས་མ་གཏོགས་པའི་བརྒྱད་ནི་སྦྱིན་སོགས་ཕར་ཕྱིན་བརྒྱད་ཀྱི་

ངོ་བོ་དང་སྙིང་པོའི་པདྨའ་འདབ་མ་རྣམས་ལ་བཀོད་པའི་ནག་མོ་འབར་མ་སོགས་
བརྒྱད་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ཡང་ཤར་དང་ཤར་ལྷོའི་གཉིས་རླུང་ཁམས་མ་དང༌། ལྷོ་དང་ལྷོ་ནུབ་ཀྱི་གཉིས་མེ་ཁམས་མ་དང༌། ནུབ་དང་ནུབ་བྱང་གི་གཉིས་ས་ཁམས་མ་དང༌། བྱང་དང་བྱང་ཤར་གྱི་གཉིས་ཆུ་ཁམས་མ་དང༌། ཤེར་ཕྱིན་མ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་མ་

དང༌། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་མ་ནམ་མཁའི་ཁམས་མ་ཡིན་ལ། སྣ་ཚོགས་ཡུམ་ནི་
ཤེར་ཕྱིན་མ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་ལ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་
ཡུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། གཙོ་བོའི་ཡུམ་ལ་ནུས་མ་བཅུར་ངེས་ཤིང་
སྣ་ཚོགས་ཡུམ་ཡང་སྐབས་འདིར་ནུས་མའི་ངོ་བོ་ལ་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒྲུབ་ལེའི་བཅུ་དྲུག་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ན་སྣ་

ཚོགས་ཡུམ་དེའི་ནང་དུ་འདུས་ཤིང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་གཞན་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་
རྣམས་ཏེ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བརྒྱད་ན་འདབ་མ་རྣམས་ལ་ལྷ་མོ་བརྒྱད་དེ། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་མི་བསྐྱོད་པ་སྤྲོས་ནས་རང་ལ་བཅུག་པའི་རྗེས་སུ་རྡོ་རྗེ་དབྱིངས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་མ་ལ་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔས་འཁྱུད་པ་ཡུམ་གྱི་པདྨ་ལས་

སྤྲོས་ནས་སྣ་ཚོགས་ཡུམ་ལ་གཞུག་དགོས་ཏེ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་པདྨ་གདན་ཅན་གྱི་ལྷ་བརྒྱ་ང་དྲུག་གི་གྲངས་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་པར་བྱའོ། །ཤེར་ཕྱིན་མ་ལ་མི་

369

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

བསྐྱོད་པས་འཁྱུད་པ་ཡུམ་ལ་གཞུག་པ་མི་དགོས་ཏེ། སྣ་ཚོགས་ཡུམ་ཉིད་ཤེར་ཕྱིན་

མའི་ངོ་བོ་ཡིན་པས་སོ། །གལ་ཏེ་གཙོ་བོའི་ངོ་བོ་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་བྱེད་ན། འགྲེལ་ཆེན་ལས། རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་དབུ་རྒྱན་ཅན། །ཞེས་འདིར་གཙོ་བོ་ལ་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་དབུ་རྒྱན་བྱེད་པར་བཤད་པ་དང༌། ཡེ་ཤེས་ལེའུ་ལས། ཡེ་ཤེས་ལ་རྣམ་ཤེས་དང་རྣམ་ཤེས་ལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རྒྱས་གདབ་པར་གསུངས་ཤིང༌། སྒྲུབ་ལེའི་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས་ཀྱང༌། ད་ནི་ཅོད་པན་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པས་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་

རིགས་ཀྱི་རྒྱས་གདབ་པ་གསུངས་པ་འདིར་མཆོག་གི་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་ཅོད་པན་དག་ལ་ཕན་ཚུན་རྡོ་རྗེ་ཡིས་ནི་རྡོ་རྗེར་འགྱུར་ཏེ། ཅིའི་ཕྱིར་

ན་ཡེ་ཤེས་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཕན་ཚུན་ཡང་དག་པར་སྦྱོར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་
ན་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པས་ཡེ་ཤེས་ལ་སྟེ་གཉིས་ཀའི་སྤྱི་བོ་ལ། ཞེས་ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་དང་རྣམ་ཤེས་མི་བསྐྱོད་པ་ཕན་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་རྒྱས་གདབ་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་སྙམ་ན། འགལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ། ངོ་བོ་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔར་གྱུར་པའི་གཙོ་བོ་ལ་རྡོར་སེམས་ཀྱི་དབུ་

རྒྱན་བྱེད་པར་གསུངས་པ་ནི་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་སྐབས་འདིར་གཙོ་བོ་
དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྣམ་པ་ཅན་འདི་རྡོར་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན་པར་མཚོན་པ་དང༌།
གཙོ་བོ་སྐྱེ་བའི་དུས་སུ་དེ་ལྟར་དུ་སྐྱེས་པ་ཡིན་པས་དེའི་དབང་དུ་མཛད་པ་ཡིན་ལ།
རྒྱས་གདབ་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡེ་ཤེས་དང་རྣམ་ཤེས་ཕན་ཚུན་རྒྱས་འདེབས་བྱེད་དུ་
གསུངས་པ་ནི་རྡོར་སེམས་དང་མི་བསྐྱོད་པ་གཟུགས་ཐ་དད་པ་དང༌། དེ་ཡང་དབང་བསྐུར་ནས་རིགས་བདག་གི་རྒྱས་འདེབས་པའི་དབང་དུ་མཛད་ནས་གསུངས་པས་

370

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

འགལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དོ། །
གསུམ་པ་ལྷའི་གདན་འགའ་ཞིག་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་པ་ནི། དེ་ལ་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་འོག་གཞི་འབྱུང་བ་རིམ་བརྩེགས་སོགས་སྒོམ་པའི་ཚེ་ཟླ་ཉིའི་སྟེང་དུ་སྒྲ་གཅན་ཉིད་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི་སྒྲ་གཅན་གྱི་སྟེང་དུ་དུས་མེ་སྒོམ་པ་རྒྱུད་
འགྲེལ་གྱི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེའི་སྟེང་དུ་ཧཾ་ཡིག་ཡོངས་སུ་
གྱུར་པ་ལས་ཟླ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལྟེ་བ་དང་མཉམ་པའོ། །དེའི་སྟེང་དུ་རྣམ་པར་
གཅད་པ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་རོ། །
དེའི་སྟེང་དུ་ཐིག་ལེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་མེ་ཞེས་པ་སྒྲ་གཅན་གྱི་དཀྱིལ་

འཁོར་ཁ་དོག་མཐོན་མཐིང་སྟེ་དེ་ལྟར་མཐའ་དག་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པར་གྱུར་པ་ནི་ཞེས་པ་ས་བོན་གྱི་ཡི་གེར་རྣམ་པར་བསྒོམ་པར་བྱ་སྟེ་དེ་ལས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་

གྲུབ་པར་བསམ་པར་བྱའོ། །ཞེས་ཟླ་ཉིའི་སྟེང་དུ་སྒྲ་གཅན་བསྒོམ་པར་བཤད་ཀྱི། སྒྲ་
གཅན་གྱི་སྟེང་དུ་དུས་མེ་ བསྒོམ་པར་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང༌། སྲོག་གི་ཨ་ལ་
སོགས་པའི་རྣམ་བཅུ་དབང་ལྡན་གྱི་ཡི་གེ་བཅུ་པོ་འོག་ནས་རིམ་པ་བཞིན་ནམ་མཁའ་རླུང་མེ་ཆུ་ས་ལྷུན་པོ་དེའི་ལྟེ་བ་ཟླ་བ་ཉི་མ་སྒྲ་གཅན་རྣམས་ཀྱི་ས་བོན་ཡིན་ལ།
སྒྲ་གཅན་གྱི་ས་བོན་ལས་ལོགས་སུ་དུས་མེའི་ས་བོན་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང༌།

འབྱུང་བ་རིམ་བརྩེགས་སོགས་སྒོམ་པ་ནང་ལ་སྦྱོར་བའི་ཚེ་ནའང་འགྲེལ་ཆེན་ལས། བཤང་བ་དང་གཅི་བ་དང་ཁུ་བ་འབབ་པའི་རྩ་གསུམ་ནི་ཟླ་བ་དང་ཉི་མ་དང་སྒྲ་གཅན་
གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཏེ་གསང་བའི་པདྨའི་ལྟེ་བར་དེ་རྣམས་འདུས་པའོ་ཞེས་གསུངས་ནས་སྒྲ་གཅན་ལས་ལོགས་སུ་དུས་མེ་ནང་ལ་སྦྱོར་བ་ལ་གསུངས་པས་སོ། །

371

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

གལ་ཏེ་ཐིག་ལེའི་སྟེང་གི་ནཱ་ད་དུས་མེའི་ས་བོན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་རྣམ་བཅུ་དབང་ལྡན་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། ས་བོན་གྱི་ཡི་གེ་བཅུ་གཅིག་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་

རོ། །གཞན་ཡང་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་འོག་གཞིའི་འབྱུང་བ་རིམ་བརྩེགས་སོགས་སྒོམ་
པའི་སྐབས་འདིར་སྒྲུབ་ལེའི་འགྲེལ་པ་དྲངས་ཟིན་པ་ལྟར་ནཱ་ད་བསྒོམ་པར་མ་བཤད་ཅིང༌། འཇིག་རྟེན་ཁམས་ལེའི་རྣམ་བཅུ་དབང་ལྡན་གྱི་སྒྲ་སྒྲུབ་འཆད་པའི་སྐབས་ཀྱི་

འགྲེལ་ཆེན་ལས་ཞེས་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་ཚོགས་རྡོ་རྗེའི་སྐུ་སྟེ་ནམ་མཁའི་
ཁམས་ལ་ཡ་ཡིག་རླུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་

༡

དང་དེའི་སྟེང་དུ་ར་ཡིག་མེའི་དཀྱིལ་འཁོར་
ད

༢

ང་དེའི་སྟེང་དུ་ཝ་ཡིག་ཆུའི་དཀྱིལ་འཁོར་ད༣

ང་དེའི་སྟེང་དུ་ལ་ཡིག་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་
ད

༤
ང་དེའི་སྟེང་དུ་མ་ཡིག་ལྷུན་པོ་རྣམ་པ་ལྔ་པ༥

འོ། །དེའི་སྟེང་དུ་ཀྵ་ཡིག་པདྨའི་ཚུལ་གྱིས་

གཡོ་བའི་ཚོགས་ད༦

ང་དེའི་སྟེང་དུ་གཟུགས་མེད་པའི་ཚོགས་ཧ་ཡིག་༧

གོ །ཧ་ཡིག་
ལས་རྣམ་པར་གཅད་པ་ཉི་མ་ད༨ང་ཐིག་ལེ་ཟླ་བ་ད༩

ང་ནཱ་ད་རྡོ་རྗེ་རྩེ་གཅིག་པའི་མཚན་
མ་སྟེ༡

་

༠

ཞེས་ནཱ་ད་ཐིག་ལེའི་རྩེར་འདྲི་བར་བཤད་ཀྱང་ས་བོན་གྱི་ཡི་གེར་མ་བཤད་པར་
རྡོ་རྗེ་རྩེ་གཅིག་པའི་མཚོན་བྱེད་དུ་གསུངས་ལ། དེ་ཡང་གཞོམ་མེད་ཡིན་པ་མཚོན་བྱེད་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། ས་བོན་དུ་མ་བཤད་ལ། ཁྱད་པར་དུ་སྒྲ་གཅན་དང་དུས་
མེའི་ས་བོན་དུ་ནི་ཟུར་ཙམ་ཡང་གསུངས་པ་མེད་དོ། །
གཞན་ཡང་ཞེས་པ་འདི་ས་བོན་གྱི་ཡི་གེ་བཅུ་ཉིད་དང་དེའི་མཚོན་དོན་ཡང་
བཅུ་ཉིད་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་ནས་ འདིའི་སྐབས་ཀྱི་འགྲེལ་ཆེན་དུ། རྣམ་པ་བཅུ་པོ་
དོན་བཅུའི་དོན། །ཐུབ་དབང་སྟོབས་བཅུ་ཁྱབ་པའི་བདག །ཀུན་གྱི་དོན་ནི་མ་ལུས་
བྱེད། །རྣམ་བཅུ་དབང་ལྡན་ཆེ་བ་པོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་མཚན་བརྗོད་ཀྱི་ལུང་དྲངས་

372

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

པ་ཡིན་ནོ། །
གལ་ཏེ་འགྲེལ་ཆེན་ལས། གསང་བའི་པདྨ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་པདྨ་

བཞིན་ནོ། །བཤང་བ་དང་གཅི་བ་དང་ཁུ་བ་འབབ་པའི་རྩ་གསུམ་ནི་ཟླ་བ་དང་ཉི་མ་དང་སྒྲ་གཅན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཏེ་གསང་བའི་པདྨའི་ལྟེ་བར་དེ་རྣམས་འདུས་པའོ།
༌།ཞེས་གསུངས་པ་ལ། གསང་གནས་ཀྱི་པདྨར་ཟླ་ཉིའི་རྩ་དང་འདུས་པ་དེ་ནི་དུས་མེའི་རྩ་དུང་ཅན་མ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། སྤྱིར་བཤང་གཅི་ཁུ་བའི་རྩ་གསུམ་ལ་ཟླ་ཉི་དུས་མེའི་རྩའི་ཐ་སྙད་མཛད་པ་རྒྱུད་འགྲེལ་ན་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང་འདིར། བཤང་བ་དང་གཅི་བ་དང་ཁུ་བ་འབབ་པའི་རྩ་གསུམ་ནི་ཟླ་བ་དང་ཉི་མ་དང་སྒྲ་གཅན་གྱི་དཀྱིལ་

འཁོར་ཏེ་ཞེས་གསུངས་པ་འདིས་རྩ་གསུམ་ཟླ་ཉི་དུས་མེའི་རྩར་བསྟན་པ་མ་ཡིན་
གྱི། རྩ་གསུམ་ཕྱིའི་ཟླ་ཉི་སྒྲ་གཅན་གསུམ་དང་ཆོས་མཐུན་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ།
དཔེར་ན་གསང་བའི་པདྨ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་པདྨ་བཞིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་
འདིས་མའི་གསང་བའི་པདྨ་དང་པདྨ་སྒོམ་པ་ཆོས་མཐུན་དུ་བསྟན་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཙོ་བོའི་གདན་ལ་ཡང་ཟླ་ཉིའི་སྟེང་དུ་སྒྲ་གཅན་ནམ་དུས་མེ་གང་ཡང་རུང་བ་གཅིག་བྱེད་པ་འཐད་ཀྱི་སྒྲ་གཅན་དང་དུས་མེ་གཉིས་ཀ་བྱེད་པ་རྒྱུད་འགྲེལ་
གྱི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཟླ་ཉི་སྒྲ་གཅན་ནམ་དུས་མེ་སྟེ་གདན་གསུམ་ཉིད་རྒྱུད་འགྲེལ་ལས་ཡང་ཡང་བཤད་པ་དང༌། དེ་ཡང་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀ་དང་ཤིན་ཏུ་འབྱོར་ཞིང༌། གདན་བཞི་བྱེད་པ་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀ་དང་མི་འབྱོར་བའི་ཕྱིར་རོ། །
དེ་ཡང་རྒྱུད་འགྲེལ་ལས་ཡང་ཡང་གསུངས་ཚུལ་ནི་འཇིག་རྟེན་ཁམས་ལེའི་མདོར་བསྡུས་དང་པོ་ལས། རླུང་མེ་ཆུ་དང་ས་ཡི་དཀྱིལ་འཁོར་ལྷུན་པོ་པདྨ་དང༌། །ཟླ་

373

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཉི་དུས་མེའི་སྟེང་དུ་དབང་ཕྱུག་དང་ནི་བདུད་ཀྱི་མགོར། །ཞབས་ནི་སྲིད་པའི་ཡུམ་
གྱི་ཞབས་དང་ལྷན་ཅིག་བཀོད་གྱུར་པ། །ཞེས་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་ཁམས་ལེའི་མདོར་བསྡུས་གཉིས་པ་ལས། རྡོ་རྗེ་སེང་གེ་འཁྲི་ལ་བཞུགས་པ་ནི་རྡོ་རྗེ་སེང་གེའི་ཁྲི་ཟླ་བ་

དང་ཉི་མ་དང་མེའི་དཀྱིལ་འཁོར་གཅད་དུ་མེད་ཅིང་དབྱེར་མེད་པའམ་ཨེ་ཡིག་ནམ་
མཁའི་དབྱིངས་ནི་རྡོ་རྗེ་སེང་གེའི་ཁྲིའོ། །ཞེས་དང༌། ཡང་ཁམས་ལེའི་མདོར་བསྡུས་
བཞི་པ་ལས། སངས་རྒྱས་དེ་སེང་གེའི་ཁྲི་ལ་བཞུགས་པ་སྟེ་སེང་གེའི་ཁྲི་ནི་ནམ་
མཁའི་ཁམས་ཡིན་ལ་གཞན་ཟླ་བ་དང་ཉི་མ་དང་མེའི་དཀྱིལ་འཁོར་ནི་སེང་གེའི་ཁྲི་
སྟེང་ལ་བཞུགས་པ་ནི་སེང་གེའི་ཁྲི་ལ་བཞུགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་

རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་པ་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་གཙོ་བོའི་རྣམ་པས་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་དབུས་སུ་

བཞུགས་པའི་གདན་ཟླ་ཉི་དུས་མེ་དང་གསུམ་ཉིད་ཡིན་པར་བསྟན་ཅིང༌། དེ་དང་བསྒོམ་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་གཙོ་བོའི་གདན་མཚུངས་པ་ཡིན་ནོ། །
གཞན་ཡང་སྒྲུབ་ལེའི་གཉིས་པ་ལས། ཞབས་དག་གིས་ནི་ཟླ་བ་ཉི་མ་བསྲེག་ཟའི་
དཀྱིལ་འཁོར་རྣམས་ལ་བདུད་དང་དྲག་པོ་ཞེས་དང༌། ཡང་སྒྲུབ་ལེའི་དགུ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེའི་ཡང་ཕྱེད་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་པདྨའོ། །པདྨའི་སུམ་ཆ་ནི་ལྟེ་བ་སྟེ་
དེ་བཞིན་དུ་ཟླ་བ་དང་ཉི་མ་དང་སྒྲ་གཅན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་རྣམས་སོ། །ཞེས་དང༌། ཡང་
བཅུ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལྟེ་བའི་སྟེང་གི་ཟླ་བ་དང་ཉི་མ་དང་
སྒྲ་གཅན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་སྟེང་དུ་ཟླ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་ཞེས་སོགས་དང༌། ཡང་
བཅུ་གཅིག་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། སྙིང་པོའི་པདྨར་ཟླ་བ་ཉི་མ་མེའི་སྟེང་དུ་ནི་ཞེས་པ་
ལ་ལ་ནཱ་དང་ར་ས་ནཱ་དང་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱི་སྟེང་དུ་ཞེས་དང༌། ཡང་དབང་ལེའི་ང་བདུན་པའི་

374

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ལྷ་མཚན་དགོད་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། རྒྱལ་བའི་བདག་པོའི་པདྨ་སྣ་ཚོགས་མདོག་ལ་ཞེས་པ་ལྗང་གུའི་མདོག་ལ་ཟླ་བ་ཉི་མ་མེའི་སྟེང་དུ་ཧཱུཾ་ཡིག་སྟེ་ཞེས་པ་ནི་འདི་གནམ་སྟོང་གི་མཐར་འཛིན་པའི་དུས་སུ་ཟླ་བ་དང་ཉི་མ་དང་སྒྲ་གཅན་རྣམས་སྦྱོར་བ་སྟེ་ཟླ་བ་དང་ཉི་མ་དང་མེ་ཡང་དག་པར་ལྡན་པ་དེ་ཉིད་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་གདན་ནོ། །ནང་དུ་ནི་ལ་
ལ་ནཱ་དང་ར་ས་ནཱ་དང་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱི་དང་ཡང་དག་པར་ལྡན་པ་སྙིང་གའི་པདྨ་སྟེ་དེའི་ལེྟ་
བར་ཟླ་བ་ཉི་མ་སྒྲ་གཅན་གྱི་སྟེང་དུ་ཧཱུཾ་ཡིག་གི་ས་བོན་རྡུལ་ཚོན་སྔོན་པོས་བྲི་བར་

བྱའོ། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། །
འགྲེལ་ཚིག་དེ་དག་གི་ཡང་འགའ་ཞིག་ཏུ་སྒྲ་གཅན་ཞེས་དང༌། ལ་ལར་དུས་མེ་ཞེས་འབྱུང་བ་དང༌། རྩ་བར་དུས་མེ་ཞེས་འབྱུང་བའི་འགྲེལ་པར་སྒྲ་གཅན་ཞེས་བཀོད་པ་རྣམས་ནི་སྒྲ་གཅན་དང་དུས་མེ་གདམ་ང་ཅན་དུ་གོ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཙོ་བོའི་གདན་གྱི་ས་བོན་འཆད་པའི་དབང་ལེའི་རེ་གཅིག་པའི་
འགྲེལ་ཆེན་ལས། ལྟེ་བའི་སྟེང་དུ་ཨཾ་ཨཱཿ ཨ་སྟེ་ཟླ་བ་དང་ཉི་མ་དང་སྒྲ་གཅན་གྱི་

གདན་རྣམས་སོ་ཞེས་ཟླ་ཉི་སྒྲ་གཅན་གསུམ་གྱི་ས་བོན་ལས་མ་བཤད་པས་ཀྱང་
ཤེས་སོ། །སྒྲུབ་ལེའི་ང་བཞི་པའི་འགྲེལ་ཆེན་གྱི་ཤོང་འགྱུར་ལས། བདེ་བ་ཆེན་པོ་ལ་མེའི་སྟེང་དུ་སྟེ་ཟླ་བ་དང་ཉི་མ་དང་སྒྲ་གཅན་དང་དུས་མེའི་སྟེང་དུ་དམ་ཚིག་སེམས་དཔའ་དང་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་རོ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཞེས་འབྱུང་ཡང་འགྱུར་གཞན་དག་ལས། མེའི་སྟེང་དུ་སྟེ་ཟླ་བ་དང་ཉི་མ་དང་སྒྲ་གཅན་ནམ་དུས་མེའི་དཀྱིལ་

འཁོར་གྱི་སྟེང་དུ་ཞེས་འབྱུང་བས་འདིས་ཀྱང་སྒྲ་གཅན་དང་དུས་མེ་གདམ་ང་ཅན་དུ་བཤད་དོ། །

375

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དེ་ལྟར་ན་འགྱུར་དག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་སྒྲ་གཅན་དང་དུས་མེ་བརྩེགས་པ་གཙོ་བོའི་གདན་དུ་སྟོན་པའི་འགྲེལ་ཚིག་ཟུར་ཙམ་ཡང་མེད་དོ། །གཞན་ཡང་གཙོ་བོའི་གདན་ཟླ་ཉི་སོགས་གསུམ་ཉིད་བརྩེགས་པ་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀ་དང་མཐུན་
པའི་ཚུལ་ནི་དབང་ལེའི་འགྲེལ་པ་གོང་དུ་དྲངས་པ་ལྟར། ཟླ་བ་ཉི་མ་དུས་མེའི་སྟེང་དུ་ཞེས་རྩ་བར་དུས་མེ་བཀོད་ནས། དེའི་འགྲེལ་པར། གནམ་སྟོང་གི་མཐར་འཛིན་པའི་དུས་སུ་ཟླ་བ་དང་ཉི་མ་དང་སྒྲ་གཅན་རྣམས་སྦྱོར་བ་སྟེ་ཞེས་སྒྲ་གཅན་བཤད་ལ། དེ་
ཡང་ཕྱི་རོལ་དུ་གནམ་སྟོང་གི་མཐར་ཟླ་ཉི་རེས་འགའ་དུས་མེས་སྒྲིབ། རེས་འགའ་
སྒྲ་གཅན་གྱིས་སྒྲིབ་པ་སྟེ་གང་རུང་རེ་རེས་སྒྲིབ་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་པ་ལྟར་དཔེ་
དེ་བཞིན་དུ་གཙོ་བོའི་གདན་ཡང་ཟླ་ཉིའི་སྟེང་དུ་སྒྲ་གཅན་དང་དུས་མེ་གང་ཡང་རུང་བ་གཅིག་བྱ་བར་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་གནམ་སྟོང་གི་མཐའ་སོགས་དུས་ནམ་ཡང་ཟླ་ཉི་སྒྲ་གཅན་དང་དུས་མེས་དུས་ཅིག་ཅར་དུ་སྒྲིབ་པ་མི་སྲིད་པས་ཕྱི་རོལ་དེ་བཞིན་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་རོ། །
དེ་བཞིན་དུ་ནང་ལ་ཡང་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ནང་ལ་ལ་ལ་ནཱ་དང་ར་ས་ནཱ་དང་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱི་དང་ཡང་དག་པར་ལྡན་པ་སྙིང་གའི་པདྨ་སྟེ་དེའི་ལེྟ་བར་ཟླ་བ་ཉི་མ་སྒྲ་
གཅན་གྱི་སྟེང་དུ། ཞེས་ཟླ་ཉིའི་སྟེང་དུ་སྒྲ་གཅན་བརྩེགས་པ་སྒོམ་པའི་ཚེ་གདན་གསུམ་སྙིང་གར་རོ་རྐྱང་དབུ་མ་གསུམ་འདུས་པ་དང་སྦྱར། དུས་མེ་དང་བརྩེགས་པ་
སྒོམ་པའི་ཚེ་གདན་གསུམ་བཤང་གཅི་ཁུ་བའི་རྩ་གསང་གནས་སུ་འདུས་པ་དང་སྦྱོར་རོ། །གཙོ་བོའི་གདན་ཟླ་ཉི་སྒྲ་གཅན་ནམ་དུས་མེ་གང་རུང་སྟེ་གསུམ་ཉིད་དུ་བྱས་པ་འདི་ནི་རྒྱལ་ཚབ་དམ་པའི་སྦྱོར་དྲུག་དང་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་ཟིན་བྲིས་ཀྱི་དགོངས་པ་

376

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ལྟར་བཀོད་པའོ། །གཞན་ཡང་ཀླུ་བརྒྱད་དང་གཏུམ་མོ་བརྒྱད་ལ་པདྨའི་གདན་སྒྲུབ་ལེར་དངོས་སུ་མ་བཤད་ཀྱང་ཞལ་ལུང་ལས་གསུངས་པ་ནི་ལེགས་པ་ཡིན་ཏེ། ནང་ལེར་པདྨ་གདན་ཅན་གྱི་ལྷ་བརྒྱ་ང་དྲུག་ཏུ་གསུངས་པའི་ནང་ན་ཀླུ་བརྒྱད་དང་རབ་གཏུམ་མ་བརྒྱད་ཀྱང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་པདྨ་གདན་ཅན་གྱི་ལྷའི་གྲངས་བགྲང་
ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་སྙམ་ན།
༈ བཞི་པ་དེ་ལས་འཕྲོས་པའི་པདྨ་གདན་ཅན་གྱི་ལྷའི་གྲངས་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་པ་ལ་གཉིས། བཤད་བྱའི་རྒྱུད་འགྲེལ་གྱི་ཚིག་དགོད་པ་དང༌། དེ་དག་གི་དོན་
བཤད་པའི་སྒོ་ནས་ལྷའི་གྲངས་ངེས་པར་བྱ་བའོ། །
དང་པོ་ནི། འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བཅུ་ནི་ནུས་མ་བཅུ་དང་
གཙུག་ཏོར་ལ་སོགས་པའི་ཁྲོ་བོ་བཅུ་སྟེ་སོ་སོར་བཅུའོ། །ཞེས་དང༌། ཡང༌། ལྔ་ནི་སངས་རྒྱས་ལྷ་མོ་རྣམས་ཞེས་པ་ནི་མི་བསྐྱོད་པ་ལ་སོགས་པ་སངས་རྒྱས་ལྔ་དང་རྡོ་རྗེ་དབྱིངས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་མ་ལ་སོགས་པའི་ལྷ་མོ་ལྔ་སྟེ་སོ་སོར་ལྔའོ། །ཞེས་དང༌།
ཡང༌། གཟུགས་ཀྱི་རྡོ་རྗེ་མ་ལ་སོགས་པ་དྲུག་དང་སའི་སྙིང་པོ་ལ་སོགས་པ་དྲུག་སྟེ་
དེ་བཞིན་དུ་སོ་སོར་དྲུག་གོ །ཞེས་དང༌། ཡང༌། དབང་པོ་ལ་སོགས་པ་བཅུ་གཉིས་
ཀྱི་གྲངས་སོ། །ཞེས་དང༌། ཡང་ཙར་ཙི་ཀཱ་ལ་སོགས་པ་བརྒྱད་དང་མཐའ་ཡས་ལ་སོགས་པ་བརྒྱད་དང་ཁྱི་གདོང་མ་ལ་སོགས་པ་བརྒྱད་དེ། ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་
ཀྱིས་ནི་ནུས་མ་ཁྲོ་བོ་དང་བཅས་པ་ཉི་ཤུ། དེའི་སྟེང་དུ་གཤེགས་པ་གཤེགས་མ་བཅུ་དང་སེམས་དཔའ་སེམས་མ་བཅུ་གཉིས་བསྣན་པས་ཞེ་གཉིས་དང༌། དེའི་སྟེང་དུ་ཚེས་ལྷའི་གཙོ་བོ་ལྷ་ཆེན་བཅུ་གཉིས་དང༌། རྣལ་འབྱོར་མ་དང་ཀླུ་མོ་བརྒྱད་

377

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

བརྒྱད་དེ་ཉེར་བཞི་དང་བཅས་པའི་སོ་དྲུག་བསྣན་པས་དོན་བརྒྱད་འབྱུང་ལ། ཡང་འགྲེལ་ཆེན་ལས། སླར་ཡང་འདི་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཤེས་རབ་དང་ཐབས་ཀྱི་དབྱེ་
བས་ཉིས་འགྱུར་ཏེ་འདི་རྣམས་དཔལ་ལྡན་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བཞི་ལྷག་བརྒྱ་སྟེ་དེའི་
ཕྱེད་ཀྱང་ལྷ་ལྔ་བཅུ་རྩ་གཉིས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དོ། །ཞེས་དང༌། ཡང༌། སླར་ཡང་དེ་དག་གཅིག་ཉིད་ཀྱིས་ལྷ་ལྔ་བཅུ་རྩ་དྲུག་ལྷག་པའི་བརྒྱ་ཕྲག་གཅིག་གི་བདག་ཉིད་ཀྱི་དུས་
ཀྱི་འཁོར་ལོར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལྷ་ཟུང་དུ་བྱས་ན་དོན་
བརྒྱད་དང༌། ཡབ་ཡུམ་སོ་སོར་བགྲངས་ན་བརྒྱ་ང་དྲུག་ཏུ་བསྟན་ཏོ། །
ཡང་དེའི་མཇུག་ཏུ་པདྨའི་ལྟེ་བ་ལ་གནས་པའི་ལྷའི་ཚོགས་ཀྱི་ངེས་པའོ། །ཞེས་ལྷ་དེ་རྣམས་རང་རང་གི་གདན་གྱི་པདྨའི་ལྟེ་བ་ལ་གནས་པར་ཡང་གསུངས་སོ། །འདི་དག་ནི་བསྡུས་རྒྱུད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་བཀོད་པའི་ལྷའི་གཙོ་བོ་
རྣམས་ཡིན་པ་ནི། ཁྱི་གདོང་མ་ལ་སོགས་པ་བརྒྱད་དེ་ཞེས་པའི་འཕྲོ་ཉིད་ལས། ལྷའི་ཚོགས་འདི་རྣམས་མཐའ་དག་ནི་སྒྲུབ་ཐབས་ཀྱི་ལེའུ་ལས་སོ་སོར་མིང་གི་དབྱེ་བས་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
འོ་ན་ལྷ་དེ་རྣམས་ཡབ་ཡུམ་སོ་སོར་བགྲངས་པས་བབརྒྱ་ང་དྲུག་ཏུ་བྱ་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་སྙམ་ན། དེ་ནི་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། དོན་གྲུབ་སོགས་གཤེགས་པ་བཞི། སྒྲོལ་མ་སོགས་གཤེགས་མ་བཞི། སེམས་དཔའ་སེམས་མ་བཅུ་གཉིས། རྣལ་འབྱོར་མ་བརྒྱད། ལྷ་ཆེན་བཅུ་གཉིས། ཀླུ་བརྒྱད། གཏུམ་མོ་བརྒྱད་རྣམས་ནི་ཡབ་ཡུམ་ཟུང་དང་སོ་སོར་བགྲང་ཚུལ་སྒྲུབ་ལེར་དངོས་སུ་གསལ་བ་ལྟར་ཡིན་ལ། ནུས་མ་བཅུ་ཡབ་ཡུམ་ཟུང་དང་སོ་སོར་བགྲང་ཚུལ་ནི་གོང་དུ་དྲངས་པ་ལྟར། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕ་རོལ་

378

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།
ཏུ་ཕྱིན་མ་ནི་སྣ་ཚོགས་ཡུམ་དེའི་ནང་དུ་འདུས་ཤིང་ཞེས་ཤེར་ཕྱིན་མའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་སྣ་ཚོགས་ཡུམ་གྱི་ནང་དུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་མ་འདུས་པར་

གསུངས་ནས། ནུས་མ་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་འཛིན་པ་སྣ་ཚོགས་ཡུམ་གཙོ་བོ་དང་སྦྱར་
བའི་ཡབ་ཡུམ་ཟུང་གཉིས་དང༌། པདྨའི་འདབ་མ་ལ་བཀོད་པའི་ནུས་མ་བརྒྱད་རིམ་
གྱིས་པདྨའི་ལྟེ་བར་གཙོ་བོ་དང་མཉམ་པར་སྦྱོར་བའི་ཡབ་ཡུམ་ཟུང་བརྒྱད་དོ། །དེ་དག་ནི་ནུས་མ་བཅུ་ཡབ་ཡུམ་ཟུང་བཅུར་འདྲེན་ཚུལ་ལོ། །
དེ་ནས་མི་བསྐྱོད་པ་ལ་ཤེར་ཕྱིན་མས་འཁྱུད་པ་གཙོ་བོ་ལ་བཅུག་པ་དང་།
རྡོ་རྗེ་དབྱིངས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་མ་ལ་རྡོར་སེམས་ཀྱིས་འཁྱུད་པ་ཡུམ་ལ་བཅུག་པའི་
ཡབ་ཡུམ་ཟུང་གཉིས་ཀྱང་གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་གྱི་གནས་ཀྱི་པདྨའི་ལྟེ་བ་ལ་གནས་
པའོ། །དེ་ཡང་རྡོ་རྗེ་དབྱིངས་ཕྱུག་མ་ལ་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔས་འཁྱུད་པ་ཡུམ་ལ་གཞུག་
པ་སྒྲུབ་ཐབས་ལེའུ་ལས་དངོས་སུ་མ་བཤད་ཀྱང་དེ་ལྟར་བྱེད་དགོས་པ་ནི་རྡོ་རྗེ་
དབྱིངས་ཕྱུག་མ་ལ་ཡབ་ཀྱིས་འཁྱུད་པ་བསྡུས་རྒྱུད་ཀྱི་ལྷ་པདྨའི་གདན་ཅན་དུ་
བཤད་ཅིང༌། དེ་ལ་པདྨའི་གདན་ལོགས་པ་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁྲོ་བོ་བཅུ་ཡབ་
ཡུམ་ཟུང་བཅུ་ནི་ཐུགས་དཀྱིལ་གྱི་ལྔ་དང་སྐུ་དཀྱིལ་གྱི་གཙུག་ཏོར་འཁོར་ལོས་
སྒྱུར་བ་མ་གཏོགས་པའི་ལྔའོ། །དེ་ཡང་སྐུ་དཀྱིལ་གྱི་གཙུག་ཏོར་འཁོར་སྒྱུར་ནི་
ཐུགས་དཀྱིལ་གྱི་དེ་དང་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ལས་ལོགས་སུ་མ་བགྲངས་པ་སྟེ། དེ་
ལས་གཞན་དུ་འདྲེན་ན་ཁྲོ་བོ་བཅུ་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བས་འགྲེལ་ཆེན་དང་དངོས་སུ་འགལ་ལོ། །ཡང་འགའ་ཞིག་ནུས་མ་བཅུ་ཡབ་དང་བཅས་པའི་ཟུང་བཅུར་མི་འདྲེན་པ་དང༌། རྡོར་སེམས་ཡབ་ཡུམ་གཙོ་བོ་ལས་ལོགས་སུ་འདྲེན་པ་དང༌། རྡོ་རྗེ་

379

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།
དབྱིངས་ཕྱུག་མ་ལ་ཡབ་ཀྱིས་འཁྱུད་པ་མི་འདྲེན་པ་རྣམས་ནི་འགྲེལ་ཆེན་དང་དངོས་
སུ་འགལ་ལོ། །ཡང་ཡུམ་ལ་བཅུག་པའི་རྡོ་རྗེ་དབྱིངས་ཕྱུག་མ་ལ་ཡབ་ཀྱིས་འཁྱུད་

པ་མི་བགྲང་བའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་ཐབས་ཀྱི་པང་པར་ཤེས་རབ་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་ཞིང༌། ཤེས་རབ་ཀྱི་པང་པར་ཐབས་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་འདྲེན་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་མི་རིགས་ཏེ། རྡོ་རྗེ་དབྱིངས་ཕྱུག་མ་ལ་ཡབ་ཀྱིས་འཁྱུད་པའི་ཚེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པང་པར་

ཡབ་གནས་པ་ཡིན་པས་ཡུམ་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱོར་རོ། །གཞན་ཡང་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡོད་དེ་རེ་ཞིག་དེ་ཙམ་མོ། །
དེ་ཡང་པདྨ་གདན་ཅན་གྱི་ལྷ་བརྒྱ་ང་དྲུག་རྒྱས་འདེབས་ཀྱི་ལྷ་དྲུག་དང་

བཅས་པ་ནི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། མཆོག་གི་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་འདི་ལས་བསྡུས་པའི་རྒྱུད་འབྱུང་བ་གསུངས་ཏེ་འདིར་མཆོག་གི་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་ཉི་ཤུ་ལྷག་པའི་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་དྲུག་ལས་སུམ་ཅུའི་ཆ་ཡིས་ཐོབ་པ་ནི་ལྷ་ལྔ་བཅུ་རྩ་བཞིར་འགྱུར་རོ། །སླར་ཡང་གསུམ་གྱིས་བསྒྱུར་བ་སྟེ་སྐུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱིས་

བསྒྱུར་བ་ནི་དྲུག་ཅུ་རྩ་གཉིས་ལྷག་པའི་བརྒྱར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྩ་རྒྱུད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལྷ་གྲངས་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་ལས་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ལྷ་
རྣམས་བསྡུས་ཀྱི་དེ་ཡང་ལྷའི་གཙོ་བོ་བསྡུས་པའོ། །དེ་ཡང་རྩ་རྒྱུད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་
ལ་དཔལ་ལྡན་རྒྱུ་སྐར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཞེས་ཐ་སྙད་འདོགས་པ་ནི་འགྲེལ་ཆེན་ལས།
དཔལ་ལྡན་རྒྱུ་སྐར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་ལ་ལྷའི་ཚོགས་ནི་རྒྱུ་
སྐར་གྱི་ཆུ་ཚོད་ཀྱི་གྲངས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་སོ་ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །དཔལ་ལྡན་རྒྱུ་སྐར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལྷའི་ཚོགས་ལས་

380

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།
པདྨ་གདན་ཅན་གྱི་ལྷ་རྒྱས་འདེབས་ཀྱི་ལྷ་དྲུག་དང་བཅས་པའི་བརྒྱ་རེ་གཉིས་སུ་
བསྡུས་ནས་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་ནི་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ལྷ་བསྒོམས་ནས་སྦྱང་
བར་བྱ་བའི་སྦྱང་གཞིའི་རྩའི་གཙོ་བོ་རྣམས་རྩ་འཁོར་དྲུག་གི་རྩ་བརྒྱ་ང་དྲུག་དང་རིགས་དྲུག་གི་རྩ་རྣམས་ནི་ལ་ལ་ནཱ་དང་ར་ས་ནཱ་དང་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱི་དང༌། བཤང་བ་དང་
གཅི་བ་དང་ཁུ་བ་འབབ་པ་རྣམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་གྱི་རྩ་བརྒྱ་རེ་གཉིས་སུ་བསྡུས་ནས་གསུངས་སོ། །
དེ་ཡང་རྩ་བརྒྱ་དང་ང་དྲུག་ནི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་བཞིན་དུ་དུས་ཀྱི་འཁོར་
ལོའི་རྩ་རྣམས་གསུངས་པ། གཙུག་ཏོར་ལ་ནི་ཆུ་གཏེར་ཞེས་པ་ནས། སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་འཁོར་བར་བྱེད་པ་རྣམས་སོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན་པ་ལྟར་གྱི་གཙུག་
ཏོར་གྱི་རྩ་འདབ་བཞི། སྙིང་གའི་རྩ་འདབ་བརྒྱད། དེ་བཞིན་དུ་དཔྲལ་བའི་བཅུ་དྲུག །
མགྲིན་པའི་སོ་གཉིས། ལྟེ་བའི་རེ་བཞི། གསང་གནས་ཀྱི་རྩ་འདབ་སོ་གཉིས་རྣམས་སོ། །དེ་དག་གི་ཡང་གསང་གནས་ཀྱི་ནང་སྐོར་གྱི་རྩ་འདབ་དྲུག་དང་བར་སྐོར་གྱི་

བཅུ་ནི་རླུང་མཁྲིས་བད་ཀན་གསུམ་འདུས་པའི་ནད་སྐྱེད་པའི་ཆ་ཅན་དང༌། གཙུག་ཏོར་གྱི་བཞི་དང་དཔྲལ་བའི་བཅུ་དྲུག་སྟེ་ཉི་ཤུ་ནི་བད་ཀན་སྐྱེད་པའི་ཆ་དང་བཅས་
པ་དང༌། མགྲིན་པའི་སོ་གཉིས་དང༌། སྙིང་གའི་བརྒྱད་དེ་བཞི་བཅུ་ནི་མཁྲིས་པའི་
ནད་སྐྱེད་པའི་ཆ་དང་ལྡན་པ་དང༌། ལྟེ་བའི་རྩ་འདབ་རེ་བཞི་དང་གསང་གནས་ཀྱི་ཕྱི་

རིམ་གྱི་རྩ་འདབ་བཅུ་དྲུག་སྟེ་བརྒྱད་ཅུ་པོ་དེ་དག་ནི་རླུང་གི་སྐྱོན་སྐྱེད་པའི་ཆ་ཤས་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་རྩ་བརྒྱ་ང་དྲུག་ནི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་ལྟར་ན་ལྔ་བཅུ་རྩ་དྲུག་ལྷག་པའི་བརྒྱ་ནི་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྩ་ལྷ་དང་ལྷ་མོའི་རང་བཞིན་གྱིས་

381

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།
གནས་པ་བྱིས་པ་རྣམས་ལ་འཆི་བ་སྟེར་བར་བྱེད་པ་སྟེ། ཞེས་རྩ་བརྒྱ་ང་དྲུག་པོ་དེ་
དག་གང་ཞིག་དག་པས་ལྷ་དང་ལྷ་མོའི་རང་བཞིན་གྱིས་གནས་པའི་རྩར་གསུངས་ཤིང༌། རྩ་དེ་དག་ཐབས་མཁས་དང་བྲལ་བའི་བྱིས་པ་རྣམས་ལ་འཆི་བ་སྟེར་བར་བྱེད་པ་དང༌། ཐབས་མཁས་ཀྱིས་ཟིན་ན་ཚེ་དང་ནད་མེད་པ་དང༌། དེར་ཡང་མ་ཟད་
མཆོག་འགྲུབ་པར་ཡང་གསུངས་ཏེ།
འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་ལྟར་འཁོར་ལོ་དྲུག་པོ་རྣམས་ལ་རྩ་ལྔ་བཅུ་རྩ་དྲུག་ལྷག་པའི་བརྒྱ་རྣམ་པར་གནས་པ་ནི་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྩར་རྟོགས་པར་བྱའོ། །འདི་
རྣམས་ངེས་པར་འཆི་བ་སྟེར་བྱེད་བླ་མའི་ངེས་པའི་དབང་གིས་ཚེ་དང་ནད་མེད་དག་ཀྱང་སྟེར། །འཁོར་ལོ་དྲུག་ལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྩ་བརྗོད་པ་རྣམས་བླ་མའི་མན་
ངག་གིས་བསྒོམས་པར་གྱུར་ན་འཆི་བའི་འཇིགས་པ་འཕྲོག་སྟེ་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་
ཀྱི་འདི་ལ་ངོ་མཚར་མེད་དོ་ཞེས་རྩ་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་རྩ་དྲུག་པོ་དེ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་
པདྨ་གདན་ཅན་གྱི་ལྷར་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་འམ། དག་བྱའི་རྩར་རྟོགས་པར་བྱའོ། །དེ་
ལྟར་རྟོགས་ནས་པདྨ་གདན་ཅན་གྱི་ལྷ་བརྒྱ་ང་དྲུག་ཏུ་བསྒོམས་ན་ཚེ་དང་ནད་མེད་
པ་སྟེར་རོ། །རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་དེ་ཙམ་སྟེར་བ་ལ་ངོ་མཚར་མེད་ཀྱི། དེ་བས་ལྷག་པ་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་སངས་རྒྱས་ཀྱང་སྟེར་རོ། །རྩ་དེ་དག་དག་བྱེད་ཀྱི་བསྐྱེད་རིམ་
ཙམ་བསྒོམས་པས་འབྲས་བུ་དེ་རྣམས་འབྱུང་ངམ་སྙམ་ན། དེ་ཙམ་ལས་མི་འབྱུང་ཡང་བསྐྱེད་རིམ་དེ་དག་བསྒོམས་པས་རྫོགས་རིམ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུད་སྨིན་པར་བྱས་ཏེ།
དེ་ནས་བླ་མའི་ངེས་པ་སྟེ། བླ་མའི་མན་ངག་གིས་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་གི་རྫོགས་རིམ་བསྒོམས་པར་གྱུར་ན་ཚེ་དང་། ནད་མེད་པ་གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བུ་དང་

382

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བར་གསུངས་སོ། །
ཡང་འགྲེལ་ཆེན་ལས། སླར་ཡང་དྲུག་ཅུ་རྩ་གཉིས་ལྷག་པའི་བརྒྱ་པ་དེ་རྣམས་ཀྱི་རྩ་སོ་སོ་ལ་རླུང་བཅུ་རབ་ཏུ་རྒྱུ་བ་དང་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་བཅུའི་རང་བཞིན་གྱི་རྣམ་པ་བཅུར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་ཐམས་ཅད་བཅུས་བསྒྱུར་བ་ནི་ཉི་ཤུ་ལྷག་པའི་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་དྲུག་གི་གྲངས་སུ་འགྱུར་ཏེ་རྒྱུ་སྐར་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན་གྱི་ཆུ་

ཚོད་འབབ་པ་རྣམས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་དཔལ་ལྡན་རྒྱུ་སྐར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་མཆོག་
གི་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་ལ་ཤེས་རབ་དང་ཐབས་ཀྱི་འདི་སྙེད་ཀྱི་ལྷའོ། །རྒྱུ་སྐར་གྱི་

དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱས་པ་འདི་ལས་འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བད་ཀན་ལ་སོགས་པའི་
ཁམས་འབབ་པའི་ལྷ་རྣམས་འཇིག་རྟེན་པའི་དངོས་གྲུབ་བསྒྲུབ་པའམ་རང་གི་ལུས་བསྒྲུབ་པའི་སླད་དུ་འཇམ་དཔལ་གྱིས་བྱུང་བ་ནི་འཁོར་ལོ་དྲུག་གི་གཙོ་མོ་རྣམས་
སོ། །དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྩ་བསྡོམས་པའི་ངེས་པའོ། །
ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྩ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་རྩ་གཉིས་པོ་རེ་རེ་ལ་རླུང་བཅུ་རྒྱུ་བ་དང༌། ཕུང་པོ་ལྔ་དང་ཁམས་ལྔ་སྟེ་བཅུ་རྒྱུ་བས་ཕྱི་ན་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་ཉི་ཤུར་
འགྱུར་བ་སྦྱོང་བྱེད་རྒྱུ་སྐར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་རྩ་རྒྱུད་ཀྱི་ལྷ་ཕོ་མོ་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་དབྱེ་
བས་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་ཉི་ཤུར་འགྱུར་བའི་བསྐྱེད་རིམ་བསྒོམས་པས་འཇིག་རྟེན་པའི་དངོས་གྲུབ་ཞི་སོགས་དངོས་སུ་འགྲུབ་པ་དང༌། རྒྱུད་ནས་གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་

བུ་ནད་མེད་འཆི་མེད་དང༌། མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་འགྲུབ་པར་བསྟན་ཅིང༌། རྒྱུ་སྐར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱས་པ་འདི་ལས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ནི་
འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བསྐྱེད་རིམ་གྱིས་གོང་དུ་བཤད་པའི་བད་ཀན་ལ་སོགས་

383

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

པའི་ཁམས་འབབ་པའི་རྩ་རྣམས་སྐྱོང་བར་བྱེད་པའི་ལྷ་རྣམས་བསྒོམ་སྟེ། འཇིག་རྟེན་པའི་དངོས་གྲུབ་དངོས་སུ་སྒྲུབ་པའམ། བརྒྱུད་ནས་རང་གི་ལུས་ནད་མེད་འཆི་མེད་དང་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་བསྒྲུབ་པའི་སླད་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་འཇམ་དཔལ་གྱིས་

རྩ་རྒྱུད་ལས་བསྡུས་རྒྱུད་དུ་ཕྱུང་བའི་ལྷ་ནི་རྩའི་གཙོ་བོ་འཁོར་ལོ་དྲུག་གི་རྩ་འདབ་བརྒྱ་དང་ལྔ་བཅུ་རྩ་དྲུག་སྦྱོང་བྱེད་པདྨའི་གདན་ཅན་གྱི་ལྷ་རྣམས་སོ། །ཞེས་བསྟན་
པ་ཡིན་ནོ། །
ཡང༌། རྩ་བསྡོམས་པའི་ངེས་པའོ་ཞེས་པའི་དེ་མ་ཐག་གི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ད་ནི་དྲུག་ཅེས་པ་ལ་སོགས་པས་རིགས་དྲུག་གི་རྩ་བསྲུང་བ་གསུངས་ཏེ་འདིར་ལུས་ལ་གང་ཞིག་རྩ་དྲུག་གི་འཁོར་ལོ་འགོག་པར་བརྗོད་པ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་

ལ་གནས་པ་ནི་སྟེང་དུ་ཟླ་བ་དང་ཉི་མ་དང་སྒྲ་གཅན་ཏེ་གཡོན་དང་གཡས་དང་དབུ་མའི་ལམ་ལ་གནས་པ་དང༌། འོག་ཏུ་ཟླ་བ་དང་ཉི་མ་དང་མེའི་དབྱེ་བས་བཤང་པ་དང་གཅི་བ་དང་ཁུ་བའི་ལམ་ལ་གནས་པའོ། །དེས་ནི་རྣལ་འབྱོར་པའི་ལུས་ལ་བསྲུང་བར་བྱའོ། །གང་གིས་ཞེ་ན་བླ་མའི་ངེས་པའི་དབང་གིས་ཞེས་པ་བླ་མའི་ངེས་པ་ནི་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་སྟེ་དེས་འཆི་བ་ལས་སྲུང་བར་བྱའོ། །གང་ཞིག་སྲོག་ཆགས་རྣམས་ལ་འཆི་བ་སྟེར་བ་ནི་དྲུག་པོའི་དེ་རྣམས་ལ་སྲོག་ཞུགས་པའོ། །དྲུག་པོ་རྣམས་ལ་གལ་ཏེ་སྲོག་ནི་རབ་ཞུགས་གྱུར་ན་དེ་ཚེ་མི་རྣམས་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་འཆི་བས་འཇོམས་པར་ངེས་ཏེ་མཐའ་གཅིག་ཏུའོ། །དྲུག་པོ་འདི་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཕྲ་མོ་ནི་
དབུས་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱི་སྟེ་ཕྲ་མོ་དེ་ལ་སྲོག་མ་ཞུགས་པར་གྱུར་ན་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་
ཀྱིས་འཆི་བའི་ཡུལ་ནི་གང་དུ་གཅོད་པར་བྱེད་དེ་ངེས་པར་འཆི་བའི་ཡུལ་གཅོད་

384

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

པར་མི་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས། གང་ཞིག་སྲོག་ཆགས་རྣམས་ལ་འཆི་བ་སྟེར་བ་ནི་ཞེས་པ་ནས། ངེས་པར་འཆི་བའི་ཡུལ་གཅོད་པར་མི་བྱེད་དོ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སྟེང་གི་རྩ་རོ་རྐྱང་དབུ་མ་གསུམ་དང་འོག་གི་རྩ་བཤང་
གཅི་ཁུ་བའི་རྩ་གསུམ་སྟེ་རྩ་དྲུག་པོ་དེ་ལ་ལས་རླུང་ཞུགས་ཏེ་རྒྱུ་བ་བཀག་ནས་དབུ་མ་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱི་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཞུགས་པར་མ་གྱུར་བ་དེ་སྲིད་དུ་འཆི་བས་འཇོམས་པ་
བསྟན་ཅིང༌། འདིར་ལུས་ལ་གང་ཞིག་ཅེས་པ་ནས། དེས་ནི་རྣལ་འབྱོར་པའི་ལུས་ལ་བསྲུང་བར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སྟེང་གི་རོ་རྐྱང་དབུ་མ་གསུམ་དང་འོག་གི་
བཤང་གཅི་ཁུ་བའི་རྩ་གསུམ་ལ་གནས་ཤིང་རྒྱུ་བའི་སྲོག་ཐུར་གྱི་རླུང་དབུ་མར་
བཀག་པའི་སྒོ་ནས་གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལུས་འཆི་བ་དང་ནད་ལས་བསྲུང་བ་
དང༌། མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་མཆོག་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་བསྟན་ཏོ། །
དེ་ཡང་གང་གིས་བསྒྲུབ་སྙམ་ན། རྩའི་གཙོ་བོ་རྩ་འཁོར་དྲུག་གི་རྩ་འདབ་བརྒྱ་ང་དྲུག་དང་རིགས་དྲུག་གི་རྩ་རོ་རྐྱང་དབུ་མ་གསུམ་དང་བཤང་གཅི་ཁུ་བའི་རྩ་གསུམ་སྟེ་རྩ་བརྒྱ་དང་རེ་གཉིས་སྦྱོང་བྱེད་དུ་དམིགས་པའི་པདྨ་གདན་ཅན་གྱི་ལྷ་
བརྒྱ་ང་དྲུག་རྒྱས་འདེབས་ཀྱི་ལྷ་དྲུག་དང་བཅས་པ་ལྟ་བུ་སྒོམ་པའི་བསྐྱེད་རིམ་གྱིས་

རྒྱུད་སྨིན་པར་བྱས་པའི་རྗེས་སུ་བླ་མའི་ངེས་པ་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་གི་ལམ་བསྒོམས་ནས་རྩ་སོ་སོར་རྒྱུ་བའི་རླུང་དབུ་མར་ཞུགས་པའི་སྒོ་ནས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་ཆེན་དྲངས་ཏེ་ནད་དང་འཆི་བ་ལས་སྲུང་བ་དང་མཆོག་སྒྲུབ་པར་ནི། གང་གིས་ཞེ་ན། བླ་མའི་ངེས་པའི་དབང་གིས་ཞེས་པ་ལ་བླ་མའི་ངེས་པ་ནི་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་སྟེ་དེས་འཆི་བ་ལས་བསྲུང་བར་བྱའོ། །ཞེས་པ་འདི་དག་གིས་བསྟན་ཏོ། །

385

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

མདོར་ན་ནང་ལེའི་ང་གསུམ་པ་ནས་དྲུག་ཅུ་པའི་ཕྱེད་གྱི་བར་རྒྱུད་རྩ་འགྲེལ་
རྣམས་ཀྱིས། ད་ནི་ནུས་མ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པས་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ལྷ་དང་ལྷ་
མོའི་གྲངས་གསུངས་ཏེ་འདིར་འཁོར་ལོ་དྲུག་གི་རྩ་སྣ་ཚོགས་པའི་རང་བཞིན་རྣམས་ལྷའི་ཚོགས་སོ། ༌།ཞེས་གསུངས་ལྟ་བུས་མཚོན་པའི་རྩ་འགྲེལ་རྣམས་ཀྱིས་ལུས་ཀྱི་

རྩ་རྣམས་དང་རྩ་རྒྱུད་དང་བསྡུས་རྒྱུད་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་སྦྱར་ནས་བསྟན་ཅིང༌། དེ་ལྟར་
སྦྱར་བས་ནི་རྩ་དེ་རྣམས་ལྷ་དང་ལྷ་མོ་དེ་དང་དེའི་ངོ་བོར་མོས་ནས་སྒོམ་པའམ་དེ་རྣམས་སྦྱོང་བྱེད་དུ་དམིགས་ནས་སྒོམ་པའི་བསྐྱེད་རིམ་བསྟན་ལ་དེ་ཡང་དེ་ལྟར་བསྒོམས་པའི་དགོས་པ་སྟོན་པའི་གཞུང་རིམ་པ་གསུམ་སྟེ། རྣལ་འབྱོར་པ་དེ་ནི་དཔལ་ལྡན་འཇམ་པའི་རྡོ་རྗེ་སྲིད་པའི་འཇིགས་འཇོམས་སངས་རྒྱས་སྐྱེ་བ་འདི་ཉིད་ཁོ་ན་ལའོ་ཞེས་པ་ནི་བསྡུས་པའི་རྒྱུད་དང་རྩ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་ལྷ་འབྱུང་བའི་ངེས་པའོ། །ཞེས་དང༌། ཡང་གོང་དུ་དྲངས་པའི་འཆི་བའི་འཇིགས་པ་འཕྲོག་སྟེ་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱི་འདི་ལ་ངོ་མཚར་མེད་དོ། །ཞེས་དང༌། ཡང་གོང་དུ་དྲངས་པའི།
དེ་ནི་རྣལ་འབྱོར་པས་ལུས་ལ་བསྲུང་བར་བྱའོ། །ཞེས་སོགས་སོ། །
དེ་ཡང་གཞུང་དེ་དག་གིས་བསྟན་པའི་དགོས་པ་འགྲུབ་པ་ནི་རླུང་དབུ་མར་བཅིངས་པ་ལ་རག་ལས་ཤིང༌། དེ་ནི་དངོས་སུ་རྫོགས་རིམ་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་གི་བྱེད་པ་ཡིན་ཡང་དེ་ལྟ་བུའི་རྫོགས་རིམ་ཁྱད་པར་ཅན་སྐྱེད་པ་ལ་ནི་ངེས་པར་བསྐྱེད་རིམ་གྱིས་རྒྱུད་སྨིན་པར་བྱས་པ་དགོས་པས་བསྐྱེད་རིམ་བསྒོམས་པའི་
དགོས་པའི་གཙོ་བོ་ནི་སྲོག་དབུ་མར་འཆིང་བའི་རྫོགས་རིམ་ཁྱད་པར་ཅན་སྐྱེ་བའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་རྒྱུད་སྨིན་བྱེད་དུ་སོང་བ་དེ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་རྒྱུད་འགྲེལ་གྱི་ཚིག་དེ་

386

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

དག་གིས་བསྟན་པའི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་གོ་ན་བསྐྱེད་རིམ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུ་
མ་ཡིན་པར་སྒྲོ་འདོགས་པའི་དོགས་པ་འབད་མེད་དུ་ཟློག་པ་དང༌། རྫོགས་རིམ་ཁྱད་པར་ཅན་སྐྱེ་བའི་རྒྱུད་སྨིན་བྱེད་དུ་བསྐྱེད་རིམ་མཐར་ཕྱིན་པ་ངེས་པར་སྔོན་དུ་འགྲོ་
དགོས་པའི་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་གོ་རིམ་ལ་ངེས་པ་བསྐྱེད་པའི་དོན་དུ་རྒྱུད་འགྲེལ་གྱི་

གཞུང་དེ་དག་གི་དོན་གསལ་བར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་དོགས་པའི་གནས་དག་སེལ་བའི་ཚུལ་ཅུད་ཟད་ཙམ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །
གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་འདོད་ཕྱིར་འདོད་རྣམས་སྤྲོས་ཟིན་པའི་རྗེས་སུ་འགྲེལ་
ཆེན་ལས། དེ་ལྟར་ཡེ་ཤེས་ལྔའི་བདག་ཉིད་ཅེས་པ་ནས། བརྩེ་བའི་དོན་དུ་དབང་བསྐུར་བྱིན་པའོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན་པ་ལྟར་རང་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ལྔའི་བདག་
ཉིད་གཙོ་བོ་བཅོམ་ལྡན་འདས་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོར་གསལ་བའི་ཐུགས་ཀ་ནས་སྤྲོས་
པའི་འོད་ཟེར་གྱིས་འགྲོ་བ་དྲུག་ན་གནས་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བཀུག་ནས་
དཀྱིལ་འཁོར་དུ་བཅུག་པར་བསྒོམས་ལ། དེ་ནས་ཡང་ཐུགས་ཀའི་འོད་ཟེར་གྱིས་

རྣམ་སྣང་སོགས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཡབ་ཡུམ་རྣམས་བཀུན་ནས་རང་གི་སྙིང་

གར་བཅུག་སྟེ་དེ་ནས་རང་ཉིད་ཡབ་ཡུམ་སྙོམས་པར་ཞུགས་པའི་འདོད་ཆགས་ཆེན་པོའི་མེས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཡབ་ཡུམ་རྣམས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སུ་ཞུ་
བར་གྱུར་པ་རང་གི་གསང་གནས་ཀྱི་རྡོ་རྗེ་ནས་སྤྲོས་ཏེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དཻས་
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དབང་བསྐུར་བར་བསྒོམས་པར་བྱའོ། །དེ་ནས་བྱང་ཆུབ་
ཀྱི་སེམས་ཀྱི་འོད་ཟེར་གྱིས་རེག་པའི་སེམས་ཅན་དེ་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཞལ་གསུམ་
པ་དང་ཞལ་སྣ་ཚོགས་པའི་ལྷ་ཤེས་རབ་དང་ཐབས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་མཆོག་གི་

387

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དགའ་བའི་བདེ་བས་གང་བར་བསྒོམས་པར་བྱའོ། །
དེ་ནས་སེམས་ཅན་དེ་རྣམས་ལུས་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་འཁོར་ལོའི་རང་བཞིན་
དུ་གྱུར་པར་སྐད་ཅིག་གིས་བལྟས་ལ་དེ་ནས་རིམ་གྱིས་གསལ་གདབ་པ་ནི་སེམས་ཅན་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་གཤེགས་པ་ལྔ་དང༌། ཁམས་ལྔ་ཡུམ་ལྔ་དང༌། ཕྱི་ནང་གི་
སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་སེམས་དཔའ་སེམས་མ་བཅུ་གཉིས་དང༌། ལས་དབང་ལྔ་ཁྲོ་བོ་ལྔ་དང༌། ལས་དབང་གི་ཡུལ་ལྔ་ཁྲོ་མོ་ལྔ་སྟེ་ལྷ་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་སུ་རང་རང་གི་ས་བོན་ཀྵ་ཡིག་ལ་རིམ་པ་བཞིན་ཨ་ཨི་ར໏་ཨུ་ལ໏་ལྔ་ཐུང་ངུ་དང་རིང་པོ་དང༌། དེ་རྣམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཡི་གེ་ལྔ་ཨཾ་དང་བཅས་པ་དང༌། འཕེལ་བའི་ཡི་གེ་ལྔ་ཨཱཿ དང་
བཅས་པ་དང༌། ཡ་ཎར་བསྒྱུར་བ་ལྔ་ཐུང་ངུ་དང་རིང་པོ་རྣམས་སྲོག་ཏུ་ཞུགས་པ་རྣམས་ལས་བསྐྱེད། དེ་ནས་ལྷ་དེ་རྣམས་རང་རང་གི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དུ་གཤེགས་པར་གྱུར་པར་སྒོམ་པ་ནི་སྙིང་རྗེའི་དབང་བསྐུར་བ་སྟེ་འདི་སངས་རྒྱས་
པའི་དུས་ཀྱི་མཛད་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་སྒོམ་པ་ཡིན་གྱི་གཞི་དང་སྦྱོར་བར་མི་མཛད་དོ། །
འདིའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་གསལ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཚོགས་ནི་ཀྵ་
ཡིག་སྟེ་ཤེས་པར་བྱེད་པ་དེས་གང་གི་མིང་གི་གསལ་བྱེད་དང་པོ་གང་ཡིན་པ་དེས་དེ་ཐམས་ཅད་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི་ཀྵ་ནི་གསལ་བྱེད་ཀྱི་དང་པོ་ཀ་དང་
ཐ་མ་སའི་ལུས་འགྱུར་གྱི་ཥ་བརྩེགས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གསལ་བྱེད་ཐོག་མཐའ་ཀླག་པ་ཡིན་པས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཐུན་མོང་དུ་དམིགས་པར་བྱས་ནས་དབང་བསྐུར་བ་ན་ཀྵ་ཡིག་ས་བོན་དུ་འགྱུར་བ་དང༌། ལྷ་རྣམས་ཀྱི་རང་མིང་གི་

388

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

གསལ་བྱེད་དང་པོས་ཀྱང་ས་བོན་དུ་འགྱུར་ཞིང༌། གང་ཟག་བྱེ་བྲག་པ་ལ་དབང་བསྐུར་ན་ཡང་གང་ཟག་གང་ཡིན་པ་དེའི་མིང་གི་གསལ་བྱེད་དང་པོས་ས་བོན་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་ས་ཡིག་ཥ་ཡིག་ཏུ་ལུས་འགྱུར་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་སྙམ་ན། དེ་ནི་ཀ་ཡིག་ལས་ཕ་རོལ་གྱི་ས་ཡིག་ཥའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་ས་ཡིག་ཥ་ཡིག་ཏུ་བསྒྱུར་ཏེ་
ཀ་སྲོག་མེད་སའི་སྟེང་དུ་དྲངས་པས་ཀྵར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །
ཡང་རྒྱས་པར་བྱེད་ན། ཡང་ནི་རྒྱས་པར་ཏེ་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རང་གི་ཐུགས་ཀར་བཅུག་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སུ་ཞུ་བ་
ཡུམ་ཀྱི་གསང་བར་སྤྲོས་པ་སེམས་ཅན་རང་རང་གི་མིང་གི་དང་པོའི་གསལ་བྱེད་ས་བོན་དུ་གྱུར་པ་ལས་ལྷ་སོ་སོར་བསྐྱེད་དེ། དེ་ནས་སྔར་བཞིན་དུ་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །དེ་རྣམས་ཀྱིས་མངལ་དུ་ལུས་འགྲུབ་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པ་རྣམ་པ་ལྔས་
མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་རྡོ་རྗེ་བསྙེན་པའི་ཡན་ལག་
བཤད་ཟིན་ཏོ། ། ། །
༈ གཉིས་པ་ཕྱི་རོལ་དུ་བཙས་ཏེ་ལས་དབང་རང་གི་བྱ་བ་ལ་འཇུག་པ་དང་
ཆོས་མཐུན་པར་ལས་རྒྱལ་མཆོག་སྒོམ་པ་གསུང་རྡོ་རྗེ་ཉེར་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་

བཤད་པ་ལ་དྲུག །ཞུ་བ་ལ་གླུས་སྐུལ་བ། དེ་ལས་བཞེངས་ཏེ་དཀྱིལ་འཁོར་སྤྲོ་བ། དེ་
ལ་ཡེ་ཤེས་པ་དགུག་གཞུག་བྱ་བ། དེ་ལ་རིགས་ཀྱིས་རྒྱས་གདབ་པ། སྐུ་གསུང་
ཐུགས་བྱིན་གྱིས་བརླབ་པ། དེ་དག་གི་རྣམ་དག་སྒོམ་པའོ། །
དང་པོ་ནི། དེ་ཡང་མངལ་གྱི་ཟླ་བ་དགུ་པ་རྫོགས་པའི་དུས་དེར་མངལ་གྱི་
ལུས་རྫོགས་ཀྱང་དཀྱིལ་འཁོར་ལྔའི་རླུང་ངམ་སྲོག་ཐུར་སོགས་རླུང་བཅུ་ནང་དུ་

389

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

བཅིངས་ཏེ་སྟེང་འོག་གི་སྒོ་ལས་འབྱུང་འཇུག་མི་བྱེད་པར་རླུང་དབུ་མའི་ནང་དུ་སྲོག་གི་དབྱུག་པ་ལྟར་གནས་པ་ལས་ཟླ་བ་བཅུ་པ་སྲིད་པའི་ཡན་ལག་གི་ཟླ་བ་ལ་རླུང་རྣམས་སྟེང་གི་སྒོ་ལ་འབྱུང་འཇུག་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་ངག་གི་བྱ་བ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་དང༌། རྣམ་པར་ཤེས་པ་དབང་པོ་སོ་སོའི་སྒོ་ནས་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་རྣམས་

ལོངས་སྤྱོད་པ་དང༌། ལོ་བཅུ་དྲུག་དང་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་མཐར་ཁམས་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་དོན་དུ་ནང་གི་འབྱུང་བ་བཞིའི་རླུང་གཡོས་པའི་སྒོ་ནས་ཕྱི་

རོལ་དུ་བཙའ་བའི་དོན་དུ་བསྐུལ་བ་དང་མཐུན་པར་གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་རྣམས་ཐིག་ལེའི་ངོ་བོར་ཞུ་བ་ལས་འབྱུང་བཞིའི་རང་བཞིན་གྱི་ལྷ་མོ་བཞིས་བཞེངས་པར་
བསྐུལ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་རྣམས་ཞུ་བའི་ཚུལ་ནི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ལྷ་ལ་ལྟེ་བ་དང་གཙུག་ཏོར་གྱི་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱི་ལམ་དུ་ཧོ་ཡིག་ཐོག་མ་ཐ་མར་བཀོད་དེ་
དེ་ནས་དཔྲལ་བར་སྐུ་རྡོ་རྗེ་ༀ་དང་མགྲིན་པར་གསུང་རྡོ་རྗེ་ཨཱཿ དང་སྙིང་གར་

ཐུགས་རྡོ་རྗེ་ཧཱུཾ་སྟེ་དེ་ལྟར་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཡང་དག་པར་བྱུང་བ་ཟླ་བ་དང་ཉི་མ་དང་
སྒྲ་གཅན་གྱི་མཚན་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་མངལ་དུ་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཡང་
དག་པར་འབྱུང་བ་ཟླ་ཉི་སྒྲ་གཅན་གྱི་རྩ་རོ་རྐྱང་དབུ་མ་གསུམ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་
རང་ཉིད་གཙོ་བོར་གསལ་བའི་དཔྲལ་བར་ༀ་མགྲིན་པར་ཨཱཿཐུགས་ཀར་ཧཱུཾ་དང་ལྟེ་བ་དང་གཙུག་ཏོར་གྱི་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱི་ནང་དུ་ཧོཿ ཡིག་རེ་རེ་བཀོད་དོ། །
ཡང་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ལྟེ་བར་ཧོཿ ཡིག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འོད་ཟེར་གྱིས་ཞུ་བ་

བདེ་མཉམ་པདྨ་ལ་ནི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྡོ་རྗེ་སྟེ་དེ་ནི་ཤེས་རབ་ཆགས་པས་ཞུ་བ་ཁྱབ་བདག་རྡོ་རྗེ་ཅན་ཡང་ཞེས་པ་ཡང་ཡིག་གིས་ཤེས་རབ་དང་ལྷན་ཅིག་རི་བོང་

390

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

འཛིན་པ་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་བལྟས་ནས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཤེས་རབ་ཡུམ་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་པའི་ཆགས་པ་ཆེན་པོས་ལྟེ་བའི་ཧོཿ ཡིག་གཏུམ་མོའི་མེ་འབར་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འོད་ཟེར་གྱིས་རྡོ་རྗེ་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་གཙོ་བོ་ཁྱབ་བདག་རྡོ་རྗེ་
འཆང་བདེ་མཉམ་སྟེ་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་སྒོ་ནས་རི་བོང་འཛིན་པ་ཟླ་བ་ལྟ་བུར་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་ཐིག་ལེའི་ངོ་བོར་ཞུ་བར་གྱུར་ཏོ། །གཙོ་བོ་ཉིད་དུ་མ་ཟད་ཡང་ཡིག་གིས་ཤེས་རབ་མ་སྣ་ཚོགས་ཡུམ་ནུས་མ་རྣམས་དང་བཅས་པ་ཡང་གཙོ་བོ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཞུ་བར་གྱུར་ཏོ། །
དེ་ལྟར་ཞུ་བ་ལ་གླུས་བསྐུལ་ཚུལ་ནི། དེ་ཡང་གླུས་སྐུལ་བ་པོའི་ལྷ་མོ་བཞི་ནི་
མངལ་ན་གནས་པ་ཕྱི་རོལ་དུ་བཙའ་བའི་ཕྱིར་སྐུལ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་བཞིའི་རླུང་དང་
ཆོས་མཐུན། ལྷ་མོ་བཞི་ནི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་འགོད་པའི་སྤྱན་མ་མཱ་མ་ཀཱི་གོས་དཀར་
མོ་སྒྲོལ་མ་རྣམས་ཏེ་དེ་རྣམས་ཀྱང་རིམ་པ་བཞིན་ས་ཆུ་མེ་རླུང་གི་ཁམས་པ་དང༌། བཏང་སྙོམས་དང་དགའ་བ་དང་སྙིང་རྗེ་དང་བྱམས་པ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་
ནོ། །དེ་རྣམས་ཀྱིས་གླུས་བསྐུལ་བར་བྱ་བའི་གཞི་གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་ཞུ་བ་ཐིག་ལེའི་ངོ་
བོར་གནས་པ་ནི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། རྨི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཞུགས་པའི་རྣམ་པར་
ཤེས་པ་ལ་སད་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དོན་དུ་སྐུལ་བར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་སེམས་
ཅན་གྱི་དོན་གྱི་སླད་དུ་སྤྱན་མ་ལ་སོགས་པའི་ལྷ་མོ་རྣམས་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་མངལ་གྱི་ཟླ་བ་བདུན་པ་ནས་རྨི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཞུགས་

པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མངལ་ནས་བཙའ་ཁ་མའི་བར་དང་ཆོས་མཐུན་ནོ། །
དེ་ལྟར་ཞུ་བ་ལས་བསྐུལ་བའི་ཚུལ་དངོས་ནི་འགྲེལ་པར་དྲངས་པའི་རྩ་རྒྱུད་

391

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།
ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་རྣམས་ཏེ། དེ་ཡང་སྤྱན་མ་གཙོ་བོ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཡེ་

ཤེས་རྡོ་རྗེ་བསྐུལ་བ་ནི། སྤྱན་མ་བདག་ནི་འགྲོ་བའི་ཡུམ། །རྣལ་འབྱོར་པ་ཡི་རྒྱུ་མཐུན་གནས། །བདག་གི་དཀྱིལ་འཁོར་རང་བཞིན་གྱིས། །དུས་འཁོར་བཞེངས་ལ་
བདག་འདོད་མཛོད། །ཅེས་པ་སྟེ། དེ་དག་གི་དོན་ནི་ས་ཁམས་དག་པའི་ངོ་བོ་སྤྱན་མ་བདག་ནི་སྐྱེ་འགྲོ་རྣམས་ལ་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེད་པའི་ཡུམ་སྟེ་སྤྱན་མ་བདག་གི་རླུང་ས་རླུང་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱི་ལྟེ་བའི་དྷཱུ་ཏཱིར་བཅིངས་ཏེ་མི་གཡོ་
བར་བྱས་པ་ལས་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་ཁུ་བ་ནོར་བུ་ནས་ལྟེ་བར་བྱོན་པ་ལ་བརྟེན་
ནས་བྱུང་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོར་གནས་ལ། དེས་ན་ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེའི་རང་བཞིན་དུས་འཁོར་ཁྱེད་ཁུ་བའི་ངོ་བོ་ལས་བཞེངས་ལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལྷ་སྤྲོ་བ་
བདག་གི་འདོད་པ་བཞིན་མཛོད་ཅིག་ཅེས་པའོ། །
མཱ་མ་ཀཱིས་སྐུ་རྡོ་རྗེ་བསྐུལ་བ་ནི། མཱ་མ་ཀཱི་བདག་སྲིང་མོ་སྟེ། །རྣལ་འབྱོར་པ་
ཡི་རྣམ་སྨིན་གནས། །བདག་གི་དཀྱིལ་འཁོར་རང་བཞིན་གྱིས། །དུས་འཁོར་
བཞེངས་ལ་བདག་འདོད་མཛོད། །ཅེས་པའི་དོན་ནི་ཆུ་ཁམས་དག་པའི་ངོ་བོ་མཱ་མ་ཀཱི་བདག་རྣལ་འབྱོར་པ་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་སྐལ་བ་ཅན་དུ་སྟོན་པས་སྲིང་མོ་སྟེ་དེ་ཉིད་རྣལ་འབྱོར་བའི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཁུ་བ་ཆུའི་ཁམས་སྙིང་གར་བྱོན་པའི་བདེ་
བ་ཆེན་པོ་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུར་གནས་སོ། །དེ་ནི་མཱ་མ་ཀཱི་བདག་གི་ཁམས་ཆུའི་
རང་བཞིན་གྱིས་སྙིང་གར་རླུང་མི་གཡོ་བར་བཅིངས་པའི་མཐུ་ལས་ཡིན་ནོ། །དེས་
ན་སྐུ་རྡོ་རྗེའི་རང་བཞིན་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཞུ་བ་ལས་བཞེངས་ཏེ་ཆུའི་ཁམས་ཀྱི་
རིགས་ཀྱི་ལྷ་སྤྲོ་བ་བདག་གི་འདོད་པ་བཞིན་མཛོད་ཅིག་ཅེས་པའོ། །

392

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

གོས་དཀར་མོས་གསུང་རྡོ་རྗེ་བསྐུལ་བ་ནི། གོས་དཀར་མོ་བདག་བུ་མོ་
སྟེ། །རྣལ་འབྱོར་པ་ཡི་སྐྱེས་བུར་གནས། །བདག་གི་དཀྱིལ་འཁོར་རང་བཞིན་
གྱིས། །དུས་འཁོར་བཞེངས་ལ་བདག་འདོད་མཛོད། །ཅེས་པའི་དོན་ནི་མེ་དག་པའི་ངོ་བོ་གོས་དཀར་མོ་བདག་ཡོན་ཏན་འཇོ་བའི་བུ་མོ་སྟེ། དེ་ཉིད་རྣལ་འབྱོར་པའི་ལམ་
གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཁུ་བ་མེའི་ཁམས་མགྲིན་པར་བྱོན་པའི་བདེ་ཆེན་སྐྱེས་བུ་བྱེད་
པའི་འབྲས་བུར་གནས་སོ། །དེ་ནི་གོས་དཀར་མོ་བདག་གི་ཁམས་མེའི་རང་བཞིན་
གྱིས་མགྲིན་པར་རླུང་མི་གཡོ་བར་བཅིངས་པའི་མཐུ་ལས་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་གསུང་
རྡོ་རྗེའི་རང་བཞིན་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཁུ་བ་ལས་བཞེངས་ལ་བདག་གི་འདོད་པ་མེའི་
རིགས་ཀྱི་ལྷ་སྤྲོ་བ་མཛོད་ཅིག་ཅེས་པའོ། །
སྒྲོལ་མས་ཐུགས་རྡོ་རྗེ་བསྐུལ་བ་ནི། སྒྲོལ་མ་བདག་ནི་ཚ་མོ་སྟེ། །རྣལ་འབྱོར་པ་ཡི་དྲི་བྲལ་གནས། །བདག་གི་དཀྱིལ་འཁོར་རང་བཞིན་གྱིས། །དུས་འཁོར་
བཞེངས་ལ་བདག་འདོད་མཛོད། །
ཅེས་པའི་དོན་ནི་རླུང་ཁམས་དག་པའི་ངོ་བོ་སྒྲོལ་མ་བདག་ནི་སྙིང་གར་ཁུ་བ་

བཅིངས་པའི་སྲིང་མོ་ལས་བྱུང་བའི་ཚ་མོ་སྟེ། དེ་ཉིད་རྣལ་འབྱོར་པའི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཁུ་བ་མགྲིན་པ་ནས་སྤྱི་བོར་བྱོན་པའི་བདེ་ཆེན་དྲི་བྲལ་ཏེ་བྲལ་
བའི་འབྲས་བུར་གནས་སོ། །དེ་ནི་སྒྲོལ་མ་བདག་གི་ཁམས་རླུང་གི་རང་བཞིན་གྱིས་

སྤྱི་བོར་རླུང་མི་གཡོ་བར་བཅིངས་པའི་མཐུ་ལས་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཐུགས་རྡོ་རྗེའི་རང་བཞིན་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཁུ་བ་ལས་བཞེངས་ལ་བདག་གི་འདོད་པ་རླུང་གི་
རིགས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་སྤྲོ་བར་མཛོད་ཅིག་ཅེས་པའོ། །

393

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

འོན་ཏེ་བྱང་སེམས་སྤྱི་བོར་བྱོན་པའི་བདེ་ཆེན་བྲལ་འབྲས་སུ་ཇི་ལྟར་འོང་
སྙམ་ན། དེ་ནི་ཚུལ་གཞན་དང་མི་འདྲ་བར་སངས་རྒྱས་པའི་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་ཆེན་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུར་བཤད་པ་དང་ཆ་འདྲ་བས་སྐྱོན་མེད་དོ། །ཐུན་མོང་དུ་བསྐུལ་བ་ནི། སྟོང་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཉམས་མྱོང་ནས། །སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་
ནི། །འགྲོ་བ་གདོན་པའི་བསམ་པ་ཡིས། །འགྲོ་བའི་མགོན་པོ་སྤྲོ་བར་མཛོད། །ཅེས་གསུངས་ཏེ་དེའི་དོན་ནི་སྟོང་པ་ནམ་མཁའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་རང་བཞིན་ཁུ་
བའི་ངོ་བོར་ཞུ་བའི་བདེ་བ་ཉམས་སུ་མྱོང་ཞིང་མངོན་དུ་མཛད་ནས་ནི་འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་རྣམས་འཁོར་བ་ལས་གདོན་པའི་བསམ་པ་བརྩེ་བ་ཆེན་པོ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཡིས་སྐུ་
གསུང་ཐུགས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལྷ་ཚོགས་རྣམས་ནི་འགྲོ་བ་སྡུག་བསྔལ་ལས་སྐྱོབ་
པའི་མགོན་པོ་ཁྱོད་ཀྱིས་སྤྲོ་བར་མཛོད་ཅིག་ཅེས་གླུས་བསྐུལ་ལོ། །
གླུས་བསྐུལ་གྱི་སྐབས་འདིར་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་བསྐུལ་བ་རྣམ་པ་
གཉིས་ཏེ་གཅིག་ནི་སྲོག་རྫོགས་པའི་སླད་དུ་ཡིན་ལ་གཉིས་པ་ནི་ལོ་བཅུ་དྲུག་གི་མཐར་བདེ་བ་རྫོགས་པའི་སླད་དུའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ལ་མཁས་པ་ [རྗེ་ཀུ་མཱར།] དག་འདི་སྐད་གསུང་སྟེ། འདིར་གླུས་བསྐུལ་བ་གཉིས་ཏེ་གཅིག་སྲོག་རྫོགས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པ་དང༌། གཅིག་བདེ་བ་རྫོགས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པར་གསུངས་པས་ཐིག་ལེའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་མཐར་ཡང་གླུས་བསྐུལ་བ་དགོས་པར་མངོན་མོད་ཀྱི་

སྔོན་གྱི་བླ་མ་རྣམས་བསྐུལ་བ་དང་པོ་འདི་ལས་མི་མཛད་དོ། །ཞེས་གསུང་ཡང༌། འདིར་བསྐུལ་བ་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི་གཞི་ལ་བསྐུལ་བ་རྣམ་པ་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་སྲོག་ཕྱི་རོལ་དུ་རྒྱུ་བ་རྫོགས་པའི་སླད་དུ་མངལ་ན་གནས་

394

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

པའི་མངལ་གྱི་ཕྱི་རོལ་དུ་བསྐུལ་བ་དང༌། བསྐུལ་བ་གཉིས་པ་ནི་མངལ་ནས་བཙས་
ཏེ་ལོ་བཅུ་དྲུག་ལོན་པའི་མཐར་ཁམས་འཕོ་བའི་བདེ་བ་རྫོགས་པའི་སླད་དུ་ཁུ་བ་དབང་པོའི་སྒོར་བསྐུལ་བ་ཡིན་ལ། གཞིའི་བསྐུལ་བ་དང་པོ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་ཞུ་བ་གླུས་བསྐུལ་དང༌། གཞིའི་བསྐུལ་བ་གཉིས་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་དགའ་བ་ལ་དམིགས་པའི་ཐིག་ལེ་དང་ཕྲ་མོའི་རྣལ་འབྱོར་སྒོམ་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ལྟར་སྒོམ་པའི་ཚེ་གཙོ་བོ་ཞུ་བ་མེད་པས་ཞུ་བ་གླུས་བསྐུལ་མི་དགོས་པ་ལ་དགོངས་ནས་སྔོན་གྱི་

བླ་མ་རྣམས་བསྐུལ་བ་དང་པོ་འདི་ལས་མི་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །

༼དེ་ལས་བཞེངས་ཏེ་དཀྱིལ་འཁོར་སྤྲོ་བ།༽
༈ གཉིས་པ་དེ་ལས་བཞེངས་ཏེ་དཀྱིལ་འཁོར་སྤྲོ་བ་ལ་གཉིས། ཞུ་བ་ལས་
གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་རྣམས་ཀྱི་སྐུར་བཞེངས་པ་དང༌། དེ་ནས་དཀྱིལ་འཁོར་སྤྲོ་
བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་ལྷ་མོ་བཞིས་གླུས་བསྐུལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་རབ་ཏུ་ཞུགས་པའི་བཅོམ་ལྡན་འདས་རབ་ཏུ་སད་པར་གྱུར་ཏེ་འགྲོ་བ་མཐའ་དག་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་གཟིགས་ནས་ཁུ་བ་ཟླ་བ་ཞུ་བ་དེ་ལས་ཧཱུཾ་ཡིག་སྔོན་པོ་དང༌། དེ་ལས་རྡོ་རྗེ་སྔོན་པོ་རྩེ་ལྔ་པ་དང༌། དེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་གཙོ་བོ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྣམ་པ་
ཅན་མི་བསྐྱོད་པའི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་མཚོན་པའི་དོན་དུ་མི་བསྐྱོད་པའི་ཅོད་པན་ཅན་ལ་རྡོ་རྗེ་དབྱིངས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་མ་སྣ་ཚོགས་ཡུམ་གྱིས་ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་རྡོ་རྗེ་དབྱིངས་ཕྱུག་མའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་སྣ་ཚོགས་ཡུམ་གྱིས་འཁྱུད་པ་

དང༌། ནུས་མ་རྣམས་བསྐྱེད་པ་དེ་ནས་ལྷ་གཞན་རྣམས་སྤྲོ་བ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ཡང་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་གཙོ་བོ་རྒྱུ་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་ངོ་བོ་མི་

395

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

བསྐྱོད་པ་དང༌། ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་གཙོ་བོ་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔར་ཁ་ཅིག་བཞེད་ཀྱང༌། རྒྱུ་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་ངོ་བོ་རྡོར་སེམས་ཡིན་པར་རྒྱུད་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པ་གོང་དུ་དྲངས་ཟིན་ཅིང༌། འབྲས་བུ་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་ངོ་བོ་མི་བསྐྱོད་པ་ཡིན་པ་དང༌། འདིའི་ཡུམ་ངོ་བོ་རྡོ་རྗེ་དབྱིངས་ཕྱུག་མ་ཡིན་པ་ནི་གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་དམ་
ཚིག་པ་ལ་ཡེ་ཤེས་པ་རོ་མཉམ་པ་འཆད་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདི་ལ་བསྐྱེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ་དག་ལ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་ནམ་མཁའ་དང་
བཅས་ཞེས་པ་རྡོ་རྗེ་དབྱིངས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་མ་དང་ལྷན་ཅིག་སྙིང་པོའི་པདྨར་ཞེས་
པ་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ལ་མེའི་སྟེང་དུ་ཟླ་བ་དང་ཉི་མ་དང་སྒྲ་གཅན་ནམ་དུས་མེའི་དཀྱིལ་

འཁོར་གྱི་སྟེང་དུ་དམ་ཚིག་སེམས་དཔའ་དང་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་རོ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་ཞེས་པ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་

བོ་མི་བསྐྱོད་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་ནའང་གཞན་རིགས་ལ་འཁྱུད་དགོས་པར་གསུངས་པ་དང་འགལ་བའི་སྐྱོན་སྤོང་བའི་ཚུལ་ནི་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟར་གླུས་བསྐུལ་བ་ལས་གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་རྣམས་ཀྱི་སྐུར་བཞེངས་པ་ནི་
སྦྱང་གཞི་མངལ་ན་གནས་པ་ཕྱི་རོལ་དུ་བཙས་པ་དང་ཆོས་མཐུན་ནོ། །
གཉིས་པ་དེ་ནས་དཀྱིལ་འཁོར་བ་སྤྲོ་བ་ནི། འདི་ལ་ཁ་ཅིག །ཡེ་ཤེས་དང་
ཐུགས་དང་གསུང་དང་སྐུའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྣམས་སྤྲོས་ཏེ་ལྷ་སོ་སོ་ལ་ཞུགས་པར་བསམ་པར་བྱའོ། །ཞེས་ལྷ་རྣམས་ཡུམ་གྱི་པདྨ་ལས་སྤྲོས་ནས་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་
མཆོག་གི་སྐབས་སུ་སྤྲོས་པའི་ལྷ་རྟེན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་གནས་པ་རྣམས་ལ་
ཞུགས་པར་སྒོམ་པ་ཡིན་པར་བཞེད་དོ། །དེ་ནི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དམ་ཚིག་གི་

396

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།
དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་དོན་དུ་ཞེས་ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་ལྷ་སྤྲོས་པ་རྣམས་དམ་ཚིག་གི་
དཀྱིལ་འཁོར་དུ་གསུངས་པ་དང་འགལ་ཞིང༌། གཞན་ཡང་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་ལྟར་དཀྱིལ་འཁོར་རབ་ཏུ་སྤྲོ་བ་དག་ཀྱང་ངོ༌། །ཀྱང་ཡིག་གིས་སྔོན་བཞིན་ཞེས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་འདིས་ཀྱང་སྐབས་འདིའི་ལྷ་སྤྲོ་ཚུལ་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་
མཆོག་དང་འདྲ་བར་གསུངས་པས་གནོད་དོ། །
དེས་ན་གཙོ་བོ་ཡམ་ཡུམ་ནུས་མ་རྣམས་དང་བཅས་པ་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་
མཆོག་གི་སྐབས་སུ་བསྐྱེད་ཟིན་པའི་རྗེས་སུ། འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཤེས་རབ་དང་ཐབས་སྙོམས་པར་ཞུགས་པས་དཀྱིལ་འཁོར་ལྔའི་རང་བཞིན་གྱི་སངས་རྒྱས་ནམ་

མཁར་གནས་པ་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་

དམ་ཚིག་གི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་དོན་དུ་རང་གི་ལུས་ལ་བཅུག་སྟེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པདྨར་
སྔགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡི་གེ་སོ་སོ་རྣམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་སྙོམས་པར་ཞུགས་པའི་དགའ་བའི་སྒྲས་དཀྱིལ་འཁོར་ལྔའི་རང་བཞིན་གྱི་
སངས་རྒྱས་གཤེགས་པ་གཤེགས་མ་ནས་འདོད་མ་དང་ཕྱིར་འདོད་མ་རྣམས་ཀྱི་

བར་སྔར་སྤྲོས་པ་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་འཁོད་པ་ཐམས་ཅད་སྤྱན་དྲངས་ཏེ་རང་གི་སྟེང་
གི་ནམ་མཁའ་ལ་བཞུགས་པ་རྣམས་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་དམ་ཚིག་གི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་དོན་དུ་རང་གི་ལུས་ལ་ཞུགས་པ་ཆགས་པ་
ཆེན་པོའི་མེས་ཞུ་བ་ཡུམ་གྱི་པདྨར་སྤྲོས་པ་རྣམས་ལྷ་སོ་སོའི་ས་བོན་དང༌། དེ་ལས་
ལྷ་སོ་སོའི་ཕྱག་མཚན་དང༌། དེ་ལས་ལྷ་སོ་སོ་བསྐྱེད་པ་ཡུམ་གྱི་པདྨ་ལས་སྤྲོས་ཏེ་
རྟེན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་འགོད་པ་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་སྐབས་ཇི་ལྟ་བ་

397

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

བཞིན་བྱེད་དགོས་པ་ནི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་ནས་པདྨ་ལ་སྔོན་བཞིན་དུ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གསལ་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལྟར་ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་འཁོར་གྱི་ལྷ་སྤྲོ་བ་ནི་བྱིས་པ་མངལ་ནས་

བཙས་མ་ཐག་ཕྲུ་མའི་ཆོས་གོས་འཛིན་པའི་ལུས་རྫོགས་པའི་རྣམ་པར་ཕྱི་རོལ་དུ་
གསལ་བར་གྲུབ་སྟེ་ངུ་ཞིང་ཁམས་ལྔའི་རླུང་ངམ་སྲོག་འཛིན་སོགས་རླུང་བཅུ་ཕྱིར་

སྤྲོ་བ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་འགྲེལ་ཆེན་ལས་གསལ་བར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་འགྲེལ་ཆེན་ལས། སྔར་བཞིན་དུ་སླར་ཡང་ཤེས་རབ་གྲབས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཐུགས་དང་
གསུང་དང་སྐུའི་ཆོས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་རབ་ཏུ་སྤྲོ་བར་བྱ་སྟེ་སྐྱེས་པའི་བྱིས་པ་རབ་

ཏུ་སད་པ་ངུ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་དང༌། ཡང༌། དེ་ལྟར་དཀྱིལ་འཁོར་རབ་ཏུ་སྤྲོ་
བ་དག་བྱུང་ངོ༌། །ཀྱང་ཡིག་གིས་སྔོན་བཞིན་ཞེས་པའོ། །བྱིས་པ་མངལ་ནས་འབྱུང་

བའི་དུས་སུ་སྲོག་ལ་སོགས་པའི་རླུང་བཅུ་སྐྱེའོ། །སློབ་མ་རྣམས་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་
འཇུག་པའི་དུས་སུ་མེ་ཏོག་འཐོར་རོ། །གཅེར་བུ་མངལ་གྱི་ཕྲུ་མའི་གོས་འཛིན་པ་
བྱིས་པ་ཞེས་པའི་རྣམ་པར་དག་པས་ལྷའི་དམ་ཚིག་གི་དཀྱིལ་འཁོར་རྫོགས་
པའོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གསལ་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་
ཡང་། ནང་དུ་དཀྱིལ་འཁོར་ལྔ་འབབ་པའི་དོན་དང་ཞེས་པ་འདིས་ཀྱང་ཆོས་མཐུན་
གྱི་ཡུལ་དང་སྦྱང་གཞི་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །
༈ གསུམ་པ་དེ་ལ་ཡེ་ཤེས་པ་དགུག་གཞུག་བྱ་བ་ནི། འདོད་མ་དང་ཕྱིར་

འདོད་མ་སྤྲོས་ཟིན་པའི་རྗེས་སུ་ཡེ་ཤེས་པ་དགུག་གཞུག་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་ཡེ་ཤེས་པ་དགུག་པ་ནི་རྡོ་རྗེ་ཤུགས་ཀྱིས་བྱེད་ལ། དེ་ཡང་རྡོ་རྗེ་ཤུགས་ནི། དབུ་མའི་སྲོག་རྣམ་

398

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

པར་དག་པས་རྡོ་རྗེ་ཤུགས་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རླུང་དག་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་ལ། དེ་ནི། འོད་ཟེར་སྔོན་པོ་ཞེས་སོགས་སྒྲུབ་ལེའི་འགྲེལ་ཆེན་ནས་བཤད་པའི་སྐུ་མདོག་ཞལ་ཕྱག་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་དུ། ཧཱུཾ་ཡིག་རྡོ་རྗེའི་སྤྲུལ་པ་ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་ཧཱུཾ་ལས་རྡོ་རྗེ་དང་དེ་ལས་སྐྱེད་ཅིང་དེ་ཡང༌། ཤེས་རབ་དང་ཐབས་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཤེས་རབ་ཡུམ་དང་ཐབས་ཡབ་མཉམ་པར་སྦྱར་བ་ལས་བྱུང་བ་ཡུམ་གྱི་པདྨ་ལས་སྤྲོ་བ་ཡིན་ལ། ཡང་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་བྱིས་པ་

སྐྱེས་པའི་དབུ་མའི་སྲོག་འབྱུང་བ་ནི་འོད་ཟེར་སྔོན་པོ་སྟེ་དེའི་འབྱུང་བས་དབང་པོ་རྣམས་རབ་ཏུ་སད་ཅིང་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་རྣམས་ལ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དྲུག་པོ་རྣམས་
འཇུག་པ་ནི་ནང་དུའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྡོ་རྗེ་ཤུགས་སྤྲོ་བ་ནི་བྱིས་པ་སྐྱེས་མ་
ཐག་དབུ་མ་ནས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རླུང་དྲུག་རྐང་བཅས་རྒྱུས་ཏེ་དེ་རྒྱུས་པའི་དབང་གིས་དབང་པོ་རྣམས་སད་ནས་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་རྣམས་ལ་རྣམ་ཤེས་དྲུག་འཇུག་པ་དང་
ཆོས་མཐུན་ནོ། །
དེ་ལྟར་སྤྲོས་པའི་རྡོ་རྗེ་ཤུགས་དེས་ཡང་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་ནས་ལྟེ་བའི་
པདྨ་ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་འབྱུང་བའི་སྲོག་གིས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་བཀུག་ནས་
སླར་ཡང་ལྡོག་གོ །དེའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་དག་པ་དྲི་མེད་འོད་ཟེར་འཕྲོ་བ་ཡེ་ཤེས་འཁོར་
ལོའི་དབང་ཕྱུག་ངེས་པར་ལྟེ་བར་རྡོ་རྗེ་ལྕགས་ཀྱུས་བསྣུན་བྱས་ཤིང་ཕྱག་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་པོ་རྣམས་རང་གི་རྡོ་རྗེ་སྦྲུལ་གྱི་ཞགས་པ་དག་གིས་བཅིངས་ནས་རང་གི་
མཚོན་ཆ་རྣམས་ཀྱིས་འཇིག་པར་བྱས་ཏེ། དེ་ལྟར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྒྲུབ་པ་
བྱས་ཤིང་དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད་སྣ་ཚོགས་པའི་འཁོར་ལོ་མཐའ་དག་བསྐྱེད་པར་

399

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

བྱས་ནས་སླར་ཡང་རང་གི་གནས་སུ་འགྲོའ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དེ་ལྟར་སྤོྲོས་པའི་རྡོ་རྗེ་ཤུགས་དེས་འཁོར་ལོའི་དབང་ཕྱུག་ཡེ་ཤེས་པའི་གཙོ་བོ་དུས་ཀྱི་འཁོར་

ལོ་དེའི་ལྟེ་བར་རྡོ་རྗེ་ལྕགས་ཀྱུས་བསྣུན་ཅིང༌། ཡེ་ཤེས་པའི་ཕྱག་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་པོ་རྣམས་རྡོ་རྗེ་ཤུགས་རང་གི་རྡོ་རྗེ་སྦྲུལ་གྱི་ཞགས་པས་བཅིངས་ནས་རྡོ་རྗེ་ཤུགས་
རང་གི་མཚོན་ཆ་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱིས་འཇིག་པར་བྱས་ཏེ་འཁོར་ལོའི་དབང་ཕྱུག་
དགུག་པ་དང་དཀྱིལ་འཁོར་པའི་ལྷ་སྣ་ཚོགས་རྣམས་སྤྱན་དྲང་པར་བྱས་ནས་རྡོ་རྗེ་
ཤུགས་རང་གི་གནས་གཙོ་བོའི་ཐུགས་ཀར་ཐིམ་པར་བསམ་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་ནི་
བྱིས་པ་བཙས་པའི་ཚེ་ལྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་གྱི་པདྨ་ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་འབྱུང་བའི་སྲོག་
རླུང་གིས་རྣམ་ཤེས་རྣམས་རང་རང་གི་ཡུལ་འཛིན་བྱེད་དུ་བཀུག་ནས་སླར་ཡང་སྲོག་ལེྟ་བའི་རྩ་འཁོར་གྱི་པདྨར་ལྡོག་པ་དང་ཆོས་མཐུན་ནོ། །
འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་ལྟར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཡང་དག་པར་མཆོད་དེ།
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དེ་ལྟར་སྤྱན་དྲངས་པའི་ཡེ་ཤེས་པའི་འཁོར་ལོ་ལ་མཆོད་ནས། ཡང་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་ནས་གཞུགས་ན་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་མིག་གི་དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པ་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྨུགས་བྱེད་དོ་ཞེས་པ་ནས། རོ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་གྱུར་པར་བསྒོམ་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་པ་

ལྟར་རྡོ་རྗེ་ཤུགས་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་པ་བཀུག་པའི་རྗེས་སུ་བྱིས་པའི་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་
དང༌། ལུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དང༌། ལྕེའི་རྣམ་ཤེས་དང༌། སྣའི་རྣམ་ཤེས་རྣམས་དང་རིམ་
པ་བཞིན་ཆོས་མཐུན་པའི་ཁྲོ་བོ་རྨུགས་བྱེད་དང༌། རེངས་བྱེད་དང༌། ཁེངས་བྱེད་དང༌། ཤིན་ཏུ་སྟོབས་རྣམས་ཀྱིས་རིམ་པ་བཞིན་ཡེ་ཤེས་པ་རྣམས་དམ་ཚིག་པ་

400

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

རྣམས་ལ་གཞུག་པ་དང༌། བཅིང་བ་དང༌། མཉེས་པ་དང༌། རོ་མཉམ་པར་བྱེད་པར་བསྒོམ་ཞིང༌། དེ་ལྟར་སྒོམ་པའི་ཚེ་དགུག་པ་ལ་ཛཿཡིག་དང༌། གཞུག་པ་ལ་ཧཱུཾ་ཡིག་དང་བཅིང་པ་ལ་བཾ་ཡིག་དང༌། མཉེས་པ་ལ་ཧོཿཡིག་དང༌། རོ་མཉམ་པ་ལ་ཧི་ཡིག་རྣམས་དྲག་ཏུ་བརྗོད་ཅིང་དེའི་ཚེ་ཕྱག་རྒྱ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་རྡོ་རྗེ་ལྕགས་ཀྱུ་དང་། རྡོ་རྗེ་དང༌། རྡོ་རྗེ་ཞགས་པ་དང༌། རྡོ་རྗེ་དྲིལ་བུ་དང༌། རྡོ་རྗེ་དབྱུག་པའི་ཕྱག་རྒྱ་རྣམས་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ཡེ་ཤེས་པ་དང་དམ་ཚིག་པ་རེ་རེ་ནས་རོ་མཉམ་དུ་སྒོམ་པ་ནི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་བསྐྱེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ཞེས་པ་ནས། སྙིང་གའི་པདྨ་ལའོ་ཞེས་
པ་ནི་ངེས་པའོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ཐུགས་དཀྱིལ་གྱི་རོ་མཉམ་གསལ་བར་བསྟན་
པ་ལྟར་དང༌། དེའི་ཞར་བྱུང་དུ་སྐུ་དཀྱིལ་གྱི་ཁྲོ་བོ་རྣམས་ཀྱི་རོ་མཉམ་དངོས་སུ་
གསུངས་ནས་གསུང་དཀྱིལ་དང་སྐུ་དཀྱིལ་གྱི་ལྷ་གཞན་རྣམས་ཀྱི་རོ་མཉམ་རྩ་བར་
གསུངས་པ་གོ་སླར་མཛད་དོ། །
དེ་ཡང་འགྲེལ་པར་དངོས་སུ་གསུངས་པ་རྣམས་ནི་བཀླགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་

ཤེས་ལ། གོ་སླར་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་རོ་མཉམ་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བཤད་ན་རྒྱུད་
ལས། གསུང་ལས་སྐྱེས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་ནི་ཞེས་པ་ནས། ས་ཡི་དཀྱིལ་འཁོར་
ལག་ན་ཟླ་ཉི་དག་ཀྱང་བསྒོམ་པར་བྱ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་གསུང་དཀྱིལ་གྱི་ལྷ་མོ་
རྣམས་ཀྱི་རོ་མཉམ་དང་སའི་ཁོར་ཡུག་ལ་འཆར་བའི་ཟླ་ཉི་དམ་ཚིག་པ་ལ་ཡེ་ཤེས་
པ་རོ་མཉམ་པའི་བར་བསྟན་པའི་གསུང་གི་རྣལ་འབྱོར་མའི་གཙོ་མོ་ཡུམ་ནི་ཤར་དུ་ཙཱ་མུཎྜཱི་ལ་ལྷའི་དབང་པོས་འཁྱུད་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་མེ་མཚམས་སུ་ཁྱབ་འཇུག་མ་ལ་ཚངས་པས་འཁྱུད་པ་དང༌། ལྷོར་ཕག་མོ་ལ་དྲག་པོ་སྟེ་དབང་ཕྱུག་གིས་འཁྱུད་

401

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

པ་དང༌། བདེན་བྲལ་དུ་གདོང་དྲུག་མ་ལ་ཚོགས་ཀྱི་བདག་པོས་འཁྱུད་པ་དང༌། ནུབ་
ཏུ་དབང་མོ་ལ་བདེན་བྲལ་ཏེ་སྲིན་པོས་འཁྱུད་པ་དང༌། རླུང་དུ་ཚངས་མ་ལ་ཁྱབ་འཇུག་གིས་འཁྱུད་པ་དང༌། བྱང་དུ་དྲག་མོ་འམ་དབང་ཕྱུག་མ་ལ་གཤིན་རྗེས་འཁྱུད་པ་དང༌། དབང་ལྡན་དུ་དཔལ་མོ་ལ་གདོང་དྲུག་པས་འཁྱུད་པའོ། །དེ་རྣམས་ཀྱི་གཙོ་འཁོར་རྣམས་དམ་ཚིག་པ་ལ་ཡེ་ཤེས་པ་རོ་མཉམ་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་ཚེས་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་ནི་ཤར་སྒོའི་གཡས་སུ་པདྨའི་ལྟེ་བར་ལྷ་མིན་བདག་པོ་
སྲིན་པོ་ལ་སྲིན་མོས་འཁྱུད་པ་དང་། མེ་མཚམས་སུ་རླུང་ལྷ་ལ་རབ་གཏུམ་མས་འཁྱུད་པ་དང༌། ལྷོ་སྒོའི་གཡས་སུ་མེ་ལྷ་ལ་ཆུ་ལྷ་མོས་འཁྱུད་པ་དང༌། བདེན་བྲལ་དུ་གདོང་དྲུག་པ་ལ་དཔལ་མོས་འཁྱུད་པ་དང༌། ནུབ་སྒོའི་གཡས་སུ་ལྷའི་དབང་པོ་ལ་རླུང་ལྷ་མོས་འཁྱུད་པ་དང༌། རླུང་དུ་ཚངས་པ་ལ་གློག་མས་འཁྱུད་པ་དང༌། བྱང་སྒོའི་གཡས་སུ་རྒྱ་མཚོ་སྟེ་ཆུ་ལྷ་ལ་ཕག་མོས་འཁྱུད་པ་དང༌། དབང་ལྡན་དུ་ཚོགས་ཀྱི་དབང་པོ་ཚོགས་བདག་ལ་གཞོན་ནུ་གདོང་དྲུག་མས་འཁྱུད་པ་དང༌། བྱང་སྒོའི་གཡོན་དུ་དྲག་པོ་དབང་ཕྱུག་ལ་རི་སྲས་མས་འཁྱུད་པ་དང༌། ལྷོ་སྒོའི་གཡོན་དུ་གཤིན་རྗེ་ལ་གཤིན་རྗེ་མས་འཁྱུད་པ་དང༌། ཤར་སྒོའི་གཡོན་དུ་ཁྱབ་འཇུག་ལ་དཔལ་མོས་འཁྱུད་པ་དང༌། ནུབ་སྒོའི་གཡོན་དུ་གནོད་སྦྱིན་ལ་གནོད་སྦྱིན་གྱི་དབང་

མོས་འཁྱུད་པའོ། །དེ་རྣམས་གཙོ་འཁོར་དམ་ཚིག་པ་རྣམས་ལ་ཡེ་ཤེས་པ་རོ་མཉམ་པ་དང༌། སྐུ་དཀྱིལ་གྱི་རྩིག་པའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཕྱོགས་བཞིའི་སྟེགས་བུ་དག་ལ་ཀླུ་
རྣམས་གནས་སོ། །
དེ་ཡང་ཇི་ལྟར་གནས་ན་ཤར་གྱི་སྟེགས་བུ་ལ་རླུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་སྟེང་

402

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

དུ་པདྨ་དང་སྟོབས་རྒྱུ་གཉིས་གནས་ཤིང༌། དེ་བཞིན་དུ་ལྷོར་མེའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་
ནོར་རྒྱས་ཀྱི་བུ་དང་དུང་སྐྱོང་གནས་པ་དང༌། བྱང་དུ་ཆུའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་རིགས་
ལྡན་དང་མཐའ་ཡས་གནས་པ་དང༌། ནུབ་ཏུ་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་འཇོག་པོ་དང་
པདྨ་ཆེན་པོ་གནས་སོ། །ཡང་དེ་བཞིན་དུ་རབ་གཏུམ་མ་རྣམས་ཀྱང་དུར་ཁྲོད་ཀྱི་ས་

ལ་གནས་ཏེ་རླུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་གནས་པའི་ཤར་གྱི་དུར་ཁྲོད་རྩེ་མོས་འབིགས་
པར་ཁྱི་གདོང་མ་དང༌། ལྷོའི་དུར་ཁྲོད་སྲེག་པར་ཕག་གདོང་མ་དང༌། བྱང་དུ་རུལ་བ་དང་བཅས་པའི་དུར་ཁྲོད་དུ་སྟག་གདོང་མ་དང༌། ནུབ་ཏུ་རྣག་གི་དུར་ཁྲོད་དུ་ཅེ་སྤྱང་གདོང་མ་དང༌། མེ་མཚམས་སུ་ལྷག་མ་ཅན་གྱི་དུར་ཁྲོད་དུ་བྱ་རོག་གདོང་མ་དང༌།
བདེན་བྲལ་དུ་མི་བཟད་པའི་གཡུལ་གྱི་དུར་ཁྲོད་དུ་བྱ་རྒོད་གདོང་མ་དང༌། རླུང་དུ་
སྦྲུལ་གྱི་ཟོས་པའི་དུར་ཁྲོད་དུ་བྱ་ཁྱུང་གདོང་མ་དང༌། དབང་ལྡན་དུ་བྱིས་པ་ཤི་བའི་
དུར་ཁྲོད་དུ་འུག་གདོང་མ་གནས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་ཡབ་ཀླུ་རྣམས་ལ་ཡུམ་རབ་གཏུམ་མ་རྣམས་འཁྱུད་པ་དང༌། ཡུམ་རབ་གཏུམ་མ་རྣམས་ལའང་ཡབ་ཀླུ་རྣམས་ཀྱིས་

འཁྱུད་ཅིང༌། དེ་ཡང་གཞན་རིགས་ལ་འཁྱུད་དགོས་པས་ཤར་ཕྱོགས་པ་རྣམས་དང་ནུབ་ཕྱོགས་པ་རྣམས་ཕན་ཚུན་དུ་འཁྱུད་པ་དང༌། བྱང་ཕྱོགས་པ་རྣམས་དང་ལྷོ་ཕྱོགས་པ་རྣམས་ཕན་ཚུན་དུ་འཁྱུད་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་མེ་མཚམས་པ་དང་ནུབ་བྱང་པ་རྣམས་ཕན་ཚུན་དུ་འཁྱུད་པ་དང༌། བདེན་བྲལ་བ་རྣམས་དང་དབང་ལྡན་པ་རྣམས་ཕན་ཚུན་དུ་འཁྱུད་དགོས་པ་ནི། དེ་བཞིན་ས་ཡི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་གནས་
རིགས་ཀྱི་དབང་གིས་འཇོག་པོ་དང་ནི་པདྨ་ཆེན་པོར་འགྱུར། །དེ་རྣམས་ཤེས་རབ་རབ་གཏུམ་མ་རྣམས་དུར་ཁྲོད་ས་ལ་གནས་པའི་ཁྱི་གདོང་མ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། །དེ་

403

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

རྣམས་ཐབས་ནི་ལདྨ་ལ་སོགས་གཞན་གྱི་རིགས་ཀྱི་དབང་གིས་བདེ་བ་དམ་པའི་
དོན་དུ་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་ཀླུ་དང་རབ་
གཏུམ་མ་ཡབ་ཡུམ་རྣམས་དམ་ཚིག་པ་ལ་ཡེ་ཤེས་པ་རོ་མཉམ་པ་དང་ཟླ་ཉི་དམ་ཚིག་པ་ལ་ཟླ་ཉི་ཡེ་ཤེས་པ་རོ་མཉམ་པར་སྒོམ་པ་སྟེ་རོ་མཉམ་གྱི་རྒྱུད་གོ་སླར་
བཞག་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་བསྡུས་པའོ། །
༈ བཞི་པ་དེ་ལ་རིགས་ཀྱིས་རྒྱས་གདབ་པ་ནི། འགྲེལ་ཆེན་ལས། ད་ནི་ཅོད་པན་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པས་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་རིགས་ཀྱིས་རྒྱས་གདབ་པ་གསུངས་པ་

འདིར་མཆོག་གི་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་ཅོད་པན་དག་ལ་ཕན་
ཚུན་རྡོ་རྗེ་ཡི་ནི་རྡོ་རྗེར་འགྱུར་ཏེ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཡེ་ཤེས་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཕན་ཚུན་ཡང་དག་པར་སྦྱོར་བའི་ཕྱི་རོ། །དེ་བས་ན་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་
དང་རྣམ་པར་ཤེས་པས་ཡེ་ཤེས་ལ་སྟེ་གཉི་གའི་སྤྱི་བོ་ལ་ཐུགས་རྡོ་རྗེ་ཆོས་གོས་
དང་གཙུག་ཏོར་འཛིན་པ་རྡོ་རྗེ་སྐྱིལ་ཀྲུང་གིས་གནས་པ་ས་ལ་རེག་པའི་ཕྱག་རྒྱས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དབུགས་དབྱུང་བས་སོ། །
ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རིགས་ལ་ནི་རིགས་ལྔས་རྒྱས་གདབ་པ་བཀག་སྟེ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ན་ཡེ་ཤེས་དང་རྣམ་པར་
ཤེས་པའི་ཆོས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ལྔའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཅོད་པན་ནི་རེས་འགའ་ནའོ་
ཞེས་པ་ངེས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ལ་མི་མཐུན་པ་མང་སྟེ། གཉི་གའི་སྤྱི་བོ་

ལ་ཞེས་པ་མཁས་པ་ཁ་ཅིག་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་ཀའི་སྤྱི་བོ་ལ་ཞེས་འཆད། ཁ་ཅིག་
རྡོར་སེམས་དང་མི་བསྐྱོད་པ་གཉིས་ཀའི་སྤྱི་བོ་ལ་ཞེས་འཆད་དོ། །ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་

404

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

རིགས་ལ་ནི་ཞེས་པ་ཁ་ཅིག་རབ་བྱུང་གི་ཆ་བྱད་ཅན་ལ་འཆད། ཁ་ཅིག་རྡོར་སེམས་ལ་འཆད། ཁ་ཅིག་རིགས་ལྔ་རང་གིས་རང་ལ་རྒྱས་འདེབས་པ་བཀག་པའི་འཆད་ཀྱང༌། འདི་ལྟར་དུ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ་རིགས་དྲུག་པོ་རྡོ་རྗེ་ལ་སོགས་པའི་རིགས་སུ་བྱེད་པའི་ཚེ་དོན་གྲུབ་རལ་གྲིའི་རིགས་དང་རིན་འབྱུང་རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་དང་སྣང་
མཐའ་པདྨའི་རིགས་དང་རྣམ་སྣང་འཁོར་ལོའི་རིགས་དང་རྡོར་སེམས་དང་མི་བསྐྱོད་པ་རྡོ་རྗེའི་རིགས་སུ་བྱེད་པས། རྡོ་རྗེ་ཡི་ནི་རྡོ་རྗེར་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་པའི་འགྲེལ་པར། དེ་བས་ན་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རྣམ་ཤེས་ཞེས་སོགས་བྱུང་བ་ཡིན་ལ། དེ་དག་གིས་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རིགས་དང་མི་བསྐྱོད་པ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རིགས་གཉིས་རྡོ་རྗེའི་རིགས་སུ་མཚུངས་པ་དེས་ན་ཕན་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་རྒྱས་འདེབས་པ་དང༌། རྡོར་སེམས་དང་མི་བསྐྱོད་པ་གཉིས་ཀའི་སྤྱི་བོ་ལ་ཐུགས་རྡོ་རྗེ་མི་བསྐྱོད་པ་
ཆོས་གོས་དང་གཙུག་ཏོར་འཛིན་པ་སོགས་ཀྱིས་རྒྱས་གདབ་ཅེས་པའི་དོན་ནོ། །
ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རིགས་ལ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
ཕུང་པོའི་རིགས་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་ལ་ནི་རིགས་ལྔ་རལ་པའི་ཅོད་པན་ཅན་གྱིས་

རྒྱས་གདབ་པ་བཀག་སྟེ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོའམ་ཁམས་ཕྲ་བ་འོད་གསལ་གྱི་

སེམས་དེ་འཁོར་འདས་ཐམས་ཅད་སྐྱེད་པ་པོ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་དེ་རྣམ་པར་དག་པའི་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་ཡང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

རོ། ། ཞེས་པའོ། །ཡང་ན། ཡེ་ཤེས་དང་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི་འགྱུར་མང་དུ་ཡང་ན་
འོན་ཀྱང་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཡང་ན་འོན་ཀྱང་ཡེ་ཤེས་དང་རྣམ་ཤེས་ཕན་ཚུན་རྒྱས་འདེབས་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སངས་རྒྱས་ལྔའི་བདག་ཉིད་ཅན་མི་

405

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

བསྐྱོད་པ་ལྗང་གུས་རྡོར་སེམས་སྔོན་པོ་ལ་རེས་འགའ་ན་རྒྱས་འདེབས་པར་ཡང་རུང་ངོ༌། །ཞེས་པ་སྟེ་སྔ་མའི་དམིགས་བསལ་ལོ། །དེ་རྣམས་ཀྱིས་མི་བསྐྱོད་པ་དང་རྡོར་སེམས་ལ་རྒྱས་འདེབས་ཚུལ་བསྟན་ནས་རིགས་ལྷག་མ་བཞི་ལ་རྒྱུས་འབྲས་བུ་ལ་རྒྱས་འདེབས་ཚུལ་སྟོན་པ་ནི། གཟུགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་མི་བསྐྱོད་པ་སྟེ་སྐུའི་རྣམ་པ་
ཐུགས་ཀྱི་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གསལ་བར་པདྨ་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་སྣང་མཛད་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ་ལུས་ཀྱིས་

གསུང་སོ་སོ་བརྗོད་པ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རིན་ཆེན་དབང་པོའི་ཆུ་སྐྱེས་
འཛིན་ཏེ་རྡུལ་གྱི་ཆོས་ཅན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །དོན་ཡོད་གྲུབ་པའི་ཅོད་པན་ལ་ནི་རབ་
མཆོག་ནོར་བུའི་ཕྱག་སྟེ་ཁྲག་ལས་ཤ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་
ཀྱིས་བསྟན་ཏེ། དེ་ཡང་སྐུའི་རྣམ་པ་ཐུགས་ལས་འབྱུང་བ་དང༌། ལུས་སམ་སྐུས་གསུང་སོ་སོར་བརྗོད་པ་དང༌། སྣང་མཐའི་རང་གཞིན་གཤེར་བ་ཆུ་ལས་རྡུལ་འབྱུང་བ་དང༌། རྡུལ་ཏེ་ཁྲག་ལས་ཤ་འབྱུང་བས་རིམ་པ་བཞིན་མི་བསྐྱོད་པས་རྣམ་སྣང་དང༌། རྣམ་སྣང་གིས་འོད་དཔག་མེད་དང༌། འོད་དཔག་མེད་ཀྱིས་རིན་འབྱུང་དང༌། རིན་འབྱུང་གིས་དོན་གྲུབ་ལ་རྒྱས་འདེབས་པ་ཡིན་ནོ། །
ཡང་འགྲེལ་ཆེན་ལས། རྣམ་པར་སྣང་མཛད་དང་གཡོན་གྱི་ལྷ་སྟེ་སྣང་བ་
མཐའ་ཡས་དང་མི་འཇིག་པ་སྟེ་རིན་ཆེན་འབྱུང་ལྡན་དང་དེའི་སྐྱེས་བུ་སྟེ་དོན་ཡོད་གྲུབ་པ་དང་དབང་ལྡན་ཏེ་མི་བསྐྱོད་པ་དང་དུས་ཀྱི་མེ་སྟེ་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་རྣམས་
ནི་ས་དང་ཆུ་དང་མེ་དང་རླུང་དང་ནམ་མཁའ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཐ་མལ་པའི་ཕུང་པོ་རྣམས་ཏེ་དག་པའི་ཕུང་པོ་གཙུག་ཏོར་དང་ཆོས་གོས་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་

406

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

རྒྱས་གདབ་བོ། །དེ་ལྟར་དྲུག་ནི་རལ་པའི་ཅོད་པན་ཅན་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ལ་ཁ་ཅིག །རིགས་དྲུག་རལ་པའི་ཅོད་པན་ཅན་ལ་རིགས་དྲུག་
ཆོས་གོས་གཙུག་ཏོར་འཛིན་པས་རྒྱས་གདབ་པ་ཙམ་བཤད་ནས་རིགས་དྲུག་གང་གི་ས་གང་ལ་རྒྱས་འདེབས་པ་མི་གསལ་ལོ། །མཁས་པ་ཁ་ཅིག་རྒྱས་གདབ་དེ་དག་སུས་རྒྱས་བཏབ་ཀྱང་རུང་སྟེ། རྒྱས་གདབ་དེའི་སྤྱི་བོ་ལ་ཐུགས་རྡོ་རྗེ་རབ་བྱུང་གི་
རྣམ་པ་སྤྲུལ་པའི་སྐུས་རྒྱས་གདབ་པ་ནི་བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་པ་སྟེ་འདིར་དཀྱིལ་འཁོར་ན་གནས་པ་གཙོ་བོ་དང་རིགས་ལྔ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་
ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུང་སྟེ། རིགས་དྲུག་རལ་པའི་
ཅོད་པན་ཅན་ལ་རྒྱས་འདེབས་པའི་ཆོས་གོས་དང་གཙུག་ཏོར་འཛིན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ལ་མཛད་པར་མངོན་ནོ། །འདི་ནི་ཕུང་པོ་རྣམས་རེ་རེ་དག་པའི་ཕུང་པོ་གཙུག་ཏོར་དང་ཆོས་གོས་འཛིན་པ་ཞེས་རྒྱས་འདེབས་བྱེད་གཙུག་ཏོར་དང་ཆོས་གོས་འཛིན་པ་རྣམས་ཐ་མལ་པའི་ཕུང་པོ་དྲུག་དག་པའི་ཕུང་པོའི་རང་བཞིན་དུ་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ། །
སྒྲུབ་ཐབས་ཞལ་ལུང་ལས། རྣམ་སྣང་སྣང་མཐའ་རིན་འབྱུང་དོན་གྲུབ་མི་བསྐྱོད་པ་རྡོར་སེམས་ཏེ་དྲུག་རལ་པའི་ཅོད་པན་ཅན་རྣམས་ལ་རིམ་པ་བཞིན་རྣམ་སྣང་སོགས་ཆོས་གོས་དང་གཙུག་ཏོར་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱས་གདབ་པ་མཛད་ལ། དེའི་དགོངས་པ་ལྟར་བྱེད་ན། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རིགས་ལ་ནི་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་
རིགས་ལྔ་པོ་རང་གིས་རང་ལ་རྒྱས་གདབ་ཏུ་མི་རུང་བའི་དོན་ཅན་དུ་བཤད་ན་འགལ་འདུར་འགྱུར་བས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རིགས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་བདག་གིས་གོང་

407

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དུ་བཤད་པ་ལྟར་ཁས་བླང་བར་བྱ་དགོས་སོ། །ཡང་ན། དེ་བས་ན་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རྣམ་

པར་ཤེས་པ་དང་ཞེས་པ་ནས། དོན་ཡོད་གྲུབ་པའི་ཅོད་པན་ལ་ནི་རབ་མཆོག་ནོར་བུའི་ཕྱག་སྟེ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་རིགས་དྲུག་པོ་གང་ལ་གང་གིས་རྒྱས་འདེབས་པ་བསྟན་ནས། དེ་ལྟར་རྒྱས་འདེབས་པའི་གདབ་པར་བྱ་བ་སྐུའི་རྣམ་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ལ་རྒྱས་འདེབས་བྱེད་སྐུའི་རྣམ་པ་ཇི་ལྟ་བུས་རྒྱས་གདབ་སྙམ་ན། དེའི་ཚུལ་ནི། དྲུག་ནི་རལ་པའི་ཅོད་པན་དུ་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་པ་ནས། དག་པའི་ཕུང་པོ་གཙུག་ཏོར་དང་ཆོས་གོས་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱས་གདབ་པའོ། །དེ་ལྟར་དྲུག་ནི་རལ་པའི་ཅོད་པན་ཅན་
ཞེས་བྱའོ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སྟོན་ཏེ། དེ་ཡང་ཐ་མལ་པ་སྦྱང་གཞི་མ་དག་པའི་ཕུང་
པོ་འམ་ཁམས་དྲུག་མཚོན་བྱེད་རིགས་དྲུག་རལ་པའི་ཅོད་པན་ཅན་དྲུག་ལ་དག་པའི་ཕུང་སོགས་མཚོན་བྱེད་རིགས་དྲུག་གཙུག་ཏོར་དང་ཆོས་གོས་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱས་འདེབས་ཞེས་པའི་དོན་ཅན་དུ་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ན་མི་བསྐྱོད་པ་རབ་བྱུང་གི་རྣམ་པ་ཅན་གྱིས་རྣམ་སྣང་རལ་པའི་ཅོད་པན་ཅན་ལ་རྒྱས་
གདབ་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ནོ། །
འཁོར་གྱི་ལྷ་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་རྒྱས་གདབ་པ་ནི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ལྷག་མའི་
འཁོར་ལོའི་ལྷ་དང་ལྷ་མོ་རྣམས་ཀྱི་ཅོད་པན་ནི་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་ཚོགས་པའི་རིང་བཞིན་
དང་རང་རང་གི་རིགས་ཀྱིས་རྒྱས་གདབ་སྟེ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རིགས་དྲུག་པོ་
གང་གི་རིགས་ཅན་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་རིགས་དྲུག་པོ་ལོངས་སྐུའི་ཆ་བྱད་ཅན་གྱིས་

རྒྱས་གདབ་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་ནུས་མ་རྣམས་མ་གཏོགས་པའི་རིགས་ཅན་གྱི་ལྷ་

དང་ལྷ་མོ་ནག་པོ་རྣམས་ལ་དོན་གྲུབ་ཀྱིས་རྒྱས་གདབ་པ་དང༌། དམར་པོ་རྣམས་ལ་

408

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

རིན་འབྱུང་དང༌། དཀར་པོ་རྣམས་ལ་སྣང་མཐའ་དང༌། སེར་པོ་རྣམས་ལ་རྣམ་སྣང་དང༌། ལྗང་བུ་རྣམས་ལ་མི་བསྐྱོད་པ་དང༌། ནུས་མ་དང་སྔོན་པོ་རྣམས་ལ་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔས་རྒྱས་གདབ་བོ། །
༈ ལྔ་པ་སྐུ་གསུང་ཐུགས་བྱིན་གྱིས་བརླབ་པ་ནི། འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་
བྱིས་པ་སྐྱེས་པའི་ལུས་དང་ངག་དང་སེམས་བྱིན་གྱིས་བརླབ་པ་སད་པ་དང་རྨི་

ལམ་དང་ཤིན་ཏུ་གཉིད་ལོག་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བྱིས་པ་སྐྱེས་པའི་ལུས་ངག་སེམས་གསུམ་སད་རྨི་གཉིད་མཐུག་
གི་སྐབས་གསུམ་དུ་འགྱུར་བ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་སྐུ་གསུང་ཐུགས་བྱིན་རླབས་

བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་བྱེད་ཚུལ་ནི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དཔྲལ་བ་དང་མགྲིན་པ་དང་
སྙིང་ག་དང་ལྟེ་བ་དང་གསང་བ་དང་གཙུག་ཏོར་ལ་ༀ་ཨཱཿ ཧཱུཾ་ཧོཿ སྭཱ་ཧཱ་འདི་རྣམས་
ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པའི་ཡན་ལག་ནི་བྱིས་པ་མས་འཁྲུ་བར་བྱེད་པ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་
བཞིན་དུ་རབ་མཆོག་རྒྱལ་བའི་བདག་པོའི་ལྷ་མོ་རྣམས་ཀྱིས་ཞེས་པ་རྣལ་འབྱོར་མ་
རྣམས་ཀྱིས་བཀྲུ་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་ཀའི་དཔྲལ་
མགྲིན་སྙིང་གར་ༀ་ཨཱཿ ཧཱུཾ་རིམ་པ་བཞིན་དང༌། ཡུམ་གྱི་ལྟེ་བར་ཧོཿ དང་གསང་བར་སྭཱ། གཙུག་ཏོར་ལ་ཧཱ་བཀོད་དེ་བྱིན་གྱིས་བརླབ་ཅེས་མདོར་བསྟན་ནས། བྱིན་གྱིས་

རློབ་ཚུལ་དངོས་འཆད་པ་ནི། འདིར་བྱིན་གྱིས་བརླབ་པ་ནི་ཞེས་སོགས་མན་ཆད་
ཀྱིས་སྟོན་ལ། དེ་ཡང་དང་པོར་བྱིས་པ་མས་འཁྲུ་བ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་རབ་མཆོག་རྒྱལ་བའི་བདག་པོ་གཙོ་བོ་ལ་རྣལ་འབྱོར་བ་རྣམས་ཀྱིས་བུམ་པའི་ཆུས་བཀྲུ་
བར་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །

409

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དེ་ནས་སྐུ་གསུང་ཐུགས་བྱིན་གྱིས་བརླབ་པ་ནི་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་ཀའི་
དཔྲལ་བར་ཨ་ལས་ཟླ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་སྟེང་དུ་ༀ་ཡིག་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་
འཁོར་ལོ་རྩིབས་བརྒྱད་པ། དེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་སྐུ་རྡོ་རྗེ་སྐུ་མདོག་དཀར་པོ་
ཞལ་ཕྱག་དང་ཕྱག་མཚན་སོགས་འགྲེལ་ཆེན་ལས་གསལ་བར་གསུངས་པ་ལྟར་ཤེས་རབ་ཡུམ་དང་བཅས་པ་བསྐྱེད་ལ། དེ་ནས་དཔྲལ་བ་ལས་སྤྲོས་པས་སྐུ་རྡོ་རྗེ་དེ་ལས་དེ་ལྟ་བུ་དཔག་མེད་བྱུང་སྟེ་ནམ་མཁའི་ཁམས་ཀུན་ནས་ཡོངས་སུ་གང་བར་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །དེ་ནས་དེ་རྣམས་ཀྱིས་སྐུ་རྡོ་རྗེས་གདུལ་བར་བྱ་བའི་སེམས་ཅན་
རྣམས་ལ་ཆོས་སྟོན་པ་མཛད་ནས་སླར་ལོག་གཅིག་ཏུ་འདུས་ཏེ་བདག་ཉིད་ཀྱི་བདུན་དུ་ཡང་དག་པར་བཀོད་པ་ལ། སྐུའི་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་བདག་ལ་དབང་སྐུར་དུ་གསོལ་ཞེས་གསོལ་བ་གདབ་པར་བྱའོ། །དེ་ནས་སྐུའི་རིགས་ཀྱི་ལྷ་མོ་རྣམས་ཀྱིས་

བདུད་རྩིའི་བུམ་པས་མངོན་པར་དབང་བསྐུར་བར་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་དབང་བསྐུར་བ་ལ་བྱིན་གྱིས་བརླབ་པ་ནི། རང་གི་དཔྲལ་བར་ཟླ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་

བསྒོམ་པའི་སྐུ་རྡོ་རྗེ་བཅུག་ནས། དཔལ་ལྡན་སྐུ་ཡི་རྡོ་རྗེ་འཛིན། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས་པོ་འདི་བརྗོད་ནས་སྐུ་བྱིན་གྱིས་བརླབ་བོ། །དཔལ་ལྡན་
སྐུ་ཡི་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དཔལ་ལུས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་
མི་འགྱུར་བར་འཛིན་པ་དང་ལྡན་པའི་སྐུ་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་ཞེས་བོས་ནས། ལམ་གྱི་

སྐབས་སུ་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྡོ་རྗེ་གསུམ་དབྱེར་མི་ཕྱེད་པར་བསྒོམ་པས་སྐུའི་རྡོ་
རྗེ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ཅན་ཁྱེད་ཀྱིས་ནི་སྐུས་བྱིན་གྱིས་བརླབ་པའི་གནས་དཔྲལ་བར་
བྱིན་གྱི་བརླབས་ཏེ། དེང་སྟེ་ད་ལྟ་ཉིད་དུ་བདག་གིས་སྐུ་རྡོ་རྗེ་ཐོབ་པར་མཛོད། །ཅེས་

410

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

པ་སྟེ། འོག་མ་ཡང་དེས་འགྲེའོ། །
གསུང་བྱིན་གྱིས་བརླབ་པ་ནི་ཡམ་ཡུམ་གཉིས་ཀའི་མགྲིན་པར་ར་ཡིག་
ལས་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་སྟེང་དུ་ཨཱཿཡིག་ལས་པདྨ་དམར་པོ་འདབ་མ་བརྒྱད་
པ། དེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་གསུང་རྡོ་རྗེ་སྐུ་མདོག་ཞལ་ཕྱག་ཕྱག་མཚན་དང་བཅས་པ་འགྲེལ་ཆེན་དུ་གསལ་བ་ལྟར་ལ་ཤེས་རབ་མ་དང་བཅས་པ་བསྐྱེད་དེ། དེས་ནམ་མཁའི་ཁམས་གང་བ་སྤྲོས་ཏེ་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །དེ་ནས་གསུང་རྡོ་རྗེ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་གདུལ་བར་བྱ་བའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཆོས་སྟོན་པ་མཛད་ནས་སླར་
ཡང་བདག་ཉིད་ཀྱི་མདུན་དུ་བཀོད་པ་ལ་གསུང་གི་རྡོ་རྗེ་ཅན་གྱིས་བདག་ལ་དབང་

སྐུར་དུ་གསོལ་ཞེས་གསོལ་བ་བཏབ་པས་གསུང་གི་རིགས་ཀྱི་ལྷ་མོ་རྣམས་ཀྱིས་སྔ་

མ་བཞིན་དུ་དབང་བསྐུར་བར་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །དེ་ནས་མགྲིན་པར་ཉི་མའི་དཀྱིལ་

འཁོར་ལ་གསུང་རྡོ་རྗེ་རྣམ་པར་བཀོད་ནས། དཔལ་ལྡན་གསུང་གི་རྡོ་རྗེ་འཛིན། །ཞེས་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས་པོ་འདི་བརྗོད་པར་བྱའོ། །དཔལ་ལྡན་ཞེས་སོགས་ཀྱི་

དོན་ནི། གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དཔལ་ངག་གི་ཐིག་ལེ་མི་འགྱུར་བར་འཛིན་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་ལྡན་པའི་གསུང་གི་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་ཞེས་བོས་ནས། གཞན་རྣམས་སྔ་མ་དང་འདྲ་བ་ལ་སྐུའི་དོད་དུ་གསུང་དང༌། གསུང་གི་བྱིན་གྱིས་བརླབ་པའི་གནས་
མགྲིན་པ་ཞེས་བྱའོ། །
ཐུགས་བྱིན་གྱིས་བརླབ་པ་ནི་ཡམ་ཡུམ་གཉིས་ཀའི་སྙིང་གར་ཐིག་ལེ་ལས་
སྒྲ་གཅན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཁ་དོག་མཐོན་མཐིང་གི་སྟེང་དུ་ཧཱུཾ་ལས་རྡོ་རྗེ་རྩེ་ལྔ་པ། དེ་
ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་ཐུགས་རྡོ་རྗེ་སྐུ་མདོག་ནག་པོ་ཞལ་ཕྱག་དང་ཕྱག་མཚན་

411

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

སོགས་འགྲེལ་ཆེན་ལས་གསལ་བ་ལྟར་ཤེས་རབ་མ་ཡུམ་དང་བཅས་པ་བསྐྱེད་དེ། དེས་ནམ་མཁའི་ཁམས་གང་བ་སྤྲོས་པ་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །དེ་ནས་ཐུགས་རྡོ་རྗེ་རྣམས་ཀྱིས་གདུལ་བར་བྱ་བའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཆོས་བསྟན་པ་མཛད་ནས་
སླར་ལོག་སྟེ་བདག་ཉིད་ཀྱི་བདུན་དུ་བཀོད་པ་ལ་ཐུགས་ཀྱི་རྡོ་རྗེ་ཅན་གྱིས་བདག་ལ་

དབང་སྐུར་དུ་གསོལ་ཞེས་གསོལ་བ་བཏབ་པས་ཐུགས་ཀྱི་རིགས་ཀྱི་ལྷ་མོ་རྣམས་
ཀྱིས་སྔ་མ་བཞིན་དུ་དབང་བསྐུར་བར་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །དེ་ནས་ཐུགས་བྱིན་གྱིས་

བརླབ་པ་ནི། ཐུགས་རྡོ་རྗེ་སྙིང་གར་སྒྲ་གཅན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་བཀོད་ནས།
དཔལ་ལྡན་ཐུགས་ཀྱི་རྡོ་རྗེ་འཛིན། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས་ཀྱིས་

གསོལ་བ་གདབ་པར་བྱའོ། །
ཚིགས་བཅད་དེ་དག་གི་དོན་ནི་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དཔལ་

སེམས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་མི་འགྱུར་བར་འཛིན་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་ལྡན་པའི་ཐུགས་ཀྱི་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་ཞེས་བོས་ནས། གཞན་རྣམས་སྔ་མ་སྐུའི་སྐབས་དང་འདྲ་བ་ལ་སྐུའི་དོད་ལ་ཐུགས་ཞེས་པ་དང༌། བྱིན་གྱིས་བརླབ་པའི་གནས་སྙིང་ག་ཞེས་བརྗེ་བར་བྱའོ། །
དེ་ལྟར་ཐུགས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པའི་རྗེས་དེ་ནས། ༀ་སརྦྦ་ཏ་ཐཱ་ག་ཏ་ཀཱ་
ཡ་ཝཱ་ཀ་ཙི་ཏྟ་སྭ་བྷཱ་ཝ་ཨཱཏྨ་ཀོ྅ཧཾ། ཞེས་བརྗོད་ཅིང༌། དེའི་སྔགས་དོན་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་བདག་ཉིད་ངའོ་སྙམ་
པའི་ང་རྒྱལ་རྣལ་འབྱོར་པས་གཟུང་བར་བྱའོ། །སྔགས་དེའི་དོན་དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཚུལ་ནི་ༀ་དང་པོར་བརྗོད་པ་ནི་མགོ་འདྲེན་པ་ཡིན་ལ། སརྦྦ་ནི་ཐམས་ཅད་དང༌། ཏ་ཐཱ་ག་ཏ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དང༌། ཀཱ་ཡ་ནི་སྐུ་དང༌། ཝཱ་ཀ་ནི་གསུང་དང༌། ཙི་ཏྟ་

412

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ནི་ཐུགས་དང༌། སྭ་བྷཱ་ཝ་རང་བཞིན་དང༌། ཨཱཏྨ་ཀཿ ནི་བདག་ཉིད་དང༌། ཨ་ཧཾ་ནི་ངའོ་ཞེས་པ་རྣམས་སུ་འགྱུར་རོ། །དེ་ཡང་ཀོ་ཧཾ་ཞེས་པ་ནི་མཚམས་སྦྱར་བས་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་ཀ་ལཱ་པ་ལས་ཨ་ཡིག་དག་གི་བར་དུ་ཨུའོ། །ཨ་དང་སྒྲ་ལྡན་དག་གི་འང་ངོ་ཞེས་པས་ཀའི་སྲོག་གི་ཨ་དང་སྒྲ་ལྡན་གྱི་ཡི་གེ་ཧའི་བར་དུ་བྱུང་བའི་རྣམ་
”བཅདགཅད1་ཨུ་ཡིག་ཏུ་འགྱུར་ཞིང༌། ཡང༌། ཨུ་ཡིག་ལ་ཨའོ་ཞེས་ཀའི་སྲོག་གི་ཨ་དེ་ཨོར་འགྱུར་ལ་ཕ་རོལ་གྱི་ཨུ་ཕྱིས་ཏེ་ཀ་སྲོག་མེད་ཨོའི་སྟེང་དུ་དྲངས་པས་ཀོ་ཧཾ་
ཞེས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་ནི་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་ཀའི་སྐུ་གསུངས་ཐུགས་
བྱིན་གྱིས་རློབ་པ་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་ལ། ཡུམ་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ནི་འགྲེལ་ཆེན་
ལས། དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ལྟེ་བར་ཧོ་ཡིག་གིས་སོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་ཤེས་རབ་ཡུམ་གྱི་ལྟེ་བར་ཧོ་ཡིག་གིས་བྱིན་གྱི་བརླབ་པ་དང༌། གསང་བར་

སྭཱ་ཡིག་དང༌། གཙུག་གཏོར་ལ་ཧཱ་ཡིག་གིས་བྱིན་གྱིས་བརླབ་པའོ། །དེ་ལྟར་བྱིན་
གྱིས་བརླབ་པ་ཡབ་ལ་གསུམ་ཡུམ་ལ་དྲུག་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཁུ་བའི་ཆོས་ལས་ཐབས་རིགས་གསུམ་དང༌། རྡུལ་དང་ཁུ་བའི་ཆོས་ལས་ཤེས་རབ་རིགས་དྲུག་གོ །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
༈ དྲུག་པ་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་རྣམ་དག་སྒོམ་པ་ལ་གཉིས། རྟེན་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་རྣམ་དག་སྒོམ་པ་དང༌། བརྟེན་པ་ལྷའི་རྣམ་དག་སྒོམ་པའོ། །དང་པོ་ལ་རྣམ་དག་གཉིས་བཤད་པ་ལས་ལུས་ཀྱི་ཁམས་དང་སྦྱར་བའི་རྣམ་དག་ནི་ཡེ་ཤེས་ལེའུ་མདོར་བསྡུས་དང་པོར་བསྟན་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་སྒྲུབ་ལ་འདིར་སྒྲིབ་བྲལ་གྱི་

ཆོས་ཀྱི་རྣམ་དག་བསྟན་པ་གཞལ་ཡས་ཁང་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་བསྟན་པ་ནི་
1 མ་ཕྱི། ༡༨༥ན༢ན། གཅད

413

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

བཤད་པའི་གོ་རིམ་ཡིན་ལ་སྒོམ་པའི་རིམ་པ་ནི་གནས་སྐབས་འདིར་ཡིན་པས་འདིར་དེ་དག་གི་དོན་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་ཐ་མལ་གྱི་སྣོད་བཅུད་བཞིན་དུ་ལྷ་
དང་གཞལ་ཡས་ཁང་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པ་བཟློག་པའི་ཕྱིར་དུ་གཞལ་ཡས་ཁང་

གི་རྣམ་དག་དང༌། ལྷ་གཙོ་འཁོར་དང་ཕོ་མོ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་ཐ་དད་པ་རྣམས་རྒྱུད་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པ་བཟློག་པའི་ཕྱིར་དུ་ལྷའི་རྣམ་དག་བསྒོམ་པར་བཤད་པ་ཡིན་པས་སྐབས་འདིར་སྒོམ་དགོས་སོ། །
དེ་ལྟར་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་རྣམ་དག་ནི་རྩ་རྒྱུད་སྒྲུབ་ལེའི་འགྲེལ་ཆེན་དུ་དྲངས་པ་ལས། སངས་རྒྱས་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་ཆེས། །ཐུགས་གསུང་སྐུ་ཡི་
དཀྱིལ་འཁོར་རོ། །ཚངས་པའི་གནས་བཞི་རྣམས་ཀྱིས་ནི། །རྡོ་རྗེའི་ཐིག་ནི་བཞིན་པོ་སྟེ། །དྲན་པ་ཉེར་གཞག་བཞི་རྣམས་ཀྱིས༌། །ཀུན་ནས་གྲུ་བཞི་པ་ཉིད་དོ། །ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་འགོག་པ་ཡིས། །སྒོ་ནི་བཅུ་གཉིས་པོ་རྣམས་ཏེ། །དེ་བཞིན་ས་ནི་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས། །རྟ་བབས་རྣམས་ནི་མཛེས་པ་རྣམས། །འཕགས་ལམ་ཡན་བརྒྱད་རྣམས་ཀྱིས། །ཕྱོགས་བརྒྱད་དུ་ནི་དུར་ཁྲོད་རྣམས། །སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ཀ་བ་
རྣམས། །ཁམས་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཁང་པ་བརྩེགས། །རྣམས་ཐར་བརྒྱད་ཀྱིས་སྒོ་ཁྱུད་
རྣམས། །གཟུགས་ཅན་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་རྣམས་ཀྱིས། །འགྲམ་རྣམས་དང་ནི་ལོགས་
རྣམས་ཉིད། །ཐུགས་གསུང་སྐུ་ཡི་དབྱེ་བས་སོ། །ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་ཕུང་པོ་
ལྔས། །ཁ་དོག་ལྔ་ནི་རྣམ་པར་དག །ཐེག་པ་གསུམ་གྱིས་ར་བ་གསུམ། །དད་པའི་དབང་པོ་སོགས་ཀྱིས་ལྔ། །དད་སོགས་སྟོབས་རྣམས་དག་གིས་ལྔ། ཐུགས་གསུང་
སྐུ་ཡི་དཀྱིལ་འཁོར་ལའོ། །ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་གཟུངས་རྣམས་ཀྱིས། །དཀྱིལ་འཁོར་

414

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

གསུམ་ལ་སྟེགས་བུ་སྟེ། །ཕ་རོལ་ཕྱིན་བཅུ་རྫོགས་པ་ཡིས། །རིན་ཆེན་སྣམ་བུ་རྣམ་
པར་བཀྲ། །མ་འདྲེས་ཆོས་ནི་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱིས། །དོ་ཤལ་དོ་ཤལ་ཕྱེད་པ་
རྣམས། །དབང་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་བ་གུ་ལཱི། །དགེ་བས་ཀྲ་མ་ཤཱིར་ཥ་འོ། །སྟོང་ཉིད་ལ་
སོགས་རྣམས་ཐར་གྱིས། །དྲིལ་བུའི་སྒྲས་ནི་གང་བ་སྟེ། །རྫུའི་ཕྲུལ་རྐང་པས་རྒྱལ་
མཚན་གཏམས། །སྤོང་བས་མེ་ལོང་རབ་ཏུ་འབར། །བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་རྔ་ཡབ་གཡོ། །ཡན་ལག་དགུ་ཡིས་ཕྲེང་བས་བརྒྱན། །བསྡུ་བ་བཞི་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ནི། །ཟུར་
དུ་སྣ་ཚོགས་རྡོ་རྗེས་བརྒྱན། །བདེན་བཞིས་རིན་པོ་ཆེ་རྣམས་ཀྱིས། །སྒོ་དང་སྒོ་ཁྱུད་
མཚམས་སུ་སྤྲས། །མངོན་ཤེས་ལྔ་ཡིས་རྟག་ཏུ་ནི། །ཁོར་ཡུག་ཆེན་པོ་ལྔ་ཡིས་བསྐོར། །རྣམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་བྱང་ཆུབ་པས། །རྡོ་རྗེ་ཕྲེང་བས་ལེགས་པར་བསྐོར། །བདེ་བ་གཅིག་བུའི་ཁོར་ཡུག་གིས། །དེ་བཞིན་ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེ་འབར། །ཤེས་
རབ་ཐབས་ཀྱིས་ཆ་ཡིས་ནི། །ཟླ་བ་ཉི་མ་རྟག་ཏུ་ཤར། །ཐུགས་གསུང་སྐུ་དང་དག་པ་
ཡིས། །ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བུམ་པ་ཆེ། །རྔ་བོ་ཆེ་དང་བྱང་ཆུབ་ཤིང༌། །དེ་བཞིན་ཡིད་
བཞིན་ནོར་བུ་སོགས། །འདི་ནི་དཔལ་ལྡན་དུས་འཁོར་གྱི། །དཀྱིལ་འཁོར་ཆོས་ཀྱི་

དབྱིངས་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་སོ། །
དེ་དག་གི་དོན་ཅུང་ཟད་ཅིག་བཤད་ན། སངས་རྒྱས་སོགས་ཚིག་རྐང་གཉིས་ཀྱི་དོན་ནི། སངས་རྒྱས་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་ཏེ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་རྣམ་
པར་དག་པ་ནི་རིམ་པ་བཞིན། ཐུགས་གསུང་སྐུའི་དཀྱིལ་འཁོར་གསུམ་མོ། །བྱམས་
པ་ཚད་མེད་སོགས་ཚངས་པའི་གནས་བཞིན་ནི་ཚངས་ཟུར་གྱི་རྡོ་རྗེའི་ཐེག་བཞིའོ། །ལུས་ཚོར་སེམས་ཆོས་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་བཞི་རྣམས་དག་པས་རྩ་ཐིག་

415

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཀུན་ནས་གྲུ་བཞི་པའོ། །མ་རིག་པ་སོགས་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་འགགས་པས་ཐུགས་གསུང་སྐུའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་སྒོ་བཅུ་གཉིས་སོ། །འཕགས་
པའི་ས་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་རྟབབས་བཅུ་གཉིས་སོ། །
ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་སོགས་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་དག་པས་ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་མཚམས་བརྒྱད་ཀྱི་དུར་ཁྲོད་བརྒྱད་རྣམས་སོ། །ཕྱི་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་
སོགས་པ་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་དག་པས་ནང་གི་ཀ་བ་ནག་པོ་བཅུ་དྲུག་གོ །ཁམས་ལྔ་དག་པས་གཞལ་ཡས་ཁང་ཕྱི་ནང་དང་སྟེང་འོག་ཀུན་དུ་བརྩེགས་པའོ། །གཟུགས་
ཅན་གཟུགས་ལ་ལྟ་བའི་རྣམ་ཐར་སོགས་རྣམ་ཐར་བརྒྱད་དག་པས་ཐུགས་གསུང་སྐུའི་དཀྱིལ་འཁོར་གསུམ་གྱི་སྒོ་ཁྱུད་བརྒྱད་བརྒྱད་རྣམས་ཏེ། དེ་ཡང་ཐུགས་གསུང་
སྐུ་ཡི་དབྱེ་བས་སོ་ཞེས་པ་ནས། སྒོ་ལོགས་རྣམས་ཉིད་དོ་ཞེས་པའི་བར་ལ་སྦྱར་བར་བྱ་བ་ཡིན་པས་སོ། །
གཟུགས་ཅན་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་ས་ཆུ་མེ་རླུང་བཞི་དྲི་གཟུགས་རོ་རེག་བྱ་
སྟེ་བརྒྱད་སྒྲིབ་པ་དང་བྲལ་བའི་རྣམ་དག་གིས་དཀྱིལ་འཁོར་གསུམ་གྱི་སྒོ་འགྲམ་
བརྒྱད་བརྒྱད་དོ། །ཉི་མའི་ཡོན་ཏན་རྡུལ་མུན་སྙིང་སྟོབས་གསུམ་དང་ཟླ་བའི་ཡོན་
ཏན་སྒྲ་དྲི་རོ་རེག་བྱ་གཟུགས་ལྔ་སྟེ་བརྒྱད་རྣམས་དག་པས་དཀྱིལ་འཁོར་གསུམ་
གྱིས་སྒོ་ལོགས་བརྒྱད་བརྒྱད་རྣམས་ཉིད་དོ། །ཚུལ་ཁྲིམས་དང༌། ལ་སོགས་པས་
ཏིང་ངེ་འཛིན་ཤེས་རབ་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཡེ་ཤེས་མཐོང་བའི་ཕུང་པོ་སྟེ་ཕུང་པོ་ལྔ་དག་པས་ཚོན་ཁ་དོག་ལྔའོ། ཉན་རང་ཐེག་ཆེན་གྱིས་ཐེག་པ་
གསུམ་དག་པས་ཐུགས་དཀྱིལ་གྱི་ར་བ་གསུམ་མོ། །དད་པའི་དབང་པོ་དང༌།

416

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

སོགས་པས་བརྩོན་འགྲུས་དྲན་པ་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཤེས་རབ་ཀྱི་དབང་པོ་རྣམས་དག་
པས་གསུང་དཀྱིལ་གྱི་ར་བ་ལྔའོ། །དད་པ་བརྩོན་འགྲུས་དྲན་པ་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཤེས་
རབ་ཀྱི་སྟོབས་རྣམས་དག་པས་སྐུ་དཀྱིལ་གྱི་ར་བ་ལྔའོ། །དེ་ལྟར་ཐུགས་གསུང་སྐུའི་
དཀྱིལ་འཁོར་གསུམ་གྱི་ར་བ་རྣམས་ཀྱིས་དག་པའོ། །དཔའ་བར་འགྲོ་བ་ནམ་མཁའ་
མཛོད་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུ་སེང་གེ་རྣམ་བསྒྱིངས་ཏེ་ཏིང་ངེ་འཛིན་བཞི་དང༌། ཚིག་དང༌། དོན་དང༌། སྔགས། བཟོད་པའི་སྒོ་གྱུར་ཏེ་གཟུངས་བཞི་རྣམས་དག་པ་ཉིད་ཀྱིས་དཀྱིལ་

འཁོར་གསུམ་ལ་སྟེགས་བུ་སྟེ། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བཅུ་རྫོགས་པ་དག་པས་རིན་ཆེན་
སྣམ་བུ་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་ཚོགས་པའི་འཆིང་བས་སྤྲས་པས་བཀྲ་བའོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་

ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་དག་པས་དོ་ཤལ་དང་དོ་ཤལ་ཕྱེད་པ་རྣམས་སོ། །ཚེ། ལས། ཡོ་བྱད། མོས་པ། སྨོན་ལམ། ཆོས། སེམས། སྐྱེ་བ། རྫུ་འཕྲུལ། ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་བའི་དབང་བཅུ་དག་པས་ཕ་ཀུན་ལིའ་ཤར་བུ་དང༌། དག་པ་བཅུ་དག་པས་ཀྲ་མ་ཤིའར་ཥ་མདའ་ཡབ་དང༌། སྟོང་ཉིད། མཚན་མེད། སྨོན་མེད། མངོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་པའི་རྣམ་ཐར་བཞི་དག་པས་དྲིལ་བུའི་སྒྲ་སྒྲོག་པས་གང་བ་དང༌། འདུན་པ། བརྩོན་འགྲུས། སེམས། དཔྱོད་པའི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པ་བཞི་དག་པས་རྒྱལ་མཚན་སྣ་ཚོགས་པས་གཏམས་པ་དང༌། སྡིག་པ་མ་སྐྱེས་པ་རྣམས་མ་སྐྱེས་པ་
དང༌། སྐྱེས་པ་རྣམས་སྤོང་བ་དང༌། དགེ་བ་མ་སྐྱེས་པ་རྣམས་སྐྱེ་བ་དང༌། སྐྱེས་པ་རྣམས་སྤེལ་བའི་ཡང་དག་སྤོང་བ་བཞི་དག་པས་མེ་ལོང་རབ་ཏུ་འབར་བས་སྤྲས་པའོ། །དྲན་པ། ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད། བརྩོན་འགྲུས། དགའ་བ། ཤིན་སྦྱངས། ཏིང་ངེ་འཛིན། བཏང་སྙོམས་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་བདུན་དག་པས་རྔ་ཡབ་རྣམས་

417

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

གཡོ་བའོ། །མདོ་སྡེ། དབྱངས་བསྙད། ལུང་བསྟན། ཚིགས་བཅད། ཆེད་བརྗོད། གླེང་གཞི། དེ་ལྟ་བུ་བྱུང་བ། སྐྱེས་རབས། ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་སྟེ་གསུང་རབ་ཡན་ལག་དགུ་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་མེ་ཏོག་གི་ཕྲེང་བ་སྣ་ཚོགས་པས་བརྒྱན་པའོ། །སྦྱིན་པ། ཚིག་སྙན། དོན་མཐུན། དོན་སྤྱོད་དེ་བསྡུ་བ་བཞི་དག་པས་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་ཟུར་དུ་སྣ་ཚོགས་རྡོ་རྗེས་བརྒྱན་པའོ། །སྡུག་ཀུན་འགོག་ལམ་སྟེ་བདེན་པ་བཞི་དག་པས་རིན་ཆེན་བཞི་རྣམས་ཀྱིས་སྒོ་དང་སྒོ་ཁྱུད་ཀྱི་མཚམས་སུ་སྤྲས་པའོ། །
ལྷའི་མིག །ལྷའི་རྣ་བ། གཞན་གྱི་སེམས་ཤེས་པ། སྔོན་གནས་རྗེས་སུ་དྲན་པ། རྫུལ་འཕྲུལ་གྱི་མངོན་ཤེས་ཏེ་མངོན་ཤེས་ལྔ་དག་པས་སའི་ཁོར་ཡུག་སོགས་
ཁོར་ཡུག་ཆེན་པོ་ལྔས་བསྐོར་བའོ། །རྣམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་པའི་བྱང་ཆུབ་དག་པ་ཕྱི་

རོལ་དུ་རྡོ་རྗེ་འཕྲེང་བས་ལེགས་པར་བསྐོར་བའོ། །ཟག་མེད་ཀྱི་བདེ་ཆེན་བ་པོའི་བདག་ཉིད་དུ་གནས་པའི་རྡོ་རྗེ་འཕྲེང་བའི་ལྕགས་རིའོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཡེ་ཤེས་ལྔའི་རང་བཞིན་གྱི་རྡོ་རྗེ་མེ་ལྕེ་འབར་བས་བསྐོར་བའོ། །ཤེས་རབ་དང་ཐབས་ཀྱིས་ཆ་

གཉིས་དག་པས་དབང་ལྡན་དུ་ཟླ་བ་ཉ་གང་བ་འཆར་བ་དང༌། བདེན་བྲལ་དུ་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་ནུབ་བཞིན་པའོ། །ཐུགས་གསུང་སྐུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྡོ་རྗེ་བཞི་དག་པས་སྐུ་དཀྱིལ་གྱི་རྟ་བབས་ལ་གནས་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་བུམ་པ་ཆེན་པོ་དང་རྔ་
བོ་ཆེ་ཆེན་པོ་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་ངོ༌། །དེ་བཞིན་དུ་རྡོ་རྗེ་བཞི་པོ་དག་པས་བདེ་
ཆེན་འཁོར་ལོར་གནས་པའི་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་དང་སོགས་པས་དཔག་བསམ་
གྱི་ཤིང་དང༌། ཆོས་ཀྱི་གཎྜཱི་དང༌། ཆོས་ཀྱི་དུང་རྣམས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་རྟེན་གྱི་དཀྱིལ་

འཁོར་སྣ་ཚོགས་པར་ཤར་བ་འདི་ནི་དཔལ་ལྡན་དུས་འཁོར་གྱི་ངེས་དོན་གྱི་དཀྱིལ་

418

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

འཁོར་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྣམ་པར་དག་པ་དེ་ཉིད་སྒྲིབ་བྲལ་གྱི་ཡོན་ཏན་ཕུན་ཚོགས་
སྣ་ཚོགས་པ་ཀུན་དང་ལྡན་པ་མཚོན་བྱེད་དུ་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་བརྟེན་པ་ལྷའི་རྣམ་དག་བསྒོམ་པ་ལ་གཉིས་ལས་དང་པོ་རྩའི་དག་པ་ནི། སྒྲུབ་ལེའི་བརྒྱ་གཅིག་པ་ལས། བུམ་པ་རྣམས་དང་དུ་བ་ལ་སོགས་བརྒྱད་པོ་
རྣམས་ཀྱིས་སྙིང་གར་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོར་རབ་ཏུ་འགྱུར། །ཞེས་པ་ནས། སོར་མོའི་
ཚིགས་ཀྱི་མཚམས་ལ་བྱ་བ་ཞེས་བྱར་འགྱུར། །
ཞེས་པའི་བར་གྱི་རྩ་འགྲེལ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོན་ཏེ། དེ་ཡང་སྙིང་གའི་རྩ་འདབ་
བརྒྱད་དག་པས་བུམ་པ་བརྒྱད་དང་ནུས་མ་བརྒྱད་དོ། །དཔྲལ་བའི་རྩ་འདབ་བཅུ་དྲུག་དག་པས་གཤེགས་པ་བཞི་ཡུམ་དང་བཅས་པ་དང༌། གཤེགས་མ་བཞི་ཡབ་དང་བཅས་པ་སྟེ་བཅུ་དྲུག་གོ །གཙུག་གཏོར་གྱི་རྩ་རྩ་འདབ་བཞི་པ་དག་པས་ཆོས་
ཀྱི་དུང་དང་ནོར་བུ་དང་ཆོས་ཀྱི་གཎྜཱི་དང་དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་ངོ༌། །མགྲིན་པའི་རྩ་
རྩ་འདབ་སོ་གཉིས་པ་དག་པས་སེམས་དཔའ་དྲུག་ཡུམ་དང་བཅས་པ་དང༌། སེམས་མ་དྲུག་ཡབ་དང་བཅས་པ་དང་ཁྲོ་བོ་བཞི་ཡུམ་དང་བཅས་པའི་སོ་གཉིས་སོ། །ལྟེ་བའི་རྩ་རྩ་འདབ་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞི་པ་དག་པས་གསུང་དཀྱིལ་གྱི་འཁོར་གྱི་ལྷ་མོ་
འཇིགས་མ་སོགས་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞིའོ། །གསང་གནས་ཀྱི་རྩ་རྩ་འདབ་སོ་གཉིས་པ་
དག་པས་ཙ་མུ་ཎ་ཊཱ་ལ་སོགས་པའི་གསུང་དཀྱིལ་གྱི་གཙོ་མོ་བརྒྱད་དང༌། སྒེག་མོ་
ལ་སོགས་པ་བརྒྱད་དེ་བཅུ་དྲུག་པོ་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་དབྱེ་བས་སོ་གཉིས་སོ། །ལག་པ་
དང་རྐང་པའི་ཚིགས་ཆེན་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཚིགས་རེ་རེ་ལ་རྩ་འཁོར་རྩ་འདབ་སུམ་ཅུ་པ་རེ་རེ་ཡོད་པའི་རྩ་འདབ་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་དག་པས་ཚེས་ལྷ་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་

419

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཅུའོ། །རྐང་ལག་གི་སོར་མོའི་ཚིགས་ཀྱི་མཚམས་ཀྱི་རྩ་སུམ་ཅུ་པ་ཚན་པ་གཉིས་དང༌། ཁྱབ་བྱེད་ཆེན་པོ་གཉིས་ཏེ་སུམ་རྩ་གཉིས་པ་ཚན་པ་གཉིས་དག་པས་ཀླུ་བརྒྱད་གཏུམ་མོ་བརྒྱད་དེ་བཅུ་དྲུག་པོ་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་ལྡོག་པའི་དབྱེ་བས་སོ་གཉིས་པ་ཚན་མ་གཉིས་སོ། །
གཉིས་པ་ཕུང་ཁམས་སོགས་ཀྱི་དག་པ་ནི། སྒྲུབ་ལེའི་བརྒྱ་གཉིས་པའི་ཕྱེད་
འོག་མ་དུས་ཀྱི་དག་པས་དཔལ་ལྡན་རྡོ་རྗེ་ཅན་འགྱུར་ཞེས་པ་ནས། བ་སྤུ་རྣམས་ཀྱི་
དུར་ཁྲོད་ས་གཞི་ལ་གནས་འབྱུང་པོའི་ཚོགས་ཞེས་པའི་བར་གྱི་རྩ་འགྲེལ་རྣམས་
ཀྱིས་བསྟན་པའི་དོན་ནི་དེ་ཡང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དུས་ཉི་མས་ཁྱིམ་འཕོ་བ་བཅུ་གཉིས་
དང༌། ནང་དུ་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་ཆོས་འཕགས་
པས་རྡོ་རྗེ་ཅན་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་གཙོ་བོ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའ། །ོརྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་
བཅུ་གཉིས་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུར་འགྱུར་ཚུལ་ནི་འདིའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ནང་དུ་ཆུ་སྲིན་ལ་སོགས་པ་ཁྱིམ་གྱི་འཁོར་ལོ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ནི་རྒྱུ་དང་
འབྲས་བུའི་བདག་ཉིད་དང་དེ་དེ་ལ་ལྔ་ནི་རྒྱུའི་ཆོས་སོ། །བདུན་ནི་འབྲས་བུའི་ཆོས་སོ། །རྒྱུའི་ཆོས་ནི་ཉིན་མོངས་པ་དང་ལས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དོ། །འབྲས་བུའི་ཆོས་ནི་
སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདག་ཉིད་དེ་འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་ལེའུར་གསུངས་སོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་མ་རིག །འདུ་བྱེད། སྲེད་པ། ལེན་པ། སྲིད་པ་སྟེ་ལྔ་པོ་རྒྱུ་དང༌། རྣམ་ཤེས། མིང་གཟུགས། སྐྱེ་མཆེད་དྲུག །རེག་པ། ཚོར་བ། སྐྱེ་བ། རྒ་ཤི་སྟེ་བདུན་པོ་འབྲས་བུའོ། །དེ་དག་རྒྱུ་འབྲས་སུ་བྱས་པ་ལས་འཁོར་བར་འཁོར་ཚུལ་ནི་ཉོན་མོངས་དང་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་འཁོར་བར་འཁོར་བ་ཡིན་ལ༌། དེ་ཡང་མ་རིག་པ་

420

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

དང་སྲེད་པ་དང་ལེན་པ་གསུམ་ཉོན་མོངས་དང༌། འདུ་བྱེད་དང་སྲིད་པ་གཉིས་ལ་ཞེས་བྱ་ཞིང༌། སྲིད་པ་ནི་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཡང་སྲིད་འགྲུབ་པའི་ནུས་པ་མཐུ་ཅན་
དུ་སོང་བ་ལ་ལས་ཞེས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་རྒྱུ་དེ་དག་གིས་འབྲས་བུ་དེ་
རྣམས་འབྱིན་ཚུལ་ནི། མ་རིག་པའི་དབང་གིས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ལས་དགེ་མི་དགེ་
བསགས། འདུ་བྱེད་དེས་རྣམ་ཤེས་ནས་ཚོར་བའི་བར་འགྲུབ་རུང་དུ་འཕངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སེམས་རྒྱུད་ཀྱི་སྟེང་དུ་བག་ཆགས་བཞག །བག་ཆགས་དེ་འདོད་ཆགས་
ཀྱི་ངོ་བོ་སྲིད་ལེན་གཉིས་ཀྱིས་རིམ་ཅན་དུ་གསོས་བཏབ་པས་བག་ཆགས་དེ་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མཐུ་ཅན་དུ་གྱུར་བའི་སྲིད་པ་དེ་གྲུབ། སྲིད་པ་དེ་ལས་མའི་མངལ་དུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་མ་ཐག་པའི་རྣམ་ཤེས་དང༌། དེ་ལས་མིང་གཟུགས་དང༌། དེ་ལས་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་དང༌། དེ་ལས་རེག་པ་དང༌། དེ་ལས་ཚོར་བ་རྣམས་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ཡང་རྣམ་ཤེས་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་མ་ཐག་པའི་གནས་སྐབས་ལ་སྐྱེ་བ་ཞེས་དང༌། མིང་གཟུགས་ནས། ཚོར་བའི་བར་གྱི་གནས་སྐབས་གཞན་ནས་གཞན་

དུ་འགྱུར་བ་ལ་རྒ་བ་ཞེས་བཏགས་ཤིང༌། ཤི་བ་ནི་སྲོག་འགགས་པ་ལ་འཇོག་པ་རྒྱུད་འགྲེལ་གྱི་དགོངས་པ་ཡིན་པས་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་རྟེན་འབྲེལ་སྙིང་པོར།
གསུམ་པོ་དག་ལས་གཉིས་འབྱུང་ཞིང༌། །གཉིས་ལས་བདུན་འབྱུང་བདུན་ལས་ཀྱང༌། །གསུམ་འབྱུང་སྲིད་པའི་འཁོར་ལོ་འདི། །ཡང་དང་ཡང་དུ་འཁོར་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་དགོངས་པ་གཅིག་གོ །
དེ་ལྟར་ན་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་ལྷ་སྤྲོ་བ་སོགས་གཞི་དང་ཆོས་

421

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

མཐུན་སྦྱོར་བའི་ཚེ། མ་རིག་པ་དང་འདུ་བྱེད་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྣམས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་མ་རིག་པ་སོགས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཡན་ལག་

རྣམས་དང་སྦྱོར་བར་གསུངས་པའི་མ་རིག་པ་སོགས་ནི་མངལ་དུ་གནས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཟླ་བ་རྣམས་ལ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཡན་ལག་དེ་དང་དེའི་མིང་གིས་
བཏགས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་མངལ་དུ་ཞུགས་མ་ཐག་གི་ཟླ་བ་དེ་ཟླ་བ་གང་ཡིན་ཡང་ཆུ་སྲིན་གྱི་ཟླ་བ་དང༌། དེ་ནས་ཟླ་བ་བདུན་པ་དེ་
ལ་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་ལྟེ་བའི་རྩ་འདབ་ཏུ་རླུང་སྐྱེ་བས་ཟླ་བ་དེ་ལ་ཀརྐཊའི་ཟླ་བ་ཞེས་མིང་འདོགས་ལ། དེ་ལྟར་བྱས་པ་ན་མངལ་དུ་ཞུགས་མ་ཐག་གི་ཟླ་བ་དེ་ལ་མ་རིག་པ་ཟེར་ཞིང༌། དེ་ལྟར་བྱས་པའི་ཚེ་མངལ་དུ་ཞུགས་པའི་ཟླ་བ་གཉིས་པ་སོགས་ལ་རིམ་པ་བཞིན་འདུ་བྱེད་དང་རྣམ་ཤེས་སོགས་ཟེར་བར་གྲུབ་བོ། །དེ་ཡང་ཆུ་སྲིན་
གྱི་ཟླ་བ་ལ་མ་རིག་པའི་ཟླ་བ་ཟེར་བ་ནི་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་དང་ཁྱིམ་ཟླ་བཅུ་གཉིས་ཕྱི་ནང་སྦྱོར་བའི་ཚེ་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་དང་པོ་དང་མངལ་དུ་
ཞུགས་པའི་ཁྱིམ་ཟླའི་ཟླ་བ་དང་པོ་སྦྱོར་དགོས་པས་འགྲེལ་ཆེན་གྱི་སྐབས་འདིར་ཡང་ནང་དུ་ཆུ་སྲིན་ལ་སོགས་པ་ཁྱིམ་གྱི་འཁོར་ལོ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་བདག་

ཉིད་ཅེས་གསུངས་པ་དང༌། ཁམས་ལེའི་བརྒྱད་བཅུ་གཉིས་པ་ལས། རྒྱལ་གྱི་ཟླ་བར་

ཉི་མ་ཆུ་སྲིན་ལ་སོན་མ་རིག་པ་སྟེ་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །
འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་བཞིན་དུ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་འགགས་པས་ཤེས་རབ་མའང་དག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་འགགས་པས་ཀྱང་སྣ་ཚོགས་ཡུམ་མོ། །སྙིང་གའི་པངྨར་གནས་པའི་རྩ་མཉམ་

422

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

གནས་ལ་སོགས་པའི་རླུང་རྣམས་ཀྱི་རྟེན་དུ་འགྱུར་པའི་རྩ་བརྒྱད་དག་པས་དུ་བ་མ་སོགས་བརྒྱད་དང༌། ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱི་དང་དུང་ཅན་མ་དག་པའི་ཆ་རྣམ་གཅད་ཀྱིས་མཚོན་
པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་མ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་ཕྱིན་མ་དང༌། ཐིག་ལེས་མཚན་
པའི་ནམ་མཁའི་ཁམས་མ་ཤེར་ཕྱིན་མ་སྟེ་ནུས་མ་བཅུའོ། །དུག་གསུམ་ང་རྒྱལ་དང་
བཅས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་བཞི་ཟད་པས་ཞབས་གཡོན་པའི་འོག་ཏུ་དྲག་པོའ། །ཉོན་མོངས་འཆི་བདག་ཕུང་པོ་ལྷའི་བུའི་བདུད་དེ་བདུད་བཞི་ཟད་པས་ཞབས་གཡས་པའི་འོག་ཏུ་བདུད་དོ། །ལུས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ཟད་པས་དུང་དང༌། ངག་གི་སྒྲིབ་པ་ཟད་པས་

གཎྜཱི་དང༌། སེམས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ཟད་པའི་ནོར་བུ་དང༌། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ཟད་པས་
དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་ངོ༌། །དེ་བཞིན་དུ་གཡས་གཡོན་གྱི་རྐང་འགགས་པས་ཤར་
གྱི་བུམ་པ་གཉིས་འོག་མ་རྣམས་ལའང་གཡས་གཡོན་ཞེས་སྦྱར་ཏེ་ཁྲག་འགགས་པས་ལྷོའི་བུམ་པ་གཉིས། གཅི་བ་མི་འཛག་པས་བྱང་གི་བུམ་པ་གཉིས། བཤང་བ་མི་འཛག་པས་ནུབ་ཀྱི་བུམ་པ་གཉིས། ཁུ་བ་མི་འཛག་པས་སྟེང་དུ་རྒྱལ་བའི་བུམ་པའོ། །རྡུལ་མའི་འཛག་པས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་བུམ་པ་འོག་ཏུའོ། །དེ་ཡང་དཀྱིལ་

འཁོར་ལ་དངོས་སུ་བཀོད་པ་བརྒྱད་དང་རྒྱལ་རྣམ་རྒྱལ་གཉིས་ནི་ཁྱབ་བྱེད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་འདུ་བྱེད་ཚོར་བ་འདུ་ཤེས་གཟུགས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་
རྣམས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ཟད་ཅིང་རྣམ་པར་དག་པས་རིམ་པ་བཞིན་དོན་གྲུབ་རིན་འབྱུང་
སྣང་མཐའ་རྣམ་སྣང་མི་བསྐྱོད་པ་རྣམས་སོ། །ཡེ་ཤེས་ནམ་མཁའ་རླུང་མེ་ཆུ་སའི་ཁམས་རྣམས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ཟད་ཅིང་རྣམ་པར་དག་པས་རིམ་པ་བཞིན་སྣ་ཚོགས་ཡུམ་
རྡོ་རྗེ་དབྱིངས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་སྒྲོལ་མ་གོས་དཀར་མོ་མ་མ་ཀིའ་སྤྱན་མ་རྣམས་

423

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

སོ། །རྣ་བ་སྣ་མིག་ལྕེ་ལུས་ཡིད་རྣམས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ཟད་ཅིང་རྣམ་པར་དག་པས་རིམ་
པ་བཞིན་ཕྱག་རྡོར་ནམ་སྙིང་ས་སྙིང་འཇིག་རྟེན་དབང་ཕྱུག་སྒྲིབ་སེལ་ཀུན་ཏུ་བཟང་
པོ་རྣམས་སོ། །སྒྲ་དྲི་རོ་གཟུགས་རེག་བྱ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་རྣམ་པར་དག་
པས་རིམ་པ་བཞིན་སྒྲ་རྡོ་རྗེ་མ་དྲི་རྡོ་རྗེ་མ་རོ་རྡོ་རྗེ་མ་གཟུགས་རྡོ་རྗེ་མ་རེག་བྱ་རྡོ་རྗེ་མ་ཆོས་དབྱིངས་རྡོ་རྗེ་མ་རྣམས་སོ། །དད་པའི་སྟོབས་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་སྟོབས་དྲན་
པའི་སྟོབས་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོབས་རྣམས་རྣམ་པར་དག་པས་རིམ་པ་བཞིན་གཙུག་ཏོར་བགེགས་མཐར་བྱེད་ཤེས་རབ་མཐར་བྱེད་པངྨ་མཐར་བྱེད་གཤིན་རྗེ་མཐར་བྱེད་དེ་ཁྲོ་བོའི་རྒྱལ་པོ་རྣམས་སོ། །
དེ་བཞིན་དུ་བྷ་ག་ངག་ལག་པ་རྐང་པ་བཤང་ལམ་གྱི་དབང་པོ་རྣམས་རྣམ་
པར་དག་པས་རིམ་པ་བཞིན་གནོད་མཛེས་དབྱུག་སྔོན་ཅན་འདོད་རྒྱལ་མི་གཡོ་བ་སྟོབས་པོ་ཆེ་རྣམས་སོ། །ལས་ཀྱི་དབང་པོའི་བྱ་བ་རྣམས་རྣམ་པར་དག་པས་དྲག་
སྤྱན་མ་ལ་སོགས་པ་ཁྲོ་བོའི་ལྷ་མོ་རྣམས་སོ། །ཐུན་ཚོད་བརྒྱད་དག་པས་ཙཱ་མུ་ཎ་ཌཱ་ལ་སོགས་པའི་གསུང་དཀྱིལ་གྱི་གཙོ་མོ་བརྒྱད་དོ། །ཞག་གཅིག་གི་དུས་སྦྱོར་བཅུ་
གཉིས་ཀྱི་ཆུ་ཚོད་དྲུག་ཅུའི་རླུང་འབབ་པའི་རྩ་འདབ་དྲུག་ཅུ་དང༌། སྟོང་པའི་རྩ་བཞི་སྟེ་ལྟེ་བ་སྤྲུལ་པའི་འཁོར་ལོ་སྒྲིབ་པ་ཟད་ཅིང་དག་པས་འཇིགས་མ་ལ་སོགས་པའི་
གསུང་དཀྱིལ་གྱི་འཁོར་གྱི་ལྷ་མོ་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞིའོ། །ནག་པའི་ཟླ་བ་སོགས་ཟླ་བ་
བཅུ་གཉིས་སྒྲིབ་པ་ཟད་ཅིང་དག་པས་བདེ་བྲལ་དང་རླུང་དང་མེ་ལྷ་དང་གདོང་དྲུག་དང་རྒྱ་མཚོ་དང་ཚོགས་ཀྱི་དབང་པོ་དང་བརྒྱ་བྱིན་དང་ཚངས་པ་དང་དྲག་པོ་དང་
གནོད་སྦྱིན་དང་ཁྱབ་འཇུག་དང་གཤིན་རྗེ་སྟེ་ཚེས་ལྷའི་གཙོ་བོ་བཅུ་གཉིས་

424

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

སོ། །ནང་དུ་ཆུ་ཚོད་གཅིག་གི་དབུགས་ཀྱི་གྲངས་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་དང༌། ལོ་གཅིག་གི་ཞག་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་དག་པས་པངྨའི་འདབ་མར་གནས་པའི་ཚེས་ལྷའི་འཁོར་སུམ་བརྒྱ་སུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག །གཙོ་མོ་བཅུ་གཉིས། སྒེག་མོ་ལ་སོགས་པ་བཅུ་གཉིས་ཏེ་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུའོ། །གསང་གནས་ཀྱི་རྩ་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་རྣམ་པར་དག་པས་ཀླུ་
བརྒྱད་དང་རབ་གཏུམ་མ་བརྒྱད་དེ་དེ་དག་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་དབྱེ་བས་སུམ་ཅུ་རྩ་
གཉིས་པོ་རྣམས་སོ། །ཡོན་ཏན་གྱི་དབང་གིས་ལུས་ཀྱི་བྱ་བ་ས་སློག་པ་སོགས་ཀྱི་

སྒྲིབ་པ་ཟད་ཅིང་དག་པས་འདོད་མ་སོ་དྲུག་དང་ཕྱིར་འདོད་མ་སོ་དྲུག་རྣམས་
སོ། །སྐྲ་རྣམས་དག་པས་གྲུབ་པ་རྣམས་སོ། །བ་སྤུ་བྱེ་བ་ཕྲག་ཕྱེད་དང་བཞི་དག་པས་དུར་ཁྲོད་དུ་འབྱུང་པོ་བྱེ་བ་ཕྲག་ཕྱེད་དང་བཞིའོ། །དེ་ལྟར་བཤད་པའི་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་རྣམ་དག་འདི་ལ་ཕུང་སོགས་རྣམ་པར་དག་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་རྟེན་
བརྟེན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་ཤར་བ་རྣམས་དངོས་གནས་ལ་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་
དཀྱིལ་འཁོར་དུ་གྲུབ་པ་ཅིག་དང༌། དངོས་གནས་ལ་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དཀྱིལ་

འཁོར་དུ་མ་གྲུབ་ཀྱང་དེ་ལྟར་གྲུབ་པར་མོས་ནས་སྒོམ་པ་གཉིས་ལས་དང་པོ་ནི་སྟོན་
པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པས་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་གཙོ་བོ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྣམ་པར་མཛད་ནས་
དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་སྐུ་གསུངས་ཐུགས་ཀྱི་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་སྤྲུལ་པ་
ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི་བསྐྱེད་རིམ་སྒོམ་པའི་སྒྲུབ་པ་པོས་རང་ཉིད་གཙོ་བོ་དུས་
ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ང་རྒྱལ་ལ་གནས་པས་སྦྱང་གཞི་རྩ་དང་ཕུང་སོགས་དག་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་རྟེན་དང་རྟེན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་རྣམ་པར་ཤར་བར་མོས་
ནས་སྒོམ་པ་སྟེ་འདི་ནི་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་རྣམ་དག་སྒོམ་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །

425

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དེས་ན་འགྲེལ་ཆེན་ལས༌། ཁམས་རྣམས་འགགས་པས་ཁམས་གཞན་དེ་རྣམས་རྣམ་པར་དག་པས་འགྱུར་རོ་ཞེས་དང༌། གཟུགས་གཞན་ལ་སོགས་པ་དང་མིག་གཞན་ལ་སོགས་པ་དེ་རྣམས་ཞེས་སོགས་སྐབས་འདི་དག་ཏུ་གཞན་ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ནི་བསྐྱེད་རིམ་པའི་སྒྲུབ་པ་པོའི་བློ་ངོར་ཤར་བའི་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་རྣམ་པ་ལ་བྱ་དགོས་ཤིང༌། ཁྱད་པར་དུ་ཡང་འགྲེལ་ཆེན་ལས།
འདིར་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་འགགས་པར་གྱུར་པར་གྱུར་པ་ན་འདུ་བྱེད་གཞན་ལ་
སོགས་པ་དེ་རྣམས་སོ། །
དེས་ན་རྣམ་པར་དག་པའི་འདུ་བྱེད་ནི་དོན་ཡོད་གྲུབ་པ་སྟེ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲིབ་

པ་ཟད་པས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་འདི་དག་གི་འདུ་བྱེད་གཞན་ཞེས་པ་འདིས་འདུ་བྱེད་ལྷ་གང་དུ་བསྒོམ་པའི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ལྷ་བསྟན་ཅིང༌། སོགས་པས་ཚོར་བ་གཞན་དང་འདུ་ཤེས་གཞན་ཚོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་སོགས་ལྷ་གང་དུ་བསྒོམ་པའི་བསྐྱེད་རིམ་པའི་ལྷ་བསྟན་ལ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། དེས་ན་ཞེས་སོགས་འགྲེལ་ཚིག་འོག་མས་སྟོན་ཏེ། དེ་ཡང་འདུ་བྱེད་ནི་དོན་ཡོད་གྲུབ་པ་སྟེ་ཞེས་པའི་དོན་ཡོད་གྲུབ་པ་ནི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ལྷ་དོན་གྲུབ་ལ་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐབས་འདིའི་རྒྱུད་
འགྲེལ་རྣམས་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་དག་པ་བསྒོམས་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་
ལྟར་ན་རིགས་པ་འདི་འོག་མ་རྣམས་ལའང་སྦྱར་རོ། །
གཞན་ཡང་སྒྲུབ་ལེའི་ཞེ་བདུན་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་ཕྱི་འཇིག་རྟེན་
གྱི་ཁམས་དང་ནང་ལུས་དང་གཞན་བཏགས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་སྤྲོ་བ་དང་བསྡུ་བ་
ནི་ཞེས་ཕྱི་ནང་གཞན་གསུམ་གྱི་གཞན་འདི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་སྐབས་སུ་བཏགས་པའི་

426

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།
དཀྱིལ་འཁོར་ལ་ཞེས་བློས་བཏགས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དཀྱིལ་

འཁོར་ལ་གསལ་བ་ན་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱུ་མཚན་དེ་བས་ན་དུས་ཀྱི་འཁོར་

ལོའི་རྒྱུད་རྩ་འགྲེལ་ལས་གཞན་ཞེས་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་

རྟག་བརྟན་ཁོ་ན་ལ་གོ་བར་མི་བྱའོ། །

༼ཐིག་ལེའི་རྣལ་འབྱོར་ཐུགས་རྡོ་རྗེ་སྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་བཤད་པ།༽
༈ གསུམ་པ་ཐིག་ལེ་སྤྲོ་བ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་ཐིག་ལེའི་རྣལ་འབྱོར་སྒོམ་པ་ཐུགས་རྡོ་རྗེ་སྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་བཤད་པ་ལ། གཞན་གྱི་ལུགས་མདོར་བསྡུས་ནས་
བརྗོད་དེ་འཐད་མི་འཐད་དཔྱད་པ་དང༌།
རང་གི་ལུགས་གཞག་པའོ། །དང་པོ་ནི། མཁས་པ་ [རྗེ་ཀུ་མཱར།] ཁ་ཅིག་སྐབས་འདིའི་ཕྲ་ཐིག་ལ་བསྐྱེད་རྫོགས་གཉིས་སུ་མཛད་དེ་བསྐྱེད་རིམ་ནི་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐིག་ལེ་ནོར་བུའི་བར་དུ་འོངས་ཏེ་སླར་ཡང་རླུང་སྟོབས་ཀྱིས་གྱེན་དུ་
གཤེགས་ཏེ་ཐིག་ལེ་ཡས་བབས་མས་བརྟན་ཟོ་ཆུའི་འཁྲུལ་འཁོར་ལྟ་བུ་ལ་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྦྱང་པ་ལས་གང་གི་ཚེ་འཇིག་རྟེན་པའི་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ་བརྟེན་པོར་གྱུར་པ་ཡང་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ཐིག་ལེའི་རྣལ་འབྱོར་དང༌། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྲ་ཐིག་ནི་རྫོགས་པའི་རིམ་པའི་ཕྲ་ཐིག་ཡིན་པར་བཞེད་ཅིང༌། སྐབས་འདིར་འགྲེལ་ཆེན་དུ་རྩ་རྒྱུད་དྲངས་པའི། བཅུ་དྲུག་ལོ་ལོན་རིགས་ཅན་མ། །ཞེས་སོགས་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་ཉིད་སྟོན་བྱེད་དུ་འཆད་པར་མཛད་དོ། །ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་
ནས་ཐིག་ལེ་ནོར་བུའི་བར་དུ་བབས་པ་རླུང་སྟོབས་ཀྱིས་སྟེང་དུ་དྲངས་པ་ལས་བྱུང་
བའི་ལྷན་སྐྱེས་བསྐྱེད་རིམ་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་འདྲ་བའི་ལྷན་སྐྱེས་སྐྱེ་བ་ལ་རྣལ་འབྱོར་

427

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།
གྱིས་རླུང་དབུ་མར་འཇུག་ནུས་པ་ཅིག་དགོས་ཤིང༌། རྣལ་འབྱོར་གྱིས་རླུང་དབུ་

མར་ཞུགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱུང་བའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་ཡིན་ན་བསྐྱེད་རིམ་ཡིན་
པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། བསྐྱེད་རིམ་ལ་རླུང་དབུ་མར་འཇུག་པའི་ཐབས་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང༌། རླུང་སྟོབས་ཀྱིས་ཁམས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཟོ་ཆུའི་ཁྲུལ་འཁོར་
ལྟར་ཡས་བབས་མས་བརྟན་ཡང་དང་ཡང་སྦྱོང་བའི་རྣལ་འབྱོར་ནི་རྫོགས་རིམ་དུ་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཅུ་དྲུག་ལོ་ལོན་ཞེས་སོགས་སྦྱོར་དྲུག་ཉིད་སྟོན་བྱེད་
དུ་མཛད་པ་ཡང་ལེགས་པར་མ་གོ་སྟེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས་འདིར་བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ་ཐམས་ཅན་ལ་སྐུ་རྫོགས་པ་ནི་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གོ །གསུང་རྫོགས་པ་ནི་
ལས་རྒྱལ་མཆོག་སྟེ། ལས་ཀྱི་དབང་པོ་བྱ་བ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །བྱང་ཆུབ་
སེམས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་རྫོགས་པ་ནི་ཐིག་ལེའི་རྣལ་འབྱོར་རོ། །ཁུ་བ་འཕོ་བ་ལས་བདེ་བ་ལ་དམིགས་པ་ནི་ཕྲ་མོའི་རྣལ་འབྱོར་ཏེ་ཞེས་སྐབས་འདིའི་ཕྲ་ཐིག་གི་རྣལ་འབྱོར་བསྐྱེད་རིམ་དུ་བཤད་ཅིང༌། འདིའི་ཕྲ་ཐིག་དེ་ལྟར་བསྒོམ་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་རྩ་རྒྱུད་
ཀྱི་ལུང༌། བཅུ་དྲུག་ལོ་ལོན་རིགས་ཅན་མ། །ཞེས་སོགས་དྲངས་པ་ཡིན་པས་སོ། །གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་གཞག་པ་ལ་གཉིས། སྦྱང་གཞི་དང་ཆོས་མཐུན་
སྦྱོར་ཚུལ་བཤད་པ་དང༌། རྣལ་འབྱོར་པས་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་རྩ་རྒྱུད་ཀྱི་ལུང་དང་

སྦྱར་ནས་བཤད་པའོ། །
དང་པོ་ནི། བྱིས་པ་སྐྱེས་ནས་ལོ་བཅུ་དྲུག་ལོན་པའི་ཚེ་ཁམས་ཀྱི་ནུས་པ་

རྫོགས་ཏེ་ཐིག་ལེ་འབྱིན་པའི་བདེ་བ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་སྒོ་ནས་བག་མ་ལེན་པ་དང་དེའི་ལག་པ་ནས་འཛིན་པ་སོགས་བྱེད་པ་དང༌། ཆོས་མཐུན་པར་དབང་གི་དུས་སུ་

428

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

སློབ་དཔོན་གྱིས་སློབ་མ་ལ་ཤེས་རབ་མ་གཏོད་པར་བྱེད་དོ། །ཕྲ་ཐིག་སྒོམ་པའི་རྣལ་
འབྱོར་པས་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཅི་རིགས་པ་བསྟེན་པར་བྱེད་
པ་ཡིན་ཞིང༌། གཞི་དུས་སུ་ལོ་བཅུ་དྲུག་ཡན་ཆད་ལོན་པ་དེས་ཕྱག་རྒྱ་དང་སྙོམས་འཇུག་བྱས་པས་གསང་གནས་ནས་གཏུམ་མོ་ཕལ་པ་འབར་བས་ཐིག་ལེ་ཞུ་བ་སྤྱི་བོ་ནས་རིམ་གྱིས་རྟགས་ཀྱི་རྩེར་བབས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེ་བ་གོང་འཕེལ་དུ་བྱུང་
བ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་ཕྱག་རྒྱ་གཉིས་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁམས་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྤྱི་བོ་ནས་རྡོ་རྗེའི་རྩེའི་བར་དུ་བབས་པའི་དགའ་བ་བཞི་སྟོང་པ་ཉིད་
དང་སྦྱོར་བའི་ཐིག་ལེའི་རྣལ་འབྱོར་སྒོམ་པ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་རྣལ་འབྱོར་པས་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་རྩ་རྒྱུད་ཀྱི་ལུང་དང་སྦྱར་

ནས་བཤད་པའི་ནི་རྒྱུད་འགྲེལ་ལས་སྐབས་འདིའི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ཕྲ་ཐིག་སྒོམ་ཚུལ་གསུངས་པ་འདི་ནི་གཙོ་བོར་རྒྱུད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་གཙོ་བོ་ཚེ་གཅིག་
ལ་རྡོ་རྗེ་འཆང་གི་གོ་འཕང་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་གིས་བསྐྱེད་རིམ་རགས་པའི་ལྷའི་རྣལ་འབྱོར་མཐར་ཕྱིན་ནས་ཕྲ་ཐིག་སྒོམ་པའི་དབང་དུ་
བྱས་པ་ཡིན་པས་དེའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་དེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་དེས་ཐོག་མར་ཐིག་ལེའི་རྣལ་འབྱོར་སྒོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ་ཕྱག་རྒྱ་གཉིས་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་གོ །དེ་ལྟར་འཇུག་པའི་ཚེ་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ན། བཅུ་དྲུག་ལོ་ལོན་རིགས་ཅན་མ། །གཟུགས་དང་ལང་ཚོས་བརྒྱན་པ་ལ། །དང་པོར་ལེགས་པར་བསླབ་བྱས་ནས། །དབང་བསྐུར་ནས་ནི་སྒྲུབ་པ་བརྩམས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ་བཅུ་དྲུག་མས་མཚོན་པའི་བཅུ་གཉིས་མ་ནས་

429

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཉི་ཤུའི་བར་གཟུགས་དང་ལང་ཚོས་བརྒྱན་པ་ཕྱག་རྒྱའི་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་བཙལ་ཏེ། དེ་དང་པོར་ལམ་ཐུན་མོང་བ་སོགས་བསླབ་པའི་གནས་རྣམས་ལ་ལེགས་པར་བསླབ། དེ་ལྟར་བསླབས་པའི་རྗེས་སུ་དབང་བསྐུར་ནས་སྔགས་སྡོམ་དང་ལྡན་པར་བྱས་ཏེ་ལྷའི་རྣལ་འབྱོར་སྒོམ་པ་ལ་བསླབ་བོ། །དེ་ནས་ཐིག་ལེའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་སྒྲུབ་
པ་བརྩམ་མོ། །དེ་ཡང་ཚུལ་ཇི་ལྟར་བརྩམ་ན། སྐུ་གསུང་ཐུགས་དང་ཆགས་པ་ནི། །དཔྲལ་བ་ལ་སོགས་རྣམས་ལ་དགོད། །སྭཱ་ཧཱ་གསང་བ་གཙུག་ཏོར་ཆེར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རང་གཙོ་བོ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང༌། ཡུམ་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་དང་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་གང་ཡིན་ཡང་སྣ་ཚོགས་ཡུམ་དུ་གསལ་བའི་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་ཀའི་དཔྲལ་བ་དང༌། ལ་སོགས་པ་སྙིང་ག་དང་མགྲིན་པ་དང་ལྟེ་བ་རྣམས་ལ་རིམ་པ་
བཞིན་སྐུ་རྡོ་རྗེ་ༀ་དང༌། གསུང་རྡོ་རྗེ་ཨཱཿ དང༌། ཐུགས་རྡོ་རྗེ་ཧཱུཾ་དང༌། ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེ་ཧོ་ཡིག་རྣམས་དགོད་ཅིང༌། སྭཱ་གསང་གནས་དང༌། ཧཱ་གཙུག་ཏོར་ལ་དགོད་དོ། །དེ་ནས་མཁའ་གསང་སྦྱོང་བ་ནི། དེ་ནས་པདྨ་རྣམ་པར་སྦྱང༌། །ཞེས་མདོར་བསྟན་ནས། སྦྱོང་ཚུལ་དངོས་ནི་ཨཱཿཡིག་པངྨ་འདབ་བརྒྱད་པ། །ཧཱུཾ་ཡིག་གིས་ནི་རྡོ་རྗེར་ལྡན། །དེ་ལྟར་རྡོ་རྗེ་དང་བཅས་པའི། །ཤེས་རབ་པདྨ་སྐྱོང་རྒྱུ་ལས། ཧཱུཾ་གིས་རང་གི་རྡོ་རྗེ་ནི། །རྩེ་མོ་ལྔ་པར་རྣམ་པར་བསྒོམ། ། དེ་དབུས་པདྨ་འདབ་བརྒྱད་པ། །ཨཱ་ཡིག་གིས་ནི་རབ་ཏུ་བརྟག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡུམ་གྱི་གསང་གནས་མི་དམིགས་པའི་ངང་ལས་ཨཱཿ ཡིས་ཏེ་ཨཱཿ ལས་པདྨ་འདབ་མ་བརྒྱད་པ། དེའི་ལྟེ་བར་ཧཱུཾ་ཡིག་གིས་ནི་སྟེ་ཧཱུཾ་ལས་བྱུང་བའི་རྡོ་རྗེ་ལྡན་པ་སྟེ་རྡོ་རྗེས་མཚན་པ་བསྒོམ་ཞིང་དེ་ལྟར་རྡོ་རྗེ་དང་བཅས་པ་སྟེ་རྡོ་རྗེས་མཚན་པའི་ཤེས་རབ་མའི་པདྨ་སྐྱོང་པར་བྱེད་

430

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

པའི་རྒྱུ་ལས་ཏེ་རྒྱུར། ཧཱུཾ་གིས་ཏེ་ཧཱུཾ་ལས་རང་གཙོ་བོར་གསལ་བའི་གསང་གནས་མི་དམིགས་པའི་ངང་ལས་རྡོ་རྗེ་ནི་རྩེ་མོ་ལྔ་པར་རྣམ་པར་བསྒོམས་ནས། རྡོ་རྗེ་དེའི་དབུས་སུ་པདྨ་འདབ་མ་བརྒྱད་པ་ཨཱཿ ཡིག་གིས་ཏེ་ཨཱཿ ཡིག་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་བརྟག་པ་སྟེ་བསྒོམ་མོ། །དེ་ལྟར་མཁའ་གསང་སྦྱང་ནས་ལས་ལ་སྦྱོར་བ་ནི། དེ་ལྟར་རྡོ་རྗེ་པདྨ་དང༌། །བཅས་པ་བྱས་ནས་པདྨར་གཞུག །དེ་ནས་རྡོ་རྗེའི་འཛིན་པའི་བསྙེམས། །འཛིན་ཅིང་རྣལ་འབྱོར་ཧཱུཾ་ཕཊ་བྱ། །བྷ་གར་ལིང་ག་རབ་བཀོད་ནས། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་སྤྲོ་མི་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དེ་ལྟར་རང་གི་གསང་གནས་རྡོ་རྗེ་རྩེ་ལྔ་པ་པདྨས་མཚན་པ་དང་བཅས་པ་བྱས་ནས་ཡུམ་གྱི་པདྨར་གཞུག་གོ །དེ་ལྟར་
འཇུག་པ་དེའི་ངང་ནས་རང་ཉིད་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་གཙོ་བོ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་བསྙེམས་
པ་སྟེ་ང་རྒྱལ་འཛིན་པས་རྣལ་འབྱོར་པའི་ངག་ཏུ་ཧཱུཾ་ཕཊ་ཅེས་བརྗོད་ཅིང་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་ལས་ལ་གནས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ཡུམ་གྱི་བྷ་གར་ཡབ་ཀྱི་ལིང་ག་རབ་
ཏུ་བཀོད་ནས་སྙོམས་འཇུག་བྱས་པ་ལས་ཁམས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཐིག་ལེ་ནོར་
བུའི་རྩེའི་བར་བབས་པ་ཕྱི་རོལ་དུ་སྤྲོ་བར་མི་བྱའོ། །
ཡབ་ཡུམ་སྙོམས་འཇུག་བྱས་པ་ལས་བྱང་སེམས་སྤྱི་བོ་ནས་ནོར་བུའི་རྩེའི་
བར་དུ་འབབ་ཚུལ་དང་དེ་ལས་དགའ་བཞི་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་སྟོན་པ་ནི། ལྟེ་བར་གཏུམ་མོ་འབར་བ་ཡིས། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལྔ་སྲེག་ཅིང༌། །སྤྱན་མ་མིག་ལ་སོགས་པ་ཡང༌། །བསྲེགས་ནས་རི་བོང་ཅན་ཧཾ་འཛག །བདུད་རྩི་ཁུ་བའི་ཆོས་ཅན་ནི། །ཐིག་ལེའི་གཟུགས་ཀྱིས་འཇིགས་པར་བྱེད། །ཐིག་ལེའི་རྣལ་འབྱོར་ཞེས་པར་གྲགས། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་བསྡུས་རྒྱུད་རྩ་འགྲེལ་གྱིས་འཆད་པ་ལྟར་བསྐྱེད་

431

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

རིམ་རགས་པ་སྒོམ་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ལྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་གྱི་ཁྱིམ་གྱི་རྩ་འདབ་
བཅུ་གཉིས་དང་དཀྱིལ་འཁོར་དྲུག་ཅུ་འབབ་པའི་རྩ་བདབ་དྲུག་ཅུ་སྟེ་བདུན་ཅུ་རྩ་
གཉིས་གསུང་དཀྱིལ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་མ་བདུན་ཅུ་རྩ་གཉིས་བསྒོམས་པས་སྦྱངས་
ཤིང་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་ལས་ཡབ་ཡུམ་སྙོམས་པར་ཞུགས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་

གཏུམ་མོའི་མེ་འབར་བ་ཡིས་ལྟེ་བ་སྤྲུལ་བའི་འཁོར་ལོ་རྣམ་པར་སྣང་མཛད་ལ་སོགས་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལྔའི་རླུང་གཡོན་ལ་གནས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལྔ་
དང༌། སྤྱན་མ་ལ་སོགས་པ་གཡས་ལ་གནས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལྔའི་རླུང་དང༌། མིག་
ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་རྣམས་དང༌། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་རྣམས་རང་རང་གི་བྱ་བ་བྱེད་པ་རེ་ཞིག་བཀག་སྟེ་བསྲེགས་ནས་སྤྱི་བོའི་ཧཾ་ཡིག་ལས་རི་བོང་ཅན་
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་འཛགས་ཏེ་དེ་ཡང་བདུད་རྩི་ཁུ་བའི་ཆོས་ཅན་དེ་ནི་ཐིག་ལེའི་
གཟུགས་ཀྱིས་ནོར་བུའི་རྩེའི་བར་དུ་འཛག་པར་བྱེད་དོ། །
དེ་ལྟར་སྤྱི་བོ་ནས་ནོར་བུའི་རྩེའི་བར་བབས་པ་དེ་ལས་སྤྱི་བོ་ནས་མགྲིན་

པའི་བར་དུ་བབས་པ་ལས་དགའ་བ་དང༌། མགྲིན་པ་ནས་སྙིང་གའི་བར་དུ་བབས་པ་
ལས་མཆོག་དགའ་དང༌། སྙིང་ག་ནས་ལྟེ་བའི་བར་བབས་པ་ལས་ཁྱད་པར་གྱི་དགའ་

བ་དང༌། ལྟེ་བ་ནས་གསང་གནས་སམ་ནོར་བུའི་རྩེ་བར་བབས་པ་ལས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་

དགའ་བའོ། །དེ་ལྟར་ཡས་བབས་ཀྱི་དགའ་བ་བཞི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་སྦྱར་བའི་བདེ་སྟོང་གི་རྣལ་འབྱོར་ནི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ཐིག་ལེའི་རྣལ་འབྱོར་རོ། །འདི་དག་ནི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་ལྟེ་བ་ལ་རྩ་བའི་འཁོར་ལོ་དགུ་ཡིས་བསྣུན་པའི་ལག་འགྲོ་སྟེ་ཞེས་
པ་ནས། མགྲིན་པར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཐེག་ལེའོ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས། ལྟེ་བར་གཏུམ་མོ་

432

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

འབར་བ་ཡིས། །ཞེས་པ་ནས། ཐིག་ལེའི་རྣལ་འབྱོར་ཞེས་པར་གྲགས། །ཞེས་པའི་
བར་གྱི་དོན་བཀྲལ་བ་ལྟར་བཀོད་པ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ཡང་འགྲེལ་ཆེན་ལས། གཏུམ་མོའི་ཡེ་ཤེས་མེ་ནི་རབ་རྒྱས་པ། །ཞེས་པ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་འདོད་པ་སྟེ་དེའི་མེ་ནི་འདོད་པའི་མེའོ། །འདོད་པའི་མེ་དེ་རབ་
ཏུ་རྒྱས་པར་གྱུར་པ་ན་ལྟེ་བ་སྤྲུལ་པའི་འཁོར་ལོ་རྣམ་པར་སྣང་མཛད་ལ་སོགས་པ་གཡོན་ལ་དཀྱིལ་འཁོར་ལྔར་གྱུར་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ལྟེ་བ་ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་རླུང་བཅུ་ལྟེ་བར་སྲེག་པ་དང༌། དེ་ཉིད་འདོད་པའི་མེ་རྒྱས་པས་སྲེག་པར་གསུངས་པས་འདིའི་གཏུམ་མོ་ནི་གསང་གནས་ཀྱི་གཏུམ་མོ་དང༌། དེ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་
ཀྱི་ཡེ་ཤེས་འདོད་པ་སྟེ་དེའི་མེ་ནི་འདོད་པའི་མེའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་འདོད་པའི་མེ་ནི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་ཆགས་པའི་འདོད་ཆགས་ཀྱིས་སྤར་བའི་ཕྱིའི་གཏུམ་མོ་ཕལ་པའི་
མེའོ། །དེ་ལྟར་དུ་བྱེད་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་སྐབས་འདིའི་གཏུམ་མོ་འབར་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱང་སེམས་ཞུ་བར་བྱེད་པའི་གཏུམ་མོ་འདི་དུང་ཅན་མའི་ནང་གི་
གཏུམ་མོ་ལ་བྱེད་ན་སྐབས་འདིའི་དགའ་བ་བཞི་ཡང་དབུ་མའི་ནང་ནས་བྱང་སེམས་བབས་པའི་དགའ་བ་བཞི་ལ་བྱེད་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་དགའ་བཞི་དེ་ནི་རྫོགས་རིམ་པའི་དགའ་བཞི་ཡིན་པས་བསྐྱེད་རིམ་ཡིན་པར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

༼ཕྲ་མོའི་རྣལ་འབྱོར་སྒོམ་པ་ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེ་སྒྲུབ་ཆེན་གྱི་ཡན་ལག༽
༈ བཞི་པ་ལོ་བཅུ་དྲུག་གི་མཐར་བདེ་བ་རྫོགས་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་ཕྲ་མོའི་རྣལ་འབྱོར་སྒོམ་པ་ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེ་སྒྲུབ་ཆེན་གྱི་ཡན་ལག་ནི། བཅུ་དྲུག་ཕྱེད་ཕྱེད་ཐིག་ལེ་འཆང༌། །ཆ་མེད་ཆ་ལས་འདས་པ་སྟེ། །བསམ་གཏན་བཞི་པའི་རྩེ་མོ་

433

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

འཆང༌། །ཕྲ་མོའི་རྣལ་འབྱོར་ཞེས་པར་གྲགས། །ཞེས་རྩ་རྒྱུད་ལས་གསུངས་པའི་དོན་འགྲེལ་ཆེན་གྱིས་འཆད་པ་ནི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་ལྟར་ཤེས་རབ་ཆོས་དག་ལ་
གནས་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནི་སླར་ཡང་ཞེས་པ་ཇི་ལྟར་བྱོན་པ་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་སྟེ་སྤྲོ་བ་བྱས་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་ནོར་བུའི་རྩེ་བར་དུ་བབས་པའི་ཐིག་ལེ་དེ་ཉིད་སླར་ཡང་སྔར་བྱོན་པ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་དུ་སྟེང་དུ་གཤེགས་ཏེ་གསང་གནས་ནས་ལྟེ་བར་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུའི་ཚུལ་དུ་
གཤེགས་པ་དགའ་དང༌། ལྟེ་བ་ནས་སྙིང་གར་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུའི་ཚུལ་དུ་
གཤེགས་པ་མཆོག་དགའ་དང༌། སྙིང་ག་ནས་མགྲིན་པར་སྐྱེས་བུ་བྱེད་པའི་འབྲས་
བུའི་ཚུལ་དུ་གཤེགས་པ་ཁྱད་དགའ་དང༌། མགྲིན་པ་ནས་དཔྲལ་བར་བྲལ་བའི་
འབྲས་བུའི་ཚུལ་དུ་གཤེགས་པ་ལྷན་གཅིག་སྐྱེས་པའི་དགའ་བ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་
བསམ་གཏན་གྱི་དགའ་བཞི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་སྦྱར་བའི་བདེ་སྟོང་གི་རྣལ་འབྱོར་ནི་ཕྲ་
མོའི་རྣལ་འབྱོར་སྒྲུབ་པ་ཆེན་པོའི་ཡན་ལག་གོ །དེ་ཡང༌། བཅུ་དྲུག་ལོ་ལོན་ཞེས་པ་ནས༌། ཕྲ་མོའི་རྣལ་འབྱོར་ཞེས་པར་གྲགས། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་གཙོ་བོར་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ཕྲ་ཐིག་བསྟན་ནས། རྒྱུ་མཐུན་ལ་སོགས་སྟེང་དུ་འགྲོ། །ཞེས་པ་ནས། རྣལ་འབྱོར་བསམ་གཏན་སོགས་དེ་ཡང༌། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་རྫོགས་རིམ་ཉིད་བསྟན་
པ་ཡིན་ནོ། །
འདི་ལ་ཁ་ཅིག་སྒྲུབ་ཐབས་པད་དཀར་ཞལ་ལུང་གི་དགོངས་པར་བསམས་ནས། བསྐྱེད་རིམ་པས་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་ཐེག་ལེའི་རྣལ་འབྱོར་སྒོམ་ཚུལ་རྫོགས་རིམ་
པའི་ཐིག་ལེའི་རྣལ་འབྱོར་དངོས་སུ་བསྟན་པས་མཚོན་ནས་ཤེས་པར་བྱ་བ་ནི། ལྟེ་

434

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

བར་གཏུམ་མོ་འབར་བ་ཡིས། །ཞེས་སོགས་སྨྲ་བ་ནི་སྒྲུབ་ཐབས་ཞལ་ལུང་དང་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། སྒྲུབ་ཐབས་དེ་ཉིད་ལས། གཏུམ་མོའི་མཐུར་སེལ་གྱི་རླུང་གིས་བསྐུལ་བས་ཞེས་པ་ནས། རི་བོང་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་ཞུ་བའི་ཐིག་ལེའི་གཟུགས་ཀྱིས་སྤྱི་བོ་ནས་
མགྲིན་པར་སླེབ་པ་ན་དགའ་བ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་བར་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལྟེ་བར་
གཏུམ་མོ་འབར་བ་ཡིས། །ཞེས་པ་ནས། ཐིག་ལེའི་གཟུགས་ཀྱིས་འཛག་པར་བྱེད། །ཅེས་སོགས་ཀྱི་དོན་དངོས་ཟིན་ལྟར་བཀོད་ནས། དེ་དག་གི་མཇུག་ཏུ་བསྐྱེད་
རིམ་གྱི་སྐབས་སུའང་གཏུམ་མོ་འབར་ནས་ཁམས་དངོས་སུ་ཞུ་བ་དང༌། དེ་ལས་སྐྱེས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་པའི་དགའ་བཞི་བདེ་སྟོང་སྦྱར་བ་མཚན་ཉིད་པ་འོང་ཞིང༌། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་དཀྱིལ་འཁོར་དང་ཁམས་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་བདེ་སྟོང་གི་རྣམ་རོལ་གྱི་

ལྷའི་གཟུགས་དང་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་རྣམ་པར་ཡིད་ངོར་ཤར་བ་ཆེས་གསལ་བར་
འབྱུང་ལ་ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་དང་འགལ་བའོ། །
དེ་ལྟར་བཤད་པ་ལྟར་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ཕྲ་ཐིག་གི་སྐབས་སུ། ལྟེ་བར་གཏུམ་མོ་འབར་བ་ཡིས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དངོས་བསྟན་ལྟར་འོང་བའི་ཚུལ་ནི། རྒྱུད་འགྲེལ་
གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་གཙོ་བོ་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་གིས་བསྐྱེད་རིམ་
རགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཚེ་གསལ་བཏབ་པའི་དམིགས་པ་གང་ཡིན་ཡང་མངོན་
སུམ་ལྟ་བུར་གསལ་བར་སྣང་བ་དང༌། ཅི་ལ་ང་རྒྱལ་བཞག་ཀྱང་ང་རྒྱལ་འཕོས་པ་ལྟ་བུ་དང༌། དམིགས་རྟེན་གང་ལ་སེམས་གཏད་པའི་དམིགས་པ་དེ་ཉིད་ལ་སེམས་གཡོ་མེད་དུ་གནས་པའི་ཞི་གནས་དངོས་སམ་རྗེས་མཐུན་པ་གྲུབ་པ་ཅིག་འོང་ལ། དེ་ལྟར་བྱུང་བའི་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་དེ་ཉིད་སྣ་ཚོགས་ཡུམ་དུ་སྒོམ་པའམ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་

435

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཕྱག་རྒྱ་གསལ་བཏབ་པའི་ཚེ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ལྟ་བུ་དང་རེག་ཏུ་རུང་བ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པ་འཆར་ལ། དེ་ལ་སྙོམས་འཇུག་གི་དམིགས་པ་ཡང་མངོན་སུམ་ལྟ་བུ་འཆར་བས་བྱང་སེམས་སྤྱི་བོ་ནས་ནོར་བུའི་རྩེ་བར་དུ་འབེབས་ནུས་ཤིང༌། དེ་ཉིད་
ཕཊ་ཡིག་ནོར་བུའི་བུག་པར་སྒོམ་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བས་བྱང་སེམས་ནོར་བུའི་ཕྱི་རོལ་དུ་འཛག་པ་འགོག་ནུས་ལ་དེ་འཛག་པ་བཀག་པའི་བྱང་སེམས་དེ་ཉིད་སྟེང་དུ་འདྲེན་པའི་དམིགས་པ་བརྟན་ཅིང་གསལ་བས་སྤྱི་བོའི་བར་འདྲེན་ནུས་པ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལྟ་བུའི་ཕྲ་ཐིག་གི་རྣལ་འབྱོར་འདི་ནི་དབུ་མའི་ནང་གི་གཏུམ་མོ་ཁྱད་པར་ཅན་རོ་རྐྱང་ལ་རླུང་གི་རྒྱུ་བ་བཀག་ནས་དབུ་མར་བཅུག་པས་རླུང་གིས་སྦར་ཏེ་སྤྱི་བོའི་ཧཾ་ཡིག་ལས་བྱང་སེམས་དབུ་མའི་ནང་ནས་བབས་པའི་ཡས་བབས་མས་བརྟན་གྱི་དགའ་བཞིའམ་དགའ་བ་བཅུ་དྲུག་གི་རྫོགས་རིམ་དངོས་སུ་སྐྱེ་བའི་སྨིན་

བྱེད་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་དགོངས་ནས་འགྲེལ་ཆེན་ལས། བྱིས་

པའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ལ་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་དེས་བདེ་བ་དེ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པར་གསུངས་
སོ། །འབྲིང་པོ་རྣམས་ལ་ཡེ་ཤེསཀྱི་ཕྱག་རྒྱས་སོ། །མཆོག་གི་རྣལ་འབྱོར་བ་རྣམས་
ལ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོས་སོ། །ཞེས་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ཕྲ་ཐིག་གི་དགའ་བཞི་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་

ཕྱག་རྒྱ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས། བྱིས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཞེས་པ་ནས། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱས་
སོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས་པའི་དེ་མ་ཐག་ཏུ། མཆོག་གི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཞེས་སོགས་མཆོག་མི་འགྱུར་གྱི་བདེ་བའི་རྫོགས་རིམ་འདྲེན་བྱེད་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོར་གསུངས་པ་དང༌། རྩ་རྒྱུད་དུ་ཡང༌། ཕྲ་མོའི་རྣལ་འབྱོར་ཞེས་པར་གྲགས། །ཞེས་པའི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་རྫོགས་རིམ་རྣམས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །

436

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

གལ་ཏེ་དེ་ལྟ་བུའི་རྣལ་འབྱོར་པས་ལས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་སེམས་ནོར་བུའི་རྩེ་བར་ཕབ་པའི་ཡས་བབས་དང༌། དེ་ནས་སྤྱི་བོའི་བར་

དྲངས་པའི་མས་བརྟེན་གྱི་དགའ་བཞི་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ན་འགྲེལ་ཆེན་ལས།
ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ནི་འཛག་པའི་བདེ་བ་སྦྱིན་པ་མོ་དང༌། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ནི་གཡོ་བའི་བདེ་བ་སྦྱིན་པ་མོར་གསུངས་པའི་དོན་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྙམ་ན། དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ནི་ཐབས་མཁས་ཀྱིས་མ་ཟིན་པའི་ཕྱག་རྒྱ་ཉིད་ཀྱི་རང་སྟོབས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་
ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱས་ཁམས་འཛག་པའི་བདེ་བ་སྟེར་བ་དང༌། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱས་
ཁམས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་རྣམས་སུ་གཡོ་བའི་བདེ་བ་ཙམ་སྟེར་
བ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་བསྐྱེད་རིམ་རགས་པ་མཐར་
ཕྱིན་པས་བྱེད་པ་བཞིན་དུ་བསྐྱེད་རིམ་རགས་པས་ཐར་མ་ཕྱིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་བྱེད་
པར་མི་ནུས་ཀྱང་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་བྱེད་དགོས་པར་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་
ལྟར་ཕྲ་མོའི་རྣལ་འབྱོར་བསྒོམས་པའི་རྗེས་སུ་བཟླས་པ་མཆོད་པ་བསྟོད་པ་བདུད་
རྩི་མྱང་བ་གཤེགས་སུ་གསོལ་བ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བྱ་དགོས་པའི་གཞན་རྣམས་སྒྲུབ་ཐབས་ཞལ་ལུང་སོགས་ལས་བཤད་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང༌།འདིར་བཟླས་པ་བྱ་བའི་ཚུལ་ཅུང་ཟད་ཅིག་བཤད་པར་བྱ་སྟེ།
འདི་ལ་གསུམ། སྔགས་ཀྱི་དགྲ་གྲོགས་ལ་མཁས་པར་བྱ་དགོས་པར་བསྟན་
པ་དང༌། ཡི་གེ་རྣམས་ཀྱི་དགྲ་གྲོགས་རྩི་བའི་ཚུལ་དང༌། དེ་ལྟར་དགྲ་གྲོགས་ཤེས་
པས་བཟླས་པ་བྱ་བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲུབ་ལེའི་བརྒྱ་རེ་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་བཞིན་དུ་བསྒྲུབ་བྱའི་མིང་གི་ཡི་གེ་གལ་ཏེ་སྒྲུབ་པ་པོའི་མིང་གི་ཡི་གེ་

437

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དང་པོའི་དགྲར་གྱུར་ན་དེའི་ཚེ་སྒྲུབ་པ་པོ་འཆི་བར་འགྱུར་ཞིང་ཅི་སྟེ་ཐ་མལ་པར་གྱུར་ན་དེའི་ཚེ་ཉོན་མོངས་པར་འགྱུར་ལ་ཅི་སྟེ་གྲོགས་པོར་གྱུར་ན་དེའི་ཚེ་ལྷ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། །དབྱངས་དགྲ་ཡིས་འཆི་བ་སྟེ་གསལ་བྱེད་དགྲ་ཡིས་ན་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བསྒྲུབ་བྱ་ལྷའི་མིང་གི་ཡི་གེ་དང་པོ་དབྱངས་དང་སྒྲུབ་པ་པོ་ཡི་མིང་གི་ཡི་གེ་དང་པོའི་དབྱངས་དགྲར་གྱུར་ན་སྒྲུབ་པ་པོ་ལ་འཆི་བའི་འཇིགས་པ་དང་མིང་གི་ཡི་གེ་དང་པོ་གཉིས་གསལ་བྱེད་དགྲར་གྱུར་བ་ཡིན་ན་ན་བའི་འཇིགས་པ་དང༌། ལྷ་དང་སྒྲུབ་པ་པོ་ཡི་དབྱངས་གསལ་གང་ཡིན་ཡང་མིང་གི་ཡི་གེ་དང་པོ་གཉིས་གྲོགས་པོར་གྱུར་པ་ཡིན་ན་བསྒྲུབ་བྱའི་ལྷ་གང་ཡིན་པ་དེ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ མིང་གི་ཡི་གེ་དང་པོ་གཉིས་དགྲ་གྲོགས་གང་དུ་ཡང་མ་གྱུར་པའི་ཐ་མལ་པར་གྱུར་ན་སྐྱོན་ཡོན་གཉིས་ཀ་མི་འབྱུང་ངོ༌། །དེ་ལྟར་ན་ཡི་གེའི་དགྲ་གྲོགས་ལ་མཁས་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་ཡི་གེ་རྣམས་ཀྱི་དགྲ་གྲོགས་རྩི་བའི་ཚུལ་ལ་གཉིས། ཁམས་ལྔའི་
ཡི་གེ་རྣམས་དགྲ་དང་གྲོགས་དང་ཐ་མལ་པར་འགྱུར་ཚུལ་དང༌། ཡི་གེ་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཁམས་སམ་འབྱུང་བ་གང་ཡིན་ངོས་བཟུང་བའོ། །
དང་པོ་ནི། འགྲེལ་ཆེན་ལས། རླུང་གི་ཡི་གེ་ཐམས་ཅད་ཆུའི་ཡི་གེ་རྣམས་ཀྱི་དགྲ་སྟེ་དབྱངས་རྣམས་ཀྱི་དབྱངས་དང་གསལ་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་གསལ་བྱེད་རྣམས་
སོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཆུའི་ཡི་གེ་རྣམས་མེའི་ཡི་གེ་རྣམས་ཀྱིའོ། །མེའི་ཡི་གེ་རྣམས་སའི་
ཡི་གེ་རྣམས་ཀྱིའོ། །སའི་ཡི་གེ་རྣམས་རླུང་གི་ཡི་གེ་རྣམས་ཀྱིའོ། །ནམ་མཁའི་ཡི་གེ་
རྣམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གྲོགས་པོ་སྟེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡི་གེ་རྣམས་ནམ་མཁའི་གྲོགས་

438

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

པོའ། །དེ་བཞིན་དུ་སའི་གོྲོགས་པོ་ཆུ་དང་མེའི་གྲོགས་པོ་རླུང་དང་རླུང་གི་གྲོགས་པོ་མེ་དང་ཆུའི་ས་ཏེ་དེ་ལྟར་ན་གྲོགས་པོའི་སྡེ་ཚན་ནོ། །རླུང་གི་ཐ་མལ་པ་ནི་ཆུ་དང་མེའི་ཐ་མལ་པ་ནི་ས་དང་ཆུའི་ཐ་མལ་པ་ནི་མེ་དང་སའི་ཐ་མལ་པ་ནི་རླུང་ངོ༌། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་སྡོམ་དུ་བསྡུས་ན། ཆུ་དགྲ་རླུང་ཡིན་རླུང་དགྲ་ས། །ས་དགྲ་མེ་ཡིན་མེ་དགྲ་ཆུ། །ནམ་མཁའ་ཀུན་གྱི་གྲོགས་པོ་སྟེ། །ཀུན་ཀྱང་ནམ་
མཁའི་གྲོགས་པོ་ཡིན། །ས་ཆུ་ཕན་ཚུན་གྲོགས་པོ་དང༌། །མེ་རླུང་ཕན་ཚུན་གྲོགས་པོ་སྟེ། རླུང་གི་ཐ་མལ་ཆུ་དང་ནི། །མེ་ཡི་ཐ་མལ་ས་ཡིན་ལ། །ཆུ་ཡི་ཐ་མལ་མེ་ཡིན་ཞིང༌། །ས་ཡི་ཐ་མལ་པ་ནི་རླུང༌། །ཞེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཁམས་ལྔའི་ཡི་གེ་རྣམས་དགྲ་དང་གྲོགས་དང་ཐ་མལ་པར་འགྲོ་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་དབྱངས་རྣམས་ནང་ཕན་ཚུན་དུ་དགྲ་གྲོགས་ཐ་མལ་བ་ཇི་ལྟར་ཡིན་པ་དང༌། གསལ་བྱེད་རྣམས་ཀྱང་ཕན་ཚུན་དགྲ་གྲོགས་སོགས་ཇི་ལྟར་ཡིན་རྩི་དགོས་པ་ནི། དབྱངས་རྣམས་ཀྱི་དབྱངས་

དང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ་ཡི་གེ་རྣམས་ཀྱི་ཁམས་སམ་འབྱུང་བ་གང་ཡིན་ངོས་བཟུང་བ་ནི། དབྱངས་ཀྱི་ཨ་རིང་ཐུང་གཉིས་དང༌། ཀ་སྡེའི་ཡི་གེ་ལྔ་དང༌། ཧ་ཡིག་དང༌། ལྕེ་རྩེ་ཅན་
ྈྐ་ཡིག་རྣམས་ནི་གནས་མགྲིན་པ་ལས་འབྱུང་བ་དང་ནམ་མཁའི་ཁམས་པ་ཡིན་ཏེ། རྩ་རྒྱུད་འགྲེལ་ཆེན་དུ་དྲངས་པ་ལས། ཨ་ཀུ་ཧ་ྈྐ་མགྲིན་བྱུང་གང༌། །དབྱངས་དང་

གསལ་བྱེད་མཚན་ཉིད་རྣམས། །སྟོང་པ་རླུང་སོགས་ཁམས་རྣམས་ཀྱིགྲོགས་པོ་
ཉིད་ཀྱིས་རྟག་ཏུ་གནས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཨི་རིང་ཐུང་གཉིས། ཨེ་དང་ཨཻ་སྟེ་ཡོན་ཏན་དང་འཕེལ་བ་གཉིས། ཙ་སྡེའི་ཡི་གེ་ལྔ། ཨ་ཡིག་དང་

439

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཤ་ཡིག་རྣམས་ནི་གནས་རྐན་ལས་བྱུང་བ་དང་རླུང་གི་ཁམས་པ་ཡིན་པ་ནི་རྩ་རྒྱུད་ལས། ཨི་ཙུ་ཡ་ཤ་རྐང་ལས་བྱུང༌། །དབྱངས་དང་གསལ་བྱེད་མཚན་ཉིད་རྣམས། །རླུང་གི་ཁམས་ལས་ཡང་དག་བྱུང༌། །ཆུ་ལས་སྐྱེས་པ་རྣམས་ཀྱི་དགྲ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ར໏་ཡིག་རིང་ཐུང་གཉིས་དང༌། ཡོན་ཏན་གྱི་ཡི་གེ་ཨḈ྄་དང༌།
འཕེལ་བའི་ཡི་གེ་ཨཱḈ྄་དང༌། ཊ་སྡེའི་ཡི་གེ་ལྔ་དང༌། ར་ཡིག་དང་ཥ་ཡིག་རྣམས་ནི་སྤྱི་བོ་ནས་བྱུང་བ་དང་མེའི་ཁམས་པ་ཡིན་པ་ནི། རི་ཊུ་ར་ཥ་སྤྱི་བོ་སྐྱེས། །དབྱངས་
དང་གསལ་བྱེད་མཚན་ཉིད་ནི། །མེ་ཡི་ཁམས་ལས་ཡང་དག་བྱུང༌། །ས་ལས་སྐྱེས་པ་རྣམས་ཀྱི་དགྲ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཨུ་རིང་ཐུང་གཉིས་དང༌།
ཡོན་ཏན་དང་འཕེལ་བའི་ཡི་གེ་ཨོ་དང་ཨཽ་གཉིས་དང༌། པ་སྡེའི་ཡི་གེ་ལྔ་དང༌། ཝ་དང་ྊྤ་ཡིག་རྣམས་མཆུ་ལས་བྱུང་བ་དང་ཆུའི་ཁམས་པ་ཡིན་པ་ནི། ཨུ་པུ་ཝ་ྊྤ་མཆུ་སྐྱེས་གང༌། །དབྱངས་དང་གསལ་བྱེད་མཚན་ཉིད་རྣམས། །ཆུ་ཡི་ཁམས་ལས་ཡང་དག་བྱུང༌། །མེ་ལས་སྐྱེས་པ་རྣམས་ཀྱི་དགྲ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ལ໏་རིང་ཐུང་གཉིས་ཏ་སྡེའི་ཡི་གེ་ལྔ་ལ໏་ཡིག་གི་ཡོན་ཏན་དང་འཕེལ་བ་ཨḉ྄་དང་ཨཱḉ྄་དང་ལ་ཡིག་དང་ས་ཡིག་རྣམས་ནི་སོ་ལས་བྱུང་བ་དང་སའི་ཁམས་པ་ཡིན་པ་ནི། ལ໏་ཏུ་ལ་ས་སོ་སྐྱེས་གང༌། །དབྱངས་དང་གསལ་བྱེད་མཚན་ཉིད་རྣམས། །ས་ཡི་ཁམས་ལས་ཡང་དག་བྱུང༌། །རླུང་ལས་སྐྱེས་པ་རྣམས་ཀྱི་དགྲ། །རྟག་

ཏུ་རླུང་གི་གྲོགས་པོ་མེ། །ཐ་མལ་པ་ཆུ་ནུས་མེད་ཕྱིར། །མེ་ཡི་གྲོགས་པོ་རླུང་ཡིན་ཏེ། །ཐ་མལ་པ་ས་ནུས་མེད་ཕྱིར། །ཆུ་ཡི་གྲོགས་པོས་ཡིན་ཏེ། །ཐ་མལ་པ་མེ་ནུས་མེད་ཕྱིར། །ས་ཡི་གྲོགས་པོ་ཆུ་ཡིན་ཏེ། །ཐ་མལ་པ་ནི་རླུང་ཉིད་དོ། །ཞེས་འགྲེལ་

440

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

པར་རྩ་རྒྱུད་དྲངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གསལ་བར་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ཡང་ཀ་སྡེ་ནམ་
མཁའ། ཙ་སྡེ་རླུང༌། ཊ་སྡེ་མེ། པ་སྡེ་ཆུ། ཏ་སྡེ་སའི་ཁམས་པ་རྣམས་སུ་བཤད་པ་ནི་འབྱུང་བ་ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཞིང༌། ཀུ་ཙུ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རང་རང་གི་སྡེ་
པའི་ཡི་གེ་ལྔ་ཆར་འཛིན་པ་ནི། ཨུད་ཀྱིས་སྡེ་དང་བཅས་པའོ། །ཞེས་པའི་ཤེས་པར་
བྱེད་པ་ལས་སོ། །དེར་མ་ཟད་འབྱུང་བ་ཆུང་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་གསལ་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་ཡང་དགྲ་གྲོགས་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ་བསྒྲུབ་བྱ་ལྷ་དང་སྒྲུབ་པ་པོའི་མིང་ཡིག་
དང་པོའི་དགྲ་གྲོགས་ཀྱང་རྩི་དགོས་ཏེ། ཡང་རྩ་རྒྱུད་འགྲེལ་ཆེན་དུ་དྲངས་པ་ལས།
སྡེ་པ་གཅིག་ལའང་ཀ་ལ་སོགས། །གསལ་བྱེད་ཆོས་ཅན་ལྔ་རྣམས་གང༌། །དེ་རྣམས་ས་ལ་སོགས་པའི་རིགས། །སྔགས་སྒྲུབ་པ་ལ་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ཆུང་བའི་རྩི་ཚུལ་ཡང་སྔགས་སྒྲུབ་པ་ལ་བྱེད་དགོས་པར་གསུངས་སོ། །
འོ་ན་འབྱུང་བ་ཆུང་བའི་ཡི་གེ་རྣམས་ཇི་ལྟ་བུ། དེ་དག་གི་དགྲ་གྲོགས་ཇི་ལྟར་
བརྩི་སྙམ་ན། དེ་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ང་ཉ་ཎ་མ་ནན་འདི་རྣམས། །རླུང་སོགས་སྐྱེས་པ་རྣམས་ཀྱི་གྲོགས། །ཞེས་ང་ཉ་ཎ་མ་ནའི་ཡི་གེ་ལྔ་པོ་འདི་འབྱུང་བ་ཆུང་བའི་ནམ་
མཁའི་ཁམས་པ་དང༌། རང་དང་སྡེ་པ་གཅིག་པ་དང་མི་གཅིག་པ་གང་ཡིན་ཡང་རུང་སྟེ་རླུང་གི་ཁམས་པ་ལ་སོགས་པ་ཁམས་ལྷག་མ་བཞི་ཆར་གྱི་ཡི་གེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གྲོགས་དང༌། ཡི་གེ་གཞན་ཡང་ང་ཉ་སོགས་ལྔ་པོའི་གྲོགས་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་དེ་ཉིད་ལས། གྷ་ཛྷ་ཌྷ་བྷ་དྷདྷ་འདི་རྣམས། །ཆུ་ལས་སྐྱེས་པ་རྣམས་ཀྱི་དགྲ། །ག་ཛ་ཊ་བ་
དད་འདི་རྣམས། །ས་ལས་སྐྱེས་པ་རྣམས་ཀྱི་དགྲ། །ཁ་ཚ་ཋ་ཕ་ཐཐ་འདི་རྣམས། །མེ་
ལས་སྐྱེས་པ་རྣམས་ཀྱི་དགྲ། །ཀ་ཙ་ཊ་པ་ཏཏ་འདི་རྣམས། །རླུང་ལས་སྐྱེས་པ་རྣམས་

441

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།
ཀྱི་དགྲ། སྔགས་ཀྱི་དང་པོར་གནས་ཡི་གེ །རང་གི་སྡེ་པའམ་གཞན་ལ་ཡང༌། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་གྷ་ཛྷ་ཌྷ་བྷ་དྷ་རྣམས་འབྱུང་བ་ཆུང་བའི་རླུང་ཁམས་པ་ཡིན་པས་
རང་གཞན་གྱི་སྡེ་པ་གང་ཡིན་ཡང་ཆུ་ཁམས་པ་རྣམས་ཀྱི་དགྲ་དང༌། ག་ཛ་ཌ་བ་ད་
རྣམས་མེ་ཁམས་པ་ཡིན་པས་ས་ཁམས་པ་རྣམས་ཀྱི་དགྲ་དང༌། ཁ་ཚ་ཋ་ཕ་ཐ་རྣམས་ཆུ་ཁམས་པ་ཡིན་པས་མེ་ཁམས་པ་རྣམས་ཀྱི་དགྲ་དང༌། ཀ་ཙ་ཊ་པ་ཏ་རྣམས་ས་
ཁམས་པ་ཡིན་པས་རླུང་ཁམས་པ་རྣམས་ཀྱི་དགྲ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང༌།
གྲོགས་དང་ཐ་མལ་པར་འགྱུར་ཚུལ་ཡང་ཁམས་ཀྱི་ངོས་ནས་གོང་དུ་བཤད་པའི་
རིགས་པས་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གསུམ་པ་དེ་ལྟར་དགྲ་གྲོགས་ཤེས་ནས་བཟླས་པ་བྱ་བའི་ཚུལ་ལ་གཉིས།
བཟླས་བྱའི་སྔགས་བཤད་པ་དང༌། དེ་དག་ལ་བཟླས་པ་བྱེད་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། འགོ་བོར་ༀ་དང་མཐར་སྭཱ་ཧཱ་ལྟ་བུའི་མཐའ་རྟེན་བཞག་པའི་ལྷ་གང་དང་གང་ཡིན་པའི་མིང་སྔགས་ཀྱི་ཡི་གེ་དང་པོ་ནི་ཐུགས་རྡོ་རྗེའི་སྔགས་དང༌། མིང་སྔགས་ཚང་མ་ནི་གསུང་རྡོ་རྗེའི་དང༌། ཡན་ལག་སོ་སོའི་སྔགས་མ་གཏོགས་པའི་མིང་སྔགས་ཀྱི་
སྔགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་དེ་ལས་ལྷག་པ་བསྣན་པའི་སྔགས་རྣམས་སྐུ་རྡོ་རྗེའི་སྔགས་དང༌། ཡན་ལག་སོ་སོའི་སྔགས་རྣམས་ནི་ཕྲེང་བའི་སྔགས་སོ། །དེ་ཡང་ལྷ་རྣམས་ནི་མཚོན་བྱེད་ཡིན་གྱི། གཞན་དུ་ན་བརྟན་གཡོའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱར་བར་བྱ་
དགོས་པ་ནི་སྒྲུབ་ལེའི་བརྒྱ་རེ་བདུན་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་ནི་སྔགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གསུངས་པ་མིང་གི་དང་པོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་ཏེ་ཁམས་གསུམ་པོ་འདིར་བརྟན་པ་དང་གཡོ་བའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གང་གི་མིང་གང་ཡིན་པ་དེའི་མིང་གི་དང་

442

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

པོའི་ཡི་གེ་ནི་མིང་གི་དང་པོའ། །དེ་ཉིད་ཐུགས་ཀོྱི་རྡོ་རྗེར་འགྱུར་ཏེ་མི་ཡི་བདག་པོ་ལྷ་དང་ལྷ་མོ་རྣམས་ཀྱིའོ། །གསུང་གི་རྡོ་རྗེར་མིང་ཐམས་ཅད་དེ་འདིར་དཔེར་ན་ཏཱ་རཱ་
པཱ་ཌཎ་རཱ་མཱ་མ་ཀཱི་ལོ་ཙ་ནཱ་ཞེས་པ་མིང་དེ་ཉིད་གསུང་གི་རྡོ་རྗེའོ། །དེ་བཞིན་དུ་
དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མིང་ཡང་ངོ༌། །དེ་ལྟར་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མིང་གི་ཡི་གེ་དེ་ལས་ལྷག་པ་དག་ཀྱང་སྐུའི་རྡོ་རྗེ་སྟེ་ཞེས་པ་ནི་འདིར་དཔེར་ན་ༀ་ཏཱ་རེ་ཏུ´྄་ཏཱ་རེ་ཏུ་རེ་སྭཱཧཱ་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་དང༌། སྐུ་རྡོ་རྗེ་དེ་ལས་གཞན་པ་ཕྲེང་བའི་སྔགས་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཡན་ལག་སོ་སོའི་སྔགས་ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ནོ།
གཉིས་པ་དེ་དག་ལ་བཟླས་པ་བྱེད་ཚུལ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ཐུགས་རྡོ་རྗེའི་སྔགས་ལ་བཟླས་པ་བྱེད་ཚུལ་ནི། རྩ་རྒྱུད་འགྲེལ་ཆེན་དུ་དྲངས་པ་ལས། སྔགས་
ཀྱི་དང་པོར་གསལ་བྱེད་དམ། །དབྱངས་རྣམས་སྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་སླད། །བསྙེན་དང་བཟླས་པ་བྱེད་རྣམས་ལ། །འདི་ཡི་ལས་ནི་རྣམ་དྲུག་གསུངས། །ཞེས་སྔགས་ཀྱི་མིང་ཡིག་དང་པོ་དེ་གསལ་བྱེད་དམ་དབྱངས་ཡིག་གང་ཡིན་ཡང་རུང་སྟེ་བསྙེན་པ་དང་བཟླས་པ་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལས་རྣམ་པ་དྲུག་བྱེད་དགོས་པར་གསུངས་སོ། །
དེ་ལ་ལས་དྲུག་ནི་དེ་ཉིད་ལས། དང་པོར་བསྣུན་པར་བྱ་བ་སྟེ། །དེ་ནས་དབབ་དང་བསྲེག་པ་དང༌། །དེ་ནས་སྔགས་པས་བསླང་བ་དང༌། །དེ་ནས་རྒྱས་དང་མཉས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བསྣུན་པ་དང༌། དབབ་པ་དང༌། བསྲེག་པ་དང༌། བསླང་བ་དང༌། རྒྱས་པ་དང༌། མཉེས་པའི་ལས་དང་དྲུག་གོ །
དེའི་དང་པོ་བསྣུན་པའི་ལས་ནི་ཡང་ངེ་ཉིད་ལས། རྣམ་པར་བཅད་བྱས་སྟོང་པ་ཡིན། །སྔགས་ཀྱི་སྔོན་འགྲོ་མནན་པ་ནི། །མཚོན་ཆའི་རྒྱལ་པོས་བསྣུན་པ་

443

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

སྟེ། །བརྒྱལ་བའི་གནས་སྐབས་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་རྣམ་བཅད་དང་བཅས་པའི་སྟོང་པ་སྟེ་ནམ་མཁའི་ཁམས་པ་ཧ་ཡིག་གིས་སྔགས་ཀྱི་སྔོན་འགྲོ་སྟེ་སྔོན་མ་ཡི་གེ་དང་པོ་དེའི་སྟེང་ནས་མནན་པ་བཟླས་པ་ནི་ལྷ་དེ་ལ་མཚོན་ཆའི་རྒྱལ་པོས་བསྣུན་པ་སྟེ་དེས་ལྷ་དེ་བརྒྱལ་བའི་གནས་སྐབས་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་བཟླས་པའི་གྲངས་ཇི་ཙམ་ཞིག་བྱ་བ་དང་དེའི་བྱེད་ལས་ནི་དེ་ཉིད་ལས། ཐུགས་ཀྱི་བཟླས་པ་འབུམ་
གྱིས་ནི། །བརྒྱལ་བར་གྱུར་པའི་སྔགས་ཀྱི་ལྷ། །ང་རྒྱལ་ཡོངས་སུ་སྤངས་པ་
ནི། །སྒྲུབ་པ་པོ་ཡི་དབང་དུ་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ་དབབ་པའི་ལས་ནི་དེ་ཉིད་ལས། དེ་བཞིན་རླུང་གིས་མནན་ན་དེ། །རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་ཕེབས་པར་འགྱུར། །ཞེས་རྣམ་བཅད་དང་བཅས་པའི་རླུང་གི་ཁམས་པའི་ཡི་གེ་ཡ་ཡིག་གི་མིང་ཡིག་དང་པོའི་སྟེང་ནས་མནན་པ་བཟླས་ན་ལྷ་དེ་རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་ཕེབས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ཡང་གྲངས་འབུམ་ཕྲག་གཅིག་བཟླས་པ་ནི་དབབ་པའི་ལས་སོ། །
གསུམ་པ་བསྲེག་པའི་ལས་ནི་དེ་ཉིད་ལས། མེ་ཡིས་མནན་ནི་བསྲེགས་པར་འགྱུར། །ཞེས་རྣམ་བཅད་དང་བཅས་པའི་མེའི་ཡི་གེ་ར་ཡིག་གིས་སྔགས་གང་ཡིན་པའི་ཡི་གེ་དང་པོ་དེའི་སྟེང་ན་མནན་པ་བཟླས་པ་ནི་སྲེག་པའི་ལས་སུ་འགྱུར་ཞིང་གྲངས་ཚད་འབུམ་ཕྲག་གཅིག་གོ །
བཞི་པ་བསླང་བའི་ལས་ནི། དེ་བཞིན་ཆུ་ཡིས་བསླང་བར་འགྱུར། །ཞེས་རྣམ་བཅད་དང་བཅས་པའི་ཆུའི་ཡི་གེ་ཝ་ཡིག་གིས་སྔགས་གང་ཡིན་གྱི་ཡི་གེ་དང་པོའི་སྟེང་ནས་མནན་པ་བཟླས་པ་ནི་བསླང་བའི་ལས་སུ་འགྱུར་རོ། །འདི་ཡང་འབུམ་ཕྲག་

444

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

གཅིག་གོ །
ལྔ་པ་རྒྱས་པའི་ལས་ནི། ས་ནི་སྤྱི་བོར་གནས་པ་དང༌། །བཟླས་ན་ལྷ་ནི་རྒྱས་
པར་འགྱུར། །ཞེས་རྣམ་བཅད་དང་བཅས་པའི་སའི་ཡི་གེ་ལ་ཡིག་གིས་སྔགས་དེའི་ཡི་གེ་དང་པོ་དེའི་སྟེང་ནས་མནན་པ་བཟླས་ན་ལྷ་དེ་ནི་རྒྱས་པར་འགྱུར་རོ། །དྲུག་པ་མཉེས་པའི་ལས་ནི། སྤྱི་བོར་ཐིག་ལེའི་ཆས་མནན་ན། །མཉེས་པའི་
མཆོག་ནི་སྟེར་བར་འགྱུར། །ཞེས་སྔགས་གང་ཡིན་པ་དེའི་ཡི་གེ་དང་པོ་དེའི་སྤྱི་བོ་

སྟེ་མགོ་པོའི་སྟེང་དུ་ཐིག་ལེའི་ཆ་རྗེས་སུ་ང་རོས་མནན་པ་བཟླས་པ་ནི་ལྷ་དེ་མཉེས་པར་བྱེད་པའི་ལས་སོ། །དེ་ལྟར་ལས་ཐུག་པོ་དེའི་བཟླས་པ་བྱས་ན་བསྒྲུབ་བྱའི་ལྷ་གང་ཡིན་དེས་མཆོག་ནི་སྟེར་བར་འགྱུར་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱིའང་གྲངས་ཚད་འབུམ་ཕྲག་རེ་རེ་སྟེ། དེ་ལྟར་ཡང་དེ་ཉིད་
ལས། དེ་ལྟར་དྲུག་འབུམ་བཟླས་པ་ནི། །དང་པོའི་སངས་རྒྱས་རྒྱུད་ཆེན་ལས། །འདོད་པ་གྲུབ་སླད་བདེ་གཤེགས་ཀྱིས། །སྔོན་དུ་བསྙེན་པ་རྣམས་སུ་
གསུངས། །ཞེས་ལས་དྲུག་པོ་རེ་རེའི་སྔགས་འབུམ་ཕྲག་རེ་རེ་སྟེ་དྲུག་འབུམ་བཟླས་བར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ལས་དྲུག་པོ་དེའི་སྔགས་ཀྱི་མཐའ་རྟེན་ནི་རིམ་པ་བཞིན་
ཕཊ་དང་ཧཱུཾ་དང་བོ་ཥ་ཊཾ་དང་ན་མཿ དང༌། སྭཱ་ཧཱ་དང་བ་ཥ་ཊ་རྣམས་ཡིན་ཞིང༌། སྔོན་དུ་ༀ་གཞག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེའི་འཕྲོ་ཉིད་ལས། ཕཊ་ཡིག་དེ་བཞིན་ཧཱུཾ་བཽ་ཥ་ཊ། །ན་མཿ སྭཱ་ཧཱ་བ་ཥ་ཊ་རྣམས། །ལས་དྲུག་ལ་ནི་གྲངས་བཞིན་དུ། །སྔགས་མཐར་བརྟུལ་ཞུགས་ཅན་གྱིས་བྱ། །དང་པོར་རྣམ་སྣང་མཛད་བྱིན་ནས། །ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་དང་པོར་ལས་དྲུག་གི་བཟླས་པ་འབུམ་ཕྲག་དྲུག་དང་དེའི་བཅུ་

445

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཆའི་སྦྱིན་སྲེག་བྱ། དེའི་རྗེས་སུ་ལྷའི་མིང་སྔགས་ཚང་མ་གསུང་རྡོ་རྗེའི་བཟླས་པ་འབུམ་ཕྲག་བཅུ་དང་དེའི་བཅུ་ཆའི་སྦྱིན་སྲེག་དང༌། དེའི་རྗེས་སུ་མིང་སྔགས་ལས་ལྷག་པའི་སྐུ་རྡོ་རྗེའི་བཟླས་པ་བྱ་བ་དང་དེའི་བཅུ་ཆའི་སྦྱིན་སྲེག་བྱས་པས་ལྷ་གང་བསྒྲུབ་པ་དེ་འགྲུབ་པར་གསུངས་ཏེ། སྔ་མའི་འཕྲོ་དེ་ཉིད་ལས། སླར་ཡང་བཟླས་པ་ཡང་དག་བརྩམ། །དེ་ནས་བྱེ་བ་བཟླས་བྱས་ནས། །སྦྱིན་སྲེག་བཅུ་ཡི་ཆ་ཤེས་ཀུན། །རྒྱུད་ལས་གསུངས་པའི་ཆོ་གས་བྱ། །དེ་ནས་ལྷ་ནི་འགྲུབ་འགྱུར་ཏེ། །སྔགས་པ་རྣམས་ལ་གྲུབ་པ་དེས། །མཆོག་དང་གང་ཞིག་དོན་གཉེར་སྟེར། །ཞེས་སོ། །འོ་ན་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་བཟླས་པ་དེ་ཙམ་གྱིས་ལྷ་འགྲུབ་ཅིང་གང་ཞིག་དོན་དུ་གཉེར་བའི་ཞི་རྒྱས་སོགས་ཀྱི་ལས་རྣམས་འགྲུབ་པར་འགྱུར་རམ་སྙམ་ན། དེ་
ཡང་རང་ལྷ་གང་གི་རིགས་ཡིན་པ་དང༌། ལས་གང་སྒྲུབ་པའི་ཆོ་གའི་བྱ་བ་དང༌། དུས་ཚོད་དང༌། སྔགས་ཀྱི་ས་བོན་དང༌། ཁམས་ཀྱི་རིགས་དང༌། ལས་སྒྲུབ་པའི་
གནས་དང༌། ཕྱོགས་དང༌། གདན་ལ་སོགས་པ་རྒྱུད་འགྲེལ་ལས་ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་བཞིན་ཚང་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ལྟར་མ་ཚང་བར་གཞན་དུ་བྱས་ན་ལས་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་མི་འགྲུབ་པར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ཀྱི་འཕྲོ་ལས། རིགས་
གཞན་དང་ནི་བྱ་བ་གཞན། །དུས་དང་དེ་བཞིན་སྔགས་ཀྱི་རིགས། །གནས་དང་ཕྱོགས་དང་གདན་གཞན་གྱི། །ལས་རྣམས་ཀུན་ལ་འབྲས་བུ་མེད། །ཅེས་གསུངས་
པས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ལས་དྲུག་གི་བྱ་ཚུལ་དང༌། ཐུགས་གསུང་སྐུ་རྡོ་རྗེ་གསུང་གྱི་བཟླས་པ་བྱ་བའི་ཚུལ་རྣམས་སྒྲོལ་མའི་སྔགས་ལ་དངོས་སུ་སྦྱར་
ནས་དེ་གཞན་ལ་རིགས་སྤོ་བའི་ཚུལ་གསལ་བར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་སྒྲུབ་ལེའི་

446

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

བརྒྱ་རེ་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་སྔགས་ལ་བསྣུན་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། དང་པོར་སྒྲོལ་མའི་སྔགས་བསྟན་པར་བྱ་སྟེ་རྣམ་པ་དང་གཞན་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །ༀ་ḎṎཿ ཕཊ་ཅེས་པའི་སྔགས་ཀྱིས་བསྣུན་པ་སྟེ་འབུམ་བཟླའོ། །ༀ་
ḇṎཿ ཧཱུཾ་ཞེས་པ་ནི་དབབ་པའོ། །ༀ་རྟཱཿ བཽ་ཥ་ཊ་ཅེས་པ་ནི་བསྲེག་པའོ། །ༀ་ḊṎཿ ན་མ་ཿ ཞེས་པ་ནི་བསླང་བའོ། །ༀ་ལṎཿ སྭཱ་ཧཱ་ཞེས་པ་ནི་རྒྱས་པའོ། །ༀ་ཏཱཾ་ཝ་ཥ་ཊ་ཅེས་པ་ནི་མཉེས་པའོ། །བཟླས་པ་དྲུག་འབུམ་དང་སྦྱིན་སྲེག་དྲུག་ཁྲི་བྱ་སྟེ། དེ་ནས་ༀ་ཏཱ་རེ་
སྭཱ་ཧཱ་ཞེས་པ་གསུང་རྡོ་རྗེའི་བཟླས་པ་འབུམ་ཕྲག་བཅུ་དང་སྦྱིན་སྲེག་བཅུ་ཆའོ། །དེ་ནས་ༀ་ཏཱ་རེ་ཏུ´྄་ཏཱ་རེ་སྭཱ་ཧཱ་ཞེས་པ་སྐུ་རྡོ་རྗེའི་བཟླས་པ་བྱེ་བའི་མཐར་ཐུག་པ་དང་འབུམ་ཕྲག་བཅུའི་སྦྱིན་སྲེག་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ལ་སྔགས་ཀྱི་

མཆོག་སྟེར་བར་འགྱུར་གྱི་རྣམ་པ་གཞན་དུ་ནི་མི་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསལ་བར་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
དེ་ལྟར་ན་ཐུགས་རྡོ་རྗེའི་བཟླས་པ་ལས་དྲུག་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་གསུང་རྡོ་རྗེ་དང་སྐུ་རྡོ་རྗེའི་བཟླས་པ་གྲངས་ཚད་དང་བཅས་པ་འདི་ནི་ལྷ་གང་གི་བཟླས་པ་བྱེད་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱས་ནས་བྱེད་དགོས་ཤིང༌། དེ་ཡང་ལྷ་འགྲུབ་ཅིང་ལས་རྣམས་ཇི་ལྟར་བརྩམས་པ་ལྟར་འགྲུབ་པ་ལ་ལྷའི་རིགས་ལ་སོགས་པ་རྒྱུད་སོ་སོ་ནས་བཤད་པ་བཞིན་མ་འཆོལ་བ་ཡང་བྱེད་དགོས་པ་རྒྱུད་འགྲེལ་ཆེན་དང་བཅས་པའི་དགོངས་པ་བླ་ན་མེད་པ་ཡིན་ནོ། ། སྒྲུབ་ཐབས་ལེའུའི་དོན་ཆེ་ལོང་དུ་བཏུས་ནས་བསྐྱེད་པའི་རིམ་པའི་རྣམ་གཞག་བཤད་ཟིན་ཏོ། ། ། །

447

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

༼རྫོགས་རིམ་པའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།༽
༈ གཉིས་པ་རྫོགས་པའི་རིམ་པའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ་གསུམ། དམིགས་པས་གང་ལ་གནད་དུ་བསྣུན་ས་རྡོ་རྗེ་ལུས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་བཤད་
པ་དང༌། དེ་ལ་གནད་དུ་བསྣུན་བྱེད་ཡན་ལག་དྲུག་གི་ཐུན་མོང་གི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་དང༌། སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་པོ་སོ་སོའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པའོ། །

༼གང་ལ་གནད་དུ་བསྣུས་སའི་ལུས་ཀྱི་གནས་ཚུལ།༽
༈ དང་པོ་ལ་གསུམ། གནས་པ་རྩའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་དང༌། གཡོ་བ་རླུང་གི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་དང༌། བཀོད་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཐིག་ལེའི་རྣམ་གཞག་
བཤད་པའོ། །

༼གནས་པ་རྩའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།༽
དང་པོ་ལ་གསུམ། རྩ་ཆེན་དྲུག་དང་རྩ་འཁོར་དྲུག་གི་གནས་ཚུལ་བཤད་པ་དང༌། དེ་རྣམས་དམིགས་པས་གནད་དུ་བསྣུན་པའི་གནས་སུ་བསྟན་པ་དང༌། ཡན་ལག་དྲུག་གང་གི་སྐབས་སུ་དེ་རྣམས་གང་ལ་གནད་དུ་བསྣུན་པའི་ཚུལ་བསྟན་པའོ། །
དང་པོ་ནི། རོ་རྐྱང་དབུ་མ་གསུམ་པོ་མར་སྣ་རྟགས་ཀྱི་རྩེ་དང་བཤང་སྒོར་
ཟུག་ནས་ལུས་ཀྱི་དབུས་ཀྱི་ཐད་དྲང་སྒལ་གཞུང་ཕྱོགས་ལ་ཅུང་ཟད་ཉེ་བ་ན་ཡར་
གྱེན་དུ་ལངས་ནས་ཐོད་པའི་ནང་ལ་བརྒྱུད་དེ་འོངས་པའི་ཡར་སྣ་རྣམས་རོ་མ་སྣ་བུག་གཡས་དང་རྐྱང་མ་གཡོན་དང་སྣ་བུག་གཉིས་ཀྱི་དབུས་ཀྱི་ཀ་བའི་ཐད་སོར་
དབུ་མ་ཟུག་ནས་གནས་སོ། །དེ་ཡང་ལྟེ་བ་ཡན་ཆད་ཀྱི་དབུ་མ་ལ་སྒྲ་གཅན་དང་

448

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

གཉིས་སྤངས་དང་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱི་ཞེས་བྱ་ཞིང་ཁ་དོག་ལྗང་གུ་ཁམས་ནམ་མཁའི་ཁམས་
པ་དང༌། ལྟེ་བ་ཡན་ཆད་ཀྱི་གཡས་ཀྱི་རྩ་དེ་ལ་རོ་མ་དང་ར་ས་ནཱ་དང་ཉི་མའི་རྩ་ཞེས་
བྱ་ཞིང་ཁ་དོག་དམར་པོ་ཁམས་མེ་ཁམས་པ་དང་གཙོ་བོ་ཁྲག་འབབ་པའོ། །གཡོན་
གྱི་ལྟེ་བ་ཡན་ཆད་ཀྱི་རྩ་དེ་ལ་རྐྱང་མ་དང་ལ་ལ་ནཱ་དང་ཟླ་བའི་རྩ་ཞེས་བྱ་ཞིང་ཁ་
དོག་དཀར་པོ་ཁམས་ཆུའི་ཁམས་པ་གཙོ་བོར་ཁུ་བ་འབབ་པའོ། །དེ་ཡང་ལྟེ་བ་ཡན་ཆད་ཀྱི་རྩ་དེ་གསུམ་ལ་ནི་སྲོག་འཛིན་གྱི་རླུང་གིས་དབང་བྱེད་ཅིང་རྒྱུ་བ་ཡིན་ནོ། །ལྟེ་འོག་མན་ཆད་ཀྱི་དབུ་མའི་རྩ་རྒྱུན་དང་རོ་མའི་རྩ་རྒྱུན་གཉིས་ཀྱི་མར་སྣ་
རྟགས་ཀྱི་རྩེ་མོར་ཟུག་ཅིང༌། དབུ་མའི་རྩ་རྒྱུན་ལྟེ་བ་མན་ཆད་ལ་གནས་པ་ལ་དུང་
ཅན་མ་དང་ཀུན་དར་མ་དང་དུས་མེའི་རྩ་ཞེས་བྱ་ཞིང་ཁ་དོག་སྔོན་པོ་ཁམས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་དང་གཙོ་བོར་ཁུ་བ་འབབ་པ་དང༌། རོ་མའི་རྩ་རྒྱུན་ལ་ལུག་དང་གཅི་བའི་རྩ་ཞེས་བྱ་ཞིང་ཁ་དོག་ནག་པོ་ཁམས་རླུང་ཁམས་གཙོ་བོར་དྲི་ཆུ་འབབ་པ་དང༌། རྐྱང་མའི་རྩ་རྒྱུན་གྱི་མར་སྣ་བཤང་སྒོར་ཟུག་ཅིང༌། མིང་ནི་དམར་སེར་དང་
བཤང་བའི་རྩ་ཞེས་བྱ་ཞིང་ཁ་དོག་སེར་པོ་ཁམས་སའི་ཁམས་པ་གཙོ་བོར་བཤང་བ་འབབ་པ་ཡིན་ལ། རྩ་དེ་གསུམ་ལ་ཐུར་སེལ་གྱིས་དབང་བྱེད་ཅིང་རྒྱུ་བ་ཡིན་
ནོ། །དེ་ལྟར་ན་ལྟེ་བ་ཡན་ཆད་ཀྱི་རྩ་ཆེན་གསུམ་མན་ཆད་ཀྱི་རྩ་ཆེན་གསུམ་སྟེ་རྩ་
ཆེན་དྲུག་གོ །
རྩ་འཁོར་དྲུག་ནི་ནང་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར། གཙུག་ཏོར་
གྱི་རྩ་འཁོར་རྩ་འདབ་བཞི་པ་དང༌། དཔྲལ་བའི་རྩ་འཁོར་རྩ་འདབ་བཅུ་དྲུག་པ་དང༌།
མགྲིན་པའི་རྩ་འཁོར་རྩ་འདབ་གཉིས་པ་དང༌། སྙིང་གའི་རྩ་འཁོར་རྩ་འདབ་བརྒྱད་པ་

449

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དང༌། ལྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་རྩ་འདབ་རེ་བཞི་པ་དང༌། གསང་གནས་ཀྱི་རྩ་འཁོར་རྩ་འདབ་སོ་གཉིས་པ་རྣམས་སོ། །དེ་ཡང་རྩ་འཁོར་དྲུག་པ་དེ་གར་ཡོད་སར་རོ་མ་དང་རོ་མའི་རྩ་རྒྱུན་གྱིས་དབུ་མ་ལ་འཁྱུད་ཅིང༌། རྐྱང་མ་དང་རྐྱང་མའི་རྩ་རྒྱུན་གྱིས་དབུ་མ་

ལ་འཁྱུད་དེ་ལུ་གུ་རྒྱུད་དུ་བཅིངས་པའི་རྩ་མདུད་ཉིས་སྦྲག་རེ་ཡོད་ལ། རྩ་མདུད་
རྣམས་ཀྱི་ཐད་སོར་རྩ་མདུད་རང་རང་གི་ཐད་ཀྱི་རྩ་འདབ་གཡས་ན་ཡོད་པ་རྣམས་
རོ་མ་དང་དབུ་མ་སྦྲགས་པ་ལ་ཟུག་པ་དང༌། གཡོན་གྱི་རྩ་འདབ་རྣམས་ཀྱང་རྐྱང་མ་
དང་དབུ་མ་སྦྲགས་པ་ལ་ཟུག་ནས་གནས་སོ། །
དེ་ཡང་གཙུག་ཏོར་ནས་དཔྲལ་བ་དེ་ནས་མགྲིན་པ། དེ་ནས་སྙིང་ག །དེ་ནས་
ལྟེ་བ། དེ་ནས་གསང་གནས་ཀྱི་རྩ་འཁོར་གྱི་བར་ལ་དབུ་མ་དབུས་དང༌། རོ་རྐྱང་དང་
དེ་གཉིས་ཀྱི་རྩ་རྒྱུན་གཅི་བ་དང་བཤང་བའི་རྩ་གཉིས་རིམ་པ་བཞིན་གཡས་གཡོན་དུ་གནས་པའི་སྒོ་ནས་ལམ་གསུམ་གསུམ་བྱས་ཏེ་གནས་ཤིང༌། གསང་གནས་ནས་བཤང་བའི་རྩ་དབུས་སུ་བྱས་ནས་བཤང་ལམ་བར་དུ་འགྲོ་བ་དང་གཅི་བའི་རྩ་གཡོན་དང་དུང་ཅན་མ་གཡས་སུ་བྱས་ནས་རྟགས་སམ་བྷ་གའི་རྩེ་བར་དུ་འགྲོ་སྟེ། དེ་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་བྱེད་ནི་ཡེ་ཤེས་ལེའུའི་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། བདུད་
རྩིའི་གནས་སུ་སོན་པ་ལུ་གུ་རྒྱུད་དུ་བཅིངས་པའི་རྩ་ཞེས་པ་ལ་བདུད་རྩིའི་གནས་ན་དཔྲལ་བའོ། །དེར་སོན་པ་ནི་བདུད་རྩིའི་གནས་སུ་སོན་པ་སྟེ་ལ་ལ་ནཱ་དང་ར་ས་ནཱ་དང་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱིའོ། །དེ་རྣམས་ཀྱང་ལུ་གུ་རྒྱུད་དུ་བཅིངས་པས་ལྟེ་བ་དང་སྙིང་གའི་
བར་དུ་ལམ་གསུམ་བྱས་ནས་སླར་ཡང་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱི་ནི་དབུས་སུ་སྙིང་གའི་ལེྟ་བ་ཕུག་
ནས་འགྲོའ། །ལ་ལ་ ོ ནཱ་དང་ར་ས་ནཱ་ནི་གཡོན་དང་གཡས་ཀྱི་འདབ་མར་རབ་ཏུ་རྒྱུ་

450

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

བས་སོ། །དེ་ནས་སྙིང་ག་དང་མགྲིན་པའི་བར་དུ་སླར་ཡང་ལམ་གསུམ་བྱས་ནས་
འགྲོའ། །དེ་བཞིན་དུ་མགོྲིན་པ་དང་དཔྲལ་བའི་བར་དུ་ལམ་གསུམ་དང་དཔྲལ་བ་དང་གཙུག་ཏོར་གྱི་བར་དུ་ལམ་གསུམ་སྟེ་དེ་ལྟར་ལམ་གསུམ་བཞི་བྱས་ནས་ལ་ལ་ནཱ་ནི་
སྣ་གཡོན་པའི་བུག་ནས་གཞན་གྱི་གནས་བཅུ་གཉིས་མཐའ་དང་ཆའི་མཐར་འགྲོ་སྟེ་ནང་གི་ལེའུ་ལས་གསུངས་སོ། །ར་ས་ནཱ་ནི་གཡས་ནས་སོ། །ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱི་ནི་ཅིག་
ཅར་སྣ་བུག་གཉིས་ནས་འགྲོའ། །ོདེ་བཞིན་དུ་འོག་ཏུ་ལྟེ་བ་དང་གསང་བའི་བར་དུ་ལམ་གསུམ་བྱས་ནས་བཤང་བ་དང་གཅི་བའི་རྩ་ནི་གཡོན་དང་གཡས་ནས་སོང་སྟེ་གསང་བའི་པདྨ་ལ་དབུས་སུ་དུང་ཅན་མའོ། །གསང་བའི་པདྨའི་འོག་ཏུ་དྲི་ཆེན་གྱི་རྩ་དབུས་ནས་འགྲོ་སྟེ་རྟགས་སམ་བྷ་ག་ལ་གཡོན་ནས་གཅི་བའི་རྩ་འགྲོ་ཞིང་གཡས་ནས་ཁུ་བའི་རྩ་འགྲོའ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །དེ་ལས་གཞན་དུ་ལྟེ་འོག་མན་ཆད་དུ་དབུ་མ་གཡས་སུ་འཁྱོགས་ནས་གནས་པ་དང་གཡོན་གྱི་རྩ་རྐྱང་མའི་རྩ་རྒྱུན་དབུས་སུ་
འཁྱོགས་ནས་གནས་པ་དང༌། གཡས་མ་རོ་མའི་རྩ་རྒྱུན་གཡོན་དུ་འཁྱོགས་པར་གསུངས་པ་རྣམས་ནི་འགྲེལ་ཚིག་འདི་རྣམས་དང་འགལ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་རྩ་འདབ་རྣམས་ཀྱི་གྲངས་དང་ཁམས་དང་གནས་ཚུལ་རྣམས་ནི་ནང་
གི་ལེའུ་རྩ་འགྲེལ་རྣམས་ཀྱིས་གསལ་བར་བསྟན་པ་ནང་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་
བཤད་ཟིན་ཅིང་ཤེས་བྱེད་ཀྱང་ནང་ལེ་རྩ་འགྲེལ་རྣམས་ཡིན་ལ། འདིར་རྩ་ཆེན་དྲུག་གི་གནས་ཚུལ་སྟོན་པ་ཡེ་ཤེས་ལེའུ་རྩ་འགྲེལ་རྣམས་ཤེས་བྱེད་དུ་བཀོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་རྩ་འདབ་རྣམས་རོ་རྐྱང་དང་དབུ་མ་སྦྲགས་པ་ལ་ཟུག་པའི་གཡོན་གྱི་རྩ་

451

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

འདབ་རྣམས་ལ་ནམ་མཁའ་རླུང་མེ་ཆུ་སའི་རིམ་པས་རྒྱུས་ནས་རྩ་རྐྱང་མ་དང་སྣ་བུག་གཡོན་དང༌། གཡས་ཀྱི་རྩ་འདབ་རྣམས་ལ་ས་ཆུ་མེ་རླུང་ནམ་མཁའི་རིམ་པས་
རྒྱུས་ནས་རྩ་རོ་མ་དང་སྣ་བུག་གཡས་ལ་རྒྱུ་ཞིང༌། ནང་དུ་ས་རླུང་ལྟེ་བ་བར་དང༌། ཆུ་ཁམས་པ་ལྟེ་བའི་སོར་གཅིག་གི་འོག་དང༌། མེ་ཁམས་པ་སོར་གཉིས་ཀྱི་འོག་
དང༌། རླུང་ཁམས་པ་སོར་གསུམ་གྱི་འོག་དང༌། ནམ་མཁའི་ཁམས་པ་སོར་བཞིའི་
འོག་ཚུན་ཆད་དུ་རྒྱུའོ། །དེ་བཞིན་དུ་དབུ་མའི་ཡར་སྣ་ལ་འཕོ་ཆེན་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་འཕོ་འཚམས་རེར་དབུགས་ང་དྲུག་རྐང་བཅས་རེ་རྒྱུ་བ་དང༌། རྩ་འཁོར་གང་ཡོད་ཀྱི་

སར་རླུང་དབུ་མར་འཇུག་པའི་སྒོ་རེ་ཡོད་པ་འདི་པའི་ལུགས་སོ། །
གཉིས་པ་དམིགས་ས་དེ་རྣམས་དམིགས་པས་གནད་དུ་བསྣུན་པའི་གནས་སུ་བསྟན་པ་ནི། གནད་དུ་བསྣུན་པ་ཞེས་པ་ནི་རྩ་འཁོར་སོགས་ལུས་ཀྱི་གནད་གང་

དུ་དམིགས་པ་བཟུང་ན་ཡི་ཤེས་སྐྱེ་བའི་ལུས་ཀྱི་གནད་ཆེ་སར་དམིགས་པས་བསྣུན་པར་བྱེད་པ་ལ་ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྣུན་པ་ཞེས་ཟེར་ལ། ལུས་ཀྱི་གནད་ཆེ་ས་ཡང་སྔར་བཤད་པའི་རྩ་འཁོར་གྱི་དབུས་ཀྱི་དབུ་མའི་ནང་དང་དབུ་མའི་ཡར་སྣ་དང་
མར་སྣ་རྣམས་ཡིན་ལ། དེ་རྣམས་སུ་གནད་དུ་བསྣུན་ནས་བསྒོམས་པས་མྱོང་བ་སྐྱེ་ཚུལ་ཡང་མི་འདྲ་བ་སོ་སོར་འབྱུང་ངོ༌། །
གསུམ་པ་ཡན་ལག་དྲུག་གང་གི་སྐབས་སུ་དེ་རྣམས་གང་ལ་གནད་དུ་བསྣུན་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ནི། སོར་བསམ་གྱི་སྐབས་སུ་དབུ་མའི་ཡར་སྣར་གནད་དུ་བསྣུན་
པ་དང༌། སྲོག་རྩོལ་དང་རྗེས་དྲན་གྱི་སྐབས་སུ་ལྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་གྱི་དབུས་དང༌།

འཛིན་པའི་སྐབས་སུ་རྩ་འཁོར་དྲུག་གའི་དབུས་ཀྱི་དབུ་མའི་ནང་དང༌། ཏིང་ངེ་འཛིན་

452

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།
གྱི་སྐབས་སུ་དབུ་མའི་མར་སྣ་ནས་བརྩམས་ཏེ་ཡར་སྣ་ལ་ཐུག་གི་བར་དུ་གནད་དུ་བསྣུན་པ་ཡིན་ནོ། །

༼གཡོ་བ་རླུང་གི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།༽
གཉིས་པ་གཡོ་བ་རླུང་གི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ནི། སྔར་ནང་འཆད་པའི་
སྐབས་སུ་བཤད་པ་བཞིན་རླུང་བཅུ་སྟེ་སྲོག་འཛིན། ཐུར་སེལ། མཉམ་གནས། གྱེན་རྒྱུ། ཁྱབ་བྱེད། ཀླུ། རུས་སྦལ། རྩངས་པ། ལྷས་བྱིན། ནོར་ལས་རྒྱལ་རྣམས་སོ། །རླུང་
དེ་རྣམས་དང་པོ་གང་ནས་སྐྱེ་བའི་གནས་དང་བར་དུ་གང་དུ་གནས་པའི་གནས་ནི་སྙིང་གའི་རྩ་འཁོར་གྱི་རྩ་འདབ་བཅུ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་རྩ་འཁོར་དེའི་རྩ་མདུད་ཀྱི་སྟེང་
གི་དྷཱུ་ཏཱིའི་སྦུབས་ནི་སྲོག་འཛིན་དང་པོར་སྐྱེ་བ་དང་བར་དུ་གནས་པའི་གནས་དང༌། འོག་གི་དྷཱུ་ཏཱིའི་སྦུབས་ནི་ཐུར་སེལ་གྱི་སྐྱེ་བ་དང་གནས་པའི་གནས་ཡིན་ཞིང༌། སྲོག་འཛིན་དང་ཐུར་སེལ་ལ་གང་རྒྱུ་བ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་སྟེང་གི་རྩ་ཆེན་གསུམ་དང༌། འོག་གི་གསུམ་ལ་ཅི་རིགས་པར་རྒྱུའོ། །
དེ་བཞིན་དུ་སྙིང་གའི་རྩ་འདབ་ཤར་མ་མདུན་ཕྱོགས་ཀྱི་རྩ་འདབ་ནས་བྱང་
ཤར་གྱི་རྩ་འདབ་ཀྱི་བར་རྣམས་ནི་རིམ་པ་བཞིན་མཉམ་གནས་དང༌། རུས་སྦལ་
དང༌། གྱེན་རྒྱུ་དང༌། རྩངས་པ་དང༌། ཀླུ་དང༌། ནོར་ལས་རྒྱལ་དང༌། ཁྱབ་བྱེད་དང༌།
ལྷས་བྱིན་རྣམས་དང་པོ་སྐྱེ་བ་དང་བར་དུ་གནས་པའི་གནས་ཡིན་ནོ། །རླུང་དེ་རྣམས་རྒྱུ་བའི་ལམ་ནི་དཔེར་ན་ཡུར་པོ་ཆེ་རེ་རེ་ནས་འབབ་པའི་ཆུ་ཡུར་ཕྲན་དུ་མ་ལ་གྱེས་ནས་འབབ་པ་བཞིན་དུ་རྩ་འདབ་བཅུ་པོ་དེ་རྣམས་ན་གནས་པའི་རླུང་བཅུ་པོ་རེ་རེ་ཡང་དུ་མར་གྱེས་ནས་རྩ་ཕྲན་དུ་མར་རྒྱུ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ལུས་ཀྱི་རྩ་ཐམས་ཅད་ལ་

453

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཁྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །

༼བཀོད་པ་བྱང་སེམས་ཐིག་ལེའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།༽
གསུམ་པ་བཀོད་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཐིག་ལེའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ནི།
ལུས་ལ་ཐིག་ལེ་དཀར་དམར་སྤྱིའི་གནས་ཚུལ་སོགས་ནང་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་ཡིན་ཞིང༌། འདིར་སྐབས་སུ་བབ་པ་ནི་གནས་སྐབས་རིགས་བཞི་སྐྱེད་པའི་ཐིག་ལེ་ཡིན་པས་དེ་བཤད་ན། ལུས་ངག་སེམས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཐིག་ལེ། སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཐིག་ལེ། གནས་སྐབས་རིགས་བཞི་སྐྱེད་པའི་ཐིག་ལེ་ཞེས་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ལ། དེ་རྣམས་ཀྱི་གནས་གང་

ཡིན་པ་ནི་དཔྲལ་བའི་རྩ་འཁོར་གྱི་དབུས་ན་སད་པའི་གནས་སྐབས་སྐྱེད་པར་བྱེད་
པ་སྐུ་འམ་ལུས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་གནས། དེ་བཞིན་དུ་མགྲིན་པའི་རྩ་འཁོར་གྱི་དབུས་ན་རྨི་

ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་གསུང་ངམ་ངག་གི་ཐིག་ལེ་གནས། སྙིང་

གའི་རྩ་འཁོར་གྱི་དབུས་ན་གཉིད་མཐུག་གི་གནས་སྐབས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཐུགས་
སམ་སེམས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་གནས། ལྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་གྱི་དབུས་ན་བཞི་པའི་གནས་
སྐབས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་གནས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་སླར་ཡང་ལྟེ་བ་དང་གསང་གནས་དང་ནོར་བུའི་དབུས་ཀྱི་རྩ་འཁོར་རྣམས་ཀྱི་དབུས་དང༌། ནོར་
བུའི་རྩེ། དབུ་མའི་མར་སྣ་རྣམས་ན་སད་པའི་གནས་སྐབས་སྐྱེད་པའི་ཐིག་ལེ་སོགས་རིམ་པ་བཞིན་གནས་སོ། །དེ་ཡང་ལྟེ་བ་དང་ནོར་བུའི་རྩེར་བཞི་པའི་གནས་སྐབས་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་འདོད་པ་སྤྱད་པ་སོགས་ཀྱི་མཐུས་གནས་དེ་གཉིས་
སུ་ཁམས་ཞུ་བ་སླེབ་པ་ན་གནས་གཞན་དུ་སླེབ་པ་བས་བདེ་བའི་འགྱུར་བ་ཆེ་བ་རེ་

454

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

གཞི་དུས་སུ་འབྱུང་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་འབྱུང་བ་ཡང་གནས་དེ་གཉིས་ན་བཞི་པའི་གནས་སྐབས་སྐྱེད་པའི་ཐིག་ལེ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ནོ། །
དེ་ཡང་ཁམས་དཀར་དམར་གྱི་གནས་ནི་དཔྲལ་བ་དང་ནོར་བུའི་རྩ་འཁོར་
གྱི་དབུས་དང་ནོར་བུའི་རྩེའི་དབུ་མའི་མར་སྣ་རྣམས་ན་ཁམས་དཀར་པོ་གཙོ་བོར་གནས་ཤིང་དམར་པོ་ཡང་ཅུང་ཟད་གནས་ལ དཀར་ཆ་འཕེལ་བར་བྱེད་པའི་གཞིའི་ཁམས་དཀར་པོ་དངོས་གཞི་ནི་དཔྲལ་བའི་རྩ་འཁོར་ལ་གནས་སོ། །ལྟེ་བ་དང་
མགྲིན་པ་དང་གསང་གནས་ཀྱི་རྩ་འཁོར་རྣམས་ཀྱི་དབུས་ན་གཙོ་བོར་ཁམས་
དམར་པོ་གནས་ཤིང་དཀར་པོ་ཡང་ཅུང་ཟད་རེ་གནས་པ་དང༌། སྙིང་གའི་རྩ་འཁོར་
གྱི་དབུས་སུ་ནི་ཁམས་དཀར་དམར་ཆ་མཉམ་དུ་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །གནས་དེ་རྣམས་ན་གནས་པའི་ཐིག་ལེ་དེ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི་ཁམས་དཀར་དམར་བསྲེས་པ་
གོང་བུ་ཆེ་ཆུང་ཡོངས་འབྲུ་ཙམ་རེ་ཡོད་དེ་བཤད་རྒྱུད་རྡོ་རྗེ་འཕྲེང་བ་ལས་དེ་ལྟར་གསུངས་པས་ཤེས་ནུས་སོ་ཞེས་སྦྱོར་དྲུག་འདི་པའི་ལུགས་ཀྱི་བླ་མ་གོང་མ་དག་གསུང་ངོ་། །
གཞན་ཡང་རྒྱུད་འགྲེལ་འདི་དག་གི་ལུགས་ལ་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་

གནས་སྐབས་རིགས་བཞིའི་སྒྲིབ་པ་ཡིན་པ་དང༌། སྒྲིབ་པ་དེ་དག་གི་མཚན་གཞིར་སད་པའི་གནས་སྐབས་སྐྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་དེ་རྣམས་བཤད་བྱུང་བ་ཇི་ལྟར་
ཡིན་སྙམ་ན། མཁས་པའི་དབང་པོ་དག་གིས་ནི་ཐིག་ལེ་འདི་རྣམས་བེམ་པོར་ཞལ་
གྱིས་བཞེས་ནས། ཐོག་མེད་ནས་ཞུགས་པའི་སྒྲིབ་པའི་མཚན་གཞིར་བེམ་པོ་དང་དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་ཚེ་འདིར་གསར་དུ་གྲུབ་པའི་བེམ་པོ་འཇོག་པར་མི་རུང་སྙམ་དུ་

455

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དགོངས་ནས། ཐིག་ལེ་དེ་རྣམས་ལ་སིམ་པའི་རྣམ་པར་གནས་པའི་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་རླུང་སེམས་རེ་ཡོད་ཅིང༌། རླུང་དེ་རྣམས་ལ་སྒྲིབ་པའི་བག་ཆགས་བསྒོས་ནས་གནས་ལ། དེ་ལས་ཉོན་སྒྲིབ། དེ་ལས་ཤེས་སྒྲིབ་སོགས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་
གསུང་ངོ༌། །གནས་དེ་རྣམས་ལ་ཐིག་ལེ་བཞི་ཡོད་ཚུལ་ནི་ཡེ་ཤེས་ལེའུའི་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ནཱ་ད་ནི་སྙིང་གར་ཐུགས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་ཤིན་ཏུ་གཉིད་ལོག་
པའི་གནས་སྐབས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའོ། །ཐེག་ལེ་ཞེས་པ་ནི་དཔྲལ་བར་སྐུའི་ཐིག་ལེ་སད་པའི་གནས་སྐབས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའོ། །ཆ་ཞེས་པ་ནི་མགྲིན་པར་གསུང་གི་ཐིག་ལེ་རྨི་ལམ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའོ། །ཡེ་ཤེས་ཞེས་པ་ནི་ལྟེ་བར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་
བཞི་པའི་གནས་སྐབས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ཡང་ཐིག་ལེ་བཞི་པོ་དེ་གཉིད་མཐུག་གི་གནས་སྐབས་སྐྱེད་པ་སོགས་སུ་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་གཞི་དུས་སུ་རླུང་རགས་པ་འགའ་ཞིག་ནོར་བུའི་དབུས་དང་སྙིང་གར་

འདུས་པ་ཤས་ཆེ་བའི་རྨི་ལམ་མེད་པའི་གཉིད་མཐུག་པོ་འོང་བ་དང༌། རླུང་གནས་དེ་གཉིས་ནས་གྱེས་ཏེ་གསང་གནས་དང་མགྲིན་པར་གནས་པའི་ཚེ་རྨི་ལམ་ཡུན་རིང་དུ་ཤས་ཆེར་འཆར་བ་དང༌། གནས་དེ་གཉིས་ནས་གྱེས་ཏེ་ལྟེ་བ་དང་དཔྲལ་བར་སླེབ་པའི་ཚེ་གཉིད་སད་ནས་ཡུལ་སྣང་སྣ་ཚོགས་འཆར་བ་དང༌། བཞི་པའི་གནས་སྐབས་སྐྱེད་པའི་ཐིག་ལེར་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་རོ། །སྤྱིར་སྔགས་བླ་མེད་ཀྱི་དགོངས་པ་ནི་གཞི་ལ་རང་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་ཆོས་
ཤིག་ཐབས་མཁས་ཀྱི་ལམ་གྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དུ་སྒྱུར་བར་བྱེད་པ་ཡིན་
ལ། ཁྱད་པར་དུ་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཐིག་ལེ་བཞི་པོ་དེ་ལ་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཡེ་ཤེས་

456

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།
ཀྱི་ཐིག་ལེ་ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཐིག་ལེ་བཞི་པོ་དེའི་སྟེང་ན་རིམ་པ་བཞིན་སྤྲུལ་སྐུ་སོགས་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་སྣ་ཚོགས་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་དང༌། གསུང་རྣམ་
པ་ཐམས་ཅད་པའི་ལོངས་སྐུ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་དང༌། ཐུགས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཆོས་སྐུ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་དང༌། བདེ་ཆེན་གྱི་སྐུ་ངོ་ཉིད་སྐུ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་རྣམས་
ཡོད་པར་བསྟན་ལ། དེ་ལྟར་ན་སད་རྨི་གཉིད་མཐུག་བཞི་པའི་གནས་སྐབས་སྐྱེད་པའི་ཐིག་ལེ་བཞི་པོ་དེའི་སྟེང་ན་གཞི་དུས་སུ་རིམ་པ་བཞིན་མ་དག་པའི་ཡུལ་སྣང་སྣ་ཚོགས་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་དང༌། འཁྲུལ་པའི་ངག་གི་སྨྲ་བརྗོད་སྣ་ཚོགས་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་དང༌། གཉིད་མཐུག་ལྟ་བུ་སེམས་མི་གསལ་ཞིང་མི་རྟོག་པ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་དང༌། འཛག་བདེ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་རྣམས་ཡོད་པ་ལས་ནུས་པ་དེ་རྣམས་ལམ་གྱིས་

སྦྱངས་ནས། ཡུལ་སྣང་སྣ་ཚོགས་ཙམ་ཞིག་འཆར་བའི་ཆ་དང༌། སྒྲ་སྣ་ཚོགས་འབྱུང་བའི་ཆ་དང༌། མི་རྟོག་པར་གནས་པའི་ཆ་དང༌། བདེ་བའི་ཆ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་རྣམས་ལམ་དུ་ཁྱེར་བས་ལམ་དུས་སུ་རིམ་པ་བཞིན་སྟོང་གཟུགས་སྣ་ཚོགས་འཆར་བ་དང༌། གཞོམ་མེད་ཀྱི་སྒྲ་དང༌། མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་དང༌། མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བར་འགྱུར་ཞིང༌། དེ་ལྟར་གྱུར་པ་རྣམས་སླར་ཡང་ལམ་གྱིས་སྦྱངས་པ་ལས་གོང་ནས་གོང་དུ་
ཁྱད་པར་དུ་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་འབྲས་དུས་སུ་རིམ་པ་བཞིན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་
གཟུགས་སྐུ་སྣ་ཚོགས་དང༌། གསུང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པ་ལོངས་སྐུ་དང༌། ཐུགས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཆོས་སྐུ་དང༌། ཡེ་ཤེས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་སྐུར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་བཤད་པ་བཞིན་དུ་སྤྱིར་རྡོ་རྗེ་ལུས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དང༌།
ཁྱད་པར་དུ་ཡང་རྩ་ཐིག་རླུང་གསུམ་གྱི་གནས་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཤེས་དགོས་ཏེ།

457

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

རྫོགས་རིམ་གྱི་ལམ་ཐམས་ཅད་རྩ་ཐིག་རླུང་གསུམ་ལ་གནད་དུ་བསྣུན་པའི་རྣམ་
འཕྲུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ། །

༼གནད་དུ་བསྣུན་བྱེད་ཡན་ལག་ཐུན་མོང་གི་རྣམ་གཞག༽
༈ གཉིས་པ་དེ་ལ་གནད་དུ་བསྣུན་བྱེད་ཡན་ལག་དྲུག་གི་ཐུན་མོང་གི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ་གསུམ། རྫོགས་རིམ་ཡན་ལག་དྲུག་གི་སྤྱིའི་ཆིངས་དང༌། ཡན་ལག་དྲུག་གི་གྲངས་དང་གོ་རིམ་ངེས་པའི་ཚུལ་དང༌། ཡན་ལག་དྲུག་འཆད་བྱེད་ཀྱི་

གཞུང་གང་ལ་བརྟེན་པའི་ཚུལ་ལོ། །
དང་པོ་ནི། སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་པོ་འདི་ཡང་བསྡུས་ན་དང་པོར་དགེ་བ། བར་དུ་དགེ་བ། ཐ་མར་དགེ་བ་སྟེ་དག་པ་གསུམ་དང༌། རྡོ་རྗེ་བཞི་དང༌། རྣལ་འབྱོར་བཞི་དང༌། བསྙེན་སྒྲུབ་ཡན་ལག་བཞི་དང༌། གཟུགས་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་སྲོག་
སྒྲུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་བདེ་བ་སྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་དང་བདེ་བ་གྲུབ་པའི་ཡན་ལག་སྟེ་ཡན་ལག་བཞི་རྣམས་སུ་འདུས་སོ། །འོ་ན་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་པོ་གང་གང་དུ་སྡུད་སྙམ་ན། སོར་བསམ་གཉིས་ནི་དང་པོར་དགེ་བ། སྐུ་རྡོ་རྗེ། དབྱིབས་ཀྱི་རྣལ་

འབྱོར། བསྙེན་པ་དང༌། གཟུགས་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་གོ །སྲོག་འཛིན་གཉིས་ནི་བར་
དུ་དགེ་བ། གསུང་རྡོ་རྗེ། སྔགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར། ཉེར་སྒྲུབ་དང༌། སྲོག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡན་

ལག་གོ །རྗེས་དྲན་དང་འཛིན་པ་གཉིས་ནི་ཐ་མར་དགེ་བའི་རྣལ་འབྱོར་དང༌། དེ་ཡང་རྗེས་དྲན་ནི་ཐུགས་རྡོ་རྗེ། ཆོས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར། སྒྲུབ་པ་དང༌། བདེ་བ་སྒྲུབ་པའི་ཡན་
ལག་གོ །ཏིང་ངེ་འཛིན་ནི་ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེ། དག་པའི་རྣལ་འབྱོར། སྒྲུབ་ཆེན་དང༌། བདེ་བ་སྒྲུབ་ཡའི་ཡམ་ལག་གོ །

458

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

གཉིས་པ་ཡན་ལག་དྲུག་གི་གྲངས་དང་གོ་རིམ་ངེས་པའི་ཚུལ་ནི། འདི་ཡང་
འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་ལ་ལྟོས་པའི་གྲངས་དང་གོ་རིམ་ངེས་པའི་ཚུལ་ཡིན་ཏེ། སྐབས་འདིའི་ཐོབ་བྱ་མཐར་ཐུག་ནི་སངས་རྒྱས་པའི་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་དང་སྟོང་གཟུགས་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཐབས་ཤེས་ཟུང་འཇུག་དེ་ཡིན་ལ། དེ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཉེ་རྒྱུ་ལ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་དགོས་ཤིང༌།
ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་ལས་མ་གཏོགས་པའི་དེའི་གོང་ན་ལམ་གྱི་རིམ་པ་གཞན་
སློབ་མི་དགོས་པ་ནི་རིམ་ལྔ་ལས། ཟུང་འཇུག་ཏིང་འཛིན་ལ་གནས་ནས། །སླར་ཞིང་གང་ལའང་མི་སློབ་བོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ནི། འདིར་ཡང་ཏིང་འཛིན་ཡན་ལག་ལ་གནས་ནས། །སླར་ཞིང་གང་ལའང་མི་སློབ་བོ། །ཞེས་བྱ་བར་འབྲེལ་ལོ། །ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་འདྲེན་པ་ལ་དེའི་སྔོན་དུ་ཕྱག་རྒྱ་གསུམ་ལ་བརྟེན་པའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་དང༌། སྟོང་
གཟུགས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་དངོས་གནས་ལ་གྲུབ་པའི་རྗེས་དྲན་ངེས་པར་འགྲོ་དགོས་ཏེ། སྟོང་གཟུགས་ཡབ་ཡུམ་ཞལ་སྦྱོར་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་དངོས་གནས་ལ་མ་གྲུབ་ན་མི་
འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་སྐྱེད་པའི་གཞི་སྟོར་བའི་ཕྱིར་རོ། །
ཕྱག་རྒྱ་གསུམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁམས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་འཛག་མེད་དུ་རྩ་
འཁོར་རྣམས་སུ་འཆིང་བ་ལ་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རྗེས་དྲན་གྱི་སྔོན་དུ་
རྩ་འཁོར་རྣམས་ཀྱི་ལྟེ་བའི་དབུས་སུ་རླུང་དང་ཐིག་ལེ་གཡོ་མེད་དུ་འཛིན་པའི་
འཛིན་པ་འགྲོ་དགོས་ཤིང༌། དེ་ལྟ་བུའི་འཛིན་པའི་སྔོན་དུ་ཡང་རོ་རྐྱང་གི་རླུང་གི་རྒྱུ་བ་བཀག་ནས་དབུ་མ་འབའ་ཞིག་ནས་རྒྱུ་བར་བྱེད་པའི་སྲོག་རྩོལ་འགྲོ་དགོས་

459

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

སོ། །རོ་རྐྱང་གི་རླུང་གི་རྒྱུ་བ་བཀག་ནས་དབུ་མ་འབའ་ཞིག་ནས་རྒྱུ་བར་བྱེད་པ་ལ་ཐོག་མར་རླུང་དབུ་མར་བཅུག་ནས་དབུ་མ་སྦྱོང་བ་དང༌། རྗེས་དྲན་གྱི་སྟོང་གཟུགས་
ཀྱི་སྐུ་མཚན་ཉིད་པ་འགྲུབ་པ་ལ་ཐོག་མར་རེ་ཁཱ་ནག་པོ་དྲི་མེད་འོད་ཟེར་འཕྲོ་བའི་ནང་དུ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་མཐོང་བའི་སོར་སྡུད་ཐོབ་དགོས་ཤིང་བསམ་
གཏན་གྱིས་སོར་སྡུད་ཀྱི་རྟགས་རྣམས་བརྟན་པར་བྱེད་པས་སོར་བསམ་གཉིས་
ཐོག་མར་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་སོ། །དེ་ལྟར་མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་

སའི་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་དང་སྟོང་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་ངོ་བོར་དབྱེར་མེད་འགྲུབ་པ་ལ་
ཡན་ལག་དྲུག་པོ་འདི་སྔོན་དུ་ངེས་པར་འགྲོ་དགོས་ཤིང༌། རྫོགས་རིམ་གྱི་ལམ་ལ་

འདི་བས་མང་བ་མི་དགོས་པས་གྲངས་ངེས་འདོད་དགོས་ཤིང༌། གོ་རིམ་ཡང་གོང་དུ་བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་འདོད་དགོས་ཏེ། འདི་ལ་དགོངས་ནས་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་རྒྱུད་ཕྱི་མ་ལས། བསྙེན་པའི་ཡན་ལག་དྲུག་ཏུ་ནི། །བྱས་ནས་མཆོག་ཏུ་
བསྒྲུབ་པར་བྱ། །གཞན་དག་གིས་ནི་བསྒྲུབས་གྱུར་ན། །དངོས་གྲུབ་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་ཡན་ལག་དྲུག་པོ་འདི་མ་ཚང་བ་མེད་པས་མ་བསྒྲུབས་ན་མཆོག་མི་འགྲུབ་ཅེས་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་རྫོགས་རིམ་གྱི་ལམ་ལ་ཡན་ལག་དྲུག་པོ་འདི་
ཚང་བ་ཉིད་ཀྱིས་མཆོག་འགྲུབ་བོ་ཞེས་ཤུགས་ལ་བསྟན་པས་གྲངས་ངེས་བསྟན་
ཅིང༌། སྔ་ཕྱི་རིམ་པར་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་གོ་རིམ་ཡང་གོང་དུ་བཤད་པ་བཞིན་བསྟན་
པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་ཡན་ལག་དྲུག་པོ་གང་ཡིན་སྙམ་པ་ལ་དེའི་འཕྲོ་ཉིད་ལས། སོ་སོར་སྡུད་དང་བསམ་གཏན་དང༌། །སྲོག་རྩོལ་དེ་བཞིན་འཛིན་པ་དང༌། །རྗེས་སུ་དྲན་དང་ཏིང་འཛིན་དང༌། །སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་ཏུ་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །

460

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

གསུམ་པ་ཡན་ལག་དྲུག་འཆད་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་གང་ལ་བརྟེན་པའི་ཚུལ་ནི།
རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས། སོ་སོར་སྡུད་དང་བསམ་གཏན་ཡན་ལག་གིས། །ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱི་ཡར་སྣར་སྲོག་སྡུད་ཤེས། །སྒྲ་གཅན་ལམ་ནས་རླུང་སྔགས་མི་ཕྱེད་པས། །ལྷུན་
གྱིས་གྲུབ་པའི་ཟབ་མོའི་རྡོར་བཟླས་ཤེས། །བུམ་པ་ཅན་གྱིས་སྲོག་དང་ཐུར་སེལ་
གཉིས། །དབུ་མའི་ནང་དུ་ཁ་སྦྱར་འཛིན་ཚུལ་ཤེས། །འཛིན་པས་ཐིག་ལེ་ལ་ནི་སྲོག་ཞུགས་པས། །དག་པའི་སྐུ་ལས་སྤྲོ་དང་བསྡུ་བ་ཤེས། །རྗེས་དྲན་སྟོང་གཟུགས་ཕྱག་རྒྱའི་ཆུ་སྐྱེས་ཀྱིས། །མི་འགྱུར་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་འདྲེན་ཚུལ་ཤེས། །དེ་ཕྱིར་ལུགས་

འདི་དུས་འཁོར་ཚུལ་སྨྲ་བ། །ལུགས་གཞན་དག་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་པ་སྟེ། །དེ་ལྟར་མི་ཤེས་དུས་འཁོར་ཚུལ་སྨྲ་བ། །དེ་དག་ཆུ་ནང་ཤར་བའི་ཟླ་གཟུགས་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་རྡོ་རྗེའི་ཚིག་གི་དོན་རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་གསུངས་པ་སྔ་མ་དག་

གིས་ཟིན་བྲིས་སུ་མཛད་པ་ལ་གཞི་བྱས། དེ་དག་ཡེ་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ངེས་པ་སྐྱེད་པའི་
ཡན་ལག་ཏུ་བསྡུས་རྒྱུད་སེམས་འགྲེལ་སྐོར་གསུམ། རང་གི་ལྟ་བའི་འདོད་པ་མདོར་བསྟན་པ། དོན་དམ་བསྙེན་པ། ནཱ་རོ་པས་མཛད་པའི་དབང་མདོར་བསྟན་གྱི་འགྲེལ་
པ། གྲུབ་ཆེན་དཔེ་མེད་འཚོས་མཛད་པའི་སྦྱོར་དྲུག །དེའི་འགྲེལ་པ་ཉི་མ་དཔལ་
གྱིས་མཛད་པ། དུས་ཞབས་པ་ཙི་ལུ་པ་ཤ་བ་རི་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཛད་པའི་སྦྱོར་དྲུག །ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱི་པས་མཛད་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དཀའ་འགྲེལ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ལེགས་
པའི་ཆ་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་ལ་བརྟེན་པར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། ། ། །

༼སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་སོ་སོའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།༽
༈ གསུམ་པ་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་སོ་སོའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ན་ཟིན་

461

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།
བྲིས་ལས། ས་གཅོད་ཀྱང་འདི་ལྟར་བྱས་ན་ལམ་གྱི་ལུས་ལ་གོ་བའི་ངེས་པ་ཆེའོ་
ཞེས་གསུངས་ནས་འདི་ལྟར་མཛད་དེ། དེ་ལ་གཉིས།
བདེ་ཆེན་དངོས་སུ་འདྲེན་བྱེད་སྟོང་གཟུགས་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་དང༌།

བསྒོམས་པས་གྲུབ་པ་བསྒྲུབ་བྱ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་གོ །དང་པོ་ལ་གཉིས།
བརྒྱུད་ནས་སྒྲུབ་བྱེད་དང༌། དངོས་སུ་སྒྲུབ་བྱེད་རྗེས་དྲན་གྱི་ཡན་ལག་གོ །དང་པོ་ལ་
གཉིས། གཟུགས་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་དང༌། སྲོག་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་གོ །
༈ དང་པོ་ལ་གཉིས། གཟུགས་མ་གྲུབ་པ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་སོར་སྡུད་ཀྱི་ཡན་

ལག་དང༌། གྲུབ་ཟིན་བརྟན་པར་བྱེད་པ་བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་གོ །དེ་ཡང་དུས་
ཞབས་སྙན་བརྒྱུད་ལས། ཀུན་ཏུ་དྲུག་ཏུ་ཤེས་བྱས་ཏེ། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དོན་ཚན་དྲུག་དྲུག་གི་སྒོ་ནས་འཆད་པར་བྱེད་པས་དང་པོ་གཟུགས་མ་གྲུབ་པ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་སོར་སྡུད་ཀྱི་ཡན་ལག་ལ་དྲུག་སྟེ།
སོར་སྡུད་ཀྱི་སྒྲ་དོན་དང༌། གང་གི་དུས་སུ་བསྒོམ་པའི་དུས་ཀྱི་ངེས་པ་དང༌། ཇི་ལྟར་
སྒོམ་པའི་ཚུལ་དང༌། ཚད་མ་གང་ཡིན་པ་དང༌། དག་དབྱེ་དང༌། འབྲས་བུའོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲུབ་ལེའི་བརྒྱ་བཅུ་དྲུག་པ་ལས། སོ་སོར་སྡུད་པ་ལུས་ལ་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་བཅུ་པོ་རྣམས་ནི་རབ་ཏུ་འཇུག་པ་མེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ད་ནི་སོ་སོར་སྡུད་པ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་གསུངས་པ་སོ་སོར་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་འང་སོ་སོར་སྡུད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལུས་ལ་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་བཅུ་པོ་རྣམས་ཀྱི་འབྲེལ་པས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རབ་ཏུ་འཇུག་པ་མེད་པ་སྟེ་
སྟོང་པའི་གཟུགས་ཀྱི་ཡུལ་རྣམས་ལ་མིག་གཞན་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་ལྔ་པོ་རྣམས་

462

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།
ཀྱིས་རབ་ཏུ་འཇུག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སོར་སྡུད་ཀྱི་མཚན་དོན་
ནམ་སྒྲ་བཤད་བསྟན་ལ། དེ་དག་གི་དོན་ནི་མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་ཕྱི་རོལ་གྱི་

གཟུགས་སོགས་ཡུལ་ལྔ་ལ་སོ་སོར་འཇུག་པ་འགོག་ཅིང༌། ནང་དུ་སྡུད་པར་བྱེད་པས་ནས་སོ་སོར་སྡུད་པ་ཞེས་བྱ་ཞིང༌། དབང་ཡུལ་གྱི་འབྲེལ་བ་སོ་སོར་སྤོང་བ་
དང་གཅོད་པར་བྱེད་པས་སོར་སྤོང་དང་སོར་གཅོད་ཅེས་ཀྱང་བྱའོ། །དེ་ཡང་དབང་
ཡུལ་གྱི་འབྲེལ་བ་གཅོད་པ་དང་དབང་པོ་ལྔ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་འགོག་ཚུལ་ཡང་
སྐབས་འདིར་དྲན་ཤེས་བསྟེན་ནས་འགོག་པ་དང༌། ཡིད་དེས་ཡུལ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་ཞུགས་པ་ན་དབང་ཤེས་ཡུལ་ལ་མི་འཇུག་པ་ལྟ་བུས་མི་ཆོག་སྟེ། དེ་ནི་རྣམ་འགྲེལ་ལས། རྣམ་ཤེས་དོན་གཞན་ཆགས་པ་ཡིས། །ནུས་མེད་དོན་གཞན་མི་འཛིན་
ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་མ་ཚང་བའི་དབང་གིས་དབང་ཤེས་ཡུལ་ལ་མི་འཇུག་པ་ཡང་ཡོད་པ་དང༌། ཐུན་མོང་བའི་ཞི་གནས་བརྟན་པ་ལ་གནས་པའི་ཚེ་ཡང་དབང་པོ་ལྔ་ཡུལ་ལ་མི་འཇུག་པ་ཡོད་པས་སོ། །
འོ་ན་འཇོག་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཅིག་དགོས་སྙམ་ན། ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྣུན་ནས་དབང་ཤེས་ཀྱི་བཞོན་པའི་རླུང་དྷཱུ་ཏཱིའི་ནང་དུ་ཞུགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དབང་ཤེས་
ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ལོག་པའི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཆད་པ་ཞིག་དགོས་པ་ཡིན་
ནོ། །དེ་ཡང་དབང་པོ་ལྔ་དང་ཡུལ་ལྔའི་འབྲེལ་བ་ཆད་པ་ཡིན་གྱི། ཡིད་དང་ཡུལ་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཆད་པ་ནི་མིན་ནོ། །དབང་པོ་ལྔའི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་འབྲེལ་པ་

འགོག་པ་དེ་སོར་སྡུད་ཀྱི་དགག་ཕྱོགས་ནས་མཚན་དོན་བཤད་པ་ཡིན་གྱི། སྒྲུབ་
ཕྱོགས་ཀྱི་མཚོན་དོན་ནམ་སྒྲ་བཤད་པ་ནི་སྟོང་པའི་གཟུགས་ཀྱི་ཡུལ་རྣམས་ལ་

463

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

མིག་གཞན་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་ལྔ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་འཇུག་པའོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་ཤའི་མིག་ལ་སོགས་པ་དབང་པོ་གཞན་ལྔ་སྟོང་གཟུགས་ཀྱི་ཡུལ་

ལྔ་ལ་འཇུག་ཅིང་སོ་སོར་ཡུལ་དུ་སྡུད་པས་ན་སོ་སོར་སྡུད་པ་ཞེས་བྱའོ། །
སྒྲ་བཤད་ཚུལ་འདི་ནི་སྒྲོན་གསལ་གྱི་སོར་སྡུད་ཀྱི་མཚན་དོན་བཤད་པ་དང་
ཆ་འདྲ་སྟེ། དེ་ཡང་སྒྲོན་གསལ་ལས་བཤད་པ་ནི་རྣམ་སྨིན་གྱི་མིག་དབང་སོགས་
ཀྱིས་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་སོགས་ལ་ལོངས་སྤྱོད་ཚུལ་ཁྱད་པར་བ་ཅིག་ཡིན་ལ།
འདིར་རྣམ་སྨིན་གྱི་མིག་སོགས་ལས་གཞན་པའི་ཤའི་མིག་སོགས་ཀྱིས་སྟོང་
གཟུགས་ཀྱི་ཡུལ་ལྔ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་ཚུལ་ཁྱད་པར་བ་ཞིག་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་བྱས་
པའི་ཚེ་སྟོང་གཟུགས་ཀྱི་གཟུགས་དུ་བ་སྨིག་རྒྱུ་སོགས་དང༌། སྟོང་པའི་སྒྲ་ནི་ཡེ་
ལེའི་བརྒྱ་བཅོ་ལྔ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་ནས་གཟུགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་གྱིས་

གཞོམ་དུ་མེད་པའི་སྒྲ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཐོས་ཏེ་དེ་ལྟར་གཟུགས་སྣང་བ་ལས་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་དང་སྒྲ་སྣང་བ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུའོ་ཞེས་པའི་དོན་ཏོ། ཞེས་གསུངས་པ་འདི་དག་གིས་བསྟན་པ་ལྟར་སྟོང་གཟུགས་ཀྱིས་མཚན་པའི་སྟོང་པའི་དྲི་
རོ་རེག་བྱ་གསུམ་ཡང་འདོད་དགོས་པ་དང༌། མིག་གཞན་ཤའི་མིག་དང་འདྲ་བའི་དབང་པོ་གཞན་བཞི་ཡང་འདོད་གོས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གཞན་ཡང་སྒྲུབ་ལེའི་བརྒྱ་བཅུ་གསུམ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ད་ནི་ཉེ་བའི་སྒྲུབ་པ་གསུངས་པ་སོ་སོར་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་འདིར་སོ་སོར་སྡུད་པ་ཞེས་པ་ལ་འཁོར་བ་པ་རྣམས་ཀྱི་སྡུད་པ་ནི་མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་རྣམས་ཀྱིས་

གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་འཛིན་པའོ། །དེ་ཡོངས་སུ་སྤོང་བ་ནི་སོ་སོར་སྡུད་པ་

464

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ཞེས་བརྗོད་དེ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་ལ་གཞན་ཤ་ལ་སོགས་པའི་མིག་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཞན་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་འཛིན་པ་ནི་ཉེ་བའི་སྒྲུབ་
པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་འདིས་ཀྱང་སོར་སྡུད་ཀྱི་སྒྲ་དོནསྔ་མ་བཞིན་དུ་བཤད་པ་
ཡིན་ནོ། །འོ་ན་སོར་བསམ་བསྙེན་པའི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་ནམ། འདིར་ཉེར་སྒྲུབ་ཅེས་པ་ཅི་ཡིན་སྙམ་ན། རྫོགས་རིམ་ཉིད་བསྙེན་སྒྲུབ་ཡན་ལག་བཞིར་བསྡུ་བའི་ཚེ་སོར་བསམ་བསྙེན་པར་འཇོག་ཀྱང༌། འདིར་ཕྱི་ནང་གི་དམ་ཚིག་སོགས་བསྙེན་པར་བཞག་པའི་དབང་དུ་བྱས་པས་སྐྱོན་མེད་དོ། །
གཉིས་པ་གང་གི་དུས་སུ་བསྒོམ་པ་དུས་ཀྱི་ངེས་པ་ནི། ཁ་ཅིག་སྣ་བུག་
གཡས་ནས་ས་རླུང་གཡས་ཀྱི་མཆུ་ངོས་ལ་བདར་ཏེ་རྒྱུ་བའི་ཚེ་བསྒོམ་ཞེས་ཟེར་བ་
ནི་དེར་མ་ངེས་ཏེ། མཆུ་ངོས་ལ་བདར་ཏེ་རྒྱུ་བའི་ས་རླུང་ནི་འབྱུང་བ་ཆུང་བའི་ས་རླུང་ཡིན་ལ། སྣ་བུག་གཡས་ལ་ས་རླུང་རྒྱུ་བའི་ཚེ་སོར་སྡུད་དང་པོར་བསྒོམ་པར་གསུངས་པ་ནི་མཚོན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པས་སོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཡེ་ལེའི་བརྒྱ་ཉེར་གཉིས་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ས་ཞེས་པ་ནི་ཉེ་བར་མཚོན་པ་སྟེ་གང་གི་ཚེ་གཡས་སུ་ས་རབ་ཏུ་འབབ་པའི་དུས་སུ་རྣལ་འབྱོར་པ་སྒོམ་པར་བྱེད་ན་དེའི་ཚེ་ཆོ་ག་འདིའོ། །གཡོན་པའི་རྩ་ལ་རབ་ཏུ་འབབ་པའི་དུས་སུ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་ནམ་མཁའ་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་སོགས་པའི་རིམ་པ་ལས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་འདིས་སོར་སྡུད་དང་པོར་སྒོམ་པའི་དུས་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྣ་བུག་གཡས་ནས་ས་རླུང་རྒྱུ་བས་ཉེ་བར་མཚོན་པ་སྟེ། རླུང་གང་ཡིན་ཡང་སྣ་བུག་གཡས་ནས་རྒྱུ་བའི་ཚེ་རླུང་རྣམས་སྡུད་རིམ་གྱིས་རྒྱུ་བས་རླུང་བསྡུ་སླ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེའི་དུས་སུ་སོར་

465

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

སྡུད་བསྒོམ་པར་གསུངས་ཤིང༌། སྣ་བུག་གཡོན་ནས་རྒྱུ་བའི་ཚེ་ནམ་མཁའི་རླུང་མེ་ཆུ་སའི་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་རིམ་གྱིས་རྒྱུ་བས་ན་རླུང་བསྡུ་དཀའ་བས་དེའི་དུས་སུ་བསྒོམ་
པར་མ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ། །
༈ གསུམ་པ་ཇི་ལྟར་སྒོམ་པའི་ཚུལ་ལ་ལྔ། སོར་སྡུད་ཀྱི་སྐབས་སུ་བསྒོམས་
སྟོབས་ཀྱིས་རླུང་དབུ་མར་ཚུད་དགོས་པའི་ཤེས་བྱེད་དགོད་པ་དང༌། སོར་སྡུད་ལ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་རྒྱུ་མཚན་དང་བཅས་པ་དང༌། ཕྱེ་བ་སོ་སོའི་སྒོམ་ཚུལ་བཤད་པ་དང༌། མ་གྲུབ་ན་སྦོགས་ཆོག་བྱ་ཚུལ་དང༌། སྒོམ་འཕྲོ་ལ་ཤི་ཡང་རྣལ་འབྱོར་གོམས་སྟོབས་ཀྱིས་འཇུག་པར་བསྟན་པའོ། །
༈ དང་པོ་ནི། རྩ་རྒྱུད་མཆོག་མི་འགྱུར་གྱི་མདོར་བསྡུས་སུ་དྲངས་པ་ལས།
དུ་བ་ལ་སོགས་བསྒོམས་བྱས་ཤིང༌། །སེམས་ནི་གཡོ་བ་མེད་བྱས་ཏེ། །དབུ་མ་སྦྱང་བ་བྱས་ནས་ནི། །ཞེས་དང༌། ཡང་མདོར་བསྡུས་དེ་ཉིད་ལས། དུ་བ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་མ་བསྒོམས་པ། ལས་དང་པོ་པ་དབུ་མ་རྣམ་པར་སྦྱངས་པ། ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སོར་སྡུད་ཀྱི་སྐབས་སུ་རྩ་དབུ་མ་སྦྱངས་པ་ཅིག་དགོས་པར་བསྟན་ལ།
དེའི་སྦྱོང་ཚུལ་ཡང་ཟིན་བྲིས་ལས། ཡུར་བ་ལ་ཆུ་འདྲེན་པའི་སྔོན་དུ་ཡུར་བ་སེལ་བ་
ལྟ་བུར་བཤད་པས་དབུ་མ་སྦྱོར་མཁན་ནམ་སེལ་མཁན་ནི་རླུང་ཡིན་ལ། རླུང་གིས་དབུ་མའི་ནང་དུ་མ་ཕྱིན་པར་དབུ་མའི་ཕྱི་ནས་དབུ་མའི་ནང་ཇི་ལྟར་སེལ། ཡུར་བའི་
ཕྱི་ནས་ཡུར་བ་སེལ་ཞེས་པ་ནི་ངོ་མཚར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྩ་དབུ་མའི་ནང་རླུང་གིས་སེལ་བ་ལ་རླུང་དབུ་མར་ཞུགས་པ་ཅིག་དགོས་སོ། །གཞན་ཡང་ཡེ་ལེའི་བརྒྱ་ཉེར་གཅིག་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ད་ནི་དབུ་མར་སྲོག་ཅེས་པ་ལ་སོགས་

466

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

པ་རྣལ་འབྱོར་ཉེ་བར་བསྡུ་བ་གསུངས་ཏེ་འདིར་དང་པོར་རྣལ་འབྱོར་པས་དབུ་མར་སྲོག་ནི་རབ་ཏུ་གཞུག་པར་བྱ་སྟེ་གང་གིས་མཚན་མ་མཐོང་བར་འགྱུར་བ་ཨ་ཝ་དྷཱུ་
ཏཱིར་རོ། །ཞེས་སོར་སྡུད་ཀྱི་སྐབས་སུ་རླུང་དབུ་མར་ཞུགས་དགོས་པ་གསལ་བར་
གསུངས་སོ། །
གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་དེ་སྲོག་རྩོལ་གྱི་སྐབས་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འདི་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་ཚིག་སྔ་མའི་རྒྱུན་དེ་ཉིད་ལས། འདི་ནི་དཔལ་ལྡན་བླ་མ་ཞེས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་རྡོ་རྗེ་སྟེ། ཞེས་སྐུ་རྡོ་རྗེ་བསྙེན་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་བཤད་
ཅིང༌། དེའི་མཇུག་དེ་མ་ཐག་ཏུ། སྲོག་རྩོལ་ནི་གཉིས་པ་གསུང་རྡོ་རྗེའོ། །ཞེས་སྲོག་རྩོལ་གསུང་རྡོ་རྗེར་བཤད་པས་སོ། །གཞན་ཡང་ཡེ་ལེའི་བརྒྱ་བཅོ་ལྔ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་དབུ་མར་སྲོག་རབ་ཏུ་ཞུགས་པས་སྟོང་པ་ཁོ་ན་ལས་དུ་བ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་མ་མཐོང་སྟེ་ནམ་མཁར་ཀུན་ནས་ཞེན་པའི་སེམས་དང་མིག་ནི་མི་འཛུམ་རྡོ་རྗེའི་ལམ་དུ་རབ་ཏུ་ཞུགས་པས་སྟོང་པ་ལས་ནི་དུ་བ་སྨིག་རྒྱུ་རབ་
གསལ་དྲི་མ་མེད་པའི་མཁའ་སྣང་ཉིད་དང་མར་མེ་དང་ཞེས་པ་ནི་མཚན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་གྱིས་མཐོང་ངོ༌། །ཞེས་སོར་སྡུད་ཀྱི་མཚན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་སྐབས་སུ་དབུ་
མར་སྲོག་སྟེ་རླུང་ཞུགས་པ་ལས་སྟོང་གཟུགས་མཐོང་བར་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །གཞན་ཡང་ཡེ་ལེའི་བརྒྱ་བཅོ་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། སྒྱུ་མའི་གྲོང་ཁྱེར་བཞིན་དུ་དཀར་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཁ་དོག་དང་ལྡན་ཡང་རྫས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཁ་དོག་
མ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པ་ཀུན་ལྡན་ཡིན་ཡང་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་

མཐོང་བ་མིན་ནོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཉོན་མོངས་བདུད་ཀྱི་མཐུ་ལས་ཏེ་གཡོན་པ་

467

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དང་གཡས་པའི་རྩ་ལ་སྲོག་རབ་ཏུ་རྒྱུ་བ་ལས་ས་ཞེས་པ་ངེས་པའོ། ཞེས་གསུངས་པ་འདིས་ཀྱང་སོར་སྡུད་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་སྟོང་གཟུགས་མཐོང་བ་ལ་རླུང་དབུ་མར་
ཞུགས་དགོས་པར་གོ་ནུས་ཏེ། འདིར་རོ་རྐྱང་ལ་རླུང་རྒྱུ་བའི་དུས་སུ་སོར་སྡུད་སོགས་ལམ་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་སྟོང་གཟུགས་མི་མཐོང་བར་བཤད་པས་སོ། །
ཉི་མ་དཔལ་གྱིས་ཡོན་ཏན་གྱིས་འགེངས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་འགྲེལ་པ་ལས།
འདི་ནི་སྟེ་སེམས་ཀྱི་སྣང་བ་ནི་རྐྱང་མ་དང་རོ་མ་གཅིག་ཏུ་སྦྱོར་བས་མཐོང་སྟེ། ཞེས་དུ་སོགས་ཀྱི་སྣང་བ་མཐོང་བ་ལ་རོ་རྐྱང་གི་རླུང་དབུ་མར་གཅིག་ཏུ་སྦྱོར་དགོས་
པར་བཤད་དོ། །དཔལ་ཤ་བ་རི་པས་ཀྱང༌། མི་གཡོ་བ་ནི་གསུམ་ལྡན་གྱིས། །དྷཱུ་ཏཱིར་

རླུང་བཅུ་ཆུད་གྱུར་པས། །ཕྱི་ནང་རྟོག་འགགས་རྟགས་བྱུང་བ། །སོ་སོར་གཅོད་པའི་
ཡན་ལག་གོ །ཞེས་སོར་སྡུད་ཀྱི་རྟགས་བཅུ་འབྱུང་བ་ལ་དྷཱུ་ཏཱིར་རླུང་བཅུ་ཆུད་

དགོས་པར་གསུངས་སོ། །དུས་ཞབས་སྙན་བརྒྱུད་ལས་ཀྱང༌། སོ་སོར་སྡུད་པ་འདི་ལྟར་བསྒོམ། །བསྒོམ་པ་སྟོང་ཉིད་བསྒོམས་པ་ཡིས། །འགག་པ་རླུང་ནི་འགག་པར་བྱེད། །ཅེས་སོར་སྡུད་ཀྱི་དམིགས་པ་བསྒོམས་པས་རོ་རྐྱང་གི་རླུང་རྒྱུ་བ་འགགས་
ནས་དབུ་མར་འཇུག་པར་བཤད་པ་སོགས་རྒྱུད་འགྲེལ་དང་རྒྱ་གཞུང་རྣམས་ནས་ཇི་སྙེད་ཅིག་བཤད་པ་རྣམས་སོ། །དེ་ལྟར་བཤད་པ་བཞིན་དུ་ཇོ་ཞལ་སོགས་ལུགས་འདིའི་མཁས་པ་སྔ་མ་རྣམས་ཀྱང་བཞེད་དོ། །
གལ་ཏེ་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་གང་གི་ཚེ་སོ་སོར་སྡུད་པ་ལ་སོགས་པས་གཟུགས་མཐོང་བར་གྱུར་བ་ལ་སྲོག་མ་བཅིངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་འགྱུར་བ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་མ་མ་སྐྱེས་ན་དེའི་ཚེ་ནཱ་ད་གོམས་པ་འཆད་པར་འགྱུར་བས་བཙན་ཐམས་

468

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

སུ་དབུ་མར་འབབ་པར་བྱས་ནས། ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སོར་སྡུད་ཀྱི་ལམ་

གྱི་སྟོང་གཟུགས་མཐོང་བར་གྱུར་པ་ཡང་ཡིན་རླུང་དབུ་མར་མ་ཆུད་པ་ཡང་མིན་པ་ཡོད་པར་བཤད་པ་མ་ཡིན་ནམ་སྙམ་ན། སོར་སྡུད་ཀྱི་དམིགས་པ་སྒོམ་པའི་གནས་
སྐབས་སུ་རླུང་དབུ་མར་མ་ཆུད་བར་དུ་སོགས་ཀྱི་མཚན་མ་ཤར་བ་འོང་བ་འགྲེལ་
ཚིག་དེ་དག་གིས་བསྟན་ཀྱང་དེ་དག་སོར་སྡུད་ཀྱི་ལམ་མ་ཡིན་ཏེ། སོར་སྡུད་ཀྱི་

ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཚང་བའི་སྟོང་གཟུགས་སྔོན་དུ་འགྱུར་བ་ལ་རླུང་དབུ་མར་ཆུད་པ་ཅིག་དགོས་པས་དེ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་དུ་འདིར་སྦོགས་ཆོག་བྱེད་དགོས་པ་འགྲེལ་ཚིག་དེ་དག་གིས་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
འོ་ན་སོར་སྡུད་ཀྱི་སྐབས་སུ་རླུང་དབུ་མར་ཆུད་དགོས་ན། དེའི་སྐབས་ཀྱི་

རླུང་དབུ་མར་འཛུད་པའི་ཐབས་ཇི་ལྟ་བུ་སྙམ་ན། འདི་ལ་ཁ་ཅིག །དུས་ཞབས་སྙན་བརྒྱུད་ལས། འབོལ་བའི་སྟན་ལ་བྱེད་པ་ནི། །ལུས་བསྲང་རྡོ་རྗེ་སྐྱིལ་ཀྲུང་བཅའ། །ལྕེ་བཟློག་གསུས་སྦྱར་མིག་གྱེན་བཟློག །གཙུག་ཏོར་སྒྱུར་བའི་ལྟ་ལྟངས་སོ། །ལག་གཉིས་རྡོ་རྗེ་བསྡམ་པར་བྱ། །དེས་ནི་རླུང་རྣམས་འཆིང་་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་
པས་ལུས་ཀྱི་འདུག་སྟངས་དང་མིག་གི་ལྟ་སྟངས་བྱེད་པའི་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རླུང་དབུ་
མར་འཆིང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུང་ཡང་དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། ཇི་ལྟར་མི་འཐད་སྙམ་ན། སོར་སྡུད་སྒོམ་པའི་སྐབས་འདིར་སེམས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་སྒོམ་པ་མི་
དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ། སོར་སྡུད་སྒོམ་པའི་ལག་རྗེས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ནི་རླུང་དབུ་མར་
ཆུད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དུ་སོགས་ཀྱི་སྟོང་གཟུགས་རྣམས་འཆར་བ་འདི་ཡིན་ལལུས་ཀྱི་འདུག་སྟངས་དང་མིག་གི་ལྟ་སྟངས་ཀྱི་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རོ་རྐྱང་གི་རླུང་གི་

469

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

རྒྱུ་བ་བཀག་ནས་དབུ་མར་འཇུག་ནུས་པ་གང་ཞིག །སོར་སྡུད་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་

རླུང་དབུ་མར་ཆུད་ན་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་དུ་སོགས་ཀྱི་སྟོང་གཟུགས་འཆར་བ་རྟེན་
འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གང་ཞིག་ཁས་བླངས་ཤིང༌། འདོད་པར་མི་ནུས་པ་ནི་འགྲེལ་ཆེན་ལས་སེམས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་བཤད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་སོ། །
ཡང་ཇོ་ཞལ་སོགས་བོད་ཀྱི་སྦྱོར་དྲུག་པ་ཕལ་མོ་ཆེ་ནི་སྨིན་མཚམས་ཀྱི་ཐད་ཀྱི་མུན་ཁང་གི་གནས་ལུས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་གྱི་ནམ་མཁའ་ལ་མིག་གིས་ལྟ་བའི་ལྟ་
སྟངས་དང༌། སེམས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་ཡང་ལྟ་སྟངས་གང་དུ་གཏད་པའི་མུན་ཁང་གི་
ནམ་མཁའ་དེ་ཉིད་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གཏད་དེ་གཞན་དུ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འཕྲོ་བར་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པར་གློད་ནས་འཇོག །དེ་ལྟར་བཞག་པས་རླུང་དབུ་མར་ཆུད་ནས་མཚན་རྟགས་རྣམས་འཆར་བར་བཞེད་ལ། འདི་དག་གི་ལྟར་ན་ལུས་གནད་དང་ལྟ་སྟངས་ཀྱིས་རྐྱེན་བྱས་པའི་སེམས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་ཉིད་རླུང་དབུ་མར་འཛུད་པའི་
ཐབས་སུ་འདོད་དགོས་ཤིང་དེ་ལྟར་འདོད་པ་ཡང་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལྟ་ཡིན་ན་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཐེག་པ་ཉིད་ཀྱིས་ལམ་བགྲོད་པའི་འཕགས་པས་
ལུས་རྣམ་སྣང་གི་ཆོས་བདུན་ལྡན་དུ་བྱས་ཏེ་སྟོང་ཉིད་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་གནས་སྐབས་སུ་རོ་རྐྱང་གི་རླུང་གི་རྒྱུ་བ་འགགས་ནས་དབུ་མར་ཆུད་པར་ཁས་ལེན་པའམ། དེ་ལྟར་ཁས་མི་ལེན་ན་དེ་ལྟ་བུའི་གནས་སྐབས་སུ་རླུང་དབུ་མར་ཆུད་པ་མེད་པ་དང༌། །ལུས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་གྱི་མུན་ཁང་གི་ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་རྩེ་
གཅིག་ཏུ་བཞག་པས་རླུང་དབུ་མར་ཆུད་འོང་བའི་ཁྱད་པར་འབྱེད་དགོས་ནའང་དེ་ལྟ་བུའི་ཁྱད་པར་ཕྱེད་དཀའ་འོ། །རང་ལུགས་ནི་སེམས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་ཉིད་རླུང་དབུ་

470

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

མར་འཛུད་པའི་ཐབས་ཡིན་པ་ཤེས་བྱེད་དང་བཅས་པ་འོག་ཏུ་འཆད་དོ། ། ། །༈ གཉིས་པ་སོར་སྡུད་ལ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་རྒྱུ་མཚན་དང་བཅས་པ་ལ་གཉིས། སོར་སྡུད་ལ་མཚན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་དང་ཉིན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་དང༌། དེ་ལྟར་འབྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་བཤད་པའོ། །
དང་པོ་ནི། ཡེ་ལེའི་བརྒྱ་བཅོ་ལྔ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་སྔགས་ཀྱི་
ཐེག་པ་དང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་པ་ལ་རྣལ་འབྱོར་གོམས་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ་
ནམ་མཁའ་དང་བླ་གབ་མེད་པ་ལ་རྣལ་འབྱོར་གོམས་པའོ། །ཞེས་ནམ་མཁའ་ལ་རྣལ་འབྱོར་གོམས་པ་མཚན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་དང་བླ་གབ་མེད་པ་ལ་རྣལ་འབྱོར་གོམས་པ་ཉིན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་གཉིས་སུ་འབྱེད་པར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་

པའི་ཐེག་པ་ལས་རྣལ་འབྱོར་གོམས་པ་རྣམ་པ་གཉིས་གསུང་ཚུལ་ནི་བདེ་མཆོག་སྟོད་འགྲེལ་ལས། དེའི་ཕྱིར་སོ་སོར་སྡུད་པའི་སྒོམ་པ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྒོམ་པ་
དམིགས་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་སོ། །སྒོམ་པ་འདི་
ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པར་ཡང་གསུངས་པ་འདི་ལྟ་
སྟེ། དེ་ནས་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་ལ་འདི་
སྐད་ཅེས་སྨྲས་སོ། །
འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་འདིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་རྣལ་འབྱོར་
དུ་བྱེད་པ་དེས་ཇི་ལྟར་བསླབ་པར་བྱ། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྨྲས་པ། ཀཽ་ཤི་ཀ་གང་ནམ་
མཁའ་ལ་རྣལ་འབྱོར་དུ་བྱེད་པ་དེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་རྣལ་འབྱོར་དུ་
བྱེད་པའོ། །ཀཽ་ཤི་ཀ་གང་བླ་གབ་མེད་པ་ལ་རྣལ་འབྱོར་དུ་བྱེད་པ་དེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་

471

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་རྣལ་འབྱོར་དུ་བྱེད་པའོ་ཞེས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྒོམ་པ་པྲ་ཕབ་པ་
དང་སྒྱུ་མ་དང་མཚུངས་པ་སྤྲིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་ལ་སྣང་བ་བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཀྱིས་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དེ་ནས་ཞེས་པ་ནས། རྣལ་འབྱོར་དུ་བྱེད་དོ་ཞེས་པ་ཡན་གྱིས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལས་ནམ་མཁའ་དང་བླ་གབ་མེད་པ་ལ་རྣལ་
འབྱོར་དུ་བྱེད་པར་བསྟན་པ་རྣམས་དྲངས་ནས་དེ་དག་དང་ཆ་འདྲ་བར་བླ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་རྣམས་ལས་མཚན་མོ་དང་ཉིན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་གྱིས་པྲ་ཕབ་པ་དང༌། སྒྱུ་མ་དང་

མཚུངས་པའི་སྟོང་གཟུགས་སྣ་ཚོགས་མཐོང་བའི་སོར་སྡུད་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་

གསུངས་སོ་ཞེས་སྟོན་པ་ལ། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞེས་པ་ནས། གསུངས་སོ་ཞེས་པའི་བར་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། འགྲེལ་པ་འདི་དག་གི་དོན་ཉིན་མོ་དང་མཚན་མོའི་རྣལ་
འབྱོར་གྱི་སོར་སྡུད་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོས་བསྟན་པར་ནི་གཟུང་བར་མི་བྱ་སྟེ། གལ་ཏེ་
དེ་ལྟ་ཡིན་ན་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ཉན་པའི་སྣོད་རུང་དུ་དབང་བཞི་རྫོགས་པར་ཐོབ་
དགོས་པ་ལ་སོགས་པར་འགྱུར་རོ། །
གཉིས་པ་དེ་ལྟར་འབྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་བཤད་པ་ནི། བླ་མ་སྔ་མ་རྣམས་ལོ་ལ་
ལྷོ་བགྲོད་བྱང་བགྲོད། ཟླ་བ་ལ་ཡར་ངོ་མར་ངོ༌། ཞག་ལ་ཉིན་མཚན་གཉིས་རྣམས་ཡོད་པས་མཚན་མོ་དང་ཉིན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་ཡིན་ཞེས་གསུང༌། རང་ལུགས་ནི་སྣང་བ་དང་མུན་པ་གང་ལ་བསྒོམས་ཀྱང་རྟགས་རྣམས་འདོད་དགུར་འཆར་ཐུབ་པའི་ཕྱིར་དུ་མཚན་མོ་དང་ཉིན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་གཉིས་ཀ་སྒོམ་དགོས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་མུན་པ་ལ་སྒོམ་པ་སྣང་བ་ལ་སྒོམ་པ་བས་སྟོང་གཟུགས་རྣམས་འཆར་བ་དང་ངེས་སླ་བས་གོ་རིམ་ཡང་མཚན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་དང་པོར་བསྒོམ་ཞིང་

472

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ཉིན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་ཕྱིས་བསྒོམ་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །
རྟགས་འཆར་བ་ལ་དཀའ་སླ་འོང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་ལྟ་སྟངས་བྱས་ཏེ་དམིགས་པ་བཟུང་དུས་སུ་མིག་གི་རླུང་མ་རེངས་བར་ལ་སྐྱ་བོ་སོགས་སྣང་བ་ལོག་མི་ནུས་པས་སྟོང་གཟུགས་འཆར་དཀའ། མུན་པ་ལ་སྐྱ་བོ་སོགས་མི་འཆར་བས་སྟོང་གཟུགས་འཆར་སླ་བ་ཡིན་ཞེས་གསུང་པ་ལྟར་རོ། ། ། །
༈ གསུམ་པ་ཕྱེ་བ་སོ་སོའི་སྒོམ་ཚུལ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། མཚན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་སྒོམ་ཚུལ་བཤད་པ་དང༌། ཉིན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་སྒོམ་ཚུལ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་ལྔ། གང་དུ་བསྒོམ་པ་གནས་ཀྱི་ངེས་པ་དང༌། ལུས་ཀྱི་འདུག་སྟངས་

བྱེད་བཅིངས་ཀྱི་ངེས་པ་དང༌། ལྟ་སྟངས་ཀྱི་ངེས་པ་དང༌། སེམས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་གྱི་
ངེས་པ་དང༌། དེ་ལྟར་བསྒོམས་པས་ཉམས་རྟགས་འཆར་ཚུལ་གྱི་ངེས་པའོ། །
དང་པོ་ནི། ཡེ་ལེའི་བརྒྱ་བཅོ་ལྔ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། གང་ཞིག་ནམ་མཁའ་ལ་རྣལ་འབྱོར་གོམས་པར་བྱེད་པ་དེས་མཚན་མོ་བུག་པ་མེད་པའི་ཁྱིམ་དུ་མུན་པ་ལ། ཞེས་གསུངས་པ་དང༌། འཇམ་དཔལ་གྱི་སྤྲུལ་པ་འཇམ་དབྱངས་གྲགས་པས་
རྣལ་འབྱོར་གསུམ་གྱི་སྙིང་པོ་ལས། མཚན་མོ་གསེང་མེད་ཁྱིམ་དུ་ནི། །ཞེས་དང༌།
ཙི་ལུ་པའི་སྦྱོར་དྲུག་ལས། དང་པོ་སོ་སོར་སྡུད་པ་ནི། །མཚན་མོ་སྔོནལ་ཉིན་མོ་
ཕྱིས། །བུ་ག་མེད་ལ་ཐོག་མཐོའི་ནང༌། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་མུན་ཁང་བསྟན་པ་ལྟར་

མུན་ཁང་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པར་སྒོམ་དགོས་སོ། །དེ་ལ་མུན་ཁང་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་ནི། འབྱོར་པ་དང་ལྡན་པས་ནི་ཁང་པ་ཐོག་སུམ་རིམ་པའི་བར་ཁང་དུ་བྱ་སྟེ་དེའི་དགོས་པ་ནི་འོག་ནས་ས་རླངས་དང་སྟེང་ནས་ཐིགས་པ་སོགས་ཀྱིས་གནོད་པ་མི་འབྱུང་

473

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

བའོ། །དེ་ཙམ་མི་འབྱོར་བ་ཡིན་ན་སྐམ་སར་བརྩིགས་ཏེ་འོག་ནས་ས་རླན་མི་འབྱུང་
བ་དང་ཐོག་མཐོ་བ། དཀར་ཁུང་ཕྱི་རུབ་ལ་ནང་ཡངས་པ། འབོལ་ཐོ་ལྟ་བུས་དགག་
སླ་བ། དེ་ལས་གཞན་པའི་བུ་ག་སྐྲ་རྩེ་ཤོང་བ་ཙམ་ཡང་མེད་པ། ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ཞལ་བས་བསྟར་བ། སྒོ་འཁྱོག་སུམ་རིམ་པ་མུན་པ་ཤིན་ཏུ་ནག་པ་བྱའོ། །དེ་ལྟ་བུ་ཡང་མ་འབྱོར་ན། སྒོགས་པ་སོགས་མེད་པ་བཅད་པའི་སྟེང་དུ་ཡོལ་བ་སོགས་བཏང་སྟེ་མུན་པ་ཤིན་ཏུ་ནག་པ་བྱ་དགོས་ཏེ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་སྣང་བ་ཅུང་ཟད་ཤོར་ནའང་མིག་ལ་གནོད། རྣམ་རྟོག་འཕྲོ། མཐོང་སྣང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་འཆར་བ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་
འོང་བ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ལུས་ཀྱི་འདུག་སྟངས་བྱེད་བཅིངས་ཀྱི་ངེས་པ་ནི། རྣལ་འབྱོར་
གསུམ་གྱི་སྙིང་པོ་ལས། མཚན་མོ་གསེང་མེད་ཁྱིམ་དུ་ནི། །ཤིན་ཏུ་མཉམ་བཞག་
སྒྲུབ་པ་པོས། །བྱེད་པ་ལྔ་ལ་བཅིང་བ་གཉིས། །བླ་མའི་ཞལ་ལས་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱེད་པ་ལྔ་ནི་ལུས་གནད་ཀྱི་བྱེད་པ་ལྔ་དང༌། བཅིང་བ་གཉིས་ནི་རླུང་
སེམས་གཉིས་དབུ་མར་བཅིང་བ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་བླ་མའི་ཞལ་ལས་ཤེས་ཚུལ་ནི་བླ་མས་ལུས་གནད་འཆའ་ཚུལ་དག་གིས་བརྡ་སྤྲད་ནས་ཤེས་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་དག་གི་དོན་འགྲེལ་བའི་དུས་ཞབས་སྙན་བརྒྱུད་ལས། འབོལ་བའི་སྟན་ལ་བྱེད་པ་ནི། །ལུས་བསྲང་རྡོ་རྗེ་སྐྱིལ་ཀྲུང་བཅའ། །ལྕེ་བཟློགས་གསུས་སྦྱར་མིག་གྱེན་བཟློག །གཙུག་ཏོར་སྒྱུར་བའི་ལྟ་སྟངས་སོ། །ལག་གཉིས་རྡོ་རྗེ་བསྡམ་པར་བྱ། །དེས་ནི་རླུང་རྣམས་འཆིང་བྱེད་པའོ། །ཞེས་དང༌། ཙི་ལུ་པས། རི་རབ་བསྲང་ལ་གླིང་བཞི་བསྡུ། །གྱེན་ལ་ཉི་ཟླ་དར་ལྕེ་བསྐྱོད། །རྡོ་རྗེ་བསྡམས་པས་རྒྱ་མཚོ་གཞོམ། །སྙིང་གི་

474

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

རླུང་ཆེན་ཐུར་ལ་བརྡིག །ལུས་ཀྱི་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། །དེས་ནི་རླུང་རྣམས་ནང་དུ་
འཆིང༌། །གཙུག་ཏོར་ཆེན་པོའི་ལྟ་སྟངས་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལུས་ཀྱི་

འདུག་སྟངས་ལྔ་བྱེད་པར་བཤད་ཅིང༌། དེས་རླུང་སེམས་གཉིས་འཆིང་བའི་རྐྱེན་བྱེད་པར་བསྟན་ཏོ། །
དོན་ནི། ལུས་བསྲང་ཞེས་པ་དང་རི་རབ་བསྲང་ལ་ཞེས་པ་གཉིས་ཀྱིས་ལུས་

སྒལ་ཚིགས་པ་དྲང་པོར་བསྲང་བ་བསྟན། རྡོ་རྗེ་སྐྱིལ་ཀྲུང་བཅས་ཞེས་པ་དང་གླིང་

བཞི་བསྡུ་ཞེས་པ་གཉིས་ཀྱི་སྔ་མས་རྡོ་རྗེ་སྐྱིལ་ཀྲུང་ཉིད་བཅའ་ཞིང༌། ཕྱི་མས་ཡན་

ལག་བཞི་བསྡུ་བ་བསྟན་པས་རྡོ་རྗེ་སྐྱིལ་ཀྲུང་དང༌། རྡོ་རྗེ་བསྡམས་པས་རྒྱས་ཚོ་གཞོམ། །ཞེས་པ་དང་སྦྱར་བས་ལག་པ་གཉིས་རྡོ་རྗེ་ཁུ་ཚུར་བསྡམས་པ་ཕན་ཚུན་བསྣོལ་ནས་བྲང་ལ་སྦྱར་བ་བསྟན་ཅིང༌། གཞུང་སྔ་མའི་གསུས་སྦྱར་ཞེས་པ་དང༌། ལག་གཉིས་རྡོ་རྗེ་བསྡམས་པར་བྱ། །ཞེས་པ་སྦྱར་བས་ཀྱང་དེ་ཉིད་བསྟན་ཏོ། །ལྕེ་བཟློག་ཅེས་པ་དང༌། མིག་གྱེན་བཟློག་ཅེས་པ་སྦྱར་བ་དང༌། གྱེན་ལ་ཉི་ཟླ་དར་ལྕེ་བསྐྱོད། །ཅེས་པ་གཉིས་ཀྱིས་ལྕེ་རྐན་ལ་སྦྱར་བ་དང༌། མིག་གཉིས་གྱེན་ལ་
བལྟ་བ་གཉིས་བསྟན་ཅིང༌། གྱེན་ལ་ལྟ་ཚུལ་གསལ་བར་སྟོན་པ་ལྟ་སྟངས་ནི། གཙུག་ཏོར་སྒྱུར་བའི་ལྟ་སྟངས་སོ། །ཞེས་པ་དང༌། གཙུག་ཏོར་ཆེན་པོའི་ལྟ་སྟངས་བྱ། །ཞེས་པ་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན་ཏོ། །མདོར་བསྡུ་ན་སྒལ་ཚིགས་དྲང་པོར་བསྲང་བ་དང༌། རྐང་
པ་རྡོ་རྗེ་སྐྱིལ་ཀྲུང་དང༌། ལག་པ་གཉིས་རྡོ་རྗེ་ཁུ་ཚུར་བསྡམས་ཏེ་ཕན་ཚུན་སྣོལ་བ་གསུས་པ་ལ་སྦྱར་བའམ་ཡང་ན་ལག་པ་གཡོན་པ་གན་རྐྱལ་དུ་བྱས་པའི་སྟེང་དུ་གཡས་པ་བཞག་ནས་མཐེ་བོང་ལྟོ་སྤྲད་པ་མཉམ་གཞག་གི་ཕྱག་རྒྱ་འམ། ཡང་ན་རྡོ་

475

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

རྗེ་ཁུ་ཚུར་བསྡམས་པ་བརླའི་སྟེང་དུ་བཞག་པ་རྡོ་རྗེ་སེམས་པའི་ཕྱག་རྒྱ་རྣམས་གང་རུང་བྱ་སྟེ་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་ལག་པ་གཉི་གས་རྡོ་རྗེ་ཁུ་ཚུར་བཅིངས་ནས་ཁུ་ཚུར་གྱིས་མཐེ་བོང་བསྡམས་པ་དག་བརླ་གཡས་དང་གཡོན་པའི་སྟེང་དུ་རྡོ་རྗེའི་གདན་ལ་གནས་པ་ནི་རྡོ་རྗེའི་ཕྱག་རྒྱར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །ལྕེ་རྐན་ལ་སྦྱར་བ་དང༌། མིག་གཉིས་གྱེན་ལ་བཟློག་པའི་ལུས་ཀྱི་འདུག་སྟངས་ལྔ་ནི་བྱེད་པ་ལྔ་ཡིན་ལ། དེས་རླུང་སེམས་གཉིས་དབུ་མར་བཅིང་བ་ནི་བཅིང་བ་གཉིས་ཡིན་པ་ནི། བྱེད་པ་ལྔ་ལ་བཅིང་བ་གཉིས། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་ལུས་ཀྱི་འདུག་སྟངས་དང་མིག་གི་ལྟ་སྟངས་ཀྱི་བྱེད་པ་འདི་ཉིད་
ཀྱིས་རླུང་དབུ་མར་འཆིང་བར་འདོད་པ་བཀག་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་བཀག་པ་ནི་དེ་ཁོ་ནས་རླུང་དབུ་མར་འཆིང་ནུས་པ་བཀག་པ་ཡིན་ཞིང༌། འདིར་བཤད་པའི་རྒྱ་གཞུང་དེ་དག་གི་དོན་ནི་གཙོ་བོར་དམིགས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་ཚུལ་གྱིས་རླུང་དབུ་

མར་འཛུད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་མཐུན་རྐྱེན་ནམ་ཆ་རྐྱེན་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་ལུས་གནད་དང་ལྟ་སྟངས་ཀྱང་རླུང་དབུ་མར་འཆིང་བྱེད་དུ་བཤད་པས་སྐྱོན་མེད་དོ། །
གསུམ་པ་ལྟ་སྟངས་ཀྱི་ངེས་པ་ནི། སྒྲུབ་ལེའི་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་
ལས། གཙུག་ཏོར་གྱི་ཁྲོ་བོའི་ལྟ་བས་ཞེས་པ་མིག་མི་འཛུམས་པར་སྟེང་དུ་ལྟ་བས་
མཚན་མར་འགྱུར་ཏེ་མཚན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་གྱིས་རྣམ་པ་བཞི་དང༌། ཞེས་མིག་མི་
འཛུམས་པར་གཙུག་ཏོར་གྱི་ཁྲོ་བོའི་ལྟ་སྟངས་བྱེད་པར་གསུངས་པ་ནི་སྟེང་དུ་ལྟ་
བས་ཞེས་གྱེན་ལ་ལྟ་བ་དང༌། དེ་ཡང་མིག་མི་འཛུམས་པར་ཞེས་འབྱེད་འཛུམས་དང་སྒུལ་སྐྱོད་མེད་པ་དང༌། མིག་གི་འཇོག་ཚུལ་ཡང་རི་གི་ཨར་ལིའི་རྒྱུད་ལས།

476

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ཕྱེད་མིག་གྱེན་དུ་ལོག་ནས་ནི། །ཞེས་པ་ལྟར་མས་ལྕིབས་ཀྱིས་མིག་གི་ཕྱེད་ཙམ་
བཀབ་ནས་སེམས་ཀྱིས་གང་ལ་དམིགས་པའི་གཞི་དེ་ཉིད་ལ་ལྟ་བའི་ཚུལ་དུ་འཛོག་པའོ། །དེ་ཡང་ཡེ་ལེའི་བརྒྱ་བཅོ་ལྔ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ནམ་མཁར་ཀུན་ནས་ཞེན་པའི་སེམས་དང་མིག་ནི་མི་འཛུམས། ཞེས་སེམས་ཀྱིས་གང་དུ་ཞེན་ས་དེར་མིག་གིས་ཀྱང་ལྟ་བའི་ཚུལ་དུ་བྱེད་པ་དང༌། མིག་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འཛུམས་ཤིང་སྒུལ་སྐྱོད་མི་བྱེད་པར་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་བཤད་པ་རྣམས་ནི་དུས་ཞབས་སྙན་བརྒྱུད་ལས། མིག་གྱེན་བཟློག །གཙུག་ཏོར་ཆེན་པོའི་ལྟ་སྟངས་སོ། །ཞེས་དང༌། ཙི་ལུ་པས། གཙུག་ཏོར་ཆེན་པོའི་ལྟ་སྟངས་བྱ ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡང་དོན་ཡིན་ནོ། །འོ་
ན་ལྟ་སྟངས་ཀྱང་སེམས་ཀྱིས་གང་ལ་དམིགས་པ་དེ་ཉིད་ལ་ལྟ་བའི་ཚུལ་དུ་བྱེད་ན་སེམས་ཀྱི་དམིགས་པ་ཇི་ལྟར་བྱ་སྙམ་ན། །
བཞི་པ་སེམས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་གྱི་ངེས་པ་ལ་གཉིས། ཅི་ཡང་མི་བསམ་པ་
སེམས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་ཡིན་པར་དགག་པ་དང༌། དམིགས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་སྒོ་
ནས་སེམས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་འཐད་པར་བསྟན་པའོ། །
དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག །བསམ་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སྤངས་ཏེ། །ཉི་མ་གཅིག་ནི་ཡོངས་སུ་བརྟག །ཅེས་སོགས་དང༌། སྒྲུབ་ལེའི་བརྒྱ་བཅུ་བཞི་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་དང་པོ་སྟོང་ཉིད་བྱང་ཆུབ་ཅེས་པ་ནི་མིན་པ་ལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་བསམ་པར་མི་བྱའོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་བསམས་ཏེ། དམིགས་པ་ཡིད་ལ་
བྱེད་པའི་བསམ་པ་ཐམས་ཅད་བཀག་ནས་ཅི་ལ་ཡང་མི་སེམས་པར་སེམས་འཇོག་པ་ཉིད་སོར་སྡུད་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་དུ་འདོད་པ་ནི་མཆོག་མི་

477

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།
འགྱུར་གྱིམདོར་བསྡུས་ལས་གསལ་བར་བཀག་སྟེ། མདོར་བསྡུས་དེ་ཉིད་ལས། དེ་
ལྟར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པར་
བསམ་པ་མེད་པ་ནི་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཐོབ་པའི་སླད་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་སོ། །བསམ་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པ་ནས། བསམ་
པ་མེད་པ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་གྱི་གཞན་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ཏིང་
ངེ་འཛིན་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ཕྱོགས་སྔ་སྨྲ་བ་པོའི་འདོད་པ་བཀོད་
ནས། དེ་འགོག་པ་ནི་དེའི་འཕྲོ་ཉིད་ལས། དེ་ལྟར་རབ་ཏུ་མི་མཁས་པ་བསམ་པ་མེད་པ་ཡེ་ཤེས་སུ་འདོད་པ་ཆད་པ་ཆེན་པོར་ལྷུང་བ་འགའ་ཞིག་སྨྲ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་
ཕྱིར་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་ནས། འདིར་གལ་ཏེ་རིན་ཆེན་སྒྲོན་མ་བསམ་པའམ་རབ་ཏུ་སྣང་བ་མེད་པ་ཡིན་ན་དེའི་ཚེ་རིན་ཆེན་སྒྲོལ་མ་ཞེས་བྱ་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དུ་ཇི་ལྟར་འགྱུར། དེ་བཞིན་དུ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གཞན་རྣམས་ཀྱང་བསམ་པ་མེད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ་རང་རིག་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དང་བེམས་པོའི་སྟོང་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་གཉིད་མཐུག་པོ་ལོག་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་ཅི་ཡང་མི་སེམས་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་རང་གི་ངང་གིས་འཇུག་པས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་པར་འགྱུར་ཞེས་ཧ་ཅང་ཐལ་བས་བཀག་པ་རྣམས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །
འོ་ན་འགྲེལ་ཚིག་འདི་དག་གིས་ཕྱོགས་འདི་ན་ཡང་བླ་མའི་མན་ངག་ལས་འབྱུང་བ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞེས་གྲགས་པའི་སྒོམ་ཚུལ་བཀག་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། སྒོམ་ཚུལ་འདི་ཡང་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་ཧ་ཤར་ལྟ་བུའི་སྒོམ་ཚུལ་

478

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

དུ་སོང་ན་བཀག་གོ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱ་ཞིང༌། ཁོ་བོ་ནི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་སྒོམ་ཚུལ་མཁས་པ་ཆེན་པོ་དག་གིས་གསུང་ལས། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ཚུལ་ནི་
སེམས་ཉིད་ལ་ལྟ་བར་བྱེད་དོ་ཞེས་གྲགས་ལ། སེམས་དེ་ཡང་གློ་བུར་བའི་སེམས་སྣ་ཚོགས་པ་ལ་མི་བརྗོད་ཀྱི་གཉུག་མ་འོད་གསལ་བའི་སེམས་ཏེ་ཞེས་འབྱུང་བ་
ལྟར་འདོད་དོ། །འོ་ན། བསམ་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སྤངས་ཏེ། ཞེས་པ་དང༌། མུན་པ་ལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་བསམ་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྙམ་ན། དེ་
དག་གི་དོན་ནི་སོར་སྡུད་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་དམིགས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལས་གཞན་པའི་
བསམ་པ་ཐམས་ཅད་སྤང༌། ཞེས་པ་དང༌། སོར་སྡུད་ཀྱི་དམིགས་པ་ལས་གཞན་ཅུང་
ཟད་ཀྱང་མི་བསམ་ཞེས་པ་ཡིན་ཏེ། བརྟག་གཉིས་ཀྱི་བརྟག་པ་ཕྱི་མའི་ལེའུ་གཉིས་
པའི། བསམ་གཏན་ཉོན་མོངས་འཇིག་བྱེད་པ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྔ་འགྲེལ་དུ་རྡོ་རྗེ་
སྙིང་པོས། ཡན་ལག་དྲུག་གི་དང་པོ་སོ་སོར་སྡུད་པས་བསྡུས་ཏེ་གོམས་པར་བྱེད་པ་ན་མཚན་མ་འདི་དག་འབྱུང་བར་འགྱུར་ལ། གལ་ཏེ་ཡང་དག་པའི་ལམ་མི་འདོད་དེ་འོན་ཀྱང་ལྟད་མོའི་ཕྱིར་ཡང་ན་ཟླ་བ་ཕྱེད་དམ་ཡང་ན་ཉིན་མཚན་གཅིག་ཏུ་དམིགས་
པ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་ཞོག་ལ་ལྟོས། ཞེས་ཡང་དག་པའི་ལམ་མི་འདོད་པ་སྟེ་དོན་གཉེར་མེད་པ་འོན་ཀྱང་དུ་སོགས་ཀྱི་སྟོང་གཟུགས་ལ་ལྟད་མོ་ལྟ་བའི་ཕྱིར་དུ་ཡང་ན་ཟླ་བ་

ཕྱེད་དམ། དེ་ཡང་མི་ནུས་ན་ཡང་ཉིན་མཚན་གཅིག་ཏུ་ཞོག་ལ་ལྟོས། ཞེས་གསུངས་ཏེ་སོར་སྡུད་སྐབས་ཀྱི་དམིགས་པ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་བསམ་པར་གསུངས་པ་དང༌། ཡང་
ཚིགས་སུ་བཅད་པ་སྔ་མའི་འཕྲོ་ཉིད་ལས། བསམ་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སྤངས་ནས། །ལྷ་ཡི་གཟུགས་སུ་སེམས་པ་ཡིས། །ཉི་མ་གཅིག་ཏུ་མ་ཆད་པར། །སྒོམ་པས་

479

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཡོངས་སུ་བརྟག་པར་བགྱི། །ཞེས་གསུངས་པའི་རྡོ་རྗེ་སྙིང་འགྲེལ་ལས། བདག་མེད་
པའི་རྣལ་འབྱོར་འདི་ཟླ་བ་ཕྱེད་དུ་འབད་པའི་སྐལ་བ་མེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཉིན་མཚན་གཅིག་ཙམ་དུ་ཡང་དམིགས་པ་གཞན་ལ་རྩོལ་བ་ཡོངས་སུ་བཏང་སྟེ་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ལ་སེམས་རྩེ་གཅིག་པར་བཞག་ན་ཡིད་ཆེས་པའི་ལམ་གྱི་རྟགས་འབྱུང་བར་

འགྱུར་ཏེ་སོ་སོར་སྡུད་པའི་སྡུད་པ་རྣམས་ལ་ཡིན་གྱི། གཞན་དུ་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བཀའ་ལ་བྱིས་པ་ཤེས་རབ་འཆལ་བ་བདག་བརྙས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོར་སྡུད་ཀྱི་དམིགས་པ་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་བསམས་ནས་བཞག་ན་
ཡིད་ཆེས་པའི་ལམ་གྱི་རྟགས་དུ་སོགས་ཀྱི་སྟོང་གཟུགས་འབྱུང་བར་འགྱུར་བར་
གསུངས་པ་དང༌། བསམ་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སྤངས་ཏེ། །ཞེས་པའི་དོན་འཆད་བྱེད་ནི། དམིགས་པ་གཞན་ལ་རྩོལ་བ་ཡོངས་སུ་བཏང་སྡེ་ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ཡིན་ལ འདིས་ཀྱང་སོར་སྡུད་ཀྱི་དམིགས་པ་ལས་གཞན་པ་ལ་དམིགས་པའི་བསམ་
པ་སྤང་ཞིང་རྩོལ་བ་གཏང་ངོ༌། །ཞེས་བསྟན་པ་དང་གཞན་ཡང་རྡོ་རྗེ་སྙིང་འགྲེལ་གྱི་

དེའི་འཕྲོ་ཉིད་ལས། དེ་བས་ན་སོ་སོར་སྡུད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་གཞན་པས་བསམ་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པས་ཉིན་མཚན་གཅིག་བསྒོམས་པས་ཡིད་ཆེས་པ་འབྱུང་བ་མེད་དོ། །ཞེས་བསམ་པ་གཞན་ཐམས་ཅད་སྤངས་ནས་སོར་སྡུད་ཀྱི་ཏིང་ངེ་
འཛིན་ཉིད་ཉིན་མཚན་གཅིག་བསྒོམས་པས་ཡིད་ཆེས་པའི་རྟགས་འབྱུང་གི །དེ་ལས་གཞན་པ་ལས་མ་ཡིན་པར་གསལ་བར་གསུངས་པས་སོ། །
གཉིས་པ་དམིགས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་སེམས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་འཐད་
པར་བསྟན་པ་ལ་གཉིས། དེ་ལྟར་འཐད་པའི་ཤེས་བྱེད་དགོད་པ་དང༌། སེམས་ཀྱི་

480

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

འཇོག་ཚུལ་དངོས་བཤད་པའོ། །
དང་པོ་ནི། ཡེ་ལེའི་བརྒྱ་བཅོ་ལྔ་པ་རྩ་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པ་ནི། ནམ་
མཁར་ཀུན་ནས་ཞེན་པའི་སེམས་དང་མིག་ནི་མི་འཛུམས་རྡོ་རྗེའི་ལམ་དུ་རབ་ཏུ་ཞུགས་པ་ཡིས། །སྟོང་པ་ལས་ནི་དུ་བ་སྨིག་རྒྱུ་རབ་གསལ་དྲི་མ་མེད་པའི་མཁའ་སྣ་
ཉིད་དང་མར་མེ་དང༌། །ཞེས་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། གང་ཞིག་ནམ་མཁའ་ལ་རྣལ་འབྱོར་གོམས་པར་བྱེད་པ་དེས་མཚན་མོ་བུག་པ་མེད་པའི་ཁྱིམ་དུ་མུན་པ་ལ་ནམ་མཁར་ཀུན་ནས་ཞེན་པའི་སེམས་དང་མིག་མི་འཛུམས་ཤིང་རྡོ་རྗེའི་ལམ་དུ་རབ་ཏུ་ཞུགས་པ་ཞེས་པ་འདིར་དབུ་མར་སྲོག་རབ་ཏུ་ཞུགས་པས་སྟོང་པ་ཁོ་ན་ལས་དུ་བ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་མ་མཐོང་སྟེ་ནམ་མཁར་ཀུན་ནས་ཞེན་པའི་སེམས་དང་མིག་ནི་མི་འཛུམས་རྡོ་རྗེའི་ལམ་དུ་རབ་ཏུ་ཞུགས་པས་སྟོང་པ་ལས་ནི་དུ་བ་སྨིག་སྒྱུ་རབ་
གསལ་དྲི་མ་མེད་པའི་མཁའ་སྣང་ཉིད་དང་མར་མེ་དང་ཞེས་པ་ནི་མཚན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་གྱིས་མཐོང་ངོ༌། །ཞེས་པ་རྣམས་སོ། །འདི་དག་གིས་ནི་སོར་སྡུད་ཀྱི་དམིགས་
པ་དང༌། དམིགས་པ་དེ་ལ་སེམས་འཇོག་ཚུལ་མིག་གི་ལྟ་སྟངས་དང་བཅས་པ་དང༌། སེམས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་མིག་གི་ལྟ་སྟངས་དེ་ལྟར་བྱས་པ་ལས་རླུང་དབུ་མར་འཇུག་
ཚུལ་དང༌། དེ་ལྟར་རླུང་དབུ་མར་ཞུགས་པ་ལས་དུ་སོགས་ཀྱི་རྟགས་རྣམས་འཆར་

ཚུལ་རྣམས་ངེས་ཅན་དུ་བསྟན་ཏོ། །
འོ་ན་ཚུལ་ཇི་ལྟར་དུ་བསྟན་སྙམ་ན། དེ་ཡང༌། རྡོ་རྗེའི་ལམ་དུ་རབ་ཏུ་ཞུགས་པ་ཡིས་སྟོང་པ་ལས་ནི་དུ་བ་ཞེས་སོགས་དང༌། དེའི་འགྲེལ་པ། འདིར་དབུ་མར་སྲོག་རབ་ཏུ་ཞུགས་པས་སྟོང་པ་ཁོ་ན་ལས་དུ་བ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་མ་མཐོང་སྟེ།

481

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཞེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྡོ་རྗེའི་ལས་རྩ་དབུ་མར་སྲོག་སྟེ་རླུང་ཞུགས་པ་ལས་སོར་སྡུད་
ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཚང་བའི་དུ་སོགས་ཀྱི་མཚན་མ་མཐོང་གི དབུ་མར་རླུང་མ་ཞུགས་
པར་དེ་མི་མཐོང་བར་བསྟན་ཏོ འོ་ན་སྐབས་འདིར་རླུང་དབུ་མར་འཇུག་པའི་ཐབས་ཇི་ལྟར་སྙམ་ན། ནམ་མཁར་ཀུན་ནས་ཞེན་པའི་སེམས་དང་མིག་ནི་མི་འཛུམས་ཞེས་པ་དང༌། དེའི་འགྲེལ་པ་ནམ་མཁར་ཀུན་ནས་ཞེན་པའི་སེམས་དང་མིག་ནི་མི་མཛུམས་རྡོ་རྗེའི་ལམ་དུ་རབ་ཏུ་ཞུགས་པ། ཞེས་པ་འདི་རྣམས་ཀྱིས་ནམ་མཁའི་དམིགས་པ་ཡིན་པ་དང༌། དམིགས་པ་དེ་ལ་ཞེན་པའི་རྣམ་པའི་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་འཇོག་པའི་འཇོག་ཚུལ་དང༌། སེམས་གང་ལ་བཞག་པ་དེར་མིག་ཀྱང་མི་འཛུམས་པར་ལྟ་བའི་ཚུལ་དང༌། དེ་ལྟར་བྱས་པས་ལས་རླུང་དབུ་མར་འཇུག་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །
གཞན་ཡང་དབང་མདོར་བསྟན་གྱི་ནཱ་རོ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། གང་ཞིག་ནམ་
མཁའ་ལ་རྣལ་འབྱོར་གོམས་པར་བྱེད་པ་དེས་མཚན་མོ་བུག་པ་མེད་པའི་ཁྱིམ་དུ་མུན་པ་ལ་ནམ་མཁར་ཀུན་ནས་ཞེན་པའི་སེམས་བསམ་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་སྤངས་པ་ཡིས་སྟོང་པར་རྩེ་གཅིག་པའི་ཡིད་དུ་བྱས་ནས་ཉི་མ་གཅིག་ཡོངས་སུ་བརྟག་པར་བྱའོ། །མིག་ནི་མི་འཛུམས་རྡོ་རྗེའི་ལམ་དུ་རབ་ཏུ་ཞུགས་པ་ཞེས་པ་འདིར་དབུ་མར་སྲོག་རབ་ཏུ་ཞུགས་པ་སྟེ་སྟོང་པ་ཁོ་ན་ལས་དུ་བ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་མ་མཐོང་ངོ༌། །ཞེས་གསུངས་པ་དང༌། ཙི་ལུ་པས་ཀྱང༌། ནམ་མཁར་ཞེན་པའི་ནམ་མཁར་བལྟ། །དུ་བ་ལ་སོགས་རྟགས་ལྔ་འབྱུང༌། །ཞེས་དང༌། དུས་ཞབས་སྙན་བརྒྱུད་ལས་ཀྱང༌། མཚན་མོ་བླ་གབ་མེད་པ་རུ། །ནམ་མཁའ་ལ་དམིགས་སྟོང་ཉིད་

482

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

བསྒོམ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཕྱོགས་འདིའི་རྒྱ་གཞུང་དང་འགྲེལ་པ་རྣམས་ཀྱིས།

ནམ་མཁར་ཀུན་ནས་ཞེས་པའི་ཞེས་སོགས་ཀྱི་རྒྱུད་རྩ་འགྲེལ་གྱི་དགོངས་པར་
བསམས་ནས་ནམ་མཁའ་སྟོང་པ་སོར་སྡུད་ཀྱི་དམིགས་པར་བཤད་དེ། དེ་ཡང་སྟོང་
པ་བཤད་ཚུལ་ནི་ཁམས་ལེའི་མདོར་བསྡུས་གཉིས་པ་ལས། འདི་ཉིད་སྒྲུབ་པ་ལ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྒོམ་པ་དུ་བ་ལ་སོགས་པ་མཚན་མའི་ལམ་རབ་ཏུ་གསལ་བར་མཛད་དེ། སྟོང་པར་རྩེ་གཅིག་ཡིད་བྱས་ཏེ། །ཉི་མ་གཅིག་ནི་ཡོངས་སུ་བརྟག །ཅེས་སྟོང་པ་དམིགས་པར་གསུངས་སོ། །
དེ་བཞིན་དུ་བདེ་མཆོག་སྟོད་འགྲེལ་ལས་དེའི་ཕྱིར་ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་བློ་
ཡོངས་སུ་སྤངས་ཏེ་ཞེན་པ་མེད་པར་བྱས་ནས་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་དང་དམིགས་པ་མེད་པ་བསྒོམ་པར་བྱ་སྟེ་རྣལ་འབྱོར་པས་དུ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྟགས་འབྱུང་བ་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང༌། འདི་དང་མཐུན་པར་སློབ་དཔོན་དཔེ་མེད་འཚོས་ཀྱང༌། དེས་ན་ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་བློ་ཡོངས་སུ་སྤངས་ཏེ་རྟེན་མེད་པར་བྱས་ནས་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་དམིགས་པ་མེད་པ་བསྒོམ་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་བཤད་ཅིང་འདི་དག་གི་དོན་འོག་ཏུ་འཆད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཡང་ནམ་མཁར་ཀུན་ནས་ཞེན་པའི་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་འཆད་པའི་ཚེ་དཔེ་མེད་སྲུང་བའི་སྦྱོར་དྲུག་རྩ་འགྲེལ་
ལས། མཚན་མོ་ཞེས་པ་མུན་པ་ཉེ་བར་མཚོན་པའོ། །ནམ་མཁར་ཀུན་ནས་ཞེན་པའི་སེམས་ནི་གང་རྣམས་ཀྱི་སེམས་ནམ་མཁའ་ལ་ཆགས་པ་སྟེ་དེ་དང་རོ་མཉམ་པར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་རྣམས་ཀྱིའོ། །རྡོ་རྗེའི་ལམ་དུ་ཞུགས་པ་ནི་སྲོག་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱིར་

སོན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ནམ་མཁའ་ལ་དམིགས་དགོས་པར་བཤད་དོ། །དེ་

483

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ལྟར་ན་སོར་སྡུད་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་དམིགས་པར་བཤད་པའི་ནམ་མཁའ་དང་སྟོང་པ་དོན་
གཅིག་ཏུ་བྱེད་དགོས་པས་སྒྲིབ་ཐོགས་ཀྱི་བྱ་བ་བཅད་ཙམ་གྱི་ནམ་མཁའ་རྡོས་
བཅས་ཀྱི་དམིགས་རྟེན་མེད་པའི་སྟོང་པ་འདི་སོར་སྡུད་ཀྱི་དམིགས་པར་བྱའོ། །འོ་ན་
ནམ་མཁའ་སྟོང་པ་དེ་ལ་གནས་གང་དུ་སེམས་ཇི་ལྟར་དུ་གཞག་པར་བྱ་སྙམ་ན།གཉིས་པ་སེམས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་དངོས་བཤད་པ་ལ་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་སྔ་མ་
རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་དགོད་པ་དང༌། རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པའི་དགོངས་པ་སྒྲུབ་བྱེད་
དང་བཅས་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཆོས་རྗེ་བུའི་བཞེད་པ་ནི། མིག་གི་ལྟ་སྟངས་སྨིན་མཚམས་ཀྱི་ཐད་ཀྱི་མུན་ཁང་གི་ནམ་མཁའ་ལ་ལྟ་ཞིང་ལྟ་
སྟངས་གང་དུ་གཏད་པའི་མུན་ཁང་གི་ནམ་མཁའ་སྟོང་པ་དེ་ཉིད་ལ་སེམས་ཀྱང་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གཏད་ནས་གཞན་གང་ལ་ཡང་མི་འཕྲོ་བར་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་གློད་ནས་འཇོག་པར་བཞེད་དོ། །
ཇོ་ནང་པ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་ནི་མི་གཡོ་བ་གསུམ་ལྡན་གྱིས་སེམས་

མི་གཡོ་བར་བྱེད་ཚུལ་མང་དུ་གསུང་ཡང༌། ཐམས་ཅད་དྲི་བའི་འགག་བསྡུས་ན་
ལུས་ཀྱི་ཕྱི་མུན་ཁང་གི་ནམ་མཁའི་ལྟ་སྟངས་གཏད་སར་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་
བསྒྲིམས་ནས་ཡུལ་གཞན་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པར་འཛིན་མེད་དུ་གློད་ནས་འཇོག་པར་བྱེད་བཞེད་དོ། །བཞེད་ཚུལ་འདི་གཉིས་ཀས་རྒྱུད་དགོངས་འགྲེལ་དང་
བཅས་པ་རྣམས་ཀྱི་ནམ་མཁར་ཀུན་ནས་ཞེན་པའི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་
ནམ་མཁའ་སྟོང་པའི་དོན་ལུས་ཀྱི་ཕྱིའི་མུན་ཁང་གི་ནམ་མཁའི་བར་སྟོང་ལ་བཞེད་
པར་མངོན་ནོ། །དེ་ལྟར་བཞེད་པ་རྣམས་ཀྱི་ནི་འདིའི་སྐབས་ཀྱི་ལུས་གནད་སེམས་

484

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།
ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་དང་བཅས་པས་རླུང་དབུ་མར་འཇུག་ནུས་པ་དང༌། ཕར་ཕྱིན་ཐེག་པ་དང་རྒྱུད་སྡེ་འོག་མ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་སེམས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་ཇི་ལྟར་
བྱས་ཀྱང་རླུང་དབུ་མར་འཇུག་མི་ནུས་པའི་ཁྱད་པར་འབྱེད་དགོས་སོ་ཞེས་བྱའོ། །གཉིས་པ་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པའི་དགོངས་པ་སྒྲུབ་བྱེད་དང་བཅས་ཏེ་བཤད་པ་ནི། གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་སོར་སྡུད་ཀྱི་སྐབས་འདིར་རླུང་དབུར་མར་ཆུད་པ་ཞིག་
དགོས་སོ། །དེ་ལ་ཡང་ལས་དང་པོ་པས་རླུང་དབུ་མར་འཛུད་པའི་ཐབས་ནི་ཕྱིའི་ཕྱག་རྒྱ་སྲོག་རྩོལ་དུ་སད་པ་དང༌། བླ་མེད་པའི་རླུང་གི་རྣལ་འབྱོར་དང༌། ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྣུན་པའི་ཐབས་དང་གསུམ་དུ་ངེས་ལ། ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྣུན་པ་ལ་ནི་རྩ་འཁོར་དྲུག་གི་དབུ་མའི་ལྟེ་བ་དང་རྩ་དབུ་མའི་ཡར་སྣ་མར་སྣ་གཉིས་ཏེ་དེ་རྣམས་ན་རླུང་ངྷཱུ་ཏཱིར་འཇུག་པའི་སྒོ་རེ་ཡོད་པས་དེ་དག་ཏུ་གནད་དུ་བསྣུན་དགོས་སོ། །
གནད་དུ་བསྣུན་ཚུལ་ཡང་དེ་དག་ཏུ་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གཏད་ནས་མ་ཡེངས་པར་འཇོག་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་དེར་བཞག་ན་རླུང་སེམས་འཇུག་པ་གཅིག་པའི་གནད་ཀྱིས་རླུང་ཡང་དེར་འདུའོ། །འོ་ན་སྐབས་འདིར་ཐབས་གང་གིས་རླུང་དབུ་མར་འཛུད་སྙམ་ན། རྒྱུད་དང་སེམས་འགྲེལ་སྐོར་གསུམ་དང་གོང་དུ་དྲངས་པའི་རྒྱ་གཞུང་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་གཏོད་སའི་དམིགས་པར་བཤད་
པའི་ནམ་མཁའ་དང་སྟོང་པ་ནི་སྨིན་མཚམས་ཀྱི་ཐད་ཀྱི་ནང་ན་དབུ་མའི་ཡར་སྣ་
ཡོད་པ་དེའི་སྦུབས་སྟོང་གི་ནམ་མཁའ་སྟོང་པ་དེ་ལ་མཛད་ནས་དེ་ཉིད་ལ་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གཏད་ནས་ཡུལ་གཞན་ལ་སེམས་པའི་བསམ་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་སྤངས་ཏེ་འཇོག་པ་ནི། བསམ་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སྤངས་ནས། །ཞེས་པ་དང༌། སྟོང་

485

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

པར་རྩེ་གཅིག་ཡིད་བྱས་ཏེ། །ཉི་མ་གཅིག་ནི་ཡོངས་སུ་བརྟག །ཅེས་སོགས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ནོ། །
འོ་ན་རྒྱུད་འགྲེལ་སོགས་ནས་འདིའི་སྐབས་སུ་བཤད་པའི་ནམ་མཁའ་དང་སྟོང་པ་དབུ་མའི་ཡར་སྣའི་སྦུབས་སྟོང་གི་ནམ་མཁའ་ལ་བྱེད་པའི་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ཇི་ལྟ་བུ་སྙམ་ན། དེ་ཡང་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས། རྒྱུད་ནི་རྒྱུད་གཞན་དག་གིས་རྟོགས་པར་བྱ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རི་གི་ཨ་ར་ལི་ལས། མིག་གཉིས་མ་ཕྱེ་མ་བཙུམས་པར། །སྨིན་མའི་འབར་དུ་སེམས་བྱས་ན། །མུན་པ་མི་བཟད་པ་ཡི་ཚུལ། །དང་པོར་རྣལ་འབྱོར་པས་མཐོང་འགྱུར། །ཞེས་པའི་རྐང་པ་དང་པོས་མིག་གི་ལྟ་སྟངས་བསྟན་ལ། གཉིས་པས་སེམས་ཡུལ་ལ་གཏོད་ཚུལ་དང༌། ཐ་མ་གཉིས་
ཀྱིས་རྟགས་འཆར་ཚུལ་གསུངས་པའི་སེམས་ཡུལ་ལ་གཏོད་ཚུལ་ནི་སྨིན་མའི་འབར་རམ་དབུས་ན་དབུ་མའི་ཡར་སྣ་ཡོད་པས་དེར་སེམས་གཟུང་བར་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་ནོ། །
གཞན་ཡང་སྒྲུབ་ལེའི་བརྒྱ་བཅུ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་དུ་རྩ་རྒྱུད་དྲངས་པ་ལས། སོ་སོར་སྡུད་པ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེ། །ནམ་མཁའ་སྟོང་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །སྣ་དེ་ཡི་ནི་ཕྱོགས་སུ་ཡང༌། །གང་ཞིག་ཁོ་ནར་ཡིད་བཀོད་པ། །མཚན་མའི་མཐར་ནི་རེ་ཁཱ་གང༌། །དེ་ལ་སྣ་ཚོགས་རྒྱུ་མ་རྒྱུ། །མ་ལུས་བསྒོམ་པར་བྱ་དེ་ལ། །ཞེས་པ་འདིས་དབུ་མའི་སྦུབས་སྟོང་གི་ནམ་མཁའ་ལ་སེམས་འཇོག་པ་གསལ་བོར་བསྟན་ཏེ། དེ་ཡང་ཇི་ལྟར་བསྟན་ན། ནམ་མཁའ་སྟོང་པ་ལ་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་འཇོག་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་སོ་སོར་སྡུད་པ་སྒོམ་པའི་སེམས་ནི་སྣ་དེའི་ཕྱོགས་སུ་ཡང་ནམ་མཁའ་

486

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

སྟོང་པ་གང་ཞིག་ཁོ་ནར་ཡིད་རྩེ་གཅིག་ཏུ་བཀོད་དེ་བསྒོམས་པས་དུ་སོགས་ཀྱི་

མཚན་མ་བཅུའི་མཐར་རེ་ཁཱ་ནག་པོ་སྐྲའི་ཚད་ཙམ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་སྣ་ཚོགས་རྒྱུ་མི་རྒྱུ་པྲ་ཕབ་ལྟ་བུ་མ་ལུས་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་བསྒོམ་པར་བྱ་ཞེས་སྣའི་ཕྱོགས་
ཀྱི་ནམ་མཁའ་སྟོང་པ་ལ་སེམས་འཇོག་པར་བཤད་ཅིང༌། སྣ་དེ་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དུང་ཅན་མ་འདི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེ། །དེ་ནི་གཏུམ་མོར་རབ་ཏུ་བརྗོད། །ལྟེ་བའི་སྟེང་དུ་གཡུང་མོ་གང༌། །ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱི་མི་ཡི་སྣ ཞེས་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱི་ལ་སྐབས་འདིའི་སྣར་བཤད་པ་
དེའོ། །དེས་ན་ལུང་སྔ་མས་སོར་སྡུད་ཀྱི་སྐབས་སུ་སེམས་སམ་ཡིད་སྣའི་ཕྱོགས་སུ་
གཏོད་པར་བྱེད་པར་བཤད་ཅིང་ལུང་ཕྱི་མས་སྣ་དེ་ནི་དྷཱུ་ཏཱི་ལ་བྱེད་པར་བཤད་པས་
དྷཱུ་ཏཱིའི་ཕྱོགས་སུ་སེམས་གཏོད་པར་གསལ་པོར་བཤད་པས་སོ། །དེ་ཡང་དབུ་མའི་ཡར་སྣ་ཡིན་པར་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །
གཞན་ཡང་ནམ་མཁར་ཀུན་ནས་ཞེན་པའི་སེམས་དང་མིག་ནི་མི་འཛུམས་
རྡོ་རྗེའི་ལམ་དུ་རབ་ཏུ་ཞུགས་པ་ཞེས་པའི་འགྲེལ་པར། འདིར་དབུ་མར་སྲོག་རབ་ཏུ་ཞུགས་པས་སྟོང་པ་ཁོ་ན་ལས་དུ་བ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་མ་མཐོང་སྟེ་ཞེས་པས་དུ་སོགས་ཀྱི་མཚན་མ་མཐོང་བའི་ཉེ་རྒྱུ་དབུ་མར་སྲོག་རླུང་ཞུགས་པ་དགོས་པར་བསྟན་ཅིང༌། འགྲེལ་པར་དེའི་འཕྲོ་ཉིད་ལས། ནམ་མཁར་ཀུན་ནས་ཞེན་པའི་སེམས་དང་མིག་ནི་མི་འཛུམས་རྡོ་རྗེའི་ལམ་དུ་རབ་ཏུ་ཞུགས་པས་སྟོང་པ་ལས་ནི་དུ་བ་
སྨིག་རྒྱུ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་འདིས། ནམ་མཁར་ཀུན་ནས་ཞེན་པའི་སེམས་དང་མིག་མི་འཛུམས་པ་གཉི་གས་རྡོ་རྗེའི་ལམ་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱིར་རབ་ཏུ་ཞུགས་པས་སྟོང་
པ་ལས་དུ་སོགས་ཀྱི་མཚན་མ་མཐོང་བར་ཡང་གསལ་བར་བསྟན་པས། ནམ་

487

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

མཁར་ཀུན་ནས་ཞེས་པའི་ནམ་མཁའ་དབུ་མའི་སྦུབས་སྟོང་གི་ནམ་མཁའ་དང༌། དེར་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་འཇོག་པ་ཡང་གསལ་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །
འོ་ན་སོར་སྡུད་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་སེམས་འཇོག་པའི་ནམ་མཁའ་དང་སྟོང་པ་ཞེས་
གསུངས་པ་རྣམས་དབུ་མའི་སྦུབས་སྟོང་གི་ནམ་མཁའ་སྟོང་པ་དེ་ཡིན་དུ་ཆུག་མོད། དབུ་མའི་ཡར་སྣ་ཡིན་པ་ཅིས་གྲུབ་སྙམ་ན། གོང་དུ་དྲངས་པའི། མིག་གཉིས་མ་ཕྱེ་མ་བཙུམས་པར། །སྨིན་མའི་བར་དུ་སེམས་བྱས་ན ཞེས་པ་འདིས་སྨིན་མ་གཉིས་ཀྱི་དབུས་ཀྱི་ནང་ཐད་ན་དབུ་མའི་ཡར་སྣ་ཡོད་པ་དེའི་སྦུབས་སྟོང་གི་ནམ་མཁའ་ལ་དགོངས་པ་དང༌། གཞན་ཡང་སྒྲུབ་ལེའི་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། བགེགས་མཐར་བྱེད་པའི་ལྟ་བ་ཞེས་པ་ལ་བགེགས་མཐར་བྱེད་ན་བདུད་རྩི་འཁྱིལ་བའོ། །དེའི་
ལྟ་བ་ནི་བདུད་རྩིའི་གནས་སུ་སོན་པ་སྟེ་དཔྲལ་བར་སོན་པའོ། །བགེགས་མཐར་བྱེད་པའི་ལྟ་བ་བདུད་རྩིའི་གནས་སུ་སོན་པ་དེ་ཡིས་ཉེ་བའི་སྒྲུབ་པ་ལ་ཡན་ལག་དྲུག་གོ། །ཀྱང་ཡིག་གིས་སྲོག་རྩོལ་དང་འཛིན་པ་བྱ་སྟེ་སྲོག་གཟུགས་མཐོང་ནས་སོ་ཞེས་པ་ཉེ་བའི་སྒྲུབ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་འདིས་དབུ་མའི་ཡར་སྣ་ལ་བྱེད་པ་གསལ་པོར་བསྟན་ཏོ། །
དེ་ཡང་ཇི་ལྟར་བསྟན་ན། རྩ་བར་བགེགས་མཐར་བྱེད་པའི་ལྟ་བ་ཞེས་གསུངས་པའི་བགེགས་མཐར་བྱེད་ནི་འགྲེལ་པས་བདུད་རྩི་འཁྱིལ་བར་བཤད་ལ།
དེ་ཡང་བདུད་རྩིའི་གནས་དཔྲལ་བ་ལ་བཤད་ཅིང༌། དེའི་ལྟ་བའི་དོན་ནི་སོན་པ་ལ་བཤད་པས་མདོར་ན་བགེགས་མཐར་བྱེད་པའི་ལྟ་བ་ནི་བདུད་རྩིའི་གནས་དཔྲལ་བར་སོན་པའོ། །དེ་ཡིས་ཞེས་པ་གོང་དུ་སོར་བསམས་གཉིས་བསྙེན་པའི་ཡན་ལག་

488

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ཏུ་བཤད་པས་བདུད་རྩིའི་གནས་དཔྲལ་བའི་ནང་གི་དྷཱུ་ཏཱིའི་ཡར་སྣར་སོན་པ་སྟེ་སེམས་བཞག་པའི་བསྙེན་པའི་ཡན་ལག་ཐོབ་པ་དེ་ཡིས་ཀྱང་ཡན་ལག་གི་ཉེ་བར་སྒྲུབ་པ་ལ་སྲོག་རྩོལ་དང་འཛིན་པ་བསྒོམས་པར་བྱ་སྟེ། སྲོག་གི་གཟུགས་བརྙན་མཐོང་བར་གྱུར་པ་ན་ཉེ་བའི་སྒྲུབ་པའོ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་འགྲེལ་ཚིག་དེ་དག་གིས་བདུད་རྩིའི་གནས་དཔྲལ་བར་སོན་པའི་སེམས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་
ཞིག་བཤད་ལ་སྲོག་འཛིན་གཉིས་མིན་པས་སོར་བསམ་གྱི་སྐབས་ལས་འོས་མེད་
ཅིང༌། གསམ་གཏན་ནི་སོར་སྡུད་བརྟན་བྱེད་ཡིན་པས་སོར་སྡུད་ཀྱི་སེམས་འཇོག་
ཚུལ་དུ་གྲུབ་བོ། །དེས་ན་བསྙེན་པ་ལ་ནི་དང་པོའི་རྣལ་འབྱོར་རྣམ་བཅུ་འཁོར་ལོ་
ཅན་གྱི་ཁྲོ་བོའི་ལྟ་བས་སོ། །ཞེས་པ་རྩ་འགྲེལ་གྱིས་སོར་སྡུད་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་མིག་གི་
ལྟ་སྟངས་བསྟན་ནས། བགེགས་མཐར་བྱེད་པའི་ལྟ་བ་བདུད་རྩིའི་ལམ་དུ་སོན་པ་ཡིས། །ཞེས་པ་རྩ་འགྲེལ་གྱིས་སོར་སྡུད་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་མིག་གི་ལྟ་སྟངས་བྱས་དང༌།
སེམས་ཀྱི་གཏོད་ས་བསྟན་ཅིང་ཀྱང་ཡིག་གིས་སོར་བསམ་བསྙེན་པའི་ཡན་ལག་
ཐོབ་པ་དེ་ཡིས་ཡན་ལག་དྲུག་གི་ནང་གི་ཉེ་སྒྲུབ་སྲོག་འཛིན་ཀྱང་བྱའོ་ཞེས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །
གཞན་དག་ན་རེ། སྐབས་འདིའི་བདུད་རྩི་འཁྱིལ་བའོ་ཞེས་པ་བསྙེན་པའི་
ཡན་ལག་ལ་སྦྱོར་བ་མི་འཐད་དེ། བདེ་མཆོག་སྟོད་འགྲེལ་ལས། ནཱ་རོ་པའི་དབང་མདོར་བསྟན་གྱི་འགྲེལ་པར་འདུས་པ་ཕྱི་མའི་ལུང་དྲངས་པར། ཉེ་བའི་སྒྲུབ་པའི་
དུས་སུ་ནི། །བདུད་རྩི་འཁྱིལ་བའི་གཟུགས་བརྙན་ནོ། །
ཞེས་བདུད་རྩི་འཁྱིལ་བ་ཞེས་འབྱུང་བ་ཉེ་སྒྲུབ་ལ་སྦྱར་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན།

489

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

སྐྱོན་མེད་དེ། བགེགས་མཐར་བྱེད་པའི་ལྟ་བ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་བདུད་རྩི་
འཁྱིལ་བ་དཔྲལ་བ་ལ་བཤད་པ་དང༌། གསང་འདུས་རྒྱུད་ཕྱི་མའི། ཉེ་བའི་སྒྲུབ་པའི་དུས་སུ་ནི། །བདུད་རྩི་འཁྱིལ་བའི་གཟུགས་བརྙན་ནོ། །ཞེས་པ་བདེ་མཆོག་སྟོད་
འགྲེལ་དང་ནཱ་རོ་པས་དྲངས་པའི་བདུད་རྩི་འཁྱིལ་བའི་དོན་དགོངས་པའི་སྐད་གཞན་
གྱི་སྒོ་ནས་རླུང་ལ་བྱེད་པར་འགྲེལ་པ་དེ་གཉིས་ཀས་བཤད་པས་ཉེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡན་

ལག་སྲོག་འཛིན་གྱི་དམིགས་པ་རླུང་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། བདེ་མཆོག་སྟོད་འགྲེལ་ལས། ཉེ་བའི་སྒྲུབ་པའི་དུས་སུ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་འཆད་པ་ན། དེ་
ནས་བདུད་རྩི་འཁྱིལ་བའི་གཟུགས་བརྙན་གྱི་མིང་ཅན་དགོངས་པའི་སྐད་གཞན་
གྱིས་རླུང་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་རྣམ་པ་ལྔ་སྟེ་དེ་བཞིན་དུ་འདུས་པ་ཕྱི་མར་བཅོམ་
ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པ། རིན་ཆེན་ལྔ་ཡི་རང་བཞིན་དབུགས། །ཞེས་སོགས་
དྲངས་ནས་གསུངས་པ་དང༌། ནཱ་རོ་པས་ཀྱང་འདིའི་སྐབས་སུ་སྟོད་འགྲེལ་གྱི་ཚིག་
འདི་ཉིད་ཁོ་ན་བཀོད་ཅིང༌། བགེགས་མཐར་བྱེད་པའི་ལྟ་བ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་
འཆད་པ་ན་ནཱ་རོ་པའི་དབང་མདོར་བསྟན་གྱི་འགྲེལ་པ་ལས། བགེགས་མཐར་བྱེད་
པའི་ལྟ་བ་ཞེས་པ་ལ་བགེགས་མཐར་བྱེད་ནི་བདུད་རྩི་འཁྱེལ་བའོ། །དེའི་ལྟ་བ་ནི་
བདུད་རྩིའི་གནས་སུ་སོན་པ་སྟེ་དཔྲལ་བར་སོན་པའོ། །དེའི་ཡང་ཉེ་བར་སྒྲུབ་པ་ལ་ཡན་ལག་དྲུག་གོ །ཀྱང་ཡིག་གིས་སྲོག་རྩོལ་དང་འཛིན་པ་བྱ་སྟེ་ཞེས་སོགས་འགྲེལ་ཆེན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གསུངས་པས་སོ། །
དེ་བཞིན་དུ་དུས་ཞབས་སྙན་བརྒྱུད་ལས་ཀྱང༌། དཔྲལ་བའི་ཐིག་ལེར་སྲོག་བཅུག་ལ། །གཡས་ལ་རླུང་ནི་རྒྱུ་དུས་བསྒོམ། །ཞེས་དཔྲལ་བར་གནད་དུ་བསྣུན་

490

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

པར་གསལ་བར་གསུངས་པ་དང༌། གཞན་ཡང་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱི་པའི་སྦས་པ་མིག་འབྱེད་
ལས། དེའི་སྤྱོད་ལམ་ནི་མིག་མི་འཛུམས་པ་དང༌། ཁ་གདངས་ཤིང་དབུགས་སོར་བཞག་པ་དང༌། དངོས་པོར་མི་འཛིན་པས་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་ཡུལ་དང་བྲལ་བ་དང༌། དབུགས་སྨིན་མཚམས་སུ་ཕུགས་རྡུགས་ཀྱི་རྩལ་རང་བཞིན་དུ་ཞུགས་ཤིང་
གནས་པ་ནི་ཁྲོ་བོ་དེའི་སྤྱོད་ལམ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྣལ་འབྱོར་སྒྲུབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་སྤྱོད་ལམ་བྱ་སྟེ། རྣལ་འབྱོར་པའི་མཚན་མོའི་
སྦྱོར་བ་ལ་རྟགས་ལྔ་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོར་སྡུད་ཀྱི་ལྟ་སྟངས་ཀྱི་སྐབས་
སུ་གསུངས་པའི་སྨིན་མཚམས་ཀྱི་ཕུགས་རྡུགས་ཀྱི་རྩ་སྨིན་མཚམས་ཀྱི་དྷཱུ་ཏཱི་ཡིན་
ལ། དེ་ལ་དབུགས་ཞུགས་པ་ཞིག་སོར་སྡུད་ཀྱི་མཚན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་པས་སྒོམ་
པར་བྱེད་དགོས་པར་བཤད་པ་འདིས་དེར་རླུང་འཛུད་པའི་སེམས་ཀྱི་དམིགས་པ་གཏོང་ས་ཡང་དེ་ལ་བྱེད་དགོས་པར་གྲུབ་བོ། །
མདོར་བསྡུ་ན་སྨིན་མ་གཉིས་ཀྱི་དབུས་ཀྱི་ནང་ཐད་ན་རྩ་དབུ་མའི་ཡར་སྣ་སྦུ་
གུ་དང་དེ་ཡོང་བའི་སྦུབས་སྟོང་པའི་ནམ་མཁའ་དེ་ལ་མིག་གཉིས་མས་ལྕིབས་ཀྱིས་

ཕྱེད་ཙམ་བཀབ་སྟེ་གྱེན་དུ་ལྟ་བ་དེ་ཡང་མིག་འབྲས་གཉིས་མིག་ཟུར་ནང་མ་གཉིས་ན་ཡར་ལ་བསྒྲིལ་ཏེ་སེམས་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་རྩེ་གཅིག་ལྟ་བའི་ཚུལ་གྱིས་མིག་
འབྱེད་འཛུམས་སྒུལ་སྐྱོད་སོགས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ལྟ་སྟངས་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཀྱང་དབུ་མའི་ཡར་སྣའི་སྦུབས་སྟོང་གི་བར་སྣང་སྟོང་པ་དེ་ཉིད་ལ་རོ་མཉམ་དུ་ཞུགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་འཇོག་པ་ནི་སེམས་ཀྱི་
འཇོག་ཚུལ་ལོ། །དེ་ཡང་འདི་དག་ནི་རྗེ་ཉིད་ཀྱིས། སོ་སོར་སྡུད་དང་བསམ་གཏན་

491

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཡན་ལག་གིས། །ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱི་ཡར་སྣར་སྲོག་སྡུད་ཤེས། །
ཞེས་གསུངས་པའི་ལྟ་སྟངས་དང་སེམས་འཇོག་ཚུལ་དང༌། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རླུང་དབུ་མར་འཇུག་ཚུལ་སྒྲུབ་བྱེད་དང་བཅས་པ་ཡིན་ནོ། །
གཞན་ཡང་ཆོས་རྗེ་བུའི་སྦྱོར་དྲུག་ལས། མིག་གི་ལྟ་སྟངས་སྔར་གྱི་དེ་ཉིད་ལ་གནས་པས་མིག་འབྲས་མི་བསྒུལ་རྫི་མ་མི་བཀྲ་བ། ས་གཅིག་ཏུ་བལྟས་པས་རྣམ་རྟོག་གི་རླུང་རྒྱུ་བའི་རྩ་རོ་རྐྱང་གཉིས་ཀྱི་རྩ་ཁ་འཆིང་ལ། དེ་ཆིངས་པས་མིག་གི་སྒོ་ནས་ལྡང་ཞིང་རྒྱུ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་རླུང་མིག་ཤེས་དང་ལྷན་ཅིག་རྒྱུ་བ་དེ་འཆིང༌། དེ་ཆིངས་པས་སེམས་ཆིངས་ཤིང་དེས་དབང་པོ་གཞན་རྣམས་ཀྱང་ཆིངས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེའི་དགོངས་པ་ནི་ལྟ་སྟངས་ཉིད་ཀྱིས་དབང་ཤེས་ལྔའི་བཞོན་པའི་རླུང་དབུ་མར་ཚུད་ཏེ་རྟགས་རྣམས་འཆར་བར་བཞེད་པ་ཡིན་པ་འདྲ་ཞིང༌། དེ་ཡང་དཔེ་མེད་འཚོས། གང་དུ་དྲི་མེད་ནམ་མཁའ་ལ། །མིག་ཕྱེད་བརྟན་པར་གཏད་པ་ན། བདེ་ཆེན་སྟོང་རྟོགས་རྟོག་མེད་ལས། །དུ་བ་ལ་སོགས་རྟོག་མེད་འབྱུང༌། །ཞེས་པའི་དོན་དུ་དགོངས་པར་མངོན་ནོ། །
ཡང་རྗེ་བུའི་སྦྱོར་དྲུག་དེ་ཉིད་ལས། སེམས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་གཅིག་ལ་འདི་
ལྟར་གསུངས་ཏེ། ལུས་གནད་ལྟ་སྟངས་སྔར་དང་འདྲ་བའི་ངང་ནས་ཡོད་མེད་ལ་སོགས་པའི་བློའི་འཛིན་པ་ཐམས་ཅད་བཤིགས་ལ་མ་བཅོས་པའི་ངང་དུ་ལྷོད་ཀྱི་

གློད་ནས་དམིགས་མེད་ཀྱི་ངང་དུ་བཞག་སྟེ། ཞེས་གསུངས་ནས། དེའི་ཤེས་བྱེད་དུ་
ཕྱག་རྡོར་སྟོད་འགྲེལ་ལས། དེའི་ཕྱིར་ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་བློ་ཡོངས་སུ་སྤངས་ཏེ་
ཞེན་པ་མེད་པར་བྱས་ནས་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་དམིགས་པ་མེད་པ་བསྒོམས་པ་སྟེ། ཞེས་

492

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

སོགས་འདྲེན་པར་མཛད་ནས་སྒོམ་ཚུལ་འདི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྟོང་ཉིད་སྒོམ་ཚུལ་དུ་ཡང་བཞེད་དོ། །འདི་ཡང་རྡོ་རྗེ་སྙིང་འགྲེལ་ལས། བདག་མེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་འདི་
ཞེས་དང༌། སྟོང་པ་ཉིད་གང་ལ་སེམས་རྩེ་གཅིག་པར་བཞག་ན་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་རྣམས་དང༌། སྟོད་འགྲེལ་གྱི་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་དམིགས་པ་མེད་པ་བསྒོམ་
པར་བྱ་སྟེ་ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པར་བསམས་པ་འདྲ་ནའང༌། འཐད་
པར་མ་མཐོང་སྟེ། ཡོད་མེད་སོགས་ཀྱི་བློའི་འཛིན་པ་ཐམས་ཅད་བཤིག་ནས་མ་
བཅོས་པའི་ངང་དུ་ལྷོད་ཀྱི་གློད་ནས་སེམས་འཇོག་པ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྒོམ་པ་མིན་
ལ། གལ་ཏེ་ཡིན་དུ་ཆུག་ཀྱང་སོར་སྡུད་ཀྱི་སྐབས་འདིར་རྣམ་མེད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་སྒོམ་
པ་མིན་ཏེ། ལམ་འདིའི་སྒྲུབ་པ་པོས་ཐོས་བསམ་གྱིས་སྟོད་ཉིད་རྟོགས་པ་ཙམ་ནི་
དབང་ཞུ་བའི་དུས་ནའང་ཡོད་དགོས་ལ། གཙོ་བོར་སྒོམ་པའི་ཚེ་ནི་སྲོག་འཛིན་གཉིས་ཀྱི་རླུང་དབང་དུ་བྱས་པས་དྷཱུ་ཏཱིའི་ནང་གི་གཏུམ་མོ་འབར་ནས་ཁམས་ཞུ་བ་
ལས་བྱུང་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་སོགས་ཀྱིས་རྣམ་མེད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་
སྒོམ་པའི་ཆོས་སྐུའི་རིགས་འདྲའི་རྒྱུ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཞིང༌། སོར་བསམ་གྱི་སྐབས་
འདིར་གཟུགས་སྐུའི་རིགས་འདྲའི་རྒྱུ་སྟོང་གཟུགས་སྔར་མ་གྲུབ་པ་གསར་དུ་བསྒྲུབ་པ་དང༌། གྲུབ་ཟིན་བརྟན་པའི་ཕྱིར་སྒོམ་པ་ཡིན་པས་སོ། །
འོ་ན་སྟོད་འགྲེལ་ལས། དེའི་ཕྱིར་ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་བློ་ཡོངས་སུ་སྤངས་
ཏེ་ཞེན་པ་མེད་པར་བྱས་ནས་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་དམིགས་པ་མེད་པ་བསྒོམ་པར་བྱ་སྟེ་རྣལ་འབྱོར་པས་དུ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྟགས་འབྱུང་བ་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ཅི་ཡིན་སྙམ་ན། དེ་དག་གི་དོན་ནི། བསམ་པ་

493

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཐམས་ཅད་ཡོངས་སྤངས་ནས་ཞེས་པའི་དོན་བཤད་ཟིན་པ་དང་འདྲ་བར་སོར་སྡུད་
ཀྱི་དམིགས་པ་ལས་གཞན་པའི་ཡོད་པ་དང་མེད་པར་འཛིན་པའི་བློ་ཡོངས་སུ་སྤངས་ཏེ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཡུལ་དེ་དག་ལ་ཞེན་པ་མེད་པར་བྱས་ལ་གོང་དུ་བཤད་པའི་སོར་སྡུད་ཀྱི་དམིགས་པ་དེ་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་བསྒོམས་པ་ལས་སོར་སྡུད་ཀྱི་

ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ཟབ་མོ་རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྡན་གྱི་སྟོང་པ་དམིགས་པ་མེད་པ་དེ་འབྱུང་
བས་དེ་བསྒོམ་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་ཇི་ལྟ་བུ་སྙམ་ན། རྣལ་འབྱོར་པས་དུ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྟགས་འབྱུང་བ་མཐོང་བར་འགྱུར་བ་དེ་རྣམས་སོ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་ཚིག་དེ་དག་གི་དོན་འཆད་པ་ལ་དགོངས་ནས་ནཱ་རོ་པའི་དབང་མདོར་བསྟན་
གྱི་འགྲེལ་པ་ལས། དེའི་ཕྱིར་ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་བློ་ཡོངས་སུ་སྤངས་ཏེ་རྟེན་མེད་
པར་བྱས་ནས་སྟོང་པ་ཟབ་མོ་དམིགས་པ་མེད་པའི་རྟགས་སུ་འགྱུར་ཏེ་དུ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྟགས་ཀྱི་དོན་དུ་རྣལ་འབྱོར་པས་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསལ་པར་
གསུངས་སོ། །
འདིའི་དོན་ཡང་གཞན་སྔ་མ་དང་འདྲ་བ་ལ། རྟེན་མེད་པར་བྱས་ནས་ཞེས་པའི་དོན་ནི་རྡོས་བཅས་ཀྱི་དམིགས་རྟེན་མེད་པ་གོང་དུ་བཤད་པའི་ནམ་མཁའ་བར་
སྟོང་ལ་དམིགས་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་དཔེ་མེད་འཚོའི་སྦྱོར་དྲུག་དང་དེའི་འགྲེལ་པ་ཉི་
མ་དཔལ་གྱིས་མཛད་པའི་ཡོན་ཏན་གྱིས་འགེངས་པ་རྣམས་ལས་ཀྱང་གསུངས་ཏེ།
སྦྱོར་དྲུག་དེ་ཉིད་ལས། དེས་ན་ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་བློ་ཡོངས་སྦངས་ཏེ་རྟེན་མེད་པར་བྱས་ནས་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ལ་དམིགས་པ་མེད་པར་བསྒོམ་པར་བྱ་སྟེ་ཡིད་ཆེས་བྱེད་དུ་འགྱུར་རོ། །ཡིད་ཆེས་བྱེད་དེ་ཡང་དུ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣལ་འབྱོར་པས་

494

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

བསྒོམས་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང༌། ཡོན་ཏན་གྱིས་འགེངས་པ་ལས། སྟོང་པ་ཉིད་སྒོམ་
པ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པའོ། །
མཚན་མ་ནི་མུན་པ་ལ་ཏེ་ཉིན་བར་ནི་སྣང་བ་ལའོ་ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་པས་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་དམིགས་པ་མེད་པ་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་རྣམས་སོར་སྡུད་
ཀྱི་ལམ་གྱི་ངོ་བོར་གྲུབ་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྡན་གྱི་སྟོང་པ་
རྣམས་ལ་གོ་བར་བྱའོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྡོ་རྗེ་སྙིང་འགྲེལ་ལས། བདག་མེད་པའི་རྣལ་
འབྱོར་འདི་ཞེས་པ་དང༌། སྟོང་པ་ཉིད་གང་ལ་སེམས་རྩེ་གཅིག་པར་བཞག་ན་ཞེས་སོགས་ཀྱང་སོར་སྡུད་ཀྱི་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་སྟོང་གཟུགས་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་
ཀུན་མཆོག་ལྔན་གྱི་སྟོང་གཟུགས་ནི་ཐབས་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕྱོགས་
ཡིན་པས་བདག་མེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །བཤད་ཚུལ་འདི་ནི་འགྲེལ་ཚིག་དེ་དག་གི་དོན་དཔྱིས་ཕྱིན་པ་ཡིན་ཞིང༌། ཁྱད་པར་དུ་ཡང་
རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པའི་དགོངས་པ་ལྟར་འཆད་པ་དག་གིས་ནི་འཆད་ཚུལ་འདི་བཞིན་དུ་ངེས་པར་བྱེད་དགོས་སོ། །
ལྔ་པ་དེ་ལྟར་བསྒོམས་པས་ཉམས་རྟགས་འཆར་ཚུལ་གྱི་ངེས་པ་ལ་གཉིས།
རྒྱུད་འགྲེལ་དང་རྒྱ་གཞུང་རྣམས་ལས་བཤད་ཚུལ་དགོད་པ་དང༌། ཉམས་རྟགས་འཆར་ཚུལ་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དབང་མདོར་བསྟན་ལས་ཀུན་རྟོག་ཡོངས་སུ་སྤངས་པའོ། །དུ་བ་སྨིག་རྒྱུ་མེ་ཁྱེར་དང༌། མར་མེ་འབར་དང༌། ཞེས་
དང༌། བསྡུས་རྒྱུད་ལས། སྟོང་པ་ལས་ནི་དུ་བ་སྨིག་རྒྱུར་རབ་གསལ་དྲི་མ་མེད་པའི་
མཁའ་སྣང་ཉིད་དང་མར་མེ་དང༌། །ཞེས་དང་དེའི་འགྲེལ་པར། སྟོང་པ་ལས་ནི་དུ་བ་

495

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།
སྨིག་རྒྱུ་རབ་གསལ་དྲི་མེད་པའི་མཁའ་སྣང་ཉིད་དང་མར་མེ་དང་ཞེས་པ་ན་མཚན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་གྱིས་མཐོང་ངོ་ཞེས་རྟགས་བཞི་པོ་དེ་མཚན་མོའི་རྟགས་སུ་
གསུངས་ཤིང༌། མཚན་རྟགས་དེ་རྣམས་གང་ལས་གསུངས་པའི་ཁུངས་ནི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་ལྟར་མཚན་མ་རྣམས་བཅུ་སྟེ་འདུས་པ་ལ་སོགས་ལས་མཚན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་དང༌། ཞེས་འདུས་པ་དང༌། ལ་སོགས་པས་རྡོ་རྗེ་གུར་ལས་མཚན་རྟགས་རྣམས་བཤད་པར་གསུངས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་བདེ་མཆོག་སྟོད་འགྲེལ་ལས་ཀྱང༌། དེ་ལྟར་དུ་བ་ནི་མཚན་མ་དང་པོའ། །སོྨིག་རྒྱུ་ནི་མཚན་མ་གཉིས་པའོ། །མཁའ་སྣང་ནི་མཚན་མ་གསུམ་པའོ། །སྒྲོན་མ་ནི་མཚན་མ་བཞི་པའོ། །སྤྲིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་
ལྟ་བུ་ནི་མཚན་མ་ལྔ་པའོ། །ཞེས་འདུས་པ་ཕྱི་མ་དང༌། མཁའ་འགྲོ་མ་རྡོ་རྗེ་གུར་དུ་
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་སོ། །ཞེས་མཚན་རྟགས་རྣམས་གསང་འདུས་ཀྱི་
རྒྱུད་ཕྱི་མ་དང་རྡོ་རྗེ་གུར་ནས་གསུངས་པར་གསུངས་སོ། །
འདུས་པ་ཕྱི་མ་ནས་ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་ནི་དེ་ཉིད་ལས། འགོག་པ་རྡོ་རྗེ་བགྲོད་
སེམས་ལ། །མཚན་མ་ཉེར་འཛིན་འབྱུང་འགྱུར་ཏེ། །མཚན་མ་དེ་ནི་རྣམ་ལྔར་འགྱུར། །བྱང་ཆུབ་རྡོ་རྗེས་བཤད་པ་ཡིན། །དང་པོ་སྨིག་རྒྱུའི་རྣམ་པ་སྟེ། །གཉིས་པ་དུ་
བའི་རྣམ་པ་ཡིན། །གསུམ་པ་མཁའ་སྣང་རྣམ་པ་སྟེ། །བཞི་པ་སྒྲོན་མ་འབར་བའོ། །ལྔ་པ་རྟག་ཏུ་སྣང་བ་ནི། །སྤྲིན་མེད་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་སོ། །གཞན་ཡང་འདུས་པ་ཕྱི་མ་དང་མཐུན་པར་འཇམ་དཔལ་གྱི་ལྟ་བའི་འདོད་པ་མདོར་བསྟན་
པར་གསུངས་པ་ནི། ཡིད་ཆེས་དོན་ཅན་བསྒོམ་པར་བྱ། །དང་པོ་སྨིག་རྒྱུའི་རྣམ་པ་
སྟེ། །གཉིས་པ་དུ་བ་འདྲ་བའོ། །གསུམ་པ་མེ་ཁྱེར་རྣམ་པ་སྟེ། །བཞི་པ་མར་མེ་འདྲ་

496

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

བའོ། །ལྔ་པ་རྟག་ཏུ་སྣང་བ་ནི། །སྤྲིན་མེད་ནམ་མཁའ་འདྲ་བ་ཉིད། །ཅེས་མཚན་རྟགས་རྣམས་འདུས་པ་ནས་གསུངས་ཚུལ་བཞིན་དུ་གསུངས་ནས། དེའི་འཕྲོ་ཉིད་ལས། ནམ་མཁའ་ལས་བྱུང་རང་བྱུང་བ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་རྟགས་རྣམས་འཆད་པའི་མཚན་བརྗོད་
ཀྱི་ལུང་རྣམས་བཀོད་ནས་དེ་དག་གི་མཇུག་ཏུ་དུས་འཁོར་ནས་གསུངས་པ་ལྟར་ཉམས་སུ་བླངས་པ་ལས་རྟགས་རྣམས་འབྱུང་ཚུལ་སྟོན་པ་ནི། དུ་བ་སྨིག་རྒྱ་མེ་ཁྱེར་དང༌། །སྒྲོན་མའང་འབར་བ་ཟླ་ཉི་དང༌། །མུན་ཅན་ཆ་དང་ཐིག་ལེ་ཆེ། །སྣ་ཚོགས་གཟུགས་བརྙན་འོད་གསལ་བ། །བཙུམས་དང་མ་བཙུམས་མིག་དག་གིས། །སྟོང་པར་གང་ཞིག་རྗེས་བཏགས་མིན། །རྨི་ལམ་བཞིན་དུ་གཟུགས་མཐོང་འགྱུར། །གཟུགས་དེ་རྟག་ཏུ་བསྒོམ་པར་བྱ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །
འོ་ན་འདུས་པ་ནས་སྨིག་རྒྱུ་ལྟ་བུའི་རྟགས་དང་པོར་བཤད་པ་དང༌། འདིར་དུ་
བ་ལྟ་བུ་རྟགས་རྣམས་ཀྱི་དང་པོར་བཤད་པ་གཉིས་འགལ་ལོ་སྙམ་ན། འདིའི་འགལ་
སྤོང་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། འདུས་པར་བཤད་པ་དེ་ཟབ་དོན་སྦས་ཏེ་གསུངས་པས་དྲང་དོན་ཡིན། འདིར་མ་སྦས་པར་གསལ་བར་གསུངས་པས་ངེས་དོན་ཡིན་པས་མི་འགའ་ལོ་ཞེས་གསུངས་སྟེ། དེའི་ཤེས་བྱེད་ནི་དབང་མདོར་བསྟན་གྱི་ནཱ་རོ་པའི་
འགྲེལ་བ་ལས༌། མཚན་མ་ཉེར་འཛིན་འབྱུང་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་པ་དུ་བ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་མ་རྣམས་ཀྱི་ཉེར་འཛིན་རབ་ཏུ་གསལ་བ་འབྱུང་འགྱུར་ཏེ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་མཚན་མ་བཟློག་སྟེ་བསྟན་པ་ནི་བླ་མའི་གཞན་དབང་ཉིད་དུ་བསྟན་པའི་དོན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་དུ་དགོངས་པར་མངོན་ནོ། །འགལ་སྤོང་དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། འདུས་པའི་དགོངས་པ་རིམ་ལྔ་དང་འཇམ་

497

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དཔལ་ཞལ་ལུང་སོགས་ཀྱིས་བཀྲལ་བ་ལྟར་ཉམས་སུ་བླངས་པས་སྨིག་རྒྱུ་ལྟ་བུའི་
རྟགས་དང་པོར་འཆར་བ་ཀླུ་སྒྲུབ་སོགས་གྲུབ་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་མྱོང་བས་གྲུབ་པ་སྒྲ་
སོར་བཞག་ཏུ་རྒྱ་གཞུང་རྣམས་སུ་བཀོད་པ་དང་ནཱ་རོ་པས་ཀྱང་འདུས་པ་ཕྱི་མའི་

འགྲེལ་པར་སྨིག་རྒྱུ་ལྟ་བུའི་རྟགས་དང་པོ་ཡིན་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་བཤད་ཅིང༌། སོར་
སྡུད་དུས་འཁོར་ནས་བཤད་པ་ལྟར་ཉམས་སུ་བླངས་པས་དུ་བ་ལྟ་བུའི་རྟགས་དང་པོར་འཆར་བ་དུས་འཁོར་བའི་སོར་སྡུད་ཉམས་ལེན་པ་རྣམས་ཀྱི་མྱོངས་བས་གྲུབ་
པ་ལྟར་རྒྱུད་འགྲེལ་རྣམས་སུ་ཡང་བཀོད་པ་ཡིན་ནོ། །
མདོར་ན་མན་ངག་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་གནས་རྟགས་ཀྱི་འཆར་

ཚུལ་གོ་རིམ་མི་འདྲ་བ་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། བདེ་མཆོག་སྟོད་འགྲེལ་ལས། འདིར་བླ་མའི་ཉེ་བར་བསྟན་པ་ལས་ནམ་མཁའ་ལ་རྣལ་འབྱོར་པས་དང་པོར་དུ་བ་མཐོང་སྟེ་སྨིག་

རྒྱུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་རང་གི་ཉམས་སུ་མྱོང་བས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེའི་ཕྱི་ནས་སྨིག་

རྒྱུ་སྟེ། །ཞེས་བཤད་ལ། དེ་དག་གི་དོན་ནི་བདེ་མཆོག་ཉུང་ངུའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་དྲུག་དུས་འཁོར་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་སྐབས་འདིར་བླ་མའི་མན་ངག་དུས་འཁོར་བཞིན་དུ་ཉེ་བར་བསྟན་པ་ལས་ནམ་མཁའ་ལ་རྣལ་འབྱོར་པས་དང་པོར་དུ་བ་མཐོང་སྟེ་སྨིག་རྒྱུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་རྣལ་འབྱོར་པ་རང་གི་ཉམས་སུ་མྱོང་བས་ཤེས་པར་བྱའོ་ཞེས་དངོས་སུ་བསྟན་ནས། དེའི་ཤུགས་བསྟན་ནི་བདེ་མཆོག་ཉུང་ངུའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་དྲུག་ཞལ་ལུང་དང་སྒྲོན་གསལ་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་སྐབས་དེར་ནི་བླ་མའི་ཉེ་བར་བསྟན་པ་ལས་རྣལ་འབྱོར་པས་དང་པོ་སྨིག་རྒྱུ་མཐོང་སྟེ་དུ་བ་ནི་མ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་རང་གི་ཉམས་སུ་མྱོང་བས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེའི་ཕྱི་ནས་དུ་བ་སྟེ་ཞེས་

498

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

བྱ་བར་གོ་བར་བྱ་དགོས་ཏེ། འགྲེལ་ཚིག་དེ་དག་ནི་མཚན་རྟགས་རྣམས་འདུས་པ་
ཕྱི་མ་དང་རྡོ་རྗེ་གུར་དུ་གསུངས་པ་ཤེས་བྱེད་དུ་བཀོད་པའི་དོགས་སྤོང་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་མན་ངག་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་སྒོ་ནས་རྟགས་དང་པོའི་འཆར་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་མིན་པར། སྨིག་རྒྱུ་དང་པོར་བཤད་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་དྲང་དོན་ཉིད་
ཡིན་ན་འདིར་ཡང་དེ་ལྟར་བཤད་དགོས་པ་ལ་འདིར་རང་གི་ཉམས་སུ་མྱོང་བས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཞན་ཡང་ཉི་མ་དཔལ་གྱིས་ཡོན་ཏན་གྱིས་འགེངས་པ་ལས། རྒྱུད་གཞན་
དུ། དང་པོར་སྨིག་རྒྱུ་ལྟ་བུ་སྟེ། །ཞེས་པ་ལུགས་ལས་བཟློག་པས་རྟོགས་པར་
བྱའོ། །ཞེས་པའི་བར་རོ། །ཞེས་སོགས་འགྲེལ་སྐོར་ནས་འདུས་པར་སྨིག་རྒྱུ་དང་
པོར་བཤད་པ་དེ་དུ་བ་དང་ལུགས་བཟློག་ཏུ་བཤད་ཚུལ་བཀོད་ནས། སྐབས་འདིར་ལུགས་བཟློག་ཕྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་འཆད་པ་ནི། དེའི་འཕྲོ་ཉིད་ལས། འདི་ཡང་བླ་མ་དམ་པའི་ཉེ་བར་བསྟན་པ་ལས་དང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་མཛད་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས་དང༌། རང་གི་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ལས་ཀྱང་རྣམ་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་དག་གི་དོན་ནི། སྨིག་རྒྱུ་དང་པོ་དང་དུ་བ་གཉིས་པར་བཤད་
པ་སྐབས་འདིར་ལུགས་ལས་བཟློག་དགོས་པ་འདི་ཡང་བླ་མ་དམ་པའི་སྦྱོར་དྲུག་གི་གདམས་ངག་དུས་འཁོར་ལྟར་ཉེ་བར་བསྟན་པ་ལས་དང༌། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལྟར་ཉམས་སུ་བླངས་པ་ལས་དུ་བ་ལྟ་བུ་དང་པོ་དང་སྨིག་རྒྱུ་ལྟ་བུ་དེའི་རྗེས་སུ་འཆར་བ་
རང་གི་ཉམས་སུ་མྱོང་བས་ཀྱང་རྣམ་པར་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་པདྨ་དཀར་པོས་མཛད་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་དྲི་མེད་འོད་ལས་དུ་བ་དང་པོར་

499

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

བཤད་པ་ལས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའོ། །
དེ་ཡང་འདུས་པ་ཕྱི་མའི་སྦྱོར་དྲུག་གི་དོན་བླ་མའི་མན་ངག་གིས་དུས་འཁོར་ལྟར་ཉམས་སུ་བླངས་ན་དུ་བ་དང་པོ་དང་དེ་ནས་སྨིག་རྒྱུ་ལྟ་བུ་འཆར་བར་བསྟན་
ནས་དངོས་བསྟན་ལྟར་ཉམས་སུ་བླངས་པའི་རྟགས་ཀྱི་འཆར་ཚུལ་སྟོན་པ་ནི་འགྲེལ་པ་དེའི་འཕྲོ་ཉིད་ལས། གཙོ་བོར་ཁམས་ལྔ་རྣམ་པར་དག་པའི་ངོ་བོ་མཚན་མ་ལྔ་རྣམས་དཔལ་འདུས་པ་ལ་སོགས་པར་རབ་ཏུ་རྟོགས་པར་མཛད་དེ༌། ནམ་མཁའི་ཁམས་ཀྱང་དེར་གསུངས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སྨིག་རྒྱུ་དང་པོར་བྱས་པའི་
རྟགས་ལྔ་འབྱུང་བ་རིམ་གྱིས་ཐིམ་པའི་རྟགས་སུ་བཤད་ནས་དེ་ཉིད་འདུས་པའི་རྒྱུད་དང་སྦྱོར་བ་ནི་དེའི་འཕྲོ་ཉིད་ལས། ལེའུ་བཅོ་བརྒྱད་པར་གསུངས་པ་ཡང༌། ཆུ་དང་མེ་དང་རླུང་དང་ས། །ནམ་མཁའ་དེ་རྣམས་ཐམས་ཅད་ནི བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་འདྲ་བར་རྣམ་པ་དམིགས་བཞིན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོ། །ཞེས་བཤད་བྱ་བཀོད་ནས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ནི་དེའི་འཕྲོ་ཉིད་ལས། ས་ཆུ་ལ་ཐིམ་པ་ལས་སྨིག་རྒྱུའི་རྣམ་པའོ། །ཆུ་མེ་ལ་ཐིམ་པ་ལས་དུ་བའི་རྣམ་པའོ། །མེ་རླུང་ལ་ཐིམ་པ་ལས་མཁའ་སྣང་གི་རྣམ་པའོ། །ཕྲ་མོའི་ཁམས་ཀྱང་སྣང་བ་གསུམ་ནམ་མཁའ་ལ་སྒྲོན་མེ་འདྲ་བར་སྣང་བའི་ཕུང་པོའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སྒྲོན་མའི་རྣམ་པའོ། །རང་བཞིན་སྣང་བ་ནུབ་པ་ལས་
སྤྲིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་དང་འདྲ་བའི་རྟག་ཏུ་སྣང་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་སྤྲིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་དང་མཚུང་པའོ་ཞེས་པའི་མཚན་མ་ལྔ་རྣམས་སོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡང༌། དང་པོར་ས་ནི་ཆུ་ལ་འགྲོ། །ཆུ་ནི་གཙང་བྱེད་ལ་འགྲོ་སྟེ། །གཙང་བྱེད་རླུང་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་རླུང་འཇུག་བྱེད། །རྣམ་ཤེས་འཛིན་པའི་ཡན་ལག་ཉིད། །དེ་

500

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ན་འོད་གསལ་བ་ལ་འཇུག །ཅེས་སོ། ཞེས་ཤེས་བྱེད་དང་བཅས་ཏེ། འདུས་པ་ལས་
སྨིག་རྒྱུ་ལྟ་བུ་རྟག་དང་པོར་གསུངས་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་བཤད་དུ་རུང་བ་དང༌། དེ་
ཡང་འབྱུང་བ་རྣམས་སྔ་མ་ཕྱི་མ་ལ་ཐིམ་པའི་རྟགས་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་དེའི་འཕྲོ་ཉིད་
ལས། སྒྱུ་འཕྲུལ་དྲ་བར་ཉིན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་ཀྱིས་ཕུང་པོ་དྲུག་རྣམ་པར་དག་པའི་ངོ་
བོའི་མཚན་མ་དྲུག་རྣམས་ནམ་མཁའ་ལས་བྱུང་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པས་གསུངས་སོ། །དཔལ་ལྡན་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་རྒྱུད་ཀྱི་ལྷག་པའི་རྒྱལ་པོ་རུ་ནི་ཡུལ་དང་དབང་པོའི་ཤེས་རབ་དང་ཐབས་རྣམ་པར་དག་པའི་ངོ་བོའི་མཚན་མ་བཅུ་རྣམས་གཙོ་བོར་རྟོགས་པར་མཛད་དོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །
དེ་དག་གི་དོན་ནི་འདུས་པ་ལས་འབྱུང་བ་རྣམས་སྔ་མ་ཕྱི་མ་ལ་ཐིམ་པའི་
རྟགས་སྨིག་རྒྱུ་སོགས་བཞི། དུས་འཁོར་གྱི་མཚན་རྟགས་བཞི་དང་མཐུན་པས་
མཚན་རྟགས་ཞེས་བཤད་ཅིང༌། སྒྱུ་འཕྲུལ་དྲ་བ་ནས་ཕུང་པོ་དྲུག་དག་པའི་མཚན་མའམ་རྟགས་དྲུག་དུས་འཁོར་གྱི་ཉིན་རྟགས་དྲུག་དང་མཐུན་པས་ཉིན་རྟགས་ཞེས་
བཤད་པ་ཡིན་གྱི། དུས་འཁོར་གྱི་རྟགས་བཅུའི་ངོ་བོ་ནི་གཟུགས་སོགས་ཡུལ་ལྔ་
ཤེས་རབ་དང་མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་ཐབས་སུ་བྱས་པའི་ཐབས་ཤེས་བཅུ་དག་པའི་མཚན་མའམ་རྟགས་སུ་བཤད་ལ། ཐབས་ཤེས་བཅུ་པོ་དག་པ་ཡང་རླུང་བཅུ་དབུ་མར་ཚུད་པ་ལས་ཡིན་ཞིང༌། རླུང་བཅུ་པོ་དེ་ཡང་གཟུང་འཛིན་གྱི་རླུང་བཅུ་སྟེ།
དེ་ཡང་སྙིང་ག་ན་ཡུལ་ཅན་གྱི་དབང་ཤེས་ལྔ་ཡུལ་ལ་གཡོ་བྱེད་ཀྱི་རླུང་ལྔ་ཡོད་པ་
དེ་མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་པ་རྣམས་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་སྙིང་ག་

ན་གཟུགས་སོགས་ཡུལ་ལྔ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་རླུང་ལྔ་ཡོད་པ་དེས་གཟུགས་སྒྲ་

501

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

སོགས་གསལ་བར་བྱེད་པ་རྣམས་སོ། །
དེ་ལྟ་བུའི་རླུང་བཅུ་པོ་དེ་རོ་རྐྱང་དང་དབང་པོའི་སྒོ་སོ་སོ་ལ་རྒྱུ་བ་བཀག་སྟེ་
དྷུ་ཏཱིར་ཆུད་པ་ལས་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་བཅུ་པོ་རྣམས་འཇུག་པ་མེད་པས་རྟགས་བཅུ་འཆར་བ་ཡིན་ཏེ། སྒྲུབ་ལེའི་བརྒྱ་བཅུ་དྲུག་པ་ལས། སོ་སོར་སྡུད་པ་ལུས་ལ་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་བཅུ་པོ་རྣམས་ནི་རབ་ཏུ་འཇུག་པ་མེད་པའོ། །ཞེས་པ་དང༌། དེའི་འགྲེལ་པར། འདིར་སོ་སོར་སྡུད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལུས་ལ་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་བཅུ་པོ་
རྣམས་ཀྱི་འགྲེལ་པས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རབ་ཏུ་འཇུག་པ་མེད་པ་སྟེ་སྟོང་པའི་
གཟུགས་ཀྱི་ཡུལ་རྣམས་ལ་མིག་གཞན་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་ལྔ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་རབ་

ཏུ་འཇུག་པའོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ཡང་འདི་ཉིད་ཡིན་
ནོ། །གཟུགས་འཛིན་གྱི་རླུང་དེ་དག་ནི་བཤད་རྒྱུད་རྡོར་འཕྲེང་ལས་གསུངས་པ་རྣམས་ཏེ། དེ་ལྟར་ཡང་རྡོར་འཕྲེང་ལས། སྙིང་གི་དབུས་གནས་བདེ་བའི་
དངོས། །སངས་རྒྱས་ཉི་མ་གསལ་བའི་འོད། །གཟུང་དང་འཛིན་པའི་གཟུགས་ཀྱིས་

ཀྱང༌། །དེ་ན་འོད་ཟེར་བཅུ་གཉིས་སོ། །འོད་འཕེལ་འོད་ཟཻར་གཟི་བརྗིད་མ། །གསལ་

བ་འབར་མ་འོད་འབར་མ། །མིག་ལ་སོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། །ཕྱི་རོལ་གཟུགས་
སོགས་འཛིན་པའོ། །འོད་ཟེར་འོད་མ་སྣང་བ་མ། །གསལ་མཛེས་གསལ་འོད་ཉི་མ་གསལ། །ཕྱི་རོལ་གཟུགས་སོགས་རྣམ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་འོད་འཕེལ་
སོགས་དང་པོ་ལྔ་དང༌། འོད་ཟེར་སོགས་དང་པོ་ལྔ་འདིར་གཟུང་ངོ༌། །
གཉིས་པ་ཉམས་རྟགས་འཆར་ཚུལ་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་ནི། གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ལུས་གནད་ལྟ་སྟངས་སེམས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་རྣམས་མ་འཆུགས་

502

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

པར་བྱས་ཏེ་བསྐྱངས་པས་གནས་ཆ་ཅུང་ཟད་རྙེད་པའི་ཚེ་ལྟ་སྟངས་བྱེད་ཚུལ་གྱི་
གནད་ཀྱིས་མིག་ཤེས་ཡུལ་ལ་གཡོ་བར་བྱེད་པའི་རླུང་རེངས་ནས་ནང་དུ་སྡུད་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་དབང་ཤེས་གཞན་རྣམས་ཡུལ་ལ་གཡོ་བར་བྱེད་པའི་རླུང་རྣམས་ཀྱང་རེངས་ནས་ནང་དུ་སྡུད་དོ། །དེའི་ཚེ་དབང་ཡུལ་གྱི་འབྲེལ་པ་ཆད་པའི་འགོ་བརྩམས་
པས་རྟགས་སྣ་ཚོགས་འཆར་ཡང་སོར་སྡུད་ཀྱི་རྟགས་དངོས་གཞི་མིན་ནོ། །དེའི་
རྗེས་སུ་གཟུང་འཛིན་གྱི་རླུང་རྣམས་སྣ་བུག་ནས་འབྱུང་འཇུག་བྱེད་པའི་རླུང་གཞན་
རྣམས་དང་བཅས་པ་དབུ་མར་འཇུག་ལ་དེའི་ཚེ་ཉམས་སྣང་སྣ་ཚོགས་འཆར་ཚུལ་རྣམས་ནི་བླ་མ་རྣམས་ཀྱིས་མཛད་པའི་འཁྲིད་ཡིན་རྣམས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །
འདིར་ངེས་པའི་རྟགས་འབྱུང་ཚུལ་སྣ་བུག་གཉིས་ནས་རླུང་མཉམ་རྒྱུ་བྱེད་པ་ནི་དབུ་མ་ཉིད་ལ་རྒྱུ་བ་ཡིན་པར་ངེས་ལ། དེ་ལ་ཡང་གཞི་དུས་སུ་ཞག་རེ་ལ་དབུགས་དྲུག་བརྒྱ་དང་དོན་ལྔར་དབུ་མ་ནས་རྒྱུ་བས་རླུང་དབུ་མ་ནས་རྒྱུ་བ་ཙམ་ལ་ངེས་པ་མེད་ཀྱང༌། གོང་དུ་བཤད་པའི་ལུས་གནད་ལྟ་སྟངས་སེམས་ཀྱི་འཇོག་
ཚུལ་སོགས་བྱས་པའི་ཚེ་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་དུས་ནམ་ཡང་རླུང་མཉམ་རྒྱུར་ངེས་ཅན་
དུ་ཐེངས་ཀྱི་འདུག་ན་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་རླུང་དབུ་མར་ཆུད་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ལྟར་
རླུང་བཅུ་དྷཱུ་ཏཱིར་ཚུད་པ་ལས་མཚན་རྟགས་འཆར་ཏེ། བདེ་མཆོག་སྟོད་འགྲེལ་ལས།
མཚན་མ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྲིན་དང་དུ་བ་ལ་སོགས་པ་ལྟར་སྣང་བ་སྟེ་དེ་ཡང་སྒྲོན་མའི་
མཐར་ཐུག་པ་དང་པོར་མཐོང་བའོ་ཞེས་པ་དང༌། འགྲེལ་པ་ཡོན་ཏན་གྱིས་འགེངས་
པ་ལས་ཀྱང༌། དུ་བ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཕྱི་དང་ནང་ཐམས་ཅད་དུ་ཁྱད་པ་དུ་བའི་
རྣམ་པ་ཅན་སྟོང་པའི་རྣམ་པ་སྟེ་འདི་ཡང་སྤྲིན་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་བར་མ་ཆད་དུ་འབྱུང་

503

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ངོ༌། །ཇི་སྐད་དུ་གསུངས་པ། དང་པོ་སྤྲིན་དང་འདྲ་བར་སྣང༌། །གཉིས་པ་དུ་བ་ལྟ་
བུའོ། །ཞེས་སོ་ཞེས་བཤད་པ་ལྟར། དང་པོ་སྤྲིན་ལྟ་བུའི་རྣམ་པ་དང༌། དུ་ནས་དུ་བ་ལྟ་
བུ་དང༌། དེ་ནས་སྨིག་རྒྱུ་ལྟ་བུ་དང༌། དེ་ནས་མེ་ཁྱེར་ལྟ་བུ་དང༌། དེ་ནས་སྒྲོན་མེ་ལྟ་བུ་དང༌། དེ་ནས་སྟོང་སང་ནམ་མཁའ་གཡའ་དག་གི་རྣམ་པ་ལྟ་བུ་འཆར་རོ། །
དེ་ལྟར་འཆར་ཡང་མཚན་རྟགས་བཞིར་གསུངས་པའི་སྐབས་འདིར་སྤྲིན་གྱི་

རྣམ་པ་ལྟ་བུ་དང་སྤྲིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་གཉིས་རྟགས་སུ་མི་བགྲང་ངོ༌། །དེ་
ལ་ཡང་ཕྱི་དང་ནང་ཐམས་ཅད་དུ་ཁྱབ་པ་དུ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་དང་པོར་དུ་སོགས་ཀྱི་རྟགས་བཞི་པོ་དེ་ཤར་བའི་ཚེ་ལུས་ཀྱི་ཕྱི་ནང་ཐམས་ཅད་ཁྱབ་པ་

ལྟ་བུའི་རྣམ་པར་འཆར་ཞིང་ཕྱིས་གོམས་པ་བརྟན་པ་ན་དྷཱུ་ཏཱིའི་ནང་དུ་འཆར་བ་ཡིན་
ཏེ། ཡེ་ལེའི་བརྒྱ་ཉེར་གཅིག་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་དང་པོར་རྣལ་འབྱོར་པས་དབུ་མར་སྲོག་ནི་རབ་ཏུ་གཞུག་པར་བྱ་སྟེ་གང་གི་མཚན་མོ་མཐོང་བར་འགྱུར་བ་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱིར་རོ། །ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་པས་སོ། །དེ་ཡང་དང་པོར་དལ་པོ་སྔོ་ཁྱུག་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་དུ་བ་ཉིད་འབྱུང་ཞིང་གཞན་མི་འབྱུང་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་སྨིག་

རྒྱུ་དལ་པོ་སྔོ་མེར་བའི་རྣམ་པ་ཅན་ཉིད་འབྱུང་བ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་དེ་སངས་པའི་རྗེས་སུ་སྲིན་བུ་མེ་ཁྱེར་ལྟ་བུའི་རྣམ་པ་ཉིད་འབྱུང༌། དེ་ཡང་སངས་པའི་རྗེས་སུ་མར་མེ་འབར་བའི་རྣམ་པ་ཉིད་འབྱུང༌། དེ་སངས་བའི་རྗེས་སུ་སྟོང་སང་སྟོན་གྱི་ནམ་

མཁའ་གཡའ་དག་གི་རྣམ་པ་འཆར་རོ། །དེ་ཡང་སོར་སྡུད་ཀྱི་དམིགས་པ་སྒོམ་རེས་
ཀྱི་རླུང་དབུ་མར་ཆུད་དེ་རྟགས་རྣམས་དྷཱུ་ཏཱིའི་ནང་དུ་རིམ་པ་ངེས་ཅན་དུ་འཆར་ན་མཚན་རྟགས་རྣམས་རྫོགས་པ་ཡིན་པས་འཚམས་འདི་ནས་ཉིན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་

504

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

སྒོམ་པ་ལ་འཇུག་གོ །
འདིར་འཁྲིད་ཡིག་འགའ་ཞིག་ལས་རྗེའི་དགོངས་པར་བསམས་ནས་སོར་སྡུད་ཀྱི་རྟགས་འཆར་བ་ལ་རླུང་དབུ་མར་ཞུགས་གནས་ཐིམ་གསུམ་དགོས་ཞེས་འབྱུང་བ་ནི་རྗེའི་དགོངས་པ་མིན་ཏེ། རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་སུ་གསུངས་པའི་སྦྱོར་དྲུག་
གི་ཟིན་བྲིས་རྣམ་དཔྱོད་ཅན་དག་གིས་བཏབ་པ་ལས་མཚན་རྟགས་རྣམས་ནི་རླུང་དྷཱུ་
ཏཱིར་ཆུད་ཙམ་ལས་འཆར་ལ། ཉིན་རྟགས་རྣམས་ནི་དེ་ཙམ་ལས་མི་འཆར་གྱི་དྷཱུ་ཏཱིར་

ཆུད་པ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་ལས་འཆར་རོ། །ཤ་ཝ་རི་པས་ཀྱང༌། དྷཱུ་ཏཱིར་རླུང་བཅུ་ཚུད་
གྱུར་པས། ། ཉིན་དང་མཚན་མོའི་རྟགས་བཅུ་མཐོང༌། །སོ་སོར་སྡུད་པའི་ཡན་ལག་གོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་རླུང་དབུ་མར་ཚུད་པ་ལས་རྟགས་རྣམས་འཆར་བར་བཤད་ཅིང་གནས་པ་དང་ཐིམ་པ་དགོས་པར་མ་བཤད་ལ། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱུད་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པ་ལས་ཀྱང༌། རྡོ་རྗེའི་ལམ་དུ་རབ་ཏུ་ཞུགས་པ་ཞེས་པ་འདིར་དབུ་མར་སྲོག་རབ་ཏུ་ཞུགས་པས་སྟོང་པ་ཁོ་ན་ལས་དུ་བ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་མ་མཐོང་སྟེ་རླུང་ཞེས་སོགས་དུ་མ་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་རླུང་དབུ་མར་ཞུགས་
པ་ཉིད་ཀྱིས་དུ་སོགས་ཀྱི་རྟགས་རྣམས་འཆར་བར་གསུངས་ཀྱི། རླུང་དབུ་མར་
གནས་པ་དང་ཐིམ་པ་དགོས་པ་ཟུར་ཙམ་ཡང་མ་གསུངས་པ་དང༌། རྒྱ་གཞུང་ཚད་ལྡན་རྣམས་ལས། མི་གཡོ་བ་ནི་གསུམ་ལྡན་གྱིས། །དྷཱུ་ཏཱིར་རླུང་བཅུ་ཆུད་གྱུར་
པས། །ཕྱི་ནང་རྟོག་འགགས་རྟགས་བཅུ་མཐོང༌། །སོ་སོར་གཅོད་པའི་ཡན་ལག་
ཡིན། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དྷཱུ་ཏཱིར་རླུང་ཚུད་པས་རྟགས་
འཆར་བར་གསུངས་ཀྱི་གནས་པ་དང་ཐིམ་པ་དགོས་པར་མ་གསུང་སོ། ། ། །

505

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

༈ གཉིས་པ་ཉིན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་སྒོམ་ཚུལ་བཤད་པ་ལ་ལྔ། གང་དུ་བསྒོམ་པ་གནས་ཀྱི་ངེས་པ་དང༌། ཇི་ལྟར་འདུག་པ་ལུས་ཀྱི་འདུག་སྟངས་ཀྱི་ངེས་པ་དང༌།
ཇི་ལྟར་ལྟ་བ་མིག་གི་ལྟ་སྟངས་ཀྱི་ངེས་པ་དང༌། ཇི་ལྟར་འཇོག་པ་སེམསཀྱི་འཇོག་
ཚུལ་གྱི་ངེས་པ་དང༌། དེ་ལྟར་བསྒོམས་པས་ཉམས་རྟོགས་སྐྱེ་ཚུལ་གྱི་ངེས་པའོ། ། དང་པོ་ནི། ཡེ་ལེའི་བརྒྱ་བཅུ་དྲུག་པ་ལས། ནམ་མཁའ་ཆུ་འཛིན་བྲལ་བ་དག་ལ་རྣལ་འབྱོར་པ་ཡིས་བགྲད་པའི་མིག་གིས་བལྟ་བར་བྱ་བ་སྟེ། །ཞེས་དང་དེའི་འགྲེལ་པར། འདིར་ཉིན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་ནི་ནམ་མཁའི་ཆུ་འཛིན་བྲལ་བ་དག་ལ་རྣལ་འབྱོར་པ་ཡིས་བགྲད་པའི་མིག་གིས་བལྟ་བར་བྱ་བ་ལྟེ་སྔ་དྲོ་དང་ཕྱི་དྲོ་ཉི་མ་ལ་རྒྱབ་
བསྟན་ནས་སོ། །རྣམ་པ་གཞན་དུ་ན་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་གྱིས་རབ་རིབ་ཏུ་འགྱུར་ཏེ་དེ་ཡིས་ཞེས་པ་ནི་གནོད་པ་ལས་སོ། །ཞེས་ནམ་མཁའ་ཆུ་འཛིན་ཏེ་སྤྲིན་དང་བྲལ་བ་

རྒྱ་ཆེན་པོ་མཐོང་བའི་གནས་སུ་བསྒོམ་པར་གསུངས་པ་ལྟར་ཁང་པའི་གཡབ་འོག་གམ། རི་ཟུར་ལྟ་བུར་ཕྱིན་ནས་མིས་མི་མཐོང་ཙམ་དུ་རྩིག་པས་བསྐྱོར་བའི་གནས་
སུ་སྤྲིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཐོང་བ མིག་ལམ་དུ་གངས་དང་ཆུ་མི་མཐོང་བ། མགོ་ལ་སེར་བུ་དང་འོད་འཚེར་བ་མི་འཕོག་པའི་གནས་སུ་བསྒོམ་མོ། །དེར་ཡང་སྔ་དྲོ་ཁ་ནུབ་ཏུ་བལྟ་བ་དང་ཕྱི་དྲོ་ཁ་ཤར་དུ་བལྟ་བར་གསུངས་པ་ལྟར་
དེའི་རིགས་པས་ལྷོ་ཤར་དང་ལྷོ་ནུབ་ལ་སོགས་པར་ཡང་བལྟ་ཡིས་བྱང་ནུབ་ཏུ་མི་བལྟ་བར་བླ་མ་གོང་མ་རྣམས་གསུང་ངོ༌། །དེ་ཡང་ནམ་མཁའ་ཆུ་འཛིན་བྲལ་བ་དག་ལ་ཞེས་པ་རྩ་འགྲེལ་གྱིས་བསྒོམ་པའི་གནས་བསྟན་པ་ནི་སྙིང་པོ་གསལ་བ་ལས། ཆུ་
འཛིན་དང་ནི་བྲལ་བ་ཡིས། །ནམ་མཁའ་དྭངས་པར་གྱུར་པ་ལ། །སྔ་དྲོ་ཉི་མར་རྒྱབ་

506

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ཕྱོགས་ཏེ། །ཕྱི་དྲོ་ཡང་ནི་དེ་བཞིན་ནོ། །ཉིན་ཕྱེད་མིག་ལ་གནོད་ཕྱིར་སྤངས། །ཞེས་
གསུངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་སོ། །
ཇི་ལྟར་འདུག་པ་ལུས་ཀྱི་འདུག་སྟངས་སོགས་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་དང་
བཞི་པ་རྣམས་ནི་མཚན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་བྱའོ། །
ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཉིན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ལྟ་སྟངས་ཁྱོད་ཀྱིས་མཚན་མའི་རྣལ་
འབྱོར་གྱི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་ལྟར་བྱེད་པ་མི་རིགས་ཏེ། ནམ་མཁའ་ཆུ་འཛིན་བྲལ་བ་དག་ལ་རྣལ་འབྱོར་པ་ཡིས་བགྲད་པའི་མིག་གིས་བལྟ་བར་བྱ་བ་སྟེ། །ཞེས་ནམ་མཁའ་སྤྲིན་དང་བྲལ་བ་ལ་མིག་བགྲད་ནས་བལྟ་བར་གསུངས་ཤིང༌། ཁྱོད་ཀྱིས་

མཚན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ལྟ་སྟངས་བྱེད་པར་བཤད་པའི་དབུ་མའི་ཡར་སྣའི་སྦུབས་
སྟོང་གི་ནམ་མཁའ་ལ་སྤྲིན་དང་བྲལ་མ་བྲལ་གྱི་བཤད་པ་འོང་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་

ཞེ་ན། དེའི་སྐྱོན་མེད་དེ། ཉིན་མཚན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་གཉིས་མིག་གི་ལྟ་སྟངས་
མཚུངས་པ་ཅིག་དགོས་པ་ནི་སྒྲུབ་ལེའི་བརྒྱ་བཅུ་དགུ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འཁོར་ལོ་ཅན་གྱི་ཞེས་པ་གཙུག་ཏོར་གྱི་ཁྲོ་བོའི་ལྟ་བས་ཞེས་པ་ནི་མིག་འཛུམས་པར་སྟེང་
དུ་ལྟ་བས་མཚན་མར་འགྱུར་ཏེ་མཚན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་རྣམ་པ་བཞི་དང་ཉིན་མོའི་
རྣལ་འབྱོར་གྱི་རྣམ་པ་དྲུག་དེ་ནས་གཟུགས་སོ། །ཞེས་པའི་མིག་མི་འཛུམས་པར་
སྟེང་དུ་ལྟ་བས་ཞེས་པ་དེས་རྣལ་འབྱོར་གཉིས་ཀའི་མིག་གི་ལྟ་སྟངས་ཐུན་མོང་དུ་གསུངས་ཤིང༌། མཚན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ལྟ་སྟངས་ངེད་ཀྱིས་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་
པར་གོང་དུ་ལུང་རིགས་ཀྱིས་བསྒྲུབས་ཟིན་ལྟར་ཡིན་པའི་འཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་
བགྲད་པའི་མིག་གིས་བལྟ་ཞེས་པའི་དོན་ནི་འོག་ཏུ་འཆད་དོ། །

507

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཡང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཆོས་རྗེ་བུའི་འཁྲིད་ཡིག་ལས། ལྟ་སྟངས་བྱེད་བཅིངས་བསྒོམ་བྱ་ལ་སེམས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་རྣམས་སྔར་དང་འདྲ་བ་ལ། ཁྱད་པར་
སྤྲིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའི་དབྱིངས་སུ་རིག་པ་བཞག་ལ་གཡས་གཡོན་གྱི་ཡུལ་ལ་

མ་འཕྲོས་མ་ཡེངས་པར་རྩེ་གཅིག་ཏུ་བསྒོམ་མོ། །ཞེས་གསུངས་ནས་ཤེས་བྱེད་དུ། འདིར་ཉིན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་ནི། ནམ་མཁའ་ཆུ་འཛིན་བྲལ་བ་ཞེས་སོགས་འདྲེན་པར་མཛད་དོ། །འདིའི་བཞེད་པ་ནི་ལྟ་སྟངས་མཚན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་བཞིན་དུ་བྱས་ནས། ནམ་མཁའ་ཆུ་འཛིན་བྲལ་བ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སེམས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་ཁྱད་པར་བ་
བསྟན་པ་དང༌། ནམ་མཁའ་ཡང་ཕྱི་རོལ་གྱི་ནམ་མཁའ་སྤྲིན་མེད་པ་ལ་བཞེད་པར་
མངོན་ཞིང༌། བོད་ཀྱི་བླ་མ་མང་པོ་ཞིག་མིག་གི་ལྟ་སྟངས་དང་དེ་ཡང་ཕྱི་རོལ་གྱི་

ནམ་མཁའ་ལ་བྱེད་པ་བསྟན་པར་མཛད་དོ། །
འདི་ནི་དཔྱད་པར་བྱ་བའི་གཞི་ཆེ་བར་སྣང་བས་བདག་ཉིད་ལ་ཤར་ཚོད་ཀྱི་རྒྱུད་འགྲེལ་གྱི་དགོངས་པ་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་ཉིན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་འཇུག་
པའི་ཚེ་ལུས་གནད་ལྟ་སྟངས་སེམས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་རྣམས་མཚན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་
གྱི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་ལྟར་བསྒོམས་པས་དུ་བ་སོགས་ཀྱི་རྟགས་རྣམས་འདོད་
དགུར་འཆར་ཞིང༌། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་དག་དང་རྒྱུན་འཐུད་ནས་ཉིན་རྟགས་རྣམས་
ཀྱང་མྱུར་དུ་འཆར་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་གི་འཆར་ཚུལ་ཡང་དུ་བ་སོགས་ཀྱི་རྟགས་

བཞི་པོ་རྣམས་ཀྱི་མཐར་སྤྲིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་འདྲི་མ་དང་བྲལ་བ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པ་
ཤར་བའི་ཚེ་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པ་དེ་ཉིད་ལ་དེ་ལྟར་དུ་མཐོང་བའི་རྣལ་འབྱོར་པས་ཤའི་སྤྱན་ནམ་ལྷའི་མིག་གི་དབང་པོ་བགྲད་པས་བལྟ་བར་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་བལྟས་

508

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།
པས་སྤྲིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་དྲི་མ་དང་བྲལ་བ་ལྟར་སྣང་བ་དེ་ཉིད་ལས་འབར་བ་ལ་སོགས་པའི་ཉིན་རྟགས་དྲུག་འཆར་ཡིན་ནོ། །དེ་ནས། ནམ་མཁའ་ཆུ་འཛིན་བྲལ་བ་དག་ལ་རྣལ་འབྱོར་པ་ཡིས་བགྲད་པའི་མིག་གིས་བལྟ་བར་བྱ་བ་སྟེ། །ཞེས་པས་ནམ་མཁའ་ནི་དུ་སོགས་ཀྱི་རྟགས་བཞིའི་མཐར་བྱུང་བའི་སྤྲིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་
ལ་བྱེད་པ་དང༌། རྣལ་འབྱོར་པས་བགྲད་པའི་མིག་གིས་བལྟ་བའི་མིག་ཀྱང་ཤའི་མིག་གམ་ལྷའི་མིག་ལ་བྱེད་དགོས་ཏེ། ཉིན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་བསྒོམས་པས་ཐོག་མར་དུ་སོགས་ཀྱི་རྟགས་བཞིའི་མཐར་སྤྲིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་འཆར་ལ། དེའི་དེ་
མ་ཐག་ཏུ་ཉིན་རྟགས་རྣམས་འཆར་བ་ཡིན་ཞིང༌། ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་འཆར་བའི་སྐབས་དེར་ཕྱི་རོལ་གྱི་ནམ་མཁའ་ལ་ལྟ་བའི་ད་ལྟར་གྱི་མིག་ལྟ་བུ་རྣམ་སྨིན་གྱི་མིག་
གིས་ལྟ་བ་འོང་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དུ་བ་ལྟ་བུའི་རྟགས་དང་པོར་ཤར་བའི་དུས་ནས་མིག་སོགས་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་འབྲེལ་བ་བཀག་
ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གལ་ཏེ་ཉིན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་བསྒོམས་པ་ལས་ཐོག་མར་དུ་སོགས་ཀྱི་རྟགས་
སྤྲིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་དང་བཅས་པ་ཤར་བའི་རྗེས་ཐོགས་སུ་ཉིན་རྟགས་རྣམས་འཆར་བར་གྲུབ་ན། ཁྱེད་ཀྱིས་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་དུ་ཆུག་མོད་ཀྱང༌། ཉིན་
མོའི་རྣལ་འབྱོར་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བར་སྣང་བས་རྒྱས་པར་བརྗོད་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་བདེ་མཆོག་སྟོད་འགྲེལ་ལས། འདིར་རང་བྱིན་གྱིས་བརླབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སོ་སོར་
སྡུད་པས་ཀུན་རྫོབ་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་མཐོང་བའོ། །མཚན་མ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྲིན་དང་དུ་

བ་ལ་སོགས་པ་ལྟར་སྣང་བ་སྟེ་དེ་ཡང་སྒྲོན་མའི་མཐར་ཐུག་པ་དང་པོ་མཐོང་

509

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

བའོ། །དེ་ནས་སྤྲིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་དྲི་མ་དང་བྲལ་བའོ། །རྒྱུད་གཞན་རྣམས་སུ་གཞན་འབར་བ་ལ་སོགས་པ་ཐིག་ལེའི་མཐར་ཐུག་མཚན་མ་རྣམ་པ་དྲུག་སྟེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་སྒྱུ་འཕྲུལ་དྲ་བའི་ཏིང་འཛིན་དྲ་བའི་ལེའུར་གསུངས་པ་འདི་ལྟ་སྟེ།
ནམ་མཁའ་ལས་བྱུང་རང་བྱུང་བ། །ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་མེའོ་ཆེ། །འོད་ཆེན་རྣམ་པར་སྣང་བར་བྱེད། །ཡེ་ཤེས་སྣང་བ་ལམ་མེ་བ། །འགྲོ་བའི་མར་མེ་ཡེ་ཤེས་སྒྲོན། །གཟི་
བརྗིད་ཆེན་པོ་འོད་གསལ་བ། །རིག་པའི་རྒྱལ་མཆོག་སྔགས་དབང་པོ། །གསང་སྔགས་རྒྱལ་པོ་དོན་ཆེན་བྱེད། །ཅེས་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས་ཀྱིས་སྒྱུ་འཕྲུལ་དྲ་
བར་མཚན་མ་གཞན་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དགོངས་པའི་སྐད་གཞན་གྱིས་

གསུངས་ཏེ། སྔར་བརྗོད་པའི་སྤྲིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་ལས་བྱུང་བའི་སྣང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་སེམས་ལས་བྱུང་བས་ནམ་མཁའ་ལས་བྱུང་རང་བྱུང་བའོ། །འདིར་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་མེའོ་ཆེ་ཞེས་པ་འབར་བ་ལྟར་སྣང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གསལ་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ།
དེ་ཡང་ཇི་ལྟར་བསྟན་སྙམ་ན། འདིར་རང་བྱིན་གྱིས་བརླབས་ཞེས་པ་ནས།
དེ་ནས་སྤྲིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་དྲི་མ་དང་བྲལ་བའོ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་རྡོ་རྗེ་གུར་
ནས་སོར་སྡུད་ཀྱི་མཚན་རྟགས་རྣམས་གསུངས་ཚུལ་བསྟན། རྒྱུད་གཞན་རྣམས་སུ་
གཞན་འབར་བ་ལ་སོགས་པ་ཞེས་པ་ནས། དགོངས་པའི་སྐད་གཞན་གྱིས་གསུངས་

ཏེ། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ཉིན་རྟགས་དྲུག་སྒྱུ་འཕྲུལ་དྲ་བའི་ཏིང་འཛིན་དྲ་བའི་ལེའུ་ལས་གསུངས་ཚུལ་བསྟན། དེའི་རྗེས་ཀྱི། སྔར་བརྗོད་པའི་སྤྲིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་
ཞེས་གསུངས་པའི་ནམ་མཁའ་ནི་སྔར་མཚན་རྟགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བརྗོད་པའོ། །དེ་

510

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།
ནས་སྤྲིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་དྲི་མ་དང་བྲལ་བའོ་ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྲིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་དེ་ཡིན་ལ། ནམ་མཁའ་ལ་བྱུང་བའི་སྣང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཞེས་པའི་སྣང་བ་ནི་འབར་བ་སོགས་ཉིན་རྟགས་རྣམས་ཡིན་ཞིང༌། ཉིན་རྟགས་ཀྱི་འབར་བ་

སོགས་ཀྱི་སྣང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྤྲིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་ལྟར་སྣང་བའི་རྣམ་པ་
ཅན་གྱི་སེམས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ལས་བྱུང་བས་ན་ནམ་མཁའ་ལས་བྱུང་རང་བྱུང་བའོ། །ནམ་མཁའ་ལས་བྱུང་རང་བྱུང་བ་དེ་ཡང་ཇི་ལྟ་བུ་སྙམ་ན། དེ་ཉིད་འཆད་པ་ནི། ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་མེའོ་ཆེ། །ཞེས་སོགས་ཏེ། དེ་ཡང་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཞེས་སོགས་དགོངས་པའི་སྐད་གཞན་གྱིས་འཆད་པའི་སྐབས་
འདིར་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་མིའོ་ཆེ་ཞེས་པ་ནི་མེ་འབར་བ་ལྟར་སྣང་བའོ། །ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་མཚན་རྟགས་བཞི་པ་སྒྲོན་མེ་འབར་བའོ། །
ལྔ་པ་རྟག་ཏུ་སྣང་བ་ནི། སྤྲིན་མེད་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་སོ། །དེ་ནས་སྤྲིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་དང་མཚུངས་པར་སྣང་བ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་མེའི་རྣམ་པ་ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་པའི་སྤྲིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་ལྟར་སྣང་བ་ནི་དུ་བ་སྨིག་རྒྱུ་
མཁའ་སྣང་སྒྲོན་མ་དང་བཞི་རིམ་པ་ཅན་དུ་བྱུང་བའི་མཐར་འབྱུང་བར་ངེས་པ་ཡིན་ལ། སྔར་བརྗོད་པའི་སྤྲིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་ཞེས་པ། དེ་ནས་སྤྲིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་དྲི་མ་དང་བྲལ་བའོ་ཞེས་པའི་ནམ་མཁའ་ལ་བྱ་སྟེ། སྔར་བརྗོད་པའི་སྤྲིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་ཞེས་པའི་ནམ་མཁའ་ལྟར་སྣང་བ་དེ་ལས་དེ་མ་ཐག་འབར་བ་སོགས་ཉིན་རྟགས་རྣམས་འབྱུང་བ་དེའི་ཕྱིར་ན་ཉིན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་བསྒོམས་པ་ལས་ཐོག་མར་དུ་སོགས་ཀྱི་རྟགས་སྤྲིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་མཚན་རྟགས་ལྟ་བུ་

511

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དང་བཅས་པ་ཤར་བའི་རྗེས་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཉིན་རྟགས་རྣམས་འཆར་བར་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །
གཞན་ཡང་ནཱ་རོ་པའི་དབང་མདོར་བསྟན་གྱི་འགྲེལ་པ་ལས། ཇི་སྐད་དུ་
དཔལ་འདུས་པ་ལ་སོགས་པར། དང་པོ་དང་གཉིས་པ་བཟློག་པས་གསུངས་པ། འགོག་པ་རྡོ་རྗེར་བགྲོད་སེམས་ལ། །མཚན་མ་ཉེར་འཛིན་སྐྱེ་འགྱུར་བ། །དང་པོ་
སྨིག་རྒྱུའི་རྣམ་པ་སྟེ། །གཉིས་པ་དུ་བ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་མཁའ་སྣང་རྣམ་པ་སྟེ། །བཞི་པ་སྒྲོན་མ་རབ་འབར་བའོ། །ལྔ་པ་རྟག་ཏུ་སྣང་བ་ནི། །སྤྲིན་མེད་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་སོ། །དེ་ནས་སྤྲིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་དང་འདྲ་བར་སྣང་བ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་མེའི་རྣམ་པ་སྟོང་པའི་སྣང་བ་ནི་འབར་བའོ། །ཞེས་པ་ནས། ཟླ་བའི་དཀྱིལ་

འཁོར་གྱི་རྣམ་པར་སྣང་བའོ་ཞེས་པའི་བར་གསུངས་ནས་དེའི་རྗེས་དེ་མ་ཐག་ཏུ།
མཚན་མ་དྲུག་པོ་འདི་རྣམས་ནི་སྤྲིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་ལྟར་སྣང་བ་ལས་བྱུང་བའི་
ཕྱིར་ཉིན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་དང་བླ་གབ་མེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་རོ། །
ཞེས་གསུངས་པ་འདིས་ཀྱང་ཉིན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་བསྒོམས་པས་དུ་བ་ནས་སྤྲིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་ལྟར་སྣང་བའི་བར་གྱི་རྟགས་རྣམས་འདོད་དགུར་འབྱུང་
བའི་རྗེས་སུ་སྤྲིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་ལྟར་སྣང་བ་དེ་ཉིད་ལས་འབར་བ་སོགས་ཉིན་
རྟགས་རྣམས་འབྱུང་བར་གསལ་བར་བསྟན་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་ཡོན་ཏན་གྱིས་

འགེངས་པ་ལས་ཀྱང༌། དང་པོ་སྨིག་རྒྱུ་ནས་སྤྲིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་ལྟར་སྣང་བའི་
རྟགས་རྣམས་དཔལ་འདུས་པ་ནས་གསུངས་ཚུལ་བཤད་པའི་རྗེས་སུ། དེ་ནས་སྤྲིན་

མེད་པའི་ནམ་མཁར་སྣང་བ་ཅན་མ་ཅན་མེའི་རྣམ་པ་སྟོང་པའི་སྣང་བ་དེ་ནི་འབར་

512

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

བའོ། །ཞེས་ནཱ་རོ་པ་བཞིན་དུ་གསུངས་སོ། །
འགྲེལ་ཆེན་ལས་ཀྱང༌། དེ་ནས་སྤྲིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་ལ་བལྟས་ཏེ་ནམ་མཁའ་དེ་ལས་ཀྱང་ཉིན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ནམ་མཁའ་ལས་བྱུང་རང་བྱུང་བ་ཞེས་
གསུངས་པའོ། །དེ་ནས་སྤྲིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་ལ་བལྟས་ཏེ་ཞེས་པའི་ནམ་མཁའ་དེ་ཡང་དུ་བ་སོགས་བཞིའི་མཐར་ཤར་བའི་སྤྲིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་ལྟར་སྣང་བ་དེ་ཉིད་ལ་བྱེད་དགོས་ཏེ། ནམ་མཁའ་དེ་ལས་ཀྱང་ཉིན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ནམ་མཁའ་

ལས་བྱུང་རང་བྱུང་བ་ཞེས་ནམ་མཁའ་དེ་ནམ་མཁའ་ལས་བྱུང་རང་བྱུང་བའི་ནམ་མཁའ་བཤད་པ་གང་ཞིག །ནམ་མཁའ་ལས་བྱུང་རང་བྱུང་བ་ཞེས་པའི་ནམ་མཁའ་དེ་དུ་བ་སོགས་བཞིའི་མཐར་བྱུང་བའི་སྤྲིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་ལ་བྱེད་པར་བདེ་མཆོག་སྟོད་འགྲེལ་དུ་གསུངས་པའི་དོན་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་
བཞིན་དུ་ནཱ་རོ་པའི་དབང་མདོར་བསྟན་གྱི་འགྲེལ་པ་ལས་འགྲེལ་ཆེན་བཞིན་དུ་
གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ཡང་འདི་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །
འོ་ན་ཉིན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་བསྒོམས་པ་ལས་དུ་བ་ནས་སྒྲོན་མ་ལྟ་བུའི་བར་
གྱི་རྟགས་བཞིའི་མཐར་ཤར་བའི་སྤྲིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་ལྟར་སྣང་བ་དེ་ལ་ལྟ་བའི་ཤའི་མིག་གམ་ལྷའི་མིག་ཇི་ལྟ་བུ་སྙམ་ན། དེ་ཡང་ཐོག་མར་སོར་སྡུད་ཀྱི་དམིགས་
པ་བསྒོམས་པས་རླུང་དབུ་མར་ཚུད་དེ་དབང་ཡུལ་གྱི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་འབྲེལ་བ་
ཆད་ནས་དུ་སོགས་ཀྱི་རྟགས་ཐོག་མར་ཤར་བའི་ཚེ་རྟགས་རྣམས་གསལ་བར་
མཐོང་བའི་ཤའི་སྤྱན་ནམ་ལྷའི་མིག་རྣལ་འབྱོར་པ་དེའི་རྒྱུད་ལ་གྲུབ་འོང་བ་དེ་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཤའི་སྤྱན་གྱིས་དང་པོར་རང་

513

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

གི་སེམས་ཀྱི་སྣང་བ་མཐོང་ཞིང༌། ཞེས་གསུངས་པ་དང༌། སྒྲུབ་ལེའི་བརྒྱ་བཅུ་དྲུག་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་སོ་སོར་སྡུད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལུས་ལ་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་བཅུ་པོ་རྣམས་ཀྱི་འགྲེལ་པས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རབ་ཏུ་འཇུག་པ་མེད་པ་སྟེ་སྟོང་
པའི་གཟུགས་ཀྱི་ཡུལ་རྣམས་ལ་མིག་གཞན་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་ལྔ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་

རབ་ཏུ་འཇུག་པའོ། །
ཞེས་གསུངས་པའི་མིག་གཞན་ཞེས་པ་ཤའི་མིག་ལ་མཛད་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་བདེ་མཆོག་སྟོད་འགྲེལ་ལས་ཀྱང༌། འདིར་སོ་སོར་སྡུད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་རྣམས་ལ་མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་
རྣམས་ཀྱིས་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་མི་འཇུག་པར་ནང་གི་ཡུལ་རྣམས་ལ་ལྷའི་མིག་གི་དབང་པོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལྷའི་མིག་གི་རྣམ་
པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་རྣམས་འཇུག་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཤའི་སྤྱན་དེ་ཡང་སོར་སྡུད་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་དམིགས་པ་བསྒོམས་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། ཡེ་ལེའི་
བརྒྱ་ཉེར་ལྔ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་ལྟར་རིམ་པས་ཤའི་སྤྱན་དང་ལྷའི་སྤྱན་དང་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྱན་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱན་ནི་བསྒོམས་པའི་
སྟོབས་ཀྱི་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
དེ་ལྟར་ན་ནམ་མཁའ་ཆུ་འཛིན་བྲལ་བ་དག་ལ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཉིན་མོའི་རྣལ་
འབྱོར་བསྒོམས་པའི་གནས་དང༌། ཉིན་རྟགས་རྣམས་སྤྲིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ལ་འཆར་བའི་ནམ་མཁའ་མཚན་གཞི་བསྟན་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རྒྱུད་དང་འགྲེལ་ཆེན་འདིའི་འཆད་ཚུལ་གཅིག་གོ །གཞན་ཡང་ནམ་མཁའ་ཆུ་འཛིན་བྲལ་བ་ཞེས་

514

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

སོགས་ཀྱི་དོན་བླ་མ་འགའ་ཞིག་བཞེད་པ་ལྟར་ཉིན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ལྟ་སྟངས་

བསྟན་པར་བྱེད་ན་ཡང༌། མིག་མི་འཛུམས་པར་སྟེང་དུ་ལྟ་བས། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

ཉིན་མཚན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་གཉིས་ཀྱི་ལྟ་སྟངས་ཐུན་མོང་དུ་བསྟན་ནས་སྟེང་དུ་ལྟ་
ཚུལ་ལ་མཚན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་གྱིས་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་དང༌། ཉིན་མོའི་རྣལ་
འབྱོར་གྱིས་ཕྱི་རོལ་གྱི་ནམ་མཁའ་སྤྲིན་མེད་པ་ལ་མིག་གཉིས་བགྲད་ནས་ལྟ་བའི་
ལྟ་སྟངས་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་བྱས་པས་རླུང་དབུ་མར་མི་ཚུད་པའི་སྐྱོན་ཡང་མེད་དེ། མཚན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་སྒོམ་པའི་ཚེ་ལྟ་སྟངས་དང་སེམས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་གོང་དུ་
བཤད་པ་ལྟར་བྱས་པས་རླུང་དབུ་མར་ཚུད་ནས་མཚན་རྟགས་རྣམས་ཤར་བ་ཡིན་ལ། མཚན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་མཐར་ཕྱིན་ནས་ཉིན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་
པས་དེ་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ་རླུང་དབུ་མར་འཇུག་པ་ལ་ལེགས་པར་བྱང་ཡོད་པའི་
གནད་ཀྱིས་སེམས་འཇོག་ཚུལ་མཚན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་སྐབས་ལྟར་བྱས་ཏེ་ལྟ་
སྟངས་ཀྱིས་ཕྱི་རོལ་གྱི་ནམ་མཁའ་སྤྲིན་མེད་པ་ལ་མིག་བགྲད་ནས་ལྟ་བའི་ལྟ་སྟངས་
བྱས་ཏེ་ཉིན་མོའིརྣལ་འབྱོར་བསྒོམས་པས་ཐོག་མར་མཚན་རྟགས་མྱུར་དུ་འཆར་ཞིང༌། དེ་ནས་མཚན་རྟགས་ཀྱི་མཐའི་ནམ་མཁའ་སྤྲིན་མེད་པ་ལྟར་སྣང་བ་ལ་མེ་འབར་བ་ལྟ་བུ་སོགས་ཉིན་རྟགས་འཆར་བ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལྟར་ལྟ་སྟངས་ནི་དབང་པོའི་སྒོ་ནས་འཇུག་པའི་རླུང་རྣམས་རེངས་པའི་
ཕྱིར་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ཞིང༌། མིག་འབྱེད་འཛུམས་དང་སྒུལ་སྐྱོད་མེད་པར་ཕྱི་རོལ་གྱི་

ནམ་མཁའ་ལ་བགྲད་ནས་ལྟ་བའི་ལྟ་སྟངས་ཀྱིས་ཀྱང་བྱ་བ་དེ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་

རོ། །སོར་སྡུད་རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་དགོངས་པ་ལྟར་འཆད་པ་ལ་རྒྱུད་དང་འགྲེལ་ཚིག་

515

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

འདིའི་འཆད་ཚུལ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བར་སྣང་བ་ལ་དགོངས་པ་འགྲེལ་པ་པོ་གཞན་རྣམས་ནི་ཅི་ཡང་མི་གསུང་ལ། བདག་ནི་རྣམ་དཔྱོད་ཉམ་ཆུང་ཞིང་སྦྱངས་པའི་སྟོབས་དམན་ནའང་ཆེ་ལོང་དུ་བཤད་པ་འདི་ལ་དཔྱོད་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་ལེགས་པར་
བརྟག་པར་མཛད་དུ་གསོལ། །
ལྔ་པ་དེ་ལྟར་བསྒོམས་པས་ཉམས་རྟོགས་སྐྱེ་ཚུལ་གྱིས་ངེས་པ་ནི། ཡེ་ལེའི་བརྒྱ་བཅོ་ལྔ་པ་ལས། འབར་བ་དང་ནི་ཟླ་བ་ཉི་མ་རྡོ་རྗེ་རྣམས་དང་མཆོག་གི་ཆ་དང་ཐེིག་ལེ་མཐོང་བར་འགྱུར། །
དེ་ཡི་དབུས་སུ་སངས་རྒྱས་གཟུགས་ནི་ཡུལ་དང་རྣམ་པར་བྲལ་བ་དུ་མ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ། །ནམ་མཁའ་ཆུ་འཛིན་བྲལ་བ་དག་ལ་རྣལ་འབྱོར་པ་ཡིས་བགྲད་པའི་མིག་གིས་བལྟ་བར་བྱ་བ་སྟེ། །རེ་ཁ་ནག་པོ་དྲི་མེད་འོད་ཟེར་འཕྲོ་བ་དུས་ཀྱི་རྩ་ལ་མཐོང་བར་གྱུར་གྱི་བར་དུའོ། །ཞེས་དང༌། དེའི་འགྲེལ་པར། དེ་ནས་
སྤྲིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་ལ་བལྟ་སྟེ་ནམ་མཁའ་དེ་ལས་ཀྱང་ཉིན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་
གྱི་ནམ་མཁའ་ལས་བྱུང་རང་བྱུང་བ། །ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་མེ་བོ་ཆེ། །ཞེས་པའི་བར་བ་མཐོང་སྟེ་སྤྲིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་ལའོ། །དེ་བཞིན་དུ་འོད་ཆེན་རྣམ་པར་སྣང་
བར་བྱེད། །ཡེ་ཤེས་སྣང་བ་ལམ་མེ་བ་ནི་ཟླ་བ་སྣང་བའོ། །འགྲོ་བའི་མར་མེ་ནི་ཉི་མའོ། །ཡེ་ཤེས་སྒྲོན་ནི་རྡོ་རྗེ་སྟེ་སྒྲ་གཅན་ནོ། །གཟི་བརྗིད་ཆེན་པོ་འོད་གས་ལ་བ་ནི་གློག་སྟེ་མཆོག་གི་ཆའོ། །སྔགས་མཆོག་མངའ་བདག་རིགས་སྔགས་རྒྱལ་ནི་ཐིག་ལེའོ། །དེ་ལྟར་མཚན་མ་རྣམ་པ་བཅུ་སྟེ་འདུས་པ་ལ་སོགས་པ་ལས་མཚམ་མོའི་རྣལ་འབྱོར་དང་མཚན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པ་ལས་ཉིན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་གྱིས་

516

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་སོ། ། དེ་ནས་གསང་སྔགས་རྒྱལ་པོ་དོན་ཆེན་བྱེད་
ཅེས་པ་ནི་བུམ་པ་དང་སྣམ་བུ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་གཟུགས་མཐོང་བའོ། །དེའི་དབུས་སུ་སྟེ་ཐིག་ལེའི་དབུས་སུ་སངས་རྒྱས་གཟུགས་ནི་རྫས་མེད་པའི་
ཕྱིར་དང་བཏགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཡུལ་དང་རྣམ་པར་བྲལ་བ་དུ་མ་ལོངས་སྤྱོད་
རྫོགས་པའི་སྐུའོ་ཞེས་དང༌། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ཉི་མ་སོ་སོར་བལྟ་བར་བྱ་སྟེ་ཐིག་ལེའི་དབུས་སུ་རེ་ཁཱ་ནག་པོ་སྐྲའི་ཚད་ཙམ་དྲི་མེད་འོད་ཟེར་འཕྲོ་བ་དུས་ཀྱི་རྩ་ཞེས་
པ་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱི་ལ་མཐོང་བར་གྱུར་གྱི་བར་དུའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཉིན་
རྟགས་དྲུག་དང༌། རྟགས་བཅུ་རྫོགས་པའི་མཐར་འབྱུང་བའི་རྟགས་རྣམས་ཀྱང་བསྟན་ཏོ། །
དེ་བཞིན་དུ་སྟོད་འགྲེལ་ལས་ཀྱང༌། འདིར་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་མི་བོ་ཆེ་ཞེས་
པ་འབར་བ་ལྟར་སྣང་བའོ། །འོད་ཆེན་རྣམ་པར་སྣང་བར་བྱེད་ཅེས་པ་ཟླ་བ་ལྟར་སྣང་བའོ། །དེ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་སྣང་བ་ལམ་མེ་བ་ཞེས་པའོ། །འགྲོ་བའི་མར་མེ་ཞེས་པ་ཉི་མ་ལྟར་སྣང་བའོ། །ཡེ་ཤེས་སྒྲོན་མ་ཞེས་པ་སྒྲ་གཅན་ལྟར་སྣང་བའོ། །གཟི་བརྗིད་ཆེན་པོ་འོད་གསལ་བ་ཞེས་པ་གློག་ལྟར་སྣང་བའོ། །རིག་པའི་རྒྱལ་མཆོག་སྔགས་དབང་པོ་ཞེས་པ་ཐིག་ལེ་ལྟར་སྣང་བའོ། །ཁ་དོག་སྔོན་པོ་ཟླ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་རྣམ་

པའོ། །གསང་སྔགས་རྒྱལ་པོ་དོན་ཆེན་བྱེད་ཅེས་པ་ཁམས་གསུམ་པའི་རང་བཞིན་
གྱི་སྣང་བའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་སྒྱུ་མ་དང་རྨིལ་ལམ་དང་པྲ་ཕབ་པ་ལྟ་བུར་སོ་སོར་
སྡུད་པས་མིག་གི་དབང་པོའི་བྱེད་པས་རྣལ་འབྱོར་པས་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། འགྲེལ་པ་གཉིས་ཀས་ཉིན་རྟགས་དྲུག་དང༌། དེ་དག་གི་མཐར་འབྱུང་

517

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

བའི་རྟགས་རྣམས་མཚན་བརྗོད་ཀྱིས་དགོངས་པའི་སྐད་གཞན་གྱིས་གསུངས་པ་
རྣམས་ཀྱི་དོནགསལ་བར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལྟར་ན་མཚན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་མཐར་ཕྱིན་པའི་རྗེས་སུ་གོང་དུ་བཤད་
པའི་ཉིན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་སྒོམ་པའི་གནས་དེར་ལུས་གནས་དང་དམིགས་པ་ལ་སེམས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་མཚན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་ལྟར་བྱས།
མིག་གི་ལྟ་སྟངས་གཉིས་པོ་གང་ཡང་རུང་བ་བྱས་ཏེ་བསྒོམས་པ་ལས་དུ་བ་ནས་སྤྲིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་ལྟར་སྣང་བའི་བར་རྣམས་མྱུར་པོར་འབྱུང་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་ནམ་མཁའ་ལྟར་སྣང་བའི་ནམ་མཁའ་དེ་ཉིད་ལ་ཐོག་མར་མེ་འབར་བའི་རྣམ་པ་ལྟ་བུ་དང༌། དེའི་རྗེས་སུ་ཟླ་བ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པ་དང༌། དེའི་རྗེས་སུ་ཉི་མ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པ་དང༌། དེའི་རྗེས་སུ་སྒྲ་གཅན་ལྟ་བུའི་རྣམ་པ་ནག་ཁྱིམ་པ་ལ་མིག་མང་པོ་ཁྲ་ཆེམ་ཆེམ་པའི་རྣམ་པ་དང༌། དེའི་རྗེས་སུ་མཆོག་གི་ཆ་སྟེ་གློག་དམར་འཁྱུག་པ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པ་དང༌། དེའི་རྗེས་སུ་ཐིག་ལེ་སྔོན་པོ་ཟླ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལྟ་བུ་ཟླུམ་པའི་རྣམ་པ་དང༌།
དེའི་རྗེས་སུ་བུམ་པ་དང་སྣམ་བུ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་པའི་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་མཐོང་ངོ་ དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཐིག་ལེ་སྔོན་པོ་ཟླུམ་པོ་དེའི་དབུས་སུ་རེ་ཁཱ་ནག་པོ་སྐྲའི་ཚད་ཙམ་དྲི་མེད་འོད་ཟེར་འཕྲོ་བ་དང་རེ་ཁཱ་ལ་ཡང་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་ཡབ་ཡུམ་ཞལ་སྦྱོར་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་དང་དེའི་བདག་ཉིད་
རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་པའི་འཇིག་རྟེན་གསུམ་མཐོང་ཞིང་ཐིག་ལེ་རེ་ཁཱ་དང་བཅས་པ་དེ་རྣམས་ཀྱང་དུས་ཀྱི་རྩ་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱིའི་ནང་དུ་མཐོང་བ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལྟར་ཡང་ཡོན་ཏན་གྱིས་འགེངས་པ་ལས། གཙུག་ཏོར་གྱི་གཟུགས་ནི་

518

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་སོ། །ཁམས་གསུམ་པ་ཞེས་པ་ནི་ཐིག་ལེ་ཆེན་པོའི་དབུས་
སུ་རི་མོ་ནག་པོ་ལ་སོ་སོར་སྣང་བ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་པ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུའི་བདག་ཉིད་འཇིག་རྟེན་གསུམ་མཐོང་བའོ། །ཞེས་བཤད་པ་ནི་ཐིག་ལེའི་དབུས་སུ་རེ་ཁཱ་ནག་པོ་སྐྲའི་ཚད་ཙམ་དྲི་མེད་འོད་ཟེར་འཕྲོ་བ་དུས་ཀྱི་རྩ་ཞེས་པ་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱི་
ལ་མཐོང་བར་གྱུར་གྱི་བར་དུའོ་ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་བསམས་པས་སོ། །དེ་ཡང་
གང་གིས་མཐོང་བ་ཡིན་སྙམས་ན། ནཱ་རོ་པའི་དཔལ་མདོར་བསྟན་གྱི་འགྲེལ་པ་
ལས། ནང་གི་ཡུལ་རྣམས་ལ་ཤའི་མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཤའི་མིག་
གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་རབ་ཏུ་འཇུག་པ་ནང་དུ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དམིགས་པས་པྲ་ཕབ་པའི་གཞོན་ནུ་མས་མེ་ལོང་ལ་མཐོང་བ་ལྟར་སྟོང་པ་མ་བཏགས་པ་ལ་བཏགས་པའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་མཐོང་བ་ནི་སོ་སོར་སྡུད་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་བརྗོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སོར་སྡུད་ཀྱི་དམིགས་པ་བསྒོམས་པས་ད་
ལྟར་གྱི་མིག་དབང་འདི་ལས་གཞན་པའི་ཤའི་མིག་གིས་དབང་པོ་ཞིག་འགྲུབ་ལ། མིག་དབང་དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཤའི་མིག་གི་དབང་ཤེས་ཀྱིས་མཐོང་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་
ཡང་སྤྱིར་ཤའི་མིག་ཤེས་ཀྱིས་ཡུལ་ཇི་ཙམ་མཐོང་བ་ཡིན་ནི་ཡོན་ཏན་གྱིས་

འགེངས་པ་ལས། ཤའི་མིག་གིས་ནི་དཔག་ཚད་བརྒྱའི་བར་དུ་ཆོད་པའི་དངོས་པོ་མཐོང་བ་སྟེ་ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །འོ་ན་ལྷའི་མིག་དང་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་སྙམ་ན། དེ་ཉིད་ལས། ལྷའི་མིག་གིས་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མཐའ་ཡས་པའི་བར་དུ་ཆོད་པའི་
ཕྲ་མོ་དང་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་གཟུགས་མཐོང་བས་སོ། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ཁྱད་པར་

ཡོད་ཅིང་གོང་དུ་སྟོད་འགྲེལ་དྲངས་པར་ལྷའི་མིག་ཅེས་གསུངས་པ་ཡང་ཤའི་མིག་

519

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ལ་གོ་བར་བྱ་དགོས་སོ། །
དེ་ཡངསྟོང་གཟུགས་དེ་དག་གི་ངོ་བོ་ནི་སྤྲིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའི་
སྟོང་སང་གི་ཡུལ་སྣང་ཅན་གཉུག་མ་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་དེའི་གཟུགས་བརྙན་
རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་རྫས་དང་བྲལ་བ་བློས་མ་བཏགས་པར་རང་དབང་དུ་ཤར་བའི་དུ་
སོགས་ཀྱི་སྣང་བའམ་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་རྒྱུད་འགྲེལ་ཆེན་དང་བཅས་པ་ལས༌། སྟོང་པ་ལས་ནི་དུ་བ་སྨིག་རྒྱུ་ཞེས་སོགས་དུ་མ་ཞིག་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྟོང་པ་ལས་ནི་ཞེས་པའི་སྟོང་པ་ནི་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་ཀྱི་རྣམ་པ་སྟོང་སང་དེ་ལ་
བྱས་ནས། དེ་ལས་དེའི་གཟུགས་བརྙན་གྱི་སྟོང་གཟུགས་རྣམས་འབྱུང་བ་ལ་
དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་འགྲེལ་དང་དགོངས་པ་མཐུན་པར་བདེ་མཆོག་སྟོད་འགྲེལ་ལས། ནང་དུ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དམིགས་པས་སྟོང་པ་ལ་མ་བཏགས་པའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་མཐོང་བ་ནི་པྲ་ཕབ་པས་མེ་ལོང་ལ་གཞོན་ནུ་མས་གཟུགས་མཐོང་བ་ལྟར་ཁམས་གསུམ་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་བརྙན་མཐོང་བ་ལས་སོ་སོར་སྡུད་
པའི་ཡན་ལག་ཏུ་བརྗོད་དོ། །ཞེས་ནང་དུ་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་ཀྱི་རྣམ་པ་སྟོང་དུ་བ་
ལ་དམིགས་པ་ལས་སྟོང་གཟུགས་མཐོང་བར་གསུངས་པ་དང༌། གཞན་ཡང་རང་གི་ལྟ་བའི་འདོད་པ་མདོར་བསྟན་པ་ལས། ཡོད་དང་མེད་ལས་རྣམ་པར་འདས། །ཟག་པ་མེད་པའི་བློ་ནི་གང༌། །ཟམ་མོ་དེ་ནི་དམིགས་པ་མེད། །ཡིད་ཆེས་དོན་ཅན་བསྒོམས་པར་བྱ། །དང་པོ་སྨིག་རྒྱུ་རྣམ་པ་སྟེ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་ཤིང༌། དེའི་དོན་ནི་ཡུལ་
ཡོད་པ་དང་མེད་པར་འཛིན་པའི་གཉིས་སྣང་ལས་རྣམ་པར་འདས་པའི་འོད་གསལ་
གྱི་སེམས་ཟག་པ་མངོན་གྱུར་དུ་མེད་པའི་བློ་ནི་གང་ཡིན་པའི་ཟབ་མོ་དེ་ལ་ནི་

520

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

དམིགས་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་ཞིང༌། དེ་ལྟ་བུའི་དམིགས་མེད་དེ་ནི་ཡིད་ཆེས་པའི་དོན་དུ་བ་སོགས་འཆར་བ་ཡིན་པས་དམིགས་མེད་དེ་བསྒོམས་པ་བྱ་ཞེས་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་ནཱ་རོ་པའི་དབང་མདོར་བསྟན་གྱི་འགྲེལ་པར་གསལ་བར་
གསུངས་ཏེ། འགྲེལ་པ་དེ་ཉིད་ལས། གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་དང་བྲལ་བའི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་བློ་ནི་ཤེས་རབ་སྟེ་དེའི་གཟུགས་བརྙན་ནི་རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་
མངོན་གསུམ་དུ་སྣང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང༌། ཁམས་ལེའི་མདོར་བསྡུས་དང་པོ་ལས་ཀྱང༌། དེ་བཞིན་སེམས་ཀྱི་འོད་གསལ་རྟོག་པ་ཡི། །སྒོམ་པའི་ཐབས་རྣམས་
དག་གིས་མི་མཐོང་སྟེ། །དེ་ཉིད་དུ་འདི་རྐྱང་མ་དག་དང་ནི། །རོ་མ་གཅིག་ཏུ་སྦྱོར་བས་མཐོང་བར་འགྱུར། །ཞེས་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་རྟོག་པའི་སྒོམ་པའི་ཐབས་རྣམས་ཀྱིས་

འོད་གསལ་གྱི་སེམས་མི་མཐོང་སྟེ། འོ་ན་ཐབས་གང་གིས་མཐོང་སྙམ་ན། དེ་ཁོ་ཉིད་
དུ་སེམས་ཀྱི་འོད་གསལ་འདི་ནི་རྩ་རྐྱང་མ་དང་རོ་མ་དག་ལ་རྒྱུ་བའི་རླུང་དབུ་མར་
གཅིག་ཏུ་སྦྱར་བས་མཐོང་བར་གྱུར་བར་བཤད་དོ། །དེ་ཡང་འགྲེལ་ཚིག་འདི་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རླུང་དབུ་མར་ཆུད་པས་སེམས་ཀྱི་འོད་གསལ་མཐོང་བར་
བཤད་ཅིང༌། གོང་དུ་དྲངས་པ་ལྟར་གྱི་འགྲེལ་ཚིག་མང་པོ་ཞིག་གིས་རླུང་དབུ་མར་
ཆུད་པ་ལས་དུ་སོགས་ཀྱི་སྟོང་གཟུགས་རྣམས་མཐོང་བར་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་

དོན་ཤེས་པར་བྱའོ། །
དེ་ལྟར་ན་དུ་སོགས་ཀྱི་སྟོང་གཟུགས་འོད་གསལ་དེའི་གཟུགས་བརྙན་དུ་
འཆར་ཚུལ་ནི་སོར་སྡུད་ཀྱི་སྐབས་འདིར་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་རླུང་དབུ་མར་

འཛུད་པའི་ཐབས་བསྒོམས་པས་དབུ་མར་རླུང་ཐོག་མར་ཞུགས་ཏེ་འོད་གསལ་གྱི་

521

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

སེམས་ཅུང་ཟད་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ལས་དེའི་གཟུགས་བརྙན་དུ་བ་ལྟ་བུ་དང༌། དེ་ནས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་རླུང་དབུ་མར་ཞུགས་པ་ཤས་ཇེ་ཆེར་སོང་བ་ལས་འོད་
གསལ་གྱི་སེམས་དེ་ཡང་ཇེ་གསལ་དུ་སོང་སྟེ་སེམས་དེའི་གཟུགས་བརྙན་སྨིག་རྒྱུ་
དང་མཁའ་སྣང་དང་སྒྲོན་མེ་ལྟ་བུ་འབྱུང་སྟེ། དེའི་མཐར་སྤྲིན་དང་བྲལ་བའི་ནམ་
མཁའ་སྟོང་སང་གི་རྣམ་པ་འབའ་ཞིག་འབྱུང་ངོ༌། །
དེ་ནས་མཚན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་མཐར་ཕྱིན་ནས་ཉིན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་
བསྒོམས་པས་དུ་བ་ལྟ་བུ་ནས་ནམ་མཁའ་སྟོང་སང་གི་བར་མྱུར་བར་ཤར་བའི་རྗེས་སུ་ནམ་མཁའ་སྟོང་སང་ལྟ་བུའི་རྣམ་པ་དེ་ཉིད་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་བལྟས་ཏེ་བསྒོམས་པས་ཉིན་རྟགས་རྣམས་འཆར་བ་ཡིན་པས་འདི་དག་ནི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་དབུ་མར་སྲོག་རབ་ཏུ་ཞུགས་པས་སྟོང་པ་ཁོ་ན་ལས་དུ་བ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་མ་མཐོང་སྟེ། ཞེས་དང༌། དེ་ནས་སྤྲིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་ལ་བལྟས་ཏེ་ནམ་མཁའ་དེ་ལས་ཀྱང་ཉིན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ནམ་མཁའ་ལས་བྱུང་རང་བྱུང་བ། ཞེས་སོགས་
གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་དཔྱིས་ཕྱིན་པ་ཡིན་ནོ དེ་ཡང༌། དེ་ནས་སྤྲིན་མེད་
པའི་ནམ་མཁའ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་ཡིན་པ་ནི་བདེ་མཆོག་
སྟོད་འགྲེལ་གྱིས་གསལ་བར་བཤད་པ། གོང་དུ་དྲངས་ཟིན་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །
བླ་མ་སྔ་མ་དག་གིས་ནམ་མཁའ་ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱིའི་ནམ་མཁའ་
ཉིད་ལ་འཆད་པ་དང༌། སྟོང་པ་ལས་ནི་དུ་བ་སྨིག་རྒྱུ་ཞེས་སོགས་སྟོང་པ་ཟེར་བ་བྱུང་བ་རྣམ་མེད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་དམ་དམིགས་མེད་འབའ་ཞིག་ལ་འཆད་པར་མཛད་དེ། ཕྱོགས་དེ་ལ་ཡང་བསམ་པར་བྱ་བ་ནི་ཡོད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་རང་བཞིན་འོད་གསལ་གྱི་

522

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

སེམས་འདི་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཚེ་དེའི་གཟུགས་བརྙན་དུ་སོགས་ཀྱི་སྟོང་གཟུགས་
མེ་ལོང་ལ་ཕྲ་ཕབ་པ་ལྟ་བུ་རྣམས་འཆར་ལ། དེ་ཡང་འཆི་བའི་གནས་སྐབས་སུ་འཆི་བ་འོད་གསལ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཚེ་སྟོང་གཟུགས་རྣམས་འཆར་བའི་ཚུལ་ནི་ནང་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་ཡིན་ཞིང༌། ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་ནི་རླུང་བཅུ་དབུ་མར་ཞུགས་པ་ལས་གཉུག་མ་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཚེ་ཉི་
མ་དང་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་བཞིན་དུ་སེམས་དེའི་གཟུགས་བརྙན་གྱི་སྟོང་གཟུགས་པྲ་
ཕབ་པ་ལྟ་བུ་སྣ་ཚོགས་པ་ཞིག་འཆར་ལ་དེ་ལྟར་ཤར་བའི་སྟོང་གཟུགས་རྣམས་ཇེ་གསལ་དུ་སོང་བ་ལས་མཐར་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་ཁམས་གསུམ་པའི་
ཤེས་བྱ་དངོས་པོ་མཐའ་ཡས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་གྱུར་པ་ནི་འཁོར་ལོ་སྟེ་ཤེས་རབ་དང༌། འོད་གསལ་གྱི་སེམས་དེ་ཉིད་རྐྱེན་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་མཆོག་ཏུ་མི་
འགྱུར་བའི་ཤེས་པ་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་ཟད་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པ་ནི་དུས་ཏེ་ཐབས་སོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ཤེས་བྱ་དངཤེས་པའམ་ཤེས་རབ་དང་ཐབས་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱི་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། མཆོག་མི་འགྱུར་གྱི་འགྲེལ་
ཆེན་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཐབས་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་བདག་ཉིད་
དེ་ཉིད་ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་འབྲེལ་བས་གསུངས་ཏེ་འདིར་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་ཤེས་པ་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་ཟད་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་བ་ནི་དུས་ཞེས་བརྗོད་དེ་ཐབས་སོ། །ཁམས་གསུམ་པའི་ཤེས་བྱ་དངོས་པོ་མཐའ་ཡས་པའི་མཚན་ཉིད་ནི་འཁོར་ལོ་སྟེ་དེ་ཉིད་ནི་ཤེས་རབ་བོ། །ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱ་དེ་དག་གཅིག་པ་ཉིད་ནི་དུས་འཁོར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

523

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དེ་བཞིན་དུ་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་དང་དེའི་གཟུགས་བརྙན་དུ་སོགས་ཀྱི་

སྟོང་གཟུགས་ཟུང་འཇུག་ཏུ་ཡོད་པའི་སྟོང་གཟུགས་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་བསྒོམས་པས་སྒྲིབ་བྲལ་གྱི་ཁམས་གསུམ་པའི་ཤེས་བྱ་མཐའ་ཡས་པར་
འགྱུར་ཞིང༌། འོད་གསལ་གྱི་སེམས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པ་སྟོང་པ་
ཉིད་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་སྟེ་བསྒོམས་པས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་ཆེན་སྟོང་པ་ཉིད་དང་དབྱེར་མེད་པའི་ཆོས་སྐུ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཀྱི་

སྐུ་དང་སྒྲིབ་བྲལ་གྱི་ཤེས་བྱ་མཐའ་ཡས་པ་རྣམས་ངོ་བོར་དབྱེར་མེད་ཟུང་དུ་འཇུག་
པ་ཡིན་ཞིང༌། དུ་སོགས་ཀྱི་སྟོང་གཟུགས་དེ་དག་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཡང་རེ་ཁཱ་ནག་པོ་
སྐྲའི་ཚད་ཙམ་གྱི་དབུས་སུ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་ཡབ་
ཡུམ་གྱི་རྣམ་པར་ཤར་བ་དེ་འབྲལ་དུས་ཀྱི་སྟོང་གཟུགས་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཡབ་
ཡུམ་ཞལ་སྦྱོར་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་དེའི་བསྒྲུབ་གཞི་དང་རིགས་འདྲའི་རྒྱུ་ཡིན་ལ། དུ་
སོགས་ཀྱི་སྟོང་གཟུགས་འདི་དག་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཡང་རྟགས་བཅུའི་མཐར་ཤར་
བའི་བུམ་སྣམ་སོགས་ཁམས་གསུམ་པའི་སྟོང་གཟུགས་ཕྲ་ཕབ་པ་ལྟ་བུ་ཤར་བ་འདི་རྣམས་སྒྲིབ་བྲལ་གྱི་སྟོང་གཟུགས་སྣ་ཚོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་བསྒྲུབ་གཞི་ཡིན་པས་འདི་
དག་རྩེ་གཅིག་ཏུ་སྒོམ་པ་གཙོ་བོར་བྱ་དགོས་སོ། །
འོན་ཀྱང་སོར་བསམ་གྱི་སྐབས་ལ་སོགས་པའི་སྟོང་གཟུགས་རྣམས་ཤེས་
པ་ལ་དེ་དང་དེའི་རྣམ་པ་གསལ་བར་ཤར་བ་མ་གཏོགས་གཟུགས་དེ་དང་དེའི་བྱ་བ་བྱེད་ནུས་སུ་མེད་ཅིང༌། འབྲས་དུས་ཀྱི་སྟོང་གཟུགས་ཐམས་ཅད་ནི་གཟུགས་དང་
མེ་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་བྱེད་ནུས་སུ་ཡོད་པས་ཁྱད་པར་ཆེ་སྟེ། བདེ་མཆོག་སྟོད་

524

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

འགྲེལ་ལས། དེའི་ཕྱིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་གསུངས་ལས། དང་པོ་དུ་བ་ལ་སོགས་
པའི་མཚན་མ་ནི་སྒོམ་པའི་དུས་ན་རྟགས་སུ་འགྱུར་རོ། །ཁ་ཅིག་གྲུབ་པའི་དུས་ན་ཞེས་སྨྲ་བ་དེ་རྣམས་ཐམས་ཅད་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་དམ་བཅའ་བ་ཉམས་པར་

བྱེད་པ་སྟེ། བསམ་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སྤངས་ཏེ། །ཉི་མ་གཅིག་ནི་ཡོངས་སུ་བརྟགས། །ཅེས་པའི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་བཀའ་སུན་འབྱིན་པའོ། །གྲུབ་པའི་དུས་ན་
འཇིག་རྟེན་པའི་དུ་བ་ལ་སོགས་པ་གང་ཞིག་སྒྱུ་མ་དང་རྨི་ལམ་ལྟ་བུ་དེ་ནི་མཚན་མར་མི་འགྱུར་ཏེ་འདིར་དངོས་སུ་དུ་བ་དང་འབར་བ་ལ་སོགས་པས་སྲེག་པའི་བྱ་བ་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་གུར་ཀུམ་དང་མེ་ཏོག་དང་རིན་པོ་ཆེ་དང་གསེར་གྱི་
ཆར་ཡང་ངོ༌། །དེའི་ཕྱིར་ཡན་ལག་དྲུག་གི་རྣལ་འབྱོར་ལས་དུ་བ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་མར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། འདིར་དངོས་སུ་དུ་བ་དང་ཞེས་པའི་འདིར་ཞེས་པ་ནི་གྲུབ་པའི་དུས་འདིར་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པས་གསལ་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །
གཞན་ཡང་འགྲེལ་ཚིག་འདི་དག་གིས་དུ་སོགས་ཀྱི་རྟགས་རྣམས་དོན་དམ་
བདེན་པ་ཡིན་པ་དང༌། འདི་དག་མཐོང་བས་ཆོས་སྐུ་མཐོང་བ་ཡིན་པ་ཡང་བཀག་པ་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་པ་འདི་དག་གིས་སོར་སྡུད་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་སྟོང་གཟུགས་ལས་འབྲས་
དུས་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་སྟོང་གཟུགས་བཟང་བར་སོང་བར་བསྟན་ཅིང༌། དོན་དམ་བདེན་
པའི་ངོ་བོ་བཟང་པོར་བསྒྱུར་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཆོས་སྐུ་ཡིན་ན་འབར་བ་སོགས་
ཀྱི་དོན་བྱེད་ནུས་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་སྟོད་འགྲེལ་ལས། འདིར་རང་
བྱིན་གྱིས་བརླབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སོ་སོར་སྡུད་པ་ཀུན་རྫོབ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་མཐོང་

525

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

བའོ། །མཚན་མ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྲིན་དང་དུ་བ་ལ་སོགས་པ་ལྟར་སྣང་བ་སྟེ་དེ་ཡང་
སྒྲོན་མའི་མཐའ་ཐུག་པ་དང་པོ་མཐོང་བའོ། །
ཞེས་དུ་སོགས་ཀྱི་རྟགས་རྣམས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གསུངས་ཤིང༌། ནཱ་རོ་པའི་
དབང་མདོར་བསྟན་གྱི་འགྲེལ་པ་ལས་གཞན་རྣམས་སྟོད་འགྲེལ་བཞིན་ལས། སོ་
སོར་སྡུད་པས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོང་གཟུགས་
རྣམས་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པ་བཀག་པར་ཤེས་པར་མཛོད་ཅིག །
གཞན་ཡང་རླུང་དྷཱུ་ཏཱིར་འཇུག་པའི་དམིགས་པ་མེད་པར་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཐུན་
མོང་བ་རྐྱང་པས་ཀྱང་ཟླ་བ་འདྲ་བ་དང་ཉི་མ་འདྲ་བ་དང་རྡོ་རྗེ་འདྲ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྟགས་འཆར་བ་ལང་གཤེགས་ལས་གསུངས་པ་དང༌། རླུང་དྷཱུ་ཏཱིར་འཛུད་པའི་དམིགས་པ་བསྒོམས་པས་དྷཱུ་ཏཱིར་རླུང་མ་ཚུད་པའི་གོང་དུ་ཡང་དུ་སོགས་ཀྱི་རྟགས་

འཆར་བ་འོང་བས་དེ་གཉིས་ལ་སོར་སྡུད་ཀྱི་རྟགས་མཚན་ཉིད་པར་མ་འཁྲུལ་བ་
གལ་ཆེ་སྟེ། དེ་ཡང་སྔ་མ་ལ་འཁྲུལ་ན་ཏིང་ངེ་འཛིན་མུ་སྟེགས་པ་དང༌། ཐུན་མོང་བ་འགའ་ཞིག་ལ་རྫོགས་རིམ་གྱི་ལམ་དུ་བཟུང་ནས་ཕྱིན་ལོག་ཏུ་འགྱུར་བ་དང༌། ཕྱི་མ་

ལ་འཁྲུལ་ན་རླུང་དྷཱུ་ཏཱིར་མ་ཚུད་པའི་གོང་གི་རྟགས་དེ་སྐྱེས་པ་ན་སོར་སྡུད་ཀྱི་

རྟགས་སྐྱེས་པར་རློམ་ཞིང༌། སོར་སྡུད་ཐོབ་པའི་ཕན་ཡོན་རྒྱུད་འགྲེལ་ནས་གསུངས་པ་རྣམས་རང་ཉིད་ལ་ཨེ་འདུག་བལྟས་པས་མི་འདུག་པར་ཤེས་པ་དང་རྒྱུད་སྡེ་ནས་དེ་ལྟར་བཤད་པ་བདེན་ནོ་སྙམ་པའི་ལས་སྒྲིབ་གསོག་པར་འགྱུར་རོ། །འོ་ན་རླུང་
དབུ་མར་ཚུད་པ་དང་མ་ཚུད་པའི་དུས་ཀྱི་དུ་སོགས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གང་

གིས་ཤེས་པར་བྱེད་སྙམ་ན་འདུས་པ་ཕྱི་མ་ལས། བརྟན་གྱུར་རྡོ་རྗེའི་ལམ་ནས་

526

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ནི། །ཞེས་པའི་འགྲེལ་བ་སྒྲོན་གསལ་ལས། རྡོ་རྗེའི་ལམ་ནས་ཞེས་པ་འདའ་བར་མི་བྱ་བའི་མཚན་མ་ལྔའི་རིམ་གྱིས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དུ་སོགས་ཀྱི་རྟགས་རྣམས་

རིམ་པ་མ་འཆོལ་བར་རིམ་པ་ངེས་ཅན་དུ་དམིགས་པ་སྒོམ་རེས་ཀྱི་འཆར་གྱིན་
འདུག་ན་དྷཱུ་ཏཱིར་རླུང་ཚུད་པའི་རྟགས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །
བཞི་པ་སྤོགས་ཆོག་ནི། སྒྲུབ་ལེའི་བརྒྱ་ཅུ་དགུ་པ་ལས། སོ་སོར་སྡུད་པ་ལ་སོགས་རྣམས་ཀྱིས་གལ་ཏེ་སྔགས་པ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་པ་གྲུབ་པ་མ་གྱུར་རོ། །ཞེས་
སོགས་རྩ་འགྲེལ་རྣམས་ཀྱིས་སོར་སྡུད་ཀྱི་སྦོགས་ཆོག་དང་སོགས་ཁོངས་ནས་
སྲོག་རྩོལ་གྱི་སྦོགས་ཆོག་ཀྱང་བསྟན་པས་ཕྱི་མ་ནི་རང་རང་གི་སྐབས་སུ་འཆད་
ཅིང་འདིར་སྐབས་སུ་བབ་པ་སོར་སྡུད་ཀྱི་སྦོགས་ཆོག་ནི་སྦས་པ་མིག་འབྱེད་ལས།
དེ་ལ་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱི་བཙན་ཐབས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ་འདིར་གང་གི་
ཚེ་སོ་སོར་སྡུད་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ལ་སྣ་ཚོགས་
གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་མཐོང་བ་ན་སྲོག་ལ་རྣལ་འབྱོར་པས་མ་བསྡམས་པས་མི་འཛག་པའི་
བདེ་བའི་སྐད་ཅིག་མ་མི་སྐྱེ་ན་དེའི་ཚེ་རྣལ་འབྱོར་པས་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ནཱ་ད་ལ་བཙན་ཐབས་ཀྱིས་གོམས་པར་བྱས་ལ་ཉམས་སུ་བླང་བར་བྱ་སྟེ་དེ་ལ་རྣལ་འབྱོར་
པས་ལུས་བསྲངས་ཏེ་དཀྱིལ་མོ་ཀྲུང་བཅས་ལ་དབུགས་སོར་བཞག་སྟེ་སེམས་མི་
གཡེང་བར་གནས་ཤིང་ལག་པ་གཡས་པས་རྩེ་འུ་ཆུང་ངམ་གཉིད་ལོག་རྩ་གཉིས་བགས་ཀྱིས་མནན་ཅིང་མི་གཡོ་བར་གནས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ནས་ཡང་དུ་མི་དྲག་པ་ཅི་ཙམ་དུ་གྲངས་མང་བར་བྱས་ལ་རོ་སྟོད་དང་སྤྱི་བོ་མིན་པ་དེ་ཙམ་དུ་བྱས་
ན་རྩ་དབུ་མར་སྲོག་གི་རླུང་རྒྱུ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པད་མར་གནས་པའི་རྡོ་རྗེ་

527

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ནོར་བུའི་ནང་དུ་ཚུད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་བཞི་མི་འཕོ་བའི་འགོག་
པའི་བདེ་བ་ཡིས་བརྒྱ་འཆར་ཡང་མི་ཕོད་པའི་རྒྱུ་མཐུན་པའི་མི་འཛག་པའི་སྐད་ཅིག་མའི་བདེ་བ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་སྐུའི་དོན་བསྒྲུབས་པས་མཐོང་བར་ཚེ་འདི་ལ་འགྱུར་རོ། །དེ་ནི་བཙན་ཐབས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དང་པོའ། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་ ོ སྐབས་འདིར་གང་ཟག་གི་རིགས་འགའ་ཞིག་གིས་སོར་སྡུད་ཀྱི་དམིགས་པ་བསྒོམས་པས་
དུ་སོགས་ཀྱི་རྟགས་ཤར་ཡང་རླུང་དབུ་མར་མ་ཚུད་ན་སྦོགས་ཆོག་འདི་བྱེད་པ་
ཡིན་ལ།
དེའི་བྱེད་ཚུལ་ནི། དེ་ལ་རྣལ་འབྱོར་པས་ལུས་བསྲངས་ཏེ་ཞེས་པ་ནས་སྤྱི་བོ་མིན་པ་དེ་ཙམ་དུ་བྱས་ན་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན་པ་ལྟར་ལུས་དྲང་པོར་
བསྲངས་བ་སོགས་ལུས་གནད་དང་ལྟ་སྟངས་སོར་སྡུད་ཀྱི་སྐབས་ལྟར་བྱས་ནས་
ལག་པ་གཡས་པའི་མཐེ་བོང་དང་སྲིན་ལག་གཉིས་ཀྱིས་རྩེའུ་ཆུང་ངམ་གཉིད་ལོག་
གི་རྩ་གཡས་གཡོན་གཉིས་བགས་ཀྱིས་ཏེ་དལ་བུས་མནན་ཅིང་སེམས་དམིགས་པ་ལ་མི་གཡོ་བར་རྩེ་གཅིག་ཏུ་འཇོག་པའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ནས་ཡང་དུ་མི་དྲག་ཙམ་དུ་གྲངས་མང་བར་བྱའོ། །དེ་ཡང་ཇི་ཙམ་རེ་བྱས་སྙམ་ན་རོ་སྟོད་དང་སྤྱི་བོ་མིན་ཙམ་
གྱི་བར་དུ་བྱའོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་རླུང་རྩ་དབུ་མར་རྒྱུའོ། །དེ་ལྟར་རྒྱུས་པ་ཉིད་ཀྱིས་

བྱང་ཆུབ་ཀྱིས་སེམས་ཐེག་ལེ་ནོར་བུའི་བུག་པ་ནས་འཛག་པ་ཁེགས་ཏེ། ཕྱག་རྒྱ་
དང་མཉམ་པར་སྦྱར་བའི་ཚེ་ཤེས་རབ་མའི་པད་མར་གནས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་རང་གི་རྡོ་རྗེ་ནོར་བུའི་ནང་དུ་ཆུད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སད་རྨི་གཉིད་འཐུག་བཞི་
པའི་གནས་སྐབས་སྐྱེད་པའི་ཐིག་ལེ་བཞི་ནོར་བུའི་བུག་པ་ནས་མི་འཕོ་ཞིང་འགོག་

528

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།
པའི་ཡས་བབས་ཀྱི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་ཡིས་བརྒྱའི་ཆར་ཡང་མི་ཕོད་པ་སྟེ་འགྲན་
མི་བཟོད་པའི་རྒྱུ་མཐུན་པའི་མི་འཛག་པ་སྟེ་མི་འགྱུར་བའི་སྐད་ཅིག་མའི་བདེ་བ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་སྐུའི་དོན་སྟེ་རྒྱུ་བསྒྲུབས་པ་ཡིན་པས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་བདེ་བ་
ཆེན་པོའི་སྐུ་མཐོང་བའི་ཆོས་ཚེ་འདི་ལ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་རྩ་དབུ་མར་སྲོག་གི་རླུང་རྒྱུ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་པ་མན་ཆད་ཀྱིས་སྦོགས་ཆོག་འདིའི་བྱེད་
ལས་དང་ཕན་ཡོན་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་སོར་སྡུད་མཐར་ཕྱིན་པའི་སྐབས་
སུ་ཕྱག་རྒྱ་དང་སྙོམས་འཇུག་བྱེད་མི་བྱེད་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཡང་རུང་སྟེ། ཕྱག་རྒྱ་དང་སྙོམས་འཇུག་བྱེད་ནའང་ཁམས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྡོ་རྗེ་ནོར་བུ་ནས་མི་འཛག་
པའི་ནུས་པ་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །
ཡང་སྦོགས་ཆོག་སྔ་མ་ལྟར་བྱས་པས་ཀྱང་རླུངདབུ་མར་མ་ཚུད་པས་བདེ་བ་འདྲེན་པའི་ཐབས་སྦས་པ་མིག་འབྱེད་ལས་བཤད་པ་ནི་དེ་ཉིད་ལས། ཡང་བཙན་
ཐབས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་གཉིས་པ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཤེས་རབ་
མ་དང་སྙོམས་པར་ཞུགས་ཤིང་མཉམ་པར་འཇོག་པའི་དུས་སུ་སྙིང་རྗེའི་བདག་ཉིད་
ཐབས་ཀྱི་གསང་བའི་གནས་ཐུར་སེལ་གྱི་སྒོ་གཡའ་བའམ་ལུས་ལ་བེར་བ་ལངས་པའི་སྐབས་དེ་ཉིད་དུ་རྡོ་རྗེ་ནོར་བུའི་རྩ་བར་ལག་པ་གཡས་པས་མནན་ལ་ལུས་མི་གཡོ་བར་སེམས་བདེ་བ་ལ་གཏད་ཅིང་ཡར་དྲང་བ་དང༌། རྒྱུ་ཞབས་ཀྱི་ཤ་ཚིགས་པ་ལ་སྦྱོར་བ་དང༌། མིག་བགྲད་པ་དང༌། རྐང་པའི་མཐེ་བོང་ནང་དུ་བསྐུམས་པ་དང་རྟིང་
པ་ཕྱིར་བརྐྱངས་པས་ཤེས་རབ་མ་དང་ཐབས་གཉིས་ཀ་ཡང་མི་འགུལ་མིག་གཡོ་བར་བདེ་བ་ལ་སེམས་གཏད་ཅིང་གནས་པ་ནི་བཙན་ཐབས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་གཉིས་

529

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའོ། །
འགྲེལ་ཚིག་གཞན་རྣམས་གོ་སླ་ཞིང༌། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཤེས་རབ་མ་ཞེས་པ་ཕྱག་རྒྱ་དང༌། སྙིང་རྗེའི་བདག་ཉིད་ཐབས་ཞེས་པ་རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་
བྱའོ། །འདིའི་ལག་ལེན་ནི་བླ་མའི་གསུང་ལས་ཤེས་དགོས་སོ། །སྦས་པ་མིག་འབྱེད་ལས་བཤད་པ་འདི་དག་ནི་ལག་ལེན་ལ་མཁོ་བས་བྲིས་པ་ཡིན་གྱི་རྒྱུད་འགྲེལ་གྱི་

དགོངས་པ་ནི་སྲོག་རྩོལ་གྱི་སྐབས་སུ་བཤད་པར་བྱའོ། །ཆོས་རྗེ་བུའི་འཁྲིད་ཡིག་ལས། སྙན་བརྒྱུད་ལས། སོ་སོར་སྡུད་པའི་སྦོགས་པ་ནི། །བྱེད་བཅིང་དྲག་ཏུ་བརྩམ་པར་བྱ། །ཞེས་པས་ལུས་གནད་དང་ལྟ་སྟངས་ཀྱི་བྱེད་པ་གནད་དུ་མ་སོང་བ་ཡིན་
པས་ཉིན་བར་སྣང་བ་ལ་ལུས་གནས་དང་ལྟ་སྟངས་བྱེད་ཏུ་བཅུག་ལ་བྱུང་མ་བྱུང་བལྟས་ཏེ་མ་བྱུང་ན་ལེགས་པར་བསླབས་ལ་སྔར་ལྟར་སྒོམ་དུ་གཞུག །ཅེས་གསུངས་ནས། ལུས་གནད་དང་ལྟ་སྟངས་མ་བྱུང་བ་སླར་འཆོས་པ་ཉིད་འདིའི་སྦོགས་ཆོག་ཏུ་སྙན་བརྒྱུད་དང་ཆོས་རྗེ་གཉི་ག་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་ནི་མི་འཐད་དེ། སྦོགས་ཆོག་འདི་ནི་ལུས་གནད་ལྟ་སྟངས་སོགས་ཇི་ལྟར་བཤད་པ་བཞིན་བྱས་ནས་བསྒོམས་པས་ཀྱང་རླུང་དབུ་མར་མ་ཚུད་ན་བྱ་དགོས་པ་ཡིན་པས་དང་པོའི་སྒོམ་ཚུལ་སློབ་པ་སྦོགས་ཆོག་ཏུ་མི་རང་ངོ༌། །ཞེས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་གསུང་བ་ཤིན་ཏུ་ཐུགས་བདེན་ནོ། །གཞན་ཡང་སྔ་མ་ཁ་ཅིག་ཟངས་ཆུས་བཀང་བ་ལ་མིག་སྦྲིད་སྦྲིད་དུ་བལྟ། སྦྲིད་པ་དང་ནམ་མཁའ་ལ་བལྟས་པས་སྟོང་གཟུགས་འཆར་ཞེས་སོགས་མང་པོ་ཞིག་འདིའི་སྦོགས་ཆོག་ཏུ་འཆད་པ་རྣམས་ནི་ཕལ་མོ་ཆེ་སྟོང་གཟུགས་འཆར་བའི་ཆེད་དུ་མཛད་པར་སྣང་ལ། རྒྱུད་འགྲེལ་ལས་འདིར་སྦོགས་ཆོག་

530

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

གསུངས་པ་ནི་སོར་སྡུད་ཀྱི་སྐབས་འདིར་སྟོང་གཟུགས་ཤར་ཡང་རླུང་དབུ་མར་མ་
ཚུད་པ་འཛུད་པའི་ཕྱིར་ཡིན་པས་སོ། །
ལྔ་པ་སྒོམ་འཕྲོ་ལ་ཤི་ཡང་རྣལ་འབྱོར་གོམས་སྟོབས་ཀྱིས་འཇུག་པར་བསྟན་

པ་ནི། ནང་ལེའི་གོ་བདུན་པ་ལས། རྣལ་འབྱོར་དབང་པོ་རྣལ་འབྱོར་མ་ཐོབ་རབ་ཏུ་གཡོ་བའི་ཡིད་ཀྱིས་གལ་ཏེ་ཤི་བར་གྱུར་པ་ན། །དཔལ་ལྡན་མི་ཡི་འཇིག་རྟེན་དུ་ནི་རབ་མཆོག་ཐུབ་པའི་རིགས་སུ་རྣལ་འབྱོར་ལྷན་པར་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །སྔོན་གྱི་

གོམས་པ་དེ་ཡིས་སླར་ཡང་ཡེ་ཤེས་རྣལ་འབྱོར་ཡངས་པ་དག་ནི་ཀུན་ཏུ་འཛིན་པར་འགྱུར། །ཡེ་ཤེས་ཐོབ་ནས་མི་ཟད་མཆོག་གི་གནས་སུ་རབ་འགྲོ་སླར་ཡང་གང་དུའང་སྐྱེ་བ་ལྡན་པ་མིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སོར་སྡུད་ལྟ་བུ་རྣལ་འབྱོར་སྒོམས་པའི་གང་ཟག་རྣལ་འབྱོར་གོང་མ་རྣམས་མ་ཐོབ་པའི་བར་སྐབས་སུ་ཤི་བར་གྱུར་ན་ཡང་ཚེ་ཕྱི་མར་སྔགས་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའིརིགས་སུ་སྐྱེས་ཏེ་རྟེན་དེ་ལ་སྔར་གྱི་ལམ་གྱི་འཕྲོ་བསྒོམས་ནས་རྣམ་ཀུན་
མཆོག་ལྡན་གྱི་སྟོང་གཟུགས་དང་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་དབྱེར་མེད་པའི་
མཐར་ཐུག་གི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །
བཞི་པ་ཚད་མ་གང་ཡིན་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་སྙིང་འགྲེལ་ལས་དབང་པོའི་མངོན་
སུམ་གྱི་ཚད་མར་གསུངས་པ་ལྟར་ཤའི་མིག་དབང་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་ཤའི་མིག་གི་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་དུ་སོགས་ཀྱི་སྟོང་གཟུགས་གསལ་བར་
མཐོང་ཞིང་མི་སླུ་བས་ན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཚད་མའོ། །
དེ་བཞིན་དུ་སྦས་པ་མིག་འབྱེད་ལས། འདིར་དང་པོར་རང་གི་སེམས་ཀྱི་

531

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

སྣང་བ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཤའི་མིག་གིས་དཔག་ཚད་སྟོང་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་ལྷའི་སྤྱན་རྣམ་པར་དག་པས་དཔག་ཚད་ཉིས་སྟོང་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་རྣམ་པར་དག་པས་གཞན་གྱི་སེམས་

ཤེས་པ་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཀྱི་ཡང་དག་པར་སྡུད་པར་སྤྱན་ལྔ་
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་སོ། །དེ་རྣམས་ཀྱང་འདི་ལྟ་སྟེ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་
ཤའི་སྤྱན་དང༌། ལྷའི་སྤྱན་དང༌། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་དང༌། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྱན་དང༌།
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱན་རྣམས་རྣལ་འབྱོར་པའི་སེམས་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱིར་བཙུད་ཅིང་བསྒོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ནས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་མ་གཟིགས་
པ་དང་མི་མཁྱེན་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་འདིར་དང་པོར་ཞེས་པ་ནས། དཔག་ཚད་སྟོང་མཐོང་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སོར་སྡུད་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་སྟོང་
གཟུགས་ཤའི་མིག་ཤེས་ཀྱིས་མཐོང་བར་བསྟན། དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་པ་ནས་
གསུངས་སོ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སྤྱན་ཕྱི་མ་བཞིས་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་གོང་མ་
གོང་མར་སྟོང་གཟུགས་མཐོང་ཚུལ་དང་སྤྱན་ལྔ་མདོ་ཕྱོགས་ནས་གསུངས་པའི་ཁུངས་བསྟན། དེ་རྣམས་ཀྱང་ཞེས་པ་ནས་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པའི་བར་གྱི་སྤྱན་ལྔ་རླུང་སེམས་རྩ་དབུ་མར་བཙུད་ཅིང་བསྒོམས་པ་ལས་འབྱུང་བར་བསྟན། དེ་ནས་ཞེས་པ་ནས་མེད་དོ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སྤྱན་ལྔ་མཐར་ཕྱིན་པའི་གནས་སྐབས་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མ་གཟིགས་པ་དང་མི་མཁྱེན་པ་མེད་པར་བསྟན་པ་
ཡིན་ནོ། །
སྦས་པ་མིག་འབྱེད་ལས་འདི་ལྟར་གསུངས་པ་རྣམས་ནི་ཡེ་ལེའི་བརྒྱ་བཅུ་

532

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

དགུ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཤའི་སྤྱན་གྱིས་དང་པོར་
རང་གི་སེམས་ཀྱི་སྣང་བ་མཐོང་ཞིང་ལྷ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱན་གྱིས་གཞན་གྱི་སེམས་

ཤེས་པ་མཐོང་སྟེ་དེས་ན་ཆོས་ཡང་དག་པར་སྡུད་པ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་

སྤྱན་ལྔ་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་རིམ་པས་ཤའི་སྤྱན་དང་ལྷའི་སྤྱན་དང་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྱན་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱན་ནི་བསྒོམས་པའི་སྟོབས་
ཀྱིས་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། ། ཞེས་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་ལྟར་བཀོད་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་སྟོད་འགྲེལ་དང་ནཱ་རོ་པའི་དབང་མདོར་བསྟན་གྱི་འགྲེལ་པ་ལས་
བཤད་པ་ནི་གོང་དུ་དྲངས་ཟིན་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །
ལྔ་པ་དག་དབྱེ་ནི། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་ཆོས་ཀྱི་སྡེ་ཚན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་

དང་ཁམས་ལ་སོགས་པ་དྲུག་སོར་སྡུད་ཀྱི་རྣམ་པར་དག་བྱ་དང༌། སོར་སྡུད་ནི་དེ་
དག་དག་བྱེད་རྡོ་རྗེ་སེམས་པའི་རིགས་སོ། །དབྱེ་བ་ནི་དུ་སོགས་ཀྱི་རྟགས་བཅུ་སྟེ།
དེ་ལྟར་ཡང་སྒྲུབ་ལེའི་བརྒྱ་བཅོ་ལྔ་པ་ལས། སོ་སོར་སྡུད་པ་རྒྱལ་བའི་དབང་པོར་འགྱུར་ཞིང་རྣམ་པ་བཅུ་སྟེ་ཞེས་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་དང་པོའི་ལས་ལ་སོ་སོར་སྡུད་པ་ནི་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་ཞེས་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོའོ། །དེ་ཡང་མཚན་
མའི་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་བཅུ་སྟེ། དུ་བ་དང་སྨིག་རྒྱུ་དང་མེ་ཁྱེར་དང་མར་མེ་ལྟར་འབར་
བ་དང་ཟླ་བ་དང་ཉི་མ་དང་སྒྲ་གཅན་དང་ཆ་ཤས་དང་ཐིག་ལེ་མཐོང་བའི་དབྱེ་བས་མ་བཏགས་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འོ་ན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་

པོའི་ཆོས་དྲུག་པོ་གང་ཡིན་སྙམ་ན། དེ་དག་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང༌། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
ཁམས་དང༌། ཡིད་དང༌། སྒྲ་དང༌། མཆོག་གི་དབང་པོ་དང་དྲི་ཆུ་འཛག་པ་དང་དྲུག་

533

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

གོ །དྲུག་པོ་འདི་རྡོ་རྗེ་སེམས་པའི་རིགས་ཀྱི་ལམ་རྣམས་ཀྱི་སྦྱང་གཞི་དང༌། དེ་དྲུག་
སྦྱངས་པ་ལས་ཆོས་དྲུག་པོ་འདི་རྣམས་སྒྲིབ་པ་མེད་པ་ཉིད་དང༌། རོ་མཉམ་པ་ཉིད་དང༌། གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པར་གྱུར་པ་ཉིད་དུ་བྱེད་པའོ། །དེ་ཡང་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་རིགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཁྱབ་བྱེད་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་སོར་སྡུད་ཀྱང་ལམ་འོག་མ་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་ཁྱབ་བྱེད་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །
དྲུག་པ་འབྲས་བུ་ལ་གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བུ་དང་མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་
གཉིས་ལས་དང་པོ་ནི། སྒྲུབ་ལེའི་བརྒྱ་བཅོ་བརྒྱད་པ་ལས་སོ་སོར་སྡུད་པས་རྣལ་འབྱོར་པ་ནི་ཡུལ་དང་རྣམ་པར་བྲལ་བ་སྔགས་རྣམས་ཀུན་གྱིས་བྱིན་གྱིས་

རློབ། །ཅེས་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་གང་གི་ཚེ་སོ་སོར་སྡུད་པས་གཟུགས་བརྟན་པར་འགྱུར་བའི་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམ་པར་དག་པར་གྱུར་བ་དེའི་ཚེ་སྔགས་རྣམས་ཀུན་གྱིས་བྱིན་གྱིས་རློབ་པར་འགྱུར་ཏེ་ཚིག་གིས་མཆོག་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་
པ་སྦྱིན་པར་འགྱུར་རོ། །
ཞེས་དང༌། གསང་བ་འདུས་པ་ལས། སོ་སོར་སྡུད་པས་སྙོམས་ཞུགས་
པ། །སྔགས་རྣམས་ཀུན་གྱིས་བྱིན་གྱིས་རློབ། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་སོར་སྡུད་
མཐར་ཕྱིན་པའི་རྣལ་འབྱོར་པས་སྔགས་ཐམས་ཅད་བྱིན་གྱིས་རློབ་པས་ཚིག་གིས་
མཆོག་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་འགྲུབ་པ་སྟེ། དཔེར་ན་དུག་མེད་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་བརྗོད་པས་དུག་མེད་པར་བྱེད་ནུས་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། །
གཉིས་པ་མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་ནི། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་སྡེ་ཚན་གྱི་ཆོས་

དྲུག་སྒྲིབ་བྲལ་དུ་དག་པ་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་དང༌། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་

534

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

སོགས་པའི་ཆོས་དྲུག་ཚན་གཅིག །འགྲུབ་པའོ། །
༈ གཉིས་པ་གྲུབ་ཟིན་བརྟན་པར་བྱེད་པ་བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་ལ་དྲུག །
བསམ་གཏན་གྱི་མཚན་དོན་དང༌། བསྒོམ་པའི་དུས་མཚམས་དང༌། ཇི་ལྟར་སྒོམ་
པའི་ཚུལ་དང༌། ཚད་མ་གང་ཡིན་པ་དང༌། དག་དབྱེ་དང༌། འབྲས་བུའོ། །
དང་པོ་ནི། སྟོང་གཟུགས་ལ་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པས་ན་བསམ་གཏན་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྒྲུབ་ལེའི་བརྒྱ་བཅོ་ལྔ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་བཅུ་པོ་རྣམས་གཅིག་ཉིད་དུ་སྣ་ཚོགས་གཟུགས་ལ་བསམ་གཏན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །ཆོས་རྗེ་བུའི་འཁྲིད་ཡིག་ལས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་

ལ་ཡིད་མ་ཡེངས་པར་རྩེ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པས་བསམ་གཏན་ནོ། །ཞེས་མཚན་དོན་དུ་མཛད་ཅིང༌། ཆོས་རྗེ་ཕྱོགས་པ་ཡང་འདི་དང་མཐུན་ནོ། །ཁ་ཅིག་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་དགོངས་པར་མཛད་ནས་སྟོང་གཟུགས་ལ་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་བརྟན་པར་བྱེད་པས་ན་བསམ་གཏན་ཞེས་པ་མཚན་དོན་དུ་རུང་སྟེ་ཞེས་གསུང་པ་ནི་རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་གསུངས་པའི་ཟིན་བྲིས་ཀྱིས་བཀག་སྟེ། ཟིན་བྲིས་ལས། ཁ་ཅིག་
སོར་སྡུད་བརྟན་པར་བྱེད་པས་བསམ་གཏན་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་ཡེ་གེའི་དོན་ལ་མ་ཞུགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་དེའི་དགོངས་པ་ནི་སྟོང་གཟུགས་ལ་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་བརྟན་པར་བྱེད་ཅེས་པའི་བརྟན་པ་དང༌། སོར་སྡུད་བརྟན་པར་བྱེད་ཅེས་པའི་བརྟན་པ་གཉིས་ནི་བ་འོག་ར་བརྟན་ཡིན་ཞིང༌། བསམ་གཏན་གྱི་གཏན་པ་ག་གཏན་ཡིན་པས་དེ་ཡི་གེའི་དོན་ལ་མ་ཞུགས་ཞེས་པ་ཡིན་པས་ཐུགས་བདེན་པར་མངོན་ནོ། །

535

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

གཉིས་པ་བསྒོམས་པའི་དུས་མཚམས་ནི། དུས་ཞབས་སྙན་བརྒྱུད་ལས༌། དུས་ནི་ནམ་མཁའ་རྒྱུད་དུས་སོ། །ཞེས་ཐོག་མར་ནམ་མཁའི་རླུང་རྒྱུ་བ་ནས་བསྒོམ་པར་གསུངས་ཏེ། བསམ་གཏན་མི་བསྐྱོད་པའི་ཡན་ལག་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་པ་འདྲ་ནའང༌། རྒྱུད་འགྲེལ་དུ་དེ་ལྟ་བུ་གསལ་བར་མ་བྱུང་ངོ་། དེས་ན་རང་ལུགས་ནི་རྟགས་བཅུ་པ་ཐིག་ལེའི་དབུས་ཀྱི་རེ་ཁཱའི་དབུས་སུ་ལོངས་སྐུ་དང་དེའི་མཐར་སྟོང་གཟུགས་སྣ་ཚོགས་པ་མཐོང་བའི་མཚམས་ནས་སྒོམ་པ་ཡིན་ཏེ། དབང་མདོར་བསྟན་ལས། རྨི་ལམ་བཞིན་དུ་གཟུགས་མཐོང་འགྱུར། །རྟག་ཏུ་གཟུགས་དེ་བསྒོམ་
པར་བྱ། །ཞེས་པའི་ནཱ་རོ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། གཟུགས་ནི་སྣ་ཚོགས་གཟུགས་ཏེ་བསྒོམས་པར་བྱ་བ་ནི་བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་གིས་བརྟན་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང༌། ཡང་དབང་མདོར་བསྟན་གྱི་འགྲེལ་པ་འདི་ཉིད་ལས། བསྙེན་པའི་དུས་ཏེ་དུས་དང་
པོར་སོ་སོར་སྡུད་པ་ཡིས་བསྒོམས་པར་བྱ་ཞིང་བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་གིས་བརྟན་པར་བྱའོ། །ཞེས་རྟགས་བཅུ་རྫོགས་པའི་མཐར་སྟོང་གཟུགས་སྣ་ཚོགས་མཐོང་བ་དེ་སོར་སྡུད་ཀྱིས་བྱས་ཏེ་དེའི་མཇུག་ཉིད་དུ་བསམ་གཏན་གྱིས་བརྟན་

པར་བྱེད་པ་གསུངས་པས་སོ། །
གསུམ་པ་ཇི་ལྟར་སྒོམ་པའི་ཚུལ་ལ་ལྔ། དགོས་པ་གང་གི་ཕྱིར་སྒོམ་པ་དང༌།
སྒོམ་ཚུལ་དངོས་དང༌། ཡན་ལག་གི་དབྱེ་བ་དང༌། བསམ་གཏན་གྲུབ་པའི་ཚད་དང༌། ཉམས་རྟགས་འཆར་ཚུལ་ལོ། །
དང་པོ་ནི། སོར་སྡུད་ཀྱི་སྐབས་སུ་གྲུབ་ཟིན་པའི་སྟོང་གཟུགས་རྣམས་བརྟན་
པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྒོམ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡིན་པར་ནི་ནཱ་རོ་པའི་འགྲེལ་པར།

536

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

གཟུགས་ནི་སྣ་ཚོགས་གཟུགས་ཏེ་ཞེས་སོགས་གོང་དུ་དྲངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་སོ། །
གཉིས་པ་སྒོམ་ཚུལ་དངོས་ནི་གཞན་ལུགས་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་དང་རང་ལུགས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་དགོངས་པར་བསམས་ནས། བསམ་གཏན་གྱི་སྐབས་སུ་སྟོང་གཟུགས་སྣ་ཚོགས་ཤར་བ་ན་དེ་ཐམས་ཅད་རང་གི་
འདུན་པས་བཅོས་ནས་རང་གང་ལ་གོམས་པ་ཆེ་བའི་ལྷ་སྐུ་ཡིད་ངོར་འཆར་སླ་བར་བསྒྱུར་ནས་ཡང་ཡང་བསྒོམས་པས་དེ་ལ་བྱང་བ་ན་དུས་ཀྱིས་འཁོར་ལོའི་སྐུར་སྒྱུར་
བ་ལ་སློབ། དེ་ལ་ལོབས་ནས་ཐམས་ཅད་འོད་ཀྱི་རྣམ་པར་གྱུར་ཏེ་མཐར་གཅིག་ལ་
གཅིག་ཐིམ་ནས་དུས་འཁོར་རྡོར་སེམས་ཀྱི་སྐུ་ཡབ་ཡུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་སྔར་གྱི་དེ་
ལ་བསྡུ། དེ་སྔར་རང་ལས་རྒྱང་ཆད་དུ་སྣང་བ་ཡིན་ཡང༌། སྐབས་འདི་ནས་རང་གི་སེམས་འདི་ལ་བཅུག་སྟེ་དབྱེར་མེད་དུ་བྱས་ནས་དེ་ལ་ང་རྒྱལ་བཞག་སྟེ་ཡང་ཡང་བསྒོམས་པའི་མཐར་ལྷའི་རྣམ་པ་དེ་རང་ལས་རྒྱང་ཆད་དུ་མི་འཆར་བར་དེ་ལ་ང་རྒྱལ་བཅོས་མིན་འཕོ་ཐུབ་པ་འབྱུང་ཞིང༌། དེ་ལྟར་སྒོམ་པ་ནི་རྗེས་དྲན་གྱི་སྐུ་བསྒྲུབ་
པའི་གཞི་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འཁྲིད་ཡིག་ཏུ་བཀོད་དོ། །འདི་དག་ནི་ཟབ་ཟབ་ལྟར་སྣང་ནའང་དོན་འཐད་པར་མ་མཐོང་སྟེ། སྐབས་འདི་ལ་སོགས་པའི་སྟོང་གཟུགས་རྣམས་ནི་བློས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་བཅོས་ཤིང་མ་བཏགས་པ་རང་བྱུང་དུ་ཤར་བ་དགོས་པ་ནི་ཁམས་ལེའི་མདོར་བསྡུས་ལྔ་པ་ལས། གང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པས་བསྟན་པ་དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་དང་ལྡན་པ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་དངོས་གྲུབ་བསྒྲུབ་པའི་སླད་དུ་

537

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

རང་གི་སེམས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བཏགས་པའི་ཆོས་དང་བྲལ་བ་གཞོན་ནུ་མ་རྣམས་
ཀྱི་མེ་ལོང་ལ་སོགས་པ་ལ་པྲ་ཕབ་པ་བཞིན་དུ་རྣལ་འབྱོར་བ་རྣམས་ཀྱི་རང་གིས་
སེམས་ཀྱི་འོད་གསལ་མངོན་སུམ་དུ་ནམ་མཁའ་ལ་སྣང་བ་འདོད་པའི་དོན་གྱི་

འབྲས་བུ་སྟེར་བ་སྟེ་འབྲས་བུ་ནི་འགྱུར་བ་མེད་པའི་བདེ་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སེམས་སོ་ཞེས་དང༌། ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་ནི་རྫས་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་རྟག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སོགས་རྒྱུད་འགྲེལ་གྱི་གོང་འོག་དུ་མར་གསུངས་ཤིང༌། ཁྱད་ནི་
བསམ་གཏན་གྱི་སྐབས་འདིར་ཤར་བའི་སྟོང་གཟུགས་རྣམས་བློས་བཅོས་ནས་ལྷའི་
སྐུར་སྒྱུར་བ་སོགས་སུ་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་སོར་སྡུད་ཀྱི་རྟགས་བཅུ་

ཤར་བའི་སྐབས་སུ་ཡང་རྟགས་རྣམས་ལྷའི་རྣམ་པར་བློས་བཅོས་ནས་སྒྱུར་དགོས་པ་སོགས་མཚུངས་པས་ཧ་ཅང་ཐལ་ལོ། །
འདིའི་བཞེད་པ་ལྟར་ན་སྟོང་གཟུགས་སྣ་ཚོགས་ཤར་བ་ལྷའི་རྣམ་པ་དང༌། ཁྱད་པར་དུ་ཡང་དུས་འཁོར་ཡབ་ཡུམ་གཅིག་པུའི་རྣམ་པར་སྒྱུར་མ་ཐུབ་ན་སྟོང་གཟུགས་ཤར་བ་རྣམས་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་རོ་སྙམ་དུ་དགོངས་པ་འདྲ་སྟེ་རེ་ཁཱའི་ནང་དུ་དུས་འཁོར་རྡོར་སེམས་ཡབ་ཡུམ་མཚན་དཔེས་བརྒྱན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་
བསམ་གཏན་གྱིས་བརྟན་པར་བྱས་པ་དེ་རྗེས་དྲན་གྱི་གནས་སྐབས་སོགས་ཀྱིས་

དུས་འཁོར་ཡབ་ཡུམ་གྱི་སྟོང་གཟུགས་ཀྱི་བསྒྲུབ་གཞི་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་རྟགས་
བཅུའི་མཐར་ཤར་བའི་བུམ་སྣམ་སོགས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་སྟོང་གཟུགས་སྣ་ཚོགས་ཤར་བ་རྣམས་ཀྱང་བསམ་གཏན་གྱིས་སྟོང་གཟུགས་དེ་དང་དེ་བརྟན་པར་
བྱས་པས་སངས་རྒྱས་པའི་སྒྲིབ་བྲལ་གྱི་སྟོང་གཟུགས་པྲ་ཕབ་པ་ལྟ་བུ་འཆར་བ་

538

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

རྣམས་ཀ?ི་བསྒྲུབ་གཞི་ཡང་དག་པ་ཡིན་པས་དེ་རྣམས་ལྷའི་རྣམ་པར་སྒྱུར་དགོས་པ་མིན་ཏེ། ཡེ་ལེའི་བརྒྱ་ཉེར་གཉིས་པ། སྟོང་པ་ངེས་པར་མཚན་མ་རྣམ་པར་བཅུ་རུ་འགྱུར་ཞིང་མཚན་མ་ནི། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པ་རུ་འགྱུར་ཏེ་མ་ཟད་མཆོག་གི་བདེ་བ་གཞོམ་དུ་མེད་པ་ཡེ་ཤེས་སྐུ། །ཞེས་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་བཞིན་དུ་སྟོང་པ་ངེས་པར་དུ་བ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་མ་རྣམ་པ་བཅུ་རུ་འགྱུར་ཞིང་མཚན་མ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་གཟུགས་སུ་འགྱུར་རོ། །གཟུགས་ལས་འགྱུར་བ་མེད་པའི་བདེ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་སྟོང་སང་གི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྟོང་པ་དེ་
ཉིད་དུ་སོགས་ཀྱི་མཚན་མ་བཅུར་འགྱུར་ཞིང༌། མཚན་མ་རྣམས་བུམ་པ་དང་སྣམ་
བུ་སོགས་སྟོང་གཟུགས་སྣ་ཚོགས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་གཟུགས་སོ་འགྱུར་རོ། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་གཟུགས་ལས་འགྱུར་བ་མེད་པའི་བདེ་བར་འགྱུར་བར་
གསུངས་ཀྱི། ལྷའི་རྣམ་པར་སྒྱུར་དགོས་པར་མ་གསུངས་སོ། །བུམ་པ་དང་སྣམ་བུ་
སོགས་ཀྱི་སྟོང་གཟུགས་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་གཟུགས་ཞེས་བྱ་སྟེ། འགྲེལ་
ཆེན་ལས། བུམ་པ་དང་སྣམ་བུ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་གཟུགས་མཐོང་བའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
གཞན་ཡང་དེ་ལྟ་བུའི་བཞེད་པ་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་དགོངས་པའང་མིན་ཏེ། ཟིན་བྲིས་

ལས། སོར་སྡུད་ནི་གཟུགས་མ་གྲུབ་པ་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་སྒོམ་པ་ཡིན་ལ། བསམ་
གཏན་ནི་གྲུབ་ཟིན་བརྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྒོམ་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་དམིགས་པ་གང་
བསྒོམས་ནས་བརྟན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཞེ་ན། དམིགས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུན་གོམས་
པས་བརྟན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོར་སྡུད་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་གང་ཤར་བའི་

539

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

སྟོང་གཟུགས་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་ཇི་ལྟར་ཤར་བ་ལྟར་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་འཇོག་པར་གསུངས་པས་སོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་ཡན་ལག་སོ་སོ་ལ་སྒོམ་ཚུལ་དེ་བྱེད་པ་ན་མི་འཐད་དེ། ཡན་ལག་འདི་དག་ནི་བསམ་གཏན་གྱི་སེམས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་གཅིག་པུ་
དེ་ཉིད་བྱས་པ་ལས་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་ཡིན་པར་དེ་ལྟ་ཉིད་དུ་འཆད་པ་ལས་ཤེས་སོ། །
གཉིས་པ་རང་ལུགས་ཀྱི་སྒོམ་ཚུལ་དངོས་བཤད་པ་ནི། སོར་སྡུད་ཀྱི་མཚན་
མོ་དང་ཉིན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་གནས་གང་ཡང་རུང་བར་ལུས་གནད་ལྟ་སྟངས་
སེམས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་རྣམས་སོར་སྡུད་ཀྱི་སྐབས་ལྟར་བྱས་ཏེ་བསྒོམས་པས་སྟོང་
གཟུགས་སྣ་ཚོགས་ཤར་བ་ན་དེ་ཉིད་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་བཞག་ནས་སྒོམ་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དབང་མདོར་བསྟན་ལས། རྨི་ལམ་བཞིན་དུ་གཟུགས་མཐོང་འགྱུར། །གཟུགས་
དེ་རྟག་ཏུ་བསྒོམ་པར་བྱ། །ཞེས་སྟོང་གཟུགས་དེ་གཉིས་ཀ་བསམ་གཏན་གྱིས་རྟག་

ཏུ་བསྒོམས་པར་གསུངས་པ་དང༌། དུས་ཞབས་སྙན་བརྒྱུད་ལས་ཀྱང༌། དེ་ཡི་ཡུལ་ནི་སྟོང་གཟུགས་ཏེ། །བསྒོམས་པ་སྔར་གྱི་སྟོང་གཟུགས་ལ། །སེམས་བཞག་ནམ་
མཁའ་ལྟ་བ་ཡིན། །སྟོང་ཉིད་སེམས་འཇུག་ཤེས་རབ་སྟེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྗེ་ཉིད་ཀྱིའང་དགོངས་པ་ཡིན་པ་ནི་ཟིན་བྲིས་དྲངས་ཟིན་པ་ལྟར་རོ། །
གསུམ་པ་ཡན་ལག་གི་དབྱེ་བ་ནི། སྒྲུབ་ལེའི་བརྒྱ་བཅུ་དྲུག་པ་ལས། བསམ་གཏན་དག་ཀྱང་ཤེས་རབ་རྟོག་དང་དཔྱོད་པ་དགའ་དང་གཡོ་མེད་བདེ་བ་རྩེ་གཅིག་སེམས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་དེ་ཉིད་ལ་ཤེས་རབ་ཅེས་པ་ནི་ལྟ་བའོ། །རྟོག་པ་ཞེས་པ་ནི་དངོས་པོ་འཛིན་པའོ། །དཔྱོད་པ་

540

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ཞེས་པ་ནི་དེའི་དོན་ངེས་པར་བྱེད་པའོ། །དགའ་བ་ཞེས་པ་ནི་གཟུགས་ལ་ཆགས་པའོ། །གཡོ་མེད་བདེ་བ་ཞེས་པ་ནི་གཟུགས་དང་ལྷན་ཅིག་སེམས་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པའོ། །ཞེས་དང༌། དེ་དག་གི་དོན་ནཱ་རོ་པས་བཤད་པ་ནི། འདུས་པ་ཕྱི་མ་ལས།

བསམ་གཏན་རྣམས་པ་ལྔ་རུ་འགྱུར། །རྟོག་པ་དང་ནི་དཔྱོད་པ་དང༌། །དགའ་དང་དེ་བཞིན་བདེ་བ་ཉིད། །སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་ཉིད་དང་ལྔ། །དེ་རྣམས་བསམ་གཏན་བསྡུས་པའོ། །ཞེས་ཡན་ལག་ལྔ་མདོར་བསྟན་ནས་དེ་དག་གི་དོན་འཆད་པ་ནི་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། གསང་བ་གསུམ་འབྱུང་རྟོག་པ་སྟེ། །དེ་ལ་རབ་སྦྱོར་དཔྱོད་པའོ། །དགའ་བ་རབ་གསལ་གསུམ་པ་སྟེ། །བདེ་བ་བསྡུས་པ་བཞི་པའོ། །ཤེས་དང་ཤེས་བྱ་བྱུང་ཟད་པའི། །རང་སེམས་ལྔ་པར་ཤེས་པར་བྱ། །སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་ཞི། །འདོད་པ་ཐམས་ཅད་རབ་ཏུ་གནས། །ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་དེོན་དབང་མདོར་བསྟན་གྱི་འགྲེལ་པར་ནཱ་རོ་པས་བཤད་པ་སྟེ།
འགྲེལ་པ་དེ་ཉིད་ལས། གསང་བ་གསུམ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་སྐུ་དང་
གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུས་གསུམ་ཁམས་གསུམ་ནི་གསང་བ་གསུམ་
མོ། །དེ་རིགས་པའི་རྣམ་པས་ཁམས་གསུམ་པར་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ཙམ་ཉིད་ཀྱིས་

ལན་ཅིག་སེམས་དཔའ་ནི་འབྱུང་བ་ཡིན་ལ། དེ་རྟོགས་ཤིང་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ནི་གསང་བ་གསུམ་འབྱུང་སྟེ་དེ་ཉིད་རྟོག་པའོ། །དེ་ལ་རབ་སྦྱོར་དཔྱོད་པའོ་ཞེས་པ་རྟོག་པའི་ཡུལ་དེ་ལ་རབ་སྦྱོར་དཔྱོད་པ་སྟེ། བརྟན་པ་དང་གཡོ་བ་བུམ་པ་དང་སྣམ་བུ་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་དངོས་པོ་འཛིན་པ་ནི་དཔྱོད་པའོ། །དགའ་བ་རབ་གསལ་ན་
དཔྱོད་པའི་ཡུལ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་སེམས་གནས་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཡིད་

541

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

བདེ་བའོ། །བདེ་བ་བསྡུས་པ་ཞེས་པ་སེམས་གནས་པའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལས་བདེ་བ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པ་ལུས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པའི་རྒྱུ་ཅན་བདེ་བ་ནི་བདེ་བ་བསྡུས་པའོ། །ཤེས་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཤེས་པ་མིག་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དྲུག་ཤེས་བྱ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་མཐར་

ཐུག་པ་ལ་རབ་ཏུ་འཇུག་པ་ནི་འབྱུང་བ་སྟེ་ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱ་འབྱུང་བའོ། །དེའི་ཟད་པ་ནི་སེམས་ཀྱི་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་སྟོང་པ་ཉིད་མཚན་ཉིད་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་ཉིད་ནི་རང་སེམས་ཞེས་བརྗོད་དོ། །རྣམས་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རང་སེམས་དེ་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཏེ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
ཞི་བའི་ཕྱིར་ཞི་བ་ཁམས་གསུམ་པར་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ཙམ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་
གཅིག་པུའི་མཐར་ཐུག་པའོ། །འདོད་པ་ཐམས་ཅད་རབ་ཏུ་གནས་ཞེས་པ་ལ་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་ནི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་དེ་རང་ལས་དབྱེར་མེད་པ་རབ་ཏུ་གསལ་བ་གཅིག་པུའི་གཟུགས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་གནས་པ་ནི་འདིར་གནས་པའོ། །ཞེས་པ་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་རབ་ཏུ་གནས། ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་སོ། །
དེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ཅུང་ཟད་ཅིག་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་གསང་བ་གསུམ་
འབྱུང་ནི་རྟོགས་པའོ། །འོ་ན་གསང་བ་གསུམ་ནི་གང༌། འབྱུང་བའི་དོན་ཇི་ལྟ་བུ་སྙམ་ན། སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་གཟུགས་དུས་གསུམ་དང་ཁམས་
གསུམ་པའི་རྣམ་པར་སྣང་བ་ནི་གསང་བ་གསུམ་མོ། །འབྱུང་བའི་དོན་ནི་རགས་
པའམ་རྩིང་བའི་རྣམ་པས་ཁམས་གསུམ་པའི་རྣམ་པར་སྣང་བའི་སྟོང་གཟུགས་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ཙམ་ལན་ཅིག་སེམས་ནི་འབྱུང་བའོ། །མདོར་ན་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་

542

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

བདག་ཉིད་དུས་གསུམ་དང་ཁམས་གསུམ་གྱི་བརྟན་གཡོའི་རྣམ་པར་སྣང་བའི་སྟོང་
གཟུགས་རགས་པའི་རྣམ་པས་རབ་ཏུ་གསལ་བར་རྟོགས་ཤིང་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ནི་གསང་བ་གསུམ་འབྱུང་སྟེ་དེ་ཉིད་རྟོག་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་རྟོག་པ་དེའི་ཡུལ་ལ་རབ་ཏུ་སྦྱོར་བ་ནི་དཔྱོད་པའོ། །དེ་ཡང་སྦྱོར་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་སྙམ་ན རྟོག་པའི་ཡུལ་བརྟན་གཡོའི་རྣམ་པར་སྣང་བའི་སྟོང་གཟུགས་དེ་ལ་བུམ་པ་དང་སྣམ་བུ་ལ་སོགས་པའི་སྟོང་གཟུགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱི་དངོས་པོ་ཞིབ་ཏུ་ཕྱེ་ནས་འཛིན་ཅིང་གསལ་བར་སྣང་
བ་ནི་དཔྱོད་པའོ། །
ཡང་དགའ་བ་ནི་དཔྱོད་པའི་ཡུལ་གྱི་དངོས་པོ་སྟོང་གཟུགས་ཞིབ་མོར་ཕྱེ་བ་
ཐམས་ཅད་ལ་སེམས་རང་གི་ངང་གིས་གནས་པའི་རྒྱུ་སེམས་ཤིན་སྦྱངས་ཡིན་ལ་དེ་འདྲེན་པའི་སེམས་ཀྱི་དགའ་བ་ཡིད་བདེ་བ་ཡིན་ནོ ཡང་བདེ་བ་ནི་སྟོང་གཟུགས་
ཀྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཞིབ་པར་དཔྱད་པ་ལ་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལུས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པའི་བདེ་བ་ཡིན་ནོ། །ཡང་རྒྱུད་འགྲེལ་ལས་ཤེས་རབ་ཅེས་གསུངས་པ་ནི་འདུས་པར་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་ཞེས་གསུངས་པ་འདི་དང་ཁྱད་པར་མེད་པས་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་འདི་ནི་ཤེས་དང་ཤེས་བྱ་བྱུང་ཟད་ཅེས་པ་འདིས་བསྟན་པའི་ཤེས་པ་ནི། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་ནས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བར་
གྱི་ཡུལ་ཅན་དྲུག་གོ །ཤེས་བྱ་ནི་གཟུགས་ནས་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་བར་ཡུལ་དྲུག་

གོ། །བྱུང་བ་ནི་ཡུལ་དྲུག་ལ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དྲུག་རབ་ཏུ་འཇུག་པའོ། །དེ་ཟད་པ་ནི་སེམས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དྲུག་དང་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་དྲུག་གི་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཆད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་འབྲེལ་བ་ཆད་

543

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་སྟེ་རང་སེམས་ཞེས་བརྗོད་དོ། །སོར་སྡུད་ཀྱི་སྐབས་ནས་དབང་ཤེས་ལྔའི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཆད་ཀྱང་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་འབྲེལ་བ་མ་ཆད་པས་བསམ་གཏན་གྱི་བདེ་བའི་ཡན་
ལག་གི་བར་དུ་སྟོང་གཟུགས་དང་དེ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གཟུང་འཛིན་ཐ་དད་ཀྱི་རྣམ་པར་གནས་ཀྱང༌། ཡུལ་སྟོང་གཟུགས་དང་ཡུལ་ཅན་
འོད་གསལ་གྱི་སེམས་གཉིས་གཟུང་འཛིན་ཐ་དད་པའི་འབྲེལ་བ་ཆད་དེ་ཡུལ་དང་
ཡུལ་ཅན་རོ་གཅིག་ཏུ་ཞུགས་པ་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རང་སེམས་ཏེ་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་དེ་ནི་སངས་རྒྱས་ཐམས་དེ་སྟོང་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དང་ཁྱད་པར་དུ་
ཡང་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཡབ་ཡུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྟོང་གཟུགས་དང་རང་བཞིན་
དབྱེར་མེད་པའི་སྒོ་ནས་གཟུང་བ་དང་ལ་སོགས་པ་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཞི་བའི་ཕྱིར་རམ་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཞི་བ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་ཁམས་གསུམ་པར་

རབ་ཏུ་གསལ་བ་ཙམ་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཡང་དུས་ཀྱི་

འཁོར་ལོ་ཡབ་ཡུམ་ཞལ་སྦྱོར་གྱི་རིམ་པ་ཅན་གྱི་སྟོང་གཟུགས་དང་དབྱེར་མེད་
གཅིག་པུའི་མཐར་ཐུག་པའི་སེམས་སོ། །
བཞི་པ་བསམ་གཏན་གྲུབ་པའི་ཚད་བསྟན་པ་ནི། སོར་སྡུད་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་

ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྣུན་པའི་དམིགས་པ་དེ་ཉིད་བསྒོམས་པས་སྟོང་གཟུགས་ཤར་བའི་ཚེ་སྟོང་གཟུགས་དེ་ཉིད་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པས་རྟོག་དཔྱོད་ཀྱི་

ཡན་ལག་གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་གཟུགས་ཕྲ་རགས་མཐོང་ནས་དེའི་རྒྱུན་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་
བཞག་པས་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཐུན་འཁྱོངས་པའི་མཐར་ཕན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་ལུས་

544

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

སེམས་ཤིན་སྦྱངས་འདྲེན་པའི་དགའ་བདེ་སྐྱེས་ཏེ་རང་གིས་སེམས་ཀྱི་སྣང་བ་ཙམ་
གྱི་སྟོང་གཟུགས་དུས་འཁོར་ཡབ་ཡུམ་ཀྱི་སྐུ་ཤར་བ་དང་རང་གིས་སེམས་གཉིས་
དབྱེར་མེད་དུ་འདྲེས་ནས་སྐུ་དེ་སེམས་ལ་སོགས་སུ་མི་སྣང་ཞིང་སྐུ་དེ་ལ་རང་ཉིད་
ཀྱི་ང་རྒྱལ་འབད་མེད་དུ་འཕོ་ན?ས་པ་དེའི་ཚེ་བསམ་གཏན་གྲུབ་པ་ཡིན་པས་མཚམས་འདི་ནས་སྲོག་རྩོལ་སྒོམ་པ་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། །
མདོར་ན་བསམ་གཏན་སྒོམ་པའི་སྐབས་འདིར་ལུས་གནད་ལྟ་སྟངས་སེམས་
ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་རྣམས་སོར་སྡུད་ཀྱི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་ལྟར་བྱས་ཏེ་བསྒོམས་པས་
དྷཱུ་ཏཱིར་རླུང་ཚུད་པ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་ལས་ཀུན་རྟོག་གཡོ་བའི་རླུང་རོ་རྐྱང་ལ་རྒྱུ་བ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བཅས་པ་ཡང་དག་པར་འགགས་ཏེ་མི་རྟོག་པའི་སེམས་འོད་གསལ་ཤར་བ་དང་མཉམ་དུ་སྟོང་གཟུགས་རྣམས་འཆར་ལ། སྟོང་གཟུགས་དེ་རྣམས་རྣལ་འབྱོར་པ་རང་གི་ཤའི་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་གསལ་བར་མཐོང་ཞིང༌། དེ་ལྟར་མཐོང་བའི་སྟོང་གཟུགས་རྣམས་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཡང་སྨིན་མཚམས་
ཀྱི་དྷཱུ་ཏཱིའི་ནང་གི་རེ་ཁཱའི་ནང་དུ་ཤར་བའི་དུས་འཁོར་ཡབ་ཡུམ་གྱི་རྣམ་པའི་སྟོང་
གཟུགས་དེ་ལ་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་དེས་དམིགས་ནས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་བཞག་སྟེ་
བསྒོམས་པ་ལས་ཡུལ་སྟོང་གཟུགས་དེ་དང་ཡུལ་ཅན་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་གཉིས་
དབྱེར་མེད་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་ནས་གཟུང་འཛིན་ཐ་དད་པའི་སྣང་བ་ལོག་སྟེ་དུས་འཁོར་ཡབ་ཡུམ་གྱི་རྣམ་པར་སྣང་བ་དེར་རྣལ་འབྱོར་པ་རང་ཉིད་ང་རྒྱལ་འཕོ་ནུས་
པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ང་རྒྱལ་འཕོས་པའི་དུས་འཁོར་ཡབ་ཡུམ་གྱི་རྣམ་པར་སྣང་བའི་
སྟོང་གཟུགས་ནི་རྗེས་དྲན་གྱི་སྐབས་དང་འབྲས་དུས་ཀྱི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་

545

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དུས་འཁོར་ཡབ་ཡུམ་དངོས་གནས་ལ་གྲུབ་པ་དེའི་བསྒྲུབ་གཞི་དང་རིགས་འདྲའི་རྒྱུར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །
ལྟ་བ་ཉམས་རྟགས་འཆར་ཚུལ་ནི། སྔར་བཤད་པའི་རྟགས་རྣམས་གོང་ནས་གོང་དུ་ཁྱད་པར་དུ་གྱུར་པ་ལས་དྭངས་པ་གསལ་བ་རྒྱ་ཆེ་བ་འབྱུང་བ་དང༌། གཞན་
ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཁམས་དང་འགྲོ་དྲུག་གི་སྣང་བ་ལ་སོགས་པ་ཚད་མེད་པ་
འབྱུང་བ་དང༌། སྙན་པ་དང་མི་སྙན་པ་ལ་སོགས་པ་སྒྲ་བརྙན། སྔར་ཚོར་མ་མྱོང་བའི་དྲི་བརྙན། རོ་ཞིམ་མི་ཞིམ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་རོ་བརྙན། ཚ་གྲང་ལ་སོགས་པ་རེག་བརྙན་
སྣ་ཚོགས་འཆར་བ་དེའང་དང་པོ་ཕྱི་རོལ་དུ་འཆར། དེ་ནས་ནང་དུ་རེ་ཁཱ་ནག་པོའི་
ནང་དུ་འཆར་ཏེ་དེ་རྣམས་དག་ནས་མངོནཤེས་འཆར་བར་འགྱུར་ཞེས་ཆོས་རྗེ་བུ་སྟོན་གྱིས་གསུངས་སོ། །
བཞི་པ་ཚད་མ་གང་ཡིན་པ་ནི། མིག་གི་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་སྟོང་གཟུགས་
གསལ་བར་མཐོང་ཞིང་མི་སླུ་བས་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཚད་མའོ།༌།
ལྔ་པ་དག་དབྱེ་ནི། བསམ་གཏན་ནི་མི་བསྐྱོད་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་པ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཕུང་པོ་སྟེ་རྣམ་པ་བཅུ་ནི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་བཅུ་པོ་རྣམས་གཅིག་ཉིད་དུ་སྣ་ཚོགས་གཟུགས་ལ་བསམ་གཏན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་དྲུག་ཚན་གཅིག་སྒྲིབ་བྲལ་དུ་དག་པར་བྱེད་པ་སྟེ།
དབྱེ་ན་རྟོག་པ་སོགས་ཡན་ལག་ལྔ་ལ་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གྱིས་ཕྱེ་བས་རྣམ་པ་
བཅུའོ། །
དྲུག་པ་འབྲས་བུ་ལ་གཉིས་ལས་གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི། སྒྲུབ་ལེའི་

546

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

བརྒྱ་བཅོ་བརྒྱད་པ། མངོན་པར་ཤེས་པ་ལྔ་ནི་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ་མི་ཡི་བདག་པོ་བསམ་གཏན་སྦྱར་བས་དག་པའོ། །ཞེས་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་གང་གི་ཚེ་མིག་མི་འཛུམ་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ་ལྷའི་མིག་ཏུ་འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་ལྷའི་རྣ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་བསམ་གཏན་གྱིས་དག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་པ་དང༌། དེ་
བཞིན་དུ་གསང་བ་འདུས་པ་ལས། བསམ་གཏན་ཡེ་ཤེས་སྙོམས་འཇུག་པས། །མངོན་ཤེས་ལྔ་ནི་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བསམ་གཏན་གྱི་
ཡན་ལག་མཐར་ཕྱིན་པའི་གནས་སྐབས་སུ་མངོན་ཤེས་ལྔ་འཐོབ་ཅིང་སངས་རྒྱས་
ལ་ཆོས་ཉན་པ་དང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་བྱེད་ནུས་པ་ལ་སོགས་པ་ཕན་
ཡོན་དཔག་ཏུ་མེད་པ་འཐོབ་པའོ། །
གཉིས་པ་མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་ནི། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང༌། ནམ་མཁའི་
ཁམས་དང༌། རྣ་བའི་དབང་པོ་དང༌། ཆོས་ཀྱི་ཁམས་དང༌། གསང་བའི་དབང་པོ་དང༌།
ཁུ་བ་འཕེན་འཛིན་ཏེ་ཆོས་དྲུག་ཚན་གཅིག་སྒྲིབ་བྲལ་དུ་དག་པ་རྒྱལ་བ་མི་བསྐྱོད་པ་
ལ་སོགས་པ་དྲུག་ཚན་གཅིག་འགྲུབ་པའོ། །འདིར་བསམ་གཏན་ལ་ཡང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བུས་སྦོགས་ཆོག་མཛད་དེ། ཁོང་རང་གི་འཁྲིད་ཡིག་ལས། བསམ་གཏན་སྟོང་གཟུགས་དྲག་ཏུ་བསྒོམས། །ཞེས་པས་བྱེད་བཅིང་དང་ལུས་གནད་དམ་དུ་བྱས་
ལ་སྔར་གྱི་མན་ངག་གིས་རིག་པ་གཞུར་ལ་བསྒོམ་ཞེས་གསུངས་པའི་ལུས་གནད་སོགས་སླར་འཆོས་པ་སྦོགས་ཆོག་ཏུ་མི་རུང་བ་སོར་སྡུད་ཀྱི་སྐབས་ལྟར་ཤེས་པར་
བྱའོ། །

ཡང་འཁྲིད་ཡིག་ཏུ། སྒྲུབ་ལེའི་མཇུག་གི་ཚིགས་བཅད་བཞི་བཅུ་གོ་སླར་

547

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

བཞག་པའི་བརྒྱ་གོ་ལྔ་པ། ཉི་མ་ལས་ནི་གཞན་དུ་ཕྱོགས་ཏེ་ཉི་འོད་ལ་གནས་རང་གི་
གྲིབ་མ་བརྟན་པའི་མིག་གིས་བལྟ། །ཕྱི་ནས་ནམ་མཁའ་དག་ལ་མངོན་པར་བརྟགས་
ན་རོམ་མཉམ་སྐྱེས་བུ་དུ་བའི་མདོག་ཅན་མཐོང་བར་འགྱུར། །ཟླ་བ་དྲུག་ཏུ་གོམས་པའི་སྤྱོར་བ་དག་ལས་ས་ལ་གནས་པའི་གཏེར་ནི་ས་ཡི་བུ་གར་མཐོང༌། །ཡང་ན་ཤིང་གི་གྲིབ་མར་རབ་ཏུ་ཞུགས་ཏེ་ནམ་མཁའི་མཐིལ་དུ་ཐིག་ལེའི་ཕྲེང་བར་གྱུར་ལགས་སོ། །ཞེས་པ་དྲངས་ནས་དེའི་དགོངས་པར་བསམས་ཏེ། ཁྱད་པར་དུ་གནས་དབེན་པར་ཉི་མ་ལ་བརྒྱབ་བསྟན་ཏེ། མདུན་དུ་རང་གི་གྲིབ་མ་ལ་བསམ་གཏན་གྱི་

འཇོག་ཚུལ་གྱིས་བལྟ། དེ་ནས་སྤྲིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་ལ་བལྟས་པས་གྲིབ་

གཟུགས་སྐྱེ་བོ་མཐོང་བ་ལ་བསམ་གཏན་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཚུལ་གྱིས་བལྟའོ། །
དེ་ལྟར་ཟླ་བ་དྲུག་ཏུ་བསྒོམས་ན་བསམ་གཏན་དག་སྟེ་ས་འོག་ན་གནས་པའི་གཏེར་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ། །ཡང་ན་ཤིང་གི་གྲིབ་མ་ལ་འདུག་ནས་མདུན་གྱི་ཤིང་གི་
གྲིབ་མ་ལ་བསམ་གཏན་བསྒོམ། དེ་ནས་ནམ་མཁའ་ལ་བལྟས་ཏེ་བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་གིས་བརྟན་པར་བསྒོམ་པས་ཟླ་བ་དྲུག་གིས་གཏེར་མཐོང་ངོ༌། །ཞེས་བཤད་ནས། རྒྱུད་ཚིག་དེ་དག་གིས་བསམ་གཏན་གྱི་སྦོགས་ཆོག་བསྟན་པར་མཛད་དོ། །དེའི་མཇུག་གི་བརྒྱ་གོ་དྲུག་པ། ནུས་མ་གང་ཞིག་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྲོག་
རྩོལ་གྱི་སྦོགས་ཆོག་བསྟན་པ་བཞིན་དུ་ཉི་མ་ལས་ནི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་བསམ་

གཏན་གྱི་སྦོགས་ཆོག་བསྟན་པར་བྱེད་དགོས་སྙམ་དུ་བསམ་པ་འདྲ་ནའང་དེ་གཉིས་མི་མཚུངས་ཏེ། ནུས་མ་གང་ཞིག་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སོར་སྡུད་དང༌། སྲོག་རྩོལ་གྱི་
སྦོགས་ཆོག་བསྟན་པ་ནི་སྒྲུབ་ལེའི་བརྒྱ་བཅུ་དགུ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། ནཱ་ད་གོམས་

548

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

པ་འཆད་པར་འགྱུར་བས་ཞེས་འོག་ཏུ་ཁ་འཕངས་པའི་ནཱ་ད་གོམས་པ་འཆད་བྱེད་ནི་ནུས་མ་གང་ཞིག་ཅེས་སོགས་ཡིན་པས་ནུས་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སོར་སྡུད་དང་
སྲོག་རྩོལ་གྱི་སྦོགས་ཆོག་བསྟན་པ་ལ་བསྙོན་དུ་མེད་ལ། ཉི་མ་ལས་ནི་ཞེས་སོགས་འོག་གི་གཏེར་མཐོང་བའི་ལས་ཚོགས་སྒྲུབ་བྱེད། སྟོན་བྱེད་དུ་གསལ་ལོ། །ཟིན་
བྲིས་ལས། བསམ་གཏན་ནི་སོར་སྡུད་བརྟན་བྱེད་ཙམ་ཡིན་པས་སོར་སྡུད་གྲུབ་ན་ནི་དེ་ནས་བསམ་གཏན་བསྒོམས་པས་མི་འགྲུབ་པ་མི་སྲིད་ལ། སོར་སྡུད་མ་གྲུབ་ན་ནི་བསམ་གཏན་སྒོམས་པ་ཡང་མེད་དོ། །དེས་ན་སོགས་ཁོངས་ནས་གཙོ་བོར་སྲོག་རྩོལ་གཟུང་ངོ༌། །ཞེས་གསུངས་ནས་བསམ་གཏན་ལ་སྤོགས་ཆོག་མི་དགོས་པར་བཞེད་དོ། ། ། །

༼སྲོག་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་བཤད་པ།༽
༈ གཉིས་པ་སྲོག་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ལ་གཉིས། སྲོག་རོ་རྐྱང་ལ་རྒྱུ་བ་
བཀག་ནས་དྷཱུ་ཏཱིར་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་སྲོག་རྩོལ་དང༌། དྷཱུ་ཏཱིར་ཞུགས་

པ་གནས་པའམ་བརྟན་པར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་འཛིན་པའོ། །དང་པོ་ལ་དྲུག །སྲོག་རྩོལ་གྱི་མཚན་དོན། དང་པོར་བསྒོམས་པའི་དུས་མཚམས། གང་བསྒོམས་པའི་ཡན་ལག་གི་ངེས་པ། ཚད་མ་གང་ཡིན་དཔྱད་པ། དག་དབྱེ། འབྲས་བུའོ། །
དང་པོ་ནི། སྲོག་རྩོལ་གྱི་སྐད་དོད་པྲཱ་ཎ་ཨཱ་ཡཱ་མཿ ཞེས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་པྲཱ་ཎ་ཞེས་པ་སྲོག་ལ་འཇུག་ཅིང༌། ཨཱ་ཡཱ་མ་ཞེས་པ་འབད་པ་དང་འགོག་པ་དང་རིང་དུ་བྱེད་པ་གསུམ་ལ་འཇུག་པ་ལས། པྲཱ་ཎ་དང་སྦྱར་བས་རིམ་པ་བཞིན་སྲོག་རྩོལ་སྲོག་འགོག་སྲོག་རིང་དུ་བྱེད་པ་ཞེས་པར་འགྱུར་བ་ལས་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་དོན་སྐབས་སུ་

549

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

བབ་པ་ཡིན་པ་ལས་འདིར་སྲོག་འགོག་པ་དང༌། འདུས་པ་ལས་སྲོག་ནི་ཚེ་དང་རྩོལ་བ་རིང་དུ་མཆེད་པའི་དོན་དུ་བཤད་པས་འདིར་བཤད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་སྲོག་ནི་སྲོག་ཐུར་སོགས་ཀྱི་རླུང་དང༌། རྩོལ་བ་འགོག་པའི་དོན་དུ་བྱས་ཏེ་སྲོག་ཐུར་སོགས་
ཀྱི་རླུང་རོ་རྐྱང་ལ་རྒྱུ་བ་བཀག་ནས་དྷཱུ་ཏཱིར་འཛུད་པས་ན་སྲོག་རྩོལ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་
ཡང་སྲོག་རྩོལ་གྱི་སྒྲ་སྒྲུབ་པ་བྱས་ན་ངེས་པ་རྙེད་པས་དེ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། པྲཱ་ཎ་སྲོག་འཛིན་པ་ལའོ་ཞེས་པའི་བྱིངས་ལ་ཨ་ཙ་རྐྱེན་དུ་སྦྱིན། ཙ་ཁྱད་པར་གྱི་དོན་ཡིན་
པས་དབྱི། ཡང་ཡ་མུ་འགོག་པ་ལའོ་ཞེས་པའི་བྱིངས་ལ་གྷῷ྄་རྐྱེན་དུ་སྦྱིན། ཡ་མུའི་
ཡའི་སྔོན་དུ་ཉེར་སྒྱུར་ཨཱང྄་གཞག །བྱིངས་ཀྱི་མུའི་སྲོག་གི་ཨུ་བརྗོད་དོན་དང༌། ཉེར་
སྒྱུར་གྱི་ཨཱང྄་གི་ང྄་དང་རྐྱེན་གྱི་གྷῷ྄་རྣམས་ཁྱད་པར་གྱི་དོན་ཡིན་པས་དབྱིའོ། །དེ་
ནས་གྲུབ་པ་ཉཎ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་པ་ལ་ཨ་ཙ་བཞིན་དུའོ་ཞེས་པ་དང༌། ཨིཎ་ཨི་ཙ་ཨཌ་རྣམས་ལས་ཨའི་ཨུ་སདྷཱ་རིང་པོའ་ཞེས་པ་ལྟར་ ོ བྱས་པས་ཡའི་སྲོག་གི་ཨ་རིང་པོར་བྱས་ཏེ་མཚམས་སྦྱར་བས་པྲ་ཎ་ཨཱ་མ་ཞེས་པའི་མིང་དུ་གྲུབ། དེའི་མཐར་རྣམ་དབྱེ་དང་པོའི་གཅིག་ཚིག་སི་སྦྱིན། སིའི་སྲོག་གི་ཨི་བརྗོད་དོན་ཡིན་པས་དབྱི། ས་

རྣམ་གཅད་དུ་བྱས་པས་པྲཱ་ཎཱ་ཡཱ་མཿ ཞེས་པའི་ཚིག་ཏུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་དག་ནི་རྗེ་ནཱ་རོ་པས། རྩོལ་བ་ནི་ཞེས་པ་ཡ་མུ་ཉེ་བར་འགོག་པ་ལའོ་ཞེས་པའི་ཁམས་འདིའི་ཨ་ཀུན་ནས་ཞེན་པ་འགོག་པ་ནི་ཨཱ་ཡཱ་མཿསྟེ་སྲོག་དང་ཐུར་སེལ་གྱི་རླུང་དག་གཉིས་ཀའི་བགྲོད་པ་འགོག་པ་ལས་དབུ་མའི་རྩར་རབ་ཏུ་ཞུགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་དང་པོར་བསྒོམ་པའི་དུས་མཚམས་ནི། རྗེའི་དགོངས་པར་བསམ་

550

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

པའི་འཁྲིད་ཡིག་ཁ་ཅིག་ལས། རླུང་དབུ་མར་ཞུགས་པ་དང་ཐིམ་པའི་རྟགས་བཅུ་རྫོགས། དེ་བསམ་གཏན་གྱིས་བརྟན་པར་བྱས་ནས་སྲོག་རྩོལ་སྒོམ་པ་ལ་འཇུག་
པར་བྱ་ཞེས་གསུང་ཡང་རླུང་ཐིམ་པའི་རྟགས་བཅུ་སོར་བསམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་

མི་འོང་བ་ལྟ་ཞོག་སྲོག་རྩོལ་གྱི་སྐབས་སུ་འོང་བ་ཡང་རྗེའི་དགོངས་པ་མིན་ཏེ། ཟིན་
བྲིས་ལས། སྲོག་རྩོལ་གྱི་བྱེད་ལས་ནི་སྲོག་དབུ་མར་ཚུད་པ་ཉིད་ཡིན་གྱི། སྲོག་དབུ་
མར་གནས་པ་ནི་འཛིན་པའི་བྱེད་ལས་ཡིན་པས་སྲོག་རྩོལ་གྱིས་དེ་སྒྲུབ་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། སྲོག་རྩོལ་གྱིས་དབུ་མར་གནས་པའང་སྒྲུབ་ན་ནི་འཛིན་པའི་ཡན་ལག་བསྒོམས་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད། དེས་ན་སྲོག་རྩོལ་གྱི་བྱེད་ལས་ནི་སྲོག་
དབུ་མར་ཞུགས་པའི་རྟགས་ཉིད་ཡིན་པས་སྲོག་དབུ་མར་ཞུགས་པའི་རྟགས་འཁྲུལ་མེད་རྣམས་ཤར་ནས་སྲོག་རྩོལ་གྱི་བྱེད་ལས་དེས་རྫོགས་སོ། །ཞེས་སྲོག་རྩོལ་
གྱིས་རླུང་དབུ་མར་གནས་པར་ཡང་མི་བྱེད་པར་གསུངས་ན་ཐིམ་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །
གཞན་ཡང་འཁྲིད་ཡིག་དེ་ཉིད་ལས། དེ་ནས་ཡུན་བསྲིངས་ཏེ་བསྒོམས་པས་
སྡོད་པ་ཇེ་རིང་ལ་འགྲོ་ཞིང་དེ་ཙམ་དུ་འབྱུང་འཇུག་གཉིས་ཇེ་ཐུང་དུ་འགྲོ་ལ། འཐར་འབྱུང་འཇུག་གཉིས་ཆད་ནས་གནས་པ་འབའ་ཞིག་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ཡང་འདུས་པ་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་རྡོར་བཟླས་བྱས་པས་འབྱུང་འཇུག་ཆད་པའི་གནས་པ་དང་
ཐིམ་པས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་འདྲེན་པ་འབྱུང་བར་གསུངས་ལ། སྐབས་དེའི་རྡོར་
བཟླས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་ནུས་ཤིང་འདིས་མི་ནུས་པའི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་ཅེས་གསུངས་པ་ཡང་ཟིན་བྲིས་ཀྱི་གསུང་དེས་བཀག་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

551

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

འོ་ན་འདི་དང་འདུས་པ་སོགས་ནས་བཤད་པ་མི་འདྲ་བའི་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་སྙམ་ན། དེ་ཡང་ཟིན་བྲིས་ལས། སྤྱིར་བླ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་རྣམས་ནས་རླུང་དྷཱུ་ཏཱིར་ཞུགས་པ་
དང་དྷཱུ་ཏཱིར་གནས་པ་དང་དྷཱུ་ཏཱིར་ཐིམ་པ་གསུམ་བཤད་ལ་འདིར་ནི་དྷཱུ་ཏཱིར་ཐིམ་པ་ནི་
རླུང་བཅིངས་པ་དང༌། བསྲེས་པ་དང༌། བསད་པ་ཞེས་བཤད་པ་རྣམས་ཡིན་ལ། ཞུགས་གནས་གཉིས་ཡན་ལག་རེ་རེར་བཤད་པས། འདི་ལ་གཉིས། སྲོག་རོ་རྐྱང་ལ་རྒྱུ་བ་བཀག་ནས་དྷཱུ་ཏཱིར་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་སྲོག་རྩོལ། དྷཱུ་ཏཱིར་ཞུགས་

པ་གནས་པར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་འཛིན་པ་ཞེས་འདུས་པ་སོགས་ནས་ལུས་དབེན་ངག་དབེན་ལྟ་བུའི་སྐབས་སུ་ཡང་ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྣུན་པའི་ཐབས་གཅིག་ཉིད་
ཀྱིས་ཀྱང་རླུང་དབུ་མར་ཞུགས་གནས་ཐིམ་གསུམ་རྒྱུན་གཅིག་ལ་འོང་བར་གསུངས་ཤིང༌། འདིར་དྷཱུ་ཏཱིར་རླུང་འཇུག་པར་བྱེད་པ་སྲོག་རྩོལ་གྱི་ཡན་ལག་དང༌།

གནས་པར་བྱེད་པ་འཛིན་པའི་ཡན་ལག་ཅེས་རླུང་དབུ་མར་འཇུག་པའི་ཐབས་དང་གནས་པའི་ཐབས་གཉིས་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་གི་ཡན་ལག་སོ་སོར་བཤད་པ་དང༌། གཞན་དུ་རླུང་དབུ་མར་ཐིམ་པའི་དོད་རླུང་བསད་པ་ཞེས་པ་ཏིང་ངེ་འཛིན་ནས་འོང་བར་གསུངས་ཤིང་ཟིན་བྲིས་ཀྱི་ཤེས་བྱེད་ཀྱང་རྒྱུད་འགྲེལ་དང་ཚད་ལྡན་གྱི་
དགོངས་འགྲེལ་རྣམས་ལས་སྲོག་རྩོལ་མན་ཆད་དུ་རླུང་དབུ་མར་གནས་པ་དང་ཐིམ་པ་ཟུར་ཙམ་ཡང་མ་གསུངས་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །
རང་ལུགས་ནི་ཡེ་ལེའི་བརྒྱ་བཅུ་བདུན་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་ནས་གཟུགས་ནི་མཐོང་བར་གྱུར་ན་ཉིན་ཞག་སོ་སོའི་དུས་སུ་སྲོག་གི་རླུང་ནི་འགོག་པ་ཞེས་པ་བུམ་པ་ཅན་རབ་ཏུ་བྱ་སྟེ། ཞེས་སཽར་བསམ་གྱི་སྟོང་གཟུགས་མཐོང་ཞིང་

552

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

བརྟན་པར་གྱུར་པ་ན་རླུང་སྦྱོར་བུམ་པ་ཅན་གྱིས་མཚོན་པའི་སྲོག་རྩོལ་བྱ་བར་
གསུངས་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་ནཱ་རོ་པའི་དབང་མདོར་བསྟན་གྱི་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང༌།
སྲོག་རྩོལ་གསུངས་པ་གཟུགས་བརྙན་མཐོང་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །རྨི་ལམ་

དང་སྒྱུ་མ་ཅི་འདྲ་བ་དེ་འདྲ་བའི་གཟུགས་བརྙན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་གཟུགས་མཐོང་བར་བྱུར་ན་དེ་ནས་དེའི་བར་མ་ཆད་པར་སྲོག་རྩོལ་སྲོག་དང་ཐུར་སེལ་གྱི་རླུང་དག་གང་བ་དང་བུམ་པ་ཅན་དང་དབྱུང་བའི་སྦྱོར་བས་འགོག་པ་བར་མ་ཆད་པར་ཏེ་རྒྱུན་མ་ཆད་པར་བྱའོ། །ཞེས་བསམ་གཏན་གྲུབ་པའི་དེ་མ་ཐག་སྲོག་རྩོལ་བསྒོམས་པར་གསུངས་པ་ལྟར་བྱའོ། །འགྲེལ་ཚིག་དེ་རྣམས་ཀྱིས་སོར་བསམ་སྔོན་
དུ་མ་སོང་བར་ཡང་སྲོག་རྩོལ་བསྒོམས་པས་ལམ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་ཡང་བཀག་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གསུམ་པ་གང་བསྒོམས་པའི་ཡན་ལག་གི་ངེས་པ་ལ་བཞི། སྲོག་རྩོལ་གྱི་
ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ། སྲོག་རྩོལ་གྱི་དབྱེ་བ། ཇི་ལྟར་སྒོམ་པའི་ཚུལ། མ་གྲུབ་
པ་སྦོགས་པའི་ཆོ་གའོ། །
དང་པོ་ནི། རྡོར་བཟླས་དང་བུམ་པ་ཅན་གྱི་སྲོག་རྩོལ་གྱིས་རླུང་དབུ་མར་
ཚུད་པ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་ལས་བྱུང་བའི་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་དང༌། དེ་དང་ངོ་བོ་
དབྱེར་མེད་པའི་སྟོང་གཟུགས་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཡབ་ཡུམ་ཞལ་སྦྱོར་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་

ལྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་གྱི་དབུས་སུ་སྣང་བ་ནི་སྲོག་རྩོལ་གྱི་ལམ་གྱི་ངོ་བོའ། །དེ་ལྟར་ཡིན་ ོཔ་ཡང་སྒྲུབ་ལེའི་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། སྲོག་རྩོལ་གྱིས་ནི་དག་པ་ཞེས་པ་ནི་འདིར་གང་གི་ཚེ་རྣལ་འབྱོར་པ་ཉི་མ་དང་རི་བོང་ཅན་གྱི་ལམ་དང་བྲལ་་ཏེ་རྟག་

553

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཏུ་དབུ་མར་འབབ་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ་སྲོག་རྩོལ་གྱིས་དག་པར་གྱུར་པས་ན་ཞེས་གསུངས་པ་འདིས་བསྟན་ཏེ། འདི་དག་གི་དོན་ནི། གང་དག་པ་ནི་འོད་གསལ་གྱི་

སེམས་དང་དེ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་སྟོང་གཟུགས་ཡིན་ལ། གང་གིས་དག་པ་ནི་ཉི་ཟླ་རོ་རྐྱང་གི་རླུང་རྒྱུ་བ་དང་བྲལ་ཏེ་རྟག་ཏུ་རླུང་དབུ་མར་འབབ་པ་སྟེ་དབུ་མར་ཚུད་པ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བའི་སྲོག་རྩོལ་གྱིས་དག་པར་གྱུར་པས་ན་སྟེ་དག་པར་གྱུར་པའི་རྒྱུ་
མཚན་གྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་མཆོད་པ་སྟེ་བསྔགས་པར་བྱེད་
དོ། །ཞེས་པའོ། །དེ་ཡང་སྲོག་རྩོལ་གྱི་ལམ་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་སྟོང་གཟུགས་དུས་
འཁོར་ཡབ་ཡུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་ནི་སྒྲུབ་ལེའི་བརྒྱ་ཉེར་གཉིས་པ་ལས། དབུས་སུ་
སྲོག་ནི་རབ་ཏུ་ཞུགས་པ་ཡུལ་དང་རྣམ་པར་བྲལ་བ་སྣ་ཚོགས་ཡུམ་ལ་འཁྱུད་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་འདིས་བསྟན་ཏོ། །
དེ་ཡང་ལྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་གྱི་དབུས་སུ་ཤར་བ་དགོས་པ་ནི་ཡེ་ལེའི་བརྒྱ་ཉི་
ཤུ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། རླུང་གཉིས་ཡང་དག་ཕྲད་པའི་དབུས་སུ་ཞེས་པ་ལྟེ་བར་སྲོག་དང་ཐུར་སེལ་གྱི་རླུང་དག་ཡང་དག་པར་ཕྲད་པའི་དབུས་སུ་ཡུལ་ཞེས་པ་རྣམ་
དབྱེ་མེད་པའི་ཚིག་སྟེ་ཡུལ་རྣམས་ལ་ཡུལ་ཅན་མིག་ལ་སོགས་པ་རྣམས་འབྱུང་བ་དང་རབ་ཏུ་འཇུག་པ་ནི་ལྟེ་བར་ཏེ་དེ་ཉིད་ནི་སྔར་བརྗོད་ཟིན་ཏོ། །དུ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་མཚན་མ་འཛིན་པ་ན་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱི་སྒོ་ནས་ཏེ་ཀྱང་གི་སྒྲས་ལྟེ་བ་དེ་ཉིད་ལའོ། །ཞེས་པ་འདིས་བསྟན་ཏོ། །འོ་ན་ཇི་ལྟར་དུ་བསྟན་སྙམ་ན། དེ་ཡང་འདྲི་ལྟར་དུ་བསྟན་ཏེ། སྲོག་རྩོལ་བུམ་པ་ཅན་བསྒོམས་པས་ལྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་གྱི་དབུས་དེར་
སྲོག་འཛིན་དང་ཐུར་སེལ་གྱི་རླུང་གཉིས་ཡང་དག་པར་ཕྲད་པའི་དབུས་སུ་

554

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

གཟུགས་སོགས་ཡུལ་རྣམས་ལ་མིག་སོགས་ཡུལ་ཅན་རྣམས་འབྱུང་བ་དང་འཇུག་པ་ལྟེ་བར་ཏེ་ལྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་གྱི་དབུས་སུ་བཀག་པའི་སྒོ་ནས་དུ་བ་ལ་སོགས་པ་
རྣམས་ཀྱི་མཚན་མའི་སྟོང་གཟུགས་དང༌། ཁྱད་པར་དུ་ཡང་དུས་འཁོར་ཡབ་ཡུམ་
གྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྟོང་གཟུགས་འཛིན་ནོ གནས་གང་དུ་འཛིན་ཅིང་འཆར་ན། ཨ་ཝ་
དྷཱུ་ཏཱི་སྒོ་ནས་ཏེ་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱི་ནང་དུའོ། །དེ་ཡང་ཀྱང་གི་སྒྲས་ལྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་གྱི་

དབུས་ཀྱི་དྷཱུ་ཏཱིའི་ནང་དུའོ། །ཡུལ་ཅན་མིག་སོགས་རྣམས་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་
རྣམས་ལ་འཇུག་པ་འགོག་ཚུལ་དེ་ཉིད་ན་སྔར་སོར་སྡུད་ཀྱི་སྐབས་སུ་བརྗོད་ཟིན་པ་
ལྟར་རོ། །ཞེས་པའོ། །
དེ་ལྟར་ན་སྲོག་རྩོལ་གྱི་སྐབས་འདི་ལྟ་བུར་ཡང་དྷཱུ་ཏཱིའི་གནས་གང་དུ་དམིགས་པ་གཏད་ས་དེར་རླུང་འདུ་ཞིང་རླུང་འདུས་ས་དེར་སྟོང་གཟུགས་དུས་འཁོར་ཡབ་ཡུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་ཡང་མ་བཏགས་མ་བཅོས་པར་རང་དབང་དུ་འཆར་
བར་ངེས་པས་རྡོར་བཟླས་བྱེད་པའི་ཚེ་དྷཱུ་ཏཱིའི་ཡར་སྣར་ཤར་བའི་སྟོང་གཟུགས་དེ་རླུང་ནང་དུ་འཇུག་པ་དང་བསྲེས་ནས་ལྟེ་བར་འབེབས་པའི་དམིགས་པ་ཟུར་དུ་མི་དགོས་ཏེ། བུམ་པ་ཅན་གྱི་སྲོག་རྩོལ་གྱིས་ལྟེ་བར་སྲོག་ཐུར་ཕྲད་པར་བྱས་པའི་
དབུས་ལྟེ་བའི་དྷཱུ་ཏཱིའི་ནང་དུ་རླུང་གཉིས་ཁ་སྦྱོར་དུ་འཛིན་པའི་དམིགས་པ་དེ་ཉིད་
ཀྱིས་སྟོང་གཟུགས་ལྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་གྱི་དབུས་ཀྱི་དྷཱུ་ཏཱིའི་ནང་དུ་མ་བཅོས་མ་
བཏགས་པར་རང་དབང་དུ་འཆར་བར་འགྲེལ་ཆེན་ལས་བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ནི། ཆོས་རྗེ་བུ་ལ་སོགས་པ་བླ་མ་སྔ་མ་རྣམས་རྡོ་རྗེའི་

555

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

བཟླས་པ། རྔུབ་པ། དགང་བ། གཞིལ་བ། བུམ་པ་ཅན། ར་ཙ་ཀའམ་རྡུལ་མཐའ་ཅན་དང་དྲུག་ཏུ་མཛད་པ་ལ། ཟིན་བྲིས་ལས། རྒྱུད་འགྲེལ་ནས་རྡོར་བཟླས་དང་བུམ་པ་
ཅན་གཉིས་ལས་མ་བཤད་ལ་དེ་གཉིས་ཀྱིས་དགོས་པ་ཡང་འགྲུབ་པས་རྒྱུད་ནས་མ་
བཤད་ཀྱང་ཁ་འགེངས་དགོས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བྱ་ཞིང༌། རླུང་སྦྱོར་གཞན་དེ་རྣམས་ལ་རྩ་དབུ་མར་དམིགས་པ་གཏོད་ཚུལ་གང་ཡང་མེད་པ་འདྲ་བས་རླུང་དབུ་མར་འཇུག་པའི་སྲོག་རྩོལ་ཏུ་འགྲོ་དཀའ་བར་སྣང་ངོ༌། །དེས་ན་དབྱེ་བ་ལ་རྡོ་རྗེ་བཟླས་པ་དང་བུམ་པ་ཅན་གཉིས་སོ། །
གསུམ་པ་ཇི་ལྟར་སྒོམ་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས། རྡོ་རྗེ་བཟླས་པའི་སྒོམ་ཚུལ་དང༌། བུམ་པ་ཅན་གྱི་སྒོམ་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྡོར་བཟླས་ཀྱི་བྱེད་ལས་
སམ་དངོས་ཀྱི་དགོས་པ་དང༌། སྒོམ་ཚུལ་དངོས་སོ། །
དང་པོ་ནི། སྒྲུབ་ལེའི་བརྒྱ་བཅུ་དྲུག་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་སྲོག་རྩོལ་དག་ཀྱང་ལམ་ནི་གཉིས་པོ་ཞེས་པ་གཡོན་དང་གཡས་པའི་ལམ་བསྒྱེལ་བ་སྟེ་འགོག་ཅིང་དབུ་མའི་ལམ་དུ་རབ་ཏུ་ཞུགས་པའོ། །ཞེས་དང༌། བདེ་མཆོག་སྟོད་འགྲེལ་ལས་ཀྱང༌། དེ་ནས་སྲོག་རྩོལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལ་ལ་ནཱ་ད་དང་ར་ས་ནཱ་གཡོན་པ་དང་གཡས་པའི་ལམ་འགགས་པ་ལས་དབུ་མ་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱིའི་ནང་དུ་སྲོག་གི་རླུང་རྟག་ཏུ་འཇུག་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྡོར་བཟླས་དང་བུམ་པ་ཅན་བསྒོམས་པས་རོ་རྐྱང་ལ་རླུང་རྒྱུ་བ་ཆད་དེ་དབུ་མ་འབའ་ཞིག་ཏུ་རླུང་འཇུག་པ་ནི་སྲོག་རྩོལ་གཉིས་བསྒོམས་པའི་བྱེད་ལས་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་རྒྱུད་རྩ་བར། སྲོག་རྩོལ་དག་ཀྱང་ཞེས་གཉིས་ཚིག་སྨོས་པ་འདིས་སྲོག་རྩོལ་གཉིས་ཀའི་བྱེད་ལས་བསྟན་ཅིང་རྡོར་བཟླས་བྱེད་ཚུལ་དངོས་

556

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

སུ་མ་བསྟན་ཀྱང་བུམ་པ་ཅན་དངོས་སུ་བསྟན་ལ། སྟོད་འགྲེལ་དུ་རྡོར་བཟླས་བྱེད་ཚུལ་དང་བུམ་པ་ཅན་གཉིས་ཀ་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ནི་འགྲེལ་བའི་དོན་དེ་ལྟ་ཉིད་དུ་འཆད་པ་ལས་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །
གཉིས་པ་སྒོམ་ཚུལ་དངོས་ལ་གང་དུ་བསྒོམས་པའི་གནས་དང༌། ལུས་
གནད་དང༌། ལྟ་སྟངས་དང༌། གང་ལ་དམིགས་ནས་བསྒོམས་པའི་ཚུལ་དང༌། བསྒོམས་པས་ཉམས་རྟགས་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་དང་ལྔ་ལས། དང་པོ་ནི་སོར་སྡུད་
ཀྱི་སྐབས་སུ་བཤད་པའི་གནས་གཉིས་སོ། །
གཉིས་པ་ལུས་གནད་ནི། སོར་བསམ་གྱི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་དང་འདྲ་བ་
ལས་ཁྱད་པར་ནི་རྐང་པ་གཡས་པའི་རྟིང་པས་བཤང་ལམ་མ་བཀག་པར་རྡོ་རྗེའི་རྩ་བ་མནན་པའོ། །
གསུམ་པ་ལྟ་སྟངས་ནི། བདུད་རྩིའི་ཁྱིལ་བའི་ལྟ་སྟངས་བྱེད་པར་བཤད་པའི་བདུད་རྩི་འཁྱིལ་བ་འདི་ལ་དྲང་ངེས་ཀྱི་བཤད་ཚུལ་གཉིས་བྱུང་བའི་དྲང་དོན་ནི་སོར་
སྡུད་ཀྱི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་ལྟར་མིག་གཉིས་གྱེན་དུ་ལོག་སྟེ་སྨིན་མཚམས་ཀྱི་
དབུས་ཀྱི་དྷཱུ་ཏཱིའི་ནང་གི་བདུད་རྩི་བྱང་སེམས་དཀར་པོའི་གནས་དེར་ལྟ་བའོ། །ངེས་
དོན་ནི་འདུས་པ་ཕྱི་མའི། ཉེ་བར་སྒྲུབ་པའི་དུས་སུ་ནི། །བདུད་རྩི་འཁྱིལ་བའི་
གཟུགས་བརྙན་ནོ། །ཞེས་པའི་དོན་འཆད་བྱེད་ཀྱི་སྟོད་འགྲེལ་ལས། དེ་ནས་བདུད་
རྩི་འཁྱིལ་བའི་གཟུགས་བརྙན་གྱི་མིང་ཅན་དགོངས་པའི་སྐད་གཞན་གྱིས་རླུང་

གསུངས་སོ། །ཞེས་བཤད་པས་རླུང་ལ་མིག་གིས་ལྟ་བར་མི་ནུས་པས་ཡིད་ཤེས་
ཀྱིས་ལྟ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྡོར་བཟླས་ཀྱི་རླུང་འཇུག་གནས་ལྡང་གསུམ་ལ་

557

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དམིགས་ཤིང༌། བུམ་པ་ཅན་གྱི་སྲོག་ཐུར་ལྟེ་བར་ཁ་སྦྱོར་དུ་བྱས་པ་ལ་དམིགས་ནས་ལྟ་བ་ཡིན་ནོ། །
བཞི་པ་གང་ལ་དམིགས་ནས་བསྒོམས་པའི་ཚུལ་ནི། སྟོད་འགྲེལ་ལས། དེ་ནས་སྲོག་རྩོལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལ་ལ་ནཱ་དང་ར་ས་ནཱ་གཡོན་པ་དང་གཡས་པའི་ལམ་འགག་པ་ལསདབུ་མ་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱི་ནང་དུ་སྲོག་གི་རླུང་རྟག་ཏུ་འཇུག་སྟེ་དགང་བ་དང་
བུམ་པ་ཅན་དང་འབྱུང་བའི་སྦྱོར་བས་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱི་ༀ་ཡིག་གིས་འཇུག་པ་དང་ཧཱུཾ་
ཡིག་གིས་འགོག་པ་དང་ཨཱ་ཡིག་གིས་འབྱུང་བ་དང་ཟླ་བ་དང་སྒྲ་གཅན་དང་ཉི་མའི་རང་བཞིན་གྱིས་རྣལ་འབྱོར་པས་བསྒོམས་པར་བྱའོ་ཞེས་སྲོག་རྩོལ་གྱི་ཡན་ལག་

བརྗོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་འདིས་གསལ་བར་བསྟན་ཏོ། །ཇི་ལྟར་དུ་བསྟན་སྙམ་ན། དེ་ཡང་དེ་ནས་ཞེས་པ་ནས་རྟག་ཏུ་འཇུག་སྟེ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་རླུང་རོ་རྐྱང་ལ་རྒྱུ་
བ་བཞག་ནསདབུ་མར་རྟག་ཏུ་འཇུག་པ་སྟེ་རྡོར་བཟླས་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་དགོས་པའམ་
བྱེད་ལས་སུ་བསྟན་ནས། དེ་ཡང་ཐབས་ཇི་ལྟ་བུས་བྱ་སྙམ་ན། ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱིར་རླུང་
དགང་བ་དང་བུམ་པ་ཅན་དང་དབྱུང་བའི་སྦྱོར་བས་བྱའོ། །དེ་བྱ་བའི་ཚུལ་ཇི་ལྟར་བྱ་སྙམ་ན། དབུགས་ནང་དུ་འཇུག་པའི་རང་གདངས་ཟླ་བ་སྐུ་རྡོ་རྗེ་ༀ་ཡིག་གི་གདངས་སུ་ཤར་བ་དྷཱུ་ཏཱིའི་ནང་དུ་འཇུག་པར་མོས་པ་དང༌། དབུགས་ནང་དུ་གནས་པའི་རང་གདངས་སྒྲ་གཅན་ཐུགས་རྡོ་རྗི་ཧཱུཾ་ཡིག་གི་གདངས་སུ་ཤར་བ་དྷཱུ་ཏཱིའི་ནང་དུ་བུམ་པ་
ཅན་དང་འགོག་པ་སྟེ་གནས་པར་མོས་པ་དང༌། དབུགས་ཕྱིར་དབྱུང་བའི་རང་
གདངས་ཉི་མ་གསུང་རྡོ་རྗེའི་རང་བཞིན་ཨ་ཡིག་གི་གདངས་སུ་ཤར་བ་དྷཱུ་ཏཱིའི་ནང་
ནས་ཕྱིར་དབྱུང་བ་སྟེ་འབྱུང་བར་མོས་པའི་རྡོ་རྗེ་བཟླས་པ་རྣལ་འབྱོར་པས་

558

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

བསྒོམས་པར་བྱའོ་ཞེས་པའོ། །
སྟོད་འགྲེལ་ལས་འདི་ལྟར་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པར་ནཱ་རོ་པས་དབང་མདོར་བསྟན་གྱི་འགྲེལ་པར་ཡང༌། དེ་ནས་སྲོག་རྩོལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལ་ལ་ནཱ་
དང་ར་ས་ནཱ་གཡོན་པ་དང་གཡས་པའི་ལམ་འགོགས་པ་ལས་སྲོག་གི་རླུང་རྟག་ཏུ་དབུ་མ་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱི་ལམ་དུ་རབ་ཏུ་འཇུག་པ་སྟེ་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱའིར་དགང་བ་དང་བུམ་པ་
ཅན་དང་དབྱུང་བའི་སྦྱོར་བས་ༀ་ཡིག་གིས་འཇུག་པ་དང་ཧཱུཾ་ཡིག་གིས་འགོག་པ་དང༌། ཨ་ཡིག་གི་འབྱུང་བ་ཟླ་བ་དང་སྒྲ་གཅན་དང༌། ཉི་མའི་རང་བཞིན་གྱིས་རྣལ་

འབྱོར་པས་ཕྱེད་པ་ནི་སྲོག་རྩོལ་གྱི་ཡིན་ལག་གོ །ཞེས་གསུངས་སོ། །
བླ་མ་ཁ་ཅིག་རླུང་རོ་རྐྱང་ནས་འབྱུང་འཇུག་བྱེད་པ་ལ་དམིགས་པ་སོགས་
བྱས་ནས་རླུང་དབུ་མའི་ནང་ནས་འབྱུང་འཇུག་བྱེད་པར་མི་དགོས་པའི་རྡོར་བཟླས་བྱེད་ཚུལ་ནི་འགྲེལ་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱིར་ༀ་ཡིག་གིས་འཇུག་པ་དང་ཞེས་
སོགས་དང༌། ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱིར་དགང་བ་དང་བུམ་པ་ཅན་དང་དབྱུང་བ་དང་ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་ལེགས་པར་བཀག་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཡང་ཁ་ཅིག །ཡེ་ལེའི་སྡོམ་ཆེན་གྱི་སྐབས་ལས། འདིར་ངེས་པའི་དོན་ནི་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་བརྟན་པར་གྱུར་པ་དང་བུམ་
པ་ཅན་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་གྱུར་པ་ཇི་སྲིད་བར་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་རྣལ་འབྱོར་པས་
འཇུག་པ་དང་འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་སྲོག་དབུ་མར་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་བུམ་པ་ཅན་ནི་རྡོར་བཟླས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་འབྱུང་འཇུག་གཉིས་འགག་ནས་
གནས་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཞེས་གསུང་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་པ་ནི་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ཅིང༌། འགྲེལ་ཆེན་ལས་ཀྱང༌། དབུ་མའི་

559

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ལམ་དུ་རབ་ཏུ་ཞུགས་པའོ། །ཞེས་པ་དང༌། སྟོད་འགྲེལ་ལས། དབུ་མ་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱི་ནང་

དུ་སྲོག་གི་རླུང་རྟག་ཏུ་འཇུག་སྟེ། ཞེས་རླུང་དབུ་མ་ནས་རྟག་ཏུ་འབྱུང་འཇུག་བྱེད་པས་རྡོར་བཟླས་ཀྱི་བྱེད་ལས་རྫོགས་པར་བཤད་ཅིང་གནས་པར་བྱེད་པར་མ་
བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་ཡེ་ལེའི་འགྲེལ་པ་དེའི་དོན་ཅི་ཡིན་སྙམ་ན། དེའི་དོན་ནི་
འོག་ཏུ་བཤད་པར་བྱའོ། །
དེ་ཡང་སེམས་འགྲེལ་སྐོར་གསུམ་ལས་རླུང་ནང་དུ་འཇུག་པ་ༀ་དང༌། གནས་པ་ཧཱུཾ་དང༌། ཕྱིར་འབྱུང་བ་ཨཱཿ དང་སྦྱར་ཞིང༌། མ་ཧཱ་མཱ་ཡར་རླུང་ཕྱིར་འབྱུང་

བ་ༀ་དང༌། གནས་པ་ཧཱུཾ་དུ་གསུངས་སོ། །འདུས་པར་རླུང་ནང་དུ་འཇུག་པ་ༀ་དང༌།
གནས་པ་ཨཱཿ དང༌། ཕྱིར་འབྱུང་བ་ཧཱུཾ་དང་སྦྱོར་བར་གསུངས་པས་ཡི་གེ་དང་སྦྱོར་
ཚུལ་མི་མཐུན་པ་བྱུང་ཡང༌། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རླུང་རོ་རྐྱང་ལ་རྒྱུ་བ་བཀག་ནས་
དབུ་མར་འཇུག་པའི་སྲོག་རྩོལ་དུ་འགྱུར་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་
དབུགས་ཀྱི་འཇུག་གནས་ལྡང་གསུམ་གྱི་རང་གདངས་ཡི་གེ་གསུམ་གྱི་གདངས་སུ་

ཇི་ལྟར་རིགས་པར་མོས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི་དབུགས་གསུམ་གྱི་རང་གདངས་ཡི་
གེ་གསུམ་གྱི་གདངས་སུ་དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་ལ་གཞི་ལ་གནས་པར་བྱས་ན་
རྒྱུད་ཀྱི་དགོངས་པ་མི་མཐུན་པ་རྣམས་ཁྲུགས་པར་འགྱུར་བས་དཔྱད་པར་བྱ་
དགོས་སོ། །
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེས། འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་བགྲང་འཕྲེང་མེད་ཅིང་སྔགས་བརྗོད་པ་མེད་དེ་དབུགས་འཇུག་པ་དང་འབྱུང་བ་དག་དང་ལྷན་ཅིག་སྔགས་ཀྱི་ཡི་གེ་རྣམས་རབ་ཏུ་འཇུག་པ་དང་འབྱུང་བ་མེ་ཏོག་གི་ཕྲེང་བ་

560

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

བཞིན་དུ་ཟླ་བ་དང་ཉི་མའི་རང་བཞིན་ལུགས་དང་མཐུན་པ་དང་ལུགས་དང་མི་མཐུན་པས་བལྟ་བར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ནང་དུ་ཉིན་ཞག་ལྔས་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་ལྷག་པའི་འབུམ་ཕྲག་གི་བཟླས་པ་རྣལ་འབྱོར་པས་བྱའོ། །ཉིན་ཞག་ལྔ་བརྒྱ་རྣམས་ཀྱིས་

དབུགས་འབུམ་ཕྲག་བརྒྱད་ལྷག་པའི་བྱེ་བ་བཟླས་པའོ། །དེ་ནས་ལུས་དག་པ་སྟེ་དེ་བཞིན་དུ་ངག་དག་པ་དང་དེ་བཞིན་དུ་སེམས་རྣམ་པར་དག་པའོ། །དེ་ལྟར་ཉིན་ཞག་བརྒྱ་ཕྲག་བཅོ་ལྔ་རྣམས་ཀྱི་དབུགས་གཡོ་བ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ་སྲོག་གི་བུམ་པ་
ཅན་གྱི་གནས་སྐབས་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ནས་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ལ་མངོན་པར་ཤེས་པ་ལྔ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ་གཡོན་དང་གཡས་དང་དབུ་མའི་སྲོག་ཡང་དག་པར་རྒྱུ་བས་རྡོ་རྗེའི་བཟླས་པའི་རིམ་པ་དང་མ་ནིང་གི་བཟླས་པའི་རིམ་པའོ་ཞེས་པ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ངེས་པའོ། །ཞེས་དང༌། འདིར་ངེས་པའི་དོན་ནི། དུས་ཐམས་
ཅད་དུ་བརྟན་པར་གྱུར་པ་དང་བུམ་པ་ཅན་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་གྱུར་པ་ཇི་སྲིད་བར་
དུས་ཐམས་ཅད་དུ་རྣལ་འབྱོར་པས་འཇུག་པ་དང་འབྱུང་བ་ཉིད་གྱི་སྲོག་དབུ་མར་བསྒོམ་པར་བྱའོ། ༌།ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་མཛད་ནས་སྡོམ་ཆེན་གྱི་
མཁའ་འགྲོའི་སྔགས་དང་རྐང་པ་བདུན་ཅུ་རྩ་གཉིས་པ་སྤེལ་བའི་ཡི་གེ་རྣམས་འཕོ་བ་བཅུ་གཉིས་པོར་རེ་རེ་ལ་དཀྱིལ་འཁོར་ལྔ་ལྔའི་རླུང་རྒྱུ་བ་དྲུག་ཅུ་དང༌། འཕོ་
འཚམས་བཅུ་གཉིས་སུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རླུང་བཅུ་གཉིས་རྒྱུ་བ་དང་བཅས་པའི་བདུན་བཅུ་རྩ་གཉིས་ལ་མེ་ཏོག་གི་འཕྲེང་བ་བརྒྱུས་པ་བཞིན་དུ་ལུགས་འབྱུང་དུ་འཇུག་པ་ཟླ་བའི་རང་བཞིན། གནས་པ་སྒྲ་གཅན་གྱི་རང་བཞིན། ཕྱིར་ལུགས་བཟློག་ཏུ་འབྱུང་
བ་ཉི་མའི་རང་བཞིན་དུ་དམིགས་ནས་ཡིད་མ་ཡེངས་ཤིང་བྱ་བ་གཞན་གྱིས་བར་མ་

561

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཆོད་ན་ཞག་གཅིག་ལ་བཟླས་པ་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་འགྲོ་ཞིང༌། དེ་ལྟ་བུ་ལྔ་བརྒྱ་པ་རིམ་པ་གསུམ་གྱིས་རིམ་པ་བཞིན་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་དག་ནས་བུམ་པ་ཅན་གྱི་གནས་སྐབས་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བཤད་ནས། འདིར་རྒྱུད་འགྲེལ་ནས་དངོས་སུ་གསུངས་པའི་རྫོགས་རིམ་གྱི་སྲོག་རྩོལ་རྡོ་རྗེ་བཟླས་པར་མཛད་དོ། །རྗེ་
ཡབ་སྲས་ཀྱི་དགོངས་འགྲེལ་དུ་བཞེད་པའི་འཁྲིད་ཡིག་ཁ་ཅིག་ལས་ཀྱང་འགྲེལ་
ཚིག་དེ་རྣམས་ཀྱིས་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་གི་སྲོག་རྩོལ་རྡོ་རྗེ་བཟླས་པར་བསྟན་
པར་འཆད་དོ། །
འདི་དག་ནི་འཐད་པར་མ་མཐོང་སྟེ། དབུགས་ལ་སྔགས་རྣམས་མེ་ཏོག་གི་ཕྲེང་བ་བཞིན་དུ་སྦྱོར་བའི་བཟླས་པ་འདི་དག་སྟོན་པའི་རྒྱུད། ཤེས་རབ་ཐབས་ཀྱི་ཡེ་གེ་དག་གི་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྔ་འགྲེལ་ལས། ད་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་དངོས་གྲུབ་
བསྒྲུབ་པའི་སླད་དུ་སྔགས་ཀྱི་བཟླས་པ་གསུངས་པ། ཞེས་འདིའི་སྐབས་ཀྱི་བཟླས་པ་

རྣམས་འཇིག་རྟེན་པའི་དངོས་གྲུབ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་གསུངས་པ་དང༌། དབུགས་འཇུག་པ་དང་འབྱུང་བ་དག་དང་ལྷན་ཅིག་སྔགས་ཀྱི་ཡི་གེ་རྣམས་རབ་ཏུ་འཇུག་པ་དང་འབྱུང་བ་མེ་ཏོག་གི་ཕྲེང་བ་བཞིན་དུ་ཞེས་དབུགས་ཕྱི་ནང་དུའགྲོ་བ་ཕྲེང་ཐག་དང་དེ་དང་
མཉམ་དུ་སྔགས་ཀྱི་ཡི་གེའི་གཟུགས་རྣམས་མེ་ཏོག་གི་ཕྲེང་བ་སྟར་ལ་བརྒྱུས་པ་
བཞིན་དུ་དམིགས་ནས་བཟླ་བར་བཤད་པས་རླུང་སྲོག་ས་ཐ་དད་པར་དམིགས་པ་འདི་དང་སྔགས་ཀྱི་ཡི་གེའི་གཟུགས་ལ་དམིགས་པ་འདི་རྡོར་བཟླས་ཀྱི་མི་མཐུན་
ཕྱོགས་ཡིན་པ་དང༌། གཞན་ཡང་འདིར་ནི་འཕོ་བ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་རླུང་ལ་དམིགས་པར་བཤད་ཅིང་འཕོ་བ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་རླུང་རྒྱུ་བ་ནི་རོ་རྐྱང་ལ་རྒྱུ་བ་ཡིན་ལ་རྡོར་

562

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།
བཟླས་ཀྱིས་ནི་རླུང་དབུ་མར་འབྱུང་འཇུག་བྱེད་པར་མོས་དགོས་ཕྱིར་རོ། །གཞན་
ཡང་འདིའི་སྐབས་ཀྱི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་ལྟར་མི་ཕྱེད་པའི་ཡན་ལག་སྲོག་དང་ལྡན་
པའི་ཡིད་ཀྱིས་སྔགས་བཟླས་པར་བྱའོ། །ཞེས་འདིའི་སྐབས་ཀྱི་སྔགས་བཟླ་བ་འདི་
ཡིད་བཟླས་སུ་བཤད་ཅིང་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་སྐབས་ཀྱི་ཡིད་བཟླས་བྱེད་པ་ལ་རྡོར་
བཟླས་སུ་བཤད་པས་འདིར་རྡོ་རྗེའི་བཟླས་པའི་རིམ་པ་དང་མ་ནིང་གི་བཟླས་པའི་རིམ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་ཡིད་བཟླས་ལ་རྡོར་བཟླས་སུ་བཏགས་པ་ལ་དགོངས་པར་བྱེད་དགོས་སོ། །
ཡང་ཁ་ཅིག །ལྟ་སྟངས་དང་སེམས་གཉིས་སྨིན་མཚམས་ཀྱི་དྷཱུ་ཏཱིའི་ནང་དུ་
གཏད་ནས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་བཟུང་བ་ཙམ་གྱིས་སྔར་གོམས་པའི་སྟོབས་ཆེས་པས་སྟོང་
གཟུགས་ཁྱད་པར་ཅན་མཐོང་བར་འགྱུར་ལ དེ་ལ་ང་རྒྱལ་བཞག་སྟེ་རླུང་ནང་དུ་འཇུག་པའི་ཚེ་རང་གི་སེམས་སྟོང་གཟུགས་དང་གཅིག་ཏུ་བྱས་པ་སྟེ་རླུང་དང་བསྲེས་ནས་རླུང་སེམས་སྟོང་གཟུགས་གསུམ་ཐ་དད་དུ་མི་ལྟ་བར་ཡིད་ངོར་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པ་དེ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་དམིགས་པ་གཏད་ནས་དེ་ཉིད་དྷཱུ་ཏཱིའི་ཡར་སྣ་དམིགས་པ་གཏད་ས་དེ་ནས་ནང་ན་མར་རིམ་གྱིས་འཇུག་པའི་གདངས་ཏེ་སྐད་ༀ་ཞེས་པའི་སྒྲར་གྲག་པར་མོས་ཞེས་སོགས་རྡོར་བཟླས་ཀྱི་དམིགས་པ་སྒོམ་ཚུལ་
ཟབ་པར་འདོད་པར་བྱེད་དོ། །འདི་ནི་བརྟགས་ན་མི་འཐད་པར་གོ་སྟེ། ལྟ་སྟངས་དང་སེམས་གཉིས་སྨིན་མཚམས་ཀྱི་དྷཱུ་ཏཱིའི་ནང་དུ་གཏད་ནས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་བཟུང་བ་
ཙམ་གྱིས་སྟོང་གཟུགས་ཁྱད་པར་ཅན་མཐོང་བར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ་སྤྱིར་རོ་རྐྱང་ལ་
རླུང་རྒྱུ་བ་ཆད་དེ་དབུ་མར་ཚུད་པ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཡང་བསམ་གཏན་མཐར་ཕྱིན་

563

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

པའི་སྐབས་ཡིན་པས་ཤེས་དང་ཤེས་བྱ་བྱུང་ཟད་ཅེས་པའི་དོན་གཟུགས་སོགས་ཡུལ་དྲུག་ལ་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་སོགས་ཡུལ་ཅན་དྲུག་འཇུག་པའི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་འབྲེལ་བ་རྣམ་ཤེས་དེ་དག་གི་བཞོན་པའི་རླུང་དབུ་མར་ཚུད་པའི་སྒོ་ནས་ཆད་པ་ཡིན་པས་དེའི་ཚེ་རྣ་བའི་ཤེས་པ་དང་ལུས་ཤེས་སྒྲ་དང་རེག་བྱ་ལ་འཇུག་པ་མེད་ལ། དེ་ལྟར་ན་དུས་དེའི་ཚེ་རླུང་ནང་ནས་མར་རིམ་གྱིས་འཇུག་པའི་གདངས་ཏེ་སྐད་ༀ་ཞེས་པའི་སྒྲར་མོས་པ་ཇི་ལྟར་བྱེད། གཞན་ཡང་དང་པོ་རྡོར་བཟླས་ལ་འཇུག་པའི་དུས་སུ་རླུང་གནས་ཚོད་རོ་རྐྱང་ནས་རྒྱུ་ནའང་དབུ་མར་འཇུག་པ་སོགས་སུ་མོས་ནས་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། ཁྱེད་ལྟར་ན་དང་པོ་རྡོར་བཟླས་ལ་འཇུག་པའི་དུས་ནི་རླུང་དབུ་མར་ཞུགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྟོང་གཟུགས་ཁྱད་པར་ཅན་མཐོང་བའི་དུས་དེ་ཡིན་
ཞིང༌། དུས་དེར་རླུང་དབུ་མ་ཉིད་ནས་འབྱུང་འཇུག་བྱེད་པར་འདོད་དགོས་པས་དེ་ཡང་ཇི་ལྟར་རིགས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གནོད་པ་དུ་མ་འབབ་བོ། །
རང་ལུགས་ཀྱི་སྒོམ་ཚུལ་མདོར་བསྡུས་པ་ནི་ལུས་གནད་དང་ལྟ་སྟངས་གོང་
དུ་བཤད་པ་བཞིན་དུ་བྱས་ཏེ་གནས་ཚོད་ལ་རླུང་རོ་རྐྱང་དབུ་མ་གསུམ་ལ་ཅི་རིགས་པར་རྒྱུ་བ་ཡིན་ནའང༌། རྡོ་རྗེའི་བཟླས་པ་ལ་དང་པོ་འཇུག་པའི་དུས་སུ་དབུགས་ནང་དུ་འཇུག་པ་དབུ་མའི་ནང་ན་མར་ཞུགས་ཏེ་ལྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་གྱི་

དབུས་ཀྱི་དབུ་མའི་ནང་དེར་སོང་ནས་འབྱུང་འཇུག་གང་རུང་རེའི་ཡུན་ཙམ་རེ་གནས་པ་དང༌། ཕྱིར་འབྱུང་བའི་ཚེ་ཡང་དབུ་མའི་ནང་ཉིད་ནས་འབྱུང་བར་མོས་ཏེ་
དེ་ཡང་དབུགས་ནང་དུ་འཇུག་པའི་རང་གདངས་ༀ་གྱི་གདངས་དང༌། གནས་པའི་རང་གདངས་ཧཱུཾ་གིས་གདངས་དང༌། ཕྱིར་འབྱུང་བའི་རང་གདངས་ཨཱཿའི་གདངས་སུ་

564

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

མོས་ནས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་འཇོག་པའོ། །དེ་ཡང་རླུང་སྔགས་སྦྱོར་ཚུལ་དངོས་གཞི་ནི་
དབུགས་ཀྱི་རང་གདངས་ཀྱི་སྒྲ་ཉིད་ཡི་གེ་གསུམ་གྱི་གདངས་སུ་སྒྲོག་གིན་ཡོད་པ་
ཉན་པའི་རྣམ་པ་ལྟ་བུར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་གནས་པ་ལྟེ་བའི་རྩེ་འཁོར་གྱི་ལྟེ་
བའི་དབུ་མའི་ནང་དུ་བྱེད་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་སོར་བསམ་གྱི་སྐབས་སུ་སྟོང་
གཟུགས་ཁྱད་པར་བ་དབུ་མའི་ཡར་སྣའི་ནང་དུ་ཤར་བ་ཡིན་ནའང་སྲོག་རྩོལ་ཡན་ཆད་དུ་ལྟེ་བའི་རྩེ་འཁོར་གྱི་ནང་གི་དབུ་མར་འཆར་བ་གཅིག་དགོས་སོ། །
དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་མཁས་གྲུབ་རྗེས་རྣམ་བཤད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྣང་བ་ལས། མ་བཏགས་པ་དངོས་པོ་ལ་གྲུབ་པའི་སྟོང་གཟུགས་གྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཁྱད་པར་བ་རྗེས་དྲན་གྱི་

སྐབས་སུ་ཐོག་མར་གྲུབ་པ་ནི་ལྟེ་བའི་འཁོར་ལོའི་དབུས་ཀྱི་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱི་ནང་དུ་རླུང་

ཞུགས་གནས་ཐིམ་གསུམ་བྱས་པ་ལས་གནས་དེར་ཤར་བའི་སྟོང་གཟུགས་སུ་གསུངས་པས་དེའི་ཕྱིར་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཁྱད་པར་བ་དངོས་སུ་འདྲེན་བྱེད་ཁྱད་
པར་བ་ཐོག་མར་གང་དུ་གྲུབ་པའི་གནས་ལྟེ་བའི་འཁོར་ལོ་ཡིན་པའི་དབང་དུ་མཛད་ནས་ལྟེ་བའི་འཁོར་ལོ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་སྐུའི་རྟེན་དུ་གསུངས་སོ་ཞེས་པ་བདག་གི་རྗེ་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གསུང་ངག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྟོང་གཟུགས་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཡབ་ཡུམ་ཞལ་སྦྱོར་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་རྣལ་འབྱོར་པའི་བློ་ལ་
སྣང་བ་ཙམ་མ་ཡིན་པའི་དངོས་གནས་ལ་རྗེས་དྲན་གྱི་སྐབས་སུ་དང་པོར་གྲུབ་པའི་
གནས་ནི་ལྟེ་བའི་རྩེ་འཁོར་གྱི་དབུས་ཀྱི་དབུ་མའི་ནང་ཡིན་ལ། སྟོང་གཟུགས་ཁྱད་
པར་བ་དེའི་ཉེ་རྒྱུའི་བསྒྲུབ་གཞི་སྲོག་འཛིན་གྱི་སྐབས་ཀྱི་སྟོང་གཟུགས་དུས་འཁོར་
ཡབ་ཡུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་མ་བཅོས་མ་བཏགས་པར་རྣལ་འབྱོར་བའི་བློ་ལ་སྣང་བ་ཙམ་

565

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དེ་ཡང་ལྟེ་བའི་རྩེ་འཁོར་གྱི་དབུས་ཀྱི་དབུ་མའི་ནང་དུ་ཤར་བ་ཅིག་དགོས་ཤིང༌། དེ་
འཆར་བ་ལ་འཛིན་པའི་སྐབས་སུ་ལྟེ་བའི་དབུས་ཀྱི་དབུ་མར་རླུང་གནས་པ་དང༌།

སྲོག་རྩོལ་གྱི་སྐབས་སུ་དེར་རླུང་ཞུགས་པ་ཅིག་དགོས་པས། རྡོར་བཟླས་ཀྱིས་ལྟེ་བ་
ནས་འབྱུང་འཇུག་གནས་པ་དང་སྦྱོར་བ་དང་བུམ་པ་ཅན་གྱིས་ལྟེ་བར་རླུང་ཁ་སྦྱོར་དུ་
འཛིན་པ་སོགས་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་ལྟེ་བའི་འཁོར་ལོ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་སྐུའི་རྟེན་
དུ་ཇི་ལྟར་གསུངས་སྙམ་ན། ནང་ལེའི་ཉེར་བདུན་པ། གསང་བ་གཙུག་གཏོར་ལྟེ་བ་ལ་ཡང་ལྷན་སྐྱེས་རྒྱལ་བའི་སྐུ་སྟེ་རང་བཞིན་མེད་དང་རང་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེའི་ཕྱིར་གསང་བའི་པདྨ་དང་གཙུག་གཏོར་གྱི་པདྨ་དང་ལྟེ་བའི་པདྨ་ལ་
རྣམ་པར་དག་པའི་སྐུ་ལྷག་པའི་ལྷ་སྟེ་རང་བཞིན་མེད་པ་མ་བཏགས་པ་དང་རང་བཞིན་པྲ་ཕབ་པ་ལྟ་བུའོ། ༌།ཞེས་པ་འདིས་བསྟན་པར་བཞེད་དོ། །
མདོར་ན་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་གི་སྐབས་ལ་ལར་རླུང་དབུ་མར་ཚུད་པ་དང༌། ལ་ལར་ཚུད་པ་ཕུལ་དུ་ཕྱིན་པ་དང༌། སྐབས་འགའ་ཞིག་ཏུ་རླུང་དབུ་མར་
གནས་པ་དང༌། སྐབས་ཁ་ཅིག་ཏུ་རླུང་དབུ་མར་སད་པ་སྟེ་ཐིམ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་

གཉུག་མའི་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་འོད་གསལ་དང༌། དེའི་གཟུགས་བརྙན་སྟོང་གཟུགས་པྲ་
ཕབ་པ་ལྟ་བུ་དང༌། ཁྱད་པར་དུ་ཡང་དུ་མ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་མཐའ་ཡས་པ་རྣམས་ཟུང་འཇུག་ཏུ་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་ཅར་གྱི་མཉམ་གཞག་གི་གནས་སྐབས་
ཐམས་ཅད་དུ་འཆར་བ་ཡིན་ཏེ། འོད་གསལ་གྱིས་སེམས་མཐར་ཐུག་པ་རྣམ་མཁྱེན་
མ་ཐོབ་བར་དུ་མངོན་དུ་བྱེད་མི་ནུས་ཀྱང༌། བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་རླུང་དབུ་མར་
ཚུད་དེ་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་ཅུང་ཟད་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ནས་རླུང་དབུ་མར་ཚུད་པ་

566

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་དང་གནས་པ་དང་ཐིམ་པའི་གནས་སྐབས་རྣམས་སུ་རིམ་པ་བཞིན་ཇེ་གསལ་ཇེ་གསལ་དུ་སོང་སྟེ་སྟོང་གཟུས་རྣམས་ཀྱང་ཇེ་གསལ་དུ་འགྲོའ། །དེ་ཡང་ ོསྟོང་གཟུགས་རྣམས་སོར་བསམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཤའི་མིག་ཤེས་ཀྱིས་མཐོང་

ངོ༌། །བསམ་གཏན་མཐར་ཕྱིན་ཏེ་མངོན་ཤེས་ཐོབ་པ་ནས་སྲོག་འཛིན་དངརྗེས་དྲན་
མཐར་ཕྱིན་ཏེ་དབང་པོ་གཉིས་སྦྱོར་གྱི་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་གྱི་བར་ལ་ལྷའི་
མིག་གྱི་མངོནཤེས་ཀྱིས་མཐོང་ངཽ༌། །ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་དངོས་གནས་ལ་གྲུབ་པའི་
རྗེས་དྲན་མཐར་ཕྱིན་པ་ཐོབ་སྟེ་ལས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་
བྲལ་བ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་གྱིས་གཟིགས་སོ། །དེ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་མཚམས་ས་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་
ཐོབ་པ་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྱན་གྱིས་གཟིགས་སོ། །ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་
སངས་རྒྱས་ཐོབ་ནས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱན་གྱིས་གཟིགས་སོ། །
དེ་ལྟར་ཡང་སྒྲུབ་ལེའི་ཉིས་བརྒྱ་སོ་གཉིས་པ། ལྷ་ཡི་དམིགས་པ་གང་ཡིན་མངོན་སུམ་དང་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་འགྱུར་བ་སྟེ། །མངོན་སུམ་དག་ནི་དེ་ཉིད་སྦྱོར་བས་མཁའ་ལ་སྐར་མ་བཞིན་དུ་དུ་མ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ། །ཞེས་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དེ་དག་ལས་མངོན་སུམ་གང་ཡིན་པ་དག་ནི་དེ་ཉིད་སྦྱོར་བས་མཁའ་ལ་སྐར་མ་བཞིན་དུ་འགྱུར་ཏེ་སྐར་མའི་ཚོགས་བཞིན་དུ་མ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་ཞེས་པ་ནི་ཤ་ལ་སོགས་པའི་མིག་གིས་གཟུང་བར་བྱ་བ་སྲིད་པ་གསུམ་དང་དུས་གསུམ་རྨི་ལམ་དང་སྒྱུ་མ་
དང་མཚུངས་པའོ། །འདིར་དང་པོར་ལས་དང་པོ་བའི་རྣལ་འབྱོར་པས་མངོན་པར་

567

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཤེས་པ་མེད་པར་ཤའི་མིག་གིས་སྣ་ཚོགས་མཐོང་ངོ༌། །དེ་ནས་མངོན་པར་ཤེས་པའི་མཚམས་ཀྱི་དབང་གིས་ལྷའི་མིག་གིས་མཐོང་ངོ༌། །དེ་ནས་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བའི་མཚམས་ཀྱི་དབང་གིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་གྱིས་གཟིགས་སོ། །དེ་ནས་བྱང་
ཆུབ་སེམས་པའི་མཚམས་ཀྱི་དབང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྱན་གྱིས་གཟིགས་སོ། །དེ་
ནས་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚམས་ཀྱི་ཐུགས་ཀྱི་དབང་གིས་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱན་གྱིས་གཟིགས་ཏེ་ལྷག་མ་ཀུན་ལས་རྣམ་གྲོལ་ཅིང་ཞེས་སོ། །དེ་
ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཤ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱན་ལྔ་པ་རྣམས་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་གཟིགས་པའི་སླད་དུ་སྟེ་སེམས་ཅན་གཞན་རྣམས་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ལྟ་བའི་ཡུལ་ལ་དམུས་ལོང་ངོ༌། །ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ལ་ལེགས་པར་བརྟགས་ན་སྦྱོར་བ་
ཡན་ལག་དྲུག་གི་གནས་སྐབས་གང་ཡིན་ཡང་རླུང་དབུ་མར་ཞུགས་པ་དང་གནས་པ་དང་ཐིམ་པ་གང་རུང་གི་མཉམ་གཞག་གི་གནས་སྐབས་ཁོ་ནར་སྟོང་གཟུགས་རྣམས་ངེས་པར་འཆར་ཞིང་དེ་མ་གཏོགས་རླུང་རོ་རྐྱང་ལ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་

གནས་སྐབས་སུ་སྟོང་གཟུགས་མི་འཆར་བར་གོ་ནུས་སོ། །དཔེར་ན་གསང་བ་འདུས་པའི་དགོངས་པ་ལ་རླུང་དབུ་མར་ཞུགས་གནས་ཐིམ་གསུམ་བྱས་པའི་མཉམ་གཞག་ཁོ་ནར་ལམ་གྱི་སྣང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་འོད་གསལ་དང་བཅས་པ་འོང་བར་
ངེས་ཤིང་དེ་མ་གཏོགས་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་མི་འབྱུང་བ་དང་འདྲའོ། །
འདི་ལ་དགོངས་ནས་རྗེ་ཡབ་སྲས་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང༌། རྗེས་དྲན་གྱི་སྐབས་
ནས་སྟོང་གཟུགས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་དངོས་གནས་ལ་གྲུབ་ཀྱང་རྗེས་དྲན་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་མཉམ་གཞག་གི་གནས་སྐབས་མ་གཏོགས་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་

568

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

རྒྱུན་ཆད་འགྲོ་བར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །
ལྔ་པ་བསྒོམས་པས་ཉམ་རྟགས་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་ནི། ཟིན་བྲིས་ལས། བླ་

མ་སྔ་མ་རྣམས་བདེ་དྲོད་དང་རྩ་དང་རླུང་གི་ཁ་དོག་མཐོང་བ་སོགས་འབྱུང་ངོ་ཞེས་གསུངས་ལ། རྩ་དང་རླུང་གི་ཁ་དོག་མཐོང་བ་ལ་ཉམས་སྣང་ལ་རྩའི་འཁོར་ལོ་མཐོང་བ་དང༌། དེ་ནས་རྒྱུ་བའི་རླུང་གི་ཁ་དོག་མཐོང་བ་དང༌། དེར་མ་ཟད་འཇིག་རྟེན་གྱི་

ཁམས་དུ་མ་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་སྟེ་དེ་དག་ནི་རྨི་ལམ་དུ་མཐོང་བ་དང་འདྲ་
བས་ཁ་ཅིག་བདེན་པ་སྲིད་ཀྱང་ཡིད་བརྟན་མི་རུང་ངོ༌། །རྡོ་རྗེ་འཕྲེང་བ་ནས་ལུས་དབེན་རྫོགས་ནས་རྡོར་བཟླས་ཟླ་བ་དྲུག་བྱེད་པར་བཤད་པའི་ཟླ་བ་བཞི་པ་ལ་རྩའི་འཁོར་ལོའི་ཁ་དོག་མཐོང་བར་བཤད་པ་ལྟ་བུ་ནི་རང་མཚན་པ་མཐོང་བ་ཡིན་པས་རྡོར་བཟླས་བསྒོམས་པས་མྱོང་བ་སྐྱེ་ཚུལ་ཕལ་པ་ཡིན་ཡང་གཙོ་བོ་ནི་རླུང་དྷཱུ་ཏཱིར་

ཞུགས་པའི་རྟགས་འཁྲུལ་མེད་རྣམས་འཆར་དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་བུམ་པ་ཅན་གྱི་སྒོམ་ཚུལ་ལ་གཉིས་ལས་དང་པོ་བུམ་པ་ཅན་གྱི་

བྱེད་ལས་སམ་དངོས་ཀྱི་དགོངས་པ་ནི་ལྟེ་བར་སྲོག་ཐུར་འདྲིས་ནས་གཏུམ་མོ་
འབར་བའོ། །གཉིས་པ་སྒོམ་ཚུལ་དངོས་ལ་ལྔ། གང་དུ་བསྒོམས་པའི་གནས་དང༌། ལུས་གནས་དང༌། ལྟ་སྟངས་དང༌། གང་ལ་དམིགས་ནས་བསྒོམ་པའི་ཚུལ་དང༌། དེ་ལྟར་བསྒོམས་པས་ཉམས་རྟགས་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་ལོ། །འདིའི་དང་པོ་གཉིས་པ་གསུམ་པ་རྣམས་རྡོར་བཟླས་དང་འདྲའོ། །
བཞི་པ་གང་ལ་དམིགས་ནས་བསྒོམས་པའི་ཚུལ་ནི་རླུང་འབྱུང་འཇུག་མི་

569

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

བྱེད་པར་ལུས་ཀྱི་ནང་དུ་འཛིན་པ་ལ་ཡང་བུམ་པ་ཅན་དུ་བཤད་པ་ཡོད་ཅིང་དེ་ནི་
རྒྱུད་སྡེ་འོག་མ་ལ་ཡང་ཡོད་ལ། དེར་མ་ཟད་གྲངས་ཅན་ལ་བུམ་པ་ཅན་ཡོད་པར་བཤད་ཅིང༌། པཎྜི་ཏ་སའི་སྙིང་པོས་མུ་སྟེགས་དང་མ་རྒྱུད་ཀྱི་རླུང་སྦྱོར་འབྱེད་དཀའ་
བར་འདུག་གསུང་པ་ལ་བླ་མ་སྔ་མ་རྣམས་ལྟ་བ་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་ཟིན་
མ་ཟིན་གྱི་སྒོ་ནས་འབྱེད་གསུང་ཞིང༌། རླུང་སྦྱོར་གྱི་སྒོ་ནས་མི་འབྱེད་གསུང་པའི་
རླུང་སྦྱོར་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་ཁྱད་པར་མ་ཕྱེད་པར་སྣང་ལ། རླུང་སྦྱོར་དེ་དག་ནི་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་ཀྱང་ཁྱད་པར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་སྟེ། གྲངས་ཅན་ལ་ནི་སྤྱིར་སྟེང་འོག་གི་རླུང་ཁ་སྦྱོར་
དུ་བྱེད་པ་དང༌། ཁྱད་པར་དུ་བླ་མེད་ནས་བཤད་པ་ལྟར་རྩ་འཁོར་གྱི་དབུས་སུ་ཁ་

སྦྱོར་དུ་བྱས་ནས་བཟུང་བས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་ཆེན་འདྲེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་

རོ། །དེས་ན་རླུང་འབྱུང་འཇུག་མི་བྱེད་པར་ལུས་ཀྱི་ནང་དུ་གནས་པ་ཙམ་གྱི་བུམ་པ་

ཅན་ནི་མུ་སྟེགས་དང་རྒྱུད་སྡེ་འོག་མ་ལ་ཡང་ཡོད་པས་དེ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་གྱུར་པའི་བུམ་པ་ཅན་གྱི་སྒོམ་ཚུལ་དགོས་པས་དེ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ།
འདི་ལ་གཉིས། རྒྱུད་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པ་ལས་ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་དགོད་པ་དང༌། དམིགས་པ་སྒོམ་ཚུལ་ཉིད་བཤད་པའོ། །དངཔོ་ནི། ཡེ་ལེའི་བརྒྱ་བཅུ་བདུན་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས༌། དེ་ནས་གཟུགས་ནི་མཐོང་བར་གྱུར་ན་ཉིན་ཞག་སོ་སོའི་དུས་སུ་སྲོག་གི་རླུང་ནི་འགོག་པ་ཞེས་པ་བུམ་པ་ཅན་རབ་ཏུ་བྱ་སྟེ་འོད་ཟེར་འཁོར་ལོ་རང་གིལུས་ལ་ཡོངས་སུ་བསྐོརཞིང་འཁོར་བར་བྱེད་པ་མཐོང་གི་བར་དུའོ་ཞེས་པ་སྔར་བརྗོད་པའི་གཟུགས་ལས་ནང་དུའོ། །ཞེས་བུམ་པ་ཅན་བྱེད་དགོས་པ་དང་དུས་ཇི་ཙམ་གྱི་བར་དུ་བྱེད་པའི་ཚད་བསྟན་ཅིང༌། བུམ་པ་ཅན་བྱེད་ཚུལ་ནི་སྒྲུབ་

570

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ལེའི་གོ་སླའི་བརྒྱ་གོ་བཞི་པ་ལས། ཁ་ཡང་བཙུམས་ཏེ་སྣ་ཡི་བུག་པ་གཉི་ག་དག་
ནས་ཕྱི་རོལ་དག་གི་རླུང་ནི་མ་ལུས་པ། །སྲོག་གི་ཤུགས་ཀྱིས་བཀུག་སྟེ་དྲི་མ་མེད་
པའི་གློག་དང་མཚུངས་པ་ཐུར་སེལ་རླུང་དང་སྦྱར་བྱས་པ། །དུས་ཀྱི་གོམས་པའི་
སྦྱོར་བ་དག་ལས་ཟླ་བ་ཉི་མ་མེ་ཡི་དབུས་སུ་རོ་ནི་མཉམ་པ་འགྱུར། །ལུས་ལ་ཟས་ལ་སོགས་པས་བཀྲེས་པ་དང་ནི་སྐོམ་པ་འཕྲོག་སྟེ་འཆི་བ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱང་སྟེར། །ཞེས་ཁ་བཙུམས་ཏེ་སྣའི་བུག་པ་གཉིས་ག་ནས་ཕྱི་རོལ་གྱི་རླུང་མ་ལུས་པ་

སྟེང་གི་སྲོག་འཛིན་གྱི་རླུང་གི་ཤུགས་ཀྱིས་བཀུག་སྟེ་འོག་གི་རླུང་དྲི་མ་མེད་པའི་
གློག་རང་མདོག་སེར་པོར་མཚུངས་པ་ཐུར་སེལ་དང་ལྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་གྱི་དབུས་ཀྱི་

དབུ་མའི་ནང་དུ་ཁ་སྦྱར་བྱས་པ་དུས་ཡུན་རིང་དུ་གོམས་པའི་སྦྱོར་བ་དག་ལས་ཟླ་བ་རྐྱང་མ་དང་ཉི་མ་རོ་མ་ལ་རྒྱུ་བའི་རླུང་གཉིས་མེ་སྟེ་དུས་མེའི་རྩ་ལྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་
གྱི་དབུས་ཀྱི་དབུ་མའི་དབུས་སུ་རོ་མཉམ་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་བུམ་པ་ཅན་
མཐར་ཕྱིན་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་ནི་བཀྲེས་པ་དང་སྐོམ་པ་འཕྲོག་ཅིང་འཆི་
བ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱང་སྟེར་བའོ། །དེ་ལྟར་ན་རྒྱུད་ཚིག་འདིས་རླུང་ཁ་སྦྱོར་དབུ་མའི་ནང་དུ་བསྒོམས་པ་གསལ་བར་མ་བསྟན་སྙམ་དུ་མི་བཟུང་སྟེ། དེ་ལྟར་གོམས་པའི་མཐར་རོ་རྐྱང་ལ་རྒྱུ་བའི་སྲོག་ཐུར་གྱི་རླུང་དབུ་མའི་ནང་དུ་རོ་མཉམ་དུ་འགྱུར་བར་
གསལ་པོར་བཤད་ཅིང༌། དེ་ལྟར་དུ་འགྱུར་བ་ལ་དབུ་མའི་ནང་དུ་སྲོག་ཐུར་ཁ་སྦྱོར་དུ་འཛིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཞན་ཡང་ཟིན་བྲིས་ལས། འདུས་པ་ཕྱི་མ་ལས། ཡེ་ཤེས་ལྔ་ཡི་རང་བཞིན་
དབུགས། །འབྱུང་བ་ལྔ་ཡི་ངོ་བོ་ཉིད། །གོང་བུའི་ཚུལ་གྱིས་ཕྱུང་ནས་ནི། །སྣ་ཡི་རྩེ་

571

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

མོར་རབ་ཏུ་བརྟག །ཅེས་གསུངས་པའི་དོན་བདེ་མཆོག་སྟོད་འགྲེལ་གྱིས་བཤད་
པས་ཀྱང་བུམ་པ་ཅན་གསལ་བར་བསྟན་པར་མཛད་དེ། དེ་ཡང་ཇི་ལྟར་མཛད་ན། གོང་བུའི་གཟུགས་ཀྱིས་ཞེས་པ་འགྱུར་ཁ་ཅིག་ལས། འདྲིལ་བའི་གཟུགས་ཀྱིས་

ཞེས་འབྱུང་བས། ཞེས་འགྱུར་བཅོས་ནས་འཆད་པར་མཛད་དོ། །དེ་ལ་རྒྱུད་ཚིག་དེ་སྟོད་འགྲེལ་གྱིས་འཆད་ཚུལ་ནི་སྟོང་འགྲེལ་ལས། འདིར་རིན་ཆེན་ལྔའི་སྒྲས་ར་ས་
ནཱ་དཀྱིལ་འཁོར་ལྔའི་ཆོས་ཅན་ས་ལ་སོགས་པ་ཁམས་ལྔ་པོ་རྣམས་སོ། །དེའི་རང་བཞིན་གྱི་དབུགས་ནི་རིན་ཆེན་ལྔའི་རང་བཞིན་དབུགས་ཏེ་སྣ་བུག་གཡས་པ་ལའོ། །དེ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་ལྔའི་ལ་ལ་ནཱ་ད་དཀྱིལ་འཁོར་ལྔའི་ཆོས་ཅན་རྣམ་
པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་རྣམས་སོ། །དེས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པའི་
རླུང་ནི་སྣ་བུག་གཡོན་པ་ལའོ། །གོང་བུའི་གཟུགས་ཀྱིས་ཕྱུང་ནས་ནི་ཞེས་པ་ལ་འདིར་གོང་བུ་ནི་གཡས་པ་དང་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་རྣམས་ཀྱི་སྲོག་གི་རླུང་
དབུ་མ་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱིར་གཅིག་པ་ཉིད་དོ། །དེ་ཡང་སྲོག་གི་རླུང་གོང་བུའི་གཟུགས་
ཀྱིས་ཕྱུང་ནས་ནི། །སྣ་ཡི་རྩེ་མོར་རྣམ་བསྒོམ་བྱ། །ཞེས་པ་འདིར་སྣའི་སྒྲས་ལྟེ་བ་དང་སྙིང་ག་དང་མགྲིན་པ་དང་དཔྲལ་བ་དང་གཙུག་ཏོར་གྱི་པདྨ་བརྗོད་དེ། དེའི་རྩེ་མོར་
བསྒོམ་པར་བྱའོ། །སྣ་ཡི་རྩེ་མོར་རྣམ་བསྒོམ་བྱ། །ལྟེ་བའི་དབུས་སུ་གཡས་པ་དང་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་པདྨའི་འདབ་མ་གནས་པ་ཞེས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་སོ། །
དེ་དག་གི་དོན་ཅུང་ཟད་ཅིག་བཤད་ན། རིན་ཆེན་ལྔའི་སྒོས་བསྟན་པའི་ས་ཆུ་མེ་རླུང་ནམ་མཁའི་ཁམས་ཏེ་དཀྱིལ་འཁོར་ལྔའི་རང་བཞིན་གྱི་དབུགས་རྩ་ར་ས་ནཱ་

རོ་མ་དང་སྣ་བུག་གཡས་པར་རྒྱུ་བ་དང༌། སངས་རྒྱས་ལྔའི་སྒྲས་བསྟན་པའི་རྣམ་

572

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

པར་ཤེས་པའི་ཕུང་པོ་སོགས་ཕུང་པོ་ལྔའི་རང་བཞིན་གྱི་དབུགས་རྩ་ལ་ལ་ནཱ་རྐྱང་

མ་དང་སྣ་བུག་གཡོན་པ་ལ་སོ་སོར་རྒྱུ་བའི་རླུང་དེ་རྣམས་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱིར་གོང་བུ་
གཅིག་ཏུའམ། གཅིག་ཏུ་འདྲིལ་བའི་གཟུགས་ཀྱིས་ཕྱུང་བ་སྟེ་དྷཱུ་ཏཱིའི་ལམ་ནས་
དྲངས་ཏེ་སྣ་ཡི་རྩེ་མོར་རྣམ་བསྒོམ་བྱ་སྟེ་འདིར་སྣའི་སྒྲས་ལྟེ་བ་དང་སྙིང་ག་དང་
མགྲིན་པ་དང་དཔྲལ་བ་དང་གཙུག་ཏོར་གྱི་པདྨ་སྟེ་རྩའི་འཁོར་ལོ་བརྗོད་དེ། རྩ་
འཁོར་དེའི་རྩེ་མོར་ཏེ་དབུས་ཀྱི་དྷཱུ་ཏཱིའི་ནང་དུ་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །
འོ་ན་སྣའི་སྒྲ་དེས་བསྟན་པའི་རྩ་འཁོར་ལ་ལྔ་བྱུང་བའི་རྩ་འཁོར་གང་གི་རྩེ་མོར་བསྒོམ་པར་བྱ་ཞེ་ན། སྣ་ཡི་རྩེ་མོར་རྣམ་བསྒོམ་བྱ། །ཞེས་པ་ལྟེ་བའི་གཡས་དང་ཅིག་ཤོས་གཡོན་གྱི་པདྨའི་འདབ་མ་སྟེ་རྩ་འདབ་གནས་པའི་དབུས་དྷཱུ་ཏཱིའི་ནང་དུ་
བསྒོམ་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །འགྲེལ་ཚིག་དེ་དག་གི་དོན་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ཡང་ཟིན་བྲིས་ལས། ཚུལ་འདི་ནི་སྟོད་འགྲེལ་དུ་འདུས་པའི་རྒྱུད་ཕྱི་མའི་ལུང་དྲངས་ནས་གསལ་བར་བཤད་དེ། ཡེ་ཤེས་ལྔ་ཡི་རང་བཞིན་དབུགས། །འབྱུང་བ་ལྔ་ཡི་ངོ་བོ་ཉིད། །གོང་བུའི་གཟུགས་ཀྱིས་ཕྱུང་ནས་ནི། །སྣ་ཡི་རྩེ་མོར་རབ་ཏུ་བརྟག །ཅེས་དྲངས་ཏེ། གོང་བུའི་གཟུགས་ཀྱིས་ཞེས་པ་ཡི་འགྱུར་ཁ་ཅིག་ལས་འདྲིལ་བའི་གཟུགས་ཀྱིས་ཞེས་འབྱུང་བས་ཡེ་ཤེས་ལྔའི་རང་བཞིན་གྱི་དཀྱིལ་

འཁོར་ལྔའི་རླུང་རོ་རྐྱང་གཉིས་ལ་སོ་སོར་རྒྱུ་བ་དེ་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱིར་གཅིག་ཏུ་འདྲིལ་བའི་གཟུགས་ཀྱིས་ཕྱུང་བ་སྟེ་དྷཱུ་ཏཱིའི་ལམ་ནས་དྲངས་ཏེ། སྣའི་རྩེ་མོ་ཞེས་པ་རྩ་
འཁོར་ལ་ཟེར་བས་སྐབས་འདིར་སྣའི་རྩེ་མོ་སྟེ་ལྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་གྱི་དབུས་སུ་རབ་ཏུ་

བརྟག་པ་སྟེ་བསྒོམ་མོ་ཞེས་བསྟན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

573

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དེ་བཞིན་དུ་ནཱ་རོ་པའི་དབང་མདོར་བསྟན་གྱི་འགྲེལ་པར། ཡེ་ཤེས་ལྔ་ཡི་
རང་བཞིན་དབུགས། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཅིག་པུ་དེའི་དོན་འཆད་པ་ན་འགྲེལ་པ་དེ་ཉིད་ལས། ཡན་ལག་གསུམ་པ་གསུངས་པ། ཡེ་ཤེས་ལྔ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་ཡེ་ཤེས་ལྔ་ནི་མི་བསྐྱོད་པ་ལ་སོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལྔ་སྟེ་ལ་ལ་ནཱ་
དཀྱིལ་འཁོར་ལྔའི་ཆོས་ཅན་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་རྣམས་སོ། །དེའི་རང་བཞིན་དབུགས་ནི་སྣ་བུག་གཡོན་པ་ལའོ། །འདིར་འབྱུང་བ་ལྔའི་སྒྲས་
ར་ས་ནཱ་དཀྱིལ་འཁོར་ལྔའི་ཆོས་ཅན་ས་ལ་སོགས་པའི་ཁམས་ལྔ་རྣམས་ཏེ་དེའི་རང་
བཞིན་དབུགས་འབྱུང་བ་ལྔའི་རང་བཞིན་ཅན་ནི་སྣ་བུག་གཡས་པ་ལའོ། །གོང་བུའི་གཟུགས་ཀྱིས་ཕྱུང་ནས་ནི་ཞེས་པ་ལ། འདིར་གོང་བུ་ནི་གཡས་པ་དང་གཡོན་པའི་
དཀྱིལ་འཁོར་རྣམས་ཀྱི་སྲོག་གི་རླུང་དབུ་མ་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱིར་གཅིག་པ་ཉིད་དེ་སྲོག་རླུང་
དེ་ཡང་གོང་བུའི་གཟུགས་ཀྱིས་ཕྱུང་ནས་སྣའི་རྩེ་མོར་ཞེས་པ་སྣའི་སྒྲས་ལྟེ་བ་དང་
སྙིང་ག་དང་མགྲིན་པ་དང་དཔྲལ་བ་དང་གཙུག་ཏོར་གྱི་པདྨའི་ལྟེ་བ་བརྗོད་དེ། སྲོག་
གི་རླུང་དེ་ཕྱུང་ནས་སྣའི་རྩེ་མོ་དེར་བརྟག་པར་བྱ་བ་ནི་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་སྟེ་ལྟེ་བ་ནས་ལྟེ་བའི་དབུས་སུ་ཡིན་གྱི་གཡས་དང་གཡོན་དུ་པདྨའི་འདབ་མ་ལ་མ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །
འགྲེལ་ཚིག་འདི་རྣམས་ཀྱི་དོན་གཞན་རྣམས་སྟོད་འགྲེལ་དང་འདྲ་བ་ལ་སྣའི་
སྒྲས་ལྟེ་བ་དང་སྙིང་ག་དང་ཞེས་པ་ནས། ལྟེ་བ་ནས་ལྟེ་བའི་དབུས་སུ་ཡིན་གྱི་
གཡས་དང་གཡོན་དུ་པདྨའི་འདབ་མ་ལ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསལ་བར་གྱི་དོན་ནི།
སྣའི་སྒྲས་ཞེས་པ་ནས། གཙུག་ཏོར་གྱི་པདྨའི་ལྟེ་བར་བརྗོད་དོ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་

574

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

སྣའི་རྩེ་མོར་ཞེས་པའི་སྣ་རྩེ་ངོས་བཟུང་ནས། སྲོག་གི་རླུང་སྟེང་གི་སྲོག་འཛིན་རོ་རྐྱང་ལ་རྒྱུ་བ་རྣམས་དྷཱུ་ཏཱིའི་ལས་གཅིག་པུ་ཉིད་ནས་ཕྱུང་སྟེ་དྲངས་ནས་སྣའི་རྩེ་མོ་
ལྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་གྱི་དབུས་ཀྱི་དྷཱུ་ཏཱིའི་ནང་དེར་བརྟག་པར་བྱ་བ་སྟེ་བསྒོམ་པར་
བྱའོ། །དེ་ཡང་ཇི་ལྟར་དུ་དྲང་སྙམ་ན སྣ་བུག་ནས་དྷཱུ་ཏཱིའི་ལམ་གཅིག་པུ་ཉིད་ནས་
དྲངས་ཏེ་གཙུག་ཏོར་གྱི་པདྨའི་ལྟེ་བ་ནས་དཔྲལ་བ་མགྲིན་པ་སྙིང་ག་ལྟེ་བའི་རྩ་
འཁོར་གྱི་པདྨའི་ལྟེ་བའི་བར་གྱི་དྷཱུ་ཏཱིའི་དབུས་སུ་འདྲེན་པ་ཡིན་གྱི། རྩ་འཁོར་རྣམས་
ཀྱི་གཡས་དང་གཡོན་དུ་པདྨའི་འདབ་མ་སྟེ་རྩ་འདབ་རྣམས་དང་རོ་རྐྱང་ལ་རླུང་འདྲེན་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །དེ་ལྟར་ན་དྷཱུ་ཏཱིར་དམིགས་པའི་བུམ་པ་ཅན་དགོས་པའི་ལུང་དོན་རགས་པ་བཤད་ནས།
གཉིས་པ་དམིགས་པ་སྒོམ་ཚུལ་ཉིད་བཤད་པ་ལ་བཞི། སྟེང་འོག་གི་རླུང་འཐེན་པའི་གོ་རིམ་དང༌། རླུང་ལམ་གང་ནས་འཐེན་པ་དང༌། འཐེན་ནས་གནས་གང་དུ་ཁ་སྦྱར་བྱ་བ་ལ་སེམས་ཇི་ལྟར་གཏོད་པའི་ཚུལ་དང༌། སྒོམ་པའི་ཐུན་གྱི་ཡུན་

ཚད་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཟིན་བྲིས་ལས། གཞི་དུས་སུ་སྲོག་འཛིན་སྟེང་གི་སྣ་སྒོ་
ནས་ཕྱིར་འབྱུང་བ་ན་ཐུར་སེལ་འོག་སྒོ་ནས་ཕྱིར་འབྱུང་ལ། སྲོག་འཛིན་ནང་དུ་
འཇུག་པ་ན་ཐུར་སེལ་ནང་དུ་ཞུགས་ནས་ལྟེ་བའི་བར་དུ་འོང་བས་རྟོག་པ་གཅིང་པོས་དུས་གཅིག་ཏུ་ཁ་སྦྱོར་བྱེད་ནུས་པ་སྲིད་ཀྱང་ཞེས་གསུངས་ཤིང་རིམ་ལྔ་གདན་རྫོགས་ལས་སྟེང་འོག་གི་རླུང་གཉིས་འགྲོས་འདེད་དུ་ཡང་གསུངས་པས་གང་ལྟར་ནའང་རིམ་ཅན་དུ་འཐེན་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་བསྒོམ་པའི་གནས་དང་ལུས་གནད་དང་ལྟ་སྟངས་རྣམས་རྡོར་བཟླས་ཀྱི་སྐབས་བཞིན་དུ་བྱས་ཏེ། རླུང་འཐེན་པའི་ཚེ་

575

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

བྱང་སེམས་འཛག་པ་སྲུང་བའི་མན་ངག་མེད་ན་ནི་སྲོག་འཛིན་སྟེང་རླུང་ངེས་པར་སྔོན་དུ་འཐོན་དགོས་ཏེ། ཐུར་སེལ་འོག་རླུང་སྔོན་ལ་ཐེན་ན་བྱང་སེམས་འཛག་པའི་དགག་བྱ་ཡོད་པས་སོ། །བྱང་སེམས་འཛག་པ་སྲུང་བའི་མན་ངག་ཡོད་ན་ནི་ཐུར་སེལ་སྔོན་ལ་ཐེན་ཀྱང་ཆོག་པར་གསུངས་སོ། །
གཉིས་པ་རླུང་ལམ་གང་ནས་འཐེན་པ་ནི། སྟེང་རླུང་སྲོག་འཛིན་ནི་ཁ་བཙུམས་ཏེ་སྟེང་ལེན་ནམ་འོག་ལེན་ནམ་ཡོ་ག་མའི་སྦྱོར་བ་གང་ཡང་རུང་བས་སྣ་གཉིས་ནས་དལ་བུས་དྲངས་ཏེ་དྷཱུ་ཏཱིའི་ནང་ན་མར་ནར་ཏེ་སོང་སྟེ་ལྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་
གྱི་དབུས་ཀྱི་དྷཱུ་ཏཱིའི་ནང་དུ་ཕྱིན་ནས་དེར་གནས་པ་ལ་དམིགས་ཏེ་རླུང་སྟེང་དུ་མི་
འཕྱུག་པར་ཇི་ལྟར་ཏེ་བསྣན་ནོ། །དེའི་རྗེས་སུ་འོག་སྒོ་གཉིས་ནས་འོག་རླུང་ཐུར་སེལ་དྷཱུ་ཏཱིའི་ནང་ན་ཡར་གྱེན་དུ་འཐེན་ནས་ལྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་གྱི་ལྟེ་བའི་དྷཱུ་ཏཱིའི་ནང་
དུ་ཕྱིན་ཏེ་དེར་གནས་པ་ལ་དམིགས་ནས་རླུང་གཉིས་སྟེང་འོག་ཏུ་མི་འཕྱུག་པར་གཟུང་བར་བྱའོ། །
གསུམ་པ་ཐོན་ནས་གནས་གང་དུ་ཁ་སྦྱོར་བྱ་བ་ནི། སྟེང་འོག་གི་རླུང་སྲོག་ཐུར་གཉིས་དྷཱུ་ཏཱིའི་ལམ་ནས་ལྟེ་བའི་བར་དུ་འཐེན་པ་དེ་དྷཱུ་ཏཱི་ལ་རོ་རྐྱང་གི་མདུད་
པས་བཅིངས་པའི་ལྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་གྱི་དབུས་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱིའི་ནང་དུ་རླུང་གཉིས་ཁ་
སྦྱོར་དུ་བྱས་ཏེ་ཁ་སྦྱར་གྱི་རླུང་དེ་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་འཇོག་པའོ། །བུམ་པ་ཅན་གྱི་སྐབས་འདིར་ཡང་རླུང་ཉིད་ལ་དམིགས་དགོས་པ་ནི་བགེགས་
མཐར་བྱེད་པའི་ལྟ་བ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྲོག་རྩོལ་བགེགས་མཐར་བྱེད་ཀྱི་ལྟ་བས་

བསྒོམ་པར་ཡང་བཤད་ལ། ངེས་དོན་གྱི་བགེགས་མཐར་བྱེད་དམ་བདུད་རྩི་འཁྱིལ་

576

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

བ་ནི་རླུང་ལ་གསུངས་ཏེ། སྟོད་འགྲེལ་ལས། དེ་ནས་བདུད་རྩིའི་འཁྱིལ་བའི་གཟུགས་བརྙན་གྱི་མིང་ཅན་དགོངས་པའི་སྐད་གཞན་གྱིས་རླུང་གསུངས་སོ། །ཞེས་
གསུངས་པས་སོ། །
དེ་ཡང་སྐབས་འདིའི་སྲོག་རྩོལ་བུམ་པ་ཅན་སྒོམ་པ་ནི་རྡོར་བཟླས་མཐར་
ཕྱིན་ནས་སྒོམ་པ་ཡིན་ལ རྡོར་བཟླས་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཚད་ནི་རྡོ་རྗེའི་བཟླས་པའི་
དམིགས་པ་བསྐྱངས་པ་ཙམ་གྱིས་རླུང་རོ་རྐྱང་ལ་རྒྱུ་བ་འགགས་ནས་དབུ་མར་རྟག་
ཏུ་འབབ་ཅིང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རླུང་དབུ་མར་ཚུད་པའི་རྟགས་ཀྱི་སྟོང་གཟུགས་རྣམས་གོ་རིམ་མ་འཆོལ་བར་ངེས་པ་ཅན་དུ་འཆར་བ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལྟར་རྡོར་བཟླས་མཐར་ཕྱིན་པའི་རྗེས་སུ་བུམ་པ་ཅན་སྒོམ་པ་ལ་འཇུག་
པའི་ཚེ་དང་པོར་རྡོར་བཟླས་ཅུང་ཟད་ཅིག་བྱས་ཏེ་རླུང་དབུ་མར་བཙུད། དེ་ནས་སྟེང་རླུང་དལ་བུས་དབུ་མ་ན་མར་ལ་འདྲེན་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་ལས། ཁ་ཡང་བཙུམས་ཏེ་སྣ་ཡི་བུག་པ་གཉི་ག་དག་ནས་ཕྱི་རོལ་དག་གི་རླུང་ནི་མ་ལུས་པ། །སྲོག་གི་
ཤུགས་ཀྱིས་བཀུག་སྟེ་ཞེས་ཕྱི་རོལ་གྱི་རླུང་བཀུག་སྟེ་སྣ་བུག་གཉིས་ཀ་ནས་འཇུག་
པར་བཤད་ལ། རླུང་སྣ་བུག་གཉིས་ཀ་ནས་འཇུག་ན་དབུ་མ་ནས་འཇུག་པ་ངེས་པ་ཅན་ཡིན་ཞིང༌། བུམ་པ་ཅན་ལ་དང་པོར་འཇུག་པའི་ཚེ་རླུང་དབུ་མ་ནས་འཇུག་པ་ལ་དེའི་ཚེ་སྔོན་དུ་རྡོར་བཟླས་ལྟ་བུས་རླུང་དབུ་མར་བཅུག་པ་ཞིག་དགོས་པའི་ཕྱིར་

རོ། །དེ་ལྟར་ན་ལེྟ་བའི་རྩ་འཁོར་གྱི་ལྟེ་བའི་དྷཱུ་ཏཱིའི་ནང་དུ་སྟེང་འོག་གི་རླུང་ཁ་སྦྱར་དུ་
གནས་པ་ལ་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏི་གཏད་ནས་བཞུག་པས་རླུང་སེམས་གང་དུ་གནས་པའི་ལྟེ་བའི་དྷཱུ་ཏཱིའི་ནང་དེར་བློས་མ་བཏགས་པར་སྟོང་གཟུགས་དུས་ཀྱིས་འཁོར་

577

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ལོའི་རྣམ་པ་ཅན་རང་དབང་དུ་འཆར་བས་སྟེང་ནས་དྲངས་པའི་རླུང་སེམས་སྟོང་གཟུགས་རྣམས་དབྱེར་མེད་དུ་བྱས་པ་དེ་དང་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པར་མོས་པ་བྱེད་དོན་མེད་དོ། །
དེས་ན་བསམ་གཏན་གྱི་སྐབས་ནས་གཉུག་མ་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་དང་
སྟོང་གཟུགས་ཁྱད་པར་ཅན་གཉིས་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་ཐ་དད་ཀྱི་སྣང་བ་ནུབ་ནས་དབྱེར་མེད་པར་སྣང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྟོང་གཟུགས་ཁྱད་པར་ཅན་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཡབ་
ཡུམ་གྱི་རྣམ་པར་སྣང་བ་ལ་ང་རྒྱལ་འཕོ་ནུས་པ་ལྟར་སྲོག་རྩོལ་ཡན་ཆད་ཀྱི་སྐབས་
ཐམས་ཅད་དུ་རླུང་སེམས་གང་དུ་གཏད་པའི་དབུ་མའི་ནང་དེར་རླུང་སེམས་ཚུད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྟོང་གཟུགས་ཁྱད་པར་བ་ཤར་རེས་ཀྱི་དེ་ལ་ང་རྒྱལ་བཅོས་མིན་
དུ་འཕོ་ནུས་ཏེ། རྒྱུ་ཁྱད་པར་ཅན་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་སྐབས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ལ་ང་རྒྱལ་
བཅོས་མིན་འཕོ་ནུས་པ་སྔོན་དུ་སོང་བ་དང༌། བསམ་གཏན་གྱི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་
བཞིན་སྔོན་དུ་སོང་བས་སོ། །བུམ་པ་ཅན་འདིར་བཤད་པ་རྣམས་ནི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་གིས་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་ལམ་སྔ་མ་

རྣམས་སྔོན་དུ་སོང་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི་ལམ་སྔ་མ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བའི་
ལས་དང་པོ་བའི་བུམ་པ་ཅན་སྒོམ་ཚུལ་ནི་བླ་མ་རྣམས་ཀྱི་འཁྲིད་ཡིག་ལས་ཤེས་
པར་བྱའོ། །
བཞི་པ་སྒོམ་པའི་ཐུན་གྱི་ཡུན་ཚད་བསྟན་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་རླུང་ཁ་སྦྱོར་དུ་བཟུང་ནས་བསྒོམས་པས་མགོ་བོ་ན་བ་དང་ལུས་ལ་འོད་སྐར་མཐོང་བ་དང་སྙིང་རྡེབ་
པ་ལ་སོགས་པ་མི་འབྱུང་གི་བར་དུ་བསྒོམ་ཞིང༌། མགོ་བོ་ན་བ་སོགས་བྱུང་ནས་

578

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ཀྱང་བསྒོམས་ན་འཆི་བ་ལ་སོགས་པའི་ཉེས་དམིགས་ཡོད་དོ། །འོ་ན་དེ་ལྟ་བུའི་རྐྱེན་
གྱིས་ཤི་བའི་ཚེ་ཅིར་འགྱུར་སྙམ་ན། དེ་ཡང་དེ་ལྟ་བུའི་རྐྱེན་གྱིས་འཆི་བ་བྱུང་ན་རྣལ་
འབྱོར་བ་དེས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གཞག་པར་བྱ་སྟེ་དེ་ལྟར་
བཞུག་ན་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་གནས་སྔོན་དུ་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟ་ཡིན་པ་འོན་ཀྱང་རྣལ་འབྱོར་པ་དེ་ལམ་བསྒོམས་པས་ཤིའོ་ཞེས་པའི་གྲགས་པ་ངན་པ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་དུའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་སྒྲུབ་ལེའི་བརྒྱ་ཉེར་གཅིག་པ་ལས། སྲོག་རྩོལ་དག་ནི་ཀུན་ནས་བདེ་མཉམ་འབྲས་བུ་སྟེར་བ་ཇི་སྲིད་མགོ་ཡི་བར་དུ་འདོད་པ་སྟེ། །དེ་ཡིས་སྟེང་དུ་འདོད་པ་མིན་པ་འཆི་བའི་འཇིགས་པ་བྱེད་དེ་ཕུང་པོ་ངེས་པར་འཇིག་པའི་རྒྱུ། །གཙུག་ཏོར་སྒོ་ནས་ཕུག་ནས་འགྲོ་ནས་མཆོག་གི་བདེ་བའི་གོ་འཕང་དག་ལ་ངེས་པར་སྦྱར་བ་བྱ། །ཕུང་པོ་མེད་ཀྱང་རྣལ་འབྱོར་པ་ནི་བདེ་མཉམ་འཇུག་སྟེ་འོན་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་དུ་ནི་གྲགས་པ་མིན། །ཞེས་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་མཐོང་བར་གྱུར་པ་ན་རྣལ་འབྱོར་པས་སྲོག་རྩོལ་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཇི་སྲིད་མགོ་ཡི་བར་དུ་ཞེས་པ་མགོ་བོ་ན་བར་མི་བྱེད་ཀྱི་བར་དུའོ། །
དེ་ཡང་བདེ་མཉམ་འབྲས་བུ་སྟེར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལས་སྟེང་དུ་ཞེས་པ་ནི་མགོ་བོ་ན་བའི་མཐུ་ལས་འདོད་པ་མིན་པ་མཆི་བའི་འཇིགས་པ་བྱེད་པར་འགྱུར་ཏེ་ཕུང་པོ་རྣམ་པར་ཉམས་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་རོ། །ཅི་སྟེ་རྣལ་འབྱོར་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་གཙུག་
ཏོར་ཕུག་ནས་སྲོག་འགྲོ་ན་རྣལ་འབྱོར་པས་མཆོག་གི་བདེ་བའི་གོ་འཕང་དག་ལ་ཞེས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་ལ་ངེས་པར་སྦྱར་བར་བྱ་སྟེ་ངེས་པར་ནི་མཐའ་གཅིག་ཏུའོ། །ཞེས་དང༌། འོན་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་དུ་ནི་གྲགས་པ་མིན་པ་རྣལ་འབྱོར་པ་

579

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

འདི་ཤིའོ་ཞེས་པ་སྟེ་སྲོག་རྩོལ་གྱི་ངེས་པའོ། ༌།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
ལྔ་པ་དེ་ལྟར་བསྒོམས་པས་ཉམས་རྟགས་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་ནི། འགྲེལ་ཆེན་ལས།
ལྟེ་བར་སྲོག་དང་ཐུར་སེལ་གྱི་རླུང་དག་ཡང་དག་པར་ཕྲད་པའི་དབུས་སུ་ཞེས་པ་
ནས་ཀྱང་གི་སྒྲས་ལྟེ་བ་དེ་ཉིད་ལའོ། །ཞེས་པའི་དོན་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ལྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་གྱི་ལྟེ་བའི་དྷཱུ་ཏཱིའི་ནང་དུ་སྲོག་ཐུར་འདྲེས་པའི་དབུས་སུ་མིག་སོགས་ཀྱི་རྣམ་

པར་ཤེས་པ་དྲུག་གི་བཞོན་པའི་རླུང་ཚུད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་གཟུགས་སོགས་ཡུལ་
དྲུག་དང་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཆད་པའི་སྒོ་ནས་དུ་བ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་
མ་རྣམས་གོ་རིམ་སོགས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་འཆོལ་བའི་ངེས་པ་ཅན་རྣམས་དང༌། ཁྱད་པར་དུ་ཡང་རེ་ཁཱ་ནག་པོ་སྐྲའི་ཚད་ཙམ་གྱི་དབུས་སུ་དུ་མ་ལོངས་སྤྱོདརྫོགས་པའི་
སྐུ་དུས་འཁོར་ཡབ་ཡུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་ལ་ང་རྒྱལ་འཕོས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྲོག་ཐུར་
འདྲེས་པའི་དབུས་དེར་གསལ་བར་སྣང་བ་དང༌། དེ་ཡང་སྲོག་ཐུར་འདྲེས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ལྟེ་བའི་གཏུམ་མོ་འབར་ཏེ་ཁམས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཞུ་ནས་བབས་
པ་རྡོ་རྗེ་ནོར་བུའི་རྩེ་ནས་མ་འཕོས་པའི་ཡས་བབས་ཀྱི་དགའ་བཞི་དང༌། བྱང་ཆུབ་
ཀྱི་སེམས་དཔྲལ་བའི་བར་དུ་འཕེལ་བའི་མས་བརྟན་གྱི་དགའ་བ་བཞི་དྲངས་ནས་དེ་ལྟ་བུའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་དེ་རྣམ་བཅས་རྣམ་མེད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་སྦྱར་ནས་སྒོམ་པ་རྣམས་ཉམས་རྟགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཞིང་རྩ་དང་རླུང་གི་ཁ་དོག་མཐོང་བ་སོགས་ནི་
ཉམས་རྟགས་ཕལ་པ་ཡིན་ནོ། །
འོ་ན་བུམ་པ་ཅན་མཐར་ཕྱིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་མས་བརྟན་གྱི་དགའ་བཞི་ཇི་ལྟར་
འདྲེན་ནུས་སྙམ་ན འདི་ནི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་ནས་གཟུགས་ནི་མཐོང་བར་འགྱུར་

580

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ན་ཞེས་པ་ནས། སྔར་བརྗོད་པའི་གཟུགས་ལས་ནང་དུའོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སྲོག་
རྩོལ་བུམ་པ་ཅན་བྱེད་པ་དང་དེ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཚད་བསྟན་ནས། དེའི་མཇུག་ཉིད་དུ་དེ་ནས་ཟླ་བ་དྲུག་གིས་སྡོམ་བརྩོན་ཏེ་ལས་དང་པོ་བའི་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་རྣམས་ལ་རེག་བྱ་དམན་པ་དབང་པོ་གཉིས་ཀྱི་འཁྲིག་པ་དང་བྲལ་བའི་བདེ་བ་མཉམ་པ་སྟེ་
མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ལམ་གྱི་སེམས་ཞེས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་སེམས་སུ་
འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་འདིས་རྒྱུད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་གཙོ་བོ་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་དེས་བུམ་པ་ཅན་མཐར་ཕྱིན་པ་དེ་ནས་འཛིན་པ་དང་རྗེས་
དྲན་གྱི་ལམ་ལ་འབད་པས་ཟླ་བ་དྲུག་རྫོགས་པའི་མཚམས་སུ་ལས་དང་པོ་བའི་ཚེ་ཡང་བྱང་སེམས་ཉམས་མ་མྱོང་བའི་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ལ་རེག་བྱས་དམན་པ་དབང་པོ་གཉིས་ཀྱི་འཁྲིག་པ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བའི་བདེ་བ་མཉམ་
པ་སྟེ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ལམ་གྱི་བྱང་སེམས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་དང་ངོ་བོ་
དབྱེར་མེད་པའི་སེམས་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བསྟན་ཏོ། །མདོར་ན་བུམ་པ་ཅན་
མཐར་ཕྱིན་པའི་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་དེས་ཟླ་བ་དྲུག་གི་བར་དུ་ལམ་ལ་འབད་ན་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་འཐོབ་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །
ཡང་གཟུགས་ཀྱི་སེམས་སུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་པའི་མཇུག་ཉིད་དུ། དེ་ནས་སྐད་
ཅིག་གཅིག་གིས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་ཞེས་པ་ནས། གཙུག་ཏོར་དུ་སྲོག་ཐམས་ཅད་ཟད་པས་ས་བཅུ་གཉིས་སོ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱའི་གྲངས་འཕེལ་ཚུལ་དང༌། དེས་རྩ་འཁོར་དྲུག་ཏུ་ལས་རླུང་རྣམས་བསད་དེ་བཅུ་གཉིས་འཐོབ་ཚུལ་བསྟན། དེའི་མཇུག་ཏུ། དེའི་ཕྱིར་ཨོཌྜ་

581

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

འབར་བའི་བར་ཏེ་ཞེས་པ་ནས། དེའི་འཕེལ་བ་སྟེ་སྟེང་དུ་འགྲོ་བར་རབ་ཏུ་བྱའོ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བུམ་ཅན་ནས་རྗེས་དྲན་གྱི་བར་གྱི་ཡས་བབས་མས་བརྟན་གྱི་དགའ་

བ་བཞི་སྐྱེད་ཚུལ་བསྟན། འོ་ན་གཏུམ་མོ་འབར་བས་བྱང་སེམས་ཞུ་བ་ལས་ཡས་བབས་འོང་དུ་ཆུག་མོད་མས་བརྟན་ཇི་ལྟར་་་་་འོང་སྙམ་ན། སྟེང་དུ་འགྲོ་བར་རབ་ཏུ་བྱའོ་ཞེས་པའི་མཇུག་དེ་ཉིད་དུ། བླ་མའི་ངེས་པའི་དབང་གིས་ཞེས་པ་སྔར་གསུངས་པའི་སྲོག་འགོག་པ་ལས་དཔྲལ་བའི་བར་དུ་འཕེལ་བར་འགྱུར་ཏེ་འདི་ལ་ངོ་མཚར་མེད་དོ། །ཞེས་སྔར་གསུངས་པའི་སྲོག་རྩོལ་གྱིས་སྲོག་འགོག་པ་སྔོན་དུ་སོང་བ་
ལས་ཁམས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གསང་གནས་ནས་དཔྲལ་པའི་བར་དུ་འཕེལ་བར་
འགྱུར་བའི་མས་བརྟན་འབྱུང་བ་འདི་ལ་ངོ་མཚར་མེད་དོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་སྲོག་དབུ་མར་འགོག་པ་ལས་བྱང་སེམས་ཡས་འདྲེན་ནུས་པ་དེ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །
བཞི་པ་མ་གྲུབ་ན་སྤོགས་པའི་ཆོ་ག་ནི། སྒྲུབ་ལེའི་བརྒྱ་བཅུ་དགུ་པ་ལས། སོ་སོར་སྡུད་པ་ལ་སོགས་རྣམས་ཀྱིས་གལ་ཏེ་སྔགས་པ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་པ་གྲུབ་
པར་མ་གྱུར་ན། །ནཱ་ད་གོམས་པས་བཙན་ཐབས་ཆུ་སྐྱེས་སུ་གནས་རྡོ་རྗེ་ནོར་བུར་ཐེག་ལེ་བཀག་ནས་བསྒྲུབ་པར་བྱ། །ཞེས་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ད་ནི་བཙན་ཐབས་
ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་གསུངས་ཏེ་འདིར་གང་གི་ཚེ་སོ་སོར་སྡུད་པ་ལ་སོགས་པས་གཟུགས་མཐོང་བར་གྱུར་པ་ལ་སྲོག་མ་བཅིངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་འགྱུར་བ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་མ་མ་སྐྱེས་ན་དེའི་ཚེ་ནཱ་ད་གོམས་པ་འཆད་པར་འགྱུར་བས་བཙན་ཐབས་སུ་དབུ་མར་འབབ་པར་བྱས་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆུ་སྐྱེས་སུ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་

582

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

སེམས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་རྡོ་རྗེ་ནོར་བུར་བཀག་ནས་མི་གཡོ་བས་འགྱུར་པ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་བསྒྱུབ་པར་བྱའོ་ཞེས་པ་ནི་བཙན་ཐབས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་
འདིས་སོར་སྡུད་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་དམིགས་པ་བསྒོམས་པས་མ་ངེས་པའི་དུ་སོགས་ཀྱི་

སྟོང་གཟུགས་མཐོང་བར་གྱུར་ཀྱང་སྲོག་རླུང་དབུ་མར་མ་བཅིངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བྱང་

སེམས་རྡོ་རྗེ་ནོར་བུའི་བུག་པ་ནས་འགྱུར་བ་སྟེ་འཛག་པ་མེད་པའི་བདེ་བའི་སྐད་ཅིག་མ་མ་སྐྱེས་ན་དེའི་ཚེ་ནཱ་ད་གོམས་པ་སྒྲུབ་ལེའི་གོ་སླའི་བརྒྱ་གོ་དྲུག་པ། ནུས་མ་གང་ཞིག་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་དྲག་པོ་བཙན་ཐབས་ཀྱི་སྦྱོར་
བས་དབུ་མར་རླུང་འབབ་པར་བྱས་ནས་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་པའི་ཚེ་ཤེས་
རབ་མའི་ཆུ་སྐྱེས་པདྨར་གནས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་རང་གི་རྡོ་རྗེ་ནོར་བུའི་ནང་གི་རླུང་དབུ་མར་ཚུད་པ་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་བཀག་ནས་བྱང་སེམས་ཕྱིར་མི་གཡོ་བས་
འགྱུར་བ་མེད་པ་སྟེ་འཛག་མེད་ཀྱི་བདེ་བའི་སྐད་ཅིག་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་བསྟན་པས་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་རླུང་དབུ་མར་ཚུད་པ་ཡིན་ཕྱིན་ཆད་རླུང་སྟོབས་ཀྱིས་

བྱང་སེམས་འཛག་མེད་དུ་འཆིང་ནུས་པར་ངེས་པས་སོར་སྡུད་ནས་ཀྱང་རླུང་སྟོབས་ཀྱིས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་ཆེན་འདྲེན་ནུས་སོ། །དེས་ན་འདིར་འགྱུར་བ་མེད་
པའི་སྐད་ཅིག་མ་ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱང་བྱང་སེམས་ཕྱི་རོལ་དུ་འཛག་པ་
བཀག་ནས་རྡོ་རྗེ་ནོར་བུའི་རྩེར་འཛག་མེད་དུ་བཅིངས་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་བདེ་བ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་གྱི་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་མཚན་ཉིད་པ་མིན་ཏེ། རྡོ་རྗེ་ནོར་བུར་ཐིག་ལེ་བཀག་ནས་བསྒྲུབ་པར་བྱ ཞེས་གསུངས་པ་འདིས་ཤེས་པས་སོ། །
དེས་ན་སྤོགས་ཆོག་འདི་ལ་གསུམ། དུས་ནམ་གྱི་ཚེ་བྱེད་པ། བྱེད་པའི་ཚུལ་

583

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དངོས། དེས་རླུང་བཅིངས་ནས་བདེ་བ་སྐྱེད་ཚུལ་ལོ། །
དང་པོ་ནི། སོར་སྡུད་དང་སྲོག་རྩོལ་བསྒོམས་པས་སྟོང་གཟུགས་དུ་མ་མཐོང་ཡང་རླུང་དབུ་མར་ཚུད་པའི་རྟགས་མ་བྱུང་ན་འདི་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ་འདི་བྱས་པས་རླུང་དབུ་མར་ཚུད་པར་འགྱུར་རོ། །
དེ་ཡང་སྲོག་དབུ་མར་མ་ཚུད་པ་ཚུད་པའི་ཕྱིར་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། སྲོག་དབུ་
མར་མ་ཆིངས་པས་བདེ་བ་མ་སྐྱེས་ན་བཙན་ཐབས་སུ་དེ་རླུང་དབུ་མར་འབབ་པར་བྱས་ནས་བདེ་བ་བསྐྱེད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སོར་སྡུད་བསྒོམས་
པས་རླུང་དབུ་མར་འཛུད་མ་ནུས་པའི་དུས་དང༌། སོར་སྡུད་ཀྱི་སོགས་ཁོངས་ནས་
གཙོ་བོར་སྲོག་རྩོལ་བཏོན་ཏེ་སྲོག་རྩོལ་བསྒོམས་པས་ཀྱང་རླུང་དབུ་མར་འཛུད་མ་ནུས་པའི་དུས་དང་དུས་གཉིས་པོ་དེར་བྱའོ། །དེ་ཡང་སོར་སྡུད་ཀྱིས་རླུང་དབུ་མར་

ཚུད་ནས་སྲོག་རྩོལ་བསྒོམས་པ་ཡིན་ན་ནི་སྲོག་རྩོལ་གྱིས་རླུང་དབུ་མར་མི་ཚུད་མི་སྲིད་པས་སོར་སྡུད་ཀྱིས་རླུང་དབུ་མར་མ་ཚུད་པར་སྲོག་རྩོལ་གོམས་པ་ཅིག་གི་
དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་བཙན་ཐབས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་འདིས་རླུང་དབུ་མར་འཛུད་ན་དང་པོ་ནས་འདི་བྱས་པས་ཆོག་གམ་སྙམ་ན། དེ་ཡང་དང་པོར་སོར་སྡུད་དང་སྲོག་རྩོལ་གྱི་སྦྱོར་བ་འཇམ་པོའི་སྒོ་ནས་ཡུན་རིང་དུ་བསྒོམ་ཀྱང་མ་གྲུབ་ན་དེའི་ཚེ་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། དང་པོ་ནས་དྲག་པོའི་བཙན་ཐབས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་བྱས་ན་རླུང་དབུ་
མར་འཛུད་མི་ནུས་ཀྱི་སྟེང་དུ་གེགས་ཆེན་པོ་སྐྱེད་པས་དང་པོ་ནས་བྱེད་དུ་མི་རུང་ངོ༌། །སོར་སྡུད་ལྟ་བུ་ཡུན་རིང་དུ་བསྒོམས་པའི་རྗེས་སུ་ནི་རླུང་ཤིན་ཏུ་ལས་རུང་དུ་སོང་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་བཙན་ཐབས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་བྱས་ཀྱང་གེགས་ཆེན་པོ་སྐྱེད་པ་

584

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

མིན་ནོ། །
གཉིས་པ་བྱེད་པའི་ཚུལ་དངོས་ནི། སྒྲུབ་ལེའི་གོ་སླའི་བརྒྱ་གོ་དྲུག་པ་ལས། ནུས་མ་གང་ཞིག་ལྟེ་བའི་དབུས་ནས་གཞན་གྱི་གནས་སུ་བཅུ་གཉིས་མཐའ་དང་ཆ་ཡི་མཐར་འགྲོ་བ། །དེ་ནི་ལྟེ་བར་འགོག་པ་དང་བཅས་དྲི་མེད་གློག་དང་མཚུངས་པ་དབྱུག་པའི་གཟུགས་ཅན་ལངས་པ་ཡང༌། །འཁོར་ལོ་ལས་ནི་འཁོར་ལོའི་བར་དུ་ངེས་བར་དམན་ཞིང་རོལ་པའི་བགྲོད་པས་དབུ་མའི་རྩ་ལ་བསྐྱོད། །ཇི་སྲིད་གཙུག་ཏོར་བུག་པར་བཙན་ཐབས་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱི་རོལ་གྱི་ནི་པགས་པ་དག་ལ་ཁབ་བཞིན་
རེག །ཅེས་གསུངས་པ་འདིས་བསྟན་ཏེ།
འདིའི་དོན་ཅུང་ཟད་ཅིག་བཤད་ན། ནཱ་ད་ཞེས་པ་བསྒྱུར་ན་སྒྲ་ཙམ་ཞེས་པ་ཡིན་པས་སྒྲ་ཙམ་གོམས་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ནི་ཧཱུཾ་གི་སྒྲའོ། །དེ་གོམས་པ་སྟེ་སྒོམ་པའི་ཚུལ་ནི་རྐང་པ་རྡོ་རྗེའི་སྐྱིལ་ཀྲུང་བཅའ། ལག་པ་གཉིས་རྡོ་རྗེའི་ཁུ་ཚུར་སྙིང་གར་

བསྣོལ། མགོ་ཡིད་ཙམ་གུག་སྟེ་ནུ་མ་སྟེ་སྲོག་གི་རླུང་གང་ཞིག་ལྟེ་བའི་དབུས་ནས་
གཞན་གྱི་གནས་སྣ་བུག་ནས་ཕྱི་རོལ་དུ་ས་རླུང་སོར་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་མཐའ་དང༌། དེ་
བཞིན་དུ་ཆུ་རླུང་བཅུ་གསུམ་དང༌། མེ་རླུང་བཅུ་བཞི་དང༌། རླུང་གི་རླུང་བཅོ་ལྔ་དང༌། ནམ་མཁའི་རླུང་ཆ་སྟེ་བཅུ་དྲུག་གི་མཐར་འགྲོ་བ་དེ་ནི་ཁ་ནས་མ་བྱུང་བ་བྱས་ལ་སྣ་བུག་གཉིས་ནས་དྲག་ཏུ་བརྔུབས་ཏེ་དབུ་མའི་ནང་ན་མར་སོང་བའི་རླུང་གི་གདངས་ཧཱུཾ་གི་སྒྲ་མོས་པ་ལྟེ་བའི་བར་དུ་སོང་བའི་སྲོག་འཛིན་དང་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་འོག་སྒོ་གཉིས་གང་རུང་ནས་དྲི་མ་མེད་པའི་གློག་དང་ཁ་དོག་མཚུངས་པ་དབུ་མའི་ལམ་ནས་གྱེན་དུ་དྲངས་པ་དབྱུག་པའི་གཟུགས་ཅན་གྱེན་དུ་ལངས་པའི་ཐུར་སེལ་

585

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

གཉིས་ལྟེ་བར་འགོག་པ་དང་བཅས་པ་སྟེ་ཁ་སྦྱར་དུ་བཟུང༌། དེ་ནས་རླུང་དེ་གཉིས་ལྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་ནས་གཙུག་ཏོར་གྱི་རྩ་འཁོར་གྱི་བར་དུ་གཡས་གཡོན་རོ་རྐྱང་ལ་
རྒྱུ་བ་ངེས་པར་དམན་ཞིང་འཁོར་ལོ་རྣམས་ཀྱི་ལྟེ་བ་ནས་ལྟེ་བའི་བར་དུ་ཕུག་སྟེ་
རོལ་པའི་བགྲོད་པས་དབུ་མའི་རྩ་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱི་ལ་སྐྱོད་པ་སྟེ་བགྲོད་ནས་ཇི་སྲིད་
གཙུག་ཏོར་གྱི་འཁོར་ལོའི་བུག་པར་བཙན་ཐབས་ཏེ་རླུང་སྟོབས་དྲག་པོ་ཉིད་ཀྱིས་

འགྲོ་སྟེ་དེ་ལྟར་སོང་བ་ན་མགོ་བོའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་པགས་པ་དག་ལ་ཁབ་ཀྱིས་རེག་པ་
བཞིན་གྱི་ཚ་ཙེག་པ་འོང་ཞིང་དེ་ནི་བཙན་ཐབས་ཀྱིས་རླུང་དབུ་མར་ཚུད་པའི་རྟགས་སུ་ཞེས་པར་བྱའོ། །
དེ་ཉིད་ཀྱིས་རླུང་དབུ་མར་འཛུད་པའི་སྦོགས་ཆོག་གྲུབ་མོད། འོན་ཀྱང་མཚམས་འདི་ནས་འཕོ་བ་བྱེད་ན་དེའི་འཕྲོ་ཉིད་ལས། དེ་ཡི་དུས་སུ་ཐུར་དུ་སེལ་བ་བཙན་ཐབས་ཉིད་ཀྱིས་སྟེང་གི་ལམ་དུ་བསྐུལ་བར་བྱ། །ཟུང་གི་རླུང་དག་འགགས་
པ་ན་ནི་གཙུག་ཏོར་ཕུག་ནས་མཆོག་གི་གྲོང་ཁྱེར་དག་ཏུ་འགྲོ་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་འདིས་བསྟན་ཏེ། དེ་ཡང་བཙན་ཐབས་བྱས་པས་ཁབ་བཞིན་རེག་པ་དེ་ཡི་དུས་སུ་ཐུར་དུ་སེལ་བའི་རླུང་མཆོག་གི་བཙན་ཐབས་ཏེ་སྔར་བས་ཀྱང་རླུང་སྟོབས་དྲག་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱིའི་སྟེང་གི་ལམ་དུ་བསྐུལ་བར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་བྱས་
པས་གཡས་གཡོན་རོ་རྐྱང་གི་རླུང་དག་གི་རྒྱུ་བ་འགགས་པ་ན་ནི་དབུ་མའི་ནང་ནས་གཙུག་ཏོར་ཕུག་སྟེ་མཆོག་གི་གྲོང་ཁྱེར་མཁའ་སྤྱོད་དུ་འགྲོ་བར་འགྱུར་ཞེས་པའོ། །
གསུམ་པ་དེས་རླུང་བཅིངས་ནས་བདེ་བ་སྐྱེད་ཚུལ་ནི། སྤྱིར་བླ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་

586

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ཕལ་ཆེ་བ་ལས་རླུང་དྷཱུ་ཏཱིར་ཚུད་ནས་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་
སྐྱེས་པ་ཉིད་རྫོགས་རིམ་གྱི་སྐབས་སུ་གཙོ་བོར་འཆད་ཅིང༌། དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་

ལོའི་རྒྱུད་སེམས་འགྲེལ་སྐོར་གསུམ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཀྱིས་

རླུང་དྷཱུ་ཏཱིར་ཚུད་ནས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་ཆེན་དང་སྟོང་གཟུགས་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་
གཉིས་འཆད་ལ། སྟོང་གཟུགས་སྒྲུབ་པ་ཡང་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་སྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་གམ་ཐབས་སུ་ཡིན་པས་གཙོ་བོ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་དང༌། དེ་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་ཉིད་དུ་སྟོང་གཟུགས་འཆད་པས་དུས་འཁོར་གྱི་རྒྱུད་མ་རྒྱུད་དུ་འཇོག་པའི་
རྒྱུ་མཚན་ཡང་དེ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་སྟོང་གཟུགས་ཀྱང་གང་བྱུང་ཤར་བས་མི་ཆོག་གི་རླུང་དྷཱུ་ཏཱིར་ཚུད་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྟོང་གཟུགས་འཆར་དགོས་པས་རྫོགས་རིམ་
གྱི་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཚང་བའི་བདེ་ཆེན་དང་སྟོང་གཟུགས་འཆར་བ་ལ་རླུང་དབུ་
མར་ཚུད་དགོས་སོ། །དེས་ན་བཙན་ཐབས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་འདིས་རླུང་དབུ་མར་ཚུད་པ་ནི་ཁམས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྡོ་རྗེ་ནོར་བུའི་བུ་ག་ནས་མི་འཛག་པར་རླུང་སྟོབས་
ཀྱིས་འཛིན་ནུས་ལ། དེ་ལྟར་ནུས་པའི་སོར་སྡུད་ནས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་འདྲེན་མི་ནུས་ཀྱི་བར་ལ་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་སྙོམས་འཇུག་
བྱས་ཏེ་ཐིག་ལེ་རྡོ་རྗེ་ནོར་བུར་བཀག་ནས་འཛག་མེད་ཀྱི་བདེ་བ་ཡས་བབས་དང་
མས་བརྟན་གྱི་བདེ་བ་སྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་ཡང་
ཤེས་པར་བྱའོ། །
བཞི་པ་ཚང་མ་གང་ཡིན་དཔྱད་པ་ནི། དབུ་མའི་ནང་གི་རླུང་ལ་དམིགས་པའི་
རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་མི་སླུ་བའི་ཡིད་ཀྱིས་མངོན་སུམ་ཚད་མའོ། །

587

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ལྔ་པ་དག་དབྱེ་ནི། སྒྲུབ་ལེའི་བརྒྱ་བཅོ་ལྔ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། སྲོག་རྩོལ་
དག་ཀྱང་རལ་གྲི་ཅན་ནོ་ཞེས་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོ་སྟེ་རྣམ་པ་བཅུ་ནི་གཡོན་དང་
གཡས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་བཅུ་པོ་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོའི་སྡེ་ཚན་གྱི་ཆོས་དྲུག་སྒྲིབ་བྲལ་དུ་དག་པར་

བྱེད་པ་སྟེ། དབྱེ་ན་གཡས་གཡོན་གྱི་རླུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་བཅུ་པོ་དབུ་མར་གཅིག་
ཏུ་འདྲེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་འགོག་པས་རྣམ་པ་བཅུའོ། །
དྲུག་པ་འབྲས་བུ་གཉིས་ལས་དང་པོ་གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི། སྒྲུབ་
ལེའི་བརྒྱ་བཅོ་བརྒྱད་པ་ལས། སྲོག་རྩོལ་གྱིས་ནི་དག་པར་རི་བོང་ཅན་དང་ཉི་མ་དང་བྲལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་མཆོད། །ཅེས་བསྟན་པ་ལྟར་ཉི་ཟླ་རོ་
རྐྱང་གི་རླུང་རྒྱུ་བ་དང་བྲལ་ནས་དབུ་མར་བབ་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱིས་བྱང་ཆུབ་

སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་མཆོད་ཅིང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ལུང་བསྟན་པ་འཐོབ། རླུང་
དབང་དུ་འདུས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་
ཅད་དབང་དུ་འདུའོ། །
ངེས་དོན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་དབང་པོ་དྲུག་ལ་བྱེད་པས་དབང་པོ་རྣམས་ལྷའི་མིག་ལ་སོགས་པར་གྱུར་ཏེ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་དོན་མཐོང་བ་ལ་སོགས་
པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་འགྲེལ་ཆེན་ལས་ཀྱང༌། སྲོག་རྩོལ་གྱིས་ནི་དག་པ་ཞེས་པ་ནི་འདི་དབང་གི་ཚེ་རྣམ་འབྱོར་པ་ཉི་མ་དང་རི་བོང་ཅན་གྱི་ལམ་དང་བྲལ་ཏེ་རྟག་ཏུ་དབུ་
མར་འབབ་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ་སྲོག་རྩོལ་གྱིས་དག་པར་གྱུར་པས་ན་བྱང་ཆུབ་

སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་མཆོད་དེ་བསྔགས་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་པའི་དོན་ཏོ། །ཞེས་

588

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

༼མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་བཤད་པ།༽
གཉིས་པ་མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་ནི། འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་རླུང་གི་
ཁམས་དང་སྣ་དང་རེག་བྱ་དང༌། བཤང་བ་འཛག་པ་རྣམས་སྒྲིབ་བྲལ་དུ་གྱུར་པ་ལས་

དོན་ཡོད་གྲུབ་པ་ལ་སོགས་པ་དྲུག་ཚན་གཅིག་འགྲུབ་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ལྟར་ན། སྒྲ་གཅན་ལམ་ནས་རླུང་སྔགས་མི་ཕྱེད་པས༌། །ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཟབ་མོའི་རྡོར་
བཟླས་ཤེས། །བུམ་པ་ཅན་གྱི་སྲོག་དང་ཐུར་སེལ་གཉིས། །དབུ་མའི་ལམ་དུ་ཁ་སྦྱོར་བྱེད་ཚུལ་ཤེས། །ཞེས་པའི་རྡོ་རྗེའི་ཚིག་གིས་བཤད་པ་སྲོག་རྩོལ་བཤད་ཟིན་ཏོ། ། ། །
༈ གཉིས་པ་དྷཱུ་ཏཱིར་ཞུགས་པ་གནས་པའམ་བརྟན་པར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་
འཛིན་པ་ལ་དྲུག །འཛིན་པའི་མཚན་དོན། དང་པོར་བསྒོམ་པའི་དུས་མཚམས། གང་བསྒོམ་པའི་ཡན་ལག་གི་ངེས་པ། ཚད་མ་གང་ཡིན་པར་དཔྱད་པ། དག་དབྱེ། འབྲས་བུའོ། །དང་པོ་ནི། རྩ་འཁོར་དྲུག་གམ་ལྔའི་ལྟེ་བའི་དབུ་མའི་ནང་དུ་རླུང་འགྲོ་འོང་མེད་པར་ཐེག་ལེར་སྲོག་བཅུགས་ནས་འཛིན་པས་ན་འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བདེ་མཆོག་སྟོད་འགྲེལ་ལས། དེ་ནས་འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྟེ་བ་དང་སྙིང་ག་དང་མགྲིན་པ་དང་

དཔྲལ་བར་དབང་ཆེན་དང་ཆུ་དང་མེ་དང་རླུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་སྲོག་ཞུགས་པ་
ཕྱི་རོལ་ཏུ་འགྲོ་བ་མེད་པར་ཐིག་ལེ་ལ་སྲོག་གནས་ཞེས་པ་འཛིན་པའི་ཡན་ལག་བརྗོད་དོ། །ཞེས་དང་ཡོན་ཏན་གྱིས་འགེངས་པ་ལས་ཀྱང༌། དེ་ནས་འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་
བ་སྲོག་དབང་ཆེན་དང་ཆུ་དང་མེ་དང་རླུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་ལྟེ་བ་དང་སྙིང་ག་དང་

589

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།
མགྲིན་པ་དང་དཔྲལ་བར་ཞུགས་པ་ཕྱི་རོལ་ཏུ་འགྲོ་བ་མེད་པར་ཐིག་ལེ་ལ་སྲོག་
འཇུག་པ་ཞེས་བྱ་བ་འཛིན་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར། འོ་ན་འགྲེལ་པ་འདི་གཉིས་ལས་ནི་རྩ་འཁོར་བཞི་ལས་མ་བཤད་པས་རྩ་འཁོར་ལྔའམ་དྲུག་ཅེས་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྙམ་ན། འགྲེལ་པ་འདི་གཉིས་སུ་བཞི་བཤད་པ་ནི་མཚོན་པ་ཙམ་ཡིན་པས་དྲུག་ཡིན་པ་ནི་འོག་ཏུ་འཆད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་བསྒོམ་པའི་དུས་མཚམས་ནི། སྲོག་རྩོལ་གྱི་ནུས་པས་རླུང་སྲོག་
ཐུར་གཉིས་ལྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་གྱི་དབུས་ཀྱི་དབུ་མའི་ནང་དུ་འདུས་ནས་གཅིག་ཏུ་
འདྲེས་ཏེ་བུམ་པ་ཅན་མཐར་ཕྱིན་པའི་མཚམས་སྲོག་ཐུར་འདྲེས་པའི་ཕྱི་རྟགས་

དབུགས་གཉིས་ཀྱི་དྲི་ཡོད་མེད་ནང་རྟགས་གཏུམ་མོའི་མེ། གསང་རྟགས་རླུང་གཉིས་གཅིག་བཟུང་ན་ཅིག་ཤོས་ཀྱང་ཟིན་འོང་བའི་རྟགས་རྣམས་ཤེས་པར་བྱས་ནས་བསྒོམ་པ་ཡིན་ཏེ། རླུང་གཉིས་རྩ་འཁོར་གྱི་དབུ་མའི་ནང་དུ་སྲེ་མ་ནུས་ན་རྩ་
འཁོར་གྱི་དབུས་སུ་རླུང་གཉིས་འགྲོ་འོང་མི་བྱེད་པར་འཛིན་པའི་གཞི་གཏོར་བའི་
ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་གང་བསྒོམ་པའི་ཡན་ལག་གི་ངེས་པ་ལ་ལྔ། འཛིན་པའི་ལམ་གྱི་ངོ་

བོ་ངོས་བཟུང་བ་དང༌། དབྱེ་བ་དང༌། ཇི་ལྟར་སྒོམ་པའི་ཚུལ་དང༌། བསྒོམས་པས་ཉམས་མྱོང་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་དང༌། ཞར་བྱུང་འཆི་མེད་སྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་གོ །
དང་པོ་ནི། ལྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་གྱི་དབུས་ཀྱི་དྷཱུ་ཏཱིའི་ནང་དུ་སྲོག་རྩོལ་གྱིས་

སྲོག་ཐུར་བསྲེས་པའི་རྗེས་སུ་རླུང་རྣམས་འགྲོ་འོང་མེད་པར་བྱས་ནས་རྩ་འཁོར་དྲུག་པོ་གང་རུང་གི་ལྟེ་བའི་དབུས་ཀྱི་དྷཱུ་ཏཱིའི་ནང་དུ་ཐིག་ལེ་ལ་སེམས་ཀྱི་བཞོན་

590

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

པའི་རླུང་བརྟན་པར་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་སྟོང་གཟུགས་དང་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་པའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཡོན་ཏན་གྱིས་འགེངས་པ་ལས། རིམ་པས་རླུང་
རྣམས་མེད་པ་དང་ཐེག་ལེ་རྣམས་ལ་སྟེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་ལ་སེམས་ཀྱི་
བཞོན་པ་སྲོག་གི་རླུང་སྟོང་པ་ཉིད་དང་རོ་གཅིག་པ་ཉིད་ནི་འཛིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ནི། གསང་གནས་སོགས་རྩ་འཁོར་དྲུག་གི་ལྟེ་བའིདབུ་མར་རླུང་གཡོ་མེད་དུ་འཛིན་པའི་ཡན་ལག་དྲུག་གོ །དེ་ཡང་རྩ་འཁོར་གྱིས་ཕྱེ་བའི་

དྲུག་ཡོད་པ་ནི་སྒྲུབ་ལེའི་བརྒྱ་བཅོ་ལྔ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འཛིན་པ་ཕྱག་ན་རིན་ཆེན་པོ་ཞེས་པ་ནི་ཚོར་བའི་ཕུང་པོ་སྟེ་སྲོག་གི་འཛིན་པ་ལྟེ་བ་དང་སྙིང་ག་དང་
མགྲིན་པ་དང་དཔྲལ་དང་གཙུག་ཏོར་གྱི་པདྨ་ལ་འགྲོ་བ་དང་འོང་བའི་དབྱེ་བས་རྣམ་
པ་བཅུའོ། །ཞེས་སྟོད་འགྲེལ་ནས་བཤད་པ་བཞིའི་སྟེང་དུ་གཙུག་ཏོར་དང་བཅས་པའི་ལྔ་བཤད་ཅིང༌། དེ་བཞིན་དུ་ལྔ་པོ་དེ་ཉིད་ཡིན་པར་ནཱ་རོ་པའི་དབང་མདོར་བསྟན་གྱི་འགྲེལ་པ་ལས། སྲོག་གི་འཛིན་པ་ལྟེ་བ་དང་སྙིང་ག་དང་མགྲིན་པ་དང་

དཔྲལ་བ་དང་གཙུག་ཏོར་གྱི་པདྨ་ཞེས་དང༌། ཡོན་ཏན་གྱིས་འགེངས་པ་ལས་ཀྱང༌།
ཉི་མ་དཔལ་གྱིས་གཉིས་ཀའི་བགྲོད་པ་བཅོམ་པ་ཞེས་པ་ནི་ལྟེ་བ་དང་སྙིང་ག་དང་
མགྲིན་པ་དང་དཔྲལ་བ་དང་གཙུག་ཏོར་རྣམས་སུ་བགྲོད་པ་དང་བྲལ་བར་འགྲོ་བར་བྱེད་པ་དང་བྲལ་བའོ། །ཞེས་བཤད་ཅིང་གསང་གནས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དངོས་སུ་མ་
བཤད་ཀྱང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བུའི་འཁྲིད་ཡིག་ལས། ལྟེ་བ་ལ་སོགས་པའི་འཁོར་ལོ་ལྔའམ་དྲུག་གི་ལྟེ་བར་ཞེས་དང༌། ཡང་དེ་ཉིད་ལས་དབྱེ་བ་འཆད་པའི་སྐབས་སུ༌།

591

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

རྒྱུད་ལས། ཉེ་བར་སྒྲུབ་པ་ཡན་ལག་དྲུག །ཅེས་པ་བུམ་པ་ཅན་དྲུག་གོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལ། ཟིན་བྲིས་ལས། རྒྱུད་ཀྱི་ལུང་དེའི་དོན་མ་ཡིན་ནའང༌། འཁོར་ལ་
དྲུག་ཏུ་འཛིན་པའི་འཛིན་པ་དྲུག་ཏུ་མཛད་པ་རུང་བར་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ཇི་ལྟར་སྒོམ་པའི་ཚུལ་ལ་བཞི་ལས། གང་དུ་བསྒོམ་པའི་གནས་དང་ལུས་གནད་དང་ལྟ་སྟངས་གསུམ་ནི་སྲོག་རྩོལ་དང་འདྲའོ། །
བཞི་པ་གང་ལ་དམིགས་ནས་སྒོམ་པའི་ཚུལ་ནི། སྲོག་ཐུར་གྱི་རླུང་གཉིས་
གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པར་གྱུར་པའི་གོང་བུ་དེ་ལ་དམིགས་ནས་སྒོམ་པ་ཡིན་ཏེ་སྙན་བརྒྱུད་ལས་ཡུལ་ནི་བདེ་བའི་རླུང་ཉིད་དོ། །ཞེས་སོ། །དེ་ལ་སེམས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་
ནི་རླུང་སེམས་གཅིག་ཏུ་དྲིལ་ནསརྩ་འཁོར་དྲུག་པ་རའི་ལྟེ་བའི་དྷཱུ་ཏཱིའི་ནང་དུ་ཐིག་ལེར་རླུང་བསྲེས་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་འཇོག་པ་སྟེ། རྩ་རྒྱུད་ལས། པདྨར་རྡོ་རྗེ་རབ་བཀོད་ནས། །སྲོག་ནི་ཐིག་ལེར་གཞུག་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། འདུས་པ་ཕྱི་མར། རིན་ཆེན་ལྔ་ཡི་རང་བཞིན་དབུགས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་སྟོད་འགྲེལ་གྱིས་

བཤད་པའི་དོན་བུམ་པ་ཅན་འཆད་པའི་བཤད་པ་དང་ཆ་འདྲ་བར་འདིར་ཡང་འཆད་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། སྟོད་འགྲེལ་གྱིས་རྒྱུད་ཚིག་དེ་དག་གི་དོན་སྲོག་འཛིན་
གཉིས་ཀ་ལ་སྦྱོར་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོད་འགྲེལ་ལས་རྒྱུད་ཚིག་དེ་དག་བཤད་ཟིན་པའི་མཇུག་ཏུ། དེ་ལྟར་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཐིག་ལེའི་གནས་སུ་གོང་བུའི་
གཟུགས་ཀྱིས་སྲོག་འགགས་པ་དེ་ནི་འཛིན་པ་ཡིན་པརབརྗོད་དོ། །ཞེས་ལུས་ངག་
ཡིད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཐེག་ལེའི་གནས་རྩ་འཁོར་རྣམས་ཀྱི་ལྟེ་བའི་དྷཱུ་ཏཱིའི་ནང་དུ་སྲོག་
ཐུར་འདྲིས་པ་གོང་བུའི་གཟུགས་སུ་གནས་པ་རོ་རྐྱང་ལ་རྒྱུ་བ་འགགས་པ་དེ་ཐེག་

592

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ལེ་བཞི་པོ་དེ་དང་འདྲེས་པ་ལ་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་ནི་འཛིན་པའི་སྒོམ་ཚུལ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །
དེ་ཡང་རིམ་པ་ཇི་ལྟར་དུ་བསྒོམ་ན། ཆོས་རྗེ་བུའི་འཁྲིད་དང་ཟིན་བྲིས་གཉིས་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་པོར་ལྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་གྱི་ལྟེ་བར་བསྒོམ་མོ། །དེ་ཡང་སྲོག་
ཐུར་འདྲེས་པའི་གོང་བུ་དེ་ཉིད་ལེྟ་བ་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྩ་འདབ་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞི་པའི་
ལྟེ་བའི་དབུ་མའི་ནང་དུ་རླུང་སེམས་ཐིག་ལེ་གསུམ་དབྱེར་མེད་དུ་བུམ་པ་ཅན་གྱི་ཚུལ་གྱིས་གཟུང་ངོ༌། །རླུང་ཕྱིར་གཏོང་བའི་ཚེ་རྩོལ་བས་མི་གཏོང་བར་འཇམ་པས་
བཏང་བར་བྱའོ། །དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྔ་མ་ལྟར་ས་ཆུ་ལ་ཐིམ་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྙིང་ག་

དང༌། དེ་བརྟེན་ནས་ཆུ་མེ་ལ་ཐིམ་པའི་ཚུལ་གྱིས་མགྲིན་པ་དང༌། དེ་བརྟེན་ནས་མེ་
རླུང་ལ་ཐིམ་པའི་ཚུལ་གྱིས་དཔྲལ་བ་དང༌། དེ་བརྟེན་ནས་རླུང་ནམ་མཁའ་ལ་ཐིམ་པའི་ཚུལ་གྱི་གཙུག་ཏོར་དང༌། དེ་བརྟེན་ནས་ནམ་མཁའ་ཡེ་ཤེས་ལ་ཐིམ་པའི་ཚུལ་
གྱིས་གསང་གནས་ཀྱི་འཁོར་ལོར་གཟུང་ངོ༌། །
འདིར་ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན་རྡོར་བཟླས་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཚེ་སྟོད་འགྲེལ་ལས།
གཡོན་པ་དང་གཡས་པའི་ལམ་འགགས་པ་ལས་དབུ་མ་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱི་ནང་དུ་སྲོག་གི་
རླུང་རྟག་ཏུ་འཇུག་སྟེ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྡོར་བཟླས་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཚེ་རྡོ་རྗེའི་
བཟླས་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པའི་དུས་སུ་རླུང་དབུ་མ་འབའ་ཞིག་ལ་འབྱུང་འཇུག་བྱེད་ལ། དེ་ཡང་རླུང་རྣམས་ལྟེ་བ་ནས་ཕྱིར་འགྲོ་ཞིང་ནང་དུ་ཡང་ལྟེ་བའི་བར་
དུ་འགྲོ་བས་རྡོར་བཟླས་མཐར་ཕྱིན་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་རྡོར་བཟླས་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་
གནས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ལྟེ་བ་ནས་སྣ་བུག་གི་བར་ལ་རླུང་དབུ་མ་འབའ་ཞིག་

593

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ནས་འབྱུང་འཇུག་བྱེད་པར་གྲུབ་ཅིང༌། དེ་གྲུབ་པས་རླུང་རྣམས་རྩ་འཁོར་རྣམས་ཀྱི་

ལྟེ་བའི་དྷཱུ་ཏཱིའི་ནང་འབའ་ཞིག་ནས་ཡར་མར་ལ་འགྲོ་འོང་བྱེད་པར་ཡང་གྲུབ་བོ། །དེ་གྲུབ་པས་རྡོར་བཟླས་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཚེ་རྩ་འཁོར་གྱི་ཐད་ཀྱི་རྩ་མདུད་རྣམས་གྲོལ་
བར་གྲུབ་སྟེ། རྩ་མདུད་མ་གྲོལ་བ་ན་རྩ་འཁོར་གྱི་ལྟེ་བའི་དྷཱུ་ཏཱིའི་ནང་ལ་རླུང་འགྲོ་འོང་
བྱེད་པ་མི་འོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ནས་རྡོར་བཟླས་མཐར་ཕྱིན་ནས་བུམ་པ་ཅན་སྒོམ་
པ་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ་ཐོག་མར་རྡོར་བཟླས་ཅུང་ཟད་ཅིག་བྱས་ཏེ་རླུང་དབུ་མར་བཅུག་དེ་ནས་སྟེང་འོག་ནསརླུང་འདྲེན་པ་ཡང་མོས་པ་ཙམ་མིན་པར་དངོས་གནས་ལ་དབུ་མའི་ནང་ཉིད་ནས་དྲངས་ཏེ་ལྟེ་བར་སྲོག་ཐུར་བསྲེས་ནས་བུམ་པ་ཅན་ཐུན་འཚམ་པ་རེ་ཡང་ཡང་བསྒོམས་པས་སྲོག་ཐུར་འདྲེས་པས་ཕྱི་ནང་གསང་བའི་
རྟགས་རྣམས་བྱུང་སྟེ་ལྟེ་བའི་གཏུམ་མོ་འབར་བ་བྱང་སེམས་ཞུ་བའི་ཡས་བབས་
མས་བརྟན་གྱི་དགའ་བཞི་སྐྱེད་ནུས་པའི་བུམ་པ་ཅན་མཐར་ཕྱིན་རྗེས་སུ་འཛིན་པ་
སྒོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ་སྟེང་རླུང་སྲོག་འཛིན་དང་འོག་རླུང་ཐུར་སེལ་གཉིས་སྟེང་འོག་ནས་དྲངས་པའི་དབུ་མའི་ནང་ཉིད་ལ་སོང་བ་ལྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་གྱི་དབུ་མའི་ནང་
དུ་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པའི་རླུང་དང་རྩ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་རླུང་སྲོག་ཐུར་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པའི་གོང་བུ་དེ་ལྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་གྱི་ལྟེ་བའི་དབུ་མའི་ནང་གིས་སད་པའི་
གནས་སྐབས་སྐྱེད་པའི་ཐིག་ལེ་དང་གཅིག་ཏུ་བསྲེས་པ་ལ་སེམས་གཅིག་ཏུ་བཞག་ནས་རླུང་ཡང་སྟེང་འོག་ཏུ་མ་འཕྱུགས་པར་རྩོལ་བས་གཟུང༌། དེ་ལྟར་ཡང་ཡང་བྱས་པས་དང་པོ་ནས་རླུང་གཉིས་འདྲེས་པ་རྩོལ་མེད་དུ་རང་གི་ངང་གིས་གནས་པ་མེད་ཀྱང་ནམ་ཞིག་ནས་རླུང་གཉིས་འདྲེས་པའི་ཐེག་ལེ་དང་ཡང་བསྲེས་པ་རྩོལ་མེད་དུ་

594

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

རང་གི་ངང་གིས་གནས་པ་འོང་ལ། དེ་ལྟར་བྱུང་བ་དེ་ཡང་ཡང་བསྒོམས་པས་དེ་བརྟན་པར་འགྱུར་ཞིང་དེ་བརྟན་པ་ན་གོང་དུ་བཤད་པའི་རིམ་པ་ལྟར་སྙིང་ག་སོགས་
སུ་ཡང་བསྒོམ་པ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལྟར་བསྒོམས་པས་སྲོག་རྩོལ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་རླུང་དབུ་མར་ཞུགས་པ་

དང༌། འཛིན་པའི་གནས་སྐབས་སུ་རླུང་དབུ་མར་གནས་པའི་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་འོད་
གསལ་གྱི་སེམས་མངོན་སུམ་དུ་ཉམས་སུ་མྱོང་ཞིང་སྟོང་གཟུགས་སྣ་ཚོགས་པ་
རྣམས་དང་ཁྱད་པར་དུ་རླུང་སེམས་གང་དུ་བཟུང་ས་དེར་སྟོང་གཟུགས་དུས་ཀྱི་

འཁོར་ལོ་ཡབ་ཡུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་དང་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་པ་མ་
བཏགས་མ་བཅོས་པ་རང་གི་ངང་གིས་འཆར་བ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ཞིང༌།
རྡོར་བཟླས་གྱི་སྐབས་སུ་རྡོར་བཟླས་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་གཏུམ་མོ་འབར་བ་སོགས་མ་
བཤད་ཀྱང༌། བུམ་པ་ཅན་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཚེ་གཏུམ་མོ་འབར་བས་བྱང་སེམས་བཞུས་
པའི་ཡས་བབས་མས་བརྟན་གྱི་དགའ་བཞི་སྐྱེས་བར་གསུངས་པ་དང་འཛིན་པའི་སྐབས་འདིར་བུམ་པ་ཅན་གྱི་སྐབས་ལས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་གྱུར་པའི་ཡས་བབས་མས་
བརྟན་གྱི་དགའ་བཞི་སྐྱེ་བར་གསུངས་པ་ལྟར་གནས་སྐབས་དེ་གཉིས་སུ་དགའ་བཞི་སྐྱེས་པ་དེའི་ཚེ་འོད་གསལ་གྱིས་སེམས་དེ་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ངོ་བོར་སྐྱེ་བས་དེ་ལྟ་
བུའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་སེམས་དེ་རང་དུས་སུ་ཤར་བའི་སྟོང་གཟུགས་རང་བཞིན་གྱིས་

མེད་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་བཞག་པའི་ངང་ནས་སྟོང་གཟུགས་དེ་ཉིད་ཀྱང་གསལ་བར་སྣང་བའི་ངང་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་འཇོག་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །
ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྟེང་རླུང་ནང་དུ་འདྲེན་པ་ན་རླུང་སེམས་དང་སྟོང་གཟུགས་

595

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དབྱེར་མེད་དུ་བྱས་ནས་རྩ་འཁོར་གྱི་དབུས་སུ་ཐིག་ལེའི་གནས་སུ་དྲང་ཞེས་ཟེར་བ་
ལ་ནི། སྟེང་རླུང་ནང་དུ་འདྲེན་དུས་ན་སྟོང་གཟུགས་ཤར་བ་མེད་པས་དེ་རླུང་སེམས་དང་དབྱེར་མེད་དུ་བྱེད་པ་ག་ལ་འོང་ཞེས་བྱའོ། །
བཞི་པ་བསྒོམས་པ་ཉམས་མྱོང་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་ནི། ཉི་མ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས།

རང་དབང་རིན་ཆེན་འགག་པ་ལ། །གཟུང་བར་བྱའོ་འཛིན་པར་བརྗོད། །ཅེས་སོ། །འདིའི་སོ་སོར་རྒྱུས་པར་བཤད་པ་ནི་རང་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་རྣམས་སོ། །དབང་པོ་ནི་མིག་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཏེ་རང་དང་དབང་པོ་འགགས་ཤིང་ཐིམ་པ་དེ་ལ་དེ་ནས་ཡུལ་དང་དབང་པོའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་རིན་ཆེན་ཏེ་སེམས་
ཀྱི་རིན་ཆེན་སྲོག་རྩོལ་དང་ལྷན་ཅིག་འགགས་ཤིང་ནུབ་པར་གྱུར་པ་ལ་གང་གཟུང་བར་བྱ་བ་དེ་འཛིན་པའོ། །ཞེས་འཛིན་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་གནས་སྐབས་སུ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་རང་དང༌། མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་འགགས་ཤིང་ཐིམ་པར་གྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ཐིམ་པ་དེ་ལ་དེའི་རྗེས་དེ་ནས་ཡུལ་དང་དབང་པོའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་རིན་ཆེན་ཏེ་སེམས་ཀྱི་རིན་ཆེན་སྲོག་རྩོལ་ཏེ་རླུང་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འགགས་ཤིང་ནུབ་པར་གྱུར་པའི་འོད་གསལ་གྱི་སྟོང་ཉམས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་འབྱུང་བར་
གསུངས་ཤིང༌། རྗེས་བུས། དེའི་ཚེ་སྟོང་ཉམས་མཚན་ཉིད་པ་ཞིག་ཤར་ན་སྐྲག་པ་མི་སྐྱེ་མི་སྲིད་པས་གདམས་ངག་གིས་ཟིན་པར་བྱས་ནས་སྒོམ་དགོས་ཞེས་གསུངས་སོ། །
གཞན་ཡང་སྲོག་ཐུར་ལྟེ་བར་འདྲེས་པས་གཏུམ་མོའི་མེ་འབར་བས་བཟའ་བཏུང་ཅི་བྱས་པ་ཐམས་ཅད་གཏུམ་མོའི་མེ་ལ་སྦྱིན་སྲེག་བྱས་པས་དྭངས་མས་

596

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།
ལུས་ཀྱི་མདངས་འཕེལ། སྙིགས་མ་གཏུམ་མོའི་མེས་བསྲེགས་ཏེ་དྲི་ཆེན་དྲི་ཆུ་མི་
འཛག་ཅིང༌། ལུས་ཡང་ཞིང་ཐོ་མདོག་བདེ་དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་དུས་མིན་གྱི་འཆི་བས་མི་ཚུགས་ཏེ། སྙན་བརྒྱུད་ལས། མ་ཟོས་བཀྲེས་མེད་ཟོས་ཀྱང་འཇུ། །ཐུར་སེལ་མི་འཛག་བདེ་བ་འཛག །སྒྱུ་འཕྲུལ་ཆེན་པོ་གསུས་པོ་ཆེ། །ལུས་ངག་ལ་སོགས་མི་རྟོག་བདེ། །ཞེས་སོ། །
གཞན་ཡང་དེ་ལྟར་བསྒོམས་པས་དང་པོར་རྩོལ་བས་འཛིན་པ་མ་གཏོགས་རང་ཤུགས་ཀྱིས་གནས་པ་མི་འོང་ཡང༌། རྒྱུན་བསྲིངས་ཏེ་བསྒོམས་པས་མཚམས་
ཤིག་ནས་སྲོག་ཐུར་འདྲེས་པ་དྷཱིུ་ཏཱིའི་ནང་དུ་རང་ཤུགས་ཀྱིས་གནས་པ་འོང་ལ། དེ་
ནས་རྒྱུན་བསྲིངས་ཏེ་བསྒོམས་པས་རིམ་པ་བཞིན་ཞག་གཅིག་དང༌། ཟླ་བ་ཕྱེད་དང༌། ཟླ་བ་གཅིག་དང༌། ཟླ་བ་དྲུག་དང༌། ལོ་གཅིག་དང༌། ལོ་ལས་ཀྱང་ལྷག་པའི་དུས་ཡུན་རིང་པོ་གནས་པ་འབྱུང་ལ། དེ་ལས་རིམ་པ་བཞིན་དཔྲལ་བ། མགྲིན་པ།
སྙིང་ག །ལྟེ་བ། གསང་བ། ནོར་བུའི་རྩེ་རྣམས་སུ་བྱང་སེམས་གཡོ་མེད་དུ་འཛིན་ནུས་པ་འབྱུང་ངོ༌། །ཞེས་ཟིན་བྲིས་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
ལྔ་པ་ཞར་བྱུང་འཆི་མེད་སྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་ནི། སྒྲུབ་ལེའི་གོ་སླའི་བརྒྱ་གོ་གསུམ་པ་ལས། སྐྱིལ་ཀྲུང་བཅིངས་པ་བྱས་ནས་ཕན་ཚུན་སོ་དག་རེག་པ་མིན་པར་ཁ་ནི་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་ཡིས། །ཕྱི་རོལ་རླུང་དག་བཀུག་སྟེ་དེ་དང་བདུད་རྩིར་བཅས་པ་

ལྟེ་བའི་དབུས་སུ་རབ་ཏུ་བཅུག་པ་ཡིས། །ཀུན་ཏུ་གདུང་བ་དང་ནི་བཀྲེས་དང་སྐོམ་པ་འཕྲོག་ཅིང་མཆོག་གི་ལུས་ལ་དུག་ཀྱང་ཡང་དག་འགོག །དཔྲལ་བར་ཐིག་ལེ་དཀར་པོ་དབྱངས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བསྐོར་བ་བདུད་རྩི་སྤྲོ་བར་བྱེད་པ་ཡིས་ཀྱང་

597

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ངོ༌། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལུས་གནད་རྡོ་རྗེ་སྐྱིལ་ཀྲུང་བཅིང་བ་བྱས་ནས་སོ་ཕན་ཚུན་རེག་པ་མིན་པ་སྟེ་ཡས་མས་ཀྱི་སོ་དག་མ་རེག་པར་བྱས། ཁ་ནི་ཅུང་ཟད་རྣམ་
པར་ཕྱེ་བ་ཡིས་རླུང་གི་གནད་ཕྱི་རོལ་གྱི་རླུང་དག་བཀུག་སྟེ། བཀུག་པའི་རླུང་དེ་
དང་ལྕེ་ཆུང་གི་བདུད་རྩི་དང་བཅས་པ་ལྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་གྱི་དབུས་སུ་བཅུག་པ་ཡིས་
ཚ་བའི་རིམ་གྱི་ཀུན་ཏུ་གདུང་བ་དང་བཀྲེས་པ་དང་སྐོམ་པ་འཕྲོག་ཅིང་འཛིན་པའི་
ཡན་ལག་ཐོབ་པ་ལྟ་བུ་རྣལ་འབྱོར་པ་མཆོག་གི་ལུས་ལ་དུག་དང༌། ཀྱང་གི་སྒྲས་དུས་མིན་འཆི་བ་འགོག་ཅིང་བཅུད་ལེན་གྱི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་རོ། །འོ་ན་ལྕེ་ཆུང་གི་
བདུད་རྩི་ཇི་ལྟ་བུ་སྙམ་ན། དཔྲལ་བའི་རྩ་འདབ་མ་བཅུ་དྲུག་པའི་ལྟེ་བར་ཟླ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་ཐིག་ལེ་དཀར་པོ་དབྱངས་ཀྱི་ཡི་གེས་ཡོངས་སུ་བསྐོར་བ་ལས་
བདུད་རྩི་འཛག་པ་ལྕེ་རྩེ་གྱེན་ལ་ལོག་ནས་ལྕེ་ཆུང་ལ་རེག་པར་བྱས་ཏེ་ལྕེ་ཆུང་ནས་འབབ་པར་བསྒོམས་པས་ཅི་ཞིག་ལྟར་གོམས་པ་ན་ཁ་མཆིལ་མས་གང་ནས་འོང༌། དེ་ནས་ཇེ་ཞིམ་ཇེ་ཞིམ་ལ་སོང་སྟེ་མཐར་བདུད་རྩི་ལྟ་བུའི་རོ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་
འབྱུང་བ་བཅུད་ལེན་གྱི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་རོ། །དངཔོ་རྒྱུན་གཅིག་ལ་ཧ་ཅང་མངས་ན་
ལྕེ་ཆུང་བབས་ནས་ནད་སྐྱེད་པར་གསུངས་པས་ཅུང་ཟད་ཅུང་ཟད་བྱའོ། །
བཞི་པ་ཚད་མ་གང་ཡིན་དཔྱད་པ་ནི། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཡིན་པར་
གསུངས་སོ། །ལྔ་པ་དག་དབྱེ་ནི། ཚོར་བའི་ཕུང་པོའི་སྡེ་ཚན་གྱི་ཆོས་དྲུག་དག་པར་
བྱེད་ཅིང༌། འཁོར་ལོ་ལྔའི་ལྟེ་བར་རླུང་འགྲོ་བ་དང་འོང་བ་གཉིས་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བས་
རྣམ་པ་བཅུའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་སྒྲུབ་ལེའི་བརྒྱ་བཅོ་ལྔ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། སླར་ཡང་རྣམ་པ་བཅུ་སྟེ་འཛིན་པ་ཕྱག་ན་རིན་ཆེན་ནོ་ཞེས་པ་ནི་ཚོར་བའི་ཕུང་པོ་སྟེ་སྲོག་གི་

598

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

འཛིན་པ་ལྟེ་བ་དང་སྙིང་ག་དང་མགྲིན་པ་དང་དཔྲལ་བ་དང་གཙུག་ཏོར་གྱི་པདྨ་ལ་

འགྲོ་བ་དང་འོང་བའི་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་བཅུའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
དྲུག་པ། འབྲས་བུ་ལ་གཉིས་ལས་དང་པོ་གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི། རླུང་
རོ་རྐྱང་ལ་རྒྱུ་བ་བདུད་དང་ཉོན་མོངས་ཉམས་པས་དུས་མིན་དུ་འཆི་བ་མེད་ཅིང་
རླུང་ཕྱི་ནང་དུ་འགྲོ་བ་ཟད་པས་སྟོབས་བཅུ་པོ་སྟེ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་ལ་སེམས་འཇུག་པར་འགྱུར་བ་སྟེ། དེ་ལྟར་ཡང་སྒྲུབ་ལེའི་བརྒྱ་བཅོ་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། བདུད་དང་ཉོན་མོངས་ལ་སོགས་ཉམས་ཤིང་སྟོབས་བཅུ་ལ་ནི་འཇུག་པར་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་པ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་གཟུང་བའི་སེམས་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་ཏེ་འཛིན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སོ་ཞེས་པ་ནི་སྲོག་འགྲོ་བ་དང་འོང་བ་ཟད་པས་
གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པར་གྱུར་པས་སོ། །ཞེས་སོ། །
གཉིས་པ་མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་ནི། ཚོར་བའི་ཕུང་པོ། མེའི་ཁམས། མིག་གི་དབང་པོ། རོའི་ཁམས། ལག་པ། འགྲོ་བ་སྟེ་ཆོས་དྲུག་པོ་དེ་སྒྲིབ་བྲལ་དུ་གྱུར་པའི་
རིན་ཆེན་འབྱུང་ལྡན་སོགས་དྲུག་ཚན་གཅིག་འགྲུབ་པའོ། །དེ་ལྟར་ན། འཛིན་པས་ཐིག་ལེ་ལ་ནི་སྲོག་ཞུགས་པས། །དག་པའི་སྐུ་ལས་སྤྲོ་དང་བསྡུ་བ་ཤེས། །ཞེས་པའི་རྡོ་རྗེའི་ཚིག་གིས་བཤད་པ་འཛིན་པའི་ཡན་ལག་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། ། ། །

༼མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་སྒྲུབ་བྱེད་རྗེས་དྲན་བཤད་པ།༽
༈ གཉིས་པ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་དངོས་སུ་སྒྲུབ་བྱེད་རྗེས་དྲན་གྱི་ཡན་ལག་

ལ་དྲུག །རྗེས་དྲན་གྱི་མཚན་དོན། བསྒོམ་པའི་དུས་མཚམས། བསྒོམ་པའི་ཡན་ལག་
གི་ངེས་པ ཚད་མ་གང་ཡིན་དཔྱད་པ། དག་དབྱེ། འབྲས་བུའོ། །

599

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དང་པོ་ནི། སོར་སྡུད་དང་བསམ་གཏན་གྱིས་བསྒྲུབས་ཤིང་བརྟན་པར་བྱས་
པ་ལས་བྱུང་བའི་རང་ཉིད་སྟོང་གཟུགས་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཡབ་ཡུམ་གྱི་སྐུར་དངོས་
གནས་ལ་གྲུབ་པ་ཡང་རྗེས་སུ་དྲན་ཅིང༌། དེས་སྤྲོས་པའི་ཁམས་གསུམ་པའི་སྟོང་གཟུགས་པྲ་ཕབ་པ་ལྟ་བུ་ནམ་མཁའ་ལ་རྗེས་སུ་དྲན་པས་ན་རྗེས་དྲན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་འདུས་པའི་རྒྱུད་ཕྱི་མར། གང་ཞིག་བསྒོམ་བྱ་རྗེས་དྲན་པས། །དེ་ཡི་རྣམ་པར་ཡང་དག་སྤྲོ། །རྗེས་སུ་དྲན་པ་ཞེས་ཤེས་བྱ། །རབ་གསལ་དེ་ལ་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །ཞེས་པའི་དོན་འཆད་བྱེད་ནཱ་རོ་པའི་དབང་མདོར་བསྟན་གྱི་འགྲེལ་པ་ལས། གང་ཞིག་
བསྒོམ་བྱ་ནི་སོ་སོར་སྡུད་པ་དང་བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་གིས་བརྟན་པར་བྱས་པ་
ཁམས་གསུམ་པ་རབ་ཏུ་གསལ་བའི་བདག་ཉིད་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་སྟེ་དེ་རྗེས་སུ་
དྲན་པས་དེའི་རྣམ་པར་ཡང་དག་སྤྲོ། དེའི་རྣམ་པར་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པའི་རྣམ་
པར་ཏེ་ཡང་དག་སྤྲོ་ནི་ནམ་མཁའི་མཐིལ་མཐའ་དག་ཁྱབ་པ་ལྟ་བུར་བྱའོ། །རྗེས་སུ་དྲན་པ་ཞེས་ཤེས་བྱ། དུས་གསུམ་པའི་སྲིད་པ་གསུམ་པོ་མཐའ་དག་མཐོང་བ་ནི་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་དོན་ཏོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་

གསུངས་པ། །རབ་གསལ་དེ་ལ་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །ཞེས་པ་སྟེ་ཁམས་གསུམ་པ་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ནི་དེ་ལ་ཞེས་པ་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་ཡན་ལག་ལ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེ་དག་གི་དོན་ཅུད་ཟད་བཤད་ན་བསྒོམ་བྱ་ཞེས་པའི་དོན་ནི་སོ་སོར་སྡུད་པ་དང་བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་གིས་གཙོ་བོར་བསྒྲུབས་ཤིང་བརྟན་པར་
བྱས་པ་ལས་བྱུང་བ་རང་ཉིད་ཀྱི་འོད་ཀྱིས་ཁམས་གསུམ་པ་རབ་ཏུ་གསལ་བར་

ནུས་པའི་བདག་ཉིད་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་དངོས་གནས་ལ་གྲུབ་པ་དུས་འཁོར་ཡབ་

600

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ཡུམ་ཞལ་སྦྱོར་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྟོང་གཟུགས་རྗེས་སུ་དྲན་པས་ན་རྗེས་དྲན་
ནོ། །དེ་ཡི་རྣམ་པར་ཡང་དག་སྤྲོ། །ཞེས་པའི་དོན་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་སྟོང་
གཟུགས་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཡབ་ཡུམ་ཞལ་སྦྱོར་གྱི་རྣམ་པར་ཏེ་རྣམ་པ་ཅན་ནམ་
མཁའི་མཐིལ་མཐའ་དག་ཁྱབ་པར་ཡང་དག་པར་སྤྲོ་བ་ཡང་རྗེས་སུ་དྲན་པ་ཡིན་པར་བལྟ་བར་བྱའོ། །རྗེས་སུ་དྲན་པ་ཞེས་ཤེས་བྱ། །ཞེས་པའི་དོན་ནི། དེར་མ་ཟད་སོར་
བསམ་གྱིས་བརྟན་པར་བྱས་པའི་དུས་གསུམ་པའི་སྲིད་པ་གསུམ་པོའི་སྟོང་
གཟུགས་མཐའ་དག་མཐོང་བ་ཡང་ནི་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །རྒྱུ་མཚན་དེ་ཉིད་ཕྱིར་གསུངས་པ། རབ་གསལ་དེ་ལ་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །ཞེས་པ་སྟེ་ཁམས་གསུམ་པ་རབ་ཏུ་གསལ་བའི་སྟོང་གཟུགས་ཡིད་ངོར་སྣང་བ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་དངོས་གནས་ལ་གྲུབ་པ་ནི་དེ་ལ་ཞེས་པ་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་ཡན་ལག་ལ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པའི་དོན་ཏོ། །
དེས་ན་སྟོད་འགྲེལ་ལས་སྟོང་གཟུགས་དང་པོར་སྒོམ་པའི་དུས་ཀྱི་རྟགས་

དང་གྲུབ་པའི་དུས་ཀྱི་རྟགས་གཉིས་གསུངས་པའི་གྲུབ་པའི་དུས་ཀྱི་རྟགས་ནི་སྟོད་འགྲེལ་ལས། དངོས་སུ་དུ་བ་དང་འབར་བ་ལ་སོགས་པས་སྲེག་པའི་བྱ་བ་ནུས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་གུར་ཀུམ་དང་མེ་ཏོག་དང་རིན་པོ་ཆེ་དང་གསེར་གྱི་ཆར་ཡང་

ངོ༌། །ཞེས་གསུངས་པའི་གྲུབ་པའི་དུས་ཀྱིས་མཚམས་རྗེས་དྲན་ནས་བྱེད་པ་འདུས་པའི་རྒྱུད་རྩ་འགྲེལ་བཤད་མ་ཐག་པ་དེ་དག་གིས་ཤེས་ཤིང༌། གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་དོན་
ཡང་ཡིད་ངོར་སྣང་བ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་དངོས་གནས་ལ་གྲུབ་མ་གྲུབ་ལ་བྱེད་དགོས་ཏེ། གཞན་དུ་ན་སོར་བསམ་གྱི་སྐབས་ཀྱི་སྟོང་གཟུགས་དང་རྗེས་དྲན་གྱི་སྟོང་

601

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

གཟུགས་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །
གཉིས་པ་བསྒོམ་པའི་དུས་མཚམས་ནི། འཛིན་པའི་ཡན་ལག་མཐར་ཕྱིན་ཏེ་
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྩ་འཁོར་སོ་སོར་མི་འཇོག་པར་འཛིན་པའི་ནུས་པ་ཐོབ་པའི་
མཚམས་ནས་རྗེས་དྲན་སྒོམ་པ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། །
གསུམ་པ་སྒོམ་པའི་ཡན་ལག་གི་ངེས་པ་ལ་བཞི། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ཇི་ལྟར་སྒོམ་པའི་ཚུལ། ཕྱག་རྒྱ་གཉིས་ཇི་ལྟར་བསྟེན་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། འཛིན་པའི་ཡན་ལག་མཐར་ཕྱིན་ཏེ་ཕྱག་རྒྱ་གཉིས་གང་རུང་དང་སྙོམས་པར་ཞུགས་པ་ལས་གཏུམ་མོ་འབར་བའི་སྣང་བ་ཁམས་གསུམ་གྱི་ནམ་མཁའ་ལ་ཤར་བའི་སྟོང་
གཟུགས་རྣམས་དང༌། ཁྱད་པར་དུ་ཡང་རྣལ་འབྱོར་པ་རང་གི་ལྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་གྱི་ལྟེ་
བའི་དྷཱུ་ཏཱིའི་ནང་གི་དངོས་གནས་ལ་གྲུབ་པའི་སྟོང་གཟུགས་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཡབ་
ཡུམ་ཞལ་སྦྱོར་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་རྩེ་གཅིག་ཏུ་དྲན་ཅིང་གཏུམ་མོ་འབར་བ་དེས་བཞུས་
པའི་ཡས་བབས་མས་བརྟན་གྱི་དགའ་བཞིའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་འོད་གསལ་རྟོགས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་དེ་བཤད་མ་ཐག་པའི་སྟོང་གཟུགས་ཁྱད་པར་བ་དེ་དང༌། དེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་ཞུགས་པ་རྣམས་
སོ། །དེ་ལྟར་ཡང་སྒྲུབ་ལེའི་བརྒྱ་བཅུ་བདུན་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། གཏུམ་མོའི་སྣང་བ་གང་ཞིག་སྲིད་པ་གསུམ་གྱི་ནམ་མཁའ་ལ་གྱུར་བ་དེ་ནི་རྗེས་སུ་དྲན་པ་སྟེ། ཞེས་
གཏུམ་མོ་འབར་བའི་སྣང་བ་སྲིད་པ་གསུམ་སྟེ་ཁམས་གསུམ་གྱི་ནམ་མཁའ་ལ་ཤར་
བར་གྱུར་པའི་སྟོང་གཟུགས་རྣམས་དྲན་པས་ན་རྗེས་དྲན་དུ་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་འདིར་ནམ་མཁའ་ལ་གྱུར་པ་ཞེས་པ་ཙམ་ལས་གསལ་བར་མ་གསུངས་ནའང༌།

602

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

བརྒྱ་བཅུ་དགུ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། རྗེས་སུ་དྲན་པ་ལེགས་པར་དག་པ་ཞེས་པ་འདིར་རྗེས་སུ་དྲན་པ་ཞེས་པ་ནི་གཟུགས་ལ་འཁྱུད་པའི་སེམས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའོ། །ཞེས་རྗེས་དྲན་གྱི་ངོ་བོ་ནི་སྟོང་གཟུགས་ལ་འཁྱུད་པ་སྟེ་
ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུ་ཞུགས་པའི་སེམས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་འོད་
གསལ་གྱི་སེམས་སུ་གསུངས་ཤིང༌། ནམ་མཁའ་ལ་གྱུར་པ་སྟོང་གཟུགས་ལ་
གསལ་བར་གསུངས་སོ། །
དེ་ཡང་སྟོང་གཟུགས་དེ་ཇི་ལྟ་བུ་སྙམ་ན། དེའི་དེ་མ་ཐག་པར། དེའི་ཕྱིར་གང་

གི་ཚད་དག་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་འགྱུར་རོ། །ཀྱང་གི་
སྒྲ་ལས་བ་སྤུའི་ཁུང་བུ་ནས་འོད་ཟེར་ལྔ་འཕྲོ་ཞིང་ངེས་པར་རྒྱུའོ། །ཡེ་ཤེས་གཟུགས་ལས་སོ་ཞེས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་ལས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཅུང་ཟད་
ཅིག་བཤད་ན། རྗེས་སུ་དྲན་པའི་ངོ་བོ་ནི་དངོས་གནསལ་གྲུབ་པའི་སྟོང་གཟུགས་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཡབ་ཡུམ་ཞལ་སྦྱོར་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་ལ་འཁྱུད་པ་སྟེ་ངོ་བོ་དབྱེར་
མེད་དུ་ཞུགས་པའི་སེམས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་འོད་གསལ་
གྱི་སེམས་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་གང་གི་ཚེ་འཛིན་པའི་ཡན་ལག་མཐར་ཕྱིན་ཏེ་སྟོང་གཟུགས་རྣལ་འབྱོར་པའི་ཡིད་ངོར་སྣང་བ་ཙམ་དེ་རྣམ་པར་དག་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ་དྲི་མ་མེད་པའི་འོད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་ལྡན་པའི་དངོས་གནས་ལ་གྲུབ་པའི་སྟོང་
པ་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་མཚན་ཉིད་པ་དེར་འགྱུར་རོ། །ཀྱང་གི་སྒྲ་ལས་ལུས་རགས་པ་འདིའི་ནང་ན་གནས་པའི་སྟོང་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་ཁྱད་པར་བ་དེ་ལས་འོད་ཟེར་ལྔ་བྱུང་
བ་ལུས་རགས་པའི་བ་སྤུའི་ཁུང་བུ་ནས་འཕྲོ་ཞིང་ངེས་པར་རྒྱུའོ། །

603

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དེ་ཡང་འོད་ཟེར་གང་ལས་འཕྲོ་བ་ནི། ཡེ་ཤེས་གཟུགས་ལས་སོ་ཞེས་པ་
སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་ལས་སོ། །ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་པ་རྣམས་སོ། །དེ་
བཞིན་དུ་བདེ་མཆོག་སྟོད་འགྲེལ་ལས་ཀྱང༌། དེ་ནས་རྗེས་སུ་དྲན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་གི་འདོད་པའི་ལྷ་མཐོང་བ་གཟུགས་བརྙན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བྲལ་
བའོ། །དེ་ལས་འོད་ཟེར་དུ་མ་འཕྲོ་བའི་རང་བཞིན་འོད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཏེ་དེ་ལས་
རྣམ་པ་དུ་མར་འཕྲོ་བའི་རང་བཞིན་ཁམས་གསུམ་པར་སྤྲོ་བ་ཞེས་པ་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་ཡན་ལག་བརྗོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ་དོན་ནི་སྔ་མའི་འཆད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །
འོ་ན་གཏུམ་མོའི་སྣང་བ་གང་ཞིག་ཅེས་པའི་གཏུམ་མོ་འབར་བ་དེ་ཇི་ལྟ་བུ་
སྙམ་ན། དེ་ནི་འཛིན་པའི་ཡན་ལག་མཐར་ཕྱིན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ལྟེ་བའི་དྷཱུ་ཏཱིའི་
གནས་སུ་གཏུམ་མོ་འབར་བ་རྣལ་འབྱོར་པས་མཐོང་ཞིང་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་དེ་ཡིན་ལ། གཏུམ་མོ་དེའི་སྣང་བ་གང་ཞིག་སྲིད་པ་གསུམ་གྱི་ནམ་མཁའ་ལ་གྱུར་པ་དེ་ནི་
གཏུམ་མོ་དེ་འབར་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་པྲ་ཕབ་པ་ལྟ་བུའི་སྟོང་གཟུགས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་འོད་ཟེར་གྱི་སྤྲིན་མཐའ་ཡས་པ་སྤྲོ་བར་བྱེད་པའི་སྟོང་གཟུགས་ཁྱད་
པར་བ་དངོས་གནས་ལ་གྲུབ་པའི་དུས་འཁོར་ཡབ་ཡུམ་ཞལ་སྦྱོར་གྱི་རྣལ་པ་ཅན་
འོད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་ལྡན་པ་དེ་དང༌། དེས་རྣམ་པར་སྤྲོས་པའི་སྟོང་གཟུགསསྣ་
ཚོགས་པ་རྣམས་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང༌། ལྷ་ཡི་གཟུགས་བརྙན་སྒྲུབ་པ་ལ། །ཞེས་པའི་བདེ་མཆོག་སྟོད་འགྲེལ་ལས། དེ་ནས་ལྷའི་གཟུགས་བརྙན་སྒྲུབ་པ་ཞེས་པ་འདིར་འཛིན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ལྟེ་བའི་གནས་སུ་གཏུམ་མོ་འབར་བ་རྣལ་འབྱོར་པས་

604

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

མཐོང་སྟེ་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་པྲ་ཕབ་པ་ལྟ་བུ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་སྤྲིན་གྱི་འོད་ཟེར་གྱི་སྤྲིན་མཐའ་ཡས་པ་སྤྲོ་བར་བྱེད་པའི་འོད་ཀྱི་དཀྱིལ་

འཁོར་གྱིས་རྣམ་པར་སྤྲོས་པ་དེ་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་ཡན་ལག་སྒྲུབ་པར་བརྗོད་དེ་
འཛིན་པའི་མཐར་ཐུག་པ་གཏུམ་མོའི་རྣལ་འབྱོར་བསྒོམ་པར་བྱའོ་ཞེས་པ་ངེས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོགཉིས་པ་དབྱེ་བ་ནི། དབང་པོ་རབ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་རི་རབ་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་
དང་མཉམ་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དང༌། དབང་འབྲིང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་
དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལྷ་མོའི་གྲངས་དང་མཉམ་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དང༌། དབང་
པོ་དམན་པ་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་དང་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དང་གསུམ་མོ། །
གསུམ་པ་ཇི་ལྟར་སྒོམ་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས། གང་ཟག་གསུམ་ཆར་གྱི་སྒོམ་ཚུལ་ཐུན་མོང་བ་བསྟན་པ་དང༌། སོ་སོར་བཤད་པའོ། །
དང་པོ་ནི། འཛིན་པའི་ཡན་ལག་མཐར་ཕྱིན་པའི་བར་ལ་སྟོང་གཟུགས་དུས་འཁོར་ཡབ་ཡུམ་སོགས་ཡིད་ངོར་སྣང་བ་ཙམ་མ་གཏོགས་དངོས་གནས་ལ་གྲུབ་པ་མེད་པས་རྗེས་དྲན་གྱི་སྐབས་འདིར་སྟོང་གཟུགས་རྣམས་དངོས་གནས་ལ་གྲུབ་པ་
ཞིག་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ལྟེ་བའི་གཏུམ་མོ་ཁྱད་པར་ཅན་སྦར་ནས་བདེ་བ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་ཅིང་བདེ་བ་དེས་ལྟེ་བའི་དྷཱུ་ཏཱིའི་ནང་དུ་ཤར་བའི་སྟོང་གཟུགས་དུས་ཀྱི་འཁོར་
ལོ་ཡབ་ཡུམ་ཞལ་སྦྱོར་གྱི་རྣམ་པར་སྣང་བ་དེ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་དམིགས་ནས་
བསྒོམས་པས་སྟོང་གཟུགས་དུས་འཁོར་ཡབ་ཡུམ་གྱི་རྣམ་པར་སྣང་བ་དེ་ཇེ་དག་ཇེ་
དག་ལ་སོང་སྟེ་དངོས་གནས་ལ་གྲུབ་པའི་སྟོང་གཟུགས་དུས་འཁོར་ཡབ་ཡུམ་གྱི་

605

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

སྐུའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །སྐུ་དེ་ལས་འོད་ཟེར་རྣམ་པ་ལྔ་བྱུང་བ་ལུས་རགས་པ་འདིའི་བ་སྤུའི་བུ་ག་ནས་འཕྲོ་ཞིང་ཕྱིར་རྒྱུ་བ་དང༌། གཞན་ཡང་སྐུ་དེ་ལས་སྐུ་དེའི་རྣམ་པ་ཅན་མཐའ་ཡས་པ་དངོས་གནས་ལ་གྲུབ་པ་ནམ་མཁའི་མཐིལ་མཐའ་དག་ཁྱབ་པར་སྤྲོ་བ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ཡང་ལྟེ་བའི་གཏུམ་མོ་ཁྱད་པར་ཅན་སྦར་ནས་བདེ་ཆེན་སྐྱེད་པ་འདི་ལ་ཡང་འཛིན་པའི་མཐར་གཏུམ་མོ་འབར་བ་ཉིད་ལ་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གཏད་ནས་སྐྱེད་པ་དང༌། ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེད་པ་དང༌། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་
བརྟེན་ནས་སྐྱེད་པ་གསུམ་ཡོད་ཅིང༌། གང་ཟག་གསུམ་ཆར་གྱིས་དེ་གསུམ་ག་ལ་བརྟེན་ནས་བདེ་ཆེན་སྐྱེད་དགོས་སོ། །དེ་ཡང་གང་ཟག་གསུམ་གས་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེད་པ་ཡོད་པ་ནི་ཡེ་ལེའི་གོ་སླའི་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་པ་ལས། རྒྱལ་བའི་ལྷན་སྐྱེས་བདེ་བ་འདི་ནི་འཕེན་པའི་དོན་སླད་དང་པོར་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་
བསྟེན་པར་བྱ། །དེ་ནས་ཉི་མའི་གཟུགས་ནི་ལུས་དང་གདོང་དང་རྐང་པ་གཙུག་ཏོར་ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པ་སྟེ། །གློག་གི་དབྱུག་པའི་རྗེས་མཐུན་འཕོ་མེད་བདེ་བ་སྐྱེད་པར་བྱེད་མ་མཚན་ཉིད་ཡན་ལག་རབ་ཏུ་རྫོགས། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། འདིའི་དོན་ནི་རླུང་སྟོབས་ཀྱིས་ཁམས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་འཛག་མེད་དུ་འཆིང་ནུས་པ་
ནས་མཆོག་མི་འགྱུར་གྱི་བདེ་བ་སྐྱེད་མི་ནུས་པའི་བར་གྱི་ཡན་ལག་དང་པོ་ལྔའི་
གནས་སྐབས་སུ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་འདི་ནི་འཕེལ་བའི་དོན་དུ་དང་པོར་ལས་ཀྱི་

ཕྱག་རྒྱ་བསྟེན་པར་བྱའོ། །དེའི་རྗེས་སུ་རྗེས་དྲན་གྱི་སྐུ་ཉི་མའི་འོདཟེར་དང་ལྡན་པའི་
གཟུགས་ནི་ལུས་དང་གདོང་དང་རྐང་པ་གཙུག་ཏོར་སོགས་ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་

606

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

རྫོགས་པའི་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཡབ་ཡུམ་ཞལ་སྦྱོར་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་འགྲུབ་ཅིང་དེ་ལྟར་
གྲུབ་པའི་ཡུམ་དེ་ནི་གློག་གི་དབྱུག་པ་གཏུམ་མོ་འབར་བས་བདེ་ཆེན་སྐྱེད་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་ཐིག་ལེ་འཕོ་བ་མེད་པའི་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་སྐྱེད་པར་བྱེད་མ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོའི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་རབ་ཏུ་རྫོགས་པར་དངོས་གནས་ལ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །
ཡན་ལག་དང་པོ་ལྔའི་གནས་སྐབས་སུ་དབང་པོ་རྣོ་འབྲིང་རྟུལ་པོ་གསུམ་
གིས་ཀྱང་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་དེ་ཡང་གནས་སྐབས་
ལྔ་པོ་དེ་ཅི་རིགས་པར་བྱང་སེམས་འཛག་པ་མེད་པ་དང༌། འགྱུར་བ་མེད་པའི་བདེ་བ་དང་སྟོང་གཟུགས་རྗེས་མཐུན་པ་དང་མཚན་ཉིད་པ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་དུ་ལམ་ལ་

སློབ་པ་ཡིན་ལ་དེ་ལ་ཡང་ཐབས་མཁས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་
བརྟེན་ཏེ་མི་འཕོ་བའི་བག་ཆགས་བཞག་ནས་བྱང་སེམས་འཛག་མེད་དང༌། འགྱུར་མེད་ཀྱི་བདེ་བ་སྐྱེད་དགོས་པ་དང་བདེ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་སྟོང་གཟུགས་
རྣམས་སུ་འཆར་བར་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལྟར་ཡང་མཆོག་མི་འགྱུར་གྱི་མདོར་བསྡུས་ལས། ཕྱག་རྒྱའི་སྦྱོར་བ་གང་
གིས་འཕོ་བའི་བག་ཆགས་དེར་འགྱུར་བའི་སྦྱོར་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་མི་འཕོ་བའི་བག་ཆགས་སུ་འགྱུར་ཏེ་དངུལ་ཆུ་དང་མེ་བཞིན་ནོ། །
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་སྒྲུབ་ཐབས་ཀྱི་ལེའུ་ལས་ཚིགས་
སུ་བཅད་པ་ཉིས་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་པས་གསུངས་པ། མེ་ནི་དངུལ་ཆུའི་དགྲ་ཉིད་ཡིན་ཏེ་མེ་དང་རྣམ་པར་བྲལ་ན་ནམ་ཡང་དངུལ་ཆུའི་ཆིང་བ་མེད། །མ་བཅིངས་ན་

607

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ནི་གསེར་བྱེད་མེད་དེ་གསེར་དང་བྲལ་ན་སྨྲ་པོ་རྣམས་ལ་ལོངས་སྤྱོད་མེད་པ་ཉིད། །དེ་བཞིན་བུད་མེད་སྦྱོར་བ་བྲལ་ན་རྟག་ཏུ་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་དག་གི་སེམས་ནི་འཆིང་མི་འགྱུར། །བཅིངས་པ་མེད་ན་ལས་འབིགས་མེད་དེ་མ་ཕུག་ལུས་
ཀྱིས་འདིར་ནི་ལྷན་སྐྱེས་བདེ་བ་སྟེར་བ་མིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
དེས་ན་གང་ཟག་གསུམ་ཆར་གྱི་སྒོམ་ཚུལ་ཐུན་མོང་བ་འདི་ལ་ལྔ། གང་དུ་བསྒོམ་པའི་གནས་དང༌། ལུས་ཀྱི་འདུག་སྟངས་དང༌། ལྟ་སྟངས་དང༌། སྒོམ་ཚུལ་
དངོས་དང༌། དེ་ལས་ཉམས་རྟགས་སྐྱེ་ཚུལ་ལོ། །
དང་པོ་ནི། ཡེ་ལེའི་གོ་སླའི་དོན་བཞི་པ་ལས། འགྱུར་བ་མེད་པའི་བདེ་བའི་འབྲས་སྟེར་ཕྱག་རྒྱ་བཞི་པོ་འདི་རྣམས་གྲོང་དང་འབྲོག་དགོན་དུར་ཁྲོད་དང༌། །མི་གཙང་བ་དང་གཙང་བའི་གནས་དང་ཁྱིམ་དང་ལྷ་ཡི་ཁང་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ནི་དུས་ཀུན་ཏུ། །ཤིན་ཏུ་དགའ་བའི་དགའ་བ་ལ་གནས་འཇིག་རྟེན་ལམ་ལས་རབ་གྲོལ་རིགས་དང་རིགས་མིན་མངོན་སྤྱོད་ཅིང༌། །ལུས་སྟོབས་བདེ་སྟེར་བཟའ་བ་བཏུང་བ་ལ་སོགས་ལོངས་སྤྱོད་དང་ལྡན་རྣལ་འབྱོར་རྣམས་ཀྱིས་བསྒོམ་པར་བྱ། །ཞེས་
གསུང་པ་དེ་ལྟ་བུའི་གནས་གང་ཡང་རུང་བ་ཤིན་ཏུ་དབེན་པའི་གནས་སུ་བསྒོམ་མོ། །
གཉིས་པ་ལུས་ཀྱི་འདུག་སྟངས་ནི། ནང་གི་དམིགས་པ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་བདེ་བ་འདྲེན་པའི་ཚེ་སྔར་སོར་བསམ་གྱི་ལུས་གནད་དང་འདྲ་བས་ཆོག་པར་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
གསུམ་པ་ལྟ་སྟངས་ནི། ལྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་གྱི་དབུ་མའི་ནང་དུ་ཤར་བའི་སྟོང་

608

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།
གཟུགས་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཡབ་ཡུམ་གྱི་རྣམ་པ་དེ་ཉིད་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་ལྟ་བ་ཡིན་ཏེ།
གསང་བ་འདུས་པ་ལས། རྣལ་འབྱོར་བརྩོན་པས་སྒྲུབ་པ་ལ། །ལྷ་ཡི་གཟུགས་སུ་བསྒོམ་པར་བྱ། །ཞེས་བསྙེན་སྒྲུབ་ཡན་ལག་བཞིའི་སྒྲུབ་པ་རྗེས་དྲན་གྱི་སྐབས་སུ་
ལྷའི་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་ལ་ལྟ་ཞིང་བསྒོམ་པར་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་དངོས་གཞིའི་དུས་སུ་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པ་དེས་ལྟ་ཞིང་བསྒོམ་པ་
ཡིན་ནའང་མིག་གི་ལྟ་སྟངས་ཀྱང་ལྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་གྱི་དབུ་མའི་ནང་དུ་ལྟ་བའི་ཚུལ་
དུ་བྱ་དགོས་སམ་སྙམ་མོ། །
བཞི་པ་སྒོམ་ཚུལ་དངོས་ནི། དབང་པོ་རྣོ་འབྲིང་རྟུལ་པོའི་གང་ཟག་གསུམ་
གས་ཀྱང་འཛིན་པའི་ཡན་ལག་མཐར་ཕྱིན་པའི་རྗེས་སུ་རྒྱུ་རྐྱེན་ཕྱི་ནང་གང་ཡང་

རུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྟེ་བའི་གཏུམ་མོ་འབར་བས་བྱང་སེམས་ཞུ་བའི་ཡས་བབས་མས་བརྟེན་གྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་དྲངས་ཏེ་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ངོ་
བོར་སྐྱེས་པ་དེས་ལྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་གྱི་དབུ་མའི་ནང་དུ་ཤར་བའི་སྟོང་གཟུགས་དུས་
འཁོར་ཡབ་ཡུམ་གྱི་རྣམ་པར་སྣང་བ་དེ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་དམིགས་ནས་བསྒོམ་པ་ཡིན་
ལ། དེ་ལྟར་སྒོམ་པའི་གནས་སྐབས་སུ་སྟོང་གཟུགས་ཀྱི་སྐུར་སྣང་ཙམ་མ་གཏོགས་
དངོས་གནས་ལ་གྲུབ་པ་མེད་ཀྱང་ཡུན་བསྲིངས་ནས་བསྒོམས་པས་སྣང་ཙམ་དེ་ཉིད་གནས་གྱུར་ཏེ་དངོས་གནས་ལ་གྲུབ་པའི་སྟོང་གཟུགས་དུས་འཁོར་ཡབ་ཡུམ་གྱི་

སྐུར་འགྱུར་ཞིང༌། དེའི་ཚེ་རྗེས་དྲན་གྱི་ལམ་དངོས་གཞི་ཐོབ་པར་འཇོག་པ་ཡིན་ནོལྔ་པ་དེ་ལས་ཉམས་རྟགས་སྐྱེ་ཚུལ་ནི། འཛིན་པའི་ཡན་ལག་མཐར་ཕྱིན་
པའི་རྗེས་སུ་ཕྱིའི་རྐྱེན་ཕྱག་རྒྱ་གཉིས་དང་ནང་གི་རྐྱེན་ལྟེ་བའི་དྷཱུ་ཏཱིའི་ནང་དུ་སྲོག་

609

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཐུར་བསྲེས་པ་ཐིག་ལེ་དང་དབྱེར་མེད་དུ་འདྲེས་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་དམིགས་ཏེ་བསྒོམས་པས་སྔར་ལས་ཆེས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་དུ་བ་ནས་སྟོང་གཟུགས་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཡབ་ཡུམ་གྱི་བར་གསལ་བར་སྣང་བ་ཙམ་དང༌། གནས་སྐབས་དེ་
རྣམས་སུ་ལྟེ་བའི་གཏུམ་མོ་འབར་བས་བྱང་སེམས་ཞུ་བའི་ཡས་བབས་མས་བརྟན་
གྱི་དགའ་བཞི་སྐྱེས་པ་རྣམས་ནི་ཉམས་རྟགས་ཕལ་པ་ཡིན་ལ། སྐབས་དེའི་འོད་
གསལ་གྱི་སེམས་བདེ་བའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པ་དེས་སྟོང་གཟུགས་ཡབ་ཡུམ་གྱི་སྐུར་
སྣང་བ་དེ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་བལྟས་ཏེ་བསྒོམས་པས་སྟོང་གཟུགས་ཀྱི་སྐུར་སྣང་བ་དེ་
ལྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་གྱི་དབུས་སུ་དངོས་གནས་ལ་གྲུབ་པའི་དུས་འཁོར་ཡབ་ཡུམ་གྱི་

སྐུའི་རྣམ་པར་གྱུར་ཏེ་སྐུ་དེ་ཉིད་དྲི་མ་མེད་པའི་འོད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་ལྡན་པར་
གྱུར་ཅིང་སྐུ་དེ་ལས་བྱུང་བའི་འོད་ཟེར་ཁ་དོག་ལྔ་བྱུང་བ་ལུས་རགས་པའི་བ་སྤུའི་ཁུང་བུ་ནས་འཕྲོ་བ་དང༌། དུས་འཁོར་ཡབ་ཡུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྐུ་དེ་ལས་སྐུ་དེའི་
རྣམ་པ་ཅན་མཐའ་ཡས་པ་དངོས་གནས་ལ་གྲུབ་པ་ནམ་མཁའི་མཐིལ་མཐའ་དག་ཁྱབ་པར་སྤྲོ་བ་དང༌། སྟོང་གཟུགས་རྣམས་དངོས་གནས་ལ་གྲུབ་པ་ནས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་མ་སྐྱེས་ཀྱི་བར་གྱི་བདེ་བ་ཡས་བབས་དང་མས་བརྟན་ཕྱག་རྒྱ་གསུམ་
གང་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་ཀྱང་རྗེས་དྲན་གྱི་ལམ་དངོས་དང་རྗེས་དྲན་བསྒོམས་པའི་
ཉམས་རྟགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་ནོ། །
འདི་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་བྱེད་ནི་སྟོད་འགྲེལ་སོགས་ཀྱི་དོན་གོང་དུ་བཤད་པ་
རྣམས་སོ། །འོ་ན་ཡས་བབས་མས་བརྟན་གྱི་བདེ་བ་རྣམས་ཇི་ལྟ་བུ་སྙམ་ན། ཕྱག་རྒྱ་
ཆེན་མོ་དངོས་གནས་ལ་གྲུབ་སྟེ་དེ་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་ལས་བྱུང་བའམ། ཕྱག་རྒྱ་

610

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ཆེན་པོ་མ་གྲུབ་ཀྱང་རུང་སྟེ་ལས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྟེ་བའི་གཏུམ་མོ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་མེས་སྤྱི་བོའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཞུ་ནས་དཔྲལ་པའི་
བར་དུ་འོངས་བ་དགའ་བ་དང༌། དེ་ནས་མགྲིན་པ་དང་སྙིང་གའི་བར་དུ་འོངས་བ་
མཆོག་དགའ། སྙིང་ག་ནས་གསང་གནས་ཀྱི་བར་དུ་འོངས་བ་ཁྱད་དགའ། དེ་ནས་རྡོ་
རྗེ་ནོར་བུའི་རྩེའི་བར་དུ་འོངས་པ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་དགའ་སྟེ། དབང་མདོར་བསྟན་ལས། མགོ་བོ་པདྨར་གཙུག་ཏོར་ལས། །ཁུ་བ་འོངས་བ་དགའ་བ་སྟེ། མགྲིན་པ་སྙིང་

གར་མཆོག་དགའ་འོ། །ཁྱད་དགའི་དགའ་བ་དེ་ནས་འགྱུར། །སྣ་ཚོགས་དགའ་བ་ལྟེ་བ་དང༌། །གསང་བའི་པདྨར་གང་འོངས་པའོ། །གསང་གནས་རྡོ་རྗེ་ནོར་བུའི་བར། །ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་དགའ་མི་འཕོ་བ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
གཞན་ཡང་བདེ་མཆོག་སྟོད་འགྲེལ་ལས། དེའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འོད་ཟེར་གྱིས་

ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ལ་སོགས་པ་བསྲེགས་ཏེ་གཡོན་པ་དང་གཡས་པའི་རྩར་སོན་པ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་དང་ས་ལ་སོགས་པའི་དཀྱིལ་

འཁོར་གྱི་རང་བཞིན་རྣམས་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པར་གྱུར་ནས་དཔྲལ་བར་ཟླ་བའི་
དཀྱིལ་འཁོར་ལ་རབ་ཏུ་ཞུགས་ཏེ་དེ་ནས་གཏུམ་མོའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འོད་ཟེར་གྱིས་ཟླ་

བ་ཞུ་བར་གྱུར་པ་ན་གང་ཞིག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཐིག་ལེའི་གཟུགས་ཀྱིས་འོག་ཏུ་
སོན་པ་མགྲིན་པ་དང་སྙིང་ག་དང་ལྟེ་བ་དང་གསང་བའི་པདྨར་དགའ་བ་དང་མཆོག་
དགའ་དང་དགའ་བྲལ་གྱི་དགའ་བའི་རང་བཞིན་དང༌། ཇི་སྲིད་རྡོ་རྗེ་ནོར་བུའི་མཐར་
ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་དགའ་བའི་རང་བཞིན་གྱིས་ཞེས་པའོ། །ཡང་ན་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་དང༌། རྣམ་པར་སྨིན་པ་དང༌། རྣམ་པར་ཉེད་པ་དང༌། མཚན་ཉིད་དང་བྲལ་བའི་

611

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

རང་བཞིན་གྱིས་ཞེས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཅུང་ཟད་ཅིག་བཤད་ན། གཏུམ་མོ་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་བསྒོམ་པའམ། ཕྱག་རྒྱ་གསུམ་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་གཏུམ་མོ་དེའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འོད་ཟེར་གྱིས་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ལ་སོགས་པ་
བསྲེགས་ཏེ་གཏུམ་མོའི་དྲོད་ཀྱིས་གདུངས་པའི་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་དེ་རྣམས་
ལས་བྱུང་བའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གཡོན་པ་རྐྱང་མ་དང་གཡས་པ་རོ་མའི་རྩར་
སོན་པ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་དང་ས་ལ་སོགས་པའི་ཁམས་ཀྱི་
དཀྱིལ་འཁོར་ལྔའི་རང་བཞིན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྣམས་དང་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་
པར་གྱུར་ནས་དཔྲལ་བའི་རྩ་འཁོར་གྱི་དབུས་སུ་ཟླ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཏེ་བྱང་ཆུབ་
ཀྱི་སེམས་ལ་རབ་ཏུ་ཞུགས་ཏེ། དེ་ནས་ཏེ་དེའི་རྗེས་སུ་སླར་ཡང་གཏུམ་མོ་འབར་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འོད་ཟེར་གྱིས་དཔྲལ་བའི་ཟླ་བ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཞུ་བར་གྱུར་པ་
ན། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཐིག་ལེའི་གཟུགས་ཀྱིས་འོག་ཏུ་སོན་པ་སྟེ་སོང་བ་དཔྲལ་བ་
ནས་མགྲིན་པར་དགའ་བ་དང༌། མགྲིན་པ་ནས་སྙིང་གར་མཆོག་དགའ་དང༌། སྙིང་ག་

ནས་ལྟེ་བར་དགའ་བྲལ་གྱི་དགའ་བའི་རང་བཞིན་དང༌། ལྟེ་བ་ནས་གསང་བའི་པདྨ་
དེ་ནས་ཇི་སྲིད་རྡོ་རྗེ་ནོར་བུའི་མཐར་ལྷན་ཅིགསྐྱེས་པའི་དགའ་བའི་རང་བཞིན་ནོ། །ཡང་ན་དགའ་བཞི་པོ་དེ་ལ་རིམ་པ་བཞིན་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་དང༌། རྣམ་པར་
སྨིན་པ་དང༌། རྣམ་པར་ཉེད་པ་དང༌། མཚན་ཉིད་དང་བྲལ་བའི་རང་བཞིན་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །
ཡང་མཚན་ཉིད་དང་བྲལ་བའི་རང་བཞིན་གྱིས་ཞེས་པའོ། །ཞེས་པའི་མཇུག་གི་སྟོད་འགྲེལ་ཉིད་ལས། དེ་ལྟར་ཆ་བཅུ་དྲུག་རྫོགས་པ་ནོར་བུའི་མཐར་སོན་པ་

612

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

བསྒོམ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བདེ་བ་སྟེར་བ་འཛག་པ་མེད་པའི་བདེ་བ་ལྟ་བུ་སྟེ་དཔེ་ཙམ་
མོ། །རང་གི་ངོ་བོས་ནི་དབང་པོ་གཉིས་ལས་སྐྱེས་པར་གྱུར་པའི་བདེ་བས་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བའི་བྱེ་བ་ཕྲག་སྟོང་གི་ཆར་ཡང་མི་ཕོད་དོ། །འདིར་འགྱུར་བ་མེད་པའི་བདེ་བའི་གནས་སྐབས་ན་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་བདེ་བའི་རང་བཞིན་དེ་ནི་
བྱིས་པའི་རང་བཞིན། རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱིས་གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བུར་ཤེས་
པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི་དེ་ལྟར་དགའ་བ་བཞིར་ཕྱེ་བའི་དགའ་བ་བཞི་པོ་རེ་རེ་ལ་བཞི་བཞིར་ཕྱེ་བའི་ཆ་བཅུ་དྲུག་རྫོགས་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྡོ་རྗེ་ནོར་
བུའི་མཐར་སོན་པ་འགྱུར་བ་མེད་པ་བསྒོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བདེ་བ་སྟེར་བ་སྟེ་
འགྱུར་བ་མེད་པའི་བདེ་བ་ནི་བྱང་སེམས་རྡོ་རྗེ་ནོར་བུའི་བུ་ག་ནས་འཛག་པ་མེད་པ་
ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་ཡས་བབས་ཀྱི་བདེ་བ་ལྟ་བུ་སྟེ་དེ་ཡང་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་དཔེར་བཀོད་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོའི་སྒོ་
ནས་ནི་ཕྱོགས་ཙམ་དུ་ཡང་མཚོན་པར་མི་ནུས་ཏེ། དབང་པོ་གཉིས་ལས་སྐྱེས་པར་གྱུར་པའི་བདེ་བས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བའི་བྱེ་བ་ཕྲག་སྟོང་གི་ཆར་ཡང་མི་ཕོད་དོ་སྟེ་མི་ཕོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
འཁོར་ལོ་སྡོམ་པ་དུས་འཁོར་དང་མཐུན་པར་འཆད་པའི་སྐབས་འདིར་འགྱུར་བ་མེད་པའི་བདེ་བའི་གནས་སྐབས་ན་སྟེ་འགྱུར་མེད་ཀྱི་བདེ་བ་ལ་ལྟོས་ན་དགའ་བ་བཞིའི་ནངགི་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་དགའ་བའི་རང་བཞིན་དེ་ནི་བྱིས་པའི་རང་བཞིན་དང༌། རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱིས་གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བུ་རྗེས་དྲན་གྱི་

སྐབས་ཀྱི་བདེ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ན་སྟོད་འགྲེལ་གྱི་དེའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འོད་

613

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཟེར་གྱི་ཞེས་པ་ནས། རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བུར་ཤེས་
པར་བྱའོ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་རྗེས་དྲན་གྱི་སྐུ་གྲུབ་སྟེ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་དངོས་མ་
སྐྱེས་པའི་བར་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་སྐྱེད་པའི་ཐབས་སྒོམ་པའི་སྐབས་ཀྱི་

དགའ་བ་བཞིན་ཉིད་འཆད་པ་ཡིན་ནའང༌། མཚན་ཉིད་མཚུངས་པའི་སྒོ་ནས་དགའ་བཞི་སྐྱེད་ཚུལ་མཐའ་དགའ་འདིས་གོ་བར་བྱའོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ན་རྩ་རླུང་ལ་གནད་

དུ་བསྣུན་པའམ་ཕྱག་རྒྱ་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་བདེ་བ་སྐྱེད་པའི་ཚེ་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཐམས་

ཅད་ལ་གནས་པའི་ཐིག་ལེ་དང་པོར་དཔྲལ་བའམ་གཙུག་ཏོར་ཏུ་འདུས་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་རྡོ་རྗེ་ནོར་བུའི་རྩ་བར་འབབ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་གང་ཟག་གསུམ་གྱིས་སྒོམ་ཚུལ་སོ་སོར་བཤད་པ་ལ་གསུམ་
ལས། དང་པོ་དབང་རྣོན་གྱིས་རྗེས་དྲན་སྒོམ་ཚུལ་ལ་གཉིས། རྗེས་དྲན་གྱི་སྐུ་འཐོབ་
ཕྱིར་དུ་སྒོམ་པའི་ཚུལ་དང༌། སྐུ་དེ་ཐོབ་ནས་རྗེས་སུ་སྒོམ་པའི་ཚུལ་ལོ། །
དང་པོ་ནི། བསྒོམ་པའི་གནས་ལུས་གནད་ལྟ་སྟངས་རྣམས་ཐུན་མོང་གི་
སྐབས་སུ་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་ཞིང༌། དམིགས་པ་ལ་འཇོག་ཚུལ་ནི་འཛིན་པ་མཐར་
ཕྱིན་པའི་རྗེས་སུ་གཙོ་བོར་ལྟེ་བར་སྲོག་ཐུར་བསྲེས་པས་ལྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་གྱི་

དབུས་སུ་གཏུམ་མོའི་མེ་འབར་བའི་འོད་ཀྱིས་སྣང་བར་བྱས་པའི་སྟོང་གཟུགས་
དུས་འཁོར་ཡབ་ཡུམ་གྱི་སྐུར་སྣང་བ་ཙམ་དེ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་དམིགས་ནས་ཡང་ཡང་བསྒོམ་ཞིང་དེ་ལ་བོགས་དབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཕྱག་རྒྱ་གཉིས་ལ་ཡང་བརྟེན་ནས་
གཏུམ་མོ་ཁྱད་པར་ཅན་སྦར་ཏེ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་དྲངས་ནས་བདེ་བ་དེའི་ངོ་བོར་
སྐྱེས་པའི་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་དེས་རང་ལ་གསལ་བར་སྣང་བའི་སྟོང་གཟུགས་

614

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།
དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཡབ་ཡུམ་གྱི་སྐུའི་སྣང་བ་དེ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གཞག་ནས་ཡང་ཡང་
བསྒོམས་པས་ཇི་ཞ?ག་ལྟར་ལ་སྐུ་དེའི་སྣང་བ་ཇེ་དག་ལ་སོང་སྟེ་དངོས་གནས་ལ་གྲུབ་པའི་སྟོང་གཟུགས་དུས་འཁོར་ཡབ་ཡུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་རྗེས་དྲན་གྱི་སྐུར་

འགྱུར་བ་ཡིན་ཞིང་སྐུ་དེ་ལས་སྟོང་གསུམ་གང་བའི་སྐུ་མཐའ་ཡས་པ་སྤྲོས་པ་རྣམས་ཀྱང་དངོས་གནས་ལ་གྲུབ་པའི་རྗེས་དྲན་གྱི་སྐུ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་སྐུ་དེ་ཐོབ་རྗེས་སུ་སྒོམ་པའི་ཚུལ་ནི། སྟོང་གཟུགས་དུས་ཀྱི་འཁོར་
ལོ་ཡབ་ཡུམ་ཞལ་སྦྱོར་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་ལྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་གྱི་དབུས་དང༌། སྟོང་གསུམ་
མ་ལུས་པར་ཁྱབ་པར་དངོས་གནས་ལ་གྲུབ་པའི་རྗེས་དྲན་གྱི་སྐུའི་མཚན་ཉིད་ཚང་
བར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ་དེ་ལྟ་བུའི་ཕྱི་ནང་གི་དུས་འཁོར་ཡབ་ཡུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་

ཐམས་ཅད་རྣལ་འབྱོར་པ་རང་ཉིད་དང་རྒྱུད་གཅིག་པ་ཉིད་ཡིན་པས་ཡབ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྣམ་པ་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ཡུམ་སྣ་ཚོགས་ཡུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་རྣམས་ལ་

རྗེས་སུ་ཆགས་པའི་སྒོ་ནས་སྙོམས་འཇུག་བྱེད་པའི་ཚུལ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་སྟེ་ཡང་ཡང་གོམས་པར་བྱས་པས་ནམ་ཞིག་ན་རྣལ་འབྱོར་པ་རང་གི་ལུས་རགས་པ་འདིའི་ཆ་ཤས་ལ་གནས་པའི་ཁམས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྣམས་དང་
པོར་དཔྲལ་བའི་རྩ་འཁོར་དུ་འདུས་ཏེ་དེ་ནས་རིམ་གྱིས་རྡོ་རྗེ?ནོར་བུའི་མཐར་སོན་
པ་ལས་དགའ་བ་བཅུ་དྲུག་མཚོན་པའི་མཐར་ཁམས་དཀར་པོ་ནོར་བུའི་རྩེར་སླེབ་པ་དང་དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་དམར་ཆ་གཙུག་ཏོར་དུ་གནས་པ་གཉིས་གནས་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བར་དེ་ཉིད་དུ་བརྟན་པར་གནས་པའི་ཐིག་ལེ་དེ་ལས་བྱུང་བའི་བརྟན་པ་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་སྐྱེས་པ་ན་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་

615

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ལག་དངོས་གཞི་ཐོབ་པར་འཇོག་པ་ཡིན་པས་དགའ་བ་བཞིའམ་ཆ་དྲུག་པའི་ཆ་དང་པོ་ཡན་ཆད་རྗེས་དྲན་གྱིས་ལམ་དུ་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ། །
འོ་ན་དབང་རྣོན་གྱིས་རྗེས་དྲན་གྱི་སྐུ་གྲུབ་པའི་རྗེས་སུ་ཕྱག་རྒྱ་གཞན་
གཉིས་བརྟེན་མི་དགོས་པར་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཁོ་ན་བརྟེན་པས་མཆོག་གམ་སྙམ་ན། དེ་ལ་ཁ་ཅིག །དབང་པོ་རྣོན་པོས་འཛིན་པའི་ཡན་ལག་མཐར་ཕྱིན་པ་ན་འཛིན་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ངང་ནས་བར་མ་ཆད་པར་རྗེས་དྲན་
གྱི་སྐུ་དངོས་སུ་ལྡང་བར་ནུས་ཤིང་དེའི་ཚེ་སྟོང་གཟུགས་ཀྱི་སྣ་ཚོགས་ཡུམ་དང་
མཉམ་པར་སྦྱར་བས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་འདྲེན་ནུས་པ་ལ། ཞེས་དབང་རྣོན་གྱིས་

འཛིན་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་མཉམ་གཞག་ཐུན་གཅིག་པུ་དེ་ལ་རྗེས་དྲན་མཐར་ཕྱིན་ཏེ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་འཐོབ་
པར་འདོད་ཅིང༌། འཛིན་པའི་ཡན་ལག་མཐར་ཕྱིན་པའི་དབང་རྣོན་རྗེས་དྲན་སྒྲུབ་པའི་སྐབས་དང་གྲུབ་ནས་ཀྱང་ལས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་མི་བརྟེན་པར་འདོད་དོ། །འདི་ནི་མི་འཐད་དེ། འཛིན་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་རྗེས་སུ་རྗེས་དྲན་གྱི་སྐུ་འཐོབ་
པའི་ཕྱིར་དུ་གཏུམ་མོ་དང་ལས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་པ་སོགས་དུ་མ་ལ་སློབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན་འཛིན་པའི་མཉམ་གཞག་ཐུན་གཅིག་པུ་དེ་ལ་རྗེས་དྲན་
མཐར་ཕྱིན་ཏེ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་ཐོབ་པ་ཇི་ལྟར་འོང་སྟེ་མི་འོང་ངོ༌། །དབང་
རྣོན་རྗེས་དྲན་སྒྲུབ་པའི་སྐབས་སུ་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་པ་ནི་གོང་དུ་དྲངས་པ་
ལྟར། རྒྱལ་བའི་ལྷན་སྐྱེས་བདེ་བ་འདི་ནི་འཕེལ་བའི་དོན་སླད་དང་པོར་ལས་ཀྱི་ཕྱག་
རྒྱ་བསྟེན་པར་བྱ། ཞེས་འཛིན་པ་མཐར་ཕྱིན་ནས་རྗེས་དྲན་སྒྲུབ་པའི་སྐབས་སུ་ལས་

616

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།
ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་གཏུམ་མོ་འབར་བས་བྱང་སེམས་ཞུ་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོས་སྟོང་གཟུགས་རྗེས་མཐུན་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་བཞག་ནས་བསྒོམས་པས་དེ་ནས་ཏེ་དེའི་རྗེས་ཉིད་དུ་སྟོང་གཟུགས་མཚན་ཉིད་པ་དུས་འཁོར་ཡབ་ཡུམ་གྱི་སྐུ་དངོས་
གནས་ལ་གྲུབ་པ་དང༌། དེའི་ཚེ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་ཁམས་འཕོ་བ་མེད་པའི་བདེ་བ་སྐྱེད་པར་བྱེད་མ་དངོས་གནས་ལ་གྲུབ་པར་སྟོན་པ་ནི། དེ་ནས་ཉི་མའི་གཟུགས་ནི་ལུས་དང་གདོང་དང་རྐང་པ་གཙུག་ཏོར་ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པ་སྟེ། །གློག་གི་དབྱུག་པའི་རྗེས་མཐུན་འཕོ་མེད་བདེ་བ་སྐྱེད་པར་བྱེད་མ་མཚན་ཉིད་ཡན་ལག་རབ་ཏུ་རྫོགས། །ཞེས་པ་སྟེ་དོན་ནི་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་རོ། །
དེར་ཡང་མ་ཟད་དབང་རྣོན་གྱིས་རྗེས་དྲན་གྱི་སྐུ་གྲུབ་པའི་རྗེས་སུ་ཡང་ལས་
ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་པ་ནི་ཡེ་ལེའི་བརྒྱ་ཉེར་གཅིག་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཕྱག་རྒྱ་རབ་ཏུ་འགྲོགས་ལ་སེམས་ཞེས་པ་གཟུགས་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་

སེམས་ཞུ་བ་དང༌། མཆོག་གི་བདེ་བ་ལ་གནས་རྡོ་རྗེ་ཡང་དག་བསླངབ་ཡང་གསུམ་
པ་ཐུགས་ཀྱི་ཞལ་ལོ། །ཅི་སྟེ་གཟུགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དགའ་བར་མ་གྱུར་ན་དེའི་ཚེ་
པདྨར་རྡོ་རྗེའི་སྒྲའམ་ཞེས་པ་དལ་བུ་དག་གིས་བྱའོ། །ཅི་སྟེ་བུད་མེད་མ་རྙེད་ན་དེའི་ཚེ་རང་གི་ལག་པའི་པདྨས་གསོར་བར་བྱའོ། །བདེ་བ་འཕེལ་བའི་སླད་དུ་སྟེ་ལྟུང་བའི་སླད་དུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་རྗེས་དྲན་གྱི་སྟོང་གཟུགས་དངོས་གནས་ལ་གྲུབ་
པའི་རྗེས་སུ་སྟོང་གཟུགས་སྣ་ཚོགས་ཡུམ་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པར་བྱས་པ་ལས།
ཁམས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཞུ་བ་དང༌། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མཆོག་གི་བདེ་བ་ལ་གནས་
པ་དང༌། རྗེས་ཆགས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྡོ་རྗེ་བསླང་བ་རྣམས་རྡོ་རྗེ་བཞིའི་ནང་གི་

617

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།
གསུམ་པ་ཐུགས་ཀྱི་ཞལ་ཏེ་ཐུགས་རྡོ་རྗེ་རྗེས་དྲན་གྱི་སྐབས་ཀྱི་ཡིན་པ་དང༌། དེའི་
ཚེ་ཅི་སྟེ་དེ་ལྟ་བུའི་སྟོང་གཟུགས་ལ་རྗེས་ཆགས་བྱས་ཀྱང་གཟུགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་
དགའ་བར་ཏེ་དགའ་བ་སྐྱེས་པར་མ་གྱུར་ན་དེའི་ཚེ་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱའི་པདྨར་རྡོ་རྗེའི་སྒྲའམ་ཞེས་པ་རྡོ་རྗེ་དལ་བུས་བསྐྱོད་ནས་བདེ་བ་འདྲེན་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གལ་ཏེ་འདི་དག་རྗེས་དྲན་གྱི་སྟོང་གཟུགས་མཚན་ཉིད་པ་འཐོབ་པའི་སྐབས་
ལ་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ནོ་སྙམ་ན། འདི་དག་རྗེས་དྲན་དང་རྗེས་དྲན་ཐོབ་ནས་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྒྲུབ་པའི་སྐབས་ཡིན་ཏེ། ཐུགས་ཀྱི་ཞལ་ལོ་ཞེས་དང་ལྟུང་བའི་སླད་དུ་ན་མ་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་མཇུག་ཉིད་དུ། དེ་ལྟར་ས་བོན་གཏོང་བ་མིན་པའི་བདེ་བ་དེ་ནི་འཆི་བའི་འཇིགས་འཕྲོག་ཏུ་འགྱུར་ཞིང་འདི་ནི་དཔལ་ལྡན་བླ་མའི་ཞལ་བཞི་པ་སྟེ་ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེའོ་ཞེས་པ་རྣལ་འབྱོར་གོམས་པའི་ངེས་པའོ། །ཞེས་ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེར་གསུངས་ཤིང༌། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་རྡོ་རྗེ་བཞིའི་ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེར་གསུངས་
པས་སོ། །གལ་ཏེ་འདི་དག་རྗེས་དྲན་ཐོབ་རྗེས་ཀྱི་སྐབས་ཡིན་དུ་ཆུག་ཀྱང་དབང་
རྟུལ་གྱི་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་དགོས་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ་སྙམ་ན། དེ་ནི་མ་
ཡིན་ཏེ་སྐབས་འདིའི་རྒྱུད་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པ་ནི་དམིགས་བསལ་འཆད་པའི་སྐབས་མ་ཡིན་པར་ལམ་གྱི་གཞུང་ཤིང་འཆད་པའི་སྐབས་ཡིན་ཞིང༌། ལམ་གྱི་གཞུང་ཤིང་རྣམས་ནི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་གཙོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་འཆད་པ་ཡིན་ལ། རྒྱུད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་གཙོ་བོ་ནི་དབང་རྣོན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཞན་ཡང་སྒྲུབ་ལེའི་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཤེས་རབ་ལ་སྤྲོས་

618

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ཟླ་བ་ཐིག་ལེ་ཞེས་པ་ལ་འདིར་ཤེས་རབ་ལ་ཆགས་པས་སྤྲོས་པ་འདི་ཟླ་བ་ཐིག་ལེ་ཡིན་པ་ནི་ལ་སྤྲོས་ཟླ་བ་ཐིག་ལེ་སྟེ་ཤེས་རབ་ལ་སྤྲོས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་
ཐིག་ལེ་ཡང་རྡོ་རྗེ་ནོར་བུར་གནས་པ་དེའི་གསང་བ་དང་ལྟེ་བ་དང་སྙིང་གར་འགྱུར་

མེད་གསུམ་དུ་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྒྲུབ་པ་ལ་ཞེས་པ་གསུམ་པ་སྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་ལ་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་བྱའོ། །ཞེས་རྫོགས་རིམ་གྱི་སྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་གི་སྐབས་འདིར་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱའི་ཤེས་རབ་མ་ལ་སྤྲོས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་

སེམས་རྡོ་རྗེ་ནོར་བུར་གནས་པ་གསང་གནས་ལྟེ་བ་སྙིང་གར་དྲངས་པའི་འགྱུར་
མེད་འཛགས་མེད་གསུམ་དུ་གྱུར་པའི་མས་བརྟན་གྱི་བདེ་བ་བསྐྱེད་པར་བཤད་ཅིང༌། རྫོགས་རིམ་གྱི་བསྙེན་སྒྲུབ་ཡན་ལག་གཞིའི་སྒྲུབ་པ་རྗེས་དྲན་ཉིད་ལ། འཇོག་
ལ། རྒྱུད་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པ་འདི་དག་ཀྱང་ལམ་གྱི་གཞུང་ཤིང་ཉིད་འཆད་བྱེད་
ཡིན་པས་སོ། །
གཞན་ཡང༌། ཡིད་ནི་ནང་དུ་ཆུད་པ་ཡིས། །འདོད་པའི་དངོས་གྲུབ་བསྒོམ་པར་བྱ། །ཞེས་པའི་བདེ་མཆོག་སྟོད་འགྲེལ་ལས། འདིར་རྡོ་རྗེ་ནོར་བུའི་ནང་དུ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་ཡིད་ནི་ནང་དུ་ཆུད་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །ཡིད་ནང་
དུ་ཆུད་པས་འཛག་པ་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དེས་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱའམ་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་དང་འགྲོགས་པ་ན་ཁམས་གསུམ་པའི་མཚན་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་སུ་བསྒོམས་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་ཁམས་གསུམ་པ་འདོད་པ་དང་གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་བརྟན་པ་དང་གཡོ་བ་དང་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པའི་རང་བཞིན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་དང་ལྡན་པའི་བདག་ཉིད་མ་ལུས་

619

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

པར་རྣལ་འབྱོར་པས་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །དེ་ཉིད་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྣམ་
པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་དང་ལྡན་པའོ། །ཞེས་རྡོ་རྗེ་ནོར་བུར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་

འཛག་མེད་དུ་འཆིང་ནུས་པ་ན་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་དང་འགྲོགས་ཏེ་བདེ་ཆེན་དྲངས་ནས་བདེ་བ་ཆེན་པོ་དེས་ཁམས་གསུམ་པའི་མཚན་ཉིད་སྟོང་གཟུགས་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཟུགས་སུ་ཤར་བ་དེ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་
དམིགས་ནས་བསྒོམ་པར་བྱའོ་ཞེས་པའོ། །
དེ་ཡང་ཁམས་གསུམ་པ་ཞེས་སོགས་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ནི། ཁམས་གསུམ་པ་འདོད་པ་དང་ཞེས་པ་ན་རྣལ་འབྱོར་པས་བསྒོམ་པར་བྱའོ་ཞེས་པའི་བར་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ལས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་དྲངས་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོས་སྟོང་གཟུགས་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་དམིགས་པའི་སྟོང་གཟུགས་དེ་ཉིད་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་

རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་དང་ལྡན་པའི་སྟོང་གཟུགས་དངོས་
གནས་ལ་གྲུབ་པའོ། །ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པས་གང་ཟག་དབང་པོ་རབ་འབྲིང་རྟུལ་པོ་
གསུམ་གས་ཡན་ལག་དང་པོ་ལྔའི་གནས་སྐབས་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཡང་རྗེས་དྲན་གྱི་

སྐབས་སུ་ལས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེ་བ་སྐྱེད་དགོས་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །
གཞན་ཡང༌། འདོད་པའི་དངོས་གྲུབ་བསྒོམ་པར་བྱ། །ཞེས་པའི་འགྲེལ་པར།
འདིར་འདོད་པ་ནི་འདོད་ཆགས་ཆེན་པོའ། །ོརྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་དོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའོ། །ཞེས་འདོད་པའི་དོན་མཆོག་མི་འགྱུར་གྱི་བདེ་བ་ལ་བཤད་ཅིང༌། དེའི་མཇུག་ཐོགས་ཉིད་དུ། དངོས་གྲུབ་ནི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་

620

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།
ཕྱིན་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་དང་ལྡན་པའོ། །
ཞེས་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་དོན་སྟོང་གཟུགས་ལ་བཤད་ནས། སྟོང་གཟུགས་དེ་ལ་རྣམ་
པ་གཉིས་སུ་གསུངས་པ་ནི་འགྲེལ་པའི་འཕྲོ་དེ་ཉིད་ལས། འདི་ཉིད་སྒོམ་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ་སྔོན་དུ་གཟུགས་བརྙན་སྒོམ་པ་དང་ཕྱི་ནས་གཟུགས་བརྙན་སྒོམ་པའོ། །སྔོན་
དུ་གཟུགས་བརྙན་སྒོམ་པ་ནི་དུ་བ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་མ་གཟུགས་བརྙན་གྱི་མཐར་

ཐུག་པར་སྒོམ་པའོ། །ཞེས་སྔོན་དུ་གཟུགས་བརྙན་སྒོམ་པ་སོར་བསམ་གྱི་སྐབསས་
ཀྱི་དུ་སོགས་ནས་དུ་མ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་གཟུགས་བརྙན་སྒོམ་པའི་བར་ལ་གསུངས་ཤིང༌། དེའི་མཇུག་ཉིད་དུ། ཕྱི་ནས་སྒོམ་པ་ནི་གཟུགས་བརྙན་མཐོང་བ་ན་བྷ་
གར་ལིངྒ་རབ་ཏུ་བཀོད་དེ་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་འཕེལ་བའི་དོན་དུ་སྒོམ་པའོ། །ཞེས་ཕྱིན་ནས་སྒོམ་པ་རྗེས་དྲན་གྱིས་སྐབས་སུ་སྒོམ་པ་ལ་མཛད་ནས། རྗེས་
དྲན་གྱི་སྐབས་ཀྱི་སྟོང་གཟུགས་དུས་འཁོར་ཡབ་ཡུམ་ཀྱི་སྐུ་དངོས་གནས་ལ་གྲུབ་
པའི་གཟུགས་བརྙན་མཐོང་བ་ན་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱའི་བྷ་གར་རྣལ་འབྱོར་པའི་ལིངྒ་རབ་
ཏུ་བཀོད་དེ་བདེ་བ་ཆེན་པོ་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །དགོས་པ་ཅིའི་དོན་དུ་སྒོམ་པ་ནི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་བསྐྱེད་ཅིང་འཕེལ་བའི་
དོན་དུ་སྒོམ་པའོ། །ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །
ཡང་དེའི་མཇུག་ཉིད་དུ། སླར་ཡང་བདེ་བ་ཆེན་པོ་འཕེལ་བའི་ཕྱིར་ལས་ཀྱི་

ཕྱག་རྒྱ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཡོངས་སུ་སྤངས་ཏེ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །འདིར་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་སྒོམ་པ་དགག་པ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་མཆོག་གི་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་སྟོང་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་པར་

621

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ཡང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པ། ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་
ཡོངས་དོར་ཅིང༌། །ཡེ་ཤེས་ཕྱག་རྒྱ་རྣམ་སྤངས་ཏེ། །མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་རྣལ་འབྱོར་
གྱིས། །ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་རྣམ་བསྒོམ་བྱ། །ཞེས་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་བདེ་བ་ཆེན་པོ་སྒོམ་པ་དེ་ལས་སླར་ཡང་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྐབས་སུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་འཕེལ་བའི་ཕྱིར་དུ་ལས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་གཉིས་ཡོངས་སུ་སྤངས་ཏེ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྒོམ་པ་སྟེ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཉིད་ལ་རྗེས་
ཆགས་ཀྱི་རྣམ་པས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་དྲངས་ཏེ་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་དངོས་སུ་འདྲེན་ནུས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ལམ་སྒོམ་པའི་སྐབས་འདིར་
ལས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་གཉིས་སྒོམ་པ་དགག་པའི་ཤེས་བྱེད་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞེས་པ་ནས། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་རྣམ་བསྒོམ་བྱ། །ཞེས་པའི་བར་རོ། །
དེ་ལྟར་ན་དབང་པོ་རབ་འབྲིང་ཐ་མ་གསུམ་ཆར་གྱིས་གཙོ་བོར་བརྟེན་མི་
བརྟེན་གྱི་ཁྱད་པར་མ་གཏོགས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་མི་འགྱུར་བའི་
བདེ་བ་ཆེན་པོ་འདྲེན་མི་ནུས་ཀྱི་བར་ལ་ལས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡས་བབས་དང་མས་བརྟན་གྱི་དགའ་བ་བཞི་བསྐྱེད་དེ་བདེ་སྟོང་སྦྱོར་བ་
དང༌། རྗེས་དྲན་གྱི་སྐུ་སྟོང་གཟུགས་དུས་འཁོར་ཡབ་ཡུམ་གྱི་སྐུ་དངོས་གནས་ལ་
གྲུབ་ནས་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་དགའ་བཞི་སྐྱེས་པའི་ཚེ་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་བདེ་བ་ཆེན་
པོའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པ་དེས་རང་དུས་འཁོར་ཡབ་ཡུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་སྙོམས་འཇུག་
བྱེད་པ་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པའི་རྣམ་པ་ཉིད་སྒོམ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་བསྒོམ་པས་ནམ་ཞིག་ན་སྟོང་གཟུགས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་སྣ་ཚོགས་ཡུམ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་

622

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་སྐྱེད་ནུས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་རྒྱུད་འགྲེལ་ནས་
གསུངས་པ་ལྟར་གྱི་ལས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་གཉིས་བསྟེན་དགོས་པ་དང་སྤང་
དགོས་པའི་ས་ཚིགས་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་སོ། །
གཉིས་པ་དབང་འབྲིང་དང་དབང་རྟུལ་གཉིས་ཀྱིས་རྗེས་དྲན་སྒོམ་ཚུལ་ནི།
འདི་གཉིས་ཀས་རྗེས་དྲན་གྱི་སྐུ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་སྒོམ་པ་དང་སྐུ་དེ་ཐོབ་རྗེས་སུ་སྒོམ་པ་
གཉིས་ཀ་ཡང་ཕལ་ཆེ་བ་དབང་རྣོན་གྱི་སྒོམ་ཚུལ་དང་འདྲ་ཞིང༌། ཁྱད་པར་ནི་དབང་
འབྲིང་གིས་གཏུམ་མོ་སྦར་ནས་ཡས་བབས་མས་བརྟན་གྱི་བདེ་བ་འདྲེན་པ་གཙོ་
བོར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་བྱེད་པ་དང༌། དབང་རྟུལ་གྱིས་གཙོ་བོར་
ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་གང་ཟག་གསུམ་ཀས་རྗེས་དྲན་གྱི་སྐུ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་སྒོམ་པའི་ཚེ་འཛིན་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་རྗེས་སུ་རང་རང་གི་
བདེ་བ་ཆེན་པོ་འདྲེན་པའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་གསུམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡས་བབས་དང་མས་
བརྟན་གྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་དེ་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ངོ་བོར་
སྐྱེས་པ་དེས་རང་དུས་སུ་ལྟེ་བའི་དྷཱུ་ཏཱིའི་ནང་དུ་རྣལ་འབྱོར་པ་རང་ཉིད་སྟོང་གཟུགས་དུས་འཁོར་ཡབ་ཡུམ་གྱི་སྐུར་མ་བཅོས་མ་བཏགས་པར་ཤར་བ་དེ་ལ་རྩེ་
གཅིག་ཏུ་དམིགས་ནས་ཡང་ཡང་བསྒོམས་པས་མཐར་དུས་འཁོར་ཡབ་ཡུམ་ཞལ་སྦྱོར་གྱི་རྣམ་པར་སྣང་བས་སྟོང་གཟུགས་རྗེས་མཐུན་པ་དེ་ཉིད་དངོས་གནས་ལ་གྲུབ་པའི་སྟོང་གཟུགས་དེས་འཁོར་ཡབ་ཡུམ་ཞལ་སྦྱོར་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་རྗེས་དྲན་
གྱི་སྐུར་འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི། ཁ་ཅིག་གི་འཁྲིད་ཡིག་ལས། གཏུམ་མོ་འབར་བས་བདེ་བ་དྲངས་པའི་བདེ་སྟོང་གི་ངང་ནས་རྗེས་དྲན་གྱི་སྐུར་ལྡང་བའི་འཕེན་པ་དང་བཅས་

623

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཏེ་བསྒོམ་ཞེས་བཀོད་པ་ནི་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པ་སོགས་ནས་བདེ་སྟོང་ངམ་འོད་གསལ་གྱི་ངང་ནས་སྒྱུ་ལུས་སུ་ལྡང་བའི་འཕེན་པ་དང་བཅས་ཏེ་སྒྱུ་ལུས་ཀྱི་
སྐུར་དངོས་སུ་ལྡང་བའི་རིགས་པ་སྦྱར་བ་ཡིན་པ་འདྲ་ནའང༌། དེ་གཉིས་ནི་མི་འདྲ་སྟེ། འདུས་པ་སོགས་ནས་བཤད་པ་ནི་བདེ་སྟོང་ངམ་འོད་གསལ་སྟོང་ཉིད་དང་སྦྱར་བའི་ངང་ནས་འོད་གསལ་གྱི་བཞོན་པའི་རླུང་ཕྲ་བ་དེ་ཉིད་ལས་སྒྱུ་མའི་སྐུར་ལྡང་བ་
ཡིན་ལ སྐབས་འདིའི་སྟོང་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་ནི་སོར་བསམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཤར་བའི་
སྟོང་གཟུགས་ཀྱི་སྣང་བ་དེ་ཉིད་སྲོག་འཛིན་སོགས་ཀྱི་ལམ་གྱིས་སྦྱངས་ནས་སྟོང་
གཟུགས་ཀྱི་སྐུའི་སྣང་བ་དེ་ཉིད་ཇེ་དག་ཏུ་སོང་བ་ལས་བསྒྲུབས་པ་ཡིན་པས་སོ། །
ཡང་དབྱེ་བ་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་གང་ཟག་གསུམ་པའི་དབང་པོ་རབ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་རི་རབ་ཀྱི་རྡུལ་དང་མཉམ་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དང༌། འབྲིང་ཡེ་

ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལྷ་མོའི་གྲངས་དང་མཉམ་པ་ལ་སྙོམས་པར་
འཇུག་པ་དང༌། དབང་པོ་དམན་པ་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་དངསྙོམས་པར་འཇུག་པར་
བཤད་པ་རྣམས་ནི་རྗེས་དྲན་གྱི་སྐུ་གྲུབ་ནས་རྗེས་དྲན་གྱི་ལམ་ལ་སློབ་པའི་ཚུལ་
ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྗེ་བུ་དང་རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་དགོངས་པར་བསམ་པའི་འཁྲིད་ཡིག་ཁ་ཅིག་ལས་དབྱེ་བ་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་དབང་པོ་རབ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་རི་རབ་ཀྱི་རྡུལ་དངམཉམ་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དང་ཞེས་གསུམ་དུ་ཕྱེ་ནས་འཁྲིད་ཡིག་
དེ་ལས། དེ་ནས་ནམ་མཁའི་ཁམས་ཁྱབ་པའི་སྟོང་གཟུགས་ཐམས་ཅད་ནུས་མ་བཅུ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་བསྒྱུར་བ་དང༌། གཞན་ཡང་རི་རབ་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་

གྲངས་དང་མཉམ་པའི་ཕྱག་རྒྱ་རྣམས་སྔར་བཞིན་བསྒྱུར་ནས་སྙོམས་པར་ཞུགས་ཏེ་

624

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་སྔར་ལྟར་བསྐྱེད་ཅེས་པ་ཙམ་ཞིག་བཤད་ལ། རྗེས་བུས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་ལ་སྙོམས་འཇུག་བྱེད་ཚུལ་གསལ་བར་མ་གསུངས་སོ། །
འོན་ཀྱང་དོགས་པའི་གནས་ཅུང་ཟད་ཅིག་དཔྱད་ན། འོན་ཏེ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་ལ་སྙོམས་འཇུག་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན། རྣལ་འབྱོར་པ་རང་གི་ལུས་རགས་པ་འདིས། བྱེད་པ་ཡིན་ནམ། གལ་ཏེ་སྟོང་གཟུགས་ཡབ་ཡུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཡབ་

ཏུ་རྣལ་འབྱོར་པ་རང་ཉིད་གྱུར་བ་དེས་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྙམ་ན། དང་པོ་དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་གཟུགས་སྣ་ཚོགས་ཡུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཡུམ་དེ་ནི་
སྒྲིབ་ཐོགས་མེད་པའི་འཇའ་ལུས་ཀྱི་སྐུ་ཡིན་པས་རྣམ་སྨིན་གྱི་ལུས་རགས་པའི་དེས་
སྙོམས་འཇུག་བྱེད་པ་འོང་དོན་མེད་པས་ཕྱི་མ་ལྟར་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྣལ་འབྱོར་པ་རང་ཉིད་དུས་འཁོར་ཡབ་ཡུམ་གྱི་སྐུར་གྱུར་པ་སྟོང་གཟུགས་ཁྱབ་པར་སྤྲོས་པའི་
ཡུམ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་རི་རབ་ཀྱི་རྡུལ་གྱི་གྲངས་དང་མཉམ་པ་ལ་རང་ཉིད་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཡབ་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་གྱུར་པ་རི་རབ་ཀྱི་རྡུལ་གྱི་གྲངས་དང་མཉམ་པས་
སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ནི་དབང་རྣོན་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་རི་རིབ་ཀྱི་རྡུལ་དང་མཉམ་པ་ལ་
སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་སྙོམས་འཇུག་བྱས་པ་ལས། ཁམས་ཞུ་བའི་བདེ་བ་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་ནི་རྣལ་འབྱོར་པ་རང་ཉིད་དུས་འཁོར་ཡབ་ཡུམ་གྱི་སྟོང་
གཟུགས་སུ་གྱུར་པ་རྣམས་སྙོམས་འཇུག་བྱེད་ཚུལ་ལ་དམིགས་ནས་རྗེས་ཆགས་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པས་ལུས་རགས་པ་འདིའི་སྤྱི་བོ་ནས་དཔྲལ་བ་དང་དེ་ནས་
མགྲིན་པ་སོགས་ནས་རྡོ་རྗེ་ནོར་བུའི་རྩེ་བར་བབས་པའི་དགའ་བ་བཞི་དང་བཅུ་དྲུག་སོགས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །

625

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དེ་ལྟར་ན་རྗེས་དྲན་གྱི་སྐབས་སུ་དབང་པོ་རབ་ཀྱིས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོའི་སྒོ་
ནས་བདེ་བ་སྐྱེད་པའི་ཐབས་ཀྱི་དམིགས་པ་ལ་ཡང་ཡང་སྦྱོང་ཞིང་ཕྱག་རྒྱ་གཞན་གཉིས་ལ་ཡང་བརྟེན་ནས་བོགས་འབྱིན་པ་ཡིན་ཏེ། ཐུགས་རྡོ་རྗེ་རྗེས་དྲན་དང་ཡེ་
ཤེས་རྡོ་རྗེ་ཏིང་ངེ་འཛིན་འཆད་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། གཟུགས་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་
པས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཞུ་བ་དང་མཆོག་གི་བདེ་བ་ལ་གནས་རྡོ་རྗེ་ཡང་དག་
བསླབ་པ་ཡང༌། ཞེས་རྒྱུད་འདིའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་གཙོ་བོས་ཐུགས་རྡོ་རྗེ་རྗེས་དྲན་གྱི་སྐབས་འདིར་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོའི་གཟུགས་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པས་རྣལ་
འབྱོར་པ་རང་གི་རྡོ་རྗེ་བསླབ་པ་དང༌། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁམས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་

ཞུ་བ་དང༌། ཁམས་ཞུ་བ་དེ་ལས་མཆོག་གི་བདེ་བ་ལ་གནས་པར་བྱའོ། །
གལ་ཏེ་གདུལ་བྱའི་གཙོ་བོ་དེས་ཅི་སྟེ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོའི་གཟུགས་ལ་རྗེས་ཆགས་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་ཁམས་བྱང་སེམས་ཞུ་བའི་དགའ་བཞི་སྐྱེས་པར་མ་གྱུར་ན་དེའི་ཚེ་པདྨར་རྡོ་རྗེའི་སྒྲའམ་ཞེས་པ་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱའི་པདྨར་རྡོ་རྗེ་དལ་བུས་བསྐྱོད་པ་དག་གིས་བྱའོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་ཡིན་ཞིང༌། རྒྱུད་
འདིའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་གཙོ་བོ་ནི་དབང་པོ་རབ་ཉིད་ཡིན་པས་སོ། །དབང་པོ་འབྲིང་དང་དམན་པ་གཉིས་ཀྱིས་ནི་རིམ་པ་བཞིན་གཙོ་བོར་ཡེ་རྒྱ་དང་ལས་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡས་བབས་དང་མས་བརྟན་གྱི་དགའ་བཞི་བསྐྱེད་ནས་བདེ་སྟོང་སྦྱོར་བ་
དང༌། རྣལ་འབྱོར་པ་རང་ཉིད་སྟོང་གཟུགས་ཡབ་ཡུམ་གྱི་སྐུར་ཤར་བའི་ཡུམ་ཕྱག་
རྒྱ་ཆེན་མོ་ལའང་རྗེས་ཆགས་ཡང་ཡང་སྒོམ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །
གང་ཟག་གསུམ་ཆར་གྱིས་རྗེས་དྲན་གྱི་སྐུ་གྲུབ་པ་དང་མ་གྲུབ་པའི་གནས་

626

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་ནང་གི་གཏུམ་མོ་དང་ལས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེ་ཆེན་དྲངས་ཏེ་སྟོང་ཉིད་དང་སྦྱར་བའི་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་སྒོམ་པ་རྣམས་ནི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བའི་སྐད་ཅིག་མ་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་སྐྱེ་བའི་རིག་འདྲའི་རྒྱུ་དང་རྒྱུད་སྨིན་བྱེད་ཡིན་ཞིང༌། རྗེས་དྲན་གྱི་སྟོང་གཟུགས་ཕྱག་
རྒྱ་ཆེན་མོ་ནི་སྦས་རྒྱུད་པའི་ལམ་སྲོལ་གཞན་རྣམས་ལས་མ་བཤད་པའི་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པས་སྟོང་གཟུགས་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་ལ་ཆེས་ཆེར་བྱ་དགོས་སོ། །
བཞི་པ་ཕྱག་རྒྱ་གཉིས་བསྟེན་པའི་ཚུལ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་བསྟན་པའི་ཚུལ་ནི། དེ་ཡང་བསྐྱེད་རིམ་མཐར་ཕྱིན་པ་སྔོན་དུ་སོང་བ་དང་ཁྱད་པར་
དུ་ཡང་སྲོག་གཟུགས་གྲུབ་པ་སྔོན་དུ་སོང་བས་བསམས་པ་ཙམ་གྱིས་གསལ་བར་

སྣང་བའི་གསལ་སྣང་འབྱུང་བས་རང་ཉིད་དུས་འཁོར་ཡབ་ཡུམ་དུ་གསལ་བར་བལྟས་ལ་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་ཀའི་དཔྲལ་བར་ཟླ་བ་ལ་ༀ་དཀར་པོ། མགྲིན་པར་ཉི་མ་ལ་
ཨཱཿདམར་པོ། ཐུགས་ཀར་སྒྲ་གཅན་ལ་ཧཱུཾ་ནག་པོ། ལྟེ་བར་དུས་མེ་ལ་ཧོཿ སེར་པོ། གསང་གནས་སུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་སྭཱ་སྔོན་པོ། གཙུག་ཏོར་དུ་ནམ་མཁའི་
དཀྱིལ་འཁོར་ལ་ཧཱ་ལྗང་གུ་དགོད། དེ་ནས་རང་གི་གསང་གནས་མི་དམིགས་པའི་ངང་ནས་ཧཱུཾ་ལས་བྱུང་བའི་རྡོ་རྗེ་སྔོན་པོ་རྩེ་ལྔ་པ་ལྟེ་བར་ཨཱཿ ལས་བྱུང་བའི་པདྨ་འདབ་མ་བརྒྱད་པས་མཚན་པ། ཡུམ་གྱི་གསང་གནས་མི་དམིགས་པའི་ངང་ལས་ཨཱཿ ལས་བྱུང་བའི་པདྨ་དམར་པོ་འདབ་མ་བརྒྱད་པ་ཧཱུཾ་ལས་བྱུང་བའི་རྡོ་རྗེས་མཚན་པ་བསྒོམས་ལ་སྙོམས་འཇུག་བྱེད་པའི་ཚུལ་ལ་རྩེ་གཅིག་དུ་དམིགས་ནས་སྒོམ་པ་ཡིན་

627

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ལ། དེ་ལྟར་བསྒོམས་པས་ཁམས་བྱང་སེམས་ཞུ་བ་དཔྲལ་བ་ནས་རྡོ་རྗེ་ནོར་བུའི་རྩེ་བར་འོངས་པ་འཛག་མེད་དུ་བཅིངས་པས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་སྐྱེས་པའི་བར་ཡས་
བབས་ཀྱི་དགའ་བ་བཞི་དང་རྡོ་རྗེ་ནོར་བུའི་རྩེ་ནས་གཙུག་ཏོར་གྱི་བར་དུ་གྱེན་དུ་ལོག་
པའི་མས་བརྟན་གྱི་དགའ་བཞི་བསྐྱེད་དེ་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་རང་
བཞིན་དུ་གྱུར་པ་དེས་རང་དུས་སུ་ཤར་བའི་སྟོང་གཟུགས་རྗེས་མཐུན་པའམ་མཚན་ཉིད་པ་སྐབས་སུ་གང་བབ་པ་དེ་དང་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་
ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་བཞག་ནས་སྒོམ་པར་བྱེད་ཅིང༌། སྟོང་གཟུགས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་དངོས་གནས་ལ་མ་གྲུབ་པའི་དུས་སུ་ཡིན་ན་དེ་དངོས་གནས་ལ་གྲུབ་ཀྱི་བར་ལ་ནང་གི་ཏིང་
ངེ་འཛིན་དང་ཕྱག་རྒྱ་གཉིས་སྦྲགས་ནས་ཕན་ཚུན་གཅིག་གིས་ཅིག་ཤོས་ལ་བོགས་དབྱུང་གིན་བསྒོམ་པར་བྱ་སྟེ།
དེ་ལྟར་ཡང་ནཱ་རོ་པ་ཆེན་པོས། བསྒོམ་བྱ་ཞེས་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་སྟེ་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ལ་སོགས་པ་ལྷའི་རྣམ་པས་སྦྱངས་ནས་དཀྱིལ་

འཁོར་གྱི་འཁོར་ལོ་ཇི་ལྟ་བར་གསལ་བར་བྱས་ཏེ་སྲུབ་ཅིང་སྲུབ་པའི་སྦྱོར་བས་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་མེ་སྦར་ཏེ་ཇི་སྲིད་དུ་ཧཾ་ཡིག་བསྲེགས་པ་འཛག་པ་ན་རི་བོང་ཅན་དཔྲལ་བ་ནས་མགྲིན་པ་དང་སྙིང་ག་དང་ལྟེ་བ་དང་རྡོ་རྗེ་དང་པདྨའི་ལྟེ་བར་འོངས་པའི་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོའི་ཡུལ་དང་དབང་པོ་མཐའ་དག་བདེ་བ་ཆེན་པོར་རོ་མཉམ་
པའི་གོ་འཕང་ལ་གང་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པར་གྱུར་ཏེ་དེའི་རང་བཞིན་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་པར་གྱུར་ནས་ཇི་སྲིད་དུ་དཔལ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་མངོན་ད?་ཕྱོགས་པར་གྱུར་པའི་བར་དུ་གནས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཏེ། དེ་ཡང་

628

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ཡེ་རྒྱ་ལ་སྦྱར་བ་ལྟར་ལས་རྒྱ་དང་ནང་གི་གཏུམ་མོ་སྒོམ་པ་ལ་ཡང་སྦྱོར་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་བསྟེན་པའི་ཚུལ་ནི། བསྟེན་བྱ་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ནི་
རྒྱུད་ནས་བཤད་པའི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་སྟེ། བརྟག་གཉིས་ལས། རྙེད་པ་དེ་ཡང་མིག་ཡངས་མ། །གཟུགས་དང་ལང་ཚོས་རྣམ་པར་བརྒྱན། །སིཧླ་ག་བུར་ཡང་དག་ལྡན། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱིས་རྣམ་པར་སྦྱང༌། །

ཞེས་གསུངས་པའི་རྡོ་རྗེ་སྙིང་འགྲེལ་ལས། ཕྱག་རྒྱའི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པ་
ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་མིག་དཀར་དམར་འབྱེད་པ་ལ་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཡངས་པ་རྐེད་པ་རྡོ་རྗེ་ལྟར་འདུག་པ། ལོ་བཅུ་གཉིས་སམ་བཅུ་དྲུག་ལོན་ནས་ཁྲག་འབྱུང་བའི་དུས་ལ་བབ་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་བདེ་བ་ལ་དགའ་བ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་ཕྱག་རྒྱ་དེ་ཡང་སྦྱར་བར་བྱ་སྟེ། ཞེས་ཕྱག་རྒྱའི་མཚན་ཉིད་དང་དེ་སྦྱང་དགོས་པར་གསུངས་ནས། སྦྱོང་ཚུལ་ནི་རྒྱུད་ལས། དགེ་བ་བཅུ་ལས་བརྩམས་ནས་ནི། །དེ་ལ་ཆོས་ནི་རབ་ཏུ་བསྟན། །ལྷ་ཡི་གཟུགས་སུ་བསམ་པ་དང༌། །དམ་ཚིག་སེམས་ཀྱང་གཅིག་པ་ཉིད། །ཅེས་དགེ་བ་བཅུ་ལ་སློབ་པ་ནས་བརྩམས་ཏེ་ཐུན་མོང་གི་ལམ་གྱིས་རྒྱུད་

སྦྱངས་ལ། དེ་ནས། དེ་ལ་ཆོས་ནི་རབ་ཏུ་བསྟན། །ཅེས་པ་ལྟར་དབང་བསྐུར་ནས་སྣོད་རུང་དུ་བྱས་ཏེ་རྒྱུད་དོན་བཤད་ནས་ཇི་ལྟར་འཚམ་པ་རེ་ཤེས་པར་བྱས་ལ་སྡོམ་པ་དང་དམ་ཚིག་དང་ལྡན་པར་བྱ་ཞིང༌། ལྷའི་གཟུགས་སུ་བསམ་པའི་ལྷའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་བསླབ་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་འདོད་པའི་སྒྱུ་རྩལ་ལ་མཁས་པ་དང༌། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་ལྟ་བ་ཕུ་ཐག་ཆོད་པ་དང་ལྡན་པ་སོགས་སུ་སྦྱངས་ཏེ་དེ་ནས་དེ་ལྟར་

629

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

སྦྱངས་པའི་ཕྱག་རྒྱ་མ་དེ་རྒྱུད་ནས་བཤད་པའི་ཆོ་ག་བཞིན་དུ་བསྟེན་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་དུ་མ་སྦྱངས་ན་ཉེས་དམིགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་སྟེ། དེའི་མཇུག་ཉིད་དུ་རྒྱུད་ལས། མི་མོ་གང་ཞིག་མ་སྦྱངས་པར། །ཀྱེ་རྡོ་རྗེ་ལ་སྦྱོར་བ་དེ། །དམ་ཚིག་ཉམས་ཏེ་རླག་འགྱུར་བས། །དེ་དག་སྦྱང་ཕྱིར་ཆོས་བསྟན་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཉེས་དམིགས་
ཤེས་པར་བྱས་ལ། རླུང་སྟོབས་སམ་མན་ངག་གིས་ཐིག་ལེ་མི་འཆོར་བ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་ཕྱག་རྒྱ་སྦྱང་བ་མ་བྱས་པར་བུད་མེད་གང་བྱུང་བྱུང་ལ་འབྱོལ་ཉོག་ཏུ་སྤྱོད་པ་སོགས་མི་བྱའོ། །
དེ་ཡང་ཕྱག་རྒྱ་མ་དེ་རྒྱུད་ནས་བཤད་པའི་ཆོ་ག་བཞིན་དུ་བསྟན་ཚུལ་ནི་སྒྲུབ་ལེའི་བརྒྱ་བཅུ་པའི་འགྲེལ་པར་རྩ་རྒྱུད་དྲངས་པ་ལས། བཅུ་དྲུག་ལོ་ལོནརིགས་ཅན་མ། །གཟུགས་དང་ལང་ཚོས་བརྒྱན་པ་ལ། །དང་པོར་ལེགས་པར་བསླབ་བྱས་ནས། །དབང་བསྐུར་ནས་ནི་སྒྲུབ་པ་བརྩོམ། །སྐུ་གསུང་ཐུགས་དང་ཆགས་པ་ནི། །དཔྲལ་བ་ལ་སོགས་རྣམས་ལ་དགོད། །སྭཱཧཱ་གསང་བ་གཙུག་ཏོར་ཆེར། །དེ་ནས་པདྨ་རྣམ་པར་སྦྱང༌། །ཨཱཿཡིས་པདྨ་འདབ་བརྒྱད་པ། །ཧཱུཾ་ཡིག་གིས་ནི་རྡོ་རྗེར་ལྡན། །དེ་ལྟར་རྡོ་རྗེ་དང་བཅས་པའི། །ཤེས་རབ་པདྨ་བསྐྱོད་རྒྱུ་ལས། །ཧཱུཾ་གིས་རང་གི་རྡོ་རྗེ་ནི། །རྩེ་མོ་ལྔ་པ་རྣམས་པར་བསྒོམ། །དེ་དབུས་པདྨ་འདབ་བརྒྱད་པ། །ཨཱཿཡིག་གིས་ནི་རབ་ཏུ་བརྟག །དེ་ལྟར་རྡོ་རྗེ་པདྨ་དང༌། །བཅས་པ་བྱས་ནས་པདྨར་གཞུག །དེ་ནས་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པའི་བསྙེམས། །འཛིན་ཅིང་རྣལ་འབྱོར་ཧཱུཾ་ཕཊ་བྱ། །བྷ་གར་ལིངྒ་རབ་བཀོད་ནས༌། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་སྤྲོ་མི་བྱ། །ཁམས་གསུམ་པོ་ནི་མ་ལུས་པའི། །སངས་རྒྱས་གཟུགས་ནི་བསྒོམ་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བྱ་

630

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

སྟེ། རང་དང་ཕྱག་རྒྱ་དུས་འཁོར་ཡབ་ཡུམ་དུ་གསལ་ཞིང་ང་རྒྱལ་དང་ལྡན་པའི་དཔྲལ་བ་སོགས་གནས་དྲུག་ཏུ་སྐུ་གསུང་ཐུགས་དང་ཞེས་པ་ནས། གཙུག་ཏོར་ཆེར་ཞེས་པའི་བར་གྱིས། བསྟན་པ་ལྟར་རིགས་དྲུག་གི་ས་བོན་དགོད་པ་དང༌། དེ་ནས་པདྨ་རྣམ་པར་སྦྱང༌། །ཞེས་པ་ནས། ཨཱཿ ཡིག་གི་ནི་རབ་ཏུ་བརྟག །ཅེས་པའི་
བར་གྱིས་བསྟན་པ་ལྟར་མཁའ་གསང་བྱིན་གྱིས་བརླབ་པ་རྣམས་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
ཕྱག་རྒྱའི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང༌། དེ་ནས་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པའི་བསྙེམས། །ཞེས་པ་ལྟར་རང་དང་ཕྱག་རྒྱ་གཉིས་ཀ་ལྷའི་ང་རྒྱལ་དང་ལྡན་པར་བྱས་ཏེ། དེ་ལྟར་རྡོ་རྗེ་པདྨ་དང་བཅས་པ་བྱས་ནས་པདྨར་གཞུག །ཅེས་དང༌། བྷ་གར་ལིངྒ་རབ་བཀོད་ནས། །ཞེས་པ་ལྟར་རང་གི་གསང་གནས་ཧཱུཾ་ལས་རྡོ་རྗེར་བསྐྱེད་པ་པདྨས་མཚན་པའམ་བཅས་པའི་ལིངྒ་དེ་ཡང་ཡུམ་གྱི་བྷ་ག་པདྨར་གཞུག་ཅིང་རབ་ཏུ་བཀོད་ནས། རྣལ་འབྱོར་པས་ཧཱུཾ་ཕཊ་བྱ་ཞེས་པའི་ཕཊ་ཀྱི་ཁམས་བྱང་སེམས་རྡོ་
རྗེ་ནོར་བུའི་བར་ཕབ་པའི་ཡས་བབས་ཀྱི་དགའ་བ་བཞི་བསྐྱེད་ནས། བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་སྤྲོ་མི་བྱ། །ཞེས་པ་ལྟར་ནོར་བུའི་རྩེ་ནས་བྱང་སེམས་ཕྱིར་མི་འཛག་པར་བྱས་ཏེ། ཧཱུཾ་ཕཊ་ཀྱི་ཧཱུཾ་གི་དོན་རླུང་སེམས་འདྲེས་པའི་ཐིག་ལེ་གྱེན་དུ་དྲངས་པའི་
མས་བརྟན་གྱི་དགའ་བ་བཞི་བསྐྱེད་དེ་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་བདེ་བ་ཆེན་པོར་སྐྱེས་
པ་དེས་རང་དུས་སུ་ཤར་བའི་སྟོང་གཟུགས་དུས་འཁོར་ཡབ་ཡུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་དེ་
སྟོང་གཟུགས་རྗེས་མཐུན་པ་ཡིན་ན་སྟོང་གཟུགས་དེ་ཉིད་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་འཇོག་པ་དང༌། དངོས་གནས་ལ་གྲུབ་པའི་སྟོང་གཟུགས་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ན་རང་ཉིད་དུས་འཁོར་ཡབ་ཡུམ་གྱི་སྐུར་གྲུབ་པ་ལ་སྙོམས་འཇུག་བྱེད་པ་ལ་དམིགས་

631

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ནས་རྗེས་ཆགས་ཉིད་བྱ་ཞིང༌། གཞན་ཡང༌། ཁམས་གསུམ་པོ་ནི་མ་ལུས་པའི། །སངས་རྒྱས་གཟུགས་སུ་བསྒོམ་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཁམས་གསུམ་མ་ལུས་པ་སྟོང་གཟུགས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུས་གང་བར་སྤྲོ་ཞིང་བསྒོམ་
པར་ཡང་བྱའོ། །དེ་ཡང་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་འདི་བསྟེན་པའི་ཚེ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་ནི་རྡོ་རྗེ་སྙིང་འགྲེལ་ལས། འདི་འདྲའི་མི་མོ་ལེགས་རྙེད་ནས། །བས་མཐའ་དག་ཏུ་གནས་བྱས་ལ། །བཟའ་བཏུང་རྣམ་མང་སྟ་གོན་བྱ། །གླུ་དང་སིལ་སྙན་གར་དང་ནི། །ལུས་ལ་རྒྱན་ལེགས་གདགས་པ་དང༌། །མེ་ཏོག་དག་དང་དྲི་དང་ནི། །བཟང་པོའི་གནས་ལས་ལེགས་འཁོད་ལ ཡང་དག་ཡེ་ཤེས་སྣང་བར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་རྡོ་རྗེ་སྙིང་འགྲེལ་ལས། ཡང་ན་བདག་གི་ནུས་པ་ཡིས། །ལྷ་དང་ལྷ་མིན་མི་རྣམས་དང༌། །གནོད་སྦྱིན་མི་འམ་ཅི་ལས་ཀྱང༌། །ཕྱག་རྒྱ་བཀུག་ལ་བརྟག་པར་བྱ། །ཞེས་ལྷ་མོ་ལ་སོགས་པ་དེ་རྣམས་ནུས་པས་བཀུག་སྟེ་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱར་རུང་མི་རུང་
བརྟགས་ནས་རུང་བ་རྣམས་ལའང་ཕྱག་རྒྱ་འཚོལ་བར་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །
གསུམ་པ་ཞར་བྱུང་རྒྱུད་ནས་བཤད་པའི་ཕྱག་རྒྱ་བཞིའི་རྣམ་གཞག་ནི། ཡེ་ལེའི་དོན་བཞི་པ་ལས། འགྱུར་བ་མེད་པའི་བདེ་བའི་འབྲས་སྟེར་ཕྱག་རྒྱ་བཞི་པོ་རྣམས་གྲོང་དང་འབྲོག་དགོན་དུར་ཁྲོད་དང༌། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱག་རྒྱ་བཞི་ནི་ལས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་དང༌། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་དང༌། དམ་ཚིག་གི་ཕྱག་རྒྱ་དང་བཞི་ཡིན་ལ། དེ་
ལ་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ནི་དབང་མདོར་བསྟན་གྱི་ནཱ་རོ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། ལས་ཀྱི་ཕྱག་
རྒྱ་ནི་ནུ་མ་དང་སྐྲར་ལྡན་པ་འདོད་པའི་ཁམས་ཀྱི་བདེ་བའི་རྒྱུའོ། །
ལས་ནི་ཙུམྦྷ་ན་དང་འཁྱུད་པ་དང་གསང་བར་རེག་པ་དང་རྡོ་རྗེ་སྐྱོད་པ་ལ་

632

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

སོགས་པ་བྱ་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཏེ། དེ་ཡིས་ཉེ་བར་མཚོན་པའི་ཕྱག་རྒྱ་ནི་ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད་པ་མོ་ཡིན་ལ། ཡིད་ཆེས་པ་ནི་འདིར་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་མཚོན་པར་བྱེད་པ་སྟེ། ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱའི་ངོ་བོ་ནི་ནུ་མ་དང་སྐྲར་ལྡན་པ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་བསགས་པའི་ལུས་དང་ལྡན་པའི་བུད་མེད་ཀྱི་རྣམ་པའོ། །དེ་ལས་ཀྱི་
ཕྱག་རྒྱར་འཇོག་པའི་ལས་ནི་ཙུམྦྷ་ནའོ་བྱེད་པ་དང༌། རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་འཁྱུད་པ་དང༌། གསང་གནས་ལ་རེག་པ་དང༌། རྡོ་རྗེ་སྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ལ། ལས་དེ་ཡིས་ཡིད་ཆེད་པ་ཉེ་བར་མཚོན་པར་བྱེད་པ་ཕྱག་རྒྱའི་དོན་ཡིན་པས་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་མོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་ཡིད་ཆེས་པ་དེ་གང་ཡིན་སྙམ་ན། ཡིད་ཆེས་པ་ནི་རང་དབང་དུ་བྱས་ན་འགྱུར་བ་སྟེ་འཛག་པའི་བདེ་བ་ཡིན་ལ་དེ་སྐྱེད་ཅིང་མཚོན་པར་བྱེད་པའོ། །
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ནི་འགྲེལ་བ་དེ་ཉིད་ལས། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ནི་རང་གི་སེམས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བཏགས་པ་སྣ་ཚོགས་ཡུམ་ལ་སོགས་པ་ལྷ་མོའི་རང་བཞིན་
ཞེས་པ་ནས་ཡིད་ཆེས་པ་ནི་འདིར་གཡོ་བའི་བདེ་བ་མཚོན་པར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་གསུངས་པ་ལྟར་རྣལ་འབྱོར་པ་རང་གི་རྟོག་པས་བཏགས་ནས་
བསྒོམས་པའི་ཕྱག་རྒྱ་སྣ་ཚོགས་ཡུམ་ལ་སོགས་པ་ལྷ་མོའི་རྣམ་པའོ། །དེའི་ཡིད་ཆེས་པ་ནི་དེ་དང་སྙོམས་འཇུག་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པར་བསྒོམས་པས་ཕྱག་རྒྱའི་རང་དབང་དུ་བྱས་ན་བྱང་སེམས་ལུས་ཀྱི་གནས་གཞན་ནས་གཞན་དུ་གཡོ་བར་
བྱེད་པའོ། །ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་ནི་འགྲེལ་པ་དེ་ཉིད་ལས། ཆེན་པོ་ཡང་འདི་ཡིན་ལ་ཕྱག་རྒྱ་ཡང་ཡིན་པས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོའ། །ོསླར་ཡང་འདིའི་ཆེན་མོ་ཉིད་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་

633

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།
ཅད་ཀྱི་མཆོག་དང་ལྡན་པ་ཉི་ཚེ་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཡིན་ལ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྡོ་རྗེ་
འདིས་རྒྱས་འདེབས་པའི་ཕྱིར་ཕྱག་རྒྱ་སྟེ། ཡིད་ཆེས་པ་ནི་འདིར་རང་གི་སེམས་
ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བཏགས་པའི་ཆོས་དང་བྲལ་བ་དུ་བ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་མ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་རང་གི་སེམས་རབ་ཏུ་གསལ་བ་རྣལ་འབྱོར་པས་རྟགས་པར་བྱ་བ་ཕྲ་ཕབ་པ་ལྟ་བུའོ། །འབྲས་བུའི་ངོ་བོ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ནི་མུདཾ་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དེ། ར་ཏི་གང་བའི་གནས་སྐབས་མི་གཡོ་བའི་སྦྱོར་བས་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ཀུན་ནས་སྟེར་བའོ་ཞེས་པ་ཕྱག་རྒྱའོ། །འདིའི་ཆེན་པོ་ཉིད་ཀྱང་སྤངས་པ་ཆེན་པོ་ཉིད་དང་རྟོགས་པ་ཆེན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །དེ་ལ་སྤངས་པ་ཆེན་
པོ་ཉིད་ནི་བག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པའི་མཚན་ཉིད།
ཅེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་ཏེ་དེ་དག་གི་དོན་ཅུང་ཟད་ཅིག་བཤད་ན། ཆེན་པོ་ཡང་
ཡིན་ལ་ཕྱག་རྒྱ་ཡང་ཡིན་པས་ན་ཕྱག་རྒྱ་ཆེ་མོ་ཞེས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོའི་སྒྲ་དོན་བཤད་ནས། སླར་ཡང་ཞེས་པ་ནས། ཉིད་ཡིན་ལ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ཆེན་མོའི་དོན་འཆད་པ་ནི། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་ཞེས་པའི་ཆེན་མོའི་དོན་ཉིད་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་དང་ལྡན་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་ཉིད་ཚེ་བ་མ་ཡིན་པ་ཁམས་གསུམ་མ་ལུས་པ་ཁྱབ་པར་སྤྲོས་པས་ཆེ་བ་དང༌། དེ་རྣམས་ཀྱང་ཡབ་ཡུམ་ཞལ་སྦྱོར་གྱི་རྣམ་

པ་ཅན་དུ་ཡོད་པའི་ཡུམ་རྣམས་མཚོན་པའི་དོན་དུའོ་ཞེས་པའོ། །
དེ་ཡང་ཁམས་གསུམ་མ་ལུས་པར་ཁྱབ་པར་སྤྲོས་པའི་སྟོང་གཟུགས་དུས་
ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཡབ་ཡུམ་ཞལ་སྦྱོར་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཡུམ་རྣམས་ཕྱག་རྒྱར་འཇོག་པ་
ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྡོ་རྗེ་ནི་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ཡིན་ལ། བདེ་བ་ཆེན་

634

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

པོ་དེ་ཡུམ་འདིས་སྐྱེད་པ་ལས་འདར་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྒྱས་འདེབས་པའི་ཕྱིར་

རམ་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའོ། །འོ་ན་ཉི་ཚེ་བ་མ་ཡིན་པ་ཁམས་གསུམ་
མ་ལུས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་དང་ལྡན་པའི་སྟོང་གཟུགས་དུས་འཁོར་
ཡབ་ཡུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱིས་ཁྱབ་པ་འདི་ལ་ཡིད་ཆེས་པ་ཅི་ཡོད་སྙམ་ན། ཡིད་
ཆེས་པ་ནི་རྣལ་འབྱོར་པ་རང་གི་སེམས་རྣམ་རྟོགས་གིས་ཡོངས་སུ་བཏགས་པའི་ཆོས་དང་བྲལ་བ། དུ་བ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་མ་སྟེ་རྟགས་བཅུ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་སྟེ་སོང་བའི་རྣལ་འབྱོར་པ་རང་གི་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་རབ་ཏུ་གསལ་བའི་གནས་
སྐབས་སུ་རྣལ་འབྱོར་པས་རྟོགས་ཤིང་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་བྱ་བ་མེ་ལོང་ལ་པྲ་ཕབ་པ་ལྟ་བུ་འདིའོ་ཞེས་པའོ། །
ཡང་སྟོང་གཟུགས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་དེ་འབྲས་བུའི་ངོ་བོ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྟེར་བར་བྱེད་པས་ན་ཕྱག་རྒྱ་ཞེས་བྱའོ། །འོ་ན་འབྲས་བུའི་ངོ་བོ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་གང་ཡིན་སྙམ་ན། འབྲས་བུའི་ངོ་བོ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དེ་ནི་མུདཾ་ཞེས་པའི་དེ་ནི་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་དེའོ། །ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོས་དེ་སྟེར་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་སྙམ་ན། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་དེ་ལ་ར་ཏིའི་དོན་དགའ་ཞིང་རྗེས་སུ་ཆུགས་པར་བྱས་པ་ལས་རྡོ་རྗེ་ནོར་བུའི་རྩེ་ནས་གཙུག་ཏོར་གྱི་བར་ཁམས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་
གང་བའི་གནས་སྐབས་གནས་གཞན་དུ་མི་གཡོ་བར་འཛིན་པའི་སྦྱོར་བས་སྟེར་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ཀུན་ནས་ཏེ་ཡང་དག་པར་སྟེར་རོ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །འབྲས་བུའི་ངོ་བོའི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་འདིའི་ཆེན་པོའི་དོན་ཉིད་ཀྱང་སྤངས་པ་ཆེན་པོ་ཉིད་དང་ཞེས་སོགས་སོ། །མདོར་ན་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་

635

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཆེན་པོ་དངོས་སུ་འདྲེན་པར་བྱེད་པའི་སྟོང་གཟུགས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་ནི་རྗེས་དྲན་གྱི་

སྐབས་ནས་གྲུབ་པའི་སྟོང་གཟུགས་དུས་འཁོར་ཡབ་ཡུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཡུམ་དེ་
ཡིན་པར་འོག་ཏུ་འཆད་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དམ་ཚིག་གི་ཕྱག་རྒྱ་ནི་ནཱ་རོ་པ་ཆེན་པོས། ལས་དང་ཡེ་ཤེས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེ། །དམ་ཚིག་ཅེས་བྱ་འོད་གསལ་རྣམས། །རྒྱུ་དང་བསྒོམ་བྱ་དེ་བཞིན་དུ། །ཐོབ་བྱ་བཞི་པ་འཇིག་པ་མེད། །ཅེས་བཞི་པ་དམ་ཚིག་གི་ཕྱག་རྒྱ་ཐོབ་བྱའི་འབྲས་བུ་འཇིག་པ་མེད་པར་བཤད་པའི་འཇིག་པ་མེད་པ་ནི་མི་འགྱུར་བའི་དོན་ཡིན་པས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའ། །ོབཞི་པ་ཚད་མ་གང་ཡིན་དཔྱད་པ་ནི། རྗེས་བུས་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དུ་གསུངས་ནའང་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ནི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་བྱེད་པ་ཆོས་སྐད་སྤྱི་འགྲོ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རགས་པ་མངོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ནི་འདིར་འོང་དོན་མེད་ལ། སྟོང་ཉིད་ཕྲ་མོ་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ན་འཕགས་པར་འགྱུར་ཞིང༌། སྐབས་འདིའི་རྗེས་དྲན་མཐར་ཕྱིན་ཙམ་གྱི་
རྣལ་འབྱོར་བ་ནི་སོ་སྐྱེ་ཡིན་པས་སོ། །རང་ལུགས་ནི་སྟོང་གཟུགས་མངོན་སུམ་དུ་གསལ་བར་སྣང་ཞིང་དེ་ལ་མི་སླུ་བའི་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཚད་མའོ། །
ལྔ་པ་དག་དབྱེ་ནི། སྒྲུབ་ལེའི་བརྒྱ་བཅོ་ལྔ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། གཡུང་མོ་ལ་ནི་རྗེས་སུ་དྲན་པ་པདྨ་འཛིན་པར་འགྱུར་ཞེས་པ་འདུས་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་སྟེ་
གཡུང་མོ་དབུ་མའི་རྩ་ལ་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དེ་ཡང་རྣམ་པ་བཅུ་སྟེ་འདོད་པའི་གནས་སྐབས་བཅུ་ཡི་དབྱེ་བ་ལས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འདུ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ། ཆུའི་
ཁམས། ལྕཻ། གཟུགས། རྐང་པའི་དབང་པོ། ལེན་པ་སྟེ་ཆོས་དྲུག་དག་པར་བྱེད་ཅིང་

636

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

དབྱེ་ན་འཇིག་རྟེན་པའི་འདོད་ཆགས་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ལ་གནས་སྐབས་བཅུ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་དབུ་མར་གཏུམ་མོ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱི་ནས་གཟུགས་བརྙན་སྒོམ་པ་ལ་དུ་བ་
ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་བཅུའོ། །
དྲུག་པ་འབྲས་བུ་ལ་གཉིས་ལས་དང་པོ་གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི། རང་
ཉིད་སྟོང་གཟུགས་ཀྱི་ལྷར་མཐོང་ཞིང་བ་སྤུའི་ཁུང་བུ་ནས་འོད་ཟེར་དཔག་ཏུ་མེད་པ་
འཕྲོས་པས་ནམ་མཁའི་ཁམས་འགེངས་ཤིང་རང་གི་ལུས་འོད་སྐོར་གྱི་ནང་དུ་ཆུད་

པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡང་སྒྲུབ་ལེའི་བརྒྱ་བཅུ་དགུ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། རྗེས་སུ་དྲན་པ་ལེགས་པར་དག་པ་ཞེས་པ་ལ་འདིར་རྗེས་སུ་དྲན་པ་ཞེས་པ་ནི་གཟུགས་ལ་འཁྱུད་པའི་སེམས་རྣམ་པར་རྟོགས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའོ། །དེའི་ཕྱིར་གོང་
གི་ཚེ་དག་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་འགྱུར་རོ། །ཀྱང་གི་
སྒྲ་ལས་བ་སྤུའི་ཁུང་བུ་ནས་འོད་ཟེར་ལྔ་འཕྲོ་ཞིང་ངེས་པར་རྒྱུའོ། །ཡེ་ཤེས་གཟུགས་ལས་སོ་ཞེས་པ་སྟོང་པའི་གཟུགས་ལས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ་མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་ནི། འདུ་ཤེས་ཕུང་པོའི་སྡེ་ཚན་གྱི་ཆོས་

དྲུག་པོ་དེ་སྒྲེིབ་བྲལ་དུ་གྱུར་པ་སྣང་བ་མཐའ་ཡས་སོགས་དྲུག་འགྲུབ་པའོ། ། ། །

༼བསྒྲུབ་བྱ་ཏིང་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་བཤད་པ།༽
༈ གཉིས་པ་བསྒོམས་པས་འགྲུབ་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་

ལ་དྲུག །ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་མཚན་དོན། བསྒོམ་པའི་དུས་མཚམས། བསྒོམས་པའི་ཡན་ལག་གི་ངེས་པ ཚད་མ་གང་ཡིན་དཔྱད་པ། དག་དབྱེ། འབྲས་བུའོ། །
དང་པོ་ནི། སྟོང་གཟུགས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་ལས་འགྱུར་

637

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

བ་མེད་པའི་བདེ་བ་ཐོབ་སྟེ་རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྡན་གྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་མི་འགྱུར་བའི་
བདེ་བ་དབྱེར་མེད་པ་ལ་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པས་ན་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྒྲུབ་ལེའི་བརྒྱ་བཅུ་བདུན་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཤེས་རབ་ཐབས་ཀྱི་བདག་

ཉིད་ཀྱི་ནི་ཞེས་པ་ཤེས་བྱ་དང་ཤེས་པ་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པར་གྱུར་པ་སྟེ་འགྱུར་མེད་བདེ་བའི་དབང་གིས་ཡེ་ཤེས་གཟུགས་ལ་ཏིང་ངེ་འཛིན་ནོ། །ཞེས་དང༌། བདེ་མཆོག་སྟོད་འགྲེལ་ལས་ཀྱང༌། དེ་ནས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདོད་པའི་ལྷ་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་ལས་གང་ཞིག་འགྱུར་བ་མེད་པའི་བདེ་བ་ཐོབ་པ་སྟེ། དེ་ལ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་སེམས་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་དང་བྲལ་བ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་བརྗོད་དོ་ཞེས་སོ། །
གཉིས་པ་བསྒོམ་པའི་དུས་མཚམས་ནི། རྗེས་དྲན་གྱི་སྐུ་གྲུབ་ནས་ལས་དང་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་དང་ནང་གི་གཏུམ་མོ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡས་བབས་མས་བརྟན་གྱི་

དགའ་བ་བཞིའི་རྗེས་དྲན་གྱི་ལམ་ལ་ལེགས་པར་སྦྱངས་ཏེ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་
སྐྱེད་ནུས་ཀྱི་རྒྱུད་སྨིན་པར་བྱས་ཤིང༌། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་ལ་རྗེས་ཆགས་གོམས་པར་
བྱས་པའི་མཐུས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་འདྲེན་ནུས་པ་ནས་བསྒོམས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་སྒྲུབ་ལེའི་བརྒྱ་བཅུ་གསུམ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་ནས་སྒྲུབ་པ་ཆེན་པོ་ནི་ཤེས་རབ་སྦྱར་ལ་གང་གི་ཚེ་འཕོ་བ་མེད་པའི་བདེ་བར་འགྱུར་བ་དེའི་ཚེ་ངེས་པར་སྒྲུབ་པ་ཆེན་པོ་སྟེ། ཕྲ་མོའི་རྣལ་འབྱོར་དག་ལས་ཞེས་པ་ངེས་པའི་དོན་
གྱི་ཤིན་ཏུ་ཡིད་བཟང་མའི་རྩའི་སྟེང་དུ་ཁུ་བ་ཡང་དག་པར་སྦྱོར་བ་ལས་སྒྲུབ་པ་ཆེན་པོར་གསུངས་ཏེ། ཞེས་ཤེས་རབ་ཕྱག་རྒྱ་མ་ལ་མཉམ་པར་སྦྱར་བ་ལ་གང་གི་ཚེ་

638

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ཐིག་ལེ་གནས་གཞན་དུ་འཕོ་བ་མེད་པ་ལ་བརྟེན་པའི་འགྱུར་བ་མེད་པའི་བདེ་བ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དེའི་ཚེ་སྟེ་དེའི་དུས་སུ་ངེས་པར་ཏེ་གདོན་མི་ཟ་བར་སྒྲུབ་པ་ཆེན་པོའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་བསྒོམ་པར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
འོ་ན་སྒྲུབ་པ་ཆེན་པོའི་ངོ་བོ་ཇི་ལྟ་བུ་སྙམ་ན། དེ་ནི་ཕྲ་མོའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་དྲང་དོན་བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ་དང་ངེས་དོན་རྫོགས་པའི་རིམ་པ་གཉིས་སུ་བཤད་པ་དག་ལས་ངེས་པའི་དོན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཤིན་ཏུ་ཡིད་བཟང་མ་དབུ་མའི་རྩའི་སྟེང་དུ་
སྟེ་ནང་དུ་ཁུ་བ་ཁམས་དཀར་དམར་ཡང་དག་པར་སྦྱར་བ་གནས་གཞན་དུ་འཕོ་བ་མེད་པ་ལས་བྱུང་བའི་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ནི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་

སྒྲུབ་པ་ཆེན་པོར་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །
གསུམ་པ་བསྒོམས་པའི་ཡན་ལག་གི་ངེས་པ་ལ་གསུམ། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་གི་ངོ་བོ། དབྱེ་བ། ཇི་ལྟར་སྒོམ་པའི་ཚུལ་ལོ། །
དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྡན་གྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་དང༌།

ཤེས་པ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཐམས་ཅད་སྒྲིབ་བྲལ་དུ་ཟ་བར་བྱེད་ནུས་པ་གསེར་གྱི་རྩིའི་དངུལ་ཆུ་ལྟ་བུ་
སྟེ། འགྲེལ་ཆེན་སྔར་དྲངས་པ་ལྟར་ཤེས་རབ་ཐབས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་ནི་ཞེས་པ་ཤེས་བྱ་དང་ཤེས་པ་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པར་གྱུར་བ་སྟེ་འགྱུར་བ་མེད་པའི་དབང་གིས་གཟུགས་ལ་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཏོ། །ཞེས་དང༌། འདུས་པ་ཕྱི་མ་ལས། ཤེས་རབ་ཐབས་ནི་སྙོམས་འཇུག་པས། །དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་མདོར་བསྡུས་པ། །བྱས་ཏེ་གོང་བུའི་སྦྱོར་བ་ཡིས། །དབུས་སུ་གཟུགས་བརྙན་རྣམས་སྒོམས་བྱ། །སྐད་ཅིག་ཡེ་ཤེས་

639

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

རྫོགས་པ་ནི། །ཏིང་ངེ་འཛིན་ཞེས་བྱའི་མིང་ཅན་ནོ། །ཞེས་པའི་ནཱ་རོ་པའི་དབང་མདོར་བསྟན་གྱི་འགྲེལ་པ་ལས། ཡན་ལག་དྲུག་པ་གསུངས་པ། ཤེས་རབ་ཅེས་པ་
ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཤེས་རབ་ཐབས་ནི་སྙོམས་འཇུག་པས། །ཞེས་པ་རྒྱུ་མཐུན་པ་ལ་སོགས་པའི་རིམ་པས་ནམ་མཁའི་པདྨར་འཕགས་པ་ན་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བའི་དབང་གིས་ཤེས་བྱ་དང་ཤེས་པ་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པར་གྱུར་བ་ཉིད་ཀྱིས་དྲི་མ་མེད་
པའི་གནས་སྐབས་སུ་བརྟན་པ་དང་གཡོ་བའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རབ་ཏུ་གསལ་བའི་གཟུགས་སུ་མདོར་བསྡུས་པ་བྱས་ཏེ་ཞེས་པ་ཉེ་བར་བྱས་ཏེ་གོང་བུའི་སྦྱོར་བ་ཡིས་ནི་འཛག་པ་མེད་པའི་མཆོག་གི་བདེ་བ་ཆེན་པོར་བདག་ཉིད་འོད་གསལ་གཅིག་པུའི་བཞུགས་ཀྱིས་ཟོས་པ་སྟེ་ལྕགས་ལ་སོགས་པའི་ཁམས་ཐམས་ཅད་རོ་
གཅིག་པའི་གཟུགས་གྲུབ་པའི་རོའི་གཟུགས་ཀྱིས་བཞིན་ནོ། །འཛག་པ་མེད་པའི་མཆོག་གི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་རོ་གཅིག་པ་འོད་གསལ་བ་དེའི་དབུས་སུ་གཟུགས་བརྙན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པའི་བདག་ཉིད་རྣམ་བསྒོམ་བྱ་ནི་བལྟ་བར་བྱའོ། །འདིའི་རབ་ཏུ་
རྒྱས་པར་བཤད་པ་སྐད་ཅིག་ཅེས་པ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་ཡེ་ཤེས་བདེན་པ་གཉིས་གཉིས་སུ་མེད་པར་གྱུར་པའི་སྐད་ཅིག་རྫོགས་པ་ནི་རྟོགས་སྟེ་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཞེས་པ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་གི་མིང་ཅན་ནོ ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
འགྲེལ་ཚིག་དེ་དག་གི་དོན་ཅུང་ཟད་ཅིག་བཤད་ན། ཤེས་རབ་ཐབས་ནི་
སྙོམས་འཇུག་པས། །ཞེས་པའི་དོན་རྩ་རྒྱུད་ལས། རྒྱུ་མཐུན་ལ་སོགས་སྟེང་དུ་འགྲོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རྒྱུ་མཐུན་ལ་སོགས་པས་རིམ་པས་ཁམས་བྱང་ཆུབ་
ཀྱི་སེམས་རྡོ་རྗེ་ནོར་བུའི་རྩེ་ནས་གཙུག་གཏོར་གྱི་བར་དྷཱུ་ཏཱིའི་ནམ་མཁའི་རྩ་འཁོར་

640

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ནས་རྩ་འཁོར་གྱི་པདྨར་འཕགས་པ་གནས་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་ཞིང་མི་གཡོ་བ་ལས་
མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་འབྱུང་ལ། མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་དེའི་དབང་གིས་ཤེས་བྱ་རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྡན་གྱི་སྟོང་གཟུགས་དང་ཤེས་པ་མི་འགྱུར་བའི་
བདེ་བ་ཆེན་པོ་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པར་གྱུར་བ་ཉིད་ཀྱིས་གཉེན་པོ་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤངས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་དང་བྲལ་བའི་དྲི་མ་མེད་པའི་གནས་སྐབས་སུ་
བརྟན་པ་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དང་གཡོ་བ་བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་དུ་སྣང་བའི་དངོས་པོ་
ཐམས་ཅད་རབ་ཏུ་གསལ་བའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་སུ་མདོར་བསྡུས་པ་ནི་
མདོར་བསྡུས་པ་བྱས་ཏེ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །
གོང་བུའི་སྦྱོར་བ་ཡིས་ཞེས་པའི་དོན་ནི། འཛག་པ་སྟེ་འགྱུར་བ་མེད་པའི་མཆོག་གི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་འོད་གསལ་དེ་སྟོང་པ་ཉིད་གཅིག་པུའི་གཟུགས་ཀྱིས་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཐམས་ཅད་སྒྲིབ་བྲལ་དུ་ཟོས་པ་ཏེ།
དཔེར་ན་ལྕགས་ལ་སོགས་པའི་ཁམས་ཐམས་ཅད་རོ་གཅིག་པའི་གཟུགས་སུ་གྲུབ་པའི་རོ་གཟུགས་དངུལ་ཆུས་ཟོས་ནས་གསེར་དུ་སྒྱུར་བ་བཞིན་ནོ། །དབུས་སུ་གཟུགས་བརྙན་རྣམ་བསྒོམ་བྱ། །ཞེས་པའི་འདོན་ནི། རྒྱུ་མཚན་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ན་

འཛག་པ་སྟེ་འགྱུར་བ་མེད་པའི་མཆོག་གི་བདེ་བ་ཆེན་པོར་རོ་གཅིག་པ་འོད་གསལ་བ་དེའི་དབུས་སུ་སྟེ་དེ་དང་དབྱེར་མེད་པར་གཟུགས་བརྙན་ཏེ་སྟོང་གཟུགས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་བདག་ཉིད་རྣམ་བསྒོམས་བྱ་ནི་དེ་ལྟར་བལྟ་བར་བྱའོ་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། ཡེ་ཤེས་བདེན་པ་གཉིས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི། ཡུལ་གྱི་མིང་ཡུལ་ཅན་ལ་
བཏགས་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་དོན་དམ་པའི་

641

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

བདེན་པ་དང་སྟོང་གཟུགས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་གཉིས་གཉིས་སུ་མེད་པར་གྱུར་
པའི་སྐད་ཅིག་རྫོགས་པའི་དོན་རྟོགས་པ་ནི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་གི་མིང་ཅན་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་དོན་ཏོ། །
གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ་གཉིས། རྒྱུད་དང་རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་དང༌། ངོ་བོའི་
སྒོ་ནས་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་དབང་བོ་རྟུལ་པོའི་རྒྱུད་ཀྱི་དང༌། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་དབང་འབྲེིང་གི་རྒྱུད་
ཀྱི་དང༌། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་འབའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་དབང་རྣོན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་

ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་གོ །དེ་ལྟར་གསུམ་དུ་འབྱེད་པ་ནི་སྒྲུབ་ལེའི་བརྒྱ་བཅུ་
བདུན་པ་ལས། འདི་རྣམས་དམན་པ་ལ་སོགས་དབྱེ་བ་རྣམས་ཀྱིས་སྣ་ཚོགས་གཙོ་
བོའི་སྒྲུབ་ཐབས་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་འགྱུར། །ཕྱག་རྒྱ་གསུམ་དང་གནས་སྐབས་གསུམ་ནི་རྣམ་གསུམ་འགྲོད་པའི་དབང་གིས་ལས་དང་ཀུན་རྟཽག་མཆོག་རྣམས་སོ། །ཞེས་དང༌། དེའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདི་རྣམས་དམན་པ་ལ་སོགས་དབྱེ་བ་རྣམས་ཀྱིས་སྣ་ཚོགས་གཙོ་བོ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་སྒྲུབ་ཐབས་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་
འགྱུར། ཕྱག་རྒྱ་གསུམ་དང་གནས་སྐབས་གསུམ་ཞེས་པ་ནི་རྣམ་གསུམ་འགྲོད་པའི་དབང་གིས་ཞེས་པ་སྟེ་འདིར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་འཛག་པའི་བགྲོད་པ་ནི་དམན་པའི་
གནས་སྐབས་དང་གཡོ་བའི་བགྲོད་པ་ནི་འབྲེིང་པོའི་གནས་སྐབས་དང་མི་གཡོ་བའི་བགྲོད་པ་ནི་མཆོག་གི་གནས་སྐབས་སོ། །འདི་རྣམས་ལས་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ནི་འཛག་པའི་བདེ་བ་སྦྱིན་པ་མོ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ནི་གཡོ་བའི་བདེ་བ་སྦྱིན་པ་མོ་དང་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་ནི་མི་གཡོ་བའི་བདེ་བ་སྦྱིན་པ་མོའ། །དེ་ལྟར་ ོ སྦྱོར་བ་ཡན་

642

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ལག་དྲུག་ལ་ཕྱག་རྒྱ་གསུམ་བསྒོམ་པར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་

རྣལ་འབྱོར་པས་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་སླད་དུ་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་ཏོ། །དེ་ཡང་ཇི་ལྟར་ན། དེ་ལྟར་ཞེས་
སོགས་ཀྱིས་བསྟན་ཏེ། རྒྱུད་དོན་བཤད་ཟིན་པ་དེ་ལྟར་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་ལ་སྟེ་དྲུག་ཅར་ལ་ཕྱག་རྒྱ་གསུམ་བསྒོམ་པར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་གསུངས་པའི་ཕྱིར་

ཞེས་པ་འདིས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་ཡང་ཕྱག་རྒྱ་གསུམ་ལ་བརྟེན་པ་གསུམ་དུ་འབྱོར་དགོས་སོ། །
དེ་ལྟར་ན་རྒྱུད་འགྲེལ་འདི་དག་གི་དོན་ཅུང་ཟད་ཅིག་བཤད་ན། སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་པོ་འདི་རྣམས་སྒོམ་པའི་གང་ཟག་དབང་པོ་དམན་པ་དང་ལ་སོགས་པ་
འབྲིང་དང་མཆོག་གི་དབྱེ་བ་རྣམས་ཀྱིས་སྣ་ཚོགས་གཙོ་བོ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་སྒྲུབ་
ཐབས་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་འདི་ལ་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ཡང་གནསསྐབས་གསུམ་སྟེ་དབངཔོ་དམན་འབྲིང་མཆོག་གི་གནས་སྐབས་གསུམ་
གྱི་ས་རིམ་པ་བཞིན་ལས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་དང་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་ལ་བརྟེན་པ་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་འགྱུར་རོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་སྐྱེད་པའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་དེ་ལ་རྣམ་གསུམ་བགྲོད་པའི་དབང་
གིས་ཞེས་པ་སྟེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་འཛག་པའི་བགྲོད་པ་སྟེར་བ་མོའི་ཕྱག་རྒྱ་ཉིད་
ལ་བརྟེན་ནས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་འདྲེན་དགོས་པ་དབང་པོ་དམན་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་གང་ཟག་དང༌། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གཡོ་བའི་བགྲོད་པ་སྟེར་བ་མོའི་ཕྱག་
རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་འདྲེན་དགོས་པ་དབང་པོ་འབྲིང་གི་གནས་

643

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།
སྐབས་ཀྱི་གང་ཟག་དང༌། བྱང་སེམས་གནས་གཞན་དུ་མི་གཡོ་བའི་བགྲོད་པ་སྟེར་
བ་མོའི་ཕྱག་རྒྱ་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་ནས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་འདྲེན་པ་དབང་པོ་མཆོག་གི་གནས་སྐབས་ཀྱི་གང་ཟག་དང་གསུམ་དུ་ཡོད་པས་སོ་ཞེས་པའོ། །དེའི་ཁྱབ་
འབྲེལ་ནི་ཕྱག་རྒྱ་གསུམ་པོ་འདི་རྣམས་ལས་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ནི་བྱང་སེམས་དབང་པོའི་སྒོ་ནས་འཇོག་པའི་བདེ་བ་སྦྱིན་པ་མོ་དང༌། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ནི་བྱང་སེམས་
ལུས་ཀྱི་གནས་གཞན་དུ་གཡོ་བའི་བདེ་བ་སྦྱིན་པ་མོ་དང༌། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་ནི་མི་གཡོ་བ་སྟེ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་སྦྱིན་པ་མོ་ཡིན་པས་སོ། །ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །འདིར་ལས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་འཛག་པ་དང་གཡོ་བའི་བདེ་བ་སྦྱིན་པ་མོར་བཤད་པ་ནི་ཕྱག་རྒྱ་གཉིས་ཀྱིང་རང་དབང་གི་ནུས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་
གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་གི་སྐབས་འདི་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པར་ནི་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེ་བ་འདྲེན་ནའང་བྱང་སེམས་འཛག་མེད་དུ་འཆིང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་སྐབས་འདིའི་རྒྱུད་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པ་འདི་དག་ཏིང་ངེ་འཛིན་
གྱི་ཡན་ལག་ལ་སྦྱོར་དགོས་པ་ནི། མི་གཡོ་བའི་བགྲོད་པ་ནི་མཆོག་གི་གནས་སྐབས་སོ་ཞེས་དང༌། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་ནི་མི་གཡོ་བའི་བདེ་བ་སྦྱིན་པ་མོའི་ཞེས་གསུངས་པ་འདི་དག་གིས་ཤེས་ཏེ། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་སྟེར་བ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་གི་སྐབས་མ་གཏོགས་མི་འོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་
དབང་མདོར་བསྟན་ལས། ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱར་སྙོམས་འཇུག་དང༌། །ཡེ་ཤེས་ཕྱག་རྒྱ་
སོགས་དམིགས་དང༌། །ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་གཅིག་སྦྱོར་བས། །མི་འགྱུར་བ་ནི་འཕེལ་བར་བྱེད། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

644

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

གཉིས་པ་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་ལ་གཉིས་ལས་དང་པོ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པའི་
སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་ནི། རྣམ་མེད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་བཞུགས་པའི་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་དང་དེ་དང་ངོ་བོར་དབྱེར་མེད་པའི་སྟོང་གཟུགས་མཚན་དང་དཔེ་བྱད་ཀྱི་བརྒྱན་པའི་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཡབ་ཡུམ་ཞལ་སྦྱོར་གྱི་རྣམ་
པ་ཅན་གཉིས་སོ། །
གཉིས་པ་རིམ་ཅན་དུ་འབྱུང་བ་གྲངས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་ལ་དབྱེ་བ་དངོས་
དང༌། རིམ་ཅན་དུ་འབྱུང་ཚུལ་བཤད་པ་དང༌། དེ་དག་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་པའོ། །དང་པོ་ནི། མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱའོ། །དེ་ཡང་སའི་དབྱེ་བས་བཅུ་གཉིས་སུ་འགྱུར་བ་ནི། རྡོ་རྗེ་ནོར་བུའི་རྩེ་ནས་གསང་གནས་ཀྱི་བར་

ལ་ཆ་གཉིས་སུ་བྱས་པའི་ཆ་སྔ་མའི་གནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་གང་བ་མི་
འགྱུར་ཞིང་གཡོ་བ་མེད་པ་ལས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བའི་སྐད་ཅིག་མ་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་ས་དང་པོ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་ཕྱི་མའི་གནས་བྱང་སེམས་ཀྱིས་གང་བ་མི་འགྱུར་ཞིང་མི་གཡོ་བ་ལས་བྱུང་བའི་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་སྐད་ཅིག་མ་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་ས་གཉིས་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་ལྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་མན་ཆད་བྱང་སེམས་ཀྱིས་གང་

ཞིང་མི་གཡོ་བ་ལས་བྱུང་བའི་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བའི་སྐད་ཅིག་མ་སུམ་སྟོང་དྲུག་བརྒྱའི་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་སྔ་མ་ས་གསུམ་པ་དང༌། ཕྱི་མ་ས་བཞི་པ་དང༌། དེ་ནས་སྙིང་

གའི་བར་དུ་གང་བ་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་བའི་སྐད་ཅིག་མ་སུམ་སྟོང་དྲུག་བརྒྱའི་སྔ་མ་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་ས་ལྔ་པ་དང༌། ཕྱི་མ་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་ས་དྲུག་པའི་དང༌། དེ་ནས་
མགྲིན་པའི་བར་དུ་གང་བ་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་བའི་སྐད་ཅིག་མ་སུམ་སྟོང་དྲུག་

645

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

བརྒྱའི་སྔ་མ་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་ས་བདུན་པ་དང༌། ཕྱི་མ་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་ས་བརྒྱད་པ་
དང༌། དེ་ནས་དཔྲལ་བའི་བར་དུ་གང་བའི་བདེ་བའི་སྐད་ཅིག་མ་སུམ་སྟོང་དྲུག་བརྒྱའི་སྔ་མ་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་ས་དགུ་པ་དང༌། ཕྱི་མ་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་ས་བཅུ་པ་
དང༌། དེ་ནས་གཙུག་ཏོར་གྱི་བར་བྱང་སེམས་ཀྱིས་གང་བ་གནས་གཞན་དུ་མི་
འགྱུར་ཞིང་མི་གཡོ་བ་ལས་བྱུང་བའི་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བའི་སྐད་ཅིག་མ་སུམ་སྟོང་དྲུག་བརྒྱའི་ཕྱེད་སྔ་མ་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་ས་བཅུ་གཅིག་པ་དང༌། ཕྱེད་ཕྱི་མ་སྟོང་
བརྒྱད་བརྒྱ་ས་བཅུ་གཉིས་པའོ། །
གཉིས་པ་རིམ་ཅན་དུ་འབྱུང་ཚུལ་བཤད་པ་ནི། དེ་ཡང་རྡོ་རྗེ་ནོར་བུའི་རྩེ་མོའི་དབུ་མའི་ནང་དུ་ཐིག་ལེ་རྡོག་པ་གཅིག་གནས་གཞན་དང་གཞན་དུ་མི་གཡོ་བར་གནས་པ་ལས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བའི་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དེ་སྐྱེ་ཞིང༌། ཐིག་ལེ་དེས་ལུས་ཀྱི་བེམ་པོའི་ཆ་ལ་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་རྒྱའི་ཆར་ཆེ་བའི་ཆ་གཅིག་ཟོས་ནས་མེད་པར་བྱེད། མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དེས་ཞག་གཅིག་པ་དབུགས་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་རྒྱུ་བའི་དབུགས་གཅིག་བསད་ནས་འགག་པར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཐིག་ལེའི་འཕྲེང་བ་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་པ་རེ་རེ་ལས་བདེ་བའི་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་སྐྱེ་བ་དང༌། ཐིག་ལེ་རེ་རེས་ལུས་ཀྱི་བེམ་པོའི་ཆ་རེ་རེ་ཟ་བ་དང༌། བདེ་བའི་སྐད་ཅིག་རེ་རེས་དབུགས་སམ་སྲོག་རེ་རེ་འགག་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཡེ་ལེའི་བརྒྱ་བཅུ་བདུན་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་ནས་སྐད་ཅིག་གཅིག་གིས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ནི་ཆགས་དང་ཆགས་བྲལ་མཐའ་ཐོག་ལ་གནས་སྐད་ཅིག་མ་ཞེས་པ་ཆགས་པ་ཞེས་པ་ནི་དཀར་པོའི་

646

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ཕྱོགས་ཏེ་དེའི་མཐར་གནས་པ་ནི་ཆ་བཅུ་དྲུག་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །ཆགས་བྲལ་ནི་ནག་པོའ། །དེའི་དང་པོ་ལ་གནས་པ་ནི་ནག་པོའི་ཕྱོགས་ལ་མ་ཞུགས་པ་སྟེ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་དུས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དོ། །སྐད་ཅིག་མ་དེ་ཉིད་ཀྱང་
དབུགས་ཀྱི་གྲངས་ཞེས་པ་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱའི་གྲངས་འཕེལ་ལོ། །གསང་
བར་རྡོ་རྗེ་ནོར་བུའི་རྩེ་མོ་ལས་སྐད་ཅིག་མ་བརྒྱ་ཕྲག་སུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག་གིས་འཕེལ་ཏེ་དེའི་གྲངས་ཀྱི་སྲོག་རྣམས་བསད་ནས་གསང་བའི་པདྨར་ཕྱིན་པ་དེས་ས་གཉིས་སུ་
འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་ལྟེ་བ་དང་སྙིང་ག་དང་མགྲིན་པ་དང་དཔྲལ་བར་བཞི་དང་
དྲུག་དང་བརྒྱད་དང་ས་བཅུ་རྣམས་སུ་འགྱུར་ཞིང་གཙུག་ཏོར་དུ་སྲོག་ཐམས་ཅད་ཟད་པ་ས་བཅུ་གཉིས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
དེ་དག་གི་དོན་ཅུང་ཟད་ཅིག་བཤད་ན། མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བའི་སྐད་ཅིག་གིས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངསས་རྒྱས་པ་ན་སྐད་ཅིག་གིས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའོ། །དེ་ཡང་ཇི་ལྟར་ན་ཕྱི་ལ་ཟླ་བའི་དཀར་ཆ་འཕེལ་བའི་ཆ་བཅོ་ལྔ་ཡོད་ཅིང་བཅོ་ལྔ་ཡོད་པའི་མཐར་དངོས་གནས་ལ་འཕེལ་ཆ་བཅུ་དྲུག་པ་མེད་ཀྱང༌། ནག་ཆ་དང་པོ་མ་ཞུགས་པའི་མཚམས་དེར་ཆ་བཅུ་དྲུག་པ་ཅིག་བློས་བཅོས་པ་དཀར་པོའི་ཕྱོགས་ཀྱི་མཐར་གནས་པ་ནི་ཆ་བཅུ་དྲུག་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །དེ་བཞིན་
དུ་ནང་ལ་རྐང་པ་གཡོན་པའི་མཐེ་བོང་ནས་གཙུག་ཏོར་གྱི་བར་ལ་ཐིག་ལེའི་དཀར་
ཆ་འཕེལ་བའི་ཆ་བཅུ་དྲུག་ཡོད་པའི་ཐ་མ་ནི་ཆ་བཅུ་དྲུག་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །ལམ་ལ་བྱང་སེམས་གཙུག་ཏོར་ནས་རྡོ་རྗེ་ནོར་བུའི་རྩེ་བར་བབས་པའི་དགའ་བ་བཅུ་དྲུག་པའི་ཆའི་མཐར་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་འཕེལ་བ་ནས་གཙུག་

647

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཏོར་དུ་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་འཕེལ་བའི་བདེ་བའི་སྐད་ཅིག་མའི་མཐར་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་ནི་སྐད་ཅིག་གིས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །བདེ་བའི་སྐད་ཅིག་དེའི་འཕེལ་ཚུལ་སྟོན་པ་ནི། སྐད་ཅིག་མ་དེ་ཉིད་ཀྱང་ཞེས་སོགས་ཏེ་དོན་ནི་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ཡང་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་དེ་རྣམས་ནི་སྟོང་གཟུགས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་སྣ་ཚོགས་ཡུམ་གྱི་རྣམ་པ་
ཅན་གྱིས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་འི་རྒྱུ་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ནའང༌། མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རང་དུས་ཀྱི་སྟོང་
གཟུགས་དུས་འཁོར་ཡབ་ཡུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་རྣམས་དང་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་གཅིག་
ཡིན་པ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དབང་བཞི་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །འདི་དག་གི་ཤེས་བྱེད་ནི་དབང་ལེའི་དབང་བཞི་པའི་དོན་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་དབང་མདོར་བསྟན་ལས། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་རྗེས་ཆགས་ལས། །ཞེས་སོགས་རྩ་འགྲེལ་གྱི་དོན་ཞིབ་ཏུ་
བཤད་ཟིན་པ་རྣམས་དྲན་པར་བྱའོ། །
གསུམ་པ་དེ་དག་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་པ་ལ་མཆོག་མི་འགྱུར་གྱི་བདེ་བ་རྣམས་ས་རྣམས་སུ་འཇོག་ཚུལ་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་པ་དང༌། དེ་བས་སྟོང་ཉིད་སྒོམ་ཚུལ་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་པ་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ལ་དེ་ལྟར་དཔྱད་པའི་གཞི་ས་བཅུ་གཉིས་འགྲེལ་ཆེན་ལས་གསུངས་པ་དགོད་པ་དང༌། དེ་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་པ་གཉིས།
དང་པོ་ནི། མཆོག་མི་འགྱུར་གྱི་མདོར་བསྡུས་ལས། འདིར་ས་དང་པོ་ཐོབ་པ་
ལས་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གཅིག་གི་མཐར་ཐུག་པར་མ་མཐོང་བའི་
དོན་ཡང་དག་པར་མཐོང་ངོ༌། །ཞེས་པ་ནས། དེ་ནས་སྟོང་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་གྲངས་

648

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

མེད་པ་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྣམས་ཏེ་དེ་རྣམས་སུ་མ་མཐོང་བའི་དོན་
ཡང་དག་པར་མཐོང་བར་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་བཅུ་གཉིས་ཐོབ་པ་ལས་འགྱུར་གྱི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཤེས་
རབ་ཀྱི་ཆགས་པ་ལས་བྱུང་བའི་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་སྐད་ཅིག་རྣམས་
ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ས་འདི་རྣམས་ཐོབ་སྟེ་མི་འཕོ་བའི་སྐད་ཅིག་བརྒྱ་ཕྲག་བཅོ་བརྒྱད་ཐོབ་པས་ས་དང་པོ་ཐོབ་བོ། །གྲངས་འདིས་ས་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་མཐར་

ཐུག་པར་རོ། །མི་འགྱུར་བའི་སྐད་ཅིག་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་རྒྱ་རྣམས་ཀྱིས་ས་བཅུ་

གཉིས་ཐོབ་སྟེ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་འགགས་པ་ཇི་སྲིད་བར་རོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས་པ་རྣམས་སོ། །
གཉིས་པ་དེ་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་པ་ལ་མཁས་པ་སྔ་མ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་
བཀོད་ནས་དེ་དག་ལ་མཐད་མི་འཐད་དཔྱད་པ་དང༌། རང་གི་གོ་ཚོད་ཙམ་དགོད་པ་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ནི། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བུས་ངེས་དོན་སྙེ་མ་ལས། འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ས་ཀུན་ཏུ་འོད་ནི་རྒྱུ་ལ་འབྲས་བུའི་མིང་གིས་སངས་
རྒྱས་སུ་བཏགས་པ་ཡིན་གྱི་སངས་རྒྱས་དངོས་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བའི་ཕྱོགས་
སྔ་བཀོད་ནས༌། དེ་འགོག་པ་ན། མི་འཐད་དེ། མན་ངག་སྙེ་མ་དང་ཀྱེ་རྡོར་འགྲེལ་པ་བྷ་ཝ་བྷ་དྲས་མཛད་པ་ལས་ཀུན་ཏུ་འོད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་གསུངས་ཤིང༌།
མུ་ཏིག་འཕྲེང་བར་ཡང་བཅུ་གཅིག་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་གསུངས་སོ། །ཞེས་
བཀག་ནས། ཁོང་རང་གི་བཞེད་པ་ནི། དེས་ན་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ལུགས་ཀྱི་ས་

བཅུ་པ་ལ་ས་བཅུ་པ་ཙམ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་དང་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་གསུམ་

649

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དུ་བྱེད་པས་དེའི་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་ནི་འདིའི་ལུགས་ཀྱི་ས་བཅུ་གཅིག་པ་ཡིན་ཞིང་ཀུན་ཏུའོད་ནི་ས་བཅུ་གཉིས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་ལ། དེ་དག་གི་གཞན་རྣམས་འཐད་པའི་ཚུལ་འོག་ཏུ་འཆད་ལ། འོན་ཀྱང་ཀུན་ཏུ་འོད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་

བྱས་ནས་འདིའི་ལུགས་ཀྱི་ས་བཅུ་གཉིས་པར་བྱེད་པ་མི་འཐད་དེ། འདིའི་ལུགས་ཀྱི་ས་བཅུ་གཉིས་པ་ལ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བའི་སྐད་ཅིག་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་ཡོད་པའི་སྟོང་བདུན་བརྒྱ་གོ་དགུ་པོ་རྣམས་སློབ་པའི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཡང་སློབ་དཔོན་ཤཱནྟི་པ་དང་བྷ་ཝ་བྷ་དྲ་གཉིས་ཀྱིས་མོས་པས་སྤྱོད་པའི་ས་
དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་བཅུ་དང་ཀུན་ཏུ་འོད་ཀྱི་ས་རྣམས་ས་བཅུ་གཉིས་
པོར་གསུངས་ཤིང༌། མཁས་པ་གཞན་དག་ཀྱང་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་པ་ཆེན་པོ་དང་པོ་མོས་སྤྱོད་ཀྱི་ས་དང༌། ཚན་པ་གཉིས་པ་ས་དང་པོ་རབ་དགར་
བཞེད་པ་དང༌། ཁ་ཅིག་གཞན་སྔ་མ་དང་འདྲ་བ་ལ་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་པ་ཚན་པ་དང་པོའི་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་ནས་ས་དང་པོའི་འགོ་འཛིན་པར་བཞེད་དོ། །འདིའི་ལུགས་ཀྱི་ས་

བཅུ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོའི་མོས་སྤྱོད་ཀྱི་སར་འཇོག་པའི་མི་འཐད་དོ། །འདིའི་ལུགས་
ཀྱི་ས་དང་པོ་བདེ་བའི་སྐད་ཅིག་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་པ་ཚན་པ་དང་པོ་འདི་མོས་སྤྱོད་ཀྱི་

ས་ཡིན་ན་འདིའི་ལུགས་ཀྱི་ས་བཅུ་པ་བདེ་བའི་སྐད་ཅིག་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་པ་ཚན་པ་བཅུ་པ་དེ་ས་དགུ་པ་ལེགས་པའི་བློ་གྲོས་ཡིན་དགོས། དེ་ཡིན་ན་ས་བཅུའི་དབང་ཕྱུག་དཔལ་ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེ་ས་དགུ་པ་པར་འབྱུང་ཏེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས་ཕྱག་རྡོེར་གྱི་ལས་རླུང་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱའི་ནང་གི་སུམ་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་མ་འགགས་པ་འདིའི་ལུགས་ཀྱི་ས་བཅུ་གཅིག་པ་མ་ཐོབ་པར་བཤད་པ་ད་ལྟ་ཉིད་དུ་འདྲེན་པ་ལྟར་

650

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཉི་མ་དཔལ་གྱིས་ཡོན་ཏན་གྱིས་འགེངས་པ་ལས། དེ་ལྟར་
འཁོར་ལོ་སོ་སོར་ས་གཉིས་འཐོབ་པའི་རིམ་པས་ས་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་ཏུ་

འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་གསང་བའི་འཁོར་ལོ་དབུགས་འབྱུང་བ་དང་འཇུག་པ་བརྒྱ་ཕྲག་དྲུག་ལྷག་པའི་སྟོང་ཕྲག་གསུམ་འགོག་པས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་དང་དྲི་མ་མེད་པའི་ས་གཉིས་སོ། །ལྟེ་བའི་འཁོར་ལོ་དེ་བཞིན་ཁོ་ནར་འགགས་པས་འོད་བྱེད་པ་དང་འོད་འཕྲོ་བའི་ས་གཉིས་སོ། །དེ་བཞིན་ཁོ་ནར་སྙིང་གའི་ཆུ་སྐྱེས་སུ་ཤིན་ཏུ་ཐུབ་པར་
དཀའ་བ་དང༌། མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ས་གཉིས་སོ། །ཞེས་སོགས་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་
འདིའི་ལུགས་ཀྱི ས་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་བཅུ་པ་མན་ཆད་རབ་ཏུ་དགའ་བ་སོགས་བཅུར་
བཤད་པ་དང་ཡང་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
ཡང་མཁས་པའི་གསུང་རབ་རྒྱུད་གསུམ་གསང་བ་རྣམ་འབྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ལས། དགྲ་བཅོམ་པ་སྐུ་ཚེའི་འདུ་བྱེད་བཏང་ནས་ཡིད་ཀྱི་ལུས་སུ་གནས་པའི་
གནས་སྐབས་ཀྱི་ལུས་དེ་སྲིད་པ་བར་དོའི་ལུས་དང་རིགས་འདྲ་ཞིང་དེ་བཞིན་དུ་རྨི་
ལམ་གྱི་ལུས་དང་ཡང་འདྲ་མོད་ཀྱི། བར་དོ་དངོས་མ་ཡིན་ལ་རྨི་ལམ་གྱི་ལུས་ཀྱང་

མ་ཡིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་འཇུག་པ་ན་ཡིད་ཀྱི་ལུས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་འཇུག་

ཅིང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོར་མ་ཞུགས་པའི་སྔ་རོལ་ཏུ་མངོན་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་གོང་ནས་གོང་དུ་གྱུར་པས་དམན་པའི་ས་བཅུ་གཅིག་བགྲོད་ནས་ད་གཟོད་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་འཇུག་གོ །ཡོན་ཏན་གྱི་ཁྱད་པར་མི་འདྲ་ཞེ་ན། དེ་ནི་འགྲེལ་ཆེན་
ལས། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྣམས་སུ་མ་མཐོང་བའི་དོན་ཡང་དག་པར་མཐོང་བའི་
གྲངས་བཟུང་ནས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་ས་དང་པོ་ཐོབ་པས་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་

651

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

རྟེན་གྱི་ཁམས་གཅིག་དང༌། གཉིས་པ་ཐོབ་པས་གཉིས་དང༌། ཞེས་སོགས་གསུངས་ནས། འགྲེལ་ཆེན་ལས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་ས་བཅུ་གཉིས་སུ་གསུངས་པའི་ས་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཐེག་དམན་དགྲ་བཅོམ་
ཡིད་ཀྱི་ལུས་ཅན་ཐེག་ཆེན་དུ་ཞུགས་པའི་ཡོན་ཏན་དུ་སྦྱར་ནས་འཆད་དོ། །
འདི་ལྟ་བུའི་འཆད་ཚུལ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཀྱོག་པའི་འཆད་ཚུལ་དུ་སྣང་སྟེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས་འདི་ལྟར་གསུངས་པ་རྣམས་ནི་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་པ་བཅུ་གཉིས་སུ་བསྡུས་ནས་འཆད་པས་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་གི་ལམ་
གྱི་གཞུང་ཤིང་ཡིན་ཞིང༌། ལམ་གྱི་གཞུང་ཤིང་འདི་ནི་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ཆེད་དུ་བྱ་
བའི་གདུལ་བྱའི་གཙོ་བོ་དང་པོ་ནས་སྔགས་ལམ་ཉིད་ལ་འཇུག་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། ཐེག་དམན་ཐེག་ཆེན་དུ་ཞུགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ག་ལ་ཡིན། གཞན་ཡང་ཐེག་དམན་ཐེག་ཆེན་དུ་འཇུག་པ་དང་པོ་ནས་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་ནས་

འཇུག་པ་ནི་བེའུ་བྱ་ལོང་མེད་པར་གླང་རྒན་དུ་སོང་བ་དང་མཚུངས་སམ་སྙམ་མོ། །གཞན་ཡང་མཁས་པ་འདིའི་འདི་ལྟར་བཞེད་པར་མངོན་ཏེ། མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་རྫོགས་ཏེ་དུས་སྦྱོར་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་རླུང་འགགས་

ནས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐུ་འགྲུབ་ལ་དེའི་སྔ་རོལ་དུ་མི་འགྲུབ་པ་དང༌། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐུ་དེ་ཡང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་སའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དང་པོ་ཐོབ་པ་ན་འཐོབ་པར་བཞེད་
པར་མངོན་ཏེ། རྒྱུད་གསུམ་གསང་བ་རྣམ་འབྱེད་ལས། འགྲེལ་པ་སྒྲོན་མེ་གསལ་བ་ལས། ལང་ཀར་གཤེགས་པར། རབ་ཏུ་དགའ་བའི་ས་བསྒྲུབས་ནས། །བདེ་བ་ཅན་དུ་དེ་འགྲོའ། །ཞེས་སོློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་བསྒྲུབས་པའི་དོན་

652

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

འཆད་པ་ན། སློབ་དཔོན་གྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་དང་ལྡན་པའི་རྡོ་རྗེ་
འཛིན་པའི་སྐུ་བརྙེས་པར་བཤད་པ་དེ་ཡང་ཟུང་དུ་འཇུག་པའམ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐུ་དེ་ཉིད་ལ་སངས་རྒྱས་ཞེས་བརྗོད་པའི་དབང་དུ་མཛད་དོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལས་སོ། །གལ་ཏེ་དེ་ལྟ་མིན་ན་ས་བཅུའི་དབང་ཕྱུག་འཕགས་པ་ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེས་ཀྱང་ས་དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་སྔོན་མ་ཐོབ་པར་ཧ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེའི་ལས་རླུང་སུམ་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་འཕོ་བའམ་དུས་སྦྱོར་གཉིས་མ་འགགས་པར་འགྲེལ་ཆེན་ལས་གསལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ཁམས་ལེའི་མདོར་བསྡུས་གཉིས་པ་ལས། ནགས་ཀྱི་རི་དྭགས་ཀྱི་བདག་པོ་ཞེས་པ་
བཞིན་དུ་རོ་ལྡན་ན་གནས་པ་གནོད་སྦྱིན་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་བདག་པོའ། །ནང་དུ་ནི་ ོརོ་ཞེས་པ་དབུགས་འབྱུང་བ་དང་འཇུག་པ་སུམ་སྟོང་དྲུག་བརྒྱས་དམན་པའི་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་རྣམས་འགགས་པའོ། །དེ་འདི་ལ་ཡོད་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྤྲིན་གྱིས་

སྟེ་དེ་ལ་གནས་པ་ནི་རོ་ལྡན་ན་གནས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའོ། །
གཞན་ཡང་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་རྫོགས་པའི་མཐར་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་དང་རྡོ་རྗེ་འཆང་འཐོབ་པར་བཤད་པ་རྣམས་ས་དང་པོའི་སྐབས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐུ་འགྲུབ་པ་ཉིད་ལ་འཆད་ན་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཐ་མའི་མཚན་མ་ནི་སངས་རྒྱས་ཉིད་དང་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཉིད་དེ་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་སྐད་ཅིག་དྲུག་བརྒྱ་ལྷག་པའི་སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་གིས་ས་བཅུ་གཉིས་པ། ཐོབ་ནས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པའོ། །ཞེས་པ་དང༌། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དེས་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་

653

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་སྔོན་ས་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་ཏུ་གྱུར་པ་མཁས་

པ་སྒྱུ་འཕྲུལ་ཆེན་པོ་འཆང་བ་སྒྱུ་འཕྲུལ་ཆེན་པོའི་མིག་འཕྲུལ་དང་ལྡན་པ་འཕགས་པའི་ཡུལ་ལུབམི་ནིར་ཤཱཀྱའི་རིགས། ཞེས་སོགས་ཀྱི་ས་བཅུ་གཉིས་ཀྱང་ཕ་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པའི་ས་དང་པོའི་སྔ་རོལ་གྱི་ས་ལ་བྱེད་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་མཁས་པ་སྒྱུ་
འཕྲུལ་ཆེན་པོ་སོགས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་པར་འཆད་དགོས་པ་སོགས་བརྗོད་ཀྱིས་མི་ལང་བ་ཞིག་གོ །གཞན་ཡང་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་སྟེ་རེ་ཞིག་
དེ་ཙམ་མོ། །
གཉིས་པ་རང་གི་གོ་ཚོད་ཙམ་དགོད་པ་ནི། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བུས་གསུངས་པ་ལྟར་དུས་འཁོར་ལུགས་ཀྱི་ས་དང་པོ་ནི་འཕགས་པའི་ས་དང་པོ་རབ་
དགའ་ལ་བྱེད་པ་ནས། དགུ་པ་ཡང་དགུ་པ་ལེགས་པའི་བློ་གྲོས་ལ་བྱེད་ལ། ས་བཅུ་པ་ཆོས་ཀྱི་སྤྲིན་ལ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ལུགས་ཀྱི་ས་བཅུ་པ་ཙམ་དང༌། ཁྱད་པར་གྱི་
ལམ་དང༌། བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་དང་གསུམ་བྱེད་པའི་འདི་པའི་ལུགས་ཀྱི་ས་བཅུ་

པ་བཅུ་པ་ཙམ་དང༌། བཅུ་གཅིག་པ་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་དང༌། བཅུ་གཉིས་པ་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་དང༌། བཅུ་གཉིས་པའི་ཐ་མ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་པའི་མཐར་ས་བཅུ་གཅིག་པ་ཀུན་ཏུ་འོད་ཀྱི་ས་རྡོ་རྗེ་འཆང་གི་གོ་འཕང་བརྙེས་
པར་འཇོག་གོ །
གལ་ཏེ་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་ས་དང་པོ་ཐོབ་པ་ལས་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་
རྟེན་གྱི་ཁམས་གཅིག་གི་མཐར་ཐུག་པར་དོན་ཡང་དག་པར་མཐོང་ངོ༌། །ཞེས་པ་ནས། ས་བཅུ་པ་ཐོབ་པ་ལས་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ལྔ་བརྒྱ་བཅུ་

654

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

གཉིས་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པར་རོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་བར་གསུངས་པའི་སའི་ཡོན་ཏན་
རྣམས་དབུ་མ་འཇུག་པར་གསུངས་པའི་སའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ལས་ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཉུང་བ་དང༌། ཁྱད་པར་དུ་ཡང་དབུ་མ་འཇུག་པ་ལས། རེ་ཞིག་བཅུ་པ་འདིར་དེའི་ཡོན་ཏན་དག །ངག་གི་སྤྱོད་ཡུལ་ལས་ཆེས་འདས་གྱུར་ཅིང༌། །ངག་གི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་བསྡོམས་རྣམས་ན། །རྡུལ་དག་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་དེ་སྙེད་འགྱུར། །
ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ཞིང༌། འཇུག་པར་གསུངས་པ་འདི་དག་ཀྱང་ས་བཅུ་པའི་མདོའི་དགོངས་པ་བཀོད་པ་ཡིན་པས་དུས་འཁོར་གྱི་ལུགས་ཀྱི་ས་འདི་
རྣམས་འཕགས་པའི་ས་བཅུར་ཇི་ལྟར་རིགས་སྙམ་ན འོ་ན་འཇུག་པ་ནས་བཤད་པའི་སའི་ཡོན་ཏན་འདི་རྣམས་དུས་འཁོར་དང་འགལ་བས་མི་རིགས་ཞེས་བརྗོད་ན་ཇི་ལྟར་བགྱི། འོན་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ལ་མཚན་དཔེའི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ནས། བརྗོད་པ་དང་འདྲ་བར་འགྲེལ་ཆེན་ལས་སའི་
ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་འདི་དག་ཀྱང་ཡོན་ཏན་གྱི་ཕྱོགས་རེ་ཙམ་བསྟན་པར་བྱས་ན་
འཐད་དམ་སྙམ་སྟེ་དཔྱོད་ལྟན་རྣམས་ཀྱིས་དཔྱད་པར་བྱ་དགོས་སོ། །
གཉིས་པ་བདེ་བས་སྟོང་ཉིད་སྒོམ་ཚུལ་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་པ་ལ་གཉིས། བསྒོམ་བྱའི་ཡུལ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་པ་དང༌། དེ་བདེ་བས་སྒོམ་
ཚུལ་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །
དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོར་བཤད་པའི་བསྒོམ་བྱའི་
སྟོང་ཉིད་ནི་རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྡན་གྱི་སྟོང་ཉིད་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དགག་བྱ་བཅད་ཙམ་གྱི་སྟོང་ཉིད་ཕར་ཕྱིན་ཐེག་པ་ནས་བཤད་པ་ནི་སྙིང་པོ་མེད་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།

655

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

རང་གི་ལྟ་བའི་འདོད་པ་མདོར་བསྟན་པ་ལས། ཕུང་པོ་རྣམ་དཔྱད་སྟོང་པ་ནི། །ཆུ་ཤིང་བཞིན་དུ་སྙིང་པཽ་མེད། །རྣམ་པ་ཀུན་གྱི་མཆོག་ལྡན་པའི། །སྟོང་ཉིད་དེ་ལྟར་
འགྱུར་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ་ཞེས་ཟོར་རོ། །དེའི་ལན་ལ་འདི་ལྟར་གསུང་སྟེ། ཕུང་པོ་རྣམ་དཔྱད་སྟོང་པ་ནི། །ཆུ་ཤིང་བཞིན་དུ་སྙིང་པོ་མེད། །ཅེས་པའི་དོན་ནི་
ཕུང་པོ་སོགས་རིགས་པས་དཔྱད་པས་ཅི་ཡང་མ་རྙེད་པ་ན་གཏན་ནས་མེད་པའི་དོན་དུ་ལྟ་བའི་ཆད་ལྟ་ལ་སྙིང་པོ་མེད་ཅེས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་དང་དོན་གཅིག་པར་
མཆོག་མི་འགྱུར་གྱི་མདོར་བསྡུས་ལས། རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཚོགས་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་
ཆོས་རྣམ་པར་དཔྱད་པའི་སྟོང་པ་ཆད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ལས་རིང་དུ་བྱས་པ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་
སྐུར་བ་འདེབས་པ་ཁྱོད་ནི་ངོ་མཚར་རོ་ཞེས་གསུང་ངོ༌། །
འོན་ཀྱང་ལྟ་བའི་འདོད་པ་མདོར་བསྟན་པའི་གཞུང་འདི་དག་གི་དོན་ནི་འདི་ལྟར་དུ་གོ་སྟེ། དེ་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ཕུང་པོ་རྣམ་དཔྱད་སྟོང་པ་ནི། །ཆུ་ཤིང་བཞིན་དུ་སྙིང་པོ་མེད། །རྣམ་པ་ཀུན་གྱི་མཆོག་ལྡན་པའི། །སྟོང་ཉིད་དེ་ལྟར་འགྱུར་མ་ཡིན། །སྐྱེ་
བ་མེད་ཅིང་འགག་མེད་པའི། །ཤེས་བྱའི་དོན་རྣམས་མཐོང་བ་ཡི། །སྟོང་ཉིད་སྟོང་པ་སྒོམ་པ་ནི། །ཕུང་པོ་རྣམ་བཅད་མ་ཡིན་ནོ། །ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད། །རྒྱལ་བས་སྙིང་པོ་མེད་པར་གསུངས། །གང་རྣམས་སྟོང་པ་ཉིད་མཐོང་
བའི། །སྒྲུབ་ཐབས་འདི་ནི་གསུངས་པའོ། །སྙིང་རྗེའི་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་
རྣམས། །སྙིང་པོ་མེད་པར་རྒྱལ་བས་གསུངས། །གང་རྣམས་སྙིང་རྗེ་མཐོང་བ་

ཡི། །སྒྲུབ་ཐབས་འདི་ནི་གསུངས་པའོ། །ཐོག་མ་ཐ་མ་མེད་ཞི་བ། །དངོས་དང་དངོས་

656

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

མེད་ཟད་པའི་གཙོ། །སྟོང་ཉིད་སྙིང་རྗེ་གཉིས་མེད་པ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ཞེས་བཤད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན་སྐབས་གྱི་དོན་བདེ་བླག་ཏུ་
རྟོགས་པར་འགྱུར་བས་བཤད་པར་བྱའོ། །
དེ་ཡང་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལཽའི་ཆ་ལག་ལྟ་བའི་འདོད་པ་མདོར་བསྟན་པ་
འདི་ལས་བཤད་པའི་བསྒོམ་བྱའི་སྟོང་ཉིད་འདི་ལ་རྣམ་མེད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་དང་རྣམ་
བཅས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་གཉིས་སུ་ཡོད་པ་ལས་དང་པོ་རྣམ་མེད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ནི་ཕུང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྣམ་པར་དཔྱད་པས་ཆུ་

ཤིང་བཞིན་དུ་ཕུང་སོགས་ཀྱི་སྙིང་པོ་རྙེད་རྒྱུ་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ཞིང༌། རྣམ་
བཅས་སམ་རྣམ་པ་ཀུན་གྱི་མཆོག་དང་ལྡན་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་གཟུགས་རྣམས་ནི་
དགག་བྱ་རིགས་པས་བཅད་ཙམ་གྱི་སྟོང་ཉིད་དེ་ལྟར་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་ཇི་ལྟ་བུ་སྙམ་ན། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་འགག་པ་མེད་པས་
ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཤེས་བྱའི་དོན་ཁམས་གསུམ་པོ་རྣམ་པྲ་ཕབ་པ་ལྟ་བུར་མཐོང་བའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་དེ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་བུའི་སྟོང་པ་སྒོམ་པ་དེ་ནི་ཕུང་སོགས་
ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྣམ་པར་དཔྱད་ནས་སྒོམ་པའི་
ཚུལ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་ཕུང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་སོ་སོར་རྟོག་
པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དཔྱད་ནས་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མ་རྙེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པས་རྒྱལ་བས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་སྙིང་པོ་མེད་པར་གསུངས་སོ། །ལམ་འདིའི་སྒྲུབ་པ་པོ་
གང་ཡིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་རྣམ་བཅས་དང་རྣམ་མེད་གཉིས་མཐོང་བའི་
ཐབས་སུ་སྒྲུབ་ཐབས་འདི་གསུངས་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྙིང་རྗེའི་ཆོས་ཐུན་མོང་ཡིན་

657

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

མིན་རྣམས་ཐམས་ཅད་རིགས་པས་དཔྱད་ན་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མི་རྙེད་པས་སྙིང་པོ་

མེད་པར་ཆུ་ཤིང་བཞིན་དུ་རྒྱལ་བས་གསུངས་སོ། །
དེ་ལྟར་ཡིན་པ་འོན་ཀྱང་ལམ་འདིའི་སྒྲུབ་པ་པོ་གང་ཡིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཐུན་

མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྙིང་རྗེ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་མཐོང་བའི་
ཐབས་སུ་སྒྲུབ་ཐབས་འདི་གསུངས་པའོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་རང་བཞིན་
གྱིས་མེད་པའི་ཞི་བ། དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་གདོད་མ་ནས་ཟད་པའི་གཙོ་བོ། རྣམ་བཅས་རྣམ་མེད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་གཉིས་དང་སྙིང་རྗེ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་
ངོ་བོ་གཉིས་སུ་དབྱེར་མེད་པ་དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཞེས་བཤད་པའོ། །
གཞུང་དེ་དག་སྦྲེལ་ནས་བཤད་པ་ན། ཕུང་པོ་རྣམ་དཔྱད་སྟོང་པ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ཡང་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་གནས་པས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་མཆོག་མི་འགྱུར་
གྱི་མདོར་བསྡུས་ལས། རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཅེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ཡང༌། ཕུང་པོ་རྣམ་དཔྱད་
སྟོང་པ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ཁོ་བོས་བཤད་པ་དང་མཐུན་པར་བྱ་དགོས་ཏེ།
མདོར་བསྡུས་དེར་གསུངས་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཅེས་སོགས་དཔེ་མེད་འཚོའི་སྦྱོར་དྲུག་ཏུ་བཀོད་པ་དེའི་འགྲེལ་པར་ཉི་མ་དཔལ་གྱིས་འདི་ལྟར་བཤད་དེ། འགྲེལ་པ་དེ་ཉིད་ལས། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་དང་མདོ་སྡེ་པ་དང་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་པའི་ལུགས་ཀྱི་ནང་དུ་མ་ལྷུང་བའི་ཕྱིར་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཚོགས་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་རྣམ་པར་དཔྱད་
པས་སྟོང་པའོ། །ཞེས་མཚམས་སྦྱར་ནས་དེའི་མཇུག་ཉིད་དུ། ཚུ་རོལ་མཛེས་པ་བའི་ལུགས་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཆད་པར་སྨྲ་བ་རིང་དུ་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ན་

ཆད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་རིང་དུ་བྱས་པའོ། །ཞེས་བཤད་པས་སོ། །

658

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

དེ་ལྟར་ན། ཕུང་པོ་རྣམ་དཔྱད་སྟོང་པ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་འདིས་ལམ་འདིའི་བསྒོམ་བྱ་མཐར་ཐུག་རྣམ་མེད་དང་རྣམ་བཅས་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་གཉིས་ཀ་བསྟན་ཅིང༌། འདིའི། ཆུ་ཤིང་བཞིན་དུ་སྙིང་པོ་མེད། །ཅེས་པའི་སྙིང་པོ་མེད་
ཚུལ་དང༌། སྙིང་རྗེའི་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ནི སྙིང་པོ་མེད་པར་རྒྱལ་བས་
གསུངས། །ཞེས་པའི་སྙིང་པོ་མེད་ཚུལ་རྣམས་སྤྱོད་འཇུག་ལས། དཔེར་ན་ཆུ་ཤིང་
སྡོང་པོ་དག །ཆ་ཤས་ཕྱེ་ན་འགའ་མེད་པ། །དེ་བཞིན་རྣམ་པར་དཔྱད་པ་ཡིས། །བཙལ་ན་བདག་ཀྱང་ཡང་དག་མིན། །ཞེས་དང༌། མདོ་ལས། ཇི་ལྟར་ཆུ་ཤིང་རློན་པའི་སྡོང་པོ་ལ། །སྙིང་པོ་འདོད་ཕྱིར་སྐྱེས་བུས་དེ་བཤགས་ཀྱང༌། །ནང་དང་ཕྱི་

རོལ་ཀུན་ན་སྙིང་པོ་མེད། །ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཆུ་ཤིང་བཞིན་དུ་སྙིང་པོ་མེད་ཚུལ་རྣམས་དང་འདྲ་བས་འདི་དག་གི་
དོན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མ་འཛིན་ཅིག་ཅེས་བྱའོ། །
གཞན་ཡང་ཕར་ཕྱིན་ཐེག་པའི་དབུ་མ་པས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་
སྔགས་བླ་མེད་ཀྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོས་བསྒོམ་བྱ་མཐར་ཐུག་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་མ་ཡིན་
གྱི། དེ་ལས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཅིག་ཡོད་དེ་ཞེས་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱང་མི་རིགས་ཏེ། ནང་ལེའི་ལྟ་བ་རྣམ་པར་དཔྱད་པའི་མདོར་བསྡུས་ལས། དང་པོར་ཕྱི་རོལ་པའི་ལྟ་བ་
རྣམས་སུན་ཕྱུངས་ཏེ། དེ་ནས་རང་གི་སྡེ་པ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་ལྟ་བ་སུན་ཕྱུངས་ནས།

མཐར་རང་གི་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོས་དབུ་མ་པས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་སྟོང་ཉིད་དེ་ཉིད་བསྒོམ་པར་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་ཇི་ལྟར་གསུངས་ན། མདོར་བསྡུས་དེ་ཉིད་ལས། དེ་བཞིན་དུ་སྨྲས་པ། ནམ་མཁའ་དང་ནི་འགོག་པ་གཉིས། །འདུས་མ་བྱས་

659

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

གསུམ་རྟག་པ་སྟེ། །འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་མ། །བདག་གིས་སྟོང་ཞིང་བྱེད་པོ་མེད། །དབང་སྐྱེས་བློ་ནི་རྣམ་མེད་ཀྱིས། །ཕྲ་རབ་བསགས་པ་དངོས་སུ་རིག །ཁ་
ཆེའི་གཞུང་གི་ཆུ་གཏེར་གྱི། །བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་གཞུང་འདོད་འགྱུར། །ཞེས་བྱེ་བྲག་སྨྲ་
བའི་འདོད་པ་བཀོད་ནས། དེའི་དེ་མ་ཐག་པར། ཤེས་པ་རྣམ་བཅས་སྐྱེད་བྱེད་ནི། །དབང་པོའི་སྤྱོད་ཡུལ་སྣང་བ་མིན། །ནམ་མཁའ་མོ་གཤམ་བུ་དང་མཚུངས། །འགོག་པ་དང་ནི་ནམ་མཁའ་མཚུངས། །འདུ་བྱེད་བེམ་པོ་ཡོད་མ་ཡིན། །དུས་གསུམ་རྗེས་འགྲོ་དག་ཀྱང་མེད། །ཐོགས་པ་མེད་པའི་གཟུགས་ཡོད་མིན། །ཞེས་པ་མདོ་སྡེ་པ་ཡིས་རིག །ཅེས་མདོ་སྡེ་པའི་འདོད་པ་བཀོད་ནས། དེའི་མཇུག་ཏུ། ཡན་ལག་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་མེད། །ཕྲ་རབ་རྡུལ་རྣམས་ཡོད་པ་མིན། །རྨི་ལམ་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་བཞིན། །དམིགས་པ་མེད་པར་རབ་ཏུ་སྣང༌། །གཟུང་དང་འཛིན་པ་རྣམ་གྲོལ་བའི༌། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་དོན་དམ་ཡོད། །ཅེས་པ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་གཞུང༌། །རྒྱ་མཚོའི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་སྒྲོག །ཅེས་བཀོད་ནས། དེ་རྣམས་ཀྱི་
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འདོད་པ་རྣམས་འགོག་ཅིང༌། རྒྱུད་རྩ་བར་ཡང༌། གང་ཞིག་དེ་ཉིད་གང་ཟག་ཅེས་བྱ་ལུས་ལ་གནས་པར་སྨྲ་བ་དེ་ནི་རང་བཞིན་དག་གིས་ཉམས། །ཞེས་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བའི་འདོད་པ་བཀག་ཀྱང༌། ཀུན་རྫོབ་དག་གི་དོན་ནི་སྨྲ་བ་པོ་ཡང་དོན་དམ་མ་རིག་མེད་པ་དག་ཏུ་འདོད་པའོ། །ཞེས་པས་མདོ་སྡེ་པའི་འདོད་པ་བཀག །སྲིད་གསུམ་མཐའ་དག་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཉིད་དུ་སྨྲ་བ་པོ་ཡང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འདོད་པར་བྱེད། །ཅེས་རྣམ་རིག་པའི་འདོད་པ་བཀོད་ནས། གཙོ་བོར་འདོད་པ་དེ་འགོག་ཅིང་ཞར་ལ་གྲུབ་མཐའ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིའང་འདུས་བྱས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་

660

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

འདཽད་པ་འགོག་པ་ནི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེའི་ཕྱིར་གཅིག་དང་དུ་མའི་རང་བཞིན་
གྱིས་རྣམ་པར་དཔྱད་པས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྨྲ་བ་པོ་ཉམས་སོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་རྣམས་སོ། །
གཞན་ཡང་དངོས་སྨྲ་བའི་འདོད་པ་སྐྱེ་གནས་འཇིག་གསུམ་རང་བཞིན་གྱིས་

གྲུབ་པ་བཀག་ནས་དབུ་མ་པའི་ལྟ་བ་སྟོང་ཉིད་ཕྲ་མོ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ནི་འགྲེལ་ཆེན་གྱི་དེའི་འཕྲོ་ལས། ད་ནི་སྐད་ཅིག་འཇིག་པ་དང་ཞེས་པ་ནས། ཕན་ཚུན་འགལ་བས་གཅིག་པ་ཉིད་མེད་དོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས་ནས། དེའི་དེ་མ་ཐག་པར། དེའི་
ཕྱིར་དབུ་མ་པས་སྨྲས་པ། རྣམ་ཤེས་དེ་ཡང་དོན་དམ་དུ། །ཡོད་པར་མཁས་རྣམས་མི་འདོད་དེ། །གཅིག་དང་དུ་མའི་རང་བཞིན་དང༌། །བྲལ་བ་ནམ་མཁའི་པདྨ་བཞིན། །ཡོད་མིན་མེད་མིན་ཡོད་མེད་མིན། །གཉི་གའི་བདག་ཉིད་མིན་པའང་མིན། །མཐའ་བཞི་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ཡི། །དེ་ཉིད་དབུ་མ་པ་ཡིས་རིག །ཅེས་སོ། །གང་ཞིག་ཕྱོགས་ཉམས་དེ་ནི་མ་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་གང་ཞེ་ན། གང་ཞིག་སྙིང་རྗེ་
སྟོང་ཉིད་གཉིས་སུ་མེད་པ་སྨྲ་བོ་སྟེ་འདིར་གང་གིས་སྙིང་རྗེ་དམིགས་པ་མེད་ཅིང་
རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བ་དང་སྟོང་པ་ཉིད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་དང་ལྡན་
པ་དུས་གསུམ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་སླད་དུ་དུས་གསུམ་དུ་འཇུག་པའོ་ཞེས་པ་ན་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའི་ངེས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཏེ། དེ་དག་གི་དོན་ཅུང་ཟད་ཅིག་བཤད་ན། དེ་ཡང༌། དེ་ཉིད་དབུ་མ་པ་ཡིས་རིག །ཅེས་སོ། །
ཞེས་དབུ་མ་པས་སྟོང་ཉིད་གཏན་ལ་ཕབ་ཚུལ་བརྗོད་ནས། གང་ཟག་གང་ཞིག་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའི་ཕྱོགས་ཉམས་པའི་དབུ་མ་པ་དེ་ནི་གནས་ལུགས་ལས་མ་

661

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཉམས་པར་འགྱུར་རོ། །དབུ་མ་པ་དེ་གནས་ལུགས་ལས་མ་ཉམས་པར་འགྱུར་ཚུལ་དེ་གང་ཞེ་ན། དེའི་འགྱུར་ཚུལ་སྟོན་པ་ནི། གང་ཞིག་སྙིང་རྗེ་སྟོང་ཉིད་གཉིས་སུ་མེད་
པ་སྨྲ་བོ་སྟེ། ཞེས་བཤད་བྱའི་གཙོ་བོ་བཀོད་ནས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ནི་འདིར་ཞེས་སོགས་ཏེ། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དོན་གྱི་གཙོ་བོ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་སྐབས་འདིར་
རྣལ་འབྱོར་གང་གིས་སྙིང་རྗེ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་དབུ་མ་པས་གཏན་ལ་
ཕབ་པ་ལྟར་གྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པའི་དམིགས་པ་མེད་ཅིང་རྣམ་
པར་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བ་དང་སྟོང་པ་ཉིད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་དང་ལྡན་པ་ངོ་
བོ་དབྱེར་མེད་དུ་གྱུར་པའི་ཟུང་འཇུག་དུས་གསུམ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དེ་འཐོབ་པའི་སླད་དུ་དབུ་མ་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལྟ་བ་འདི་དུས་གསུམ་དུ་འཇུག་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའོ། །དེ་ལྟར་ན་འགྲེལ་ཚིག་འདི་དག་ལ་ནུས་པ་ཐོན་པའི་གོ་བ་མ་རྙེད་ན་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་བསྒོམ་བྱ་མཐར་ཐུག་གི་གཞི་སྟོར་བས་བློ་གྲོས་ཀྱི་འཇུག་པ་ཞིབ་པར་བྱ་
དགོས་སོ། །
དེ་བཞིན་དུ་མཆོག་མི་འགྱུར་གྱི་མདོར་བསྡུས་ལས་ཀྱང༌། རྒྱུ་འདིས་སངས་
རྒྱས་པ་བཞི་པོ་རྣམས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གང་

ཟག་སྨྲ་བ་རྣམས་ལ་གང་ཟག་མི་རྟག་པར་བསྒོམ་པ་གསུངས་སོ། །དོན་དུ་སྨྲ་བ་རྣམས་ལ་ས་ལ་སོགས་པ་ཟད་པར་བསྒོམ་པ་དང༌། རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྨྲ་བ་རྣམས་ལ་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང༌། དབུ་མ་པ་རྣམས་ལ་རྨི་ལམ་ལྟ་བུ་

འགྱུར་བ་མེད་ཅིང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་བསྒོམ་པ་སྟེ་དེ་ལྟར་གང་ཟག་ལ་བདག་མེད་པ་དང་ཆོས་ལ་བདག་མེད་པའོ། །བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་དང་མདོ་སྡེ་པ་དང་

662

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱི་ལྷག་མ་དང་བཅས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའོ། །དབུ་
མ་རྣམས་ཀྱི་ལྷག་མ་དང་བྲལ་བ་རབ་ཏུ་མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་སྟེ་རྒྱུ་
དང་འབྲས་བུ་འགག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དབུ་མ་པའི་ལྟ་བ་
སྔགས་བླ་མེད་པའི་ཡང་བསྒོམ་བྱའི་ལྟ་བ་མཐར་ཐུག་པར་གསུངས་སོ། །

༼བདེ་སྟོང་སྒོམ་ཚུལ་མདོར་བསྟན་པ།༽
གཉིས་པ་སྟོང་ཉིད་བདེ་བས་སྒོམ་ཚུལ་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་ནི། ཡོད་མིན་མེད་མིན་ཡོད་མེད་མིན། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དབུ་མ་པས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་
སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་དེ་ཉིད་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོས་སྒོམ་པར་བྱེད་པ་རྒྱུད་
འགྲེལ་གྱི་དགོངས་པ་ཡིན་པ་བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། དེ་སྒོམ་པའི་ཚུལ་ཡང་
དང་པོར་ལམ་ཐུན་མོང་བས་རྒྱུད་སྦྱོང་བའི་སྐབས་སུ་མདོ་ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། གལ་ཏེ་ཆོས་ལ་བདག་མེད་སོ་སོར་རྟོག །སོ་སོར་དེ་བརྟགས་གལ་ཏེ་སྒོམ་ན་ནི། །དེ་ཉིད་མྱ་ངན་འདས་ཐོབ་འབྲས་བུའི་རྒྱུ། །རྒྱུ་གཞན་གང་ཡིན་དེས་ནི་ཞི་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་བཤད་པ་
ལྟར་གྱི་སྟོང་ཉིད་ཕྲ་མོ་ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་དོན་དེ་ཉིད་སོ་སོར་རྟོག་
པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དཔྱད་ཀྱིན་དཔྱད་ཀྱིན་སྒོམ་པའི་ལྷག་མཐོང་མཚན་ཉིད་པའམ་
རྗེས་མཐུན་པའི་སྟོང་ཉིད་ཕྲ་མོ་ལ་ངེས་པ་གཏིང་ནས་རྙེད་པའི་མྱོང་བ་ཐོན་པར་བྱས་ཏེ་མཐར་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་སྐྱེས་པའི་ཚེ་བདེ་བ་དེས་སྟོང་ཉིད་དེ་དྲན་
པར་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་ཡུལ་གང་ལའང་མི་དཔྱོད་པར་མ་རྟོག་པའི་ངང་ལ་འཇོག་སྒོམ་ཉིད་བྱེད་པ་ཡིན་ན། དེ་ལྟ་བུའི་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་དེ་ནི་ལྷག་མཐོང་རྣམས་ཀྱི་

663

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། དང་པོར་ལྷག་མཐོང་སྒོམ་པའི་སྐབས་སུ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དཔྱོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་སྟོང་ཉིད་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་དེའི་འཛིན་
སྟངས་ཀྱི་ཤུགས་ཇེ་ཆེར་འགྲོ་བའི་ཆེད་ཡིན་ལ། བདེ་བ་ཆེན་པོས་སྟོང་ཉིད་ལ་མ་དཔྱད་པར་རྩེ་གཅིག་ཏུ་བཞག་པ་ཉིད་ཀྱིས་ངེས་ཤེས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཤུགས་ཇེ་ཆེར་འགྲོ་བ་ཡིན་ནོ། །
དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་བདེ་སྟོང་གི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་མ་ལངས་ཀྱི་བར་ལ་ཀུན་

རྟོག་གཡོ་བྱེད་ཀྱི་རླུང་ཞི་ནས་མེད་པས་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཤུགས་ཞན་དུ་མི་འགྲོ་
ཞིང༌། བདེ་བ་ཆེན་པོ་སྟོང་ཉིད་སྒོམ་པའི་ཡུལ་ཅན་ཕུལ་དུ་ཕྱིན་པ་ཡིན་པས་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཤུགས་ཇེ་ཆེར་འགྲོ་བ་ཡིན་ནོ། །སྟོང་ཉིད་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ཡང་ཁམས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྩ་དབུ་མའི་ནང་ལ་ཡས་བབས་མས་བརྟན་བྱས་
པ་དང་གནས་གཞན་དུ་མི་གཡོ་བར་བྱས་པ་ལས་ལུས་ཀྱི་བདེ་བ་ཁྱད་པར་ཅན་སྐྱེ།
དེས་རྒྱུ་རྐྱེན་བྱས་པ་ལས་གཉུག་མའི་སེམས་སམ་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་བདེ་བ་
ཆེན་པོའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པ་དེ་ཡིན་ནོ། །
གསུམ་པ་ཇི་ལྟར་སྒོམ་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས། མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་ངོས་བཟུང་བ་དང༌། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་སྐྱེད་པའི་ཐབས་གང་ཟག་གསུམ་པོ་སོ་སོའི་སྒོམ་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། རྗེས་དྲན་གྱི་སྐབས་སུ་དངོས་གནས་ལ་གྲུབ་པའི་དུས་འཁོར་
ཡབ་ཡུམ་ཞལ་སྦྱོར་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཡུམ་དེ་ལ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་ཞེས་བཞག་སྟེ།
དེ་ལ་དགོངས་ནས་ཡེ་ལེའི་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་པ་སྔར་དྲངས་པ། གློག་གི་དབྱུག་

664

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

པའི་རྗེས་མཐུན་འཕོ་མེད་བདེ་བ་སྐྱེད་པར་བྱེ་མ་མཚན་ཉིད་ཡན་ལག་རབ་ཏུ་རྫོགས། །ཞེས་དང༌། ཡང་ཡེ་ལེའི་བརྒྱ་བཅུ་གསུམ་པ་ལས། སེམས་ཀྱི་སྣ་བ་ཙམ་སྟེ་རང་གི་ཡིད་ལས་སྐྱེས་པ་མེ་ལོང་གི་ནི་གཟུགས་བརྙན་ལྟ་བུ་ཉིད། །གང་ཞིག་མཐའ་དག་རྒྱལ་བའི་སྲས་དང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་པ་རྣལ་འབྱོར་དབང་
པོས་བསྟན་བྱ་སྟེ། །ཞེས་དང༌། འདི་དག་ཤེས་བྱེད་དུ་དྲངས་པའི་མཆོག་མི་འགྱུར་
གྱི་མདོར་བསྡུས་ལས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པའི་བར་དུ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་རང་གི་
སེམས་ཀྱི་སྣང་བ་ཙམ་འདི་རྣལ་འབྱོར་པས་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང༌། ཡང་སྒྲུབ་ལེའི་བརྒྱ་གོ་བརྒྱད་པ་ལས། ཕྱག་རྒྱ་སྒྱུ་མའི་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཡིད་དང་ནམ་མཁའ་ལ་ནི་མེ་ལོང་དག་ལ་གཟུགས་བཞིན་ཏེ། །འཇིག་རྟེན་གསུམ་པོ་སྣང་བར་བྱེད་ཅིང་དྲི་མེད་གློག་དང་མཚུངས་པའི་འོད་ཟེར་དུ་མ་འཕྲོ་བར་བྱེད། །ཕྱི་དང་ལུས་ལ་དབྱེར་
མེད་ཡུལ་དང་རྣམ་པར་བྲལ་བ་སྣང་བ་ཙམ་ནི་མཁའ་ལ་གནས་པ་ཡི། །སེམས་ལ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འཁྱུད་པ་གང་ཞིག་འགྲོ་བ་དུ་མའི་གཟུགས་ཅན་དེ་ནི་གཅིག་པུའོ། །ཞེས་དང་ཡང་དེའི་འཕྲོ་ཉིད་ལས། ཡང་དག་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཆེད་དུ་རྒྱལ་བ་མཆོག་གི་སྐྱེད་མ་མཆོག་གི་ཕྱག་རྒྱ་གོས་པ་མེད། །རྣམ་པར་འགྱུར་བ་མེད་ཅིང་མཁའ་མཉམ་མུན་བཅོམ་ཁྱབ་བྱེ་རྣལ་འབྱོར་དག་གི་བགྲོད་བྱ་ཐེར་ཟུག་གནས། །ཡེ་ཤེས་གཟི་བརྗིད་སྲིད་པའི་དྲི་མ་འཕྲོག་ཅིང་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྗེས་སུ་
རིག་པ་བསྒོམ་པར་བྱ། །ཞེས་སོགས་དུ་མ་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །
དེ་ཡང་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོས་འཁྱུད་པའི་སྣ་ཚོགས་ཡུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་ཉིད་
ལ་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་ཡང་མཆོག་མི་འགྱུར་གྱི་མདོར་བསྡུས་ལས། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་ནི་

665

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་དང་
ལྡན་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་མ་སངས་རྒྱས་སྐྱེད་པར་མཛད་མའོ། །ཆོས་
འབྱུང་གི་སྒྲས་ཀྱང་དེ་བརྗོད་དེ་ཆོས་འབྱུང་གང་ལས་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བར་འགྱུར་པའོ། །རང་བཞིན་མེད་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྟོབས་
བཅུ་དང་མི་འཇིགས་པ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་རྣམས་
སོ། །དེ་རྣམས་འབྱུང་བར་འགྱུར་པ་ནི་ཆོས་འབྱུང་སྟེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་
ངོ༌། །སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་གནས་ཏེ་བདེ་བའི་གནས་དང་སྐྱེ་བའི་གནས་སོ། །གང་ལས་ཁྲག་དང་གཅི་བ་དང་ཁུ་བ་རྣམས་འབྱུང་བ་དེ་ནི་ཆོས་འབྱུང་མ་ཡིན་ནོ། །འདིར་འཁོར་བ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཆགས་པ་དང་ཆགས་བྲལ་གྱི་

ཞིང་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་མ་ཡིན་ན། དེའི་ཕྱིར་ཆོས་འབྱུང་ནི་ཆོས་ཀྱི་

དབྱིངས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཅན་སྣ་ཚོགས་ཡུབ་བཅོམ་ལྡན་འདས་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོས་
འཁྱུད་པ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའོ། །ཞེས་སོགས་རྣམས་
ཀྱིས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་རྣལ་འབྱོར་པ་རང་ཉིད་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཡབ་ཡུམ་ཞལ་སྦྱོར་
གྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྐུར་བཞེངས་པའི་ཡུམ་སྣམ་ཚོགས་ཡུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་དེ་ཉིད་
ལ་གསལ་བར་གསུང་པས་གོང་དུ་དབང་རྣོན་གྱིས་རི་རབ་གྱི་རྡུལ་གྱི་གྲངས་དང་
མཉམ་པའི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་ལ་སྙོམས་འཇུག་བྱེད་པར་བཤད་པས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་རྣམས་ཀྱང་ཕལ་ཆེ་བ་རྣམས་སྣ་ཚོགས་ཡུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་སྐྱེད་པའི་ཐབས་གང་ཟག་གསུམ་པོས་སོ་སོའི་སྒོམ་ཚུལ་ནི། གང་ཟག་དབང་པོ་རྣོ་འབྲིང་རྟུལ་

666

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

པོ་གསུམ་ཀས་ཀྱང་རང་ཉིད་དུས་འཁོར་ཡབ་ཡུམ་གྱི་སྐུའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་
ཡབ་ཡུམ་སྙོམས་འཇུག་བྱེད་པ་ལ་དམིགས་ནས་རྗེས་ཆགས་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པར་བྱེད་དགོས་ཏེ། བདེ་མཆོག་སྟོད་འགྲེལ་ལས། དེས་ན་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདོད་པའི་ལྷ་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་ལས་གང་ཞིག་འགྱུར་བ་མེད་པའི་བདེ་བ་ཐོབ་པ་སྟེ། ཞེས་དང༌། ནཱ་རོ་པའི་དབང་མདོར་བསྟན་གྱི་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང༌།
ཏིང་ངེ་འཛིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདོད་པའི་ལྷ་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་ལས་ཞེས་སོགས་སྟོད་འགྲེལ་ཇི་བཞིན་དུ་གསུངས་པ་དང༌། མཆོག་མི་འགྱུར་གྱི་མདོར་བསྡུས་སུ་
ཕྱོགས་སྔ་སྨྲ་བ་པོས་འགྲེལ་ཆེན་མཛད་པ་པོའི་དགོངས་པ་བརྗོད་པ་ལས། ཅི་ལྟར་རྣལ་འབྱོར་པས་རང་གི་སེམས་ཀྱི་སྣང་བ་ལ་རང་གི་སེམས་རྗེས་སུ་ཆགས་པར་བྱས་ནས་རང་གི་སེམས་སྒྲིབ་པ་མེད་པར་བྱེད་ཅིང་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་ལོངས་སྤྱོད་པར་བྱེད་དེ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཚོགས་པའི་ལུས་མེད་པའི་ཕྱིར་

རོ། །ཞེས་པ་དང༌། དབང་མདོར་བསྟན་ལས། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོའི་རྗེས་ཆགས་ལས། །སྐྱེས་པ་གཡོ་མེད་བདེ་བ་ནི། །ཤེས་རབ་ཆེན་པོས་དབང་བསྐུར་བ། །གང་ལས་གཡོ་མེད་རྟོགས་པ་སྟེ། །ཞེས་པའི་འགྲེལ་པ་ནཱ་རོ་པས་མཛད་པ་ལས། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་ཞེས་པ་ནམ་མཁའ་ལས་བྱུང་བའི་གཟུགས་ཏེ་དེའི་རྗེས་ཆགས་ཕྱི་རོལ་

རང་གི་ཉམས་སུ་སྒོམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་སྐྱེས་པ་གཡོ་མེད་ཅེས་པ་རྡོ་རྗེ་ནོར་བུ་
ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གཡོ་བ་ལས་འཛག་པ་འགོག་པ་སྐུའི་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་དགའ་བ་དང་གསུང་གི་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་དགའ་བ་དང་ཐུགས་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་དགའ་བ། ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རང་ཉིད་དུས་འཁོར་ཡབ་ཡུམ་གྱི་སྐུར་གྱུར་པ་

667

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

སྙོམས་འཇུག་བྱེད་པ་ལ་རྗེས་ཆགས་བྱས་ནས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་སྐྱེད་པ་འདི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་སྐྱེད་ཚུལ་དུ་གསལ་བར་བསྟན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །
དེ་ཡང་དབང་རྟུལ་གྱིས་དེ་ལྟར་བྱས་ཏེ་བསྒོམས་པས་ལས་དང་པོ་ནས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་སྐྱེད་པར་མི་ནུས་པས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་དེ་སྐྱེད་པའི་ཐབས་སུ་ཐོག་མར་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་སེམས་རྡོ་
རྗེ་ནོར་བུའི་རྩེར་ཕབ་ལ། དེ་ལྟར་ཕབ་པའི་ཐིག་ལེ་དེ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོའི་སྟོབས་ཀྱིས་

གནས་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་ཞིང་མི་གཡོ་བར་བྱས་པ་ལས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བའི་སྐད་ཅིག་མ་ཅིག་སྐྱེས་ལ་དེ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་སྐད་ཅིག་མ་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱའི་དང་པོ་དེ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ནས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བའི་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་མན་ཆད་ཀྱང་སྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལྟར་ཡང་མཆོག་མི་འགྱུར་གྱི་མདོར་བསྡུས་སུ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་བསྒོམ་
པའི་ཤེས་བྱེད་དུ། སེམས་ཀྱི་སྣང་བ་ཙམ་སྟེ་ཞེས་སོགས་དྲངས་པའི་མཇུག་སྡུད་དུ་འགྲེལ་པའི་འཕྲོ་དེ་ཉིད་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ངེས་པའང་དབང་པོ་གཉིས་ཀྱི་
སྙོམས་པར་འཇུག་པས་ཀྱང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པ་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་
རྣམ་པར་སྤངས་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཐར་ཐུབ་པའི་བར་དུ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་རང་གི་
སེམས་ཀྱི་སྣང་བ་ཙམ་འདི་རྣལ་འབྱོར་པས་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །ཞེས་དབང་པོ་རྣོ་
འབྲིང་རྟུལ་གསུམ་གང་ཡིན་ཡང་རྗེས་དྲན་མན་ཆད་དུ་དབང་པོ་གཉིས་ཀྱི་སྙོམས་
འཇུག་གིས་བདེ་བ་སྐྱེད་པ་དང༌། ཁྱད་པར་དུ་ཡང་དབང་རྟུལ་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་

668

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

བརྟེན་ནས་དབང་པོ་གཉིས་ཀྱི་སྙོམས་པར་འཇུག་པས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་སྐྱེད་
པས་ཀྱང་ཕྱིས་རྒྱ་ཆེན་མོ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་སྐྱེད་ནུས་པའི་
མཚམས་ནས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་རྣམ་པར་
སྤངས་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པའི་བར་དུ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་རང་གི་སེམས་ཀྱི་
སྣང་བ་ཙམ་འདི་རྣལ་འབྱོར་པས་བསྒོམ་པར་བྱ་བར་གསུངས་སོ། །
དེ་ཡང་རང་གི་སེམས་ཀྱི་སྣང་བ་ཙམ་ཞེས་པའི་ཙམ་གྱི་སྒྲས་དངོས་གནས་ལ་གྲུབ་པ་གཅོད་པ་མིན་གྱི། ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་ལྟར་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ལས་གྲུབ་པའི་
རྡོས་བཅས་གཅོད་པ་ཡིན་ནོ། །དབང་འབྲིང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་
འགྱུར་བའི་བདེ་བ་སྐྱེད་པ་ཡང་ཕྱག་རྒྱ་གཉིས་བརྗེ་བ་མ་གཏོགས་སྔ་མ་དང་ཚུལ་མཚུངས་ཤིང་ཕྱག་རྒྱ་གཉིས་ཀྱི་བསྟེན་ཚུལ་ནི་རྗེས་དྲན་གྱི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་
ལྟར་ཡིན་ནོ དབང་རྣོན་གྱིས་ནི་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་ནུས་པའི་མཚམས་
ནས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་འབའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རང་ཉིད་དུས་འཁོར་ཡབ་ཡུམ་གྱི་སྐུའི་རྣམཔར་འགྱུར་བ་སྙོམས་
འཇུག་བྱེད་པའི་ཚུལ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་དམིགས་ཏེ་རྗེས་ཆགས་བསྒོམས་པས་གཏུམ་མོ་འབར་ཏེ་རྡུལ་གཅིག་ལུས་རགས་པ་འདིའི་གཙུག་ཏོར་དུ་སོང་སྟེ་དེར་བརྟེན་པ་ན་གཙུག་ཏོར་ནས་བྱང་སེམས་དཀར་པོ་ཞུ་བ་རྩ་དབུ་མའི་ནང་ན་མར་བབས་པ་རྡོ་རྗེ་ནོར་བུའི་རྩེ་མོར་ཕྱིན་པ་གནས་དེ་ཉིད་དུ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་ཉིད་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་

བརྟན་པར་བྱས་པ་ལས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་རང་དུས་སུ་གྲུབ་པའི་སྟོང་གཟུགས་དུས་འཁོར་ཡབ་ཡུམ་གྱི་སྐུའི་རྣམ་པ་ཅན་དེ་དང་དོ་བོ་

669

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

དབྱེར་མེད་དུ་སྐྱེས་པའི་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་སྐད་ཅིག?མ་དེས་རྣམ་མེད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཏེ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་ཏུ་གྱུར་པ་དེ་ནི་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱའི་དང་པོ་དང་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་གསར་དུ་མཐོང་བའི་མཐོང་ལམ་དང་ས་དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཐོབ་མ་ཐག་པ་རྣམས་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལྟར་འདིས་མཚོན་ནས། རྡོ་རྗེ་ནོར་བུའི་རྩེ་ནས་གཙུག་ཏོར་གྱི་རྩ་འཁོར་

གྱི་ལྟེ་བའི་བར་དུ་རྩ་དབུ་མའི་ནང་དུ་ཐིག་ལེ་དཀར་པོ་འཕྲེང་བར་བརྩེགས་པ་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་གཙུག་ཏོར་ནས་རྡོ་རྗེ་ནོར་བུའི་རྩེ་བར་ལ་རྡུལ་བརྩེགས་པ་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་དང༌། ཐིག་ལེར་ལ་བརྟེན་པའི་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་ཡོད་པའི་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་ཚན་པ་རེས་རེར་བྱས་པའི་ས་བཅུ་གཉིས་སོ། །དེ་ཡང་འདིའི་ལུགས་ཀྱིས་བཅུ་གཉིས་འཕགས་པ་སློབ་པའི་ས་བཅུར་འཇོག་ཚུལ་སྒྲུབ་བྱེད་དང་བཅས་པ་ནི་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ཡང་རྡོ་རྗེ་ནོར་བུའི་རྩེ་ནས་གསང་གནས་ཀྱི་རྩ་འཁོར་གྱི་ལྟེ་བའི་བར་གྱི་
དབུ་མའི་ནང་ལ་ཐིག་ལེ་དཀར་པོའི་ཆ་སུམ་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་འཕྲེང་བར་བརྩེགས་པའི་ཕྱེད་འོག་མ་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་ལ་བརྟེན་པའི་མི་འགྱུར་བདེ་བ་སྐད་ཅིག་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་ས་དང་པོ་དང༌། ཕྱེད་ཕྱི་མ་ལ་བརྟེན་པའི་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་སྐད་ཅིག་མ་
སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་ས་གཉིས་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་གསང་གནས་ནས་ལྟེ་བ་སོགས་དབྱེ་བ་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །
དེ་ཡང་རྡོ་རྗེ་ནོར་བུའི་རྩེ་ནས་གཙུག་ཏོར་གྱི་བར་ཐིག་ལེ་འཕྲེང་བར་

670

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

བརྩེགས་པ་ལས་བདེ་བ་སྐད་ཅིག་མ་རེར་སྐྱེ་བ་ནི། ཡེ་ལེའི་དོན་ལྔ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་གང་གང་དཔྲལ་བ་འདི་ནས་མགྲིན་པ་དང་སྙིང་

ག་དང་ལྟེ་བ་དང་གསང་བ་རྣམས་ལ་སོན་པ་ནི་སྲོག་རྩོལ་གྱིས་སྟོབས་ཀྱི་འགོག་
པར་འགྱུར་ཏེ་གསང་བར་སྐུའི་ཐིག་ལེ་འགོག་ཅིང་དེ་བཞིན་དུ་གསུང་དང་ཐུགས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་ནི་ལྟེ་བ་དང་སྙིང་ག་དང་མགྲིན་པ་ལ་འགོག་གོ །ཐིག་ལེ་འདི་
ལས་གཡོ་བའི་ཁུ་བ་གང་ཞེས་པ་ནི་འདིར་གསང་བ་ལ་གནས་པ་སྐུའི་ཐིག་ལེ་སྐ་བའི་རང་བཞིན་ལས་གཞན་སླ་བའི་ཁུ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་གཡོ་བའི་ཁུ་བར་གསུངས་ཤིང་དེ་ནི་རྡོ་རྗེ་ནོར་བུ་ལ་གནས་རྒྱལ་མཚན་རྩེ་ལ་སྟེ་རྟགས་ཀྱི་སྒོ་ལ་ཡང་
དག་པར་འགོག་པའོ། །གཡོ་བ་དེ་ནི་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་སྐད་ཅིག་གལ་ཏེ་ཐིག་ལེའི་འཕྲེང་བ་འཕོ་བ་མེད་པའི་རྒྱུས་བདེ་བ་སྟེར་ནའོ། །དེའི་ཚེ་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱའི་ཡེ་ཤེས་མ་ཡིན་ཏེ་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཞེས་གྲུབ་བོ། །མི་གཡོ་བའི་རྒྱུ་བའི་ཕྱིར་གཡོ་
མེད་བདེ་བའི་སྐད་ཅིག་གང་ཡིན་པ་འདིར་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཏེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་

རོལ་ཏུ་ཕྱིན་མས་སྟེར་བར་བྱེད་དོ། །དེ་ནས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་བདེ་བ་ནི་མཆོག་ཏུ་
མི་འགྱུར་བའོ། །ེས་ཐིག་ལེ་གང་གང་ཟློས་པའི་ཚིག་གིས་བསྟན་པ་རྣམས་དཔྲལ་བ་
ནས་གསང་གནས་ཀྱི་བར་དུ་སོན་པའི་ཐིག་ལེ་སྐ་བ་རྣམས་སྲོག་རྩོལ་གྱི་སྟོབས་
ཀྱིས་འཛག་མེད་དུ་འགོག་ལ་དེ་ཡང་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་གསང་གནས་ལྟེ་བ་སྙིང་ག་མགྲིན་པ་རྣམས་སུ་འགོག་ཅིང་གསང་
གནས་ལ་གནས་པ་སྐུའི་ཐིག་ལེ་སྐ་བའི་རང་བཞིན་དེ་ལས་གཞན་སླ་བའི་ཁུ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་རྡོ་རྗེ་ནོར་བུའི་རྩེ་རྟགས་ཀྱི་བུག་པའི་སྒོ་ལ་ཡང་དག་པར་འགོག་པའོ། །དེ་

671

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཡང་གང་གིས་འགོག་ན་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོས་འགོག་གོ །
དེ་ལྟར་ན་གཡོ་བའི་མིང་ཅན་ཁུ་བ་སླ་བ་དེ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོས་གཡོ་མེད་དུ་བཀག་སྟེ་ཐིག་ལེ་བརྩེགས་པའི་འཕྲེང་བ་གནས་གཞན་དང་གཞན་དུ་འཕོ་བ་མེད་པའི་རྒྱུས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བའི་སྐད་ཅིག་མ་སྟེར་ན་དེའི་ཚེ་བདེ་བ་དེ་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་བདེ་བའི་སྐད་ཅིག་དབང་བཞི་པར་འགྱུར་གྱི། དེའི་ཚེ་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱའི་ཡེ་ཤེས་མ་ཡིན་པའོ། །ཐིག་ལེའི་འཕྲེང་བ་གནས་གཞན་དུ་མི་འཕོ་བའི་རྒྱུ་དེའི་ཕྱིར་

གཡོ་བ་མེད་པ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བའི་སྐད་ཅིག་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་འདིར་ཆོས་ཀྱི་

དབྱིངས་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ཡང་རྒྱུ་གང་ལས་བྱུང་བ་ནི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་

རོལ་ཏུ་ཕྱིན་མས་སྟེར་བར་བྱེད་པ་སྟེ་རྒྱུ་དེ་ལས་བྱུང་བའོ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །དེ་
བཞིན་དུ་རྡུལ་བྱང་སེམས་དམར་ཆ་ཡང་གཙུག་ཏོར་ནས་རྡོ་རྗེ་ནོར་བུའི་རྩེ་བར་ལ་བརྟེན་པར་བྱེད་པ་ནི། རྒྱུད་ཕྱི་མ་ལས། ཁུ་བ་སྟོང་དང་རྡུལ་ཡང་འོག་ཏུ་སོང་བས་
གཞོམ་དུ་མེད་པ་ཚངས་པའི་དབྱངས་ལས་ནི། །སྐུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་རྡོ་རྗེ་དྲི་མ་གསུམ་སྤངས་སངས་རྒྱས་གང་གིས་སྟོན་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང༌། རྩ་བའི་རྒྱུད་དབང་མདོར་བསྟན་ལས། ལུས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཆི་བ་ན། །ཟླ་བ་བདུད་
རྩི་ཐུར་དུ་འགྲོ། །སྟེང་དུ་ཉི་རྡུལ་སྒྲ་གཅན་དང༌། །རྣམ་ཤེས་སྲིད་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །དེ་བས་ཟླ་བ་བདུད་རྩི་སྟེང༌། །འགྲོ་བར་བྱེད་དོ་རྒྱལ་པོ་ཀྱེ འོག་ཏུ་ཉི་རྡུལ་སྒྲ་གཅན་དང༌། །རྣམ་ཤེས་མི་འགྱུར་བདེ་བའོ། །ཞེས་བྱང་སེམས་དཀར་པོའི་ཆ་རྡོ་རྗེ་ནོར་བུའི་རྩེ་ནས་གཙུག་ཏོར་གྱི་བར་ཡར་འཕྲེང་བར་བརྩེགས་པ་དང༌། རྡུལ་དམར་
པོའི་ཆ་གཙུག་ཏོར་ནས་ནོར་བུའི་རྩེའི་བར་མར་བརྩེགས་པ་ལས་སེམས་མི་འགྱུར་

672

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

བའི་བདེ་བའི་སྐད་ཅིག་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱར་གྱུར་པའི་མཐར་མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་འགྱུར་བར་གསུངས་པའོ། །
མདོར་ན་རྡོ་རྗེ་ནོར་བུའི་རྩེའི་དབུ་མའི་ནང་ནས་གཙུག་ཏོར་གྱི་རྩ་འཁོར་གྱི་

ལྟེ་བའི་བར་ལ་ཐིག་ལེ་དཀར་ཆ་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་བརྟན་པར་བྱས་པའི་ཐིག་ལེ་རེ་རེ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བའི་སྐད་ཅིག་མ་རེ་རེ་སྐྱེས་པའི་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བའི་སྐད་ཅིག་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་མཉམ་པར་སྦྱར་བས་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེ་རྣམས་ཀྱིས་སྤང་བྱ་བདེན་འཛིན་བག་ཆགས་དང་
བཅས་པ་དང་འཛག་བདེ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་སྤོང་ཞིང༌། དབུགས་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་འགོག་པའི་སྒོ་ནས་འཕོ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་རླུང་འགོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་
ནོ། །དེ་ཡང་བདེ་བའི་སྐད་ཅིག་མ་རེ་རེ་ལ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གཉིས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་རྣམས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་རྟོགས་པའི་ལྡོག་པའི་ཆ་ནས་བདེན་འཛིན་བག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་གཉེན་པོ་དང༌། མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བའི་ལྡོག་པའི་ཆ་ནས་འཛག་བདེ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་གཉེན་པོར་འཇོག་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་རྣམས་ཀྱི་རང་རང་གི་ངོ་སྐལ་གྱི་

སྤང་བྱ་དེ་རྣམས་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཡང་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་དེ་སྙེད་རེ་ཡོད་པས་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱའོ། །
ཡང་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་རྣམས་སྐྱེས་པས་འཕོ་བའི་རླུང་རྣམས་འགག་ཚུལ་ནི་རགས་པར་ན་འཕོ་བ་རེ་ལ་དབུགས་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་རེ་ཡོད་པ་ལས། མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བའི་སྐད་ཅིག་མ་རེ་རེ་སྐྱེས་པས་དབུགས་རེ་རེ་འགག་ལ། དེ་

673

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

འགགས་པས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བའི་སྐད་ཅིག་མ་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་རྫོགས་པའི་ཚེ་འཕོ་བ་གཅིག་གི་རླུང་འགག་གོ །དེ་བཞིན་དུ་གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་རིགས་པ་སྦྱར་ནས་ས་རེ་ལ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་རེ་ཡོད་པས་ས་རེ་རེ་རྫོགས་པ་ན་རླུང་འཕོ་བ་རེ་རེ་འགག་གོ །དེ་ལྟར་འགགས་པས་མཐར་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བའི་སྐད་ཅིག་མ་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་རྫོགས་ཏེ་ས་བཅུ་གཉིས་པ་རྫོགས་པའི་མཐར་བདེན་འཛིན་དང་འཛག་བདེ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་མ་ལུས་པ་སྤངས་ཤིང༌། རླུང་འཕོ་བ་བཅུ་གཉིས་མ་ལུས་པར་འགགས་པའི་འབྲས་དུས་ཀྱི་བདེན་དོན་རྣམ་པ་
བཅུ་གཉིས་དང་དེ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་མཐར་ཐུག་པ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །
གཞན་ཡང་རྒྱུད་ལས། མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བསྒོམ་པར་བྱ། །པདྨར་རྡོ་རྗེ་རབ་བཀོད་ནས། །སྲོག་ནི་ཐིག་ལེར་གཞུག་པར་བྱ། །འཁོར་ལོར་ཐིག་ལེ་ཐིག་ལེ་ཡི། །གཡོ་བ་རྡོ་རྗེས་དགག་པར་བྱ། །རྟག་ཏུ་རྟག་རེངས་རྣལ་འབྱོར་པས། །རྟག་ཏུ་སྟེང་དུ་ཁུ་བར་གྱུར། །ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་སྦྱོར་བ་ཡིས། །རྡོ་རྗེ་བབས་པས་བྱིན་གྱིས་

བརླབ། །མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་སྐད་ཅིག་ནི། །སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་དང༌། །དྲུག་བརྒྱ་རྫོགས་པས་རྒྱལ་པོ་ཆེ། །རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔར་རང་ཉིད་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། དེ་ཡང་དབང་རྣོན་གྱིས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་སྐྱེད་ནུས་པའི་མཚམས་དང་
དབང་པོ་རྟུལ་འབྲིང་གཉིས་ཀྱི་ཀྱང་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་འབའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་མི་
འགྱུར་བའི་བདེ་བ་འདྲེན་ནུས་པའི་མཚམས་ནས་ལས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་གཉིས་སྤངས་ནས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་འབའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་དགོས་པ་ནི་སྒྲུབ་ལེའི་བརྒྱ་གོ་དགུ་པ་ལས།

674

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

སེམས་ནི་རྙོག་པ་དང་བཅས་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་འདི་དང་བཏགས་པའི་ཡེ་
ཤེས་ཕྱག་རྒྱ་སྤང་བྱ་སྟེ། །ཡང་དག་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཆེད་དུ་རྒྱལ་བ་མཆོག་གི་སྐྱེད་མ་མཆོག་གི་ཕྱག་རྒྱ་གོས་པ་མེད། །རྣམ་པར་འགྱུར་བ་མེད་ཅིང་མཁའ་མཉམ་མུན་བཅོམ་ཁྱབ་བྱེད་རྣལ་འབྱོར་དག་གིས་བགྲོད་བྱ་ཐེར་ཟུག་གནས། །ཡེ་ཤེས་གཟི་བརྗིད་སྲིད་པའི་དྲི་མ་འཕྲོག་ཅིང་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོས་རྗེས་སུ་རིག་པ་བསྒོམ་
པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང༌། ཕྱག་རྒྱ་སྒྱུ་མའི་ཞེས་སོགས་དང་བཅས་པ་མཆོག་མི་འགྱུར་གྱི་མདོར་བསྡུས་སུ་དྲངས་ཤིང༌། དེའི་མཚམས་སྦྱར་དུ། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་
མོའི་མཚན་ཉིད་གསུངས་པ་ཞེས་པ་དང༌། ཡང་མདོར་བསྡུས་དེ་ཉིད་དུ་རྩ་རྒྱུད་དྲངས་པ་ནི། ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་བཏགས་པ་ཡི། །ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཡོངས་སྤངས་ནས། །མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་སྦྱོར་བ་ཡིས། །ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་རྣམ་པར་བསྒོམ། །ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་ཏོ། །
བཞི་པ་ཚད་མ་གང་ཡིན་དཔྱད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་སྙིང་འགྲེལ་ལས། རྣམ་པར་རྟོག་
པ་དང་བྲལ་བའི་སེམས་ཀྱི་སྣང་བརྙན་མཐོང་བའོ། །རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་མ་འཁྲུལ་བ་ནི་མངོན་སུམ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ། །དེ་ཉིད་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དང༌། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དང༌། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དང༌། རང་རིག་པའི་
མངོན་སུམ་ཞེས་པ་སྟེ་ཞེས་པ་དེ་དག་ཉིད་ནི་ཉེ་བར་སྟོན་པར་བྱེད་པ་དང༌། འཇུག་པར་བྱེད་པ་དང༌། ཐོབ་པར་བྱེད་པ་དང༌། ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནོཞེས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་མངོན་སུམ་དུ་འཇོག་པ་ནི་སྟོང་གཟུགས་ཀྱི་སྣང་བ་ལ་རྟོག་བྲལ་ལམ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་མངོན་སུམ་

675

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

མོ། །དེ་ཡང་རང་རང་གི་སྐབས་ཀྱི་སྟོང་གཟུགས་རྣམས་གསལ་བར་སྣང་བས་རྟོག་
བྲལ་དང༌། སྟོང་གཟུགས་གསལ་བར་སྣང་བ་ཙམ་གྱི་ཆ་ལ་མ་འཁྲུལ་ཞིང་མི་སླུ་བས་ཚད་མར་འཇོག་པའོ། །དེ་ལ་ཡན་ལག་དང་པོ་ལྔ་ཚད་མ་གང་ཡིན་པ་ནི་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་ཡིན་ཞིང༌། འདི་ཚད་མ་གང་ཡིན་པ་ནི་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དུ་འོས་ནའང༌། རྗེ་བུས། མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་ཤེས་པ་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་པས་རང་རིག་མངོན་སུམ་མོ་ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། རྒྱལ་ཚབ་རིན་པོ་ཆེ་ཡང་རང་རིག་མངོན་སུམ་དུ་བཞེད་དོ། །ལྔ་པ་དག་དབྱེ་ནི། དག་བྱ་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་སྡེ་ཚན་གྱི་ཆོས་དྲུག་དག་
པར་བྱེད་ཅིང༌། དབྱེ་ན་གཡས་གཡོན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལྔ་ལྔའི་རླུང་བཅུ་འགོག་
པས་བཅུའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་སྒྲུབ་ལེའི་བརྒྱ་བཅོ་ལྔ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དཔལ་ལྡན་ཏིང་འཛིན་འཁོར་ལོ་ཅན་ཞེས་པ་རྣམ་པར་སྣང་མཛད་དེ་ཏིང་འཛིན་རྣམ་པ་བཅུ་ནི་རླུང་བཅུ་པོ་རྣམས་འགོག་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་པའོ། །

༼གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བུ་བཤད་པ།༽
དྲུག་པ་འབྲས་བུ་ལ་གཉིས་ལས་དང་པོ་གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི། སྒྲུབ་
ལེའི་བརྒྱ་བཅུ་དགུ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་ནས་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དག་པ་ཞེས་པ་ནི་འདིར་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་སེམས་དག་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་གང་ཞིག་འགྱུར་བ་མེད་པའི་བདེ་བར་གྱུར་པའི་བདེ་བ་དེ་ནི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དུ་གསུངས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་

ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་དག་པ་དྲི་མ་མེད་པར་གྱུར་པ་ནི་ཉིན་ཞག་འགའ་ཞིག་རྣམས་
ཀྱིས་ཏེ་ལོ་གསུམ་དང་ཕྱོགས་གསུམ་གྱི་ཉིན་ཞག་རྣམས་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་སྐུ་ནི་འགྲུབ་

676

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

པར་འགྱུར་ཞེས་པ་དབང་བཅུ་ལ་སོགས་ཐོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ་མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་ནི། གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང༌། སའི་
ཁམས་དང༌། ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་དང༌། དྲིའི་སྐྱེད་མཆེད་དང༌། བཤང་ལམ་དང༌། བརྗོད་
པ་སྟེ་ཆོས་དྲུག་སྒྲིབ་བྲལ་དུ་གྱུར་པ་ལས་རྣམ་པར་སྣང་མཛད་སོགས་དྲུག་འགྲུབ་
པའོ། །དེ་ལྟར་ན། རྗེས་དྲན་སྟོང་གཟུགས་ཕྱག་རྒྱའི་ཆུ་སྐྱེས་ཀྱིས། །མི་འགྱུར་བདེ་
བ་ཆེན་པོའི་འདྲེན་ཚུལ་ཤེས། །ཞེས་པའི་རྡོ་རྗེའི་ཚིག་གི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་རྗེས་དྲན་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་སྟེ་རྫོགས་པའི་རིམ་པ་བཤད་ཟིན་
ཏོ། ། ། །

༼རིམ་གཉིས་ཀྱི་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།༽
༈ གསུམ་པ་རིམ་པ་གཉིས་ཀྱི་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ་
གཉིས། བསྐྱེད་རྫོགས་གཉིས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བུ་དང༌། མཐར་ཐུག་གི་
འབྲས་བུའོ། །དང་པོ་ལ་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བུ་དང༌། རྫོགས་
རིམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བུའོ། །
དང་པོ་ནི། སྒྲོན་གསལ་ལས། ཞི་སོགས་བྱ་བའི་ཆོ་ག་དང༌། །དེ་བཞིན་གྲུབ་པ་བརྒྱད་དང་ནི། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་དངོས་གྲུབ་ཆུང་ངུ་ཞི་རྒྱས་སོགས་ལས་ཆེན་བཅུ་གཉིས་སམ་བརྒྱད་ཀྱིས་བསྒྲུབ་པ་རྣམས་དང་འབྲིང་གྲུབ་པ་བརྒྱད་རྣམས་ཏེ་
རྒྱས་པར་རྒྱུད་འགྲེལ་ཆེན་དང་བཅས་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་རྫོགས་རིམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི། རང་རང་གི་སྐབས་

677

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

སུ་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ་མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་ནི། དེ་ཡང་བསྐྱེད་རྫོགས་གཉིས་ཀའི་
མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་ནི་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཉིད་
ཡིན་ཏེ། ཞི་སོགས་བྱ་བའི་ཆོ་ག་དང༌། །དེ་བཞིན་གྲུབ་པ་བརྒྱད་དང་ནི། །སངས་རྒྱས་ཀྱང་ནི་མཆོག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལ་ཐ་མ་འབྲིང་

མཆོག་གསུམ་ཡོད་པའི་ཐ་མ་ཞི་རྒྱས་སོགས་དང་འབྲིང་གྲུབ་པ་བརྒྱད་བསྐྱེད་
རྫོགས་གཉིས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་མ་ཟད་མཆོག་སངས་རྒྱས་ཀྱང་བསྐྱེད་རྫོགས་
གཉིས་ཀའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པས་སོ། །དེ་ཡང་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་བསྐྱེད་རིམ་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱས་ནས་རྫོགས་རིམ་ཁྱད་པར་ཅན་དངོས་སུ་
སྐྱེ་བའི་རྒྱུད་སྨིན་པ་ན་སོར་སྡུད་ནས་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་གི་བར་བཤད་ཟིན་
པ་ལྟར་ཉམས་སུ་བླངས་པ་ལས་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་ཞེས་བྱ་བ་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བའི་སྐད་ཅིག་མ་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་རྫོགས་པའི་མཐར་དང་པོ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས། དེའི་རྗེས་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་རྣལ་འབྱོར་སྐད་ཅིག་ཐམས་ཅད་ལ་བཟང་
ངན་གྱི་རིམ་པ་མེད་པ། བཟང་ངན་གྱི་རིམ་པའི་གཅིག་དང་དུ་མ་དང་བྲལ་བ་མཆོག་གི་ཐབས་ཤེས་གཉིས་སུ་མེད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལྟར་ཡང་ཁམས་ལེའི་མདོར་བསྡུས་ལྔ་པ་ལས། འདིར་སྐད་ཅིག་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་སྒོམ་པ་པོ་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ཞེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བའི་སྐད་ཅིག་དྲུག་བརྒྱ་ལྷག་

678

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

པའི་སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་སྒོམ་པ་པོ་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བའི་སྐད་ཅིག་དང་པོར་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་དེའི་རྗེས་ལ་སངས་རྒྱས་རྣམས་
ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་སྐད་ཅིག་ཐམས་ཅད་རིམ་པ་མེད་པ་གཅིག་དང་དུ་མ་དང་འབྲལ་བ་མཆོག་གི་གཉིས་སུ་མེད་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
གཞན་ཡང་ཡེ་ལེའི་བརྒྱ་རེ་གཉིས་པ་ལས། ཟླ་བ་ཉི་མའི་རྒྱུ་བ་ཉམས་ཤིང་ལམ་ནི་གཉི་ག་ཡི་ཡང་སྲོག་གི་རླུང་ནི་ཆེན་པོ་འགགས། །ཆུ་སྐྱེས་རྡོ་རྗེ་རབ་ཏུ་སད་ཅིང་རི་བོང་ཅན་ཞུ་ཉི་མའི་གཟུགས་ཅན་པ་ནི་རབ་ཏུ་ཞུགས། །དངོས་དང་དངོས་མེད་གཅིག་གྱུར་རྣམ་གསུམ་སྲིད་པར་གནས་པའི་གཞོམ་མེད་ལེགས་པར་རབ་ཏུ་རྟོགས་གྱུར་པ། །དེ་ཡི་དུས་སུ་རྣལ་འབྱོར་པ་དེ་གང་ལ་གཉིས་ནི་ཅུང་ཟད་མེད་པ་མཆོག་གི་གོ་འཕང་འགྲོ། །ཁྲོ་བོ་སངས་རྒྱས་ལྷ་མོ་དང་བཅས་ངེས་པར་རོ་ཡི་རྡོ་རྗེ་རྣམས་དང་ས་ཡི་སྙིང་པོ་སོགས། །རབ་ཏུ་དགའ་བའི་ཐུགས་རྣམས་རྣལ་འབྱོར་པ་
ལ་གྲུབ་པའི་དུས་སུ་ནམ་མཁའ་ལ་ནི་མངོན་སུམ་འགྱུར། །དེ་ཡི་འདོད་པའི་དངོས་གྲུབ་རོ་བོང་ཅན་གྱི་ཞག་གི་ཐོ་རངས་དང་ནི་མཚན་མོ་ཕྱེད་ལ་འགྱུར། །རིན་པོ་
ཆེའམ་མེ་ཏོག་ཆར་ནི་མཆོག་གྱུར་དུས་ཀྱི་སྦྱོར་བས་ས་ཡི་སྟེང་དུ་འབབ་པར་
འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཏེ་དེ་དག་གི་དོན་ཅུང་ཟད་ཅིག་བཤད་ན།
ཟླ་བ་ཉི་མ་གཡོན་གཡས་ཀྱི་རླུང་གི་རྒྱུ་བ་ཉམས་ཤིང༌། དེར་ཡང་མ་ཟད་རོ་
རྐྱང་གི་ལམ་ནི་གཉི་གའི་ཡང་སྲོག་གི་རླུང་ཆེན་པོ་སྟེ་ལས་རླུང་མ་ལུས་པར་
འགགས་པ་དང༌། ཡུམ་གྱི་ཆུ་སྐྱེས་པདྨར་རྣལ་འབྱོར་པ་རང་གི་རྡོ་རྗེ་སད་ཅིང་
རེངས་པ་ལས་དཔྲལ་བ་ནས་རི་བོང་ཅན་ཐིག་ལེ་ཞུ་བ་རྡོ་རྗེ་ནོར་བུའི་རྩེ་ནས་གཙུག་

679

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

ཏོར་གྱི་བར་བརྟན་པར་བྱས་པ་དེ་ཉིད་ཉི་མའི་གཟུགས་རྡུལ་བྱང་སེམས་དམར་པོའི་ཆ་གཙུག་ཏོར་ནས་རྡོ་རྗེ་ནོར་བུའི་བར་བརྟན་པར་བྱས་ན་ཉི་མའི་གཟུགས་ཆེན་པོ་ལ་ནི་རབ་ཏུ་ཞུགས་པས་དངོས་པོ་ཐབས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་དང་དངོས་མེད་ཤེས་རབ་སྟོང་གཟུགས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པ་རྣམ་གསུམ་སྲིད་པར་སྟེ་ཁམས་གསུམ་ན་གནས་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྙིང་ལ་གནས་པའི་གཞོམ་མེད་ཀྱི་སྒྲ་ཐམས་ཅད་ལེགས་པར་རྟོགས་པ་དེ?ི་དུས་སུ་དེ་འདྲ་བའི་རྣལ་འབྱོར་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཐབས་ཤེས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་གཉིས་ནི་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་མཆོག་གི་གོ་འཕང་ཟུང་འཇུག་མཐར་ཐུག་པ་དེར་འགྲོ་བའོ། །མཐར་ཐུག་པའི་གོ་འཕང་དེར་སོང་སྟེ་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་རབ་ཏུ་དགའ་བའི་ཐུགས་མཐར་ཐུག་པ་རྣམས་རྣལ་འབྱོར་པ་དེ་ལ་གྲུབ་པའི་དུས་སུ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཕུང་ཁམས་སོ་དྲུག་སྒྲིབ་བྲལ་དུ་གྱུར་པ་གཤིན་རྗེ་གཤེད་ལ་སོགས་པའི་ཁྲོ་བོ་
རྣམས་དང༌། རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་སོགས་སངས་རྒྱས་རྣམས་དང༌། སྣ་ཚོགས་ཡུམ་ལ་སོགས་པའི་ལྷ་མོ་དང་བཅས་པ་རྣམས་དང༌། རོ་ཡི་རྡོ་རྗེ་ལ་སོགས་རྡོ་རྗེ་མ་རྣམས་དང༌། སའི་སྙིང་པོ་སོགས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནམ་མཁའ་ལ་ནི་
མངོན་སུམ་དུ་འགྱུར་རོ། །རྣལ་འབྱོར་པ་དེའི་འདོད་པའི་དངོས་གྲུབ་ཟུང་འཇུག་གི་གོ་འཕང་མཐར་ཐུག་པ་དེ་རི་བོང་ཅན་གྱི་ཉིན་ཞག་སྟེ་ཉིན་ཞག་གཅིག་གང་དང་གང་
ཡིན་པའི་ཉིན་ཞག་དེའི་ཐོ་རངས་དང་མཚན་མོ་ཕྱེད་ཀྱི་ཆ་གང་ཡང་རུང་བ་ཁོ་ན་ལ་
མངོན་དུ་བྱེད་དོ། །
དེའི་དུས་སུ་རིན་པོ་ཆེའི་ཆར་རམ་མེ་ཏོག་གི་ཆར་ནི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་

680

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་དུས་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་དབང་གིས་ས་གཞིའི་སྟེང་དུ་འབབ་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་རྣལ་འབྱོར་དེའི་ལུས་ངག་སེམས་གསུམ་གྱི་གནས་ཚུལ་སྟོན་པ་ནི་སྔ་མའི་འཕྲོ་ཉིད་ལས། ལུས་ནི་དང་ཞིང་རྡུལ་ཕྲན་ཉམས་པ་ནམ་མཁའ་དང་མཚུངས་མཚན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རབ་རྫོགས་འགྱུར། །སྣ་ཚོགས་འཇིག་རྟེན་གསུམ་པོ་ཉིད་ནི་
དང་ཞིང་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པར་བྲལ་བ་རྨི་ལམ་བཞིན་དུ་སྣང༌། །སྐད་ནི་ཀུན་ནས་ཆད་པ་
མེད་ཅིང་དུ་མའི་སྐད་གཞན་དག་གིས་གཞན་གྱི་སྙིང་ལ་འཇུག་པ་སྟེ། །སེམས་ནི་
དམ་པའི་བདེ་བས་གང་ཞིང་མི་གཡོ་ཐམས་ཅད་དུས་སུ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པས་འཁྱུད་པའོ། །ཞེས་པ་སྟེ། དེའི་དོན་ཅུང་ཟད་ཅིག་བཤད་ན། མཐར་ཐུག་གི་ཟུང་འཇུག་མངོན་དུ་བྱས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་འདིའི་ལུས་ནི་རྡུལ་ཕྲན་ཚོགས་པའི་ལུས་རགས་པ་དེ་ཉམས་ཤིང༌། སྟོང་གཟུགས་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཡབ་ཡུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་ཤིན་ཏུ་
དངས་ཤིང་སྒྲིབ་ཐོགས་དང་བྲལ་བས་ནམ་མཁའ་དང་མཚུངས་པ་མཚན་བཟང་པོ་
སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང༌། ལ་སོགས་པ་དཔེ་བྱད་རྣམས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་རྫོགས་པར་གྱུར་
པའི་སྐུའམ་ལུས་སོ། །དེ་ཡང་རྣལ་འབྱོར་པ་དེའི་རང་སྣང་ལ་སྣ་ཚོགས་པའི་འཇིག་རྟེན་གསུམ་པོ་ཉིད་ནི་ཤེལ་ལྟར་དྭངས་ཤིང་སྒྲིབ་ཐོགས་དང་བྲལ་བ། སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་
དྲི་མ་དང་རྣམ་པར་བྲལ་བ་རྨི་ལམ་བཞིན་དུ་སྣང་བའོ། །ཡང་རྣལ་འབྱཽར་པ་དེའི་སྐད་
དམ་གསུང་ནི་ཀུན་ནས་ཏེ་དུས་ནམ་ཡང་རྒྱུད་ཆད་པ་མེད་ཅིང་སེམས་ཅན་དུ་མ་མཐའ་ཡས་པའི་རང་རང་གི་སྐད་དང་མཐུན་པའི་སྐད་གཞན་དག་གིས་ཏེ། གཞན་སེམས་ཅན་མཐའ་ཡས་པའི་སྙིང་ལ་སྟེ་སེམས་ལ་མཐུན་པར་འཇུག་པའི་སྐད་དམ་

681

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

གསུང་ངོ༌། །ཡང་རྣལ་འབྱོར་པ་དེའི་སེམས་སམ་ཐུགས་ནི་དམ་པ་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བས་གང་ཞིང་བདེ་བ་ཆེན་པོ་དེ་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་མཉམ་གཞག་དེ་ལས་སྐད་ཅིག་ཀྱང་མི་གཡོ་ཞིང་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་ཀྱིས་འཁྱུད་པའི་སེམས་སམ་
ཐུགས་སོ། །
དེ་ལྟར་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་འདིས་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེ་སྟེ་རྡོ་རྗེ་བཞི་དང་སྐུ་བཞི་པོ་རྣམས་བསྟན་ཏོ། །དེ་ཡང་ཇི་ལྟར་དུ་བསྟན་ན། སྐུ་གསུང་ཐུགས་རྡོ་རྗེ་གསུམ་བསྟན་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལ། ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེ་ནི། དམ་པའི་བདེ་བས་གང་ཞིང་ཞེས་པ་འདིས་བསྟན་ཏེ། བདེ་བ་ཆེན་པོ་མཐར་ཐུག་པ་ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེར་འཇོག་པས་སོ། །ཡང་སྐུ་བཞི་བསྟན་ཚུལ་ནི། ལུས་ནི་དང་ཞིང་ཞེས་སོགས་ཚིག་རྐང་གཉིས་པོ་དེས་མཚན་དཔེས་བརྒྱན་པའི་ལོངས་སྐུ་དང༌། རྩ་བའི་སྤྲུལ་སྐུ་དངོས་སུ་བསྟན་ཅིང༌། དེས་མཚོན་ནས་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་མཐའ་ཡས་པ་རྣམས་བསྟན་ཏེ། དེ་ཡང་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་སྐད་ཅིག་མ་ཐ་མའི་མཐར་དང་པོར་མངོན་དུ་བྱས་པའི་སྟོང་གཟུགས་མཚན་དཔེས་བརྒྱན་པའི་སྐུ་ནི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་དང༌། དེས་དངོས་སུ་སྤྲོས་པའི་ཁམས་གསུམ་མ་ལུས་ཁྱབ་པའི་སྟོང་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་མཚན་
དཔེས་བརྒྱན་པ་དུ་མ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ནི་རྩ་བའི་སྤྲུལ་སྐུ་སྟེ། དེ་དག་ནི། ལུས་ནི་དང་ཞིང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན་
ནོ། །དེ་ཡང་ཁམས་གསུམ་མ་ལུས་པ་ཁྱབ་པའི་སྟོང་གཟུགས་དུ་མ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་ཞེས་པ་ནི་འགྲེལ་ཆེན་ལས་གསལ་བར་གསུངས་ཏེ། སྒྲུབ་ལེའི་ཉིས་

682

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

བརྒྱ་སོ་གཉིས་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་དག་ལས་མངོན་སུམ་གང་ཡིན་པ་དག་ནི་དེ་ཉིད་སྦྱོར་བས་མཁའ་ལ་སྐར་མ་བཞིན་དུ་འགྱུར་ཏེ་སྐར་མའི་འཚོགས་བཞིན་དུ་དུ་མ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་ཞེས་པ་ནི་ཤ་ལ་སོགས་པའི་མིག་གིས་གཟུང་བར་བྱ་བ་སྲིད་པ་གསུམ་དང་དུས་གསུམ་རྨི་ལམ་དང་སྒྱུ་མ་དང་མཚུངས་པའོ། །ཞེས་
སོགས་ཀྱིས་གསལ་བར་བསྟན་ཏོ། །
གལ་ཏེ་དེ་ནི་སོར་སྡུད་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་སྟོང་གཟུགས་མཐོང་ཚུལ་ཡིན་
ནོ་སྙམ་ན། དེའི་འཕྲོ་ཉིད་ལས། དེ་ན་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚམས་ཀྱི་ཐུགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱན་གྱིས་གཟིགས་ཏེ། ཞེས་སངས་
རྒྱས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱན་གྱིས་གཟིགས་པར་ཡང་གསུངས་པས་
འདིས་གཟིགས་པ་ན་དངོས་གནས་ལ་གྲུབ་པའི་སྐར་མའི་ཚོགས་བཞིན་གྱི་སངས་

རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་མཚན་དཔེས་བརྒྱན་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཞོམ་མེད་
ཀྱི་གསུང་འདི་པའི་ལུགས་ཀྱི་ལོངས་སྐུར་འཇོག་པ་མ་ཡིན་ནམ། མཚན་དཔེས་
བརྒྱན་པའི་ལོངས་སྐུར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་སྙམ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ལ་ལོངས་
སྐུར་གསུངས་པ་བདེན་ནའང་མཚན་དཔེས་བརྒྱན་པའི་ལོངས་སྐུའང་རྒྱུད་འགྲེལ་ལས་གསུངས་ཏེ། ཁམས་ལེའི་མདོར་བསྡུས་གསུམ་པ་ལས། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདི་གཉིས་སྟོན་པ་པོ་དང་གསོལ་བ་འདེབས་པ་པོར་འབྲེལ་བ་ནི་སྤྲུལ་པའི་སྐུའམ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུས་ཀྱང་རུང་སྟེ། སྔ་མ་དང་ཕྱི་མ་ལ་

འགལ་བ་མེད་དོ། །ཞེས་དང་རྫུ་འཕྲུལ་བསྟན་ནས་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་གང་ནས་བྱོན་པ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་དེ་ཉིད་དུ་གཤེགས་སོ། །ཞེས་ཟླ་བཟང་གིས་སྤྲུལ་པ་

683

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

བསྡུས་ནས་རང་ཉིད་ཀྱི་ལོངས་སྐུར་གཤེགས་པར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
དེས་མཚོན་ནས་བསྟན་པའི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་མཐའ་ཡས་པ་ནི་ཁམས་ལེའི་མདོར་བསྡུས་གསུམ་པ་ལས། སྔོན་གྱི་སྨོན་ལམ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་བསོད་ནམས་དང་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་ཤིང་མི་འཇིགས་པ་ལ་སོགས་པ་དབང་ཕྱུག་གི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ནི་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྣམས་སུ་

སྒྱུ་མའི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་སྒྲིབ་པ་དང་བྲལ་བ་མཐའ་ལས་པ་མཐའ་ཡས་པ་རྣམས་ཀྱིས་

སེམས་ཅན་མཐའ་ཡས་པ་མཐའ་ཡས་རྣམས་ཀྱི་སྐད་མཐའ་ཡས་པ་མཐའ་ཡས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གསོལ་བ་འདེབས་པ་པོ་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ན་སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐད་ལ་རབ་ཏུ་འཇུག་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གསུང་གིས་འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ?ི་ཆོས་སྟོན་པར་མཛད་དེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དེ་དུ་མ་ནི་ཡིན་ནོ། །དཔེར་ན་སྐྱེས་བུ་སྒྱུ་མ་ཆེན་པོ་འགའ་ཞིག་གིས་སྒྱུ་མའི་གཟུགས་དུ་མ་སྤྲུལ་ཏེ་དེས་སྤྲུལ་པའི་གཟུགས་དེ་རྣམས་ཀྱིས་ཤིང་རྣམས་རྩ་
བ་ནས་འབྱིན་པར་བྱེད་ཅིང་རིའི་རྩེ་མོ་ཡང་སྐྱོད་པར་བྱེད་ལ་ལྷ་ཆེན་པོའི་གཟུགས་
ལྟ་བུ་དང་ཁྱབ་འཇུག་ལྟ་བུས་ལྷས་བྱིན་ལ་སོགས་པ་འཆིང་བར་བྱེད་དེ་སྐྱེས་བུ་སྒྱུ་
མ་ཆེན་པོ་དེ་དུ་མ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་སྒྱུ་མའི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་རྣམས་ཀྱིས་སྲིད་པ་གསུམ་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་
དོན་མཛད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཏེ།
དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ནི་སྔོན་བསགས་པའི་ཚོགས་

684

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

གཉིས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་སྨོན་ལམ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་
ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་རོ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ལ་སྐད་ཅིག་གཅིག་ཀྱང་གཡོ་བ་མེད་བཞིན་དུ་རང་སྣང་ལ་ཁམས་གསུམ་པོ་མ་ལུས་པ་སྒྲིབ་པ་

དང་རྣམ་པར་བྲལ་བ་པྲ་ཕབ་པ་ལྟར་དང་ཞིང་གསལ་བ་རྨི་ལམ་བཞིན་དུ་སྣང་བ་དང༌། གཞན་སྣང་ལ་མ་དག་པའི་ཁམས་གསུམ་པོ་སོགས་མ་ལུས་པ་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པ་ཐམས་ཅད་ལག་མཐིལ་དུ་སྐྱུ་རུ་ར་བཞག་པ་ལྟར་མཁྱེན་པའི་ངང་ནས་མཐའ་ཡས་པ་མཐའ་ཡས་པའི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་སྤུལ་ཏེ་སྤྲུལ་སྐུ་རེ་རེས་ཀྱང་མཐའ་ཡས་པ་མཐའ་ཡས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་རང་རང་གི་སྐད་དང་མཐུན་པའི་གསུང་གིས་རང་རང་གི་བློ་དང་འཚམ་པའི་ཆོས་སྟོན་པ་སོགས་ཇི་སྲིད་ནམ་མཁའ་མ་ཞིག་གི་བར་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་འབབ་ཞིག་མཛད་པ་རྣམས་སོ། །
ཡང་སྐད་ནི་ཀུན་ནས་ཆད་པ་མེད་ཅིང་ཞེས་སོགས་ཚིག་རྐང་གཅིག་པུ་འདིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་དུས་ནམ་ཡང་རྒྱུན་ཆད་མེད་ཅིང་སེམས་ཅན་དུ་མ་སྟེ་མཐའ་ཡས་པའི་རང་རང་གི་སྐད་སྣ་ཚོགས་དང་མཐུན་པ་གཞན་སེམས་ཅན་དེ་དག་གི་སྙིང་ལ་སྟེ་སེམས་ལ་སིམ་པར་འཇུག་པར་བསྟན་པ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུའོ། །
ཡང༌། སེམས་ནི་ཞེས་སོགས་ཚིག་རྐང་བཞི་པ་འདིའི་སེམས་ནི་དམ་པའི་བདེ་བས་གང་ཞིང་ཞེས་པ་འདིས་འགྱུར་མེད་ཀྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་རོ་གཅིག་ཏུ་ཞུགས་པས་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུའམ་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་སྐུ་བསྟན། མི་གཡོ་ཐམས་ཅད་དུས་སུ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པས་འཁྱུད་པའོ་ཞེས་པ་འདིས་ལྷན་སྐྱེས་འོད་གསལ་གྱི་

685

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན།

སེམས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་རོ་གཅིག་ཏུ་ཞུགས་པའི་ཆོས་སྐུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ཝཾ་ཡིག་གིས་མཚོན་པའི་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་མཐར་ཐུག་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་རོ་གཅིག་ཏུ་ཞུགས་པ་དང༌། ཨེ་ཡིག་གིས་མཚོན་པའི་རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྡན་གྱི་སྟོང་གཟུགས་
ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་པའི་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་པ་དང༌། ཡང་ཝཾ་ཡིག་གིས་གཟུགས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ལྔས་མཚོན་པ་ཕུང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་སུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག་སྡེ་ཚན་ལྔར་བྱས་པའི་
སྒྲིབ་བྲལ་དུ་གྱུར་པ་དང༌། ཨེ་ཡིག་གིས་གཟུགས་ཀྱི་ཆ་ཤས་དྲུག་གིས་མཚོན་པ་ཁམས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་སོ་དྲུག་སྡེ་ཚན་དྲུག་ཏུ་བྱས་པ་སྒྲིབ་བྲལ་དུ་གྱུར་པ། ཐབས་

ཤེས་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་པ་རྣམས་ནི་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་པའི་གནས་སྐབས་སོ། །དེ་ལྟར་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་མདོར་བསྡུས་པ་ཙམ་སྟེ་རྒྱས་པར་རྒྱུད་འགྲེལ་ཆེན་དང་བཅས་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། ། ། །
ཕྱི་ནང་གཞན་གསུམ་རིན་ཆེན་པདྨོའི་ཚལ། །རིམ་གཉིས་འབྲས་བུ་ཟེ་འབྲུའི་སོ་འཕྲེང་ཅན། །གསལ་བྱེད་ལུང་རིགས་བྱེ་བའི་འོད་འཕྲོ་བ། །ལེགས་བཤད་ཉིན་བྱེད་དབང་པོ་དེང་འདིར་ཤར། །དེ་ལྟར་རྒྱུད་འགྲེལ་རྒྱ་མཚོའི་སྙིང་པོ་མཆོག །རྣམ་
ཀུན་མཆོག་ལྡན་བདེ་ཆེན་དབྱེར་མེད་ལམ། །ལེགས་སྟོན་འདི་ལ་འབད་པའི་དགེ་ཚོགས་གང༌། །འགྲོ་ཀུན་བླ་མེད་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་ཕྱིར་བསྔོ། །བདག་ཀྱང་ཚེ་འདིའི་སྣང་
བ་ནུབ་ཙམ་ན། །གྲུབ་པའི་གནས་མཆོག་ཤམ་བྷ་ལར་གྲགས་པ། །རིགས་ལྡན་རྒྱལ་པོ་ས་སྐྱོང་སྤྲུལ་པ་ཡིས། །མ་ནོར་ལམ་སྟོན་ཞིང་དེར་སྐྱེ་བར་ཤོག །དེར་ཡང་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ནི་ཡོངས་རྫོགས་པའི། །རིན་ཆེན་དུ་མས་སྤྲས་པའི་བློས་བསླང་དེར། །ཡོངས་རྫོགས་དབང་བསྐུར་མཆོག་ནི་ནོད་གྱུར་ནས། །དམ་ཚིག་སྡོམ་པ་

686

མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

སྲོག་བཞིན་སྲུང་བར་ཤོག །དབང་གིས་རྒྱུད་སྨིན་རིམ་གཉིས་སྣོད་གྱུར་ནས། །བསྐྱེད་རྫོག་བསྙེན་སྒྲུབ་བཞི་ལྡན་ལམ་གྱི་མཆོག །མི་འགྱུར་བདེ་བ་ཉི་ཁྲི་
ཆིག་སྟོང་དང༌། །དྲུག་བརྒྱའི་ལམ་གྱིས་སྐུ་བཞི་ཐོབ་པར་ཤོག །རྒྱུད་འགྲེལ་རྒྱ་མཚོའི་གཏིང་མཐའ་དཔག་པར་དཀའ། །བདག་ནི་བློ་གྲོས་ཉམ་ཆུང་བརྩོན་པ་ཞན། །དེ་ཕྱིར་འདི་ལ་ནོངས་པའི་ཚོགས་མཆིས་པ། །བླ་མ་ལྷ་ཚོགས་མཁའ་འགྲོའི་ཚོགས་ལ་འཆགས། །ནོངས་པ་མ་ལུས་དག་པར་མཛད་དུ་གསོལ། །ཞེས་ཕྱི་ནང་
གཞན་གསུམ་གྱི་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི།
བསྟན་པ་རིམ་པོ་ཆེ་ལ་མཆོག་ཏུ་གཅེས་སྤྲས་སུ་མཛད་པའི་ཆོས་རྒྱལ་ཆེན་པོ་ནང་སོ་རྡོ་རྗེ་ཚེ་བརྟན་པའི་བཀའ་སྩལ་དང་དུ་བླངས་ཏེ། བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་འགྱུར་རོ་འཚལ་གྱི་བང་མཛོད་རི་བོ་སྡེ་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་ཕོ་བྲང་དུ་དབུ་བཙུགས་ཏེ་བཀྲ་ཤིས་
སྟེང་ཁ་ཞེས་བྱ་བའི་རི་ཁྲོད་དུ་བྱ་བ་བཏང་བ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོས་རྫོགས་པར་སྦྱར་བའོ། །འདིས་ཀྱང་བསྟན་པ་དང་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བྱེད་ནུས་པར་གྱུར་ཅིག ། མདྒལཾ། །བྷ་ཝནྟུ། །
༈ སྲིང་གསུམ་འགྲོ་བ་ཀུན་གྱི་སྐྱབས་གནས་གཅིག་པུ་པ། རྒྱལ་དབང་ཆེན་
པོ་བློ་ཟང་རྒྱ་མཚོས། ཁྱོད་ཀྱིས་གླེགས་བམ་འདིའི་རི་མོར་ཞུས་དག་དགོས་རིགས་
རྣམས་ཀྱིས་གནང་བྱུང་བར། ཞུས་དག་ནན་ཏན་དུ་བགྱིས་པའི་ཡིག་ནོར་ཕྲན་བུ་
འདུག་པ་རྣམས་བཅོས་ཤིང༌། རི་མོ་ལྷག་བཅས་ཕྲན་བུ་འཇོག་པ་གནང་བ་རྣམས་ལ་ཞིབ་བརྩིས་སུ་བགྱིས་ཏེ་མཆན་བུ་འགའ་ཞིག་བདག་ཟུག་པོ་གཞོན་ནུའི་མིང་ཅན་
གྱིས་བྲིས་པའོ། །

པར་བྱང་སྨོན་ཚིགརྣམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ། །
གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་ཚུལ་དལ་འབབ་ཀླུང༌། ། ཚིག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི། །

དྲི་མ་ཡོངས་འཁྲུད་ལེགས་བཤད་བདུད་རྩི་འདི། །

དཔར་དུ་བསྐྲུན་པའི་རྣམ་དཀར་ཕུང་པོའི་མཐུས། །
ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་མོ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ། །
གདངས་ཏེ་རྒྱུད་ལྔའི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ། །
ངེས་ལེགས་ནོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག །
ཅེས་འཛམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ལ་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྟོན་རྣམ་འདྲེན་ཤཱཀྱ་སེངྒེའི་རིང་ལུགས་སྒོ་ཀུན་
ནས་རྒྱས་པ་སོགས་འཕྲལ་ཡུན་ལེགས་ཚོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས། ནང་བསྟན་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དག་དཔར་དུ་བསྐྲུན་དང་བསྐྲུན་འགྱུར་གང་ལའང་སྦྱར་ཆོག་པའི་དགེ་བསྔོའི་སྨོན་ཚིག་ཏུ་ཤཱཀྱའི་དགེ་སྦྱོང་ཆོས་སྨྲ་བ་ངག་དབང་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྦྱར་བའོ། །

༄༅། ། ནམཿ སམནྟབུདདྷཱནཱཾ། ཨཙིནཏྱཱདབྷུཏརཱུཔཱིཎཱཾ། ༀཏཱརེསྭཱཧཱ། །
ཡི་གེ་ཉི་ཤུ་རྩ་དྲུག་པ་འདི་དཔེ་ཆའི་ནང་དུ་བཞུགས་ཚེ་འགོམ་ཡུག་གིཉེས་པ་མི་འབྱུང་བར་འཇམ་དཔལ་
རྩ་རྒྱུད་ལས་གསུངས་སོ། །